T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

BATI TRAKYA TÜRKLERİNİN ANA DİLİ KORUNUMU, DİL KULLANIMI VE KİMLİK ALGILARI

NTİLEK OSMAN

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. AHMET GÜNŞEN

EDİRNE 2016

T.C.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Türk Dili ve Edebiyatı

ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nikiel Osman tarafından hazırlanan

Batı Trakya Türklerinin Ana Dili Konumu, Dil Kullanımı ve Kimlik Algıları

Konulu **Yüksek Lisans** tezinin Sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 15.-16. maddeleri uyarınca 25/11/2016 Cuma günü saat 10:00 'da yapılmış olup, yüksek lisans tezinin *Kabul Edilmesine **OYBİRLİĞİ/~~OYÇOKLUĞU~~** ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN (Danışman)	Kabul Edilmesine	
Yrd. Doç. Dr. Gökhan ILGAZ	Kabul edilmesine	
Yrd. Doç. Dr. İlhan TOSUN	Kabul Edilmesine	

* Jüri üyelerinin, tezle ilgili kanaat açıklaması kısmında "Kabul Edilmesine/Reddine" seçeneklerinden birini tercih etmeleri gerekir.

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	10132758
Yazar Adı / Soyadı	NTILEK OSMAN
Uyruğu / T.C.Kimlik No	TÜRKİYE / 99112107516
Telefon	5388510115
E-Posta	dilekao@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	Batı Trakya Türklerinin Ana Dili Korunumu, Dil Kullanımı Ve Kimlik Algıları
Tezin Tercümesi	The Western Thrace Turks: Native Language Conservation, Use of Language And Identity Perceptions
Konu	Türk Dili ve Edebiyatı = Turkish Language and Literature
Üniversite	Trakya Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Bilim Dalı	
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2016
Sayfa	472
Tez Danışmanları	PROF. DR. AHMET GÜNŞEN 32281415938
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	
Kısıtlama	Yok

Yukarıda bilgileri kayıtlı olan tezimin, bilimsel araştırma hizmetine sunulması amacı ile Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında arşivlenmesine ve internet üzerinden tam metin erişime açılmasına izin veriyorum.

23.12.2016

İmza:.....

Tezin Adı: Batı Trakya Türklerinin Ana Dili Korunumu, Dil Kullanımı Ve Kimlik Algıları

Hazırlayan: Ntilek OSMAN

ÖZET

Batı Trakya, Yunanistan'da adalar dışındaki Türk nüfusun yaşadığı ve ülke genelindeki en yoğun Türk nüfusun bulunduğu, bugünkü Doğu Makedonya Trakya Eyaleti sınırları içinde yer alan illerden Meriç (Dedeağaç), Gümülcine ve İskeçe'yi kapsayan coğrafi alanın tanımlanmasına karşılık gelmektedir. Araştırmamıza konu olan Batı Trakya Türkleri, işte bu coğrafî bölgede yaşayan ve Yunanistan tarafından etnik kimliği ile Türk olarak değil de mensup olduğu din üzerinden Müslüman olarak tanınan ve tanımlanan, ülkede resmî olarak kabul edilmiş tek azınlıktır. Bu çalışmada, Dedeağaç, Gümülcine ve İskeçe'de farklı yaş, cinsiyet ve meslek guruplarından Batı Trakya Türk Azınlığı mensuplarına uygulanan anket (sormaca) neticesinde elde edilen verilere dayalı bulgular sunulacaktır.

Çalışmamızda, 396 katılımcıya uygulanan Kültürel Yönelim Anketi neticesinde, Batı Trakya Türklerinin, kültürel, dinî ve kimlik aidiyetleri ile ana dili kullanımı ve dil tercihlerine ilişkin elde edilen veriler sunularak, bu bulgulara göre Batı Trakya Türk toplumunda kimlik algısı ile anadil ve kültür sürdürümünün ne durumda olduğu yorumlanmaya çalışılmıştır.

Buna göre, Yunanistan tarafından Türk kimlik aidiyetleri reddedilen Batı Trakya Türklerinin, devlet kaynaklı yoksayma politikalarına rağmen ana dilleri Türkçenin kullanımı, Türk kültürünün sürdürümü ve Türk kültürüne aidiyet konusunda şaşmaz bir kararlılık içinde oldukları gözlenmektedir.

Bulgular, çoğunluğun egemen kültürü içinde azınlık olarak yaşayan Batı Trakya Türklerinin kültürel aidiyet tanımlamalarında kendilerini çok yüksek oranda Türk kültürüne ait hissetlerini ve Türk kültürünün toplum ve aile yapısına uygun, gelenek ve

göreneklerine bağlı olarak yaşadıklarını, gerek aile bireyleriyle gerekse yakın çevreleriyle kurdukları iletişimde anadilleri Türkçe'nin hakim olduğunu, diğer taraftan ülke dili Yunancanın bilinçli olarak, tercihen gereklilik durumunda ikinci dil olarak kullanıldığını, kimlik algılarının ve tanımlamalarının İslam dinine mensup olmalarından hareketle devlet tarafından tesis edilmeye çalışılan üç ayrı gruptan oluşan "Müslüman Azınlık" kabulünün aksine Türklük çatısı altında toplandığını göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Batı Trakya Türkleri, dilsel ve kültürel yönelim, Yunanistan, dil ve kimlik

Name of Thesis: The Western Thrace Turks: Native Language Conservation, Use of Language And Identity Perceptions

Prepared by: Ntilek OSMAN

ABSTRACT

Western Thrace describes the geographic area including Meriç (Maritza)/(Dedeağaç-Alexandropolis), Gümülcine (Komotini) and İskeçe(Xanthi) located within the borders of the Thrace Region, East Macedonia, in which the most intensive Turkish population lives. The region is also the location where the Turkish population outside of the islands in Greece reside. The people living in this geographic area is the Western Thrace Turks, which is the subject of this research, and are the only officially accepted minority group in the country, recognised and identified by Greece not with their ethnic identity as Turks but with their religions as Muslim.

This study presents the findings based on the data obtained by the results of the survey conducted on the Western Thrace Turkish minority members from different age, gender and occupation groups.

Our study tries to interpret the identity perception and the continuation of native language and culture among Western Thrace Turkish community, due to the findings of the Cultural Tendency Survey conducted on 396 participants and presents the data obtained related to the cultural, religious and identity belongings of Western Thrace Turks along with the use of native language and language preferences.

Hereunder, it has been observed that the Western Thrace Turks, whose Turkish identity belongings are being rejected by Greece, show a steady determinism about the usage of their native Turkish language, the continuation of their Turkish culture and their sense of belonging to their culture in spite of the government sourced ignorance policies.

The findings show that the Western Thrace Turks, living as a minority among the dominant culture of the majority, highly feel themselves belonging to the Turkish culture; live in compliance with the Turkish social and family structure of Turkish culture and according to the Turkish customs and traditions; communicate with their native language both with the family members and the inner circleand on the other hand use Greek, the language of the country, preferably and consciously just in cases of necessity; their identity perception and description being gathered under the roof of Turkishness, to the contrary of the "Muslim minority" acceptance composed of three groups, of which the government tries to establish due to the fact that they are the members of Islamic religion.

Key words: Western Thrace Turks, linguistical and cultural tendency, Greece, language and identity

ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Δυτική Θράκη, εκτός των νησιών της Ελλάδας, είναι μια περιοχή με τον μεγαλύτερο τουρκικό πληθυσμό. Βρίσκεται στην Περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, η οποία γεωγραφική περιοχή συμπεριλαμβάνει τους νομούς Έβρου, Ροδόπης και Ξάνθης. Οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης, οι οποίοι είναι και το θέμα της έρευνάς μας, ζουν σ' αυτήν την γεωγραφική περιοχή και είναι μία και μοναδική μειονότητα επίσημα αναγνωρισμένη από την Ελλάδα, αλλά όχι με την εθνική της ταυτότητα ως Τουρκική αλλά με την θρησκευτική της ταυτότητα ως Μουσουλμανική μειονότητα. Σ' αυτήν την έρευνα θα παρουσιαστούν στοιχεία βασισμένα σε ένα ερωτηματολόγιο που διεξήχθη στα μέλη της Τουρκικής Μειονότητας της Δυτικής Θράκης, σε άτομα διαφορετικών ηλικιών, φύλων και επαγγελματικών ομάδων.

Τα ερωτηματολόγια Πολιτιστικού Προσανατολισμού εφαρμόστηκαν σε 396 συμμετέχοντες και βάση των στοιχείων σχετικά με τον πολιτισμό, τη θρησκεία, την ταυτότητα, τη χρήση της μητρικής γλώσσας και τις γλωσσικές επιλογές των Τούρκων της Δυτικής Θράκης που προέκυψαν από τα πορίσματα της έρευνας, έγινε μια προσπάθεια ερμηνείας της κατάστασης στην οποία βρίσκεται σήμερα η αντίληψη της ταυτότητας, η συνέχιση της μητρικής γλώσσας και του πολιτισμού.

Σύμφωνα μ'αυτά, η Τουρκική Μειονότητα της Δυτικής Θράκης, η οποία αναγνωρίζεται από τη Ελλάδα με την θρησκευτική ταυτότητά της και όχι με την εθνική και παρά τις διάφορες πολιτικές του κράτους να αγνοεί τη Μειονότητα, διατηρεί τη χρήση της μητρικής της γλώσσας, της Τουρκικής και όπως παρατηρείται επιμένει ανεπηρέαστα στην αποφασιστική συνέχιση του Τουρκικού της πολιτισμού.

Βάση των στοιχείων που έχουν προκύψει, οι Τούρκοι της Δυτικής Θράκης που ζουν ως Μειονότητα, στην κυρίαρχη κουλτούρα της πλειονότητας, στον πολιτιστικό τους προσδιορισμό τοποθετούνται και εκφράζουν σε μεγάλο ποσοστό ότι ανήκουν στον τουρκικό πολιτισμό, έχουν τη κοινωνική και οικογενειακή δομή της τουρκικής κουλτούρας, ζουν αφοσιωμένοι στα τουρκικά ήθη και έθιμα, χρησιμοποιούν ως μητρική τους γλώσσα την τουρκική στην καθημερινή επικοινωνία τους με τα μέλη των οικογενειών τους και με το στενό περίγυρό τους. Από την άλλη, η ελληνική γλώσσα χρησιμοποιείται συνειδητά από τα μέλη της μειονότητας σε περιπτώσεις ανάγκης ως δεύτερη γλώσσα. Αν και το κράτος στηριζόμενος στον προσδιορισμό και στην αντίληψη ταυτότητας , λόγω του ότι η Μειονότητα είναι συνδεδεμένη με το Ισλάμ, προσπαθεί να υπαγορεύσει ότι η "Μουσουλμανική Μειονότητα" αποτελείται από τρείς διαφορετικές κοινότητες, η Τουρκική Μειονότητα αντιθέτως μαζεύεται κάτω από την ομπρέλα της Τουρκικής της καταγωγής.

Λέξεις κλειδιά: Τούρκοι της Δυτικής Θράκης, γλωσσικός και πολιτιστικός προσανατολισμός, Ελλάδα, γλώσσα και ταυτότητα

ÖN SÖZ

Dil, bir iletişim aracı olmaktan çok daha fazla şeyi ifade eder. Aynı zamanda dil, o dili konuşan toplumun tarihinin, kültürünün ve kimliğinin taşıyıcısıdır. Bu anlamda kişinin dünyayla ilk iletişim kurma sürecinde edindiği ana dili, bireyin kişiliğinin, kimliğinin, duygusal ve zihinsel gelişiminin ayrılmaz bir parçası niteliğini taşıması ve aidiyet hissi yaratması bakımından son derece önemlidir.

Zira bir dilin ölümü, o dille bağlantılı olarak tüm kültürel değerlerin ve o dil aracılığıyla kuşaktan kuşağa aktarılmış olan / aktarılacak olan tüm bilginin de ölümüne yol açar. Öte yandan, bir dilin sadece var olması o dilin zenginleşerek sürdürümü için yeterli değildir. Bir dilin gelişimi en çok sosyal, kültürel, eğitimsel ve bilimsel alanda kullanılmasına bağlıdır. Bu bakımdan özellikle de azınlık konumundaki diller açısından, ana dilinin eğitim ve bilim dili olarak kullanılması mutlak önem taşımaktadır.

Farklı kültürlerin ve dillerin birarada yaşadığı çok dilli ve kültürlü toplumlarda bireylerin, uzun süreli irtibatları sonucu bir dilsel ve kültürel etkileşim ve hatta değişim sürecini yaşaması kaçınılmazdır. Öyle ki bu durum, kimlik aidiyetlerine dair hislerini de etkileyebilmektedir. Çok dilli ve çok kültürlü toplumlarda, egemen dil ve kültürün içinde azınlık olarak kalan dil ve kültür gruplarına ait bireylerden, hem ana dillerinde ve kültürlerinde hem de hâkim dil ve kültürde yetkin ve etkin olmaları beklense de, pratikte durum bu bireylerin zamanla, ana dil ve kültürlerine ait özelliklerin çoğunu terk edip hâkim dil ve kültürü benimsemeleri veya kendi ana diline ve kültürüne sıkıca sarılarak kimlik geliştirmeleri şeklinde sonuçlanmaktadır.

Yunanistan'daki Batı Trakya Türk Azınlığı'nın ana dilini koruması ve sağlıklı bir şekilde dilini kullanmaya dolayısıyla yaşatmaya devam etmesi, kimliklerinin oluşması ve kültürel varlığın sürdürülmesi açısından yaşamsal öneme sahiptir. Batı Trakya Türklerinin ana dillerini koruyup, okuma, konuşma, yazma, dinlemeden oluşan temel Türkçe dil becerilerini geliştirildikçe kendilerini daha iyi ifade edebilecekleri, hem Türk Azınlık toplumu içerisinde birbirleriyle daha etkili iletişim kurup, hem de

egemen dil olan ülke dili Yunancayı ve diğer yabancı dilleri ardıl dil olarak daha doğru ve sağlıklı öğrenebilecekleri muhakkaktır.

Bu çalışmada, Lozan Antlaşması'yla özel ve özerk Azınlık statüsüne sahip olarak Yunanistan'da bırakılan Batı Trakya Türklerinin, egemen dil ve kültürün taşıyıcısı olan Yunanlar ile aynı coğrafyada karışık ama bir o kadar ayrışık yaşarken, egemen dil ve kültür karşısında ana dillerini ve kültürlerini ne kadar koruyabildikleri, sürdürebildikleri ve Yunan vatandaşı olma üst kimliğinin içinde Türk kimlik algılarının nasıl geliştiği tespit edilmeye çalışılmaktadır.

Bulgular ışığında, farklı yaş ve cinsiyet gruplarındaki katılımcıların ana dili Türkçe, Türk kültürü ve Türk kimliği üçgeninde egemen dil Yunanca, Yunan kültürü ve Yunan kimliği karşısında tercihlerinin ne yönde evrildiği de yorumlanmaktadır.

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanan "**Batı Trakya Türkleri'nin Ana dili Korunumu, Dil Kullanımı ve Kimlik Algıları"** başlıklı bu çalışma, giriş, ardından beş bölüm ve sonuç kısımlarından oluşmaktadır. Girişte çalışmamızın önemine ve amacına yer verilmiştir. Birinci bölümde, araştırmanın çalışma sahası olan Yunanistan geneli ve Batı Trakya Türklerinin yaşadığı coğrafya özelinde bölgedeki yerleşik ve tarihi azınlık olan Batı Trakya Türklerine ilişkin tarihsel, sosyolojik, ekonomik, demografik bilgiler verilerek, Türk Azınlığın temel sorunları hakkında açıklamalar yapılmıştır. İkinci bölümde, iki dilli ortamda yaşayan Türk Azınlığın araştırmanın neticesinde yorumlanacak olan dilsel gelişmini, yönelimini ve ana dilleri Türkçeye hakimiyetlerini etkileyen faktörleri daha iyi anlayabilmek için, Batı Trakya Türklerinin eğitim tarihi ve Türkçenin eğitimindeki sorunlara ayrıntılı olarak değinilmiştir. Üçüncü bölümde, ana dili, iki dillilik ve çok dillilik tanımlamalarına yer verilmiş, Avrupa Birliği çok dillilik programları ile Yunanistan'daki uygulamalar anlatılarak Batı Trakya Türklerinin eğitimine yansımaları dile getirilmiştir. Dördüncü bölümde, araştırmanın yöntemi, veri toplama aracı ve süreç ile verilerin çözümlenmesine ilişkin bilgiler sunulmuştur. Beşinci bölümde, veri toplama aracından sağlanan bulgulara ve yorumlara değinilmiş, son kısımda ise bu bulgular ve yorumlara bağlı olarak sonuç gözlemlerine yer verilmiştir.

Bu çalışmaya vücut vermemdeki katkılarından dolayı danışman hocam Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN'e, bu konuyu çalışmama vesile olan Prof. Dr. Kutlay YAĞMUR'a, verileri düzenlenme ve analiz etme sürecindeki yardımlarından dolayı Yrd. Doç. Gökhan ILGAZ'a, bu çalışmanın gözden geçirilmesinde emeğini esirgemeyen Yrd. Doç. Eda TOK ve Dr. Sebahattin ABDURRAHMAN'a, tüm bu süreçteki yol göstericiliği ve sonsuz desteği için Yrd. Doç. Levent DOĞAN'a ve sınırsız anlayışları ve yüreklendirmeleri ile başta ailem olmak üzere bu çalışmayı hayata geçirmemde desteği olan dostlarıma teşekkürlerimi sunuyorum.

Ntilek (Dilek) OSMAN

Kurcalı / Gümülcine

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **I**
ABSTRACT ..... **III**
ÖN SÖZ ..... **VII**
İÇİNDEKİLER ..... **X**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **XIV**
GİRİŞ **1**
1. BÖLÜM **3**
1.1. Tarihsel Süreç İçerisinde Batı Trakya 3
1.1.1. Batı Trakya'nın Coğrafi Konumu 3
1.1.2. Batı Trakya'nın Demografik Yapısı ve Türk Nüfusu 5
1.1.3. Batı Trakya Ekonomisi ve Türk Azınlığa Yansımaları 11
1.2. Batı Trakya Türklerinin Azınlık Tarihi 22
1.2.1. Azınlık Nedir? 22
1.2.2. Azınlık Hakları Kavramının Doğuşu ve Ulus Devlet Anlayışı 24
1.2.3. Yunanistan'da Azınlıklar ve Yunanistan'ın Azınlık Politikaları 27
1.2.3.1. Arnavutlar 31
1.2.3.2. Makedonlar 35
1.2.3.3. Ulahlar 39
1.2.3.4. Türkler 41
1.3. Avrupa Birliği Ülkesi Yunanistan'da Batı Trakya Türk Azınlığı ve Sorunları 45
1.3.1. Kimlik Sorunu / Etnik Kimliğin İnkârı 45
1.3.2. Vatandaşlıktan Çıkarılma / Iskat 54
1.3.3. Baş Müftülük ve Müftülük Seçimi 56
1.3.4. Vakıflar / Cemaat İdare Heyeti Sorunu 60
1.3.5. İbadethanelere ve Kültürel Mirasa Saldırı 65
1.3.6. Nefret Söylemi İle İfade Özgürlüğüne Müdahale 70
1.3.7. Din Eğitimine ve İbadet Özgürlüğüne Müdahale 74
1.3.8. Kitle İletişim Araçlarında Türkçe Engeli 78
1.3.9. Siyasi Engel 80

2. BÖLÜM..... 86
2.1. Batı Trakya Türklerinin Eğitim Tarihi ve Türkçe Eğitimde Sorunlar..... 86
2.1.1. Selânik Özel Pedagoji Akademis..... 89
2.1.2. Encümen Seçimleri..... 91
2.1.3. Türkçe Ders Kitabı Sorunu..... 94
2.1.4. Öğretmen Sorunu ve Azınlık Eğitimi Bölümü..... 97
2.1.5. Anaokulu Eğitimi..... 101
2.1.6. İlkokul Eğitimi..... 107
2.1.7. Orta Okul ve Lise Eğitim..... 109
2.1.8. Medreseler..... 110
2.1.9. Üniversite Eğitimi ve Binde 5'lik Azınlık Kontenjan..... 115
2.2. Değerlendirme ve Yorum..... 118
2.3. Rodos ve İstanköy Türklerinin Türkçe Eğitim Sorunu..... 123

3. BÖLÜM..... 125
3.1. Ana Dili, İki Dillilik ve Çok Dillilik Tartışmaları..... 125
3.1.1. Dil - Toplum, Dil - Kültür, Dil - Kimlik İlişkisi..... 125
3.1.2. Ana Dili Kavramı ve Ana Dilinde Eğitim..... 128
3.1.3. İki Dillilik ve İki Dilde Eğitim..... 132
3.2. Batı Trakya Türk Azınlığı ve İki Dilli Eğitim Modeli..... 139
3.3. Avrupa Birliği Çok Dillilik Programları ve Yunanistan'daki Uygulamalar..... 144

4. BÖLÜM..... 147
4.1. Araştırmanın Yöntemi..... 147
4.2. Katılımcılar..... 147
4.3. Veri Toplama Aracı..... 148
4.4. Süreç..... 149
4.5. Verilerin Çözümlenmesi..... 150

5. BÖLÜM..... 151
5.1. Bulgular Ve Yorumlar..... 151

5.1.1. Katılımcıların Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular 152
5.1.2. Katılımcıların Kendilerini Ait Hissettikleri Kültür Gurubuna ve Kimliğe İlişkin Bulgular 156
5.1.2.1. Türk Kimlik Aidiyetine İlişkin Bulgular 160
5.1.2.1.1. Türk Kimlik Aidiyetine İlişkin Bulgulara Ait Dağılım 160
5.1.2.2. Yunan Kimlik Aidiyetine İlişkin Bulgular 173
5.1.2.2.1. Yunan Kimlik Aidiyetine İlişkin Bulgulara Ait Dağılım 174
5.1.2.3. Katılımcıların Türk ve Yunan Kimlik Aidiyetlerine Sahip Olmakla İlgili Duygusal Yaklaşımlarına İlişkin Bulgular 183
5.1.2.3.1. Katılımcıların Türk ve Yunan Kimlik Aidiyetlerine Sahip Olmakla İlgili Duygusal Yaklaşımlarına İlişkin Bulgulara Ait Dağılım 184
5.1.3. Kimlik ve Kültür İlişkisine Dair Bulgular 203
5.1.3.1. Kimlik ve Kültür İlişkisine Dair Bulgulara Ait Dağılım 204
5.1.4. Dini İnanç ve İslama İlişkin Bulgular 227
5.1.4.1. Dini İnanç ve İslama İlişkin Bulgulara Ait Dağılım 228
5.1.5. Sosyal İlişkilerde Kimlik Gurubu Tercihine İlişkin Bulgular 246
5.1.5.1. Sosyal İlişkilerde Kimlik Gurubu Tercihine İlişkin Bulgulara Ait Dağılım 248
5.1.6. Batı Trakya Türklerinin Dil, Din, Kültür ve Kimlik Sürdürümüne İlişkin Bulgular 272
5.1.6.1. Batı Trakya Türklerinin Dil, Din, Kültür ve Kimlik Sürdürümüne İlişkin Bulgulara Ait Dağılım 274
5.1.7. Yunanistan'daki Diğer Etnik Grupların Dil ve Kültür Tercihlerinin Nasıl Olması Gerektiği Hakkında Katılımcıların Tutumlarına İlişkin Bulgula 295
5.1.7.1. Yunanistan'daki Diğer Etnik Grupların Dil ve Kültür Tercihlerinin Nasıl Olması Gerektiği Hakkında Katılımcıların Tutumlarına İlişkin Bulgulara Ait Dağılım 297
5.1.8. Katılıcıların Farklı Kişilerle Dil Kullanımına İlişkin Bulgular 313
5.1.8.1. Katılımcıların Farklı Kişilerle Dil Kullanımına İlişkin Bulgulara Ait Dağılım 315
5.1.9. Farklı Kişilerin Katılımcılarla Kullandıkları Dile İlişkin Bulgular 325

5.1.9.1. Farklı Kişilerin Katılımcılarla Kullandıkları Dile İlişkin Bulgulara Ait Dağılım 326
5.1.10. Kişisel Etkinliklerdeki Dil Kullanımına İlişkin Bulgular 333
5.1.10.1. Kişisel Etkinliklerdeki Dil Kullanımına İlişkin Bulgulara Ait Dağılım . 334
5.1.11. Duygusal Etkinliklerdeki Dil Tercihlerine İlişkin Bulgular 343
5.1.11.1. Duygusal Etkinliklerdeki Dil Tercihlerine İlişkin Bulgulara Ait Dağılım 344
5.1.12. Farklı Konular Hakkında Konuşurken Tercih Edilen Dile İlişkin Bulgular 351
5.1.12.1. Farklı Konular Hakkında Konuşurken Tercih Edilen Dile İlişkin Bulgulara Ait Dağılım 352
5.1.13. Farklı Durumlar İçin Tercih Edilen Dile İlişkin Bulgular 359
5.1.13.1. Farklı Durumlar İçin Tercih Edilen Dile İlişkin Bulgulara Ait Dağılım 360
5.1.14. Katılıcıların Türkçe ve Yunancaya Karşı Dil Tutumlarına İlişkin Bulgular 375
5.1.14.1. Katılıcıların Türkçe ve Yunancaya Karşı Dil Tutumlarına İlişkin Bulgulara Ait Dağılım 376

SONUÇ VE TARTIŞMALAR 383
1. Batı Trakya Türklerinin Ana Dillerine, Dil Tercihlerine ve Dil Tutumlarına İlişkin Sonuç Gözlemleri 383
2. Batı Trakya Türklerinin Kültürlerine Karşı Tutumlarına İlişkin Sonuç Gözlemleri 393
3. Batı Trakya Türklerinin Kimlik Algılarına İlişkin Sonuç Gözlemleri 400

KAYNAKÇA 405
EKLER 421

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Yunanistan'ın genel demografik yapısı içinde Yunan olmayan unsurların varlığını gösteren 1930'daki veriler 28
Tablo 2: Yunanistan'da resmi dil Yunanca dışında konuşulan diller ve bu dilleri konuşan etnik gruplar 29
Tablo 3: Uluslararası Azınlık Hakları Grubu'nun verilerine göre ülkedeki etnik azınlık grupları ve ülke nüfusuna oranları 30
Tablo 4: Devlet Anaokullarındaki Azınlık Çocukları 102
Tablo 5: Batı Trakya'daki anaokulu sayısı 103
Tablo 6: Batı Trakya'da Azınlık İlkokullarına Giden Çocukların Sayısı 107
Tablo 7: Batı Trakya'da Azınlık ve Devlet ilkokullarına Giden Azınlık Öğrencilerinin Sayısı 108
Tablo 8: Ortaokullardaki Azınlık Öğrencileri - İskeçe ve Rodop illeri 111
Tablo 9: Lise ve Teknik - Meslek Liselerindeki Azınlık Öğrencileri - İskeçe ve Rodop İlleri 112
Tablo 10: Katılımcıların Kişisel Özellikleri 152
Tablo 11: Katılımcıların Coğrafi Dağılımı 153
Tablo 12: Katılımcıların ve anne - baba ile eşlerinin doğdukları ülkeye göre dağılımı 154
Tablo 13: Katılımcıların Yunanistan'da yaşama sürelerine göre dağılımı 155
Tablo 14: Katılımcıların Türkiye'ye gitme sıklıkları 155
Tablo 15: Katılımcıların Kendilerini Ait Hissettikleri Kültürel Gruba Ait Dağılım ... 156
Tablo 16: Kendini Türk Hisseden Katılımcılara Ait Dağılım 157
Tablo 17: Kendini Yunan Hisseden Katılımcılara Ait Dağılım 158
Tablo 18: Katılımcıların Türkçe Konuşmak ile Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım 160
Tablo 19: Katılımcıların Müslüman Olmak ile Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım 162
Tablo 20: Katılımcıların Dinleri Hakkında Çok Şey Bilmek ile Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım 163

Tablo 21: Katılımcıların Türk Gelenek ve Göreneklerine Uygun Yaşamak ile Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım……164
Tablo 22: Katılımcıların Türk Anne - Babadan Olmak İle Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım…….....165
Tablo 23: Katılımcıların Türk Olarak Yetiştirilmek İle Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım……166
Tablo 24: Katılımcıların Türk Gibi Görünmek ile Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım……...168
Tablo 25: Katılımcıların Türklerin Yanında Daha Rahat Olmak ile Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım ……169
Tablo 26: Katılımcıların Diğer İnsanlar Tarafından Türk Görülmek ile Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım……....170
Tablo 27: Katılımcıların Yunan Kültürünün Kendilerine Hitap Etmemesi ile Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım……...171
Tablo 28: Katılımcıların Yunanca Konuşmak ile Yunan hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım…….....174
Tablo 29: Katılımcıların Yunan Düşünce Yapısını İyi Bilmek ile Yunan hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım…….175
Tablo 30: Katılımcıların Yunan Kültürüne Uygun Yaşamak ile Yunan hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım…….176
Tablo 31: Katılımcıların Yunan Gibi Yetiştirilmek ile Yunan hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım……177
Tablo 32: Katılımcıların Yunan'a Benzemek ile Yunan hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım…….....178
Tablo 33: Katılımcıların Yunanların Yanında Daha Rahat Olmak ile Yunan hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım…….....179
Tablo 34: Katılımcıların Diğer İnsanlar Tarafından Yunan Gibi Görünmek ile Yunan hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım…….....181
Tablo 35: Katılımcıların Batı Trakya Türkleri'nin Kültürlerinin Kendilerine Hitap Etmemesi ile Yunan hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım……..182
Tablo 36: Katılımcıların "Türk olduğum için mutluyum" Değişkenine Ait Dağılım..184

Tablo 37: Katılımcıların "Diğer Türklerle aramda bir bağ hissediyorum" Değişkenine Ait Dağılım.....185
Tablo 38: Katılımcıların "Türk olmam benim nasıl bir insan olduğumu belirtmez" Değişkenine Ait Dağılımı…… 186
Tablo 39: Katılımcıların "Türk olmaktan üzüntü duyuyorum" Değişkenine Ait Dağılımı.....187
Tablo 40: Katılımcıların "Türkler hakkında konuşulunca kendim hakkında konuşuluyormuş gibi hissediyorum" Değişkenine Ait Dağılımı…….....188
Tablo 41: Katılımcıların "Türk olmak benim karaterimin önemli bir parçasıdır" Değişkenine Ait Dağılımı…….....189
Tablo 42: Katılımcıların "Türk olmaktan gurur duyuyorum" Değişkenine Ait Dağılım.....190
Tablo 43: Katılımcıların "Kendim Türkler hakkında konuşurken sıklıkla 'biz Türkler' derim" Değişkenine Ait Dağılımı…… 191
Tablo 44: Katılımcıların "Birçok açıdan diğer Türklere benziyorum" Değişkenine Ait Dağılımı.....192
Tablo 45: Katılımcıların "Yunan gibi olduğum için mutluyum" Değişkenine Ait Dağılımı.....193
Tablo 46: Katılımcıların "Kendimle Yunanlar arasında bir bağ hissediyorum" Değişkenine Ait Dağılımı……..194
Tablo 47: Katılımcıların "Yunan gibi olmak benim nasıl bir insan olduğumu belirlemiyor" Değişkenine Ait Dağılımı……...196
Tablo 48: Katılımcıların "Yunanlar hakkında konuşulunca kendim hakkında konuşulmuş gibi hissediyorum" Değişkenine Ait Dağılımı…… .197
Tablo 49: Katılımcıların "Yunan gibi olmak benim karakterimin önemli bir parçasıdır" Değişkenine Ait Dağılımı…….198
Tablo 50: Katılımcıların "Yunan gibi olduğum için pişmanım" Değişkenine Ait Dağılımı.....199
Tablo 51: Katılımcıların "Kendim Yunanlar hakkında konuşurken sıklıkla 'biz Yunanlar' derim" Değişkenine Ait Dağılımı……200
Tablo 52: Katılımcıların "Birçok açıdan diğer Yunanlara benziyorum" Değişkenine

Ait Dağılımı.....201
Tablo 53: Katılımcıların "Herşeyi bir arada düşününce, kendinizi daha çok Türk mü yoksa daha çok Yunan mı hissediyorsunuz?" Değişkenine Ait Dağılımı…….....202
Tablo 54: Katılımcıların "Türk kültürünü çok iyi biliyorum" Değişkenine Ait Dağılımı..... .204
Tablo 55: Katılımcıların "Yunan kültürünü çok iyi biliyorum" Değişkenine Ait Dağılımı..... .205
Tablo 56: Katılımcıların "Birçok Türk geleneğini biliyorum ve uyguluyorum" Değişkenine Ait Dağılımı…….206
Tablo 57: Katılımcıların "Birçok Yunan geleneğini biliyorum ve uyguluyorum" Değişkenine Ait Dağılımı…….207
Tablo 58: Katılımcıların "Türk toplum kurallarını, neyin nasıl yapılacağını biliyorum" Değişkenine Ait Dağılımı…….....208
Tablo 59: Katılımcıların "Yunan toplum kurallarını, neyin nasıl yapılacağını biliyorum" Değişkenine Ait Dağılımı…… 209
Tablo 60: Katılımcıların "Türk değer yargıları (Türk bayrağı ve tarihi gibi) benim için çok şey ifade eder" Değişkenine Ait Dağılımı……..210
Tablo 61: Katılımcıların "Yunan değer yargıları (Yunan bayrağı ve tarihi gibi) benim için çok şey ifade eder" Değişkenine Ait Dağılımı…… 211
Tablo 62: Katılımcıların "Türk kültürü benim önemli bir parçamdır" Değişkenine Ait Dağılımı.....212
Tablo 63: Katılımcıların "Yunan kültürü benim önemli bir parçamdır" Değişkenine Ait Dağılımı.....213
Tablo 64: Katılımcıların "Türk kültürünün benim yaşantıma olumlu bir etkisi vardır" Değişkenine Ait Dağılımı……..214
Tablo 65: Katılımcıların "Yunan kültürünün benim yaşantıma olumlu bir etkisi vardır" Değişkenine Ait Dağılımı…….....215
Tablo 66: Katılımcıların "Türk kültür kurallarına uygun yaşıyorum" Değişkenine Ait Dağılımı.....216
Tablo 67: Katılımcıların "Yunan kültür kurallarına uygun yaşıyorum" Değişkenine Ait Dağılımı.....217

Tablo 68: Katılımcıların "Türk müziği dinliyorum" Değişkenine Ait Dağılımı…....218
Tablo 69: Katılımcıların "Yunan müziği dinliyorum" Değişkenine Ait Dağılımı.....219
Tablo 70: Katılımcıların "Türk haberlerini izlerim" Değişkenine Ait Dağılımı….....220
Tablo 71: Katılımcıların "Yunan haberlerini izlerim" Değişkenine Ait Dağılımı.....221
Tablo 72: Katılımcıların "Türk mutfağından yemekler tercih ederim" Değişkenine Ait Dağılımı.....223
Tablo 73: Katılımcıların "Yunan mutfağından yemekler tercih ederim" Değişkenine Ait Dağılımı.....224
Tablo 74: Katılımcıların "Boş zamanlarımda Türk kültürel etkinliklerine katılıyorum" Değişkenine Ait Dağılımı…….....225
Tablo 75: Katılımcıların "Boş zamanlarımda Yunan kültürel etkinliklerine katılıyorum" Değişkenine Ait Dağılımı……..226
Tablo 76: Katılımcıların "Ben bir Müslümanım" Değişkenine Ait Dağılımı…….....228
Tablo 77: Katılımcıların "İslâmla ilgili çok bilgim var" Değişkenine Ait Dağılımı....229
Tablo 78: Katılımcıların "İslâmî kuralları iyi biliyorum" Değişkenine Ait Dağılımı..230
Tablo 79: Katılımcıların "Nasıl ibadet edilmesi gerektiğini iyi biliyorum" Değişkenine Ait Dağılımı.....231
Tablo 80: Katılımcıların "Diğer Müslümanlarla aramda güçlü bir bağ hissediyorum" Değişkenine Ait Dağılımı…….....232
Tablo 81: Katılımcıların "Diğer Müslümanlarla aramda güçlü bir bağ hissediyorum" Değişkenine Ait Dağılımı…….....233
Tablo 82: Katılımcıların "Müslümanlar hakkında konuşulunca kendim hakkında konuşulmuş gibi hissediyorum" Değişkenine Ait Dağılımı……..234
Tablo 83: Katılımcıların "Ben kendim İslâmî kuralların sıkı bir şekilde uygulanmasından yanayım" Değişkenine Ait Dağılımı……235
Tablo 84: Katılımcıların "Günlük yaşantımda kararlar alırken İslamî kuralları gözetiyorum" Değişkenine Ait Dağılımı……..236
Tablo 85: Katılımcıların "Yunanistan'da toplumsal ve politik konularda İslamın rolü olmalı" Değişkenine Ait Dağılımı…….....237
Tablo 86: Katılımcıların "İslamî inanç insanların özel yaşamlarıyla ilgilidir" Değişkenine Ait Dağılımı…….238

Tablo 87: Katılımcıların "İslam benim işimde ve yaşantımda ilham kaynağıdır" Değişkenine Ait Dağılımı……239
Tablo 88: Katılımcıların "Dini kuralları ön planda tutmadan kendimce normal bir yaşam sürüyorum" Değişkenine Ait Dağılımı…….240
Tablo 89: Katılımcıların "İbadetini yapan bir Müslümanım" Değişkenine Ait Dağılımı.....241
Tablo 90: Katılımcıların "Oruç tutarım" Değişkenine Ait Dağılımı……..242
Tablo 91: Katılımcıların "Dini bayramları kutlarım" Değişkenine Ait Dağılımı…...243
Tablo 92: Katılımcıların "Helâl kesilmiş et tercih ederim" Değişkenine Ait Dağılımı.....244
Tablo 93: Katılımcıların "Dini inancın kişisel bir mesele olduğunu düşünüyorum" Değişkenine Ait Dağılımı…… 245
Tablo 94: Katılımcıların "Çok Türk arkadaşım var" Değişkenine Ait Dağılımı…...248.
Tablo 95: Katılımcıların "Çok Yunan arkadaşım var" Değişkenine Ait Dağılımı.....249
Tablo 96: Katılımcıların "Boş zamanlarımda Türklerin çok olduğu kahvehane, dernek gibi yerlere giderim" Değişkenine Ait Dağılımı…….....250
Tablo 97: Katılımcıların "Boş zamanlarımda Yunanların çok olduğu kahvehane, dernek gibi yerlere giderim" Değişkenine Ait Dağılımı……...251
Tablo 98: Katılımcıların "Bir Türk kulübüne - derneğine üyeyim" Değişkenine Ait Dağılımı.....252
Tablo 99: Katılımcıların "Bir Yunan kulübüne - derneğine üyeyim" Değişkenine Ait Dağılımı.....253
Tablo 100: Katılımcıların "Yaşadığım yerde çok Türk var" Değişkenine Ait Dağılımı..... 254
Tablo 101: Katılımcıların "Kendimi Türklerin arasında daha rahat hissediyorum" Değişkenine Ait Dağılımı…….....255
Tablo 102: Katılımcıların "Kendimi Yunanların arasında daha rahat hissediyorum" Değişkenine Ait Dağılımı……..256
Tablo 103: Katılımcıların "Yunanları çok iyi tanıyorum" Değişkenine Ait Dağılımı.257
Tablo 104: Katılımcıların "Türkleri çok iyi tanıyorum" Değişkenine Ait Dağılımı...258

Tablo 105: Katılımcıların "Türklerin birbirlerine yaklaşımları hoşuma gidiyor" Değişkenine Ait Dağılımı…….....259
Tablo 106: Katılımcıların "Yunanların birbirlerine yaklaşımları hoşuma gidiyor" Değişkenine Ait Dağılımı…….....260
Tablo 107: Katılımcıların "Ailemle çok yakın ilişkilerim var" Değişkenine Ait Dağılım.....262
Tablo 108: Katılımcıların "Türk arkdaşlarımla yakın ilişkilerim var" Değişkenine Ait Dağılımı.....263
Tablo 109: Katılımcıların "Yunan arkdaşlarımla yakın ilişkilerim var" Değişkenine Ait Dağılımı.....264
Tablo 110: Katılımcıların "Dost diyebileceğim birçok Türk arkadaşım var" Değişkenine Ait Dağılımı.....265
Tablo 111: Katılımcıların "Dost diyebileceğim birçok Yunan arkadaşım var" Değişkenine Ait Dağılımı……..266
Tablo 112: Katılımcıların "Kişisel bir sorunum olduğu zaman Türk arkadaşlarmla paylaşırım" Değişkenine Ait Dağılımı……..267
Tablo 113: Katılımcıların "Kişisel bir sorunum olduğu zaman Yunan arkadaşlarmla paylaşırım" Değişkenine Ait Dağılımı…….....268
Tablo 114: Katılımcıların "Günlük yaşantımda yardıma ihtiyacım olduğu zaman Türklerden isterim" Değişkenine Ait Dağılımı……269
Tablo 115: Katılımcıların "Günlük yaşantımda yardıma ihtiyacım olduğu zaman Yunanlardan isterim" Değişkenine Ait Dağılımı……..270
Tablo 116: Katılımcıların "Genel olarak daha çok Türklerle mi yoksa Yunanlarla mı irtibattasınız?" Değişkenine Ait Dağılımı…….271
Tablo 117: Katılımcıların "Eğer Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri Türkçe konuşmayı bırakırlarsa Türklüklerini kaybederler" Değişkenine Ait Dağılımı……274
Tablo 118: Katılımcıların "Eğer Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri İslâm'ı bilmez ve yaşamazlarsa Türklüklerini kaybederler" Değişkenine Ait Dağılımı…… 275
Tablo 119: Katılımcıların "Eğer Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri Türk gelenek ve göreneklerini bırakırlarsa Türklüklerini kaybederler" Değişkenine Ait Dağılımı……276

Tablo 120: Katılımcıların "Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri grup olarak ortaklaşa çalışabiliyorlar" Değişkenine Ait Dağılımı……...277
Tablo 121: Katılımcıların "Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri grup olarak çok iyi organizeler" Değişkenine Ait Dağılımı…….....278
Tablo 122: Katılımcıların "Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri grup menfaatlerini korumak için yeteri kadar dernek ve cemiyetler kurdular" Değişkenine Ait Dağılımı 280
Tablo 123: Katılımcıların "Türk dernek ve cemiyetlerinin Yunanistan'da yaşayan Batı Trakya Türkleri'nin yaşamına olumlu bir etkisi ve katkısı vardır" Değişkenine Ait Dağılımı.....281
Tablo 124: Katılımcıların "Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri her zaman birbirlerine destek olurlar" Değişkenine Ait Dağılımı…….....282
Tablo 125: Katılımcıların "Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri politikada iyi temsil edilmektedir" Değişkenine Ait Dağılımı……...283
Tablo 126: Katılımcıların "Yunanlar Batı Trakya Türkleri hakkında genelde olumsuz düşünmektedirler" Değişkenine Ait Dağılımı…….....284
Tablo 127: Katılımcıların "Yunanlar Türk diline ve kültürüne değer vermektedir" Değişkenine Ait Dağılımı…….....285
Tablo 128: Katılımcıların "Yunanlar Türk kültürüne ters bakıyorlar" Değişkenine Ait Dağılımı.....287
Tablo 129: Katılımcıların "Yunanlar Türklere ayrımcılık yapıyor" Değişkenine Ait Dağılımı.....288
Tablo 130: Katılımcıların "Yunanistan'da Türk dili ve kültürünü öğretmek için yeterli imkânlar var" Değişkenine Ait Dağılımı……..289
Tablo 131: Katılımcıların "Benim yaşadığım bölgede Türklere yönelik yeteri kadar camii, Türk bakkal, kasap, kahvehane vb var" Değişkenine Ait Dağılımı……290
Tablo 132: Katılımcıların "Yunanistan'da yeteri kadar Türkçe haber kaynağına sahibiz (gazete, televizyon, radyo)" Değişkenine Ait Dağılımı……291
Tablo 133: Katılımcıların "Bir Türk bir sorunu olduğunda Türk toplumundan yeterli destek alabileceğini bilir" Değişkenine Ait Dağılımı……....292

Tablo 134: Katılımcıların "20 - 30 sene içerisinde Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri daha organize ve daha çok dayanışma içinde olacaktır " Değişkenine Ait Dağılımı 293
Tablo 135: Katılımcıların "20 - 30 sene içerisinde Yunanistan'da Türklük kalmayacak" Değişkenine Ait Dağılımı 294
Tablo 136: Katılımcıların "Yunanistan'daki tüm etnik gruplar Yunanca konuşmak zorundadır" Değişkenine Ait Dağılımı 297
Tablo 137: Katılımcıların "Yunanistan'daki etnik gruplar Yunan gelenek ve göreneklerini herşeyin üstünde tutmalıdır" Değişkenine Ait Dağılımı..... 298
Tablo 138: Katılımcıların "Yunanistan'daki etnik gruplar kendi dillerini konuşabilirler" Değişkenine Ait Dağılımı 299
Tablo 139: Katılımcıların "Yunanistan'daki etnik gruplar kendi kültürlerine uygun olarak yaşayabilirler" Değişkenine Ait Dağılımı..... 300
Tablo 140: Katılımcıların "Yunanistan'daki etnik gruplar kendi gelenek ve göreneklerini herşeyin üstünde tutmalıdır" Değişkenine Ait Dağılımı..... 301
Tablo 141: Katılımcıların "Yunanistan'daki etnik gruplar Yunan kültürüne uygun olarak yaşamalıdır" Değişkenine Ait Dağılımı..... 302
Tablo 142: Katılımcıların "Etnik gruplar her zaman Yunanca konuşmalı" Değişkenine Ait Dağılımı 303
Tablo 143: Katılımcıların "Etnik gruplar kendi dillerini konuşabilir" Değişkenine Ait Dağılımı 304
Tablo 144: Katılımcıların "Etnik gruplar Yunan gelenek ve göreneklerini herşeyin üstünde tutmalıdırlar" Değişkenine Ait Dağılımı..... 305
Tablo 145: Katılımcıların "Yunanistan'daki etnik gruplar kendi kültürlerine uygun olarak davranabilirler" Değişkenine Ait Dağılımı..... 307
Tablo 146: Katılımcıların "Yunanistan'daki etnik gruplar Yunan kültürüne uygun olarak davranmalıdırlar" Değişkenine Ait Dağılımı..... 308
Tablo 147: Katılımcıların "Etnik gruplar kendi dillerini konuşabilirler" Değişkenine Ait Dağılımı 309
Tablo 148: Katılımcıların "Etnik gruplar Yunan gelenek ve göreneklerine uygun olarak yaşamalıdırlar" Değişkenine Ait Dağılımı..... 310

Tablo 149: Katılımcıların "Etnik gruplar kendi gelenek ve göreneklerine uygun olarak yaşayabilirler" Değişkenine Ait Dağılımı 311
Tablo 150: Katılımcıların "Etnik gruplar Yunanca konuşmalıdırlar" Değişkenine Ait Dağılımı 312
Tablo 151: Katılımcıların Babalarıyla Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 315
Tablo 152: Katılımcıların Anneleriyle Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 316
Tablo 153: Katılımcıların Kardeşleriyle Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 317
Tablo 154: Katılımcıların Türk Arkadaşlarıyla Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım..... 318
Tablo 155: Katılımcıların Mahalledeki Türk Arkadaşlarıyla Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 319
Tablo 156: Katılımcıların Türk İşyerlerinde Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım..... 320
Tablo 157: Katılımcıların Kahvehanede Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 321
Tablo 158: Katılımcıların Camide Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 322
Tablo 159: Katılımcıların Telefonda Türk Tanıdıklarla Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım..... 324
Tablo 160: Katılımcılarla Konuşurken Babalarının Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 326
Tablo 161: Katılımcılarla Konuşurken Annelerinin Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 327
Tablo 162: Katılımcılarla Konuşurken Kardeşlerinin Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 328
Tablo 163: Katılımcılarla Konuşurken Arkadaşlarının Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 329
Tablo 164: Katılımcılarla Konuşurken Akrabalarının Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 330

Tablo 165: Katılımcılarla Konuşurken Türk Komşularının Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 332
Tablo 166: Katılımcıların Düşünürken Kullandıkları Dile Ait Dağılım 334
Tablo 167: Katılımcıların Rüya Gördükleri Dile Ait Dağılım 335
Tablo 168: Katılımcıların Sayı Sayarken, Hesap Yaparken Kullandıkları Dile Ait Dağılım..... 336
Tablo 169: Katılımcıların Kitap Okurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 337
Tablo 170: Katılımcıların Gazete - Dergi Okurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 338
Tablo 171: Katılımcıların Televizyon İzlerken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 339
Tablo 172: Katılımcıların Radyo Dinlerken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 340
Tablo 173: Katılımcıların Yazı Yazarken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 342
Tablo 174: Katılımcıların Yorgunken Konuşmak İçin Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 344
Tablo 175: Katılımcıların Stresliyken Konuşmak İçin Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 345
Tablo 176: Katılımcıların Kızgınken Konuşmak İçin Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 346
Tablo 177: Katılımcıların Telaşlıyken Konuşmak İçin Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 347
Tablo 178: Katılımcıların Tartışırken Konuşmak İçin Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 348
Tablo 179: Katılımcıların Mutlu Oldukları Zaman Konuşmak İçin Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 349
Tablo 180: Katılımcıların Şaşırınca Konuşmak İçin Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım. 350
Tablo 181: Katılımcıların Güncel Konularla İlgili Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım..... 352
Tablo 182: Katılımcıların Akademik Konularla İlgili Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım 353

Tablo 183: Katılımcıların Sosyo - Politik Konularla İlgili Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım..... 354
Tablo 184: Katılımcıların Müzik - Aktüalite Konularında Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım..... 355
Tablo 185: Katılımcıların Dini Konularda Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım..... 356
Tablo 186: Katılımcıların Kültür - Eğitim Konularında Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım..... 357
Tablo 187: Katımcıların Arkadaş Edinmek İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım360
Tablo 188: Katımcıların Para Kazanmak İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım .. 361
Tablo 189: Katımcıların Tahsil Yapmak İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım... 362
Tablo 190: Katımcıların İş Bulmak İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım..... 363
Tablo 191: Katımcıların İleri Düzeyde Eğitim İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım 364
Tablo 192: Katımcıların Yunanistan'da Yaşamak İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım..... 365
Tablo 193: Katımcıların Türk Toplumunda Söz Sahibi Olmak İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım..... 366
Tablo 194: Katımcıların Çocuk Yetiştirmek İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım 367
Tablo 195: Katımcıların Türk Toplumunda Kabul Görrmek İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım..... 369
Tablo 196: Katımcıların Arkadaşlarla Konuşmak İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım..... 370
Tablo 197: Katımcıların Yunanlar Tarafından Kabul Edilmek İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım..... 371
Tablo 198: Katımcıların İş Arkadaşlarıyla Konuşmak İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılı..... 372
Tablo 199: Katımcıların Seyahat Etmek İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım ... 373
Tablo 200: Katımcıların Ticaret Yapmak İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım . 374
Tablo 201: Katılımcıların Kulağa Hoş Gelen Dil Tercihlerine Ait Dağılım..... 376

Tablo 202: Katılımcıların Kulağa Dostane Gelen Dil Tercihlerine Ait Dağılım 377
Tablo 203: Katılımcıların Kulağa Ayrıcalıklı Gelen Dil Tercihlerine Ait Dağılım 378
Tablo 204: Katılımcıların Kulağa Kibar Gelen Dil Tercihlerine Ait Dağılım 379
Tablo 205: Katılımcıların Kulağa Samimi Gelen Dil Tercihlerine Ait Dağılım 380
Tablo 206: Katılımcıların Kulağa Modern Gelen Dil Tercihlerine Ait Dağılım 381

GİRİŞ

Araştırmamızda Yunanistan'daki Batı Trakya Türklerinin, ana dilleri, kültürleri ve kimliklerinin korunumu ile sürdürümünün ne durumda olduğu, ana dilleri Türkçenin yanısıra ülkedeki egemen dil Yunancaya karşı nasıl bir dilsel tutum geliştirdikleri ile Türk kültürünün korunumu ve sürdürümünün ne durumda olduğu, Yunan dilinden ve kültüründen etkileşimin ve kaymanın olup olmadığı, bunun neticesinde Batı Trakya Türklerinin kimlik algılarında farklı bir yöne evrilme olup olmadığı farklı cinsiyet, yaş ve kültür guruplarına göre gözlemlenmeye ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

Buradan hareketle;

1. Batı Trakya Türklerinin ana dillerini kullanım canlılığı, sürdürümü ve korunumunun ne durumda olduğu,

2. Batı Trakya Türklerinin kültürlerini sürdürümü ve korunumunun ne durumda olduğu,

3. Batı Trakya Türklerinin kimlik algılarında, ülkedeki çoğunluğun egemen Yunan kiimliğine doğru bir evrilme olup olmadığı,

4. Batı Trakya Türklerinin günlük hayatta yakın ve uzak çevresi ile kurdukları iletişimde dil tercihlerinin ne yönde olduğu ve bu çevredekilerin Batı Trakya Türkleri ile kurduğu iletişimde dil tercihlerinin ne yönde olduğu,

5. Batı Trakya Türklerinin kişisel ve duygusal aktivitelerde dil tercihlerinin ne yönde olduğu,

6. Batı Trakya Türklerinin Türkçe ve Yunancaya karşı dil tutumlarının nasıl olduğu,

7. Batı Trakya Türklerinin toplum yapısında dil, din, kültür ve kimlik ilişkisinin nasıl tesis edildiği ve seyrinin ne yönde olduğu,

8. Tüm bu tercihlerde farklı cinsiyet, yaş ve ait olunan kültür grubu değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık ortaya çıkıp çıkmadığına istatistiksel veriler ışığında bakılarak yorumlanacaktır.

Bu araştırma, azınlık statüsü ile vatandaşı olarak bırakıldığı Yunanistan'da devlet tarafından etnik kimliği yok sayılarak dinî azınlık olarak tanımlanan ve tanınan Batı Trakya Türklerinin aslında ana dillerini, dinlerini, kültürlerini ve kimliklerini etkin bir şekilde kullanan, koruyan ve sürdüren, devletin din merkezli kabulünden ziyade Türk etnik kimliği altında birleşen ve kimlik aidiyetini tanımlayan kollektif bir topluluk olduğunu göstermek açısından yapılması elzem bir çalışma olarak görülmüştür.

1. BÖLÜM:

1.1.Tarihsel Süreç İçerisinde Batı Trakya

1.1.1. Batı Trakya'nın Coğrafi Konumu

Dünya siyasi haritasında etnik sorunlar yumağı olarak görülen Balkanlar veya Balkan Yarımadası, Avrupa kıtasının güneydoğusunda yer alan, İtalya Yarımadası'nın doğusu, Anadolu'nun batısı ve kuzeybatısında yer alan coğrafi, kültürel ve son derece jeopolitik öneme sahip olan bir bölgedir.

Bugün Balkan Yarımadası; Yunanistan, Bulgaristan, Arnavutluk, Romanya, Türkiye'nin Avrupa yakası ile Yugoslavya'nın dağılmasının ardından bağımsız devletler olarak ortaya çıkan Makedonya, Hırvatistan, Slovenya, Bosna - Hersek, Sırbistan, Karadağ'ı ve 2008 yılında bağımsızlığını ilan etmesiyle Sırbistan'ın özerk bir bölgesi olan Kosova'yı da içine alan bir bölgeyi tanımlamaktadır.

Coğrafyaya adını veren, batıdan doğuya uzanan ve Bulgaristan'ı ikiye bölen sıradağlardır. Önceleri bu sıradağların adı olarak kullanılan **Balkan,** zamanla tüm bu bölge için kullanılır olmuştur. Türkçe kökenli **Balkan** sözcüğüne bütün dillerde rastlanır.[1] Bir başka tanımlamaya göre, 19. yüzyıl başlarından beri kullanıla gelen **Balkan** kelimesi, "*sık ormanlarla kaplı dağlık bölge; sarp ve ormanlık dağ*" anlamına gelmektedir.[2]

Balkan coğrafyasında, Osmanlı topraklarında bağımsızlığını ilan ederek, Bâbıâli'nin, 3 Şubat 1830 tarihli Londra Protokolü ile kuruluşunu resmen onayladığı ilk ulus devlet olan Yunanistan[3]; Batıda Yugoslavya ve Arnavutluk, kuzeyde Bulgaristan, kuzey doğu ve doğuda Türkiye ile sınırı bulunan bir yarım adadır.

---

[1] Halil İnalcık,*Türkler ve Balkanlar*, İstanbul 1993, s.9.

[2] MariaTodorova, *Balkanları Tahayyül Etmek*, İstanbul 2003, s.53-85.

[3] Aşkın Koyuncu, "Yunanistan'da Bağımsız Devlet", *Balkanlar El Kitabı,* Cilt 1, Ankara 2013, s. 485.

Yunanistan, Balkanların bölünmüş topraklarından olan Trakya'nın bir bölümüne de 9 coğrafi bölgesinden biri olarak sahiptir.

Trakya ismi, tarihte bu bölgede yaşamış olan Traklar'dan gelmektedir. Traklar zaman içinde tarihe karışsalar da, bölgeye verdikleri isim günümüzde de kullanılagelmektdir.[4]

Türkiye Trakyası'nın Doğu Trakya, Bulgaristan ve Yunanistan Trakyası'nın ise Batı Trakya olarak adlandırıldığı Trakya toprakları toplam yüzölçümü 94.247 km^2 olup, Güneydoğu Avrupa'da kuzeyinden Tuna, batısında Vardar nehirleri, kuzeydoğudan Karadeniz ve güneyden Adalar Denizi ve Marmara Denizi ile sınırlanan coğrafî bölgeyi içermektedir. 8.545 km^2'lik yüzölçümü ile Yunanistan Trakyası (Thraki), bir yönetim bölgesi olarak Evros (Meriç), Rodopi (Rodop) ve Ksanthi (İskeçe) illeri ile Samothraki (Semadirek) adasından oluşur.[5]

Araştırmamıza konu olan Türklerin yaşadığı Batı Trakya, Yunanistan'ın dokuz coğrafi bölgesinden biri olan Doğu Makedonya Trakya bölgesinin sınırları içindedir. Bölge, Doğuda Meriç Nehri ile Türkiye'den, kuzeyde Rodop dağları ile Bulgaristan'dan ayrılmakta, güneyde Ege Denizi ile çevrili bulunmaktadır.

"Daha somut olarak Batı Trakya, Meriç Nehrinin batısında Karasu Nehri ile Doğu Makedonya'nın Kavala ve Drama illeri, kuzeyinde Tanrıdağları (Rodop Dağları) ile Bulgaristan, güneyinde ise Adalar Denizi (Ege Denizi) ile çevrilmiş bulunan 8578 kilometrekarelik dar bir şerit halinde uzanmakta olan bir toprak parçasıdır. Batı Trakya Dedeağaç, Gümülcine ve İskeçe illerinden oluşmaktadır."[6]

Batı Trakya'nın Ege Denizi'ne doğru inen düzlük kısmı "Ova", Rodop Balkanları'nın eteklerindeki kısmı "Yaka", Yaka'nın kuzeyindeki dağlık bölge ise "Balkan Kolu" veya "Cebel" olarak adlandırılmaktadır.

---

[4] Nadir Yaz, *Ağlayan Batı Trakya*, İstanbul 1986, s. 69.

[5] Ramazan Özey, " Balkanların Siyasi Coğrafyası", *Çerçeve Dergisi,* Sayı: 62, Kasım 2013, s.15-16.

[6] Turgay Cin, "Batı Trakya Türklerinin Hukuki Statüsü Sorunları ve Avrupa Birliği", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 11, Sayı1, İzmir 2009, s. 147.

1364'deki fethinden, elden çıktığı tarih olan 1913 yılına kadar 549 yıl Türk hakimiyetinde kalmış olan Batı Trakya, Misak-ı Milli'de olmasına rağmen, 1923 Lozan Antlaşması'yla sınırları yeniden çizilerek Yunanistan'a bırakılmıştır. Bugün tamamen Yunanistan'ın idaresinde bulunan bölgede yaşayan Türklerin azınlık hakları da yine Lozan Barış Antlaşması'na göre güvence altına alınmıştır.

Prof. Dr. Hikmet Öksüz'ün ifadesiyle, *"Balkanlar'da yitirilen toprakların ve yabancı yönetim altında bırakılmak zorunda kalınan Türk azınlıkların simgesi olarak"* Lozan Konferansı'nda müzakere masasına konulan Batı Trakya meselesinde, Türk heyeti, Batı Trakya'daki Türk azınlık için plebisit talebini kabul ettirememiştir. Lozan görüşmeleri sonunda Batı Trakya Türkleri, mübadelede dışı bırakılan İstanbul Rumları ile birlikte Lozan Barış Antlaşması'nın 37- 45. maddelerinde yer alan azınlıkların korunmasına dair hükümlerin kendileri için de geçerli olacağı teminatıyla Yunanistan'a bırakılmıştır.[7]

1.1.2. Batı Trakya'nın Demografik Yapısı ve Türk Nüfusu

Lozan Barış Antlaşması'nın imzalandığı zaman bölgede yaşayan Rum, Bulgar, Ermeni ve Yahudilere oranla Türklerin, bu diğer milletlerinin toplamından daha fazla bir nüfusa sahip olduğu bilinmektedir. Lozan Barış Antlaşması imzaladığında bölgede 129,120 gibi bir rakama sahip olan Türk nüfusu, toplam nüfusun % 67'sini oluşturmaktayken, bu oran bugün % 40'a gerilemiştir.

Nüfus artış hızı %2,8 dolayında tahmin edilen Batı Trakya Türkleri, bu oran doğrultsunda hesaplandığında bugün 500 binin üzerinde bir nüfusa sahip olması gerekirken, erken dönemlerde egemen ülke Yunanistan'ın "*idari ve ekonomik baskılarına*"[8] * bağlı olarak sürekli göçler nedeniyle nüfusu artmamış ve bunun sonucu olarak bölgede azınlık durumuna düşmüştür.

---

[7] Hikmet Öksüz, "Batı Trakya Türkleri", *Balkanlar El Kitabı,* Cilt 2, Ankara 2013, s. 501-505.

[8] Hasan Köni, "Balkanlarda Türk Azınlıkları ve Karşılaştıkları Sorunlar", *İnsan Hakları Yıllığı*, Sayı 7-8/1, Ankara 1986, s.110.

Buna paralel olarak Batı Trakya'da arazi mülkiyetindeki üstünlük de el değiştirmiştir. l923'de Batı Trakya'da arazinin yüzde 84'üne sahip olan Türklerin, bugün toprak sahipliği yüzde 25' lere kadar gerilemiştir.[9]

Prof. Dr. Hikmet Öksüz'e göre, "etnolojik bir müze" görünümünde olan Balkan Yarımadası'nda 549 yıl boyunca Türk hakimiyetinde kalan Batı Trakya'da, Türkler tarih boyunca ezici çoğunluğa sahip olmuştur.

II. Abdülhamit, İstanbul'un güvenliği için kilit olarak gördüğü Trakya'nın tehlikeye düşmemesi için bölgeye göçler ile büyük bir Müslüman kitle yerleştirmiştir. Böylece, bu stratejik yerleştirmelerle bölgenin demografik yapısında Türk-İslam nüfus artış göstermiştir.[10] Şemseddin Sami'nin, 1896 yılında basılan Kâmûs'ül Âlâm adlı eserinde, Gümülcine, Sultanyeri, Ahiçelebi, Robçoz, Eğridere, Darıdere ve İskeçe olmak üzere yedi kazadan oluşan Gümülcine sancağında toplam 245.072 kişinin yaşadığı ve bunlardan 206.914 kişisinin Müslüman / Türk olduğu kaydedilmiştir.[11]

Lozan'da barış görüşmeleri sırasında ahali mübadelesi konusu konuşulurken, BatıTrakya'nın durumunun ne olacağı konusunda, Yunanistan ile birlikte iki garantör ülkeden biri olan Türkiye, bu bölgede, Misak-ı Milli'de öngörüldüğü şekilde bir plebisit yapılmasını ve büyük devletlerin barış programında yazılı olan "kendi kaderini belirleme hakkı"nın Batı Trakya'ya tanınmasını istemiştir. Plebisit hakkının kullanım talebini de desteklemek üzere İsmet Paşa tarafından Batı Trakya'nın nüfus dağılımıyla

---

***** Lozan antlaşmasından hemen sonra Yunan makamlarının uyguladıkları idari ve ekonomik baskı sonucu bu bölgenin Müslüman halkıTürkiye'ye doğru göçe başlamışlardır. Bu göç II. Dünya Savaşında artmıştır. Gerek Savaşın getirdiği zorluklar gerekse Savaş sonrası ortaya çıkan Yunan sivil savaşı sırasındaki gerek gerillalar gerekse kral taraftarları tarafından Türklere yapılan zulümler göç hareketini hızlandıran faktörler olmuşlardır. 1939-1960 ortalarına kadar 40.000 den fazla Türk Yunanistan'ı terk etmiştir. Türkler binde üçlük nüfus artışıyla oranlarını korumuşlar ancak Yunanistan'ın izlediği yerleştirme ve nüfus politikasıyla birlikte altı misli artan Yunan nüfusu karşısında azınlığa düşmüşlerdir.

[9] *http://www.mfa.gov.tr/bati-trakya-turk-azinligi.tr.mfa*, (27.07.2016)

[10] Hikmet Öksüz, *a.g.m.,* s. 502.

[11] İlker Alp, "Batı Trakya Türkleri", *http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-33/bati-trakya-turkleri*,(13.02.2016).

ilgili ayrıntılı rakamlar sunulmuştur. Buna göre Batı Trakya'da 129,120 kişiyle, bölgedeki diğer milletlerin toplamından daha fazla olan Türkler, Batı Trakya topraklarının da % 84'üne sahip görünmektedir.[12]

Öte yandan Yunanistan'ın, 1918'de Müttefik Devletlere verdiği nüfus oranları da Türkiye'nin verilerini destekler nitelikte olup, rakamlar birbirine oldukça yakındır.[13]

İlker Alp'in verilerine göre:

"1928 sayımına göre, genel nüfusu 303.171 olan Batı Trakya'nın 180.000'i Türk'tü. Türkler, Batı Trakya'da nüfus bakımından çoğunluğu 1930'lara kadar devam ettirmiştir. Fakat Yunanistan'ın sistemli bir şekilde uyguladığı baskı ve asimilasyon politikası sonucunda, 1930'lu yıllardan sonra nüfus oranları Yunanlılar'ın lehine değişmiştir. Öyle ki 1940'ta Türklerin nüfus sayısı 134.722'ye düşmüştür. Eldeki en son resmî verilerin bulunduğu 1961'de, Batı Trakya'da genel nüfus 356.511 iken, Türklerin sayısı 130.000'e azalmıştır.

Türkler, 1923'te toplam nüfusun % 67'sini oluşturmakta iken, 1990'lı yıllarda % 40 civarına azalmıştır. 1991'de Batı Trakya'nın nüfusu 360 bin olmasına rağmen, Türklerin sayısı 130.000 – 150.000 civarında kalmıştır. Halbuki nüfus artışı % 2.8 olan Batı Trakya Türkleri'nin sayısının 500 binin üzerine yükselmesi gerekirdi.

Helsinki Watch Komitesi'nin de 1990'da Batı Trakya ile ilgili yayınladığı raporda, nüfus artış hızının % 2 olarak hesaplandığında bile, Türk azınlığının sayısının 500 bine ulaşması gerektiği, ancak 1923' ten itibaren 300 - 400 bin Türk'ün bölgeyi terk ettiğinden bunun gerçekleşmediği belirtilmiştir.

Türk nüfusunun 72 yıl önceki düzeyde kalması ve oranının Yunanlılar karşısında giderek azalması, Türkiye, Almanya, ABD, Avustralya vd. ülkelere yüzbinlerce soydaşımızın göç etmek mecburiyetinde kalmasından dolayıdır. Tabii ki bu durum,

---

[12] Hikmet Öksüz, *a.g.m.*,s. 505.

[13] Baskın Oran, Türk Yunan İlişkilerinde Batı Trakya Sorunu, Ankara 1986, s.15.

azınlık üzerindeki Yunan hükümetlerinin uyguladığı asimilasyon ve baskı politikalarının boyutlarını ortaya koyması bakımından son derece dikkat çekicidir."[14]

Yunanistan en son 1991 yılı nüfus sayımında, bölgenin toplam nüfusunun 338.000 olduğunu ve 'Müslüman' azınlığın, bu toplamın %31'ini (105.000) oluşturduğunu ifade etmektedir. [15]

Öte yandan resmi raporlarda, 1923 Lozan Antlaşması'na bağlı olarak resmen sadece 'Müslüman' bir azınlık tanıyan Yunan devletine göre, "*Yunanistan'ın kuzeydoğusundaki sınır bölgesi Batı Trakya, bu bölgede Yunan Hristiyan çoğunlukla birlikte yaşayan, küçük ancak önemli, yaklaşık 120,000 nüfuslu bir Müslüman topluluğunun yurdu*"[16] olarak tanımlanmaktadır.

Dr. Anna Triandafyllidou ve Dr. Dia Anagnostou'ya göre; "*Türk kökenliler, Çingeneler (Romanlar) ve Bulgarca'nın bir lehçesini konuşan Pomaklardan oluşan Trakya Müslümanları, İkinci Dünya Savaşı'ndan önce Osmanlı millet sisteminin bir özelliği olan dinsel bir cemaat şeklinde yaşıyorlardı. 1950'lerden itibaren ise, etnik bilinci olan bir azınlığa dönüşmüşler ve son yirmi yılda ortak bir Türk kimliği etrafında mobilize olmuşlardır. Bu durum, 1923 Lozan Antlaşması'na bağlıolarak resmen sadece 'Müslüman bir azınlık' tanıyan Yunan devlet makamlarıyla hâlâ devam eden büyük bir çatlağa sebep olmuştur.*" [17]

Günümüzde hâlâ, Yunanistan'ın ülkesinde resmi olarak tanıdığı ve 'Müslüman' olarak tanımladığı tek azınlık olan Batı Trakya Türklerinin nüfusu hakkında kesin veriler bulunmamakla birlikte, Yunanistan, Türk kimliğini inkâr ederek 'Müslüman'

---

[14] İlker Alp, *a.g.m.*, http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-33/bati-trakya-turkleri,(13.02.2016).

[15] Vemund Aarbakke, *The Muslim Minorty of Greek Thrace*, (Thesis submitted for the degree of Doctor Philosophiae at the University of Bergen), 2000, p.33.

[16] Anna Triandafyllidou - Dia Anagnostou, "Yunanistan'ın BatıTrakya Müslümanları: Bölgesel Kalkınma Stratejileriyle İlgili Tavsiyeler", *ELIAMEP (Yunan Avrupa ve DışPolitika Vakfı)*, s. 2.

[17] Dr. Anna Triandafyllidou - Dr. Dia Anagnostou, *a.g.m.*, s.4.

olarak tanımladığı azınlığın, *Türk soylular (% 48), Pomaklar (% 35) ve Çingeneler (% 17)*[18] olmak üzere toplam üç unsurdan oluştuğu iddiasını dile getirmektedir.

Bölgedeki nüfusla ilgili Yunan Devleti tarafından kesin rakamlar verilmemekle birlikte, 2004 tarihli Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi raporunda da bölgenin toplam nüfusu 362 bin olarak verilirken, Müslüman Azınlığın sayısı 100 bin olarak belirtilmiş, 10.62 milyonluk toplam ülke nüfusunun yüzde 0.92'sini oluşturdukları ifade edilmiştir. Yukarıda da ifade edildiği gibi Yunan resmi organlarınca "dini azınlık" olarak ve üç alt gruba ayrılarak tanımlanan Türk nüfus, bu raporda da Türk kökenliler (% 50), Pomaklar (% 35) ve Romanlar (% 15)' dan oluşan 'dini azınlık' nitelemesiyle tanımlanmaktadır. [19]

Batı Trakya'daki Türk nüfusunun ne kadar olduğuna dair yapılan tartışmalarda Yunan araştırmacıların da kendi aralarında bir mutabakata varamadığı görülmektedir.

Borou'ya göre yaklaşık 39,000 kişilik nüfusuyla Batı Trakya'daki en büyük etnik azınlık Türklerdir. Diğer taraftan Dragonas, Batı Trakya'daki etnik azınlıkların tamamının nüfusunun 90,000 ile 130,000 arasında tahmin edildiğini söylerken, bu nüfusun %47 ile %68'inin Türk, %20 ile %40'ının Pomak, %10 ile %25'inin Roman olduğunu iddia etmektedir. Yunanistan tarafından 2001 yılında Birleşmiş Milletlere verilen bir raporda ise Batı Trakya'daki azınlık nüfusu 98,000 olarak kaydedilirken, bu nüfusun %50'sini Türkler, %35'ini Pomaklar ve %15'ini de Romanlar'ın oluşturduğu belirtilmektedir. Buna göre, 2001 rakamlarına göre Türk nüfusunun 49,000 olduğu iddia edilmektedir. [20] Öte yandan Batı Trakya'da, Müslüman Türklerin yanında yerli Ortodoks Hristiyan Gagavuz Türkleri ile 1923 Lozan Barış Antlaşması hükümleri gereği dinbirliği sebebiyle Yunanistan'a göç ettirilen Ortodoks Hristiyan Türkler de yaşamaktadır. Batı Trakya'daki Gagavuz Türkleri Yunanların deyimi ile "Gagauzi" ler

---

[18] Aarbakke, 2000:34

[19] Human Rights Committee, "Consideration Of Reports Submitted By States Parties Under Article 40 Of The Covenant, Initial report GREECE", April 2004, page 166.

[20] Kadir Yalınkılıç - Kutlay Yağmur, "Batı Trakya Türklerinin Anadillerine ve Kültürlerine Karşı Tutumları", *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi* (Bilig), Sayı:70, 2014, s. 287

özellikle Dedeağaç'ta yoğun olup, Kumçiftliği (Orestiada) sakinlerinin yüzde sekseni Türkçe konuşan Gagavuz Türklerindendir.[21]

Bölgenin nüfus dengesini bozmak amacıyla, 1990'lı yıllardan itibaren planlı bir şekilde Batı Trakya'ya eski Sovyetler Birliği ülkelerinden Yunan kökenli (Pontus Rumları) oldukları iddia edilen göçmenler yerleştirilmeye başlanmıştır.[22] 2007 yılında sayıları 300 bin olarak tahmin edilen bölgedeki Pontuslu Rumların[23], ekonomik kriz ile birlikte Yunanistan'ın kırsal bölgesi olan Batı Trakya'dan daha merkezi bölgelere ve büyük şehirlere hatta ülke dışına göç ettiği gözlemlenmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti tarafından ise Yunanistan'daki Türk varlığı kapsamında "Batı Trakya'da sayıları 150.000 civarında Müslüman Türk Azınlık"[24] olduğu kabul edilmektedir.

Lozan Barış Antlaşması'nın 37 - 45. maddelerinin, garantör iki ülke olan Türkiye ve Yunanistan'a azınlıklarını koruma yükümlülüklerini ortaya koyduğu dikkate alınırsa, nüfus oranı bir türlü netleşmeyen ancak 120 bin ile 140 bin arasında genel kabul gören Batı Trakya Türklerinin, bir kişi bile kalsa, gerek vatandaşı olduğu Yunanistan tarafından gerekse "garantör" ülke sıfatı gereği Türkiye tarafından haklarının korunması gerektiği muhakkaktır.

---

[21] Turgay Cin, *a.g.m.*, s.149. (Batı Trakya Türklerinin Hukuki Statüsü Sorunları ve Avrupa Birliği)

[22] MAZLUMDER, *Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığı İnsan Hakları Raporu*, Ankara 2012, s. 61 ; TBMM Tutanakları, Batı Trakya Raporları, Rapor 3, Haziran 1994, s.17)

[23] Mustafa Geveli, "Yunanistan'ın Batı Trakya Ekonomisinin Sosyopolitik Açıdan Değerlendirilmesi", *ABBTF Bilimsel Araştırmalar Serisi,* No. 5, Ekim 2005, s. 7

[24] http://www.mfa.gov.tr/bati-trakya-turk-azinligi.tr.mfa, (13.02.2016)

1.1.3. Batı Trakya Ekonomisi ve Türk Azınlığa Yansımaları

Ülke ekonomilerinin olumlu yada olumsuz seyiri, gerek iç siyasi gerekse bölgesel siyasi gelişmeleri belirleyen önemli etkenlerdendir. Toplumların refah seviyeri, gelecekle ilgili planlarını da doğrudan etkilemektedir.

Avrupa Birliği'nin sosyal ve ekonomik açıdan en geri kalmış bölgelerinden biri olan Batı Trakya'da[25] yaşayan Türk Azınlık açısından - özellikle son yıllarda Yunanistan'ın ağır bir ekonomik krizde olmasının da etkisiyle - ekonomik alandaki geri almışlık / bırakılmışlık; Türk etnik kimliğinin tanınması, eğitim, vatandaşlık, din ve ifade özgürlüğü, seçme ve seçilme hakkı ile Müftülük ve vakıflar idaresi gibi konulardaki sıkıntılar olarak sayılabilecek bölgedeki ve ülkedeki mevcudiyetleriyle ilgili çözüm bekleyen sorunlarının birinci sırasında yer almaktadır.

Ülke genelinde ekonomik krizin patlak verdiği 2009 yılında işsizlik oranı % 9,6 iken bu oran 2013 yılında 27,5' e yükselmiştir. Yunanistan İş ve İşçi Bulma Kurumu (OAED) Ekim 2015 verilerine göre ülkedeki kayıtlı işsiz sayısı 814.798 iken Yunanistan genelinde en fazla göç veren bölge durumundaki Batı Trakya Türkleri'nin yaşadığı, Doğu Makedonya - Trakya Eyaleti'nde bu rakam 47.930 kişi olarak açıklanmıştır.[26] Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) 2013 verilerine göre, OECD ülkeleri içinde en yüksek oranda diplomalı işsizin bulunduğu ülke % 19,4 ile Yunanistan olarak verilirken, onu % 14,9 ile İspanya, % 7,7 ile Türkiye takip etmektedir. [27]

Resmi rakamlara göre, 2015'teki işsizlik oranı yüzde 25'in üzerinde seyreden Yunanistan'da 24 yaşın altındaki işsizlerin oranı yüzde 50'yi aşmış durumda. İşsizliğin tavan yaptığı yerlerin başında ise başkent Atina'nın da bulunduğu Attika bölgesi ile Batı

---

[25] Mustafa Geveli, *a.g.m.*,s. 5.

[26] *http://www.trakyadan.com/index.php/yunanistan-bati-trakya-haber/item/1781-bati-trakya-da-ne-kadar-issiz-var-iste-cevabi.html*, (13.02.2016).

[27] *http://www.forbes.com/sites/niallmccarthy/2015/10/13/which-countries-have-the-most-unemployed-graduates-infographic/* (13.02.2016).

Trakya Türk Azınlığı'nın yaşadığı Doğu Makedonya - Trakya bölgesi yer almaktadır. Türk Azınlığın yoğun olarak yaşadığı yerlerden Gümülcine merkezli Rodop ilinde işsizlik oranı yüzde 39 - 41 arası açıklanırken, bu oran İskeçe'de yüzde 40 - 42 arasındadır. 2000 yılında Gümülcine Sanayi Bölgesi'nde 17 bin işçinin çalışırken bugün bu rakamın binin altına gerilemesi, 2000 yılında Gümülcine Sanayi Bölgesi'nde 99 fabrika ve işletme varken, bugün bu sayının 10'a düşmüş olması bölgedeki işsizlik rakamlarını ürkütücü boyutlara taşımaktadır.[28]

Kötüleşen ağır ekonomik koşullar, Yunanistan'ın en fakir ve en geri kalmış bölgesi, AB'nin ise genişlemeden sonra en fakir ve en geri kalmış bölgelerinden biri olan Batı Trakya'da [29] Türk Azınlık tarafından da şüphesiz ki derinden hissedilmektedir.

Batı Trakya'da yaşayan iki etnik unsurdan biri olan Yunanlar ekonominin %75'ini, Türkler ise %25'ini elinde bulundurmaktadır.[30] Bu dengesiz dağılımda, ekonomisi toprağa bağlı olan Batı Trakya'da Türkler, Lozan Barış Antlaşması'nın imzalandığı tarih olan 1923'ten itibaren çeşitli gerekçelerle sürekli toprak kaybetmiştir.

Yunanistan bu gerekçelerini, "kamulaştırma" ve "toprak birleştirmesi" (anadazmos) adı altındaki uygulamalarla yapmıştır. Kamulaştırılma, ilk olarak, topraksız çiftçi ve hayvan yetiştiricisinin yerleştirilmesi amacıyla, takip eden süreçte ise, askeri tesis, sanayi sitesi ve okul gibi gereksinimler ileri sürülerek yapılmış ve bu uygulamalar, küçük ve orta mülkiyet sahibi azınlığı ciddi anlamda etkilemiştir.[31]

Bu kapsamda, Gümülcine'de, Türklere ait 3000-4000 dönüm arazi, üniversite yapımı gerekçesiyle, 4000 dönüm ekim için elverişli arazi, sanayi sitesi kurmak için, 7000 dönümlük arazi ise açık hava hapishanesi yapılacağı gerekçesiyle kamulaştırılırken, İskeçe'nin İnhanlı Köyü yakınında, 1300 dönümü ekilen ve 1000

---

[28] "Batı Trakya'da İşsizlik Ürkütücü Boyutlarda", *Gündem Gazetesi*, Sayı: 925, 10 Nisan 2015, s. 6 - 7.

[29] Mustafa Geveli, *a.g.m.*, s.11.

[30] Mustafa Geveli, *a.g.m.*, s. 8.

[31] Bora Ünay, *Türk Yunan İlişkilerinde Temel Sorunlar ve 1999 Sonrası Yumuşama Dönemi*, (T.C. Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2007, s. 244.

dönümü otlak olarak kullanılan, 2300 dönüm Türklere ait arazi de yine benzer gerekçelerle kamulaştırılmıştır.[32] 1970'lerin sonunda başlayan kamulaştırma hareketi 1990'lara gelindiğinde, Batı Trakya'daki nüfus dengesini Türklerin azlığı doğrultusunda değiştirmek amacıyla, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından Yunan kökenli olduğu iddia edilerek bölgeden getirtilen ailelerin iskânı için 1500 dönüm Türk arazisinin kamulaştırılmasıyla devam etmiştir.

Bu süreçte, şahıslara ait tarlaların yanı sıra, Türk Azınlığa ait bazı vakıf malları ve arazileri de kamulaştırmadan nasibini almıştır.[33] Toprak birleştirilmesi (anadasmo) adı altında, Rodop İlinde Bekirli'de 36 dönüm, Küçük Sungurlu'da ise 70 dönüm Türk Azınlığa ait vakıf arazisi kamulaştırılmıştır.[34]

Batı Trakya Türklerinin arazi kaybetmesine neden olan bir diğer uygulama toprak birleştirmesi / bütünleştirmesi "Anadazmos" ise, yeniden dağıtılan toprakların eskisine oranla daha kötü yerlerden verilmesi ve eski toprağın düşük değerden kaydedilmesi sonucu yeni dağıtımda verilen toprağın miktar ve değerinin de düşük olması gibi haksız uygulamalara yol açtığı için tartışmalara neden olmaktadır. [35]

% 84'ü kırsal kesimde yaşayan ve toprağın yaşamsal önem ifade ettiği bir toplum olan Batı Trakya Türkleri ellerinde kalabilen arazilerde geçimlerini tarım ve hayvancılık yaparak sağlamakta, tarımın içinde özel bir yere sahip olan tütüncülük, yaklaşık 13 bin Türk ailesine, yani Batı Trakya'daki Türk nüfusun yaklaşık %50'sine gelir sağlamaktadır.[36]

Yunanistan'ın ev sahipliğini 2004 Olimpiyat Oyunları çerçevesinde ülkede bulunan Fransız *Le Monde* gazetesinden Didier Kuntz ve Daniel Vernet, gazetenin 22 Eylül 2004 tarihli sayısında yazdıkları gözlemlerinde, Batı Trakya'daki Türk Azınlığın,

---

[32] Ünay, 2007: 245.

[33] Ünay, 2007: 245 - 246.

[34] MAZLUMDER, 2012: 56.

[35] Ünay, 2007: 246.

[36] Mustafa Geveli, *a.g.m.*, s.12; Aydın Ömeroğlu, *Neden Sosyal Tütün Politikası, Prim, sadaka değil, sosyal haktır!*, Komotini (Gümülcine) 2007, s. 8.

ekonomik hiçbir güvencelerinin olmadığını ve Türk etnik azınlığın ekonomik yaşam olanaklarının ortadan kaldırıldığını (*ecocide- ekonomik soykırım*) belirterek, Türk Azınlığın ekonomisinin tütüne bağlı olduğunun altını çizmiştirler:

Yunanistan Hükümetinin kendilerine hiçbir olanak sağlamamasından dolayı, Batı Trakya Türkleri, mecburen çok kısıtlı olanaklar çerçevesinde, genellikle tarımla ve özellikle tütün ile uğraşıyorlar. Hiçbir Türk Avrupa Birliğinin tarım konusunda verdiği olanaklardan yararlandırılmıyor. Yetkililerin bu uygulamalarından dolayı, Batı Trakya'daki Türkler, bu şekilde işsiz durumda ve üretken olmayan bir şekilde bırakılıyor.[37]

Gerek coğrafi koşulların imkansızlığından, gerekse uygun iç ve dış pazar yokluğundan alternatif tarım ürünleri yetiştiriciliğinin başaralı olamadığı bölgede, Türk azınlık için ana geçim kaynağı olan tütüne 2013 itibariyle Avrupa Birliği sübvansiyonlarının kesilmesi büyük darbe olmuştur.

Avrupa Birliği'nin 2004 yılı tarım reformu doğrultusunda uygulamaya koyduğu yeni tütün politikaları çerçevesinde, tütün üreticilerine sağladığı sübvansiyonları 2013'ten itibaren durdurmayı hedeflemişti.

2009-2013 yılları arasında eskiden ödenen sübvansiyonların sadece %50'sini alabilen üreticiye bu desteğin, 2015'ten itibaren de her yıl yüzde 6 oranında azalacağı ve bu azalmanın beş yıl süreceği bildirilmişti. Bu durumda 2020'ye gelindiğinde primin sadece yüzde 20'sinin kalacağı ve böylece fiilen tütüne verilen primin kesilmiş olacağı gerçeğiyle karşı karşıya kalındı.

Bölgeyi büyük bir işsizliğe sürüklemesi ve Batı Trakya Türklerinin ekonomik hayatında büyük bir daralmaya neden olması beklenen bu gelişmenin, ekonomisi ve geçimi büyük ölçüde tütün üretimine dayanan bölgede ciddi bir göç dalgası yaratmasının kaçınılmaz olacağı öngörülmektedir.

---

[37] Ekin İlktürk, "Bulgaristan ve Yunanistan'ın Türklere Karşı Etnik ve Kültürel Soykırımları", *http://akademikperspektif.com/2014/09/17/bulgaristan-ve-yunanistanin-turklere-karsi-etnik-ve-kulturel-soykirimlari/* , (13.02.2016)

Yunanistan'ın, Avrupa Birliği ile müzakerelerinin başladığı 1962'den ve Avrupa Birliği'ne tam üye olduğu yıldan, yani 1981'den bu yana 100.000.000.000 Euro dolayında ekonomik yardım gönderilmesine[38] rağmen bugün gelinen noktada tarım politikasında sınıfta kaldığı çok acı da olsa rahatlıkla söylenebilir.

323 milyar Euroluk borçla boğuşan ve tarihinin en büyük ekonomik krizini yaşayan Yunanistan'da Batı Trakya Türkleri, 2005'ten buyana son 10 yılda sürekli düşen ve 105 bin tondan 30 bin tonlara gerileyen tütün üretiminin canlandırılması için acil önlem düşüncesi henüz hayata geçmemiştir. Hem bölge hem de Azınlık açısından, Yunanistan'ın yıllık 1 milyar Euroluk vergi geliri elde ettiği tütün sektöründe ülke genelinde 60 bin, Batı Trakya'da sadece Rodop ilinde 6700 ailenin tek geçim kaynağı olan tütünün özellikle bölge ekonomisini canlandırıcı, Batı Trakya çiftçisine rahat bir nefes aldırıcı politikalara kavuşturulması hayati öneme sahiptir.[39]

Diğer yandan Batı Trakya'da tarım ve hayvancılık dışında Türk nüfusun çok az bir kısmı köy ve şehir merkezlerinde küçük esnaf olarak yer almaktadır. 2009 yılından bu yana ağır ekonomik krizle mücadele eden ülkede, Batı Trakya Türklerinin yoğun olarak yaşadığı Gümülcine merkezli Rodop bölgesinde 2014 yılında açılan ve kapanan işletme sayısına bakıldığında, parmakla sayılacak kadar az olan Türk esnafın içler acısı durumu açıkça görülmektedir.

Rodop Esnaf ve Sanatkarlar Odası verilerine göre, 2014 yılında yeni açılan işletme sayısı 243 iken kapanan işletme sayısı 279, yine Rodop Ticaret ve Sanayi Odası verilerine göre ise bu odaya kayıt yaptıran yeni işletme sayısı 55, kaydını sildiren işletme sayısı ise 35 olduğu açıklanmıştır.[40]

Öte yandan yeni ve genç girişimcileri ve küçük ve orta ölçekli işletmeleri desteklemek amacıyla dönem dönem Avrupa Birliği tarafından kalkınma fonları bölgeye aktarılmaktadır. Ancak bu fonların Batı Trakya Türklerinin kalkınmasında

---

[38] Mustafa Geveli, *a.g.m.*,s.14 -19.

[39] *http://www.birlikgazetesi.info/haberler/10754-2015-10-05-06-18-45.html*, (13.02.2016).

[40] *http://www.trakyadan.com/index.php/yunanistan-bati-trakya-haber/item/1312-2014-yilinda-rodop-ilinde-kac-isletme-kapandi.html*, (13.02.2016).

önemli bir rol oynayıp oyanamadığı ve fonların ekonomik açıdan dengeli dağılımının sağlanıp sağlanamadığı tartışalagelmektedir.

Dr. Anna Triandafyllidou ve Dr. Dia Anagnostou'nun "*Yunanistan'ın BatıTrakya Müslümanları: Bölgesel Kalkınma Stratejileriyle İlgili Tavsiyeler*" adlı raporunda; bu bilgileri belgelerle kanıtlayacak sistematik ve teknik bazda hazırlanmış istatistiki veriler olmasada, 3 Yapısal Fondan gelen yardımların en önemli bölümünün İskeçe (Xanthi) ve Gümülcine (Rodopis) Vilayetlerinde Müslüman Türklerin yaşadığı kuzey bölgeler yerine Hristiyan Yunanların yaşadığı güney bölgelere verildiği konusunda ciddi şüpheler olduğu ifade edilmiştir.[41]

Raporda; bu hususta, AB kaynaklı yapısal fonların çelişkili gibi görünen bir etkisi olduğu, bir tarafta hem çoğunluğun hem Azınlığın yaşadığı büyük belediyeler ve kentsel bölgeler fonlardan yararlanıp zenginleşirken, diğer tarafta nüfusunun neredeyse bütününü Azınlık mensuplarının oluşturduğu dağlık yerleşim birimlerinin yalıtılmışlığını ve marjinalliğini kıramadığı, genel kalkınma sürecine yeteri kadar iştirak edemediği, dolayısıyla da Trakya'nın bu iki farklı kesimi arasında zaten var olan iktisadi uçurum daha da büyüdüğü açıkça kaydedilmiştir.[42]

Bahsedilen ekonomik dağılımdaki eşitsizliğin nedeninin Türk Azınlık mensuplarınca, "Yunanlı yetkililer tarafından yapılan maksatlı ya da üstü kapalı ayrımcılığa bağlandığının" yazıldığı raporda, "Hristiyan güney ve Müslüman kuzey bölgeleri arasında fonların paylaştırılmasındaki eşitsizlikve azınlık bireylerinin programlara sınırlı katılımı, hem geçmişte uygulanmış baskıcı politikaların sonucu olan sosyo-ekonomik dışlamanın kalıtlarına hem de Müslüman toplumun kendine özgü bazı sosyal özelliklerine bağlanmalıdır" denilmektedir.[43]

Bölgesel kalkınma stratejileriyle ilgili politika tavsiyelerinin de verildiği raporda dikkat çekici olarak, Yunancası yetersiz olan kişilerin fonlar kapsamındaki bu

[41] Anna Triandafyllidou - Dia Anagnostou, *a.g.m.*, s. 2.

[42] Anna Triandafyllidou - Dia Anagnostou, *a.g.m.*, s. 2-3.

[43] Anna Triandafyllidou - Dia Anagnostou, *a.g.m.*, s.7.

programlardan haberdar olabilmeleri ve yararlanabilmeleri için kamu kuruluşlarında iki dilliliğin güçlendirilmesi [44] ve daha somut olarak da; orijinal belgeler, duyurular ve başvuru formların Türkçeye tercüme edilmesi gerektiği, yine belediye ve valiliklere başvuran kişilere yardımcı olmak üzere "iki dilin de kullanıldığı (Yunanca ve Türkçe)" birimler oluşturulması gerektiği tavsiye edilmektedir. [45]

Sonuç olarak, Avrupa Birliği'nden aktarılan fonlarının bölgedeki iki unsur arasında (Yunan ve Türk) eşit olmayan birşekilde paylaştırıldığı ve Türklerin, bölgesel kalkınmanın hedeflendiği bu programlara sınırlı dahil olması veya hiç dahil olamaması, açık bir sosyo-ekonomik dışlanmaya maruz kaldıklarını göstermektedir.

Kaldı ki, Avrupa Birliği'ne tam entegrasyon çerçevesinde bu ve benzeri programların, gerek insan hakları gerekse azınlık hakları kapsamında, azınlık ve çoğunluğun ortak sosyo - ekonomik çıkarlarını koruyucu, etnik ayrışım değil de bütünleşmeyi teşvik edici şekilde uygulanması beklenmektedir.

Bu bağlamda, Türk Azınlık mensuplarının, kamuda istihdam edilmemeleri de zaten bir diğer önemli noktadır.

Ülkedeki ekonomik krizin de etkisiyle bölgede son yıllarda daha da belirgin olan istihdam sorununun Türk Azınlık bireyleri açısından ortaya çıkışı aslında çok da yeni değildir. Geçmişte uzun yıllar Yunan üniversitelerine öğrenci yollanamaması, lise eğitiminden sonra eğitimini sürdüremeyen öğrencilerin çoğunluk mensuplarıyla eşit şartlar tanınmadığı için memur olamadıklarından sigortasız ve süreklilik arz etmeyen işlerde çalışmasına yahut ata mesleği olan tarım işçiliğinde sıkışmasına sebep olmuştur. Öte yandan yurt dışında, özellikle de Türkiye'de üniversite eğitimi alanlar ise diploma denkliğinde yaşanan zorluklardan dolayı çoğunlukla eğitimini aldıkları mesleği yapamamaktadırlar.

Batı Trakya Türklerinin kamusal alanda istihdamı ise yok denecek kadar azdır. Türklerin yoğun olarak yaşadığı Dedeağaç ve İskeçe'nin yanısıra Türk ve Yunan

---

[44] Anna Triandafyllidou - Dia Anagnostou, *a.g.m.,* s.3-12.

[45] Anna Triandafyllidou - Dia Anagnostou, *a.g.m.,* s.11.

nüfusun yarı yarıya olduğu Gümülcine'de dahi kamu hizmetinde çalışan Türk Azınlık mensubu sayısı parmakla gösterilecek kadar azdır.

2007 yılının Şubat ayında dönemin Dışişleri Bakanı Dora Bakoyanni tarafında bölgeye yaptığı ziyaret esnasında açıklanan ve Batı Trakya'da ikâmet eden Müslüman dininden olan Azınlık mensuplarına tüm ülke genelinde kamu hizmetlisi olabilmede binde 5 kotası öngören düzenleme[46], yasa olarak 2008 yılında dönemin hükümeti tarafından kabul edilmiştir.

Ancak uygulamada, Türk Azınlık mensuplarının yeterli derecede Yunanca bilmemesi veya iş ilanlarında aranan mesleki tecrübe gibi şartları taşımaması yüzünden kamu personeli alımında kontenjan hakkından yararlanamamış, en önemlisi de iş ilanları Atina dışında başka bir bölge için açılmamıştır. Öyle ki, yasanın yürürlüğe girdiği 2008'den 2011' e kadar toplam 2357 kişi için açılan çeşitli iş ilanlarından sadece 9 azınlık mensubuna ve sadece Atina'da kamu personeli olabilmeleri için kontenjan açılmıştır.[47] Ki iyi niyetten uzak bu uygulama örneği, aslında meselenin Azınlık bireylerinin dil bilgisi yetersizliğinden çok daha öte olduğunu düşündürmektedir. Kaldı ki Azınlık toplumunda artan eğitim oranı, özellikle Yunanistan içindeki lise, yüksek okul ve üniversitelerde eğitim alan Azınlık mensubu sayısındaki gözle görülür artış, Azınlık bireylerinin egemen dil Yunanca'ya karşı yeterliliklerine işaret etmektedir.

Rodop Milletvekili İlhan Ahmet'in Ocak 2016'da, Azınlık mensupları için düzenlenen 'devlet memuru olmada binde 5'lik kontenjan hakkı'nın uygulanıp uygulanmadığı yönündeki sorusuna, ilgili bakanlıktan verilen cevapta da durumun ayniyetini koruduğu görülmektedir. Bakanlık cevabında, 2008 yılından bu yana, bu prosedür ile sadece 10 Azınlık üyesine istihdam sağlandığı, bu 10 kişiden 1 kişi hariç diğerlerinin sadece sağlık sektörüne alındığı görülmektedir. Azınlık mensuplarının devlet memuru olmasında pozitif ayrımcılık olarak başlatılmış olsa da bu uygulamanın şu ana kadar devlet birimlerinin bütün alanlarında uygulama alanı bulamaması, öte

[46] "Defending Human And Minority Rights The Turkish Minorty Of Western Thrace", A compılation Of İnterventions, Supplementary Documents, The Greek Delegation's Right of Reply Texts, Komotini 2013, page. 196

[47] http://www.azinlikca.net/yazarlar/evren-dede/evren-dede-64.html, (13.02.2016)

yandan gerek polis akademilerinde gerekse itfaiye birimlerinde görev almalarını sağlayacak şekilde uygulanma talebinin de cevapsız kalması Azınlık kamuoyunda tepkiyle karşılanmaktadır.[48]

Azınlığın yıllardır süren bu talep ve beklentisini son dönemde Rodop Milletvekili İlhan Ahmet bir kez daha soru önergesiyle dile getirmiş ve İç İşleri Bakanlığı'ndan Nisan 2016'da gelen cevapta, Azınlık mensuplarına devlet memuru olmada ve üniversitelere yerleşmede tanınan binde 5 kontenjan uygulamasının, bundan böyle İtfaiyecilik öğrencisi ve İtfaiye eri olmada da uygulanmasının önünün açılacağı ifade edilmiştir.[49] Kararın uygulamada ne derece işlevsel olacağı bilinmese de, kontenjan hakkının kapsamının genişletilmesi açısından ilk aşamada önemli bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

Öte yandan, Azınlığa pozitif ayrımcılık olarak düzenlendiği ifade edilen bu yasaya rağmen, uygulamanın başlatıldığı 2008 yılından bu yana Batı Trakya'daki memurların sadece yüzde 1'inin Türk olduğu, örneğin nüfusunun yarısına yakınının Türk olduğu Rodop İli'nde Gümülcine'deki kamu hizmetlerinde çalışan 200 civarındaki görevli arasında Türk memur sayısının 5 - 10 kişiyi geçmediği ifade edilmektedir.[50]

Görüldüğü üzere, Batı Trakya Türklerinin ekonomik hayatta tarım ve hayvancılıkla uğraşma ve küçük esnaf olma dışında kamuda istihdam edilebilmesi, Azınlığa pozitif ayrımcılık olarak da ifade edilen kamu personeli olabilmede % 0,5'lik kontenjan örneğinde olduğu gibi böyle bir haktan gerçek anlamda yararlanabilmesi için kontenjanın, Türklerin yaşadığı Batı Trakya bölgesi için öncelikli ve doğal olarak uygulanması gerekmektedir. Ayrıca daha önceleri iddia edildiğinin aksine, eğitimli Azınlık mensubu sayısındaki artış dikkate alındığında, pozitif ayrımcılığın hakkaniyetli bir şekilde uygulanması istendiği takdirde bu kadrolarda görev yapabilecek vasıflı personeli Türk Azınlıktan sağlamanın mümkün olduğu aşikârdır.

---

[48] *http://www.ilhanahmet.gr/milletvekili-ilhan-ahmet-in-asep-ile-ilgili-basin-aciklamasi/* (23.03.2016)

[49] *http://www.ilhanahmet.gr/ilhan-ahmetin-talebiyle-artik-azinlik-mensuplari-da-itfaiye-eri-olabilecek/*, *(*27.07.2016)

[50] Defending Human And Minority Rights The Turkish Minorty Of Western Thrace, 2013: 500.

Son dönemde Yunanistan, ülkenin içinden geçtiği sosyo - ekonomik kriz ortamında bir kurtulma hamlesi olarak özellikle enerji alanında yeni iktisat politikaları geliştirmektedir. Özellikle siyasiler sıklıkla ülkenin, Avrupa'nın gerek enerji üretimi, gerekse enerji aktarımı alanlarında önemli bir merkez olacağı vurgusunu yapmaktadır.

Öyle ki dönemin başbakanı Andonis Samara, Atina Enerji Forumu'nda yaptığı konuşmasında, Avrupa Birliği'nin zayıf halkası olarak görülen ülkesine adeta "enerji üzerinden değer katma" çabasıyla, Yunanistan'ın artık Dünya enerji haritasındaki yerini aldığını söyleyerek, ülkenin enerji zenginliğinin umut verici olduğunu vurgulamış ve Avrupa'nın enerjide Yunan coğrafyasındaki potansiyeli gördüğünü de eklemiştir. [51]

Başbakanın konuşmasında dikkatli bakıldığında, enerji konusunda Avrupa Birliği içinde başat öneme sahip ülke konumuna gelme çabasının, ülkenin ekonomik kalkınması ile de yakından ilişkili olduğunu vurgulayarak, vatandaşlarına enerjiden büyük paralar kazanarak ekonomik krizden kurtulabilecekleri mesajı verdiğini okumak mümkündür.[52]

Hâlâ tüm şiddetiyle hissedilmeye devam eden sosyo - ekonomik krizden çıkış planı olarak görülen işte bu enerji politıkasının temeli sayılabilecek iki proje ise, Burgaz - Dedeağaç Petrol Boru Hattı ve Trans - Adriyatik Boru Hattı' dır.

Yunanistan'ın kuzey doğusundan yani Batı Trakya Türklerinin de yaşadığı üç bölgeden biri olan Evros (Meriç) bölgesinde Dedeağaç'tan geçmesi planlanan Burgaz-Dedeağaç Petrol Boru Hattı konumuz açısından önemlidir.

Burgaz-Dedeağaç Petrol Boru Hattı ile Hazar havzasındaki Rus petrolünün, Bulgaristan'ın Karadeniz limanı olan Burgaz'dan başlayıp Yunanistan'ın Batı Trakya bölgesindeki Dedeağaç Limanı'na uzanan boru hattı ile Ege Denizi ve Güney Avrupa üzerinden Avrupa'ya ve Dünya'ya pazarlanması öngörülmüştür. Projesi için 1995 yılında imzalanan 700 milyon Dolar değerindeki protokolün ardından, yaklaşık 1 milyar

[51] Barış Hasan, "Yunanistan: Avrupa'nın Yeni Enerji Aktarım Merkezi mi?: Politik Bir Değerlendirme", *EPPEN* , Sayı 1, Mayıs 2014, s. 4.

[52] Barış Hasan, *a.g.m.,* s. 5.

dolara mal olması öngörülen hat için ilk resmi adım Yunanistan, Rusya ve Bulgaristan arasında 2007 yılında Atina'da imzalanan anlaşma ile atılmıştır.[53]

Ancak 2013 Mart ayında, Bulgaristan'ın finansal ve ekolojik kaygıları gerekçe göstererek, "stratejik öneme sahip bu projenin hayata geçirilmesinin mümkün olamayacağını" ifade ederek, anlaşmayı tek taraflı feshetmiştir.[54]

Yine de bu projenin geleceği için, Rusya ile Yunanistan arasındaki iyi ilişkilerin etkisini - ki Aralık 2013'de Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov'un Atina ziyaretinde proje yeniden gündeme gelmiş, hayata geçirilimesi için gerekli iniisiyatiflerin alınması gerektiği dile getirilmiştir- [55] ve hükümet değişikliğinin ardından Bulgaristan'ın yeniden sürece dahil edilme şansının ortaya çıktığı göz ardı edilmemelidir.

Burgaz-Dedeağaç Petrol Boru Hattı'nın hayata geçmesiyle büyük bir önem kazanacak olan Batı Trakya'da bölge nüfusunu yakından ve derinden etkileyecek bu konjonktürel değişimin önümüzdeki yıllarda Batı Trakya'nın ve dolayısıyla da Türk Azınlığın ekonomik kaderini etkileyebilecek sonuçlar doğurma potansiyeline sahip olduğu unutulmamalıdır.[56]

---

[53] Barış Hasan, *a.g.m.*, s. 9.

[54] *http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/bulgaristan-meclisi-burgaz-dedeagac-petrol-boru-hatti-ret-03082013.html*, (13.02.2016)

[55] *http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/rusya-istedi-burgaz-dedeagac-petrol-boru-hatti-yeniden-gundemde-11042013.html*, (13.02.2016)

[56] Mustafa Geveli, *a.g.m.*, s. 9

1.2. Batı Trakya Türkleri'nin Azınlık Tarihi

1.2.1. Azınlık Nedir?

Bir ulusun içinde etnik çeşitlilik olarak azınlık gerçeği varolmasına karşın, azınlık kavramının neye tekabül ettiği konusunda üzerinde mutabakata varılmış bir tanım bulunmamaktadır. Devletlerin azınlığın hukukî tanımı konusunda uzlaşılamamış olmasından dolayı süren bu belirsizlik, azınlık konusunun siyasi boyutu da düşünüldüğünde devletlerin hukukî bir tanımla kendilerini bağlamaktan çekinmelerinden kaynaklanmaktadır. [57]

Bununla birlikte, azınlık kavramının hukuksal olarak tanımlanmasında, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'nun Ayrımcılığın Önlenmesi ve Azınlıkların Korunması Alt Komisyonu (1999'da bu organın adı "İnsan Haklarının Korunması Alt-Komisyonu" olarak değiştirilmiştir) raportörü Francesco Capotorti'nin 1978'de önerdiği azınlık tanımı esas çerçeveyi oluşturmaktadır. Capotorti'ye göre azınlık: "Başat olmayan bir durumda olup, bir devletin geri kalan nüfusundan sayısal olarak daha az olan, bu devletin uyruğu olan üyeleri etnik, dinsel ve dilsel nitelikler bakımından nüfusun geri kalan bölümünden farklılık gösteren ve açık olarak olmasa bile kendi kültürünü, geleneklerini ve dilini korumaya yönelik bir dayanışma duygusu taşıyan gruptur."[58]

Caporti'nin tanımında azınlık olmanın ana öğeleri, objektif ve subjektif ölçütler ile sınıflandırılmış; "Bir devletin nüfusunun geri kalanından farklı etnik, dinsel yada dilsel özellikler taşıyan bir grubun varlığı; bu grubun nüfusun bütünü içinde sayıca az olması; sayısal azlığı nitelendiren grubun egemen olmayan konumu ve grup üyelerinin devletle vatandaşlık bağı azınlık tanımının objektif ölçütleri; bu objektif ölçütlere uyan grup mensuplarının kendilerine özgü (ayırıcı) özelliklerini / kimliklerini koruma isteği subjektif ölçüt olarak belirtilmektedir." [59] Ancak, nesnel yani objektif koşulların tamamının mevcut bulunması durumunda bile, önemli olan öznel / subjektif koşulun

[57] Naz Çavuşoğlu, "Azınlık Nedir?", *İnsan Hakları Yıllığı*, Cilt: 19-20, Ankara 1997-1998, s. 93.

[58] Baskın Oran, *Küreselleşme ve Azınlıklar*, Ankara 2001, s.67.

[59] Naz Çavuşoğlu, *a.g.m.*, s. 95-96. (Azınlık Nedir?)

yani azınlık bilincinin varolmasıdır. 1991'de gerçekleştirilen AGİK Cenevre Azınlık Uzmanları Toplantısı'ndan başlayarak uluslararası arenada kabul gören bu hususa göre, eğer azınlık bilinci yoksa, azınlık da yok demektir.[60]

İnsanlarda toplu halde yaşama bilincinin oluştuğu andan itibaren, farklılıklardan dolayı kaçınılmaz olarak ortaya çıkmış olan 'azınlık', içinde barındırdığı haklar nedeniyle hukuksal bir kavram olmasının yanında farklı grupların farklı çıkarlarını da ilgilendiren sosyo - politik bir kavram olması nedeniyle, ne olduğunun tanımlanmasında genel bir kabule ulaşılabilmesini zorlaştırmaktadır.[61]

Azınlık tanımında olduğu gibi, azınlık gruplarının tanımlanmasında da belirsizlikler vardır. İlk azınlık grubu tanımlaması, dolayısıyla da ilk azınlık hakları, dinsel azınlıklara verilmiş, ikinci grup, dilsel; üçüncü grup, etnik ve dördüncü grup ise ulusal azınlık olarak tanımlanmaktadır. [62] Devletlerin azınlık tanımında uzlaşamamalarını teknik zorluklardan mada, ülke ve ulus bütünlüğü için duyulan siyasi endişelerden kaynaklandığı [63] kabulü beraberinde azınlığa sağlacak haklardan kimin yararlanacağı sorununu da getirmektedir. Çünkü uluslararası belgelerde, 'azınlığa mensup kişiler'den bahisle bireysel haklara vurgu yapılarak, 'kolektif haklar' veya 'grup hakları', merkezî veya yerel yönetimde azınlıkların temsilinden, özerk yönetime ve hatta federasyona kadar hak arama ve temsilde uygulama alanı bulabileceği endişesiyle, bir grup kimliği belirleyicisi olarak ulus devletlerce tanımlanılmaktan kaçınılmaktadır.[64]

---

[60] Hakan Taşdemir - Murat Saraçlı, "Avrupa Birliği ve Türkiye Perspektifinden Azınlık Hakları Sorunu", *Uluslararası Hukuk ve Politika,* Cilt 2, No: 8, 2007, s. 27.

[61] Baskın Oran, *a.g.e.,* s.19. (Küreselleşme ve Azınlıklar)

[62] Erjada Progonati, *Arnavutluk-Yunanistan İlişkilerinde Bir Azınlık Sorunu Olarak: Çamerya Arnavutları'nın Yeri Ve Geleceği*, (T.C. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi), Ankara 2012, s. 46.

[63] Naz Çavuşoğlu, *a.g.m.,* s. 101. (Azınlık Nedir?)

[64] Progonati, 2012:70.

1.2.2. Azınlık Hakları Kavramının Doğuşu ve Ulusdevlet Anlayışı

Birinci Dünya Savaşı'nın ardından çöken üç imparatorluğun (Alman İmparatorluğu, Avusturya - Macaristan İmparatorluğu ve Osmanlı İmparatorluğu) ardından ortaya çıkan yeni devletler, homojen olmayan yani aynı etnik yapıdan insanların oluşturduğu devletler olmamış, bu sebeple Lozan Barış Antlaşması gibi pek çok antlaşma ile azınlıklar gündeme gelerek, statüleri korunmaya çalışılmıştır. [65] İkinci Dünya Savaşı'ndan Soğuk Savaş yıllarına kadar geçen dönemde ise, tüm dünyada ve özellikle Ortak Pazar'a doğru giden Avrupa'da devletler, ulusal azınlıkların uluslararası korunmasıyla ilgili sorunlardan ve azınlık mensuplarının meşru taleplerinden kaçınmaya özen göstermiş, hedeflenen birleşme ile Avrupa'da etnik sorunların da adeta kendiliğinden çözüleceğine dair bir beklenti hakim olmuştur denilebilir. Dolayısıyla 1945-1989 arası dönemde öne çıkan yaklaşıma göre azınlık hakları, genel insan hakları çerçevesinde "eşitlik" ve "ayrım gözetmeme" ilkeleri bağlamında ele alınmış, tüm bireyleri eşit olan bir hukuk sisteminde ise ayrıca azınlık hukukuna ihtiyaç olmadığına hükmedilmiştir.[66]

Azınlıklar ilk olarak Milletler Cemiyeti döneminde uluslararası örgüt denetiminin ve güvencesinin altına alınmışlar, ancak geliştirilen azınlık rejimi sisteminin evrensel olamaması, işleyiş kurallarında belirsizlik bulunması ve azınlıkları korumakla, asimilasyonuna göz yummak arasında ihmali mümkün ince bir çizgi bulunması gibi nedenlerle işlevsel olamamış ve yerini Birleşmiş Milletler'e bırakmıştır. Birleşmiş Milletler,azınlık hakları konusunda ilk ve en önemli uluslararası döküman olan Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'ni 1966 yılında yayınlamış ve bu sözleşmede azınlıkların sadece fiziksel korunmalarını değil, kültürlerini ve kimliklerini devam ettirebilmeleri için bu alanda da korunmalarını uluslararası hukukta garanti altına almıştır. Öte yandan Avrupa Konseyi ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı bünyesinde de azınlıkların korunmasına yönelik olarak yapılan çalışmalarda Avrupa

[65] Mümtaz Soysal, "Türk-Yunan İlişkileirnde Batı Trakya Sorunu", *Konferans Notları*, Gümülcine 2007, s. 18-19.

[66] Hakan Taşdemir - Murat Saraçlı, *a.g.m.,* s.28.

Konseyi tarafından kabuledilen Bölge ya da Azınlık Dilleri Avrupa Şartı (1992) ile Ulusal Azınlıkların Korunması Çerçeve Sözleşmesi (1995) de günümüz azınlık hakları rejimini oluşturan temel belgeler olarak ortaya çıkmıştır. [67]

Görüldüğü üzere, 1989'dan itibaren Sovyetler Birliği, Çekoslavakya ve Yugoslavya'nın dağılması Orta Avrupa ülkelerinde azınlık ve ulusları yeniden canlandırmış, bu da azınlık haklarını yeniden gündeme getirmiş ve özellikle 1990-1995 arası dönemde azınlıkların korunmasına yönelik Avrupa'da standartları oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu standartizasyon sürecinde iki farklı görüş ortaya çıkmıştır. Almanya ve Avusturya gibi sınırları dışındaki azınlıklarla ırksal ve kültürel ilişkileri bulunan akraba devletler (kin-states) tarafından savunulan ilk görüşe göre azınlıkların; kültürel, eğitimsel ve dinsel ilişkilerinde otonomi ve çoğunlukta oldukları bölgelerde kendilerini yönetebilme imkânı sağlayan kolektif azınlık hakları uluslararası alanda tanınmalıdır. Öte yandan Fransa veYunanistan gibi çok sayıda devletçe savunulan görüşe göre ise; ulusal azınlıkların hakları egemen devletin hakları yanında ikincil konumdadır, aslolan ulusal azınlıkların korunmasından mada, azınlık topluluklarına sahip olan devletlerin ülkesel bütünlüğünün ve siyasi istikrarının sürdürülmesinin sağlanmasıdır.[68]

Avrupa Birliği'nin '90'ların başından itibaren başlayan azınlıklara olan ilgisi, özellikle birliğe üyelik sürecindeki aday devletler üzerinde artarak günümüzde de devam ediyor gözükse de, birlik içindeki bazı üye devletlerin kendi azınlıklarına yönelik politikaları sebebiyle birliğin bu söylemiyle açıkça çelişmesi, yani azınlık haklarıyla ilgili tutumların aday devletler için söz konusu edilirken halihazırda üye olan devletler için gündem oluşturmaması, birliğin azınlıklarla ilgili söylemlerinde 'samimiyetsiz' olarak değerlendirilmesine neden olmaktadır. [69]

Ulus devletlerce birlik ve beraberlikleirini koruma noktasında her zaman bir tehdit olarak algılanan azınlıklar ve özellikle azınlık milliyetçiliği, stratejik güvensizlik kaynağı olarak değerlendirilmektedir. [70] Öyleki bir ülkenin sınırları içinde sadece

[67] Hakan Taşdemir - Murat Saraçlı, *a.g.m.,* s. 27-28.

[68] Hakan Taşdemir - Murat Saraçlı, *a.g.m.,* s. 29.

[69]Hakan Taşdemir - Murat Saraçlı, *a.g.m.,* s. 29-30.

[70] Progonati, 2012:49.

toplumdaki çoğunluğa göre sayısal azlıktaki insanların oluşturduğu topluluk olarak tanımlanamayacak, kendisini aynı zamanda bir başka ulusun kurduğu devletin de insanları sayan bir ulusal azınlığın varlığı söz konusudur.[71] Türkiye-Yunanistan ilişkilerinde olduğu gibi vaktiyle birbiriyle savaşmış devletlerin birbirlerinde kalmış olan bu insanlar, devletlerarası ilişkilerde çoğunlukla iç işlerine karışma olarak da görülerek, içte ve dışta bölgesel istikrara / istikrarsızlığa yol açabilen potansiyel tehdit olarak algılanmaktadır.

Üniter devlet yapısının temeli olan "devletin ülkesi ve ulusuyla tekliği ve bölünmez bütünlüğü" ilkesi, ülkenin içindeki azınlıkların mevcudiyeti ile ters düşmekte, özellikle de azınlıkların devletlerin dış politikalarında diğer ülkelerin iç işlerine müdahale aracı olarak kullanılması algısı sebebiyle,[72] ulus devlet tüm bu etkenler çerçevesinde oluşan azınlık anlayışı ile azınlık politikalarını şekillendirmektedir. Ulus devletlerin, azınlıkları ulusal güvenlik tehditi olarak algılayarak şekillenen bu politikaları, tüm uluslararası antlaşma ve belgelerle hakları ve mevcudiyetleri güvence altına alınmaya çalışılan azınlıklara, soykırım, zorunlu / gönüllü göç, sürgün, ayrımcılık, kimlik / din / dil / kültür asimilasyonu olarak farklı devletlerce farklı topluluklara uygulanmaktadır.

Avrupa Birliği üyesi ülkeler içinde hemen hepsinde birbirinden farklı özelliklere sahip dilsel, dinsel, etnik veya ulusal gruplar bulunan devletlerin, üniter yapısındaki türdeşliği / tektipliği bozan olarak görüp kendilerinden kabul etmedikleri bu 'farklı' insanlara uyguladıkları azınlık politikalarında da farklılıklar görülmektedir.

---

[71] Mümtaz Soysal, *a.g.e.,* s.19.

[72] Progonati, 2012:49.

1.2.3. Yunanistan'da Azınlıklar ve Azınlık Politikaları

Bu noktada, çalışmamızda incelediğimiz Batı Trakya Türklerinin, 1981'den bu yana Avrupa Birliği üyesi olan Yunanistan'ın vatandaşı ve tek resmi Azınlığı olduklarını göz önüne alarak, Yunanistan'ın genel azınlık politikasına kısaca bakmakta fayda vardır.

Yunanistan'ın bağımsızlığını kazandığı tarihten bu güne kadar izlediği azınlık politikalarının şekillenmesinde, komşuları ile yaşadığı sorunlar temelinde oluşan / yaratılan güvenlik algısının rol oynadığını söylemek mümkündür.

Ulus devlet inşaasının başladığı günden bu yana Yunan siyasal sistemi, kendiyle 'türdeş' olmayan unsurları, azınlıkları bir tehlike olarak görme eğilimini benimsemiştir. Aynı zamanda komşuları olan ülkelerin adıyla anılan Güney Epir Arnavutları, Makedonlar ve Batı Trakya Türkleri gibi azınlık gruplarıyla süren mevcut sorunları bu tutumundan kaynaklanmaktadır.[73]

Öyle ki etnik ya da dilsel ayrıma tâbi olacak herhangi bir azınlık statüsünü tanımayan Yunanistan'ın, 1975 tarihli anayasasında herhangi bir azınlık statüsü veya kolektif azınlık hak terimi yer almamakta, bireyin sorumlulukları ve görevleri "Yunan vatandaşı" terimi altında toplanmaktadır.[74] Prensipte Avrupa Birliği'nin üyesi bir devlet olan Yunanistan, devletler hukuku genel ilkeleri ile taraf olduğu uluslararası belgelerin, kendi ulusal hukuku üzerinde anayasal bir değer taşıdığını ve bağlayıcılığını, anayasanın 28. maddesinde kabul etmiştir. Bu bağlamda, Avrupa Birliği lehine ulusal egemenliğini sınırlandırmak suretiyle vatandaş karşısındaki üstünlüğünü de sınırlandırmıştır ki bu, Yunan vatandaşı olan herkese Avrupa Birliği vatandaşı statüsünün tahsis edilmesi sonucunu doğurmaktadır. Buna göre, etnik kökeni ne olursa olsun hiçbir Yunan vatandaşı yalnız ve sahipsiz değildir; yıllardır Yunan devletinin haksız uygulamaları karşısında mağdur olan Arnavut, Makedon, Ulah ve Türk etnik

[73] Hakan Baş, *Unutulan Batı Trakya Türkleri*, İzmir 2005,s. 62.

[74] Progonati, 2012:176.

azınlık mensubu Yunan vatandaşlarının durumu, Avrupa Birliği organlarını da sorumluluk altına sokmaktadır. [75]

Tablo 1: *Yunanistan'ın genel demografik yapısı içinde Yunan olmayan unsurların varlığını gösteren 1930'daki veriler* [76]

Türk - Fones *	2.650.000
Slavo - Makedon	685.000
Hristiyan Arnavut	340.000
Kastoriotes	230.000
Vlah **	180.000
Türk	148.000
Ortodoks Çingene	92.000
Yahudi	80.000
Ermeni	75.000
Gagavuz - Türk	18.000
TOPLAM	**4.498.000**

Yunanistan'da günümüzde de hâlâ, kökenleri itibariyle türdeş olmayan, başka soydan gelen ve anadilleri Yunanca olmayan, dini bir topluluk olan Yahudilerin dışında etnik azınlık grupları olarak, Arnavutlar, Makedonlar, Ulahlar ve Türkler, yaşamaktadır. [77] Ancak Yunanistan, yukarıda da belirtildiği gibi tarafolduğu ve bağlayıcılığını tanıdığı Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi bünyesindeki pek çok uluslararası belgeye ve bunlardan doğan yükümlülükleri üstlendiğini teyid eden kendi anayasasının 28. maddesine aykırı düşerek, Arnavut,

[75] Halim Çavuşoğlu, *Avrupa Birliği'nde Etnik Tabakalaşmaya Kasıt-Kanıt (Kavramlarıya - Hükümleriyle - İşlevleriyle) Yunan Vatandaş(sız)lık Kanunları,* Ankara 2007, s. 17.

[76] Ahmet Aydınlı, *Batı Trakya Faciasının İç Yüzü*, İstanbul 2011, s.159.

* Türk - Fones, Anadolu'dan 1925' te mübadele neticesi Yunanistan'a gönderilmiş olan "Hristiyan Karaman Türkleri" ile "Lezgiler" dir.

** Vlah, Ulahların Yunancadaki karşılığıdır.

[77] Hakan Baş, *a.g.e.*, s. 62.

Makedon,Ulah ve Türk etnik azınlıkların ülkesindeki varlığını reddetmekte, kimliklerini tanımlamalarını, dillerini öğrenmelerini, kültürlerini yaşatmalarını ve bu amaçla örgütlenme hak ve özgürlüğünü tanımamaktadır.[78]

Farklı etnik yapı temelindeki bu azınlıkların yanısıra, Yunanistan'da Yunanca dışında 14 farklı ana dil grubuna rastlandığı belirtilmekte [79], ülkede resmi dil dışında konuşulan diller ve konuşan etnik gruplar şöyle sıralanmaktadır:

Tablo 2: *Yunanistan'da resmi dil Yunanca dışında konuşulan diller ve bu dilleri konuşan etnik gruplar* [80]

Konuşulan Dil	Konuşanların Sayısı (Civarında)
Tsakonice	200.000
Makedonca	180.000
Arnavutça	140.000
Mased Rumencesi	50.000
Balkan Romancası	40.000
Bulgarca	30.000
Ermenice	20.000
Toplam	**660.000**

Yunanistan'da Arnavut, Makedon, Ulah ve Türklerin yanısıra, Yahudi, Katolik, Roman, Pomak, Gagauz, Bulgar, Ermeni, Mased (Rumanian Macedo), Meglenler (Rumanian Megleno), Sırplar ve Hırvatlar gibi sayısal olarak az olan etnik gruplar da vardır. Resmi devlet politikası uyarınca ülkesinde etnik azınlık bulunmadığını savunun Yunanistan bu sebeple, Arnavut, Makedon, Ulah ve Türkleri etnik yada kültürel değil

[78] Halim Çavuşoğlu, *a.g.e.*, s.17-18. (*Avrupa Birliği'nde Etnik Tabakalaşmaya Kasıt-Kanıt (Kavramlarıya - Hükümleriyle - İşlevleriyle) Yunan Vatandaş(sız)lık Kanunları)*

[79] Progonati, 2012:167.

[80] Herkül Milas, *Yunan Ulusunun Doğuşu*, İstanbul 1994, s. 93 - 97

de "dini" azınlık olarak tanımlamakta, oldukça az sayıdaki diğer etnik grupların ise zaten "Helenleştirildiği" kabul edilmektir. [81]

Tablo 3: *Uluslararası* Azınlık *Hakları Grubu'nun verilerine göre ülkedeki etnik azınlık grupları ve ülke nüfusuna oranları* [82]

Etnik Grubun Adı	Etnik Grubun Nüfus Sayısı	Etnik Grubun Toplam Ülke Sayısına Nazaran Oranı
Arnavutlar	443.550	% 4,05
Vlahar (Ulahlar)	200.000	% 1,82
Arvanitesler	95.000	% 0,87
Etnik Makedonlar	100.000 - 200.000	% 0,91 - 1,82
Türkler	90.000	% 0,82
Pomaklar	35.000	% 0,32

[81] Progonati, 2012:174.

[82] *http://minorityrights.org/country/greece/*, (01.010.2016)

1.2.3.1. Arnavutlar

Köklerinin, Balkan yarımadasının en eski ırklarından olan İllirler'e dayandığı kabul edilen Arnavutları, Yunanistan sınırları içinde;

• Ortodoks Arnavutlar (Arvanitler / Arvanites)

• Müslüman Arnavutlar (Çamerya-Tsamuria / Thesprotia Arnavutları)

• Soguk savaş sonrasıYunanistan'a gelen göçmen Arnavutlar

olmak üzere üç grupta toplamak mümkündür. Ortodoks ve Müslüman Arnavutlar, tarih boyunca Yunanistan tarafından çeşitli baskı ve asimilasyona uğramış, hatta ve hatta sürgüne maruz kalmıştır. Yunanistan tarafından "Helen" oldukları iddia edilen Ortodoks Arnavutlar, Arvanites olarak adlandırılmaktadır.[83] Bu nitelendirmeyi Yunanistan'ın ülkesi içindeki Ortodoks Arnavutları, komşusu olan Arnavutluk gibi bir devletle akrabalık ilişkisini ortadan kaldırma hatta zamanla asimile etme ve sözde bir Yunan alt kültür grubu olduklarını benimsetmek için kullandığı da ifade edilmektedir. Bu sebeple Yunan devletinin, "Arvanit" adı altında dernekleşmelere izin vermesi, bu grubun "Arnavut" adını benimsemeleri olasılığının önüne geçme politikası olarak değerlendirilmektedir.[84] Bu guruptaki Arnavutların, özellikle Yunanlarla ortak paydaları olan dini mezhepleri Ortodoksluk kullanılarak Helenleştirilmeye çalışıldığı iddia edilmektedir ki zaten Ortodoks Arnavutlara verilen kendi kiliselerini kurma hakkı ellerinden alınmıştır.[85]

Yunanistan'ın yaşayan ikinci grup Arnavutlar, Güney Epir bölgesinde çoğunluğu oluşturan Müslüman - Çamerya Arnavutları'dır. Mevcudiyetleri, Epir bölgesinin 1913'te Osmanlı Devleti'nin elinden çıkmasıyla birlikte maruz kalmaya başladıkları baskı ve ayrımcılık ile tehlikeye girmiş, Batı Trakya Türklerine olduğu gibi ülkedeki bütün Müslümanlara haklar tanıyan Lozan Antlaşması'nın "Azınlıkların Korunması"

[83] M. Murat Hatipoğlu, "Yunanistan'da Tanınmayan Azınlıklar Arnavutlar, Makedonlar ve Ulahlar", *Avrupa Batı Trakya Türk Federasyonu Bilimsel Araştırmalar Serisi,* No. 4, Witten 2005, s.5.

[84] Halim Çavuşoğlu, *a.g.e.*, s. 41.

[85] Progonati, 2012:172.

bölümündeki 37.- 45. Maddelerinin Müslüman Çamerya Arnavutlarına da işletilmesi Yunanistan tarafından sağlanmamıştır.1936' da diktatörlüğünü ilan eden General Metaxas rejiminde, Güney Epir'deki demografik yapıyı değiştirmek için bölgeye Yunanlar yerleştirilmiş, Arnavutça olan yerleşim yeri ve bölge adları Yunanca adlarla değiştirilmiştir.[86]

Sistemli bir soykırımın hedefi olarak Müslüman Çamerya Arnavutları, Yunan iç savaşında antikomünist çetecilerin Yunan olmayan unsurlara karşı yürüttüğü temizlik harekâtına maruz kalmıştır. II. Dünya Savaşı sonunda ise, Yunanistan'ın İtalyan işgali sırasında takındıkları "İtalyan dostu tutum" sebebiyle Müslüman Çamerya Arnavutları'na karşı asıl büyük kıyım başlatılmıştır. 1944 Haziran'ından 1945 Mart'ına kadar geçen sürede Yunanlar tarafından 3242 Müslüman Çamerya Arnavutu katledilmiş, hayatta kalabilenler ise anayurtlarını terketmek zorunda kalmıştır.[87] Ülkesi içindeki etnik Arnavut varlığını reddeden Yunanistan, Arnavutluk'ta yaşayan 100.000 - 150.000 Müslüman Çamerya Arnavutu'nun topraklarına dönmesine hâlâ izin vermeyerek, Yunanistan'daki mal varlıklarını ve vatandaşlıklarını da iade etmemektedir.[88]

Üçüncü grubu oluşturan Arnavutlar ise Soğuk Savaş sonrası dönemde özellikle daha iyi yaşam standartlarına ve iş gücüne ulaşma amacıyla Avrupa Birliği'nde olan Yunanistan'a yasal yada yasa dışı yollardan giren göçmen Arnavutlardır. Yasadışı göçmen hareketliliğinin yoğun olduğu, adeta bir geçiş bölgesi olan Yunanistan, '90'lardan bu yana başlayan göçmen dalgasında kaçak göçmenlere karşı sınırdışı etme yolunda sıkı tedbirler almış, özellikle Arnavutlara karşı kamuoyu bilincinde halihazırda yerleşik olan olumsuz algı, günümüzde de geçerli olan ve "Albanophobia" olarak adlandırılan düşmanca tutuma dönüşmüştür.[89]

Arnavutlara karşı bu fobi aslında Yunanistan'ın '90'lara kadar tüm sınır komşularına karşı sergilediği düşmanca tutumun bir parçasıdır. '90'ların ikinci yarısından itibaren ise

---

[86] Halim Çavuşoğlu, *a.g.e.*, s. 39 - 40.

[87] M. Murat Hatipoğlu, *a.g.m.*, s. 5 - 6.

[88] Progonati, 2012:172.

[89] M. Murat Hatipoğlu, *a.g.m.*, s. 7

özellikle Arnavutluk ve Makedonya'nın Türkiye ile yakınlaşmalarının da etkisiyle, Türkiye'nin bölgedeki etkisinin artmasını kendisini çevreleme politikası olarak da gören Yunanistan'ın, Türkiye'nin bölgedeki bu etkinliğini arttırmasının da önüne geçmek için komşularına karşı izlediği gerginlik yaratıcı politikalarında değişikliğe gittiğini söylemek mümkündür. Bu olumlu politika değişikliğinin ilk yansıması olarak 1990 - 1993 yılları arasında, toplam nüfusu 3,3 milyon civarında olan Arnavutluk'tan göç eden 300 bin civarındaki göçmen, ağırlıklı olarak Yunanistan'a yerleştirilmiştir.[90]

Günümüzde hâlâ Yunanistan içerisinde yasal veya yasal olmayan yollarla giriş yapıp, çalışmaya devam eden, resmî rakamlarla belirtilmeyen yüzbinlerce göçmen Arnavut yaşamaktadır. Diğer göçmenler gibi ucuz iş gücü olarak görülüp kayıtdışı çalıştırılan çoğu Arnavut, özellikle iki ülke arasındaki ilişkiler ne zaman gerginleşse sınırdışı edilmeyle karşıkarşıya kalan göçmen grubudur.

Her an gerginleşme potansiyeline sahip olan iki ülke ilişkilerinde en son çatlak ise, Tiran'ın Atina'ya ültimatom çekerek, Yunanistan'ın Epir bölgesinde yapmayı planladığı hidrokarbon araştırmaları haritasını istemesiyle yaşanmıştır. Atina tarafından Tiran'ın bu hamlesi, Büyük Arnavutluk ülküsü doğrultusunda Yunanistan'ın sınırlarının sorgulanması olarak algılanarak, iki ülke ilişkileri adına yüksek risk taşıyan bir hareket olarak yorumlanmıştır. Öte yandan Tiran'ın bu son hamlesinin ardında Türkiye'nin olduğu iddiaları da Yunan basınında yer alırken, Ankara'nın Yunanistan'a karşı cephe oluşturduğu şüphelerinin güçlendiren son gelişme olarak da T.C. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Çamerya Arnavutları'nın siyasi partisi olan Adalet Entegrasyon ve Birlik Partisi PDIU ile Tiran'da görüşmesi gösterilmektedir.[91]

Yunan enerji piyasalarında Tiran'ın bu talebi, Arnavutluk Başbakanı Edi Rama'nın iki ülke arasında 2009'da imzalanan hidrokarbon ihalesi sürecini sabote etmeye yönelik girişimler olarak yorumlanırken (Edi Rama muhalefet lideri iken ihalenin iptal için

---

[90] Erhan Türbedar, "Yunanistan – Arnavutluk İlişkileri: Balkanların Tedirgin Dostları", *Karadeniz Araştırmaları*, Sayı 2, Yaz 2004, s.113 - 117

[91] *http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/yunanistan-arnavutluk-iliskilerinde-gerginlik-5202015.html*, (13.02.2016)

anayasa mahkemesine başvurmuştu)[92], Çamerya Arnavutları'nın siyasi partisi olan Adalet Entegrasyon ve Birlik Partisi PDIU'nun Genel Başkanı Shpetim Idrizi'nin, Arnavutluk Parlamentosu Başkan Yardımcılığı görevine getirildikten sonra yaptığı bir açıklamada, Yunanistan'daki Çamerya Arnavutları'nın haklarının kazanılmasına vurgu yapması iki ülke ilişkilerindeki gerginliği tırmandırmıştır. Idrizi'nin bu ifadelerine Yunan Dışişleri'nden gelen cevapta, yayılmacı milliyetçilik düşünceleri olan bu tür kişilerin bu makamlara getirilmesinin Güneydoğu Avrupa ülkeleri arasında iyi komşuluk ilişkileri doğurmayacağı ve Arnavutluk'un Avrupa Birliği üyeliği sürecine katkı sağlamayacağı kaydedilmiştir.[93] Açıklamanın ardından, aynı günlerde Tiran'da yapılan Güneydoğu Avrupa İşbirliği Süreci Liderler ve Hükümet Temsilcileri Zirvesi'ne, Türkiye Cumhuriyeti, Kosova, Bulgaristan, Moldova ve Romanya'dan katılım olurken, Yunanistan'dan katılım olmaması da dikkat çekicidir.[94]

Bu gelişmelere Arnavutluk Başbakanı Edi Rama'nın getirdiği açıklama ise, iyi komşuluk adına milli çıkarları üzerinden müzakkere yapmayacakları şeklinde olurken, Çameryalı Idrizi'nin Parlamento Başkan Yardımcılığı görevine getirilmesine ilişkin de "Nasıl biz Atina'ya parlamento yönetimine yada hükümete kimi seçeceğini önermeyi düşünmüyorsak, benzer şekilde Atina'nın da böyle bir şey yapmasını düşünmüyoruz" şeklinde olmuştur.[95]

Bu son gelişmelerden de görüldüğü üzere gerek iki ülke içindeki azınlıklar üzerinden, gerekse son yıllarda bölgenin en büyük dinamiği olması beklenen enerji piyasaları üzerinden Yunanistan - Arnavutluk ilişkilerinin her an patlamaya hazır bir potansiyele sahip olduğunu söylemek mümkündür. Bu gerginliğin iki ülkenin sınırları içindeki nüfusa yansımalarının da tarihsel süreç gözönüne alındığında çok olumlu

---

[92] *http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/yunanistan-arnavutluka-cevap-verdi-5252015*.html, (13.02.2016)

[93] *http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/camerya-aciklamalarina-yunanistan-tepkili-5232015.html*, (13.02.2016)

[94] *http://www.haberler.com/arnavutluk-ta-guneydogu-avrupa-isbirligi-sureci-7348820-haberi/*, (13.02.2016)

[95] *http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/rama-yunanistan-ile-iyi-komsuluk-adina-milli-cikarlarimizi-muzakere-etmeyiz-5272015.html*, (13.02.2016)

olmayacağı öngörülebilir. Yakın zamandan bir örnek olarak, 2014 yılında, Arnavutluk'taki Yunan azınlığın yaşadığı yerlerden olan Himara Bölgesi'nin, yeni idari bölge düzenlemesiyle Müslümanların yaşadığı bir bölgeye bağlanmasına, Yunanistan tarafından şiddetle tepki gösterilerek, bu düzenleme hükümetin Yunan azınlığı asimile etme girişimi olarak değerlendirilmiştir.[96]

1.2.3.2. Makedonlar

Yunanistan'ın kuzeyinde, Pindus dağları, Rodop dağları ve Ege denizi ile çevrilen bölgede yaşayan, kendilerini Makedon olarak tanımlayan ancak Yunanistan tarafından "Slav - Yunanlar" yada "çiftdilliler" olarak tanımlanan azınlık grubunu oluşturmaktadırlar. 1912 - 1913 Balkan Savaşları boyunca Makedonya topraklarının "Vardar Makedonyası" Sırbistan, "Pirin Makedonyası" Bulgaristan, "Ege Makedonyası" ise Yunanistan tarafından ele geçirilmiş ve bundan itibaren Ege Makedonları üzerinde yoğun bir asimilasyon ve etnik temizlik başlatılmıştır.[97]

Makedonlar, ülkedeki Müslüman azınlıklar gibi Hristiyan azınlıkların da haklarını güvence altına alan 1913'de imzalanan Atina Barış Antlaşması ve Londra Barış Antlaşması'nın koruyucu hükümlerine tâbi olmuş ve 1920'de imzalanan ve Yunan Sevri olarak bilinen Yunanistan'daki Azınlıkların Korunmasına İlişkin Antlaşma ile de Yunanistan, tüm diğer etnik azınlıklar gibi Makedonlar'ın da ülkesi içindeki mevcudiyetlerini, dil, din, eğitim gibi kültürel ve siyasi haklarını kabul etmiştir. Ancak Yunanistan bu antlaşma hükümlerini günümüze değin uygulamaktan kaçınmış, hatta çıkardığı kanunlar ile Makedonların yaşadıkları yerlerdeki tüm yerleşim adları Yunanca ile değiştirmiş, günlük hayatta iletişim ve ibadet dili olarak Makedonca'nın kullanılması yasaklanmış ve en nihayetinde Makedonca ad ve soyadların Yunanca'yı çağrıştıran "-

[96] *http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/arnavutlukta-himara-yunanlilari-tartismasi-822014.html*, (13.02.2016)

[97] M. Murat Hatipoğlu, *a.g.m.,* s. 9.

os", "-is" veya "-pulos" ekleriyle biten ad ve soyadlara dönüştürülmesini zorunlu kılmıştır.[98]

1959 yılında çıkarlan 3958 sayılı yasa ile de "doğuştan Yunanlı olmayan" ve Yunanistan'ı terk edip, son beş yıldır ülkeye dönmeyen kimselere yani Ege Makedonları ve diğer etnik azınlık mensuplarına ait arazilere el konulmuştur. Bundan en çok etkilenen Ege Makedonları olmuştur ki Kızılhaç'ın verilerine göre, 1947 - 1948 arası Yunan iç savaşı sırasında saldırılarından korunmaları için ülke dışına çıkarılan 2 - 14 yaş arası 30 bin civarında çocuk, bugün 50'li 70'li yaşlarında olup hala anayurtlarına dönememekte, vatandaşlıkları ve arazileri geri verilmemektedir. [99] Ülkesinde bulunan Makedon etnik azınlık nedeniyle sınır komşusu olan Makedonya ile de her alanda zıtlaşan ve bölgede ve uluslararası areneda zorluk çıkaran Yunanistan, 1991'de Yugoslavya'nın dağılmasıyla bağımsızlığını kazanan Makedonya Cumhuriyeti'nin ne adını, ne anayasasını, ne de bayrağını tanımakta, Makedonca'yı eğitim dili olarak kabul etmeyerek, Üsküp'teki Kiril i Metodi Üniversitesi'nden alınan diplomaları geçerli görmemektedir. [100]

'80'ler ve'90'lardan itibaren Ege Makedonları, Ege Makedonyası'ndan Mülteci Çocuklar Derneği, Makedon İnsan Hakları Merkezi Örgütlenme Komitesi, Ege Makedonyası Makedonları İçin İnsani ve Milli Haklar Hareketi, Makedon İnsan Hakları Merkezi gibi sivil toplum örgütleri ve Gökkuşağı adlı siyasi partileri ile dilsel, dinsel, eğitim, kültür alanlarında haklarının ve ülke içindeki etnik mevcudiyetlerinin tanınması ve korunması yönündeki çalışmalarını vatandaşlık, azınlık ve insan hakları çerçevesinde Avrupa Birliği ve Yunanistan içinde yürütmektedirler. Ancak üyesi olduğu Avrupa Birliği normalarına ve uluslararsı hukuka aykırı olarak Yunanistan, Ege Makendonları tarafından kurulmak istenen Makedon Kültür Merkezi / Makedonya Medeniyet Evi'ne

[98] Halim Çavuşoğlu, *a.g.e.,* s.18-22.

[99] M. Murat Hatipoğlu, *a.g.m.,* s.12.

[100] M. Murat Hatipoğlu, *a.g.m.,* s.11.

izin vermemiş, bunun üzerine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından mahkûm edilmesine rağmen de hala bu kararı iç hukukta işletmemeye devam etmektedir.[101]

"Trakya'daki Müslüman Azınlık Çocukların Eğitimi" programı koordinatörü Prof. Anna Frangoudaki Yunanistan'da egemen olan milliyetçiliği "dışlayıcı milliyetçilik" olarak adlandırırken, Yunanistan Helsinki Gözlemciliği Sözcüsü Panayote Dimitras bir korkudan kaynaklanan bu dışlayıcı milliyetçiliğin aynı zamanda Yunanistan'ın, kendi içindeki ulusal azınlıkların (Türkler ve Makedonlar) varlığının ve azınlık haklarının kısıtlandığına dair söylemleri reddetmesinin de temel nedeni olduğunu ifade etmektedir.

Birleşmiş Milletler Azınlıklar Bağımsız Uzmanı Gay McDougall, 2009 yılında yayımlanan Yunanistan'daki azınlıklarla illgili raporunda [102] Yunanistan'a, ülkesi içindeki Makkedon ve Türk azınlığı tanıma çağrısı yaparak şunları kaydetmiştir;

"*Yunanistan Hükümeti, Yunanistan'da bir Makedon ya da Türk azınlığın olup olmadığıyla ilgili tartışmayı bırakıp bu toplulukların; öztanımlama özgürlüğünü, ifade özgürlüğünü ve örgütlenme özgürlüğünü korumaya odaklanmalıdır. Azınlık koruma haklarına, Azınlıklar Bildirgesi ve temel uluslararası insan hakları anlaşmaları gereğince saygı gösterilmelidir. Yunanistan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararlarına, özellikle de dernek isimlerinde "Makedon" ve "Türk" kelimelerinin kullanılmasına ve azınlıkların etnik kökenlerini özgürce ifade edebilmelerine izin veren kararlara uymalıdır."* [103]

McDougall'ın raporuna göre; Yunanistan, ülkesindeki etnik ya da dilsel azınlıkları tanımayı ve dolayısıyla ayrıcalık göstermeyi reddetmekte, bu durum, Batı Trakya Müslümanlarının, Makedon kökenli olduklarını iddia edenlerin ve ülkeye sonradan gelip yerleşen göçmenlerin kendilerini tanımlama haklarını engellemekte ve ülkedeki azınlıklar olarak tâbi olmaları gereken koruyucu haklardan yararlanmalarının da önüne

---

[101] Halim Çavuşoğlu, *a.g.e.*, s. 28-29.

[102] Gay McDougall, *Promotion and Protection of All Human Rights, Civil, Political, Economic, Social And Cultural Rights, Including The Right to Development, Report of the İndependent Expert on Minority İssues, Mission to Greece*, 8 - 16 September 2008.

[103] http://www.trakyaninsesi.com/haber/4121/yunanistandaki-turklerin-ve-diger-azinliklarin-haklari.html, (13.02.2016).

geçmektedir. Örneğin, Batı Trakya'daki Müslümanlar, kendilerini Türk olarak tanımlama ve tanınma haklarından özgürce yararlanamamakta, öte yandan kendini Makedon etnik azınlığına ait olarak tanımlayanlar, hem toplumsal baskıyla hem de devlet tarafından zorluklara maruz kalmaktadır. Bunun yanısıra tüzel kişiliklerde de, isimlerinde "Türk" ya da "Makedon" kelimeleri olan sivil toplum kuruluşları kapatılmakta ve yenilerinin kurulmasına izin verilmemektedir. Bu bağlamda devlet eliyle, Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesinin 19 ve 22 numaralı bendinde koruma altına alınan ifade özgürlüğü ve örgütlenme özgürlüğü çiğnenmektedir.[104]

Yunanistan, Birleşmiş Milletler Azınlıklar Bağımsız Uzmanı Gay McDougall raporuna karşı verdiği resmi cevapta, kesin bir dille Yunanistan'ın Makedonya bölgesinde bir "Makedon" ulusal azınlığın varlığını reddetmekte ve bu iddiayı savunanların, "Bir devlet adı olarak "Makedonya" kelimesinin kullanıldığı Makedonya Eski Yugoslav Cumhuriyetiyle gelen yayılmacı milliyetçiliği (irredantizmi) geliştirmeyi amaçlamakta" olduklarını ifade etmektedir. Verilen cevapta rapor, "Yunanistan'da bir "Makedon" kimliğinin olmamasına rağmen bunu yaratmaya çalışmak" olarak tanımlanırken, raporda yer alan,"Yunanistan'da bir "Makedon Dili"nin yanı sıra bir "Makedon etnik azınlık"ın da olduğu" konusundaki ifadelerin, McDougall'ın kişisel görüşleri olduğu belirtilmekte ve kesinlikle kabul edilmemektedir.[105]

---

[104] *http://www.trakyaninsesi.com/haber/4121/yunanistandaki-turklerin-ve-diger-azinliklarin-haklari.html*, (13.02.2016).

[105] http://www.trakyaninsesi.com/haber/4121/yunanistandaki-turklerin-ve-diger-azinliklarin-haklari.html, (13.02.2016).

1.2.3.3. Ulahlar

Yunanistan'da yaşayan ve Yunan olmayan ancak Yunan kimliği dayatılarak farklı etnik kökenleri reddedilen bir diğer azınlık, Ulahlardır. Balkan yarımadasında çok eskiden beri varolan Lâtin kökenli, Makedo - Romence konuşan ve bugün pekçok ülkeye dağılmış olan 2.500.000 Ulahın varolduğu kabul edilmektedir. Kendilerini Romani, Romeni, Aromani diye adlandıran Ulahlar, Yunanlar tarafından Kutsovlakh olarak bir tür dialekt konuşan, Roma imparatorluğu döneminde Lâtinleşmiş Helenler olarak nitelendirilmektedir. Yunanistan'da 1948 yılında dönemin Dışişleri ve Savunma Bakanı Ulah asıllı Evangelos Averof'un açıklamalarına göre, sayıları 150.000 - 200.000 arasında olduğu tahmin edilen Ulah topluluğu yaşamaktadır. Megleno - Rumence ve Aromunca (Ulahça) olmak üzere 2 ayrı dialektik kullanan bu topluluktan Megleno - Rumence konuşan gruba Vlasi denilmekte olup, bu grubun Peçenek ve Kuman (Kıpçak) Türklerinin Lâtinize olmuş kolu olduğu iddia edilmektedir. Genellikle dağlık ve yayla bölgelerinde yaşayan, hayvancılık ve çiftçilikle uğraşan ve dolayısıyla kırsal bir özellik gösteren Yunanistan'daki Ulah azınlığı, sosyo-kültürel ve antropolojik açıdan da bakıldığında, yerleşik bir uygarlık düzeninden geldikleri iddiasında olan Yunanlarla, göçebe - çoban bir topluluk yapısına sahip bir topluluk olarak bu bağlamda da bağlantılarının olması mümkün görünmemektedir. [106]

Ulahlar, Sultan II. Adülhamit tarafından 22 Mayıs 1905 tarihli fermanıyla "millet" olarak tanınmış, böylece kendi yöneticilerini seçebilmiş, kilise ve okullara sahip olabilmiş ki Balkan Savaşları başlayana kadar bu sayı 114 ilkokul ile 4 liseye yükselmiş, kendi dillerinde 20 civarında gazete ve dergi yayımlayabilmiş, Osmanlı Meclisi'ne de temsilci gönderebilmişlerdir. Ancak bu gelişmeler Yunanlar tarafından hoş karşılanmamış, bu dönemde Yunan çeteciler tarafından Ulahların canlarına ve mallarına kastlar artmış, çok sayıda Ulah öldürülüp, evleri yakılıp yıkılmıştır. Balkan Savaşları sonunda imzalanan Bükreş Barış Antlaşması ile Yunanistan, kendi idaresine geçen Ege Makedonyası'ndaki Ulahları azınlık olarak tanımış, okul ve ibadethanelerine izin vermiş, Makedon azınlığa karşı uyguladığı gibi etnik temizliğe girişmese de uzun

[106] M. Murat Hatipoğlu, *a.g.m.*, s.15.

vadede etnik kimlik bilinçlerini yok etmek amacıyla örneğin dillerini kamusal alanda kullanmalarını kısıtlayıcı tedbirler almıştır. General Metaxas'ın diktatörlüğü döneminde ise Yunanca öğrenmeleri zorunlu kılınmıştır.[107]

II. Dünya Savaşı yıllarında Yunanistan'ın İtalyan işgali altında bulunduğu dönemde, Epir, Makedonya ve Tesalya'nın tamamını kapsayan bögede, Ulahlardan Alkibiades Diamandi önderliğinde İtalya destekli Pindus Prensliği ilan edilmiştir. Ancak İtalya'nın yenilgisi üzerine bu girişim başarısızlıkla sonuçlanmıştır. İlerleyen yıllarda Yunanistan'ın artan baskılarına ve azınlık politikalarına boyun eğmek zorunda kalan Ulahlar asimile olmaktan kurtulamazken, ülkesini terkederek Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya ve pekçok Batı Avrupa ülkesine yerleşen Ulahlar ise kurdukları sivil toplum kuruluşları vasıtasıyla Ulah diasporasını oluşturmuşlardır. ABD'deki "Farsarotul Derneği", Almanya'daki Ulah diasporası liderlerinden Vasile Barba önderliğinde Almanya / Freiburg'da kurulan Ulah Dili ve Kültürü Birliği, Mannheim ve Freiburg Üniversiteleri bünyesinde Ağustos 1986'da hayata geçirilen "Uluslararası Aromence Kürsüsü" ve yine Almanya'da 3000 bin civarındaki Ulah'ın kimliklerini, kültürlerini ve dilini korumaya ve yaşatmaya çalışan Ulah Dili ve Kültürü Birliği ve Ulah Araştırmaları Merkezi bunlara örnek verilebilir.[108]

Ulah azınlığının dillerinin korunmasını da içine alan ve Avrupa Birliği üyesi olarak imzalamış olan Avrupa Konseyi'nin Yerel ve Azınlık Dilleri Avrupa Şartı'nın gereklerini yerine getirmeyen Yunanistan, Avrupa'da az konuşulan dillerin korunmasına ve yaşatılmasına yönelik uygulamaları öngeren "Az Konuşulan Diller Avrupa Bürosu" nun çalışmalarına da tepki ile yaklaşmaktadır. Öte yandan ise devletin kontrolü doğrultusunda kurulup faaliyet verdiğine inanılan sivil toplum kuruluşları ile kendi dillerinin değil de Yunanca'nın kullanıldığı sözde etkinlikler düzenlenerek, Yunanistan'ın ülkesindeki Ulahların kültürel varlıklarının yaşatılmasına dair çalışmaların yapıldığı izlenimini vermeye çalışıldığı iddia edilmektedir. Aslında Yunanistan, ülkesindeki mevcudiyetlerini kabul etmediği tüm etnik, dilsel azınlıklara karşı taraf olduğu, imza koyduğu, bağlayıcılığını kabul ettiği pek çok uluslararası norma

[107] Halim Çavuşoğlu, *a.g.e.,* s. 46-47.

[108] M. Murat Hatipoğlu, *a.g.m.,* s.17.

rağmen izlediği bu samimiyetsiz azınlık politikasıyla, üyesi olduğu Avrupa Birliği'ne de adeta meydan okumaya devam etmektedir. [109] *

1.2.3.4. Türkler

Lozan Konferansı'nda Azınlıklar meselesi görüşülürken, 30 Ekim 1918 tarihinden önce İstanbul'a yerleşmiş olan Rumlar ile Batı Trakya'daki Türkler mübadele dışı bırakılmış, imzalanan ilgili protokol ve Lozan Barış Antlaşması'nın ilgili maddeleri ile her iki ülkeye azınlıklarını koruma yükümlülükleri getirilmiştir.

Böylece, Batı Trakya'da mübadele dışı bırakılan yerleşik (etabli) unsur, ulusal bir azınlık olan Türk Azınlığın hukukî statüsü müttefik devletlerle Türkiye arasında ve aynı zamanda Türkiye ile Yunanistan arasında 1923 yılında imzalanan Lozan Barış Antlaşması'yla belirlenmiştir. Buna göre, Batı Trakya Türk Azınlığının hukukî statüsü en temelde Lozan Barış Antlaşması'nın "Azınlıkların Korunması" başlığı altında bulunan 37 - 45. maddelerindeki hükümlere dayanmaktadır.

Bunun yanısıra Yunanistan, ülkesindeki Müslüman Türklerin azınlık haklarıyla ilgili olarak; 1830 Londra Protokolü başta olmak üzere, 2 Temmuz 1881 İstanbul Antlaşması, 14 Kasım 1913 Atina Barış Antlaşması, 10 Ağustos 1920 Yunanistan'daki Azınlıkların Korunmasına Dair Sevr ve 1923 Lozan Barış Antlaşmalarını imzalamış ve bunları usulüne uygun olarak Yunanistan Meclisi'nde onaylamış ve kendi iç hukukunda bu konularda yasal düzenlemeler yapmış[110] ve böylece belirli yükümlülükler altına girmiştir.

Yunanistan, ülkesindeki Müslüman Türk Cemaati bakımından bu antlaşmalarla yükümlülük altına girmiş olurken, Türkiye Cumhuriyeti de Lozan Barış Antlaşması ile ülkesindeki "gayrimüslim" azınlıklar bakımından yükümlülük altına girmiştir.[111]

---

[109] Halim Çavuşoğlu, *a.g.e.,* s.48.

* Daha geniş bilgi için bakınız; The Vlachs, *Greek Monitor of Human & Minority Rights,* Vol. 1, No. 3, December 1995.

[110] Turgay Cin, *a.g.m.,* s. 150.

[111] Turgay Cin, *a.g.m.,* s. 151.

Bu yükümlülükler her iki devletteki azınlıklara ana hatlarıyla; eğitim, dini, hukuki ve idari alanlarda özerklik tanırken öte taraftan, azınlıkların vatandaşlık haklarından diğer yurttaşlarla eşit oranda faydalanmalarına dair güvenceler sağlamaktadır.

Avrupa Birliği üyesi Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri'nin hâlâ çözüm bekleyen en temel sorunlarının kronikleşmesinin nedeni, işte bu uluslararası hukuk ve antlaşmalardan doğan din ve eğitim alanlarındaki özerk yönetim haklarının Yunanistan tarafından ihlaline devam edilmesidir.

Yunanistan'ın da üyesi olduğu Birleşmiş Milletler kapsamında pek çok sözleşme ve bildiriler ile Avrupa Birliği açısından, yine Yunanistan'ın da taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Protokolleri gibi Avrupa Konseyi metinleri de Batı Trakya Türkleri için önemli bir koruma oluşturmaktadır. Avrupa İnsan Hakları sözleşmesinin 14. maddesi, ulusal, ırksal, dinsel, dilsel azınlık mensubu olma temeline dayalı ayrımcılığı yasaklarken[112], Avrupa Temel Şartı, bir ulusal azınlığa mensup olma temeline dayalı ayrımcılığı yasaklamaktadır.[113]

Öte yandan, Lozan Barış Antlaşmasının 45. maddesinin Türkiye'ye de Batı Trakya Türkleri üzerinde taraf ve söz sahibi olma hakkını verdiği görüşü de dile getirilmekte, Turgay Cin'e göre, hukukî niteliği irdelendiğinde, 45. maddenin birinci yönü ile Batı Trakya Türkleri bakımından Yunanistan'ı yükümlülük altına soktuğu, ikinci yönü ile de, Türkiye'yi Yunanistan'daki Müslüman Türkler üzerinde hak sahibi yaptığı ifade edilmektedir.[114]

Türkiye ve Yunanistan'ın azınlıklar üzerinde hak sahibi olduğu iddiasıyla süren 45. madde üzerindeki bu tartışmada bir diğer görüş ise, her iki ülkenin de taraf olduğu antlaşmada her iki ülkedeki azınlık için de 'doğal ve tarihi taraf' olmaktan ibaret olup 'hukukî hami'leri olmadıkları[115] 'hukuksal taraf'ın (koruyucunun), madde 44'te de

[112] Turgay Cin, *a.g.m.,* s.154.

[113] Turgay Cin, *a.g.m.,* s.156.

[114] Turgay Cin, *a.g.m.,* s. 152.

[115] MAZLUMDER, 2012:18

belirtildiği üzere, Milletler Cemiyeti (yani Birleşmiş Milletler) ve Milletlerarası Daimi Adalet Divanı[116] olduğudur.

Tüm bu tartışmaların çıkış noktası olarak ise 'mütekabiliyet' kavramının işletilmesindeki yanılgıda görülmektedir. Her iki ülke tarafından da mütekabiliyet (karşılıklılık) esasına göre işletilen 45. maddenin, "bir 'karşılıklılık' (mütekabiliyet) değil 'paralel yükümlülük' maddesi"[117] olduğu kabulüne göre kavramın, "Türkiye ve Yunanistan tarafından, antlaşmaya taraf olan bir ülkenin ülkesindeki azınlıklarla ilgili yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde, diğer ülkenin de kendisine düşen yükümlülükten feragat edebileceği şeklinde algılanmak istendiği" ve uygulamada da antlaşmada olduğunu iddia ettikleri bu ilkeye dayanarak hareket eden her iki ülkenin, azınlıklarının haklarını, hukuk kılıfı altında çiğnedikleri ifade edilmektidir.[118]

Bu durumda sorunların "mütekabiliyet" çerçevesinde çözülmeye çalışılmasını, aslında sorunların çözümünü yokuşa sürdüğü, ülkelerin yükümlülüklerinden kaçmalarına da olanak sağladığı şeklinde yorumlamak yanlış olmasa gerek. Kaldı ki Avrupa Birliği'nin bir üyesi olarak Yunanistan'ın dahil olduğu uluslararası camiada tâbi olduğu antlaşma, sözleşme ve protokellerdeki azınlıklarla ilgili yükümlülüklere aykırı olarak davranmaya devam etmesi / edebilmesi, Avrupa Birliği'nin bu konuda Yunanistan'a gerekli yaptırımları uygulamaması / uygulamaktan kaçınması, Türkiye'nin ve tabii ki Batı Trakya Türklerinin hak arama mücadelesinde seslerinin duyurulmasında yalnız kalmasına neden olmuştur.

"Batı Trakya Müslüman Türk azınlığının önünde duran en büyük sorun uluslararası arenadaki yalnızlığını kırabilmektir. Türkiye bu konuda hâlâ Batı Trakya Türk Azınlığı'nın tek umududur. Avrupa Birliği, Batı Trakya Türklerinin sorunlarının çözümünde şaşırtıcı bir biçimde pasif kalmaktadır." [119]

---

[116] MAZLUMDER, 2012:17

[117] Baskın Oran, *Türk Dış Politikası: Kurtuluş Savaşı'ndan Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar*, C. I., İstanbul 2005, s. 229

[118] MAZLUMDER, 2012:16-17

[119] MAZLUMDER, 2012:18

Bu tartışmaların gölgesinde çözüm bekleyen azınlıklar meselesinde, Türkiye ve Yunanistan Lozan Barış Antlaması'nın hükümlerini bir kenara bırakmadan ve fakat sorunu mütekabiliyet meselesine de indirgemeden insan hakları çerçevesinde ve karşılıklı güveni tesis ederek çözüme yönelik adım atmanın bir yolunu bulmak durumundadırlar.

Batı Trakya Türklerinin kronikleşen sorunları için pratikte çözüm yollarına ihtiyacı olduğu muhakkaktır. Bu bağlamda Yunanistan'daki 'soydaş'ları için yapabileceği daha çok şey olduğu savunulan Türkiye Cumhuriyeti'ne de önemli görev düşmektedir.

"*Türkiye'nin Lozan Barış Antlaşması'nın uygulanması ve bir ulusal azınlık olarak Batı Trakya Türk azınlığının her türlü haklarının geri verilmesi için Birleşmiş Milletler ve özellikle Avrupa Birliği nezdinde daha aktif girişimlerde bulunması gerekmektedir. Kaldı ki Türkiye azınlıklarla ilgili son yıllarda attığı ileri adımlardan ötürü Yunanistan karşısında daha avantajlı bir konumdadır*."[120]

[120] MAZLUMDER, 2012:19.

1. 3. Avrupa Birliği Ülkesi Yunanistan'da Batı Trakya Türk Azınlığı ve Sorunları

1.3.1. Kimlik Sorunu / Etnik Kimliğin İnkârı

Lozan Barış Antlaşması'yla Yunanistan'a bırakılan Batı Trakya coğrafyasında yaşayan Azınlığın kimliğinin ne olduğu uzun zamandır tartışılmaktadır. Özellikle iki ülke arasındaki ilişkilerin gerginleştiği dönemlerde, zaten Azınlığı "Türkiye'nin Yunanistan'daki doğal uzantısı" olarak görüp her zaman bir "tehdit ve tehlike" olarak değerlendiren ve bu doğrultuda politikalar geliştiren Yunanistan[121], Lozan Barış Antlaşması'nda Batı Trakya Azınlığı için kullanılan "Müslüman" terimini sahiplenmekte ve Azınlığı, dinsel azınlık statüsüyle tanımlamaktadır.

Buna göre şekillenen Yunan resmî söylemi "Türk" değil de "Müslüman" olan Batı Trakya Azınlığı için Türkiye Cumhuriyeti'nin herhangi bir girişimde bulunamayacağını savunsa da, Yunanistan'daki "Müslüman" azınlık için dahi ikili ve uluslararası antlaşmalarla Türkiye Cumhuriyeti'ne söz hakkı verildiği bilinmektedir.

Öte yandan, Lozan Barış Antlaşması'nda "Müslüman" ve "Rum Ortokoks" terimleri kullanılmasına karşılık, iki ülkedeki azınlıkların karşılıklı zorunlu değişime tabi tutulmasını öngören 30 Ocak 1923 tarihli sözleşme, "Türk - Rum Ahalinin Mübadelesi Ahitnamesi" adını taşımaktadır ki bu, değişimi yapılacak azınlıklardan birinin Türk, diğerinin Rum ulusundan olduğunun açık beyanı niteliğindedir. Ayrıca, Batı Trakya'daki Azınlığa, gayrimübadil yani yerleşik olduklarına dair Türk - Yunan karma komisyonu tarafından verilen etabli belgelerinde de, "Müslüman" ve "Müslüman olmayanlar"dan değil, "Türk" ve "Rum"lardan söz edilmektedir.[122]

---

[121] Hakan Baş, *a.g.e.,* s. 68.

[122] Baskın Oran, 1986:85.

Çeşitli resmî belgelerde, Türkiye'nin Batı Trakya Türk Azınlığı'nın hakları konusundaki girişim hakkını resmen kabul etmiş olan Yunanistan'ın, Azınlığı homojen olmayan üç farklı etnik kimlikten oluşan bir topluluk olarak göstermekle, Azınlığın kendi içindeki bütünlüğünü bozmayı hedeflediği savunulmaktadır.[123] Zaten, Yunan resmî söylemi Azınlık mensuplarını Türk, Pomak ve Roman olarak üç etnik kimliğe ayırmasına rağmen, uygulamada "Türk" sorunundan kaynaklanan ayrımcı politikalarını ayırt etmeksizin Pomak ve Romanlara da uyguladığı görülmektedir.[124] Öte yandan, bugüne kadar Türk, Pomak, Roman gibi farklı etnik aidiyetlere sahip olduğu iddia edilen Azınlık mensuplarının, bugün bile Azınlık dışı unsurlarla temaslarında Türk Azınlık mensubu olduklarını özellikle vurguladıkları gözlenmektedir.

Türkiye ile yaşanan kriz dönemlerinde Türk Azınlığı sadece "dinsel" azınlığa indirgeyen Yunanistan, iki ülke arasındaki yakınlaşma dönemlerinde ise tam aksi uygulamalarda bulunabilmiştir. Bunun en güzel örneği, 1930'lar ve 1950'ler arasında, Atatürk ile Yunan Başbakan Venizelos'un başlattığı, İnönü ve Menderes'in devam ettirdiği iyi niyet ortamında, Yunan hükümetlerinin Azınlığı tanımlamak için "Türk" ifadesini kullanmaları ve kullanımına izin vermeleridir.

Yunan hükümetleri çeşitli tarihlerde "Müslüman" yerine "Türk" teriminin bizzat yasa ile kullanımının yolunu açtığına dair en somut örnek; 1951 yılında imzalanan Türk-Yunan Kültür Antlaşması ve hemen ardından Gümülcine'de Celal Bayar Azınlık Orta Okul ve Lisesi'nin açılmasından kısa bir süre sonra çıkarılan ve Mareşal Papagos Kanunu olarak bilinen 3065/1954 sayılı "Azınlık Okulları Eğitim Kanunu" uyarınca, Azınlık okullarının "Müslüman" terimiyle olan tabelaları "Türk" okulu olarak değiştirilmesidir.[125]

---

[123] Baskın Oran, 1986:86.

[124] Barış Hasan, *Batı Trakya'daki Müslüman Türk Azınlığın Politizasyonu ve Mobilizasyonu,* (T.C. İstanbul Ticcaret Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2013, s. 62.

[125] Halim Çavuşoğlu, *a.g.e.,* s. 34.

Ayrıca, 1927'de İskeçe Türk Birliği, 1928'de Gümülcine Türk Gençler Birliği ve 1936'da Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği gibi adında "Türk" kelimesi geçen sivil toplum kuruluşlarının kurulmasında Yunanistan'ın resmî politikalarında herhangi bir itiraz görülmemiştir. Ancak 1950'li yılların sonlarından itibaren ortaya çıkmaya başlayan Kıbrıs bunalımında, özellikle 1963'te Makarios'un adada anayasal düzeni değiştirmek üzere Türklere yönelik başlattıığı saldırılar iki ülke ilişkilerdeki olumlu dönemi sona erdirmiş ve Yunanistan'ın ulusal tehdit algılamasının içine Batı Trakya Türk Azınlığı'nın kimliğiyle ilgili tartışmaları da sokmuştur.

Yunanistan, 1967 Albaylar Cuntası'na kadar Batı Trakya Azınlığını "Türk" olarak tanımlamakta sıkıntı görmezken, bu tarihten itibaren özellikle 1980'lere gelindiğinde Azınlığın hem Türk kimliğine hem de Türk kültürüne yönelik inkârı yoğunlaştırmıştır. Yunanistan resmi söylemini, Azınlığın bir Müslüman Azınlık olduğu ve Türk kökenliler, Pomak ve Roman olmak üzere üç farklı etnik gruptan oluştuğu yönünde geliştirirken, öte yandan adında "Türk" kelimesi geçen sivil toplum kuruluşlarını da kapatma girişimleri başlatmıştır.

Bu dönemden itibaren "Türk" etnik kimliğinin tanınmaması, birçok yaptırımı ve kısıtlamayı da beraberinde getirmiştir. Bu kısıtlamalar "Türk" kelimesi geçen sivil toplum kuruluşlarının kapatılmasından, kendilerini Türk olarak tanımlayan kişilerin yargılanmasına kadar pekçok azınlık ve insan hakları ihlâlinin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Tüm bu yaşananlar aslında, 1950'lerin sonlarından itibaren Türk-Yunan ilişkilerindeki gerginliklerin, Azınlık politikalarına da anında yansıdığının göstergesidir. Özellikle 1967'de Albaylar Cuntası ile başlayan Azınlığın Türk kimliğine baskılar artarak sürmüş, 1972'ye gelindiğinde 1109 sayılı kanun hükmünde kararname ile "Türk Okulu" ibaresini "Azınlık Okulu" olarak değiştirilmiş, 1260 sayılı yasa ile de Batı Trakya'daki Türkçe yer isimlerinin her türlü haberleşme, yazışma ve yayınlarda kullanılmasına yasak getirilmiştir. 1973'e gelindiğinde, ülke genelinde Türkçe yayın

yapan radyoların dinlenmesi, televizyon kanallarının izlenmesi kanunla yasaklanmıştır.[126]

Her ne kadar 1974'te Kıbrıs Barış Harekatı'nın ardından Yunanistan'daki askeri cunta devrilip, yerine Konstantin Karamanlis ülkeye dönerek hükümeti kurmuş ve Yunanistan'a demokrasi gelmiş olsa da Yunan halkının popülist politikalardan hoşlandığını gören siyasi partiler, Türk düşmanlığı üzerinden söylem ve uygulamalarına devam etmiştir. Özellikle Gümülcine'de Türkler, polis ve fanatik Yunanların fiziki saldırılarına maruz kalmış ve bir dönem, Türklerin sokağa dahi çıkamadıkları günler yaşanmıştır.[127]

Öte yandan Batı Trakya Türk Azınlık mensupları tarafından kurulan ve isminde 'Türk' kelimesi yer alan dernek ve vakıf gibi sivil toplum kuruluşları artık, Türk sıfatının kullanılmasının toplum düzenini bozacağı gerekçesiyle yasaklanmaya başlanmıştır. 1984 yılında İskeçe Türk Birliği ve Gümülcine Türk Gençler Birliği, 1985 yılında da Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği'nin faaliyetleri durdurulmuştur.[128]

Yukarıda zikredilen derneklerin tabelalarının indirilmesi ve faaliyetlerinin durdurulmasının ardından tarih 1988'i gösterdiğinde ise Yunan Yargıtayı tarafından "Batı Trakya'da Türk yoktur" gerekçesiyle adında "Türk" kelimesi geçen tüm derneklerin, bu kez kapatılmasına hükmedilmiştir. Batı Trakya Türk Azınlığı'nın millî kimliklerinin, Yunan yönetimi tarafından inkâr edilmesi anlamına gelen bu karar, tarihe 29 Ocak Milli Direniş Günü olarak geçecek olan 29 Ocak 1988 Cuma'sı yaşanacak protestolara yol açmıştır.

Yargıtayın kararını protesto etmek amacıyla Azınlık Yüksek Kurulu tarafından alınan karar doğrultusunda düzenlenen 29 Ocak yürüyüşünde, onbinlerce kişi Gümülcine Türk Gençler Birliği önünde toplanmak üzere harekete geçmiştir.[129] Batı

[126] Hasan, 2013:64.

[127] Hasan, 2013:64.

[128] MAZLUMDER, 2012:38.

[129] Halit Eren, *Batı Trakya Türkleri*, İstanbul, 1997, s.107.

Trakya Türkleri, geçmişten bu tarihe kadar pek çok alanda, resmî makamların siyasi ve idari baskılarına maruz kalmalarına ve yaşamsal hakları gaspedilmesine rağmen (vatandaşlıktan çıkarılma, topraklarına el konulma, ehliyet alamama vb) bu denli bir protestoya ilk defa teşebbüs etmiştir. Bugüne kadar eşit vatandaş ve hak talebi amacıyla yürütülen mücadele, Türk kimliğinin inkârı noktasına gelindiğinde, artık Türk kimliğinin varlığının ispatı mücadelesine dönüşmeye başlamıştır.[130]

Böylesi gergin bir süreçte Haziran 1989 seçimlerinde Batı Trakya Türklerinin temsilcisi olarak bağımsız milletvekili seçilen Sadık Ahmet, ülkedeki siyasi istikrarsızlık nedeniyle aynı yıl Kasım ayında yapılacağı ilan edilen Kasım 1989 seçimlerine tekrar aday olmuş, ancak adaylığı düşürülerek, "Batı Trakya'da Türk vardır" söylemi nedeniyle, bugünün Seçilmiş Gümülcine Müftüsü olan dönemin bir diğer milletvekili adayı İbrahim Şerif ile birlikte yargılanmasına karar verilmiştir. Sadık Ahmet ile İbrahim Şerif'in, 26 Ocak 1990'da Gümülcine Üç Hakimli Bidayet Mahkemesi'nde görüşülen davada 18 ay hapis ve 3 yıl siyasi haklardan men cezasına çarptırılması, 29 Ocak'ın birinci yıl dönümüne günler kala Batı Trakya'da suların durulmayacağına işaret etmiş oluyordu. Türk - Yunan ilişkilerinde gerilime neden olan gelişmeleri, dönemin Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Mesut Yılmaz ile Yunanistan Dışişleri Bakanı Samaras'ın karşılıklı açıklamaları ve hatta Samaras'ın apar topar Gümülcine'ye gelmesi takip etti. 29 Ocak günü geldiğinde ise 1988'de yaşananları anmak için Gümülcine'de toplanan Türkler ile Gümülcine Mitropolit'i Damaskinos'un kışkırtıcı çağrıları neticesinde hareketlenen Yunanlar karşıkarşıya gelmiş ve gerilen ortamda yaşanan olaylarda onlarca Türk yaralanmış[131] , şehir genelinde Türklere ait çok sayıda dükkân ve eve saldırı düzenlenmiş ve yağma olayları yaşanmıştır. ABD Dışişleri Bakanlığı'nın 1991'deki insan hakları raporunda yer alan ifadelerde, 29 Ocak 1990 günü gerçekleşen olaylarda Türklere ait 400 işyeri ve evin saldırıya uğradığı kaydedilmekte; öte yanda Yunanlara ait hiçbir mülkün zarar görmemesi, hiçbir Yunanlının bu olaylar sırasında yaralanmamasının ve polisin saldırıları engellemek için

[130] Halit Eren, *a.g.e.*, s. 114.

[131] Halit Eren, *a.g.e.*, s.114-118.

hiçbir çaba göstermemesinin, bu saldırıların organize olduğu ve resmî makamların koruması altında gerçekleştiği iddialarını güçlendirdiğine işaret edilmektedir.[132]

Aslında Yunan makamlarının ısrarla Sadık Ahmet'i mahkum etmek için çabalaması ve milletvekilliği adaylığını düşürerek bağımsız temsili engellemeye çalışması, Batı Trakya'daki Türk toplumunu Türk kimliği etrafında daha sıkı bütünleştirerek, yürütülen "Türklük" mücadelesinin daha da güçlenmesine neden olmuştur. Azınlığın "Türk" kimliğinin, Yunan makamlarınca 1970'lerden bu yana inkâr ediliyor olmasına tepki olarak Azınlık içerisinde Türk milliyetçiliği güçlenmiş ve Azınlığın hak arama mücadelesinde birinci önceliği, temel insan hak ve özgürlüklerinden ziyade "Türk" kimliğinin tanınmasını sağlamak olmuştur. Sadık Ahmet ve İbrahim Şerif'in mahkemeye çıkarılmasıyla ve cezaya çarptırılmasında, yargılananlardan birinin o gün için Azınlığın siyasi lideri, diğerinin ise bugünki dini lideri olduğu dikkate alındığında, bu durumda aslında yargılananın "Azınlık" olduğu çok açıktır. Böylece bu mahkeme kararı ile Azınlığın "Türk" kimliğine yönelik inkâr politikaları resmen uygulamaya konulmuş olmaktadır.

Halit Eren'e göre, Avrupa Birliği'nin baskısı ile olayların ardından Mayıs ayında Batı Trakya'yı ziyaret eden dönemin Başbakanı Miçotakis'in, daha ilk konuşmasında Azınlığın Türk, Pomak ve Roman olmak üzere üç ayrı etnik gruptan oluştuğunu söyleyerek[133], devletin resmi Azınlık söylemini birkez daha birinci ağızdan dile getirmesi, olayların ardından zarar gören Türk Azınlıkla ilgilenmeye çalışan dönemin Türkiye Cumhuriyeti Gümülcine Başkonsolosu Kemal Gür'ün bir yazısında Türkler için "soydaşlarımız" ifadesini kullandığı gerekçesiyle "persona non grata"(istenmeyen adam) ilân edilmesi[134] devletin tahammülsüzlüğünü ve aslında günümüzde de devam eden Azınlığın "Türk" kimliğinin inkârı politikasından Yunan resmî makamlarının vazgeçmeyeceğinin açık göstergesi olmuştur.

---

[132] Hasan, 2013:82.

[133] Halit Eren, *a.g.e.,* s.120.

[134] MAZLUMDER, 2012:39.

‘80’li yıllarda isminde "Türk" kelimesi bulunan "İskeçe Türk Birliği" , "Gümülcine Türk Gençler Birliği" , "Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği" derneklerinin mahkeme kararıyla kapatılmasının ardından, 21 Mart 2001 tarihinde kurulan Rodop İli Türk Kadınları Kültür Derneği hakkında da 17 Ocak 2003’de açıklanan mahkeme kararıyla ismindeki “Türk” kelimesi nedeniyle, böyle bir derneğin kurulamayacağına hükmedilmiştir.[135]

"Rodop İli Türk Kadınları Kültür Derneği"nin kuruluşuna izin verilmemesinin ardından, 2000’li yıllarda ise artık isminde "azınlık" kelimesi yer alan bazı derneklere de kuruluş izni verilmemiştir. Buna örnek de, “Meriç İli Azınlık Gençleri Derneği”nin 1995 yılından beri süre gelen kuruluş mücadelesidir. Yunan Yargıtay’ı tarafından 2006 yılında, derneğin isminde bulunan "azınlık" kelimesinin Batı Trakya'da yaşayan Azınlığın etnik bir azınlık mı, yoksa dini bir azınlık mı olduğu konusunda belirsizlik yarattığı iddia edilerek, derneğin kuruluş dilekçesi reddedilmiştir.[136]

Diğer yandan adında “Azınlık” kelimesi geçtiği halde Yunan resmî makamlarınca tanınan “Batı Trakya Azınlığı Yüksek Tahsilliler Derneği” 1982 yılından bu yana Türk azınlığın en büyük sivil toplum kuruluşu olarak faaliyetlerine devam etmektedir. Ancak yine ilginç bir uygulama ile 2009 yılında kuruluşu için mahkemeye başvuran Güney Meriç Azınlık Eğitim ve Kültür Derneği (Dedeağaç Bidayet Mahkemesi, Mart 2009) ile Kurcalı Azınlık Kadınları Eğitim ve Kültür Derneği (Rodop Asliye Hukuk Mahkemesi, Aralık 2009)’ nden ilki için ilgili mahkeme tarafından özetle; dernek adının belirsiz, tanımlanmamış olduğu, dernek üyelerinin üçüncü kişilerde nefret uyandırabileceği, Batı Trakya Azınlığı’nın dini bir azınlık olduğu, fakat bu isim ile millî bir azınlık özelde de Türk Azınlığın çağrıştırıldığı ki bunun da anayasaya, kanunlara ve Lozan

[135] MAZLUMDER, 2012:38.

[136] “Olmaz Böyle Şey!”, *Gündem Gazetesi,* Sayı: 505, 17 Kasım 2016, s.7.

Antlaşması'nın 30 ve 45. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle[137] red kararı verilirken ikincisi için ise onay verilerek kuruluşu resmiyet kazanmıştır.[138]

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde 2005 yılından bu yana devam eden, İskeçe Türk Birliği (İTB), Rodop İli Türk Kadınları Kültür Derneği (RTKKD) ve Meriç İli Azınlık Gençlik Derneği (MAGD) isimli derneklerle ilgili kararlarına uymadığı için, üç ayrı davadan yeniden yargılanacak olan Yunanistan[139] bu üç dernekle ilgili gerekli iç hukuku hâlâ işletmezken, öte yandan 2013 yılında Yunan Yargıtayı, Dedeağaç Bidayet Mahkemesi'nin kararını bozarak Güney Meriç Azınlık Eğitim ve Kültür Derneği'nin kurulmasına izin vermiştir.[140]

Kıbrıs'ta Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) ilanından hemen sonra, 1 ve 2 Aralık 1983 günlerinde Gümülcine Türk Gençler Birliği ve Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği'nin tabelalarının adlarında "Türk" kelimesi geçtiği gerekçesiyle indirilerek, faaliyetlerinin kontrol altına alınması başlayan ve sivil toplumun her alanında günümüze kadar süren yukarıda da örneklerini vermeye çalıştığımız Türk ve hatta Azınlık kimliğini inkâra yönelik politikaların uygulanmaya devam ediliyor olması noktasında altının çizilmesi gereken, askeri cunta döneminde dahi başvurulmayan böylesi uygulamaların, Yunanistan'ın 1981'de Avrupa Topluluğu'na tam üye olduktan sonra gerçekleşmesi ve hala gerçekleşiyor olmasıdır.

Günümüzde hâlâ Türk Azınlık mensupları, toplumun bir parçası olarak görülmekten imtina edilmekte, toplumsal yapının dinamiklerinden olan kolluk kuvvetlerinde, herhangi bir Türk Azınlık mensubu görev yapamamakta, bu durumu düzeltmek yerine yetkililer Türk Azınlığı yoksayan açıklamalara imza atmaktadır. Öyle ki, göçmen ve

---

[137] http://www.rodopruzgari.com/item/2820-g%C3%BCney-meri%C3%A7-derne%C4%9Fi-tan%C4%B1nd%C4%B1.html, (18.02.2016)

[138] http://www.azinlikca.net/yazarlar/editor/kurcali-azinlik-kadnlari-dernegi-resmen-kuruldu.html, (18.02.2016)

[139] http://www.aa.com.tr/tr/dunya/445889--yunanistan-aihmde-yeniden-yargilanacak, (18.02.2016)

[140] http://www.rodopruzgari.com/item/2820-g%C3%BCney-meri%C3%A7-derne%C4%9Fi-tan%C4%B1nd%C4%B1.html, (18.02.2016)

azınlık üyelerinin Polis Teşkilatı'na alınması gerektiğini ifade eden Kamu Güvenliği Bakan Vekili Yannis Panusis'in, göçmen, Pontuslu, Roman ve Pomakların polis okullarına alınacağı yönündeki açıklamasında, Türklerden bahsetmemesi Azınlık kamuoyu tarafından tepkiyle karşılanmıştı.[141]

Yunanistan'ın ülkesindeki "Türk" varlığını tanımaması[142], "Türk" kimliğini inkâr etmesi, ve dahi "Türk" kelimesini yasaklaması ve bu politikasını Lozan Barış Antlaşması'ındaki "Müslüman" azınlık ifadesine dayandırması nesnellikten uzak olmakla birlikte, açık bir insan hakları ihlalidir. Öte yandan Avrupa Birliği üyesi Yunanistan'ın adında "Türk" kelimesi geçen mevcut sivil toplum kuruluşlarını kapatması ve yenilerinin kurulmasına izin vermemesi, Azınlığın toplanma ve örgütlenme alanında kollektif haklardan yararlanmasını engellemektedir ki bu hak,

---

[141] *http://www.rubasam.com/NewsDetail.Asp?NewsID=4847&Title=T%FCrk-Az%FDnl%FDk-kendisini-yok-sayan-bakana-tepki-g%F6sterdi-* , (01.10.2016)

[142] Mustafa Kaymakçı, *Rodos, İstanköy ve Onikiada Türklüğü'nün Yakın Tarihi Üzerine Sözlü Tarih Prejesi Raporu*, İzmir, 2015.

***** Yunanistan, 1923 yılında Lozan Barış Antlaşması imzalandığında Onikiada'nın İtalyan yönetimi altında bulunduğu gerekçesiyle, Rodos ve İstanköy Adaları'nda yaşayan Türklere azınlık statüsü tanımamıştır. Batı Trakya'da olduğu gibi, Rodos ve İstanköy'deki Türkleri 'Müslüman' nüfus olarak tanımlayan Yunanistan, 'Türk' yada 'Azınlık' nitelendirmesini içeren dernekleri burada da tescil etmemektedir. Örneğin 1912'de kurulan "Rodos Türk Toplumu"nun çalışmaları 1967 yılında yasaklanmış ve dernek 1987 yılında kapatılmıştır.

Diğer yandan 1972'den beri okullarda Türkçe eğitim verilmemektedir. Yunanistan tarafından "Müslüman Yunan Vatandaşı" olarak tanımlanan Onikiada Türkleri bu tanımlamaya karşın din eğitimini de alamamakta, okullardaki programda din derslerinde Yunan Papazlar tarafından Ortodoks Hıristiyanlık öğretilmekte ve yakın zamana kadar Türk çocukları bu derslerde sınıfta bulunmak durumunda idiler.

Rodos ve İstanköy Türkleri açısından bakıldığında, dünya kamuoyunda Yunanistan'daki Türk varlığının Batı Trakya'yla sınırlı olduğu algısının değişmesi gerekmektedir. Rodos, İstanköy ve Onikiada Türkleri'nin hukuki olarak azınlık statüsünde kabul edilmemiş olsalar bile, sosyal anlamıyla azınlık oldukları, Yunanistan tarafından kabul edilmek zorundadır.

Yunanistan'ın da taraf olduğu ulusal azınlıklarla ilgili pek çok uluslararası sözleşme metninde açıkça belirtilmektedir.

1.3.2. Vatandaşlıktan Çıkarılma / Iskat

Yunanistan tarafından ulusal kimlik ve homojen toplum yapısı inşa etmek ülküsüyle azınlıklara yönelik uygulanan politikalardan biri de Batı Trakya Türklerinin nüfuslarını yitirmelerine sebep olan 'vatandaşlıktan çıkarma' uygulamasıdır.

1955 / 3370 tarih ve sayılı Yunan Vatandaşlık yasasının 19. maddesinin *"Grek olmayan etnik kökenden bir kişi geri dönme niyeti olmaksızın Yunanistan'dan ayrılırsa, bu kişinin Grek yurttaşlığını yitirdiğine hükmedilebilir. Bu hüküm, yurtdışında doğmuş ve oturmakta olan Grek olmayan etnik kökenli kişilere de uygulanır. Ana babasının ikisi birden veya hayatta olanı yurttaşlığını yitirmiş olan reşit olmayan çocuklardan yurt dışında yaşayanlarda yurttaşlığını yitirmiş olarak ilan edebilir. Yurttaşlık Konseyi'nin aynı yönde alacağı karara dayanarak bu konularda İçişleri Bakanlığı karar verir. "* şeklindeki hükmü, 1975 tarihli Yunanistan Anayasası vatandaşlık haklarını garanti altına almış olsa da, çok sayıda Türk Asıllı Yunan vatandaşına uygulanmıştır.[143]

Yunan Vatandaşlık Yasası'nın 19. maddesi, 11 Haziran 1998'de çıkarılan hükümet kararnamesiyle kaldırılmış olsa da karar geriye dönük olarak uygulanmadığı için vatandaşlıktan çıkarılan Türklerin mağduriyeti devam etmektedir.

Batı Trakya Türklerine göre 1955'ten 1998 yılına kadar bu yasa ile vatandaşlıktan çıkartılanların sayısı 60 bini bulurken[144], Yeni Demokrasi Partisi Rodop (Gümülcine) Milletvekili İlhan Ahmet'in Nisan 2005'te Yunanistan meclisine vermiş olduğu soru önergesine ilgili bakanlıklar tarafından verilen yanıtta, vatandaşlık yasanın 19. maddesi

[143] Defending Human And Minority Rights The Turkish Minorty Of Western Thrace, 2013:522.

[144] Turgay Cin, *a.g.m.*,s.165.

uyarınca Batı Trakya ve On iki Adalarda 46.638 Türk'ün Yunan vatandaşlığından çıkarıldığı açıklanmıştır.[145] Vatansız duruma düşürülenlerin sonradan doğan çocukları da hesaba katıldığında bu yasanın 20 - 30 bin civarında dolaylı mağduriyete de yol açtığı söylenmektedir.

Milletvekili İlhan Ahmet'e Yunanistan İçişleri Bakanlığı'nca verilen yanıtta ayrıca, Türk vatandaşlığı olduğu halde Yunanistan'da oturanların "vatansız" kimliği alabilecekleri ve yeniden Yunan uyruğuna girebilmeleri için başvuru haklarının olduğu, bu başvuruların Vatandaşlık Kurulu tarafından değerlendirilebileceği belirtmiştir.

Kamu Düzeni Bakanlığı tarafından verilen yanıtta ise, bugüne kadar 115 Batı Trakyalı Türk'e uyruksuz kimliği verildiği ifade edilmektedir.[146] Son olarak İçişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, vatandaşlıklarını yitirmiş bulunan ve hâlâ Yunanistan'da ikamet eden 58 Batı Trakya Türkü'ne vatandaşlıkları iade edildiği belirtilmiştir.[147] Bu iadelerin ardından konuyla ilgili günümüze kadar herhangi bir gelişme yaşanmamıştır. Öte yandan Türkiye'de Türk vatandaşlığına kabul edilmek için bekleyen iskat veya haymatlos (vatansız) pozisyonunda, seçemeyen ve seçilemeyen, memur olamayan, vatandaşlık haklarının hiç birinden yararlanamayan belki binlerce Batı Trakyalı Türk vardır.

Yunanistan'da yaşayan 19. madde mağdurları da vatandaş olmamaları nedeniyle diğer yurttaşlarla eşit ekonomik ve toplumsal koşullara sahip olamamakta, sağlık güvencesinden yararlanamamaktadırlar.

---

[145] İlhan Ahmet, *Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığı'nın Sorunlarıyla İlgili Parlamento Çalışmaları 2004 - 2007*, Gümülcine, s. 80.

[146] İlhan Ahmet, *a.g.e.,* s.81.

[147] İlhan Ahmet, *a.g.e.,* s.87.

Vatandaşlıktan çıkarılanların sayısının, bugünkü Batı Trakya nüfusunun neredeyse üçte birini oluşturduğu düşünüldüğünde, sorunun ne kadar büyük olduğu anlaşılmaktadır.

1.3.3. Baş Müftülük ve Müftülük Seçimi

Batı Trakya Türk Azınlığı'nın dini alanda da karşılaştığı pekçok sorun vardır. Bu sorunlar Yunanistan ile Türkiye arasındaki ilişkilerin seyrine göre şekillenmiş; örneğin Atatürk ve Venizelos dönemindeki ilişkilerin iyi olması (1930'lar) Batı Trakya'daki Azınlığın durumuna olumlu olarak yansırken, 1960'larda başlayan Kıbrıs Sorunu ve Albaylar Cuntası gibi kriz dönemleri, Batı Trakya Türklerinin hem vatandaşlık hem de Azınlık haklarının büyük oranda kısıtlanması, ihlâl edilmesi sonucunu doğurmuştur.

Batı Trakya Türklerinin inanç özgürlüğü kapsamında 1955'ten sonra süreklililk gösterir hale gelen bu sorunlar; müftü ve cemaat idare heyetleri seçimi, başmüftülük kurumu, cami inşaatında ve minare yapımında karşılaşılan sorunlar, imam tayininde yaşanan anlaşmazlıklar, İslam'a ve İslam peygamberine yapılan hakaretler ve camiler, tekkeler ile Müslüman mezarlıklarına yapılan saldırılar olarak sıralabilecek birçok alanda yaşanan ihlâller olarak sıralanabilir. Azınlığa karşı yapılan bu ihlâllerin temelinde Yunanistan'ın Azınlık haklarını gözetmemesinin yanında, Batı Trakya'yı Türkiye'ye karşı siyasal bir koz olarak kullanmak istemesi ile Yunanistan'da (Yunan Ortodoks kilisesinin de destekleyici tutumuyla) İslam ve Azınlık karşıtı söylemin artması gibi nedenler bulunmaktadır.[148]

Lozan Barış Antlaşması'yla Yunanistan'a Azınlık statüsüyle bırakılan Batı Trakya Türkleri, Yunanistan'ın taraf olduğu ve yükümlülük altına girdiği gerek Lozan gerekse diğer antlaşmalar gereği hukukî özerkliğe sahiptirler. Örneğin, aile hukuku, velâyet, vesayet, evlenme, boşanma, evlât edinme, nafaka, miras hukuku ve şahsın hukukunu ilgilendiren konularda tercih etmeleri halinde Yunan hukukuna değil, kendi İslam

[148] MAZLUMDER, 2012:29.

hukuklarına tabidirler.[149] Yunanistan'da Müftülükler bu İslam hukukunun uygulama mercii olarak, dinî konularda görüşbildiren, fetva veren, fetva makamı olmalarının yanı sıra, Yunanistan'daki Yunanistan uyruklu veya yabancı uyruklu Müslümanlar arasında evlenme, boşanma, velâyet, vesayet ve miras konularında çıkabilecek uyuşmazlıklarda "Kadı" sıfatıyla özel yargılama yetkisine sahip olan birer yargılama makamıdır, mahkemedir. [150] Müftülerin, "Kadı" sıfatıyla vermiş olduğu kararlar içerik bakımından Yunan mahkemelerince denetlenememekte, bu hükümlerin denetimi ve inceleme hakkına sadece Başmüftü sahip olmaktadır.[151]

Yunanistan'daki Müftülük kurumu, bu statüsüyle ilk kez 1881 İstanbul Antlaşması'yla oluşturulmuş daha sonra 1913 Atina Barış Antlaşması, 1923 Lozan Barış Antlaşması'yla ve Yunanistan tarafından çıkarılan ara yasalar ve Kral kararnameleri ile Başmüftüler ile Müftülerin görev ve yetkileri ile Müslüman Azınlığın sahip olacağı haklar düzenlenmiştir.

1920 tarihli 2345 sayılı "Müftüler ve Başmüftü İntihabıyla İslam Cemaatlerine ait Evkaf Varidatının Sureti İdaresine Dair Kanun" ile 1913 Atina Antlaşması'nın hükümlerini iç mevzuat haline getiren Yunanistan, böylece Azınlığın örgütlenmesini ve yönetimini; Cemaat İdare Heyetleri, Başmüftü ve Müftüler olarak belirlemiştir.[152]

Gerek 1913 Atina Barış Antlaşması'nın 11. maddesine göre Yunanistan'daki Müslüman Cemaatin Başmüftü'yü gerekse 1920 tarihli 2345 sayılı kanuna göre Müftülerini seçebilmesi gerekiyorken, Yunanistan bu konudaki antlaşmaları ihlâl ederek Başmüftülük kurumunun açılmasına izin vermemekte, dolayısıyla Müftülerin "Kadı" sıfatıyla vermiş olduğu hükümlerin denetimine ve temyizine de imkân vermemektedir.[153]

Batı Trakya'da Müftülük problemi, eskiden toplum önderlerinin seçimiyle iş başına gelen Müftülerin, Yunan devleti tarafından atamayla iş başına getirilmeye

[149] Turgay Cin, *Yunanistan'daki Türk Azınlığın Hukuki Özerkliği*, Orion Kitabevi, Ankara, s.19.

[150] Turgay Cin, *a.g.m.,* s. 156.

[151] Turgay Cin, *a.g.e.,* s. 20.

[152] Baskın Oran, 1986:97.

[153] Turgay Cin, *a.g.e.,* s. 20.

başlanmasıyla patlak vermiştir. Atama ile göreve getirme ilk defa 1985 yılında uygulanmış, 1985 yılında vefat eden Gümülcine Müftüsü Hüseyin Mustafa'nın vefatının ardından Yunan yetkililerin, Mısır'da eğitim görmüş bir din adamı olan ve Yunan yönetimine yakın olduğu iddia edilen İmam Rüştü Ethem'in müftü vekili olarak ataması, Azınlığın büyük tepkisine neden olmuştur. İskeçe'de de benzer bir sıkıntı ortaya çıkmış, 1990'da ölen Müftü Mustafa Hilmi'nin yerine halk tarafından seçilen Mehmet Emin Aga'yı Yunan devleti tanımamış ve başka bir ismi Müftü olarak atamıştır.

25 Aralık 1990'da çıkarılan "Batı Trakya'da Müftülük Müessesesi ve İlahiyat Okulu Kurulmasına İlişkin Esasları Düzenleyen Kanun Hükmünde Kararname" ile de 1920'deki 2345 sayılı yasa iptal edilmiş ve Müftülük kurumunun bağlı olacağı esaslar yeniden düzenlenmiştir. Yunan devletinin bu hareketi üzerine Azınlık, bu kararnameyi tanımadığını açıklayarak kendi Müftülerini seçme yoluna gitmiştir. 1991 yılında Gümülcine'de İbrahim Şerif, İskeçe'de ise Mehmet Emin Aga Müftü seçilmiş ve Batı Trakya'da bugüne kadar süren ve hâlâ devam eden seçilmiş - atanmış Müftü tartışması ortaya çıkmıştır.

Yunanistan'ın seçilmiş Müftülerin görev yapmalarını engellemeye çalışmasının altında yatan neden, 1990'ların başında Türk Azınlığın Sadık Ahmet'in Yunan Parlamentosu'na bağımsız milletvekili göndermeyi başaran hareketi etrafında güçlü bir şekilde toplanması ve seçilmiş Müftüler ile bağımsız hareket arasındaki siyasi ve ideolojik bağdır. Seçilen Müftülerin halk nezdinde dinî lider olarak gördüğü kabul dikkate alındığında, zaten siyasî partilere mecbur kalmadan bağımsız olarak parlamentoya temsilci gönderen bir Azınlık söz konusu iken, bir de resmi makamların tamamen kontrolünden çıkmış bir dini önderliğin ortaya çıkması, o dönemde Yunanistan için Batı Trakya'da "milli çıkarların" tamamen aksi bir yönde ortaya çıkması anlamı taşımaktaydı. [154]

Bu nedenledir ki, nasıl ki % 3 seçim barajı ile Yunan Parlamentosu'nda bağımsız temsil engellendiyse, 25 Aralık 1990 tarihli kararname ile de seçilmiş Müftülerin göreve

[154] Hasan, 2013:124-125.

gelmesi de engellenmiştir. Bu durum Azınlığın, hem siyasî, hem de dinî özgürlüklerini kaybetme ve tamamen kontrol altına alınması olarak da görülebilir.

Geleneksel bir toplum yapısına sahip olan Azınlıkta, dini özerkliğine yönelik bu hareket büyük hassasiyet yaratmış, özellikle, 1995 Temmuz'unda Sadık Ahmet'in, kimilerine göre şüpheli bir trafik kazasıyla hayatını kaybetmesinin ardından Azınlığın siyasi liderliğinde ortaya çıkan boşluğu dinî liderler üstlenmek durumunda kalmıştır. Bu dönemden itibaren seçilmiş Müftüler, Azınlığın dinî ve siyasî mücadelesinin merkezinde yer alır olmuşlardır.

1980'li yıllardan bu yana halen İskeçe ve Gümülcine'de Azınlığın seçtiği ve tanıdığı ile Yunan devletinin re'sen atadığı ve Azınlığın tanımadığı ikişer Müftü bulunmaktadır. Devletin bu tutumu öyle kesinlik göstermektedir ki atanmış Gümülcine Müftüsü Cemali Meço'nun 24 Aralık 2010 tarihinde sona eren görev süresinin 10 yıl uzatılmasının ardından, Ağustos 2011'de atanmış İskeçe Müftüsü Mehmet Emin Şinikoğlu'nun görev süresi de 10 yıl süreyle uzatılmıştır.[155] Dimetoka müftü naibinin görev süresinin de aynı şekilde uzatılması beklenmektedir.

Azınlık, atanmış müftülere karşı kendi müftüsünü seçme talebini üç temele dayandırmaktadır. Bunlardan ilki, 1913 Atina Anlaşması'nın Müftülerin seçimiyle ilgili maddesidir. 1913 Atina Anlaşması'nın 3 numaralı Protokolü Yunanistan'ın bütün topraklarını kapsamakta ve Yunan devletini, Müftülerin, Azınlık üyelerinin seçimleri sonucu iş başına gelmelerini kabul etmekle yükümlü kılmaktadır. İkinci olarak, 1920 tarihli 2345 sayılı yasanın (Bu yasa, 1913 Anlaşması'nın Yunan iç hukukuna uyarlanmasıdır) 6. maddesi ayrıntılı olarak Müftü seçimlerini anlatmaktadır. Ancak yasanın ilgili maddesi 1990'da yürürlükten kaldırılmıştır. Üçüncü olarak ise Azınlık tarafından, İstanbul Rum Ortodoks Patriği'nin Sen Sinod Meclisi tarafından seçildiğini hatırlatılmakta ve Batı Trakya müftülerinin de mütekabiliyet ilkesine göre, seçimle iş başına gelmesi gerektiğini ileri sürmektedirler.[156]

---

[155] Defending Human and Minority Rights The Turkish Minorty Of Western Thrace, 2013:526

[156] MAZLUMDER, 2012:30.

Başmüftülük kurumuna işlevlik kazandırmayan ve Müftü seçimine de izin vermeyerek önceleri Kraliyet, günümüzde ise Cumhurbaşkanı kararnamalereri ile Müftüleri atama yoluna devam eden Yunanistan'ın tutumu, bir taraftan Müslüman Türklerin kendi istedikleri ve tanıdıkları Müftüleri seçmesi, diğer yandan devletin ise kendi istediği ve tanıdığı Müftüleri göreve getirmesi neticesinde çiftbaşlı bir yapılanmayı doğurmuştur.

Yunanistan'ın hem uluslararası antlaşmalara hem de iç hukukunda çıkardığı yasalara uygun hareket etmeyerek, Başmüftülük kurumunun açılmasına ve Müftülük seçiminin yapılmasına müsaade etmemesi, dolayısıyla bu kurumlara işlerlik kazandırmaması Batı Trakya Türklerinin dinî özerkliğini ve kollektif haklarını kabul etmediğinin bir başka örneğidir.

1.3.4. Vakıflar / Cemaat İdare Heyeti Sorunu

Yunanistan ve Türkiye, 1923'te imzaladıkları Lozan Antlaşması'yla her iki ülkedeki azınlıkların korunmasına ilişkin benzer normları benimsemek zorunda bırakılmış ve bu çerçevede Antlaşma'nın 37 - 45. maddeleriyle, Türkiye'deki "Gayrimüslim" ile Yunanistan'daki "Müslüman" azınlıkların korunmasına yönelik her iki ülke parallel yükümlülük altına girmiştir.

Lozan Barış Antlaşmasın'da, dil hakları, din özgürlüğü ile vakıfların kurulması ve yönetilmesi konularında bu azınlıklara pozitif haklar tanınmaktadır. Lozan kapsamında cemaat vakıfları kendilerine özgü tüzel kişiliklerdir ve bu yönleriyle Yunanistan ve Türkiye medeni hukukuna tâbi olmayarak bir istisna teşkil etmektedirler. Antlaşma'da vakıf, azınlık tarafından "kurulan, yönetilen ve kontrol edilen" bir kurum olarak, "azınlık cemaati" de, vakıfların ve mülklerinin korunup yönetilmesi görevini üstlenen tüzel kişilik olarak tanımlanır.[157]

[157] Dilek Kurban - Konstantinos Tsitselikis, "Bir Mütekabiliyet Hikayesi: Yunanistan ve Türkiye'de Azınlık Vakıfları", *TESEV Yayınları,* İstanbul 2010, s.9.

Yunanistan'da Lozan öncesi Müslüman cemaatler için hazırlanan 1920 tarihli 2345 sayılı yasanın kabulünden sonra, vakıf mülklerinin yönetimi işte bu Müslüman azınlık cemaatin yetkisine ve yerel Müftünün gözetimine bırakılmıştır.

Ancak siyasi müdahaleler yüzünden cemaat idare heyetleri yavaş yavaş yasal statüsünü kaybetmiş, devlet ile cemaat arasında adeta kontrolü elde etme mücadelesine sahne olmuştur. İlk defa 1949'da Batı Trakya'daki vakıflar için 2345 sayılı yasaya dayanılarak çeşitli düzenlemelere gidilmiştir. Daha sonra 1920'de oluşturulan yasal çerçeveyi "modernize etmek" için çıkarılan 1980 tarih ve 1091 sayılı yasa, Azınlık tarafından tepkiyle karşılandığından uygulamaya konamamış, son olarak hazırlanan Batı Trakya'daki Müslüman vakıflarının ve mülklerinin yönetimine ilişkin 2008 tarih ve 3647 sayılı yasa, 1980 tarihli yasanın yerine geçmiş, ancak Azınlık tarafından bu yasa da reddedilmiştir.

Lozan Barış Antlaşması'nın 45. maddesinin, Müslüman ve Gayrimüslim azınlıkların korunması konusunda Yunanistan ve Türkiye'ye getirdiği paralel yükümlülükleri, her iki ülke de sık sık ihlâl etme yoluna gitmiştir. Hem Yunanistan hem de Türkiye'de cemaat mülkleri, varlıkları ve gayrimenkulleri; azınlık cemaatlerinin kendi vakıfları üzerindeki yönetim güçlerini azaltmaya ve devletin bunlar üzerindeki kontrolünü güçlendirmeye yönelik resmî politikaların hedefi olmuştur. Devletler, "mütekabiliyet ilkesi"ne dayanarak vakıfların yönetim kurullarının seçimi ve mülklerinin yönetilmesi üzerinde sıkı bir kontrol uygulamış ve Lozan çerçevesinde bu vakıflara tanınan özerklik ve mülkiyet hakları karşılıklı olarak ihlâl edilmiştir.[158]

Yunanistan ile Türkiye arasındaki ilişkilerin seyiri diğer tüm konularda olduğu gibi dinî özerklik alanında da (Başmüftülük, Müftülük, Cemaat ve vakıf idareleri) her iki ülkenin Lozan azınlıklarına yönelik politikalarını etkilemiş, belirlemiştir. İlişkilerin görece iyi olduğu 1950'lerin başına kadar olan dönemde Örneğin, 1949'da, ender rastlanan bir pozitif mütekabiliyet örneğinde, iki ülke de azınlık vakıflarının yönetim kurullarını seçmelerine izin vermişken, ilişkilerin gerginleştiği 1960 sonrası Cunta

[158] Dilek Kurban - Konstantinos Tsitselikis, *a.g.m.*,s.10.

dönemi ve Kıbrıs sorunu, her iki ülkedeki azınlıklar üzerinde devletlerin negatif mütekabiliyet ilkesini benimseyerek, olumsuz politikalar izlenmesine yol açmıtır.[159]

1920'de, Yunanistan'da Lozan öncesi Müslüman cemaatler için hazırlanan 2345 Sayılı Yasa'nın kabulüyle, vakıf mülklerinin yönetimi Müslüman cemaatin yetkisine ve yerel Müftünün gözetimine verilmesinin ardından 1940'lara gelindiğinde cemaat heyetlerine siyasi müdahaleler de başlamıştır. Cemaat idare Heyetine ilk müdahale 1946'da yaşanmış, İskeçe Heyeti dağıtılarak yerine bir idare komisyonu atanmıştır. 1967'de iktidara Cunta'nın gelmesiyle de seçimle göreve gelmiş bütün heyetler dağıtılarak yerlerine yeni heyetler atanmıştır. Dedeağaç'ta Müftülük makamı bulunmadığı gerekçesiyle buradaki heyet dağıtılmış, Müftülük makamının bulunduğu fakat Müftü'nün bulunmadığı Dimetoka'ya ise Müftü naibi atanmıştır.[160]

1974 yılında Cunta döneminin bitmesi ve demokrasiye geçişe kadar olan süreçte Batı TrakyaTürk Azınlığı vakıflarına ait mülklerin önemli bir kısmını kaybetmiş, vakıf idare heyeti gibi kendi kurumlarının idarecilerini seçme hakkından mahrum bırakılmıştır. Demokrasiye geçişle birlikte, cunta döneminin pek çok uygulaması iptal edilmiş olsa bile, Batı Trakya Türk Azınlığı'nın dinî özerkliğine müdahale anlamı taşıyan atamalar iptal edilmemiş, seçim hakkı iade edilmemiştir. 1980 yılında çıkarılan ve 'Müslüman Azınlığın Vakıfları ve Onların Mal Varlıklarının Yönetim ve İşletilmesi' başlığını taşıyan 1091 sayılı kanun ile de devletin cemaat vakıflarının idarî yapılanmalarına müdahale yetkisi daha da arttırılmış, vakıfların idarî ve ekonomik haklarını önemli ölçüde sınırlayan düzenlemeler yapılmıştır.

Son olarak Batı Trakya Türklerinin vakıflarının yönetimi ile ilgili olarak kabul edilen 2008 tarihli ve 3647 sayılı yasada da Türk Azınlıktan büyük tepki görmüştür. 3647 Sayılı Yasa'da, vakıf varlıklarının, öncelikle merkezî olarak yönetildikleri Gümülcine, İskeçe ve Dimetoka kentlerinde fiilen üç gruba ayrılmış olduğu kabul edilmektedir. İkinci olarak, köylerde dağınık durumdaki vakıf varlıkları yerel bazda yönetilmeye devam edilecektir. Üçüncü olarak da okul vakıfları (Osmanlı maarif vakfından türeyen

[159] Gös. yer.

[160] Baskın Oran, 1986:98.

bir kavramdır) kentin yönetim kurullarına tabi olmamaları için ayrı bir grup olarak sınıflandırılmaktadır.[161]

Bu yasa ile söz konusu yasanın uygulanacağı yer, bölge Batı Trakya olarak sınırlandırmaktadır. Menteşe Adaları ile Yunanistan'ın diğer bölgelerinde yaşayan Müslüman Türklerin mevcut vakıflarının durumunu bu yasa kapsamamakta, düzenlememektedir. Rodos ve İstanköy'deki vakıflar bir kez daha yasanın kapsamı dışında bırakılmakta ve bu vakıfların yönetim kurulu üyelerini seçmelerine izin verilmemektedir. Oysa Lozan Antlaşmasının 45. maddesi Yunanistan'daki Müslüman Azınlıktan söz etmekte, Batı Trakya ile sınırlandırmamaktadır.

Ancak Yunanistan'daki bugünkü Müslüman Türk vakıflarının Batı Trakya'da ve Menteşe Adaları'nda (Rodos, İstanköy) da bulunan varlıklarının hukukî statüsü tarihi bakımdan 1881 İstanbul Antlaşması, 1913 Atina Barış Antlaşması, 1920 tarihli Yunanistan'daki Azınlıkların Korunmasına Dair Sevr Antlaşması ve 1923 Lozan Barış Antlaşması ile koruma altında olduğu unutulmamalıdır.

İlk kez, mütekabiliyet maddesine yapılan atıf da yasadan çıkarılmıştır ve vakıflar açıkça özel hukuk kapsamına giren tüzel kişilikler olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca, artık var olmayan cemaatlerin vakıfları, yok olmamaları için en yakın yönetim kurulunun yönetimine tabi kılınmıştır. Yunanistan, 1980 yılında çıkardığı yasanın 1. maddesinde "mütekabiliyet" ilkesini öngörmüş olduğu halde 2008 yılında çıkardığı bu yeni vakıflar yasasında mütekabiliyet ilkesine yer vermemekte, 1980 tarihli ve 1091 sayılı yasanın hiçbir hükmünde Müftüye değinilmemekteyken bu kez yeni yasada Müftüye büyük yetkiler tanınmaktadır. Ancak Müftülükler konusunda çiftbaşlılık sorunu devam ettiği için, devlet tarafından atanmış Müftü'nün vakıfların mal varlığının yönetimi konusunda söz sahibi olmasına Batı Trakya Türkleri itiraz etmektedir. Yine 2008 tarihli Vakıf Yasası ile Doğu Makedonya ve Trakya Bölge Genel Sekreterine kendi kararıyla belediyeleri yönetim sınırları içinde bulunan her belediyedeki vakıf gruplarının yönetilmesi için "özel vakıf yönetim kurulları oluşturma" yetkisi

[161] *http://www.rodopruzgari.com/bati_trakya/item/3043-ilhan-ahmet-d%C3%BCnya-vak%C4%B1flar-konferans%C4%B1-na-kat%C4%B1ld%C4%B1.html*, (18.02.2016)

tanınmaktadır. Batı Trakya Türkleri, vakıf idare heyetinin Müslümanlar tarafından seçimle göreve gelmesi gerektiği gerekçesiyle bu hükme de itiraz etmektedir.[162]

Sonuç itibariyle Yunanistan'da, 1967 darbesinden bu yana (1980 ve 2008 yılında düzenlenen yasalar izin verdiği halde) en son 3647 sayılı yasanın vakıf idare heyetinin seçimiyle ilgili hükmü de uygulamaya konulmayarak, hâlâ Batı Trakya Türk Azınlığı'nın vakıflarda seçim yapmalarına izin verilmemekte, cemaat vakıf idare heyetleri Yunan devleti tarafından atanmaktadır. 2015 yılının Nisan ayında Gümülcine Vakıflar İdaresi'ne yeni heyetin atandığının duyrulması, devlet tarafından atama yönteminin devam ettirilmesinin son örneğidir.[163]

Tüm diğer konularda olduğu gibi Batı Trakya Türklerinin dini hayatıyla ilgi Yunan devletinin azınlık politikaları, fiilen, Batı Trakya'daki azınlık işleri konusunda hâlâ özel bir yetkiye sahip olan Dışişleri Bakanlığı tarafından yönlendirilmektedir.[164]

Her iki ülkenin içindeki azınlıkları düşman halkın kalıntıları şeklinde görerek tarihi hasmane söylemlerini her alanda sürdürürken, son 10 yılda Avrupa'da yükselen İslam ve yabancı karşıtı söylemin de etkisiyle nefret suçlarındaki artışı da hesaba katarsak, Batı Trakya Türk azınlığının ayrımcılığa ve hak ihlâline maruz kaldığı en önemli alanlardan biri olan inanç özgürlüğü sahasında bir iyileşmenin olacağını söylemek git gide zorlaşmaktadır.

Hem Yunanların hem de Batı Trakya Türk azınlığının din olgusunu kimliklerinin ayrılmaz bir parçası olarak görmeleri de Yunanistan'da inanç özgürlüğü alanında, özelde Batı Trakya Türk Azınlığının genelde ise ülkedeki tüm Müslüman unsurların (büyük şehirlerde yaşayan göçmenler ve Rodos ve İstanköy'de yaşayan Türkler gibi) ciddi sorunlarla karşılaşmasına sebep olan önemli bir etkendir. Öyleki, Yunanistan'da din üzerinden üretilen ayrımcı söylemin adreslerinden birinin de Yunan Ortodoks kilisesi olduğu ve Yunan devletinin kiliseye verdiği açık desteğin

---

[162] Turgay Cin, "Türkiye ile Yunanistan'daki Azınlık Vakıflarının Hukuki Düzenlemelerinin Karşılaştırılması", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* Cilt. 9, Özel Sayı, İzmir 2007, s.1123-1124,1126.

[163] "Vakıflarda Atama Israrı!", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 928, 1 Mayıs 2015, s. 6.

[164] Dilek Kurban - Konstantinos Tsitselikis, *a.g.m.*, s. 11.

özellikle Batı Trakya'daki azınlığın maruz kaldığı insan hakkı ihlallerinin, ülkedeki dini azınlıklara yönelik ayrımcılık ve önyargıların kökenini oluşturduğu, Avrupa Konseyi'nin ırkçılık ve yabancı düşmanlığıyla mücadele konularındaki organı olan ECRI'nin, 2009'da yayınlanan Yunanistan hakkındaki dördüncü denetim raporunda da açıkça dile getirilmiştir.[165]

1.3.5. İbadethanelere ve Kültürel Mirasa Saldırı

Batı Trakya Türk Azınlığı'nın kutsal mekânlarına ve kültürel mirasına yönelik saldırıların, Avrupa'da yükselen yabancı ve İslam karşıtlığı ve nefret suçları da dikkate alındığında son dönemde sıklıkla yaşanır olması, Azınlık toplumunun huzurunu kaçırmış, endişelerini arttırmıştır.

Geçmişte Türkiye ile Yunanistan arasındaki ilişkilerin gerildiği dönemlerde ve özellikte 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'nın ardından Batı Trakya'da Türklerin camiileri kundaklanıp, tekkeleri saldırıya uğrayıp, mezarlıkları tahrip edildiği gibi[166] günümüzde de faillerin genellikle bulunamadığı ibadethane ve kutsal mekânlara, mezarlık ve türbelere yönelik bu tür saldırılar son yıllarda yükselen yabancı ve İslâm karşıtlığına paralel olarak daha da artış göstermektedir.

Batı Trakya'nın Yunanistan'a ilhakıyla birlikte tabiri caizse bir algı operasyonu başlatıldığı ve Türk Azınlığı karaketerize eden dini ve etnik unsurlarına karşı değiştirme / dönüştürme çalışmalarının yapıldığını söylemek yanlış olmaz. 1920'lerden itibaren ecdad yadigârı Osmanlı şehri Gümülcine'nin ismi yönetim tarafından Komotini olarak yine Türklerin yaşadığı mahelle isimleri de Yunancalarıyla değiştirilmiştir. Batı Trakya'daki Osmanlı mirası pekçok Türk İslâm eseri camii, mescit, mezarlık, türbe, külliye, imaret, hamam yıkılarak Gazi Evrenos Bey imareti gibi bazıları kilise - müzeye çevrilirken öte yandan 1933 Gümülcine şehir planıyla çoğunun yeri, yol genişletmesi ya da park yapımı için kullanılmıştır.

---

[165] MAZLUMDER, 2012:28

[166] Baskın Oran, 1986:116-117.

Yunanistan'ın sonradan sınırlarının çizildiği coğrafyada tarihi yerleşik bir topluluk olan Türklerin, azınlık statüsüyle Yunanistan'a bırakıldıktan sonra yoğun olarak yaşadıkları Doğu Trakya Makedonya bölgesinde Türk İslâm sentezini yansıttığı varlığı adeta sistemli olarak yokedilmeye devam etmektedir. 2008 yılında, Hacı Kasım Ağa tarafından 1649'da yaptırılan Ircan Köprüsünün adı Roma Köprüsü olarak değiştirilmiş[167], 2009 yılında 1933 tarihli Gümülcine şehir planı tekrar gündeme gelerek bu kapsamda yeşil saha olarak gösterildiği gerekçesiyle onlarca Türk ailenin yaşadığı mahalle ile aynı bölgede Türk Azınlığa ait vakıf yerleri olan camii, okul ve mezarlığı da içine alarak yıkım kararı verilmiş[168], 2012 yılında Yanıkköy mezarlığının bir kısmı kamulaştırılarak yol genişletmesinde kullanılmış ki daha önce de bir kısmı kamulaştırılarak içine kilisenin de inşa edildiği bir dinlenme tesisi yapılmıştır.[169] İskeçe'de Ahiriyan mezarlığı su deposu yapılacağı gerekçesiyle belediyeye ait iş makinelerince tahrip edilirken[170], Müsellimköy'de eski bir mezara yine belediye görevlileri tarafından çevre düzenlemesi bahanesiyle kazılarak zarar verilmiştir.[171]

Son yıllardaki saldırılara kısaca göz atacak olursak, 2015'te Gümülcine'de Yenice Mahalle'deki Mahmut Ağa Camii kundaklanmış ve aynı gece Alankuyu Mescidi'nin bahçesi saldırıya uğramış, 2014'te Dedeağaç'daki Avandos Mahallesi mescidinin kapısına kesilmiş bir domuz kafası bırakılmış, 2014'te Rodos'ta Müslüman mezarlığına yırtılmış Kur'an-ı Kerim sayfaları Altın Şafak broşürleriyle birlikte atılmış, 2013'te Başkent Atina'da Osmanlı İmparatorluğu'ndan kalma Fethiye Camii'nin restorasyonu amacıyla yapılan ihaleye karşı çıkan aşırı sağcı bir grup ihalenin yapıldığı binaya saldırı düzenlemiş, 2012'de Gümülcine'de Eski Camii'ye kundaklama girişimi olmuş, 2011'de Kavala'da Halil Bey Camii'nin girişine kesik domuz başı asılmış, 2011'de Gümülcine'ye bağlı Uysallı Köyü Camii'nin camları kırılmış ki aynı camii 2003'te de saldırıya uğramış, yine 2010'da Kahveci ve Kırmahalle mezarlıklarına saldırılmış,

---

[167] *http://www.milletgazetesi.gr/view.php?id=3983* , (18.02.2016)

[168] *http://www.batitrakya.org/bati-trakya-haber/yenicemahalle-halk-evlerinin-yklmasna-kar-ayakta.html*, (18.02.2016)

[169] *http://www.haberturk.com/dunya/haber/708223-turk-mezarligini-kamu-arazisi-yaptilar*, (18.02.2016)

[170] *http://www.cinarfm.gr/haber-oku.php?haberid=358* , (18.02.2016)

[171] *https://www.abttf.org/html/index.php?link=detay&id=2014*, (18.02.2016)

2010'da İskeçe Beyköy Camii'ne molotoflu saldırı düzenlenmiş, 2009'da İskeçe'de bu kez Sünne Camii'nin ve Hürriyet Camii'nin camlarının kırılıp, kapı ve duvarlarına yazılar yazılmış, yine 2009'da ve ikinci kez de 2012'de Gümülcine Poşpoş mezarlığı saldırıya uğramış, 2004 yılında kundaklanan ve tamamen yanan İskeçe'deki Okçular Köyü Camii, 2009'da tekrar kundaklanarak yakılmak istenmiştir. Son olarak Gümülcine Yeni Camii'ne 9 Ekim 2015 Cuma gecesi gerçekleşen saldırıda kimliği belirsiz kişi veya kişiler Yeni Cami'nin kapısına sprey boya ile Yunanca "Türkler dışarı" (Ekso i Turki) yazmış, şekiller çizmiştir. [172]

Bu olaylar, son yıllarda Batı Trakya'da diğer alanlarda yaşanan insan ve Azınlık hakları ihlallerinin yanı sıra Müslüman Türklerin kutsal mekânlarına yönelik saldırıların da arttığını açıkça göstermekle birlikte, diğer yandan Avrupa'da yükselen yabancı ve İslâm karşıtlığının ırkçı söylem ve eylemlerle birleşerek, Yunanistan genelinde tüm Müslümanlara yöneldiğini ve bu nefret suçlarının özellikle de Müslüman Türklerin yaşadığı Batı Trakya ile Rodos ve İstanköy'de son yıllarda artarak yaşandığını gözler önüne sermektedir.

İstanköy'de Cezayirli Gazi Hasan Paşa Camii ve Lonca Camii'ne, Rodos'ta ise Murat Reis Külliyesi'ne yapılan saldırılar173, öte yandan kutsal mekânlar, mezarlık ve türbelerin yanısıra din görevlilerine ve Yunan Arap Kültür Merkezi, Yunanistan Müslümanlar Birliği, Girit Müslümanlar Derneği, Rodos Müslümanları Kardeşlik ve Kültür Derneği, Dimetoka Müslümanları Spor, Kültür ve Eğitim Derneği, İskeçe Türk Birliği ve Gümülcine Türk Gençler Birliği gibi pekçok sivil toplum kuruluşlarına yönelik aşırı milliyetçi grupların nefret temelli saldırılarında görülen artışı Yunanistan için alarm veren bir sorun olmaktadır.

Yunanistan'da göçmenler, mülteciler ve Batı Trakya Türk Azınlığı dahil diğer kırılgan gruplar aşırı sağın hedefi haline gelmekte, aşırı sağcı Altın Şafak Örgütü üyelerinin veya destekçilerinin adları son dönemde, Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığı'na yönelik saldırılarda sıkça duyulmaktadır.

---

[172] *http://www.kircaalihaber.com/?pid=8&id_aktualno=586* , (18.02.2016)

[173] *http://www.biyografi.net/kisiayrinti.asp?kisiid=5731* , (18.02.2016)

Kutsal değerler ve mekânlar ile kimliğe yönelik ırkçı ve dinsel kaynaklı saldırılarda adını duyuran Altın Şafak Örgütü, camiilere, türbelere, mezarlıklara, Türk Azınlığın sivil toplum kuruluşlarının merkezlerine gerek yanıcı maddelerle gerekse de boya ile yazılan hakaret içerikli yazılarla saldırmakta[174], Azınlık içinde korku salmak amaçlı gösteriler yapıp tehdit içerikli broşürler dağıtmakta[175], hatta şahıslara yönelik şiddet eylemleri uygulamaktadırlar.[176]

Avrupa'nın camii ve Müslüman mezarlığı olmayan tek başkenti Atina'ya yapılması planlanan ancak millî ve dinî fanatik çevrelerin itirazlarıyla sürekli sekteye uğrayarak yapımı yıllardır yılan hikâyesine dönen camii inşatı için de Altın Şafak, Atina'da bir cami inşa edilmesi halinde ayaklanma çıkaracakları tehdidinde bulunmuş, Yunanistan Müslümanlar Birliği'ne de İslam dini ve Müslümanları hedef alan ağır hakaret ve küfür içeren ifadelerin yer aldığı tehdit mektubu göndermiştir. [177] Yapımı bir türlü başlayamayan projeye 2015 itibarıyla bir itiraz da inşaat alanının dere yatağı olduğu gerekçesiyle Çevre Bakanlığı'ndan gelmiştir. [178]

Tüm bu tartışmaların gölgesinde Ağustos 2016'da Yunan parlamentosu Atina'da Yunan Deniz Kuvvetleri'ne ait bir arazideki hangarın, 350 kişilik ibadet etme kapasitesine sahip minaresiz bir cami olarak hizmet vermek üzere düzenlenmesini ön gören yeni bir kanun maddesi değişikliğini daha onayladı.[179]

Devlet tarafından gerçekleştirilecek olan cami inşasına karşı açılan itiraz davaları ve bürokratik engeller ileri sürülerek on yıllardır başlanamayan projeler bir yana dururken, öte yandan yine devlet tarafından, son iki yılda üç Müslüman ibadethanesi

---

[174] Defending Human And Minority Rights The Turkish Minorty Of Western Thrace, 2013: 495 -496.

[175] *http://www.azinlikca.net/yazarlar/ibram-onsunoglu/ibram-onsunoglu-altin-safak-ve-azinlik-9302012.html*, (18.02.2016)

[176] *http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/altin-safak-tan-iskece-de-kanli-saldiri-3292013.html*, (18.02.2016)

[177] *https://www.abttf.org/html/index.php?link=detay&id=4811&grup=-1&arsiv=0,* (18.02.2016)

[178] *http://www.dunyabulteni.net/avrupa/344645/yunanistanda-eyalet-baskanindan-cami-aciklamasi* , (18.02.2016)

[179] *http://www.burasibatitrakya.com/component/k2/item/6075-atina-ya-cami-projesinde-yeni-umut.html* , (25.09.2016)

yasallaştırılmıştır. Atina'daki farklı Müslüman gruplar tarafından binaların bodrum katlarında mescit / camii olarak kullanılan bu ibadethanelerden biri Bangledeşli göçmenlerin gittiği Hamza Camii, diğeri Pakistan cemaatinin kullandığı camii, sonuncusu ise Pire'deki Müslüman Araplar'ın camiidir.[180]

Türk Azınlık, Batı Trakya dışındaki camiilerde ibadet yapılabilmesi konusunda da sorunlar yaşamaktadır. Öyleki Batı Trakya Camiileri Din Görevlileri Derneği tarafından en azından Cuma namazlarının kılınabilmesi için Serez'deki Zincirli Camii, Yannina'daki Fethiye Camii ve Trikala'daki Osman Şah - Kurşun Camii' nin ibadete açılması talebi 2010 yılında ilgili bakanlıklara iletilmiş ancak hepsi reddedilmiştir.[181]

Azınlığın bu talebi, dönemin DİMAR milletvekilleri Maria Yannanaki ve Thomas Psarras tarafından Eğitim ve Din İşleri Bakanlığı ile Kültür ve Kültür ve Atletizm Bakanlıklarınca yanıtlanmak üzere parlamentoya da soru önergesiyle taşınmıştı.[182]

Bu girişimler neticelenmeden 2013 yılında Serez'in 100. Kutuluş günü etkinlikleri çerçevesinde Kurşunlu Camii kültür merkezi olarak açılarak, resim sergisine ev sahipliği yapmıştı.[183]

Mütekabiliyete tâbi iki Lozan azınlığından biri olan Türk Azınlığa ait taşınmazlara ve vakıf mallarına yapılan bu tahribatın yanında Yunanistan tarafından vakıf mallarının iadesi yapılmazken, ibadethanelerin tamir izinlerinde sorunlar yaşanırken ve Batı Trakya dışındaki bölgelerdeki vakıf malı camiilerin ibadete açılmasına izin verilmezken, diğer Lozan azınlığı İstanbul Rumlarına cemaat vakıflarına ait taşınmazların Türkiye tarafından iade edilmesi ve çok sayıda kilisenin restore edilip yeniden ibadete açılması, karşılıklılık ilkesine uygunluğu tartışmaya açmıştır.

---

[180] *http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/atinada-3-cami-yasallastirdi-11242015.html*, (18.02.2016)

[181] Defending Human And Minority Rights The Turkish Minorty Of Western Thrace, 2013:419.

[182] *http://www.yazete.com/dunya/dimar-ibadet-yasagini-parlamentoya-tasidi-704226.html*, (18.02.2016)

[183] *http://www.rodopruzgari.com/item/3159-cami-k%C3%BClt%C3%BCr-merkezi-olarak-a%C3%A7%C4%B1ld%C4%B1.html*, (18.02.2016)

1.3.6. Nefret Söylemi ile İfade Özgürlüğüne Müdahale

Batı Trakya Türk Azınlığı'nın Lozan Barış Antlaşması ile belirlenen azınlık haklarının ve Yunanistan vatandaşları olmaları hasebiyle sahip olmaları gereken eşit yurttaşlık haklarının çoğuna sahip olamadığı ve sahip olduklarının da zaman zaman ihlal edildiği yukarıdaki bölümde yaşanan örneklerle analiz edilmeye çalışıldı. Bu ihlallerin Azınlığın dinine, diline, kimliğine ve kültürüne karşı müdahaleye ve hatta saldırılara dönüşmesi, Azınlık toplumunda endişe yaratmakta, güvensizlik ortamının oluşmasına neden olmaktadır.

Batı Trakya'da Yunan çoğunluk mensupları ile birlikte yaşayan, hatta devlet tarafından sistematik olarak yürütülen asimilasyon politikaları neticesi meydana gelen göç dalgasının yarattığı kayıplardan önce, bölgenin bizatihi çoğunluğunu oluşturan Türk azınlık mensuplarının anadilinin Türkçe olduğu ve gerek temel eğitim dilinde, gerekse de günlük hayatta bölgede Yunanca-Türkçe iki dilli bir yapının olduğu aşikâr iken, Azınlığın ana dili Türkçeye karşı tahammülsüzlüğü gösteren bazı olaylar zaman zaman yaşanmaktadır.

Örneğin, İskeçe'de bir futbol maçında, takımlardan birinin antrenörünün kendi takımındaki oyuncular ile Türkçe konuşması diğer takımın başkanını ve velileri rahatsız ederek, "Türkçe konuşma" krizine neden olması bu bağlamda yaşanan sorunu somut olarak göstermektedir. Bu olayın üzerinden bir ay gibi bir zaman geçmesinin ardından, Gümülcine Devlet Hastanesi'nde Türk sağlık çalışanları hedef alınarak hastalarla "uygun olmayan bir dilde" konuştukları gerekçesiyle hastane müdürü tarafından yayımlanan yazı ile rahatsızlık dile getirilmiş, doktorların Azınlık mensubu hastaları ile Yunanca konuşmaları gerektiği hatırlatılmıştı.[184]

Ülke genelinde ehliyet sınavlarında, ülke dili Yunancanın yanısıra İngilizce, Arnavutça ve Rusça [185] dil seçeneklerinden birini tercih etme hakkı da tanınırken, bu dil seçenekleri arasında Türkçe yer almamaktadır. Ayrıca, bir dönem okur - yazarlığının yetersiz olduğu ön kabulü ile sadece ilkokul mezunlarına yönelik olarak yapılan

[184] *http://www.ogretmeninsesi.gr/sayilar/arsiv/sayi186/index.html#page/2* , (01.10.2016)

[185] İlhan Ahmet, *a.g.e.*, s. 68.

uygulamada ise, yine Türkçe haricindeki yukarıda sıralanan dillerde dinleme yöntemi ile ehliyet alma hakkı tanınmıştır. Uluslararası bir dil olan İngilizce'nin dışında Rusça ve Arnavutça dillerinde seçeneklerin sunulmasının, Soğuk Savaş'ın ardından ülkeye gelen/getirilen ve özellikle Türk Azınlığın yoğun olarak yaşadığı bölgelere yerleşen / yerleştirilen, Rus dilinin hâkim olduğu demir perde ülkelerinden gelen bu kişiler açısından ve yine son yıllarda ucuz iş gücü olarak hizmet sektöründe çalıştırılan ve bu sebeple kaçak yollarla dahi olsa ülkeye girişlerine göz yumulan Arnavutlar için büyük kolaylık sağladığına şüphe yoktur. Öte yandan ise ülkenin yerleşik, tarihî unsuru olan resmi azınlığa, ana dili Türkçe'de herhangi bir alanda kolaylık sağlandığına dair örnek bulunmamakta, devletin kendi vatandaşına karşı iyi niyetli yaklaşım sergileyip sergilemeyeceği de on yıllardır olduğu gibi bugün de merakla beklenmektedir.

Yüzde 85'i tarımla uğraşan ve yetersiz eğitim sonucu Yunan diline günlük konuşma dışında hakim olmayan çok sayıdaki Türk Azınlık mensubu için gerek traktör, kamyon, biçerdöver vb büyük tarım araçları kullanımında gerekse de Dedeağaç, Gümülcine ve İskeçe merkez dışında toplu taşımanın okul saatleri dışında neredeyse hiç çalışmadığı ova ve balkan köylerinde yaşayan çok sayıda Azınlık mensubunun özel araçları ile ulaşımlarını güvenli bir şekilde sağlayabilmeleri için özellikle gerekli olan ehliyet konusunda '70'li ve '80'li yıllarda Azınlık mensuplarına neredeyse hiç ehliyet verilmediği, ehliyetsiz araç kullanmak zorunda bırakıldığı ve bunun neticesin de ise ağır para cezalarına çarptırıldığı sıkıntılı yıllar da yaşanmıştır.[186]

Bu dil seçeneklerinin içinde ülkenin tek resmi Azınlığı'nın anadili Türkçeye yer verilmemesi, bu konunun siyasilerin seçim dönemi vaadleri[187] dışında hâlâ hayata geçirilmemesi devletin azınlığa karşı iyi niyetten yoksun olduğunu, geçmiş yıllardaki uygulamaların ardında yatan zihniyetin aslında hala değişmediğini göstermektedir.

Gümülcine'de düzenlenen "90 Yıl Sonra Lozan Antlaşması: Azınlıkla İlgili Düzenlemeler" konulu panelde, sunumunu Türkçe yapacağını daha önceden belirtmesine ve salonda çeviri için simultane görevlileri bulunmasına rağmen, Yunanistan Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanlığı Genel Sekreteri Yorgos Kalancis'in

[186] Baskın Oran, 1986:110.

[187] http://www.hurriyet.com.tr/yorgo-dan-turkce-acilimi-17070872 , (18.02.2016)

müdahalesi sonucunda katılımcılardan Gazeteci Evren Dede'ye Türkçe sunum için izin verilmemesi dil hakları alanında görülen sınırlamalara bir başka örnektir.[188]

Türkçeye tahammülsüzlük noktasında Azınlık temsilcileri de nasibini alırken, Yunan Parlamentosu'nda bırakın meclis kürsüsünü, meclis koridorlarında telefonda Türkçe konuştuğu için Azınlık milletvekili eleştirilere maruz kalmış[189], bir oyuncak firması zinciri Batı Trakya'da açtığı alışveriş merkezinde yer alan Türkçe bilgilendirme tabelaları nedeniyle bazı çevrelerin ağır eleştirileri sonucu açıklama yayınlamak durumunda kalmış, aynı firmanın Rodos mağazasında Yunanca ile birlikte İngilizce, Güney Kıbrıs mağazasında da ilaveten Rusça tabelalar olduğu hatırlatılarak, anayasal bir yükümlülük olarak dil, din, ırk ve cinsiyet farkı göstermeden hizmet etmek zorunda oldukları belirtilmiştir.[190]

Öte yandan nefret söylemini parlamentoya da taşıyan Altın Şafak milletvekilleri, Türk Azınlığın temsilcisi milletvekillerine "ajan" vb gibi töhmet altında bırakan[191], "Türk tohumu" vb gibi hakaret ve küfür içeren itham ve söylemlerde bulunmuş[192], 2012'de ise parlamentodaki yemin töreni sırasında 21 Altın Şafak milletvekili 3 Türk milletvekilinin Kuran-ı Kerim'e el basarak yemin etmeleri sırasında, protesto için ayağa kalkmamışlardır.[193] Son olarak Mart 2016'da, Avrupa Parlamentosu'nda düzenlenen "Yunanistan'da Dernekleşme Özgürlüğü" konulu toplantı, Irkçı Altın Şafak Partisi

---

[188] *http://www.haber7.com/guncel/haber/1098047-sunumunu-turkce-yapmak-isteyince-ortalik-karisti*, (18.02.2016)

[189] *http://www.parapolitika.gr/article/334054/o-ilhan-ahmet-milage-toyrkika-stin-voyli-kai-ton-koitagan-me-miso-mati* , (25.03.2016)

[190] *http://www.azinlikca.net/yunanistan-bati-trakya-ozel-haber/yunan-jumbo-dan-turkce-elestirileri-cevap-9232014.html* , (25.03.2016)

[191] *http://www.hurriyet.com.tr/yunanistanda-turk-milletvekiline-ajan-suclamasi-22372707*, (18.02.2016)

[192] *http://www.azinlikca.net/yazarlar/ibram-onsunoglu/altin-safak-ve-cogunluk-azinlikca-78.html*, (18.02.2016)

[193] *http://www.internethaber.com/yunanistan-meclis-komunist-partisi-altin-safak-musluman-kuran--427065h.html*, (18.02.2016)

Avrupa Parlamenteri ve beraberindekiler tarafından "Yunanistan'da Türk Azınlık bulunmadığı, sadece Yunan Müslümanları olduğu" iddiasıyla basılmıştır.[194]

Göçmen ve yabancı karşıtı söylemiyle dikkat çeken ırkçı Altın Şafak'ın, siyasi bir parti olarak da mecliste güçlenerek yer almasının MüslümanTürk Azınlık açısından olduğu kadar, Avrupa tarafından da endişe konusu olduğunu vurgulamak gerekir. Avrupa Konseyi'nin Irkçılık, Yabancı Düşmanlığı, Hoşgörüsüzlük ve Antisemitizmle Mücadele organı ECRI tarafından Yunanistan hakkında yayınlanan raporda bu açıkça belirtilerek, Yunanistan'da nefret söyleminin ve eylemlerinin aşırı sağcı Altın Şafak partisinin yükselişiyle arttığı, 2009 yılından itibaren ise kaygı verici biçimde yükseldiğine işaret edilmiş, bu konuda yeterince mücadele edilmediğine de dikkat çekilmiştir.[195]

Altın Şafak 2009'da sadece yüzde 0.29 oy alırken, 2012 seçimlerinde güçlenerek yüzde 7 oy oranıyla meclise girmiş, ardından aynı yıl Batı Trakya'da Türk Azınlık köylerinde Altın Şafak örgütü üyesi oldukları söylenen motosikletli gruplarca gösteriler ve Gümülcine Türk Gençler Birliği'ne ve T.C. Gümülcine Başkonsolosluğu'na yürüyüşler gerçekleşmiştir. 2015 Eylül seçimlerinin ardından ise Yunan meclisinin 3. gücü olarak 18 milletvekili ile parlamentoya girerek, Avrupa Birliği ülkelerinde faaliyetine müsaade edilen Neonazi yanlısı tek siyasi parti olarak hala varolmaya devam etmektedir.

Yunanistan'da İslamofobia ile artan ırkçı saldırılarla işlenen nefret suçları uluslararası raporlara da yansımış, buna göre 2015 ECRI raporunda sadece 2013 yılında ülkede resmi olarak kaydedilen 166 ırkçı saldırıda 320 kişinin yaralandığı[196], Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (OSCE) Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi'ne (ODIHR) raporuna göre ise 2013 yılında Yunan polisi tarafından kaydedilen toplam 109

---

[194] "AP'de Altın Şafak Baskını!", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 968, 4 Mart 2016, s. 9.

[195] *http://www.trakyaninsesi.com/haber/4398/ecri-raporunda-yunanistan-irkcilik-ve-azinlik-haklari-konusunda-uyarildi.html*, (18.02.2016)

[196] ECRI Report On Greece, fifth monitoring cycle, 2015, p. 24

nefret suçundan sadece 9 tanesinin kovuşturmaya uğradığı, kovuşturmalar sonucunda herhangi bir cezaya hükmedilmediği kaydedilmiştir.[197]

Tüm bu örnekler, Yunanistan'ın, resmen tanınmış Türk Azınlığının temel insan ve azınlık haklarına saygı duymaktan hâlâ çok uzakta olduğunu gözler önüne sermektedir. Konferansın adıyla müsemma olmayan, Lozan azınlığı olan Batı Trakya Türklerinin özerk statüsünü açıkça yoksayan bu tutumun, bölgedeki azınlık ve çoğunluk ile azınlık ve devlet arasındaki ilişkilerde güvenin tesis edilmesine katkı sağlamayacağı muhakkaktır.

1.3.7. Din Eğitimi ve İbadet Özgürlüğüne Müdahale

Yunan devleti yoksaydığı diğer tüm azınlıklarla birlikte yasayla hakları garanti altına alınan resmi azınlık Batı Trakya Türkleri'ne karşı inkâr politikasını dilin yanısıra dinde de uygulamaya çalışmaktadır.

Türk Azınlığın eğitim hayatında açılan yaralar iyileştirilmeyi beklerken, sistematik bir şekilde çökertilen Azınlık eğitim sisteminden ne anadil Türkçeyi ne de ülke dili Yunancayı öğrenemeden çıkan yarım dilli çocuklar anlama ve ifade yetersizliği nedeniyle eğitim hayatlarının diğer aşamalarında da büyük zorluklar yaşarken, dinlerini öğrenmeleri ve vecibelerini yerine getirmeleri noktasında da devletin farklı engellemelerine maruz kalmaktadırlar.

Batı Trakya Türklerinin din ve eğitim alanındaki özerkliğini yok sayarak, bu alanda devlet tarafından yapılan yeni bir uygulama ise 2007'de kabul edilen ancak Azınlığın tepkisi nedeniyle yürürlüğe konmayan fakat 2013'te yapılan düzenleme ile yürülüğe giren 4115/2013 sayı ve tarihli yasa ile Trakya'daki devlet ilk ve orta okullarına giden Türk Azınlık mensubu çocuklara İslam dinini Yunan dilinde öğretmek üzere 240 "din öğretmeni" (İerodidaskalos) devlet memuru olarak görevlendirilmesi öngörülmüş, 2014

[197] *http://hatecrime.osce.org/greece*, (18.02.2016)

yılı sonu itibarıyla 89 "din öğretmeni" (İerodidaskalos) işe alınmıştır.[198] 2016 - 2017 eğitim öğretim dönemi başında bu rakam 123 olarak açıklanmıştır.[199] Azınlığın yaşadığı üç ilde söz konusu kadrolara atananlar, her üç ildeki devlet tarafından atanmış resmî müftülere bağlı olarak görev yapmaktadır.

Halk arasında "240 imam yasası" olarak bilinen ve Batı Trakya'daki camilerde görev yapan din adamlarının, Yunanistan Eğitim ve Dinişleri Bakanlığı'nın onayı ile aralarında Hristiyan Yunan vatandaşlarının da bulunduğu 5 kişilik kurul tarafından atanmasını ve bunlara devlet tarafından maaş verilmesini öngören yasaya ek olarak getirilen bu düzenleme, bu imamların Yunan devlet okullarında İslam dini dersi vermelerini de getiriyor.

Azınlığın böyle bir talebi olmamasına rağmen,Azınlığa danışmadan devletin böyle bir uygulamayı hayata geçirmesi, üstelik ağır bir ekonomik krizden geçen ülkede devletin pekçok kademesinde kesintilere gidilirken ve dahi çoğu Azınlık okulunda öğretmen açığı bulunmasına rağmen seçmeli bir ders için pedagojik formasyonu olmayan din görevlilerinin öğretmen olarak devlet memuru kadrosuyla alımının önünü açması, Azınlık tarafından iyi niyetten yoksun bir uygulama olarak yorumlanmaktadır.

Türk Azınlığın seçimle işbaşına gelmiş dinî ve siyasî liderleri yaptıkları açıklamalarda, tüm itirazlara rağmen başlatılan bu uygulamanın, Müslümanların uluslararası antlaşmalarla belirlenmiş din özgürlüğüne vurulan bir darbe olduğunu, dini alanda Türklerin rızası alınmadan yapılacak her türlü değişiklik ya da uygulamanın kabul görmeyeceğini yüksek sesle dile getirmeye devam etmektedirler.[200]

Ancak devletin bu uygulamadan geri adım atmayacağı, yeni eğitim öğretim yılında Batı Trakya'daki devlet ilk ve ortaokullarına devam eden Azınlık mensubu çocuklara

---

[198] International Religious Freedom Report for 2014, United States Department of State Bureau of Democracy, Human Rights and Labor, p. 3.

[199] *http://www.gundemgazetesi.com/haber/detay/2034*, (25.09.2016)

[200] *http://www.aa.com.tr/tr/dunya/240-imam-yasasinin-yururluge-girmesine-tepki/169638*, (18.02.2016)

kendi dinleri İslamiyet'in Yunan dilinde hazırlanan ve çok yakın zamanda dağıtılacak din dersi kitaplarından öğretileceğinin açıklanmasıyla anlaşılmaktadır.[201]

Son olarak ise Selanik Aristotelio Üniversitesi Teoloji Fakültesi'ne bağlı olarak ilk defa 2016 - 2017 akademik yılında İslâm dinin emensup olmayanlarla birlikte toplam 2800 başvuru içinden hak kazanan 30 öğrenci ile eğitime başlayan İslam Bilimleri Bölümü, mezunları içinde yer alan Müslüman Azınlık mensuplarına 4115 / 2013 sayı ve tarihli yasanın 53. maddesi uyarınca sadece Batı Trakya'daki devlet okullarında Müslüman Azınlık mensubu öğrencilere Kur'an-ı Kerim'i öğretme hakkı tanımakta[202] , aynı bölümden mezun olan dğer din mensupları ile Azınlık mensubu olmayan diğer Yunan vatandaşı Müslümanlara ise Batı Trakya dışındaki devlet okullarında görev yapma hakkı tanımaktadır.

Bu düzenleme, Azınlığın dini eğitim alanına devletin yeni müdahalesi olarak kamuoyunda tartışmalara neden olmaktadır. Açıklamalara göre, Batı Trakya Türk Azınlığı'na din adamı yetiştirmek fakültenin görevleri arasında yer almakta, bu bölümden mezun olacak Azınlık mensuplarının 240 İmam Yasası uygulaması çerçevesinde "İerodidaskalos" (din öğreticisi) olarak Azınlık çocuklarına İslâm dinini Yunan dilinde öğretmek üzere devlet okullarına tayin edilmeleri öngörülmektedir. Azınlık kamuoyunda tartışmalara neden olan bu karar, geçmişte Selânik Özel Pedagoji Akademisi'nde Yunan dilinde verilen eğitimin ardından sadece Türk Azınlık İlkokullarında Türkçe eğitim için görevlendirmek üzere öğretmen yetiştirilmesi gibi şimdi de yine Yunan dilinde aldıkları eğitim ile bu kez din dersini Türk çocuklarına Yunanca öğretmek için öğretmen yetiştirmek amacında olan bu uygulama ile hem eğitim hem din alanında Azınlığın özerkliğine devletin müdahalesinde yeni bir boyut olarak algılanmaktadır.[203]

Ülkedeki tek resmi azınlık olan Batı Trakya Türklerinin dini ve eğitim hayatını çok önemsediğinden midir bilinmez talep olmadığı halde bir yandan devlet okullarına dahi

---

[201] *http://www.birlikgazetesi.info/haberler/10805-2015-10-15-08-10-07.html* , (18.02.2016)

[202] *http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/selanikteki-islam-bilimleri-bolumune-2-bin-800-basvuru-922016.html* , (25.09.2016)

[203] "Şimdi de İslâm Bilimleri Bölümü...", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 964, 5 Şubat 2016, s. 15.

İslam dini öğretmeni istihdam eden devlet, diğer yandan Azınlık ilkokullarında Cuma günlerine mahsus uygulanan Cuma ibadeti için ders saatlerinin Cuma namazına kadar diğer günlere göre daha erken tamamlanması uygulamasını iptal etmiştir.

Azınlık tarafından sert tepkiyle karşılanan ve meclise kadar taşınan Doğu Makedonya Trakya Eyaleti Eğitim Müdürlüğü'nün bu yeni düzenlemenin uygulanması, yapılan itirazların ardından durdurulmuştur.[204]

Yunanistan'ın ülke olarak sınırları belirlenmeden çok önce mevcut coğrafyada yerleşik unsur olarak yaşayan ve daha sonra Yunanistan'ın bugunkü adıyla Doğu Makendonya Trakya Eyaleti sınırları içinde tarihi bir azınlık olarak yaşayan Batı Trakya Müslüman Türkleri, bölgedeki Ortodoks Yunanlar ile eşit nüfus oranlarına sahip olmalarına rağmen sosyal alanda günlük pratiklerde eşit haklara hala sahip olamamışlardır.

En basit bir örnek olarak, bölgedeki devlet hastanelerinde bölge nüfusunun yarısının dini inancına temsilen her odadaki her yatağın başucunda ibadetleri için Ortodoks dinine özgü ikonlar ve kutsal kitap bulunurken, bölge nüfusunun diğer yarısını oluşturan Müslüman inancındaki hastalar veyahut yakınları için ibadetlerini yapabilecekleri bir yer bulunmazken, İskeçe, Gümülcine, Dedeağaç ve Dimetoka devlet hastanelerinin bazı bölümleri mescit olarak düzenleneceği adeta bir lûtuf olarak yeni yeni duyurulmuştur.[205]

---

[204] "'Cuma saati' uygulamasında geri adım!", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 951, 23 Ekim 2015, s. 9.

[205] *http://www.burasibatitrakya.com/site/index.php?option=com_k2&view=item&id=316:trakya-hastanelerine-mescit&Itemid=1&tmpl=component&print=1* , (18.02.2016)

1.3.8. Kitle İletişim Araçlarında Türkçe Engeli

Batı Trakya Türklerinin sosyal hayatta maruz kaldığı ihlaller özellikle iki ülkenin ilişkilerinin gerginleştiği dönemlerde şiddetlenmiş, örneğin 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı ve takip eden yıllarda Türçe radyo ve televizyon yayınlarına, plak, videokaset ve filmlere yasak getirilmiş,1983'te Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilânı döneminde ise Batı Trakya'daki camilere ezanın hoparlörle okunmasına yasak getirilmişti.[206]

Batı Trakya Türklerinin anadilleri olan Türkçede yayın yapan Türk radyo ve televizyon kanallarını takip etmeleri zaten ağız farklılıkları dışında, Türkiye Türkçesinin etkisinin yoğun bir şekilde hissedildiği günlük konuşma dilinde anadillerini korumalarına ve geliştirmelerine fayda sağladığı muhakkaktır. Bunda, özellikle Batı Trakya'nın coğrafi bakımdan Türkiye'ye yakınlığı, eğitim ve ziyaret için Türkiye'ye sık sık gidilmesi ve tabii ki televizyon başta olmak üzere kitle iletişim araçları ve internet vasıtasıyla Türkçe yayınların her eve girmesi büyük rol oynamaktadır.

Enformasyona erişim hakkını da düşünürsek hiçbir ülkenin vatandaşlarının hangi dilde olursa olsun herhangi bir yayına erişimine günümüzde engel koyacağını düşünmek mümkün olmamakla birlikte, Yunanistan'da 2007'de çıkan ve medya özgürlüğü ile bağdaşmayan sınırlandırmalar getiren basın kanununda yapılan düzenlemeler, Batı Trakya Türk basınının ayakta kalmasını ve anadilde yayın yapmasını zorlaştırmaktadır.

3592/2007 sayı ve tarihli "Medya Kuruluşlarının Temerküz ve Lisans Alımı ve Diğer Hükümler" başlıklı yasa, gazete ve radyo sahipleri için yasada belirtilen minimum sermayeye sahip olma koşulu getirmektedir ki bu, özellikle küçük ölçekli yerel ve bölgesel basın kuruluşları ile Türk Azınlık basın kuruluşları üzerinde olumsuz bir etki yaratmakta, diğer yandan yasada yer alan radyolarda yayının ana dilinin Yunanca olacağı ve Türkçe yayınların belirli saati aşmaması yönündeki düzenleme basın özgürlüğüne aykırı olduğu gerekçesiyle büyük tepki çekmiştir.

Tüm bu koşullar altında Batı Trakya'da Türklere ait, önceden sadece Türk dilinde iken söz konusu kanunun getirdiği iki dilin de kullanımı yükümlülüğünün ardından

[206] Baskın Oran, 1986:118.

günümüzde Türkçe ve Yunanca iki dilde yayın hayatını sürdüren haftalık 3 gazete, periodik yayınlarda 4 dergi, 4 radyo istasyonu ile çok sayıda internet portalı bulunmaktadır. [207] *

Devlet televizyon ve radyo kanalları ile bölgede Yunanca yayın yapan yerel basın yayın organlarında Türk diilinin kullanımına bakıldığında ise, onlarca yerel gazete, radyo ve televizyon kanalından sadece 1 gazetede ve aynı gazetenin radyo istasyonunda Türkçe haberlere yer verildiği, 1 televizyon kanalında Türkçe haber programı yayınlandığı, devletin radyo kanalında sadece haber kuşağında Türk dilinde haberlere yer verilirken, televizyon kanalında ise herhangi bir yayın yapılmadığı görülmektedir. Diğer bir Yunanca yerel gazetede ise Azınlıktan haberlerin Yunanca verildiği düzenli bir sayfa bulunmaktadır.[208] **

[207] * Haftalık yayımlanan gazeteler; Millet, Cumhuriyet ve Gündem, dergiler; Azınlıkça, Rodop Rüzgârı, Öğretmenin Sesi ve Fiyaka, Türkçe yayın yapan radyo istasyonları; Radyo City, Çınar FM, Joy FM, Kral FM

[208] ** Paratiritis gazetesi 1 sayfasını Türkçe haberlere ayırırken, yine Paratiritis radyosu ile devlet radyosu ERT'de sadece haber kuşağında Türkçe haberlere de yer verilmektedir. Kanal 6 adlı televizyon kanalında ise hem Türkçe haberler hem de Türkçe bir program yayınlanmaktadır. Xronos isimli yerel gazetede ise Azınlık ile ilgili haberlerin düzenli bir şekilde yer aldığı bir sayfa bulunmaktadır.

1.3.9. Siyasi Engel

Batı Trakya Türk Azınlığı, azınlık hakları alanında önemli düzenlemeler getiren 1990 Kopenhag Belgesi ve diğer uluslararası antlaşmalara rağmen, siyasi alanda temsilde engellemelerle karşıkarşıyadır. 1990 yılında kabul edilen 1907/1990 sayı ve tarihli yasa ile getirilen ve hala geçerli olan % 3 seçim barajı ile Azınlığın kendi bağımsız milletvekili adayının seçilmesi engellenmekte, Türk Azınlığın Yunan Parlamentosu'ndaki temsili ancak diğer siyasi partilerden göstereceği adayın seçilmesi durumunda mümkün olmaktadır.[209]

Siyasi partilerin çatısı altında seçilen milletvekillerinin sadece Azınlığın değil, o siyasi partinin de temsilcisi olması hasebiyle çoğu zaman sistem içinde hareket etmeye zorlandığı ve hem partisini hem de seçmenini küstürme riskiyle sınırlı hamle yapmak durumunda kaldığı muhakkaktır.

1927'den 1989'a kadar mevcut siyasi partilerden aday gösterilen temsilcilerini meclise gönderen Türk Azınlık, siyasi alanda yeni arayışlara girerek 1985' de bağımsız temsilin önünü açmayı denemiş; 1985 yılında Gümülcine'de "Güven", İskeçe'de "Barış" bağımsız listeleriyle herhangi bir siyasi partiye bağımlı olmaksızın Türk adaylar seçime girmiştir.[210] Azınlık ancak 1989 ve 1990 seçimlerinde bunu başararak, '89'da Sadık Ahmet'i, '90'da ise Gümülcine'den Sadık Ahmet ve İskeçe'den Ahmet Faikoğlu'nu, bölgelerinde Türklerin hemen tamamının oyunu alarak bağımsız milletvekili olarak parlamentoya gönderebilmiştir.

Azınlık milletvekillerinin bağımsız olarak parlamentoya girişlerinin Yunan kamuoyunda rahatsızlık yarattığı böylesi bir ortamda, 1990'daki seçimlerin ardından hükümet kurma çalışmaları sırasında bu bağımsız adayların kritik rol oynaması Yunan kamuoyunda ve siyasi çevrelerinde endişeleri iyice arttırmıştır.

---

[209] Defending Human And Minority Rights The Turkish Minorty Of Western Thrace, A compılation Of İnterventions, Supplementary Documents, The Greek Delegation's Right of Reply Texts, Gümülcine, 2013, s. 403.

[210] MAZLUMDER, 2012:44.

Zira Konstantin Mitsotakis'in liderliğindeki Yeni Demokrasi Partisi, seçimlerde 150 milletvekilini parlamentoya sokmayı başarmış ancak 300 sandalyeli Yunanistan Parlamentosu'nda hükümetin güvenoyu alabilmesi için gerekli 151'iyakalayamamış ve bu yüzden 1 milletvekilinin daha desteğine ihtiyaç doğmuştur. Bu sebeple, bağımsız Türk milletvekilleri bir anda kritik hükümet kurma sürecinin içinde yer almışlardı. Gerçi Mitsotakis, bu ihtimale mecbur kalmaktan ciddi anlamda korkmuş, parlamentoda başka destek arayışlarına girerek, küçük bir parti olan DIANA Partisi'nin parlamentodaki tek temsilcisinin desteğini sağlamış ve hükümeti kuracak sayısal çoğunluğa bağımsız Türk milletvekilllerinden destek arayışına mecbur kalmadan ulaşmıştır.[211]

Ancak bir ihtimal olarak dahi bu seçenek ile yüzyüze gelinmesinin Yunan kamuoyunda yarattığı endişeye, Sadık Ahmet ve Ahmet Faikoğlu'nun mecliste bağımsız olarak bulundukları 1990-1993 döneminde Azınlığın temel hak ve hürriyetlerden ziyade "Türklük" ve Türk kimliğinin tanınması üzerinden yürüttükleri siyasi mücadelenin eklenmesi, Yunan Parlamentosu'nu bağımsız temsilin engellenmesi doğrultusunda bir karar almasına yol açmış, 24 Ekim 1990'da, demokrasinin beşiği ülkede demokrasinin açık ihlali olan ve günümüzde de hâlâ geçerli olan bağımsız adaylara seçim barajını getirmiştir.

Bu tarihten itibaren geçerli olmak üzere, Yunanistan'da bağımsız milletvekili adaylarının seçilebilmek için ülke genelinde %3 oy alması gerekmektedir ki rakamsal olarak bu yaklaşık 200 bin oya tekabül etmekte, dolayısıyla yaklaşık 150 bin nüfusa sahip Batı Trakya Türk Azınlığı için bağımsız temsilin mümkün olmasını engellemektedir. Hâlâ geçerli olan bu antidemokratik seçim yasası, Batı Trakya Türklerinin Yunan Parlamentosu'nda bağımsız olarak temsilini engellemeye yönelik olduğu kadar, Türk Azınlığın siyasi bir parti etrafında örgütlenmesini de engellemektedir. [212]

Bu sancılı dönemde, Sadık Ahmet'in Türk Azınlığı siyaseten biraraya toplama fikri Azınlıktan kabul görmüş, Batı Trakya Türk toplumunun ilk ve tek siyasi partisi Dostluk

[211] Hasan, 2013:118 - 119.

[212] MAZLUMDER, 2012:44.

Eşitlik ve Barış Partisi (DEB), Sadık Ahmet'in liderliğinde, tamamı Azınlık üyelerinden oluşan 27 kurucu üye ile Ekim 1991'de kurulmuştur. Azınlık siyasetinin sistem partilerinin boyunduruğundan kurtarılarak Türk Azınlığın partileşmesinin, çoğunluk kamuoyunda korkuya yol açtığı muhakkaktır.

Öte yandan Azınlık, seçim barajının ilk defa uygulandığı 1993 seçimlerinde, Batı Trakya'dan bağımsız milletvekillerini parlamentoya gönderebilen Türk Azınlığın siyaseten bağımsız temsilini engelleyen bu seçim barajına karşı Azınlık ilk etapta nasıl bir mücadele yürütmesi gerektiği konusunda kararsız kalmış, siyasi partilere mesafeli yaklaşmış ve seçilemeyeceklerini bile bile bağımsız adaylarla seçime girilmesi yönünde karar almıştır.

Batı Trakya Türkleri yaklaşık yüz yıla varan siyasi tarihleri boyunca, 1993 - 1996 yılları arasındaki dönem hariç, her dönem Yunan Parlamentosu'na milletvekili göndermeyi başarmış, bu milletvekilleri, 1989 ve 1990 yıllarında Sadık Ahmet ve Ahmet Faikoğlu'nun bağımsız milletvekili seçilmesi dışında, Yunan siyasi partilerinin listelerinden aday gösterilen isimler olmuştur.

Günümüzde de geçerli olmak üzere tüm bu yıllar boyunca Batı Trakya Türklerinin parlamentodaki siyasi temsili, diğer siyasi partilerin çatısı altında seçilen isimler ile gerçekleşmiştir.1923'ten bu yana ilk defa 1993 seçimlerinde parlamentoda temsilcisiz kalan Türk Azınlık, 1946'dan sonra yaklaşık 60 yıl aranın ardından 2015' te ise 3 Gümülcine'den, 1 İskeçe'den olmak üzere 4 Azınlık mensubu milletvekilini Yunan parlamentosuna sokmayı başarmıştır. 2015 seçimleri ayrıca, Gümülcine'nin bulunduğu Rodop İli'nin Batı Trakya'nın Yunanistan'a 1923'te teslim edilmesinden bu yana tarihte ilk defa, parlamentoda sadece Türk Azınlık üyesi milletvekilleriyle temsil edilmesi durumunu ortaya çıkarmıştır. Bu koşullarda, bölgedeki aşırı milliyetçi kesimler tarafından "bölge elden gitti" yaygarasının koparıldığı bir ortamda, her ne kadar Türk seçmenin oylarıyla seçilmemiş olsalar da Rodop Millletvekillerine, bölgedeki her iki toplumun da temsiliyetini gerçekleştirmekte ek bir sorumluluk yüklenmiştir.[213]

[213] Sebahattin ABDURRAHMAN, "Yunanistan Erken Genel Seçimleri Bağlamında Batı Trakya Türklerinin Siyasal Davranışı", *EkoAvrasya*, Yıl 8, Sayı 32, s. 72, 74.

Batı Trakya'da Türk Azınlığı, yasalar önünde, parlamentoda kendi temsilcilerini seçme hakkı da dâhil olmak üzere, yerel yöneticilerini de seçmede diğer Yunan vatandaşları ile eşit haklara sahiptirler. Ancak bu seçme hakkı, tıpkı seçim barajı uygulamasıyla ulusal temsil hakkına engel getirildiği gibi, 2011 yılında uygulamaya konan Kallikratis Planı ile de yerel yönetimlerde temsil hakkına kısıtlama getirilerek engellenmeye çalışılmaktadır.

2010 yılında, Yunanistan'da adem-i merkezi yapının güçlendirilmesine yönelik olarak idari yapının yeniden düzenlenmesini olarak açıklanan Kallikratis Planı ile 1034 olan belediye sayısının İçişleri Bakanı'nın ifadesi ile "güçlü ve etkin" 370 belediyeye düşürülmesi öngörülmüştür. Planın, 13 bölgeden oluşan Yunanistan'ın Doğu Makedonya Trakya Bölgesi'deki yerel yönetimlere yansıması, bölgedeki Türk Azınlığın yerel düzeydeki temsilini azaltma yönünde olmuştur.

Öyle ki, 2011' de uygulanmaya başlanan Kallikratis Planı ile Azınlık tarafından idare edilen yönetim birimlerinin sayısı 10'dan 3'e düşmüştür. Daha önce 2539/1997 sayı ve tarihli yasa ile bölgeler birleştirilmiş ve böylece Azınlığın kendi yerleşim bölgelerinde kendi valilerini seçmesi engellenmiş, öte yandan Eski Sovyetler Birliği ülkelerinden gelen göçmenler bölgeye yerleştirilerek demografik yapı değiştirilimiş ve dolayısıyla seçmen dengesi Türkler aleyhine dönmüştür.[214]

Etnik, dini, dilsel azınlıkların bulundukları ülkelerdeki karar alma mekanizmalarında yer alması, diğer bir ifade ile gerek azınlıklara özel, gerekse de yaşadıkları ülkeye dair genel konularda siyasetin belirlendiği noktalarda görüş bildirme ve söz hakkına sahip olarak etkin bir şekilde temsil edilmesi, demokratik toplum düzeni açısından kaçınılmazdır. Bu yaygın kabule rağmen, azınlıkların siyasi temsilinde özel/pozitif haklara yer veren düzenlemelere, ulusal ve uluslararası belgelerde başarılı şekilde yer verildiğini söylemek zordur. Dolayısıyla, azınlıklardan siyasi temsilcilerin karar mekanizmalarında yer almalarında sağlanacak özel/pozitif hakları içermeyen seçim sistemi uygulaması, azınlıkların istedikleri adayları seçememelerinin yanısıra, partilerin

[214] Defending Human And Minority Rights The Turkish Minorty Of Western Thrace, 2013:404

belirlediği isimler arasında seçim yapmak zorunda kalmalarına, seçilen adayların da partilerinde etkisiz kalmasına yol açmaktadır. [215]

Bu durum yukarıda kısaca anlatılmaya çalışıldığı üzere Yunanistan'daki Türk Azınlığın, siyasi temsil mücadelesinde de kendini göstermektedir. 30 Ocak 1923 tarihinde imzalanan nüfüs mübadelesi ile Batı Trakya Türklerinin resmen azınlık olarak Yunanistan'da bırakılma tarihi başlamış olurken, Rodos ve İstanköy'ün de dahil olduğu On İki Adalar'daki Türklerin ülkedeki azınlık tarihi ise, İkinci Dünya Savaşı sonrası adaların Yunanistan'a bırakılmasıyla başlamıştır. Ancak Lozan Antlaşması'nda azınlıklar yerine sadece "Müslüman azınlık" teriminin kullanılması, zamanla bu "Müslüman azınlık" teriminin de sadece Batı Trakya'daki Türkleri tanımlayagelir olması, Batı Trakya dışındaki bölgeler ile Rodos, İstanköy gibi diğer adalarda yaşayan Türkleri ve Yunanistan'daki diğer azınlıkları Lozan Barış Antlaşması'ndaki haklardan mahrum bırakmıştır. [216] Lozan Barış Antlaşması'nın ardından zorunlu nüfus mübadelesiyle ülkede kalan Türklerden siyasi temsil hakkına sahip olabilen sadece Batı Trakya'daki nüfus olmuştur.[217]

Batı Trakya Türklerinin siyasi temsili uzun yıllar siyasi partilerin çatısı altında gerçekleşmiş, '80'lerin ortalarında itibaren başlayan alternatif temsil arayışı kendini 1990'da bağımsız milletvekillerinin seçilmesiyle göstermiştir, 1991'de ise Dostluk Eşitlik Barış Partisi'nin kurulmasıyla neticelenmiştir. Her ne kadar takip eden yıllarda Batı Trakya Türklerinin yürüttüğü mücadele siyasi arenadaki kimlik mücadelesinden yerini ağırlıklı olarak dini özgürlükler mücadelesine yöneltse de Dostluk Eşitlik Barış Partisi, istendiği takdirde bağımsız siyaset mecrası olarak önemli bir role sahip olabileceğini, 2014 Avrupa Parlamentosu seçimlerinde aldığı yüksek oy ile göstermiştir.

Azınlık tarihi boyunca yerel ve ulusal meclislere temsilci gönderme hakkını, 1989-1990 seçimleri dışında ülkedeki mevcut siyasi partiler üzerinden kullanan Türk Azınlık,

---

[215] Sebahattin Abdurrahman, "Yunanistan İle Bulgaristan'daki Türklerin Siyasi Temsil Mücadelelerinin Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi", *Dünden Bugüne Batı Trakya Uluslararsı Sempozyumu Bildiriler*, İstanbul, 2016, s. 224-225

[216] Abdurrahman, 2016:228 - 229

[217] Abdurrahman, 2016:225

1990 yılında yapılan yasal düzenlemenin ardında getirilen % 3 seçim barajı nedeniyle de günümüzde de bağımsız yahut Dostluk Eşitlik Barış Partisi bünyesinde temsilci seçme hakkına sahip değildir. Aynı seçim barajı dolayısıyla Avrupa Parlamentosu seçimlerinde de milletvekili seçilme durumu bulunmamasına rağmen seçimlere giren ve Batı Trakya Türkleri'nin yaşadığı bölgelerde adayları ilk sırada seçimi tamamlayan ancak Rodos ve İstanköy'de yaşayan Türklerden ise beklenenin çok altında oy alan Dostluk Eşitlik Barış Partisi, böylece "azınlığın partisine sahip çıktığı" mesajını da ulusal ve uluslararası kamuoyuna iletmiştir.[218] Ki belkide bu mesajla kamuoyunda, siyasi mücadelenin geleneksel olarak ulusal partiler içinde yürütülmesi yerine, Azınlığın partisinin çatısı altında verilmesi fikri, yeniden güçlendirilmiştir.[219]

Öte yandan Batı Trakya Türkleri ise, azınlık tarihleri boyunca gerek Lozan Barış Antlaşması'ndan gerekse uluslararası ve ikili antlaşmalardan doğan azınlık haklarının uygulanmasında vatandaşı olarak bırakıldıkları ülke tarafından üzerine düşen hukukî sorunlulukları yerine getirmesini beklemektedir. Bu sebepledir ki Batı Trakya Türkleri günümüzde hâlâ Azınlık haklarının yanında, bulunduğu ülkedeki diğer vatandaşlarla eşit haklara sahip olmak için mücadele etmektedir.

[218] Abdurrahman, 2016:238

[219] Abdurrahman, 2016:225

2. BÖLÜM

2.1. Batı Trakya Türklerinin Eğitim Tarihi ve Türkçe Eğitimde Sorunlar

Batı Trakya Türklerinin azınlık eğitimi, uluslararası antlaşmalar ve Yunanistan ile Türkiye arasında imzalanan ikili anlaşmalarla garanti altına alınmıştır. Lozan Barış Anlaşması'nın yanı sıra, 1913 Atina Anlaşması'nın 3 Numaralı Protokolü'nde ve 1920 Yunan Sevrinde azınlığın eğitiminin ne şekilde olacağı açıklanmıştır. 1913 Atina Anlaşması'nın 3 Numaralı Protokolü, 15. madde ile Müslüman özel okullarını tanımakta, bunların gelir kaynaklarına saygı gösterileceği ve bu okullarda Türkçe eğitim yapılacağı hükmünü getirmektedir.[220]

1920 tarihli Yunan Sevrinin 8. ve 9. maddeleri ile 1923 tarihli Lozan Barış Anlaşması'nın 40. ve 41. maddeleri Müslüman Türk Azınlığa, eğitim konusunda daha geniş haklar tanımıştır. 8. ve 40. maddelerde Müslüman Türk Azınlığın kendi dilini serbest şekilde kullanabileceği okulları kurma, yönetme ve denetleme hakkına sahip olacağı, 9. ve 41. maddelerde ise devletin, Müslümanların önemli oranda bulundukları yerlerde kendi dillerinde eğitim görmeleri için gereken kolaylıkları sağlayacağı ve Müslümanlara genel ve yerel bütçeden pay ayrılacağı belirtilmektedir.[221]

Batı Trakya'da Türk Azınlığın 1923'ten bu yana eğitim alanında sahip olduğu ve şüphesiz ki kimliğinin ve kültürünün de korunmasında hayati önem taşıyan pozitif hakları, bugüne kadar çıkartılan 70' ten fazla kanun ve düzenleme ile zamanla elinden alınmıştır. Türk Azınlığın, encümen heyetleri vasıtasıyla, eğitim alanında söz hakkına sahip olduğu konularda zamanla pekçok kanun, Bakanlık kararı, düzenlemeler ile bu kurulların özerkliği adeta kaldırılıp, Yunan devlet sisteminin kontrolüne geçmiştir.

---

[220] Baskın Oran, 1986:72.

[221] Baskın Oran, 1986:73.

1923 tarihli Lozan Barış Antlaşması ile Yunanistan'a bırakılan Batı Trakya'da eğitim, yine bu antlaşma ile başlayan bir süreçtir. Antlaşma, 40. Maddesine göre Batı Trakya Türkleri için çift dilli eğitimin de başlangıç tarihidir:

"*Azınlık üyeleri, masrafları kendilerine ait olmak üzere, hayırseverlik, dini ve toplumsal kurumlar, okullar, eğitim ve öğretim amaçlı sair kurumlar kurma, yönetme ve kontrol etme konusunda eşit haklara sahip olacaklar, burada kendi dillerini serbestçe kullanma ve kendi dillerinin gereklerini serbestçe yapma hakkına sahip olacaklardır.*"[222]

Yunanistan iç savaşın bittiği 1950'lere kadar güvenlik sorunlarıyla uğraşmaktan ülkedeki Ulahlar, Makedonlar, Arnavutlar, Türkler gibi azınlık gruplarının sorunlarıyla uğraşmaya fırsat bulamamış, dolayısıyla bu gruplara müdahaleler de bu bağlamda bu dönemde sınırlı olmuştur. Örneğin Batı Trakya Türkleri açısından okullarında ortak bir Türkçe Yunanca müfredattan sözetmek mümkün değildir, hatta Yunan dilinde derslerin (örneğin 1929 yılı verilerine göre 241 Azınlık okulundan sadece 20 tanesinde Türkçe'nin yanısıra Yunanca ders yapılyor) yapıldığı okul sayısının çok düşük olduğu görülmekte, bu konuda sadece Metaksas Cuntası (1936-1939) döneminde Yunan millî bilincinin oluşması ülküsüyle Yunan dilinin öğretilmesi hassasiyeti doğmuş ve okullarda uygulamalara gidilmiştir. 1950'den itibaren ise iç savaşın da sona ermesinin ardından istikrarın tesis edilmeye ve devlet erkinin tüm mekanizmlarıyla çalışmaya başlamasıyla, Batı Trakya Türkleri'nin gerek uluslararası antlaşmalar gerekse de ikili antlaşmalalar sahip olduğu özerk yapısına başlayan müdahaleler günümüze kadar sürmüş ve bugün de anaokulu eğitiminden yüksek öğrenime kadar uygulanmaya devam etmektedir.[223]

İki ülke arasındaki ilişkilerin görece olumlu seyrettiği Yunan İç Savaşı sonrası kısa dönemde bu olumlu hava her iki ülkedeki Lozan Azınlıklarının eğitim hayatına da yansımış, Batı Trakya Türkleri açısından bu yansımalardan biri 1951'de imzalanan Türk

---

[222] Ali Hüseyinoğlu, "Türk-Yunan Nüfus Mübadelsinin "Kalanlar" / "Bırakılanlar" Boyutu: Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri ve Geçmişten Günümüze Azınlık Eğitimi", *Mübadele ve Balkan Türk Kültürü Araştırmaları Derneği Kültür Yayınları,* Seri 9, Samsun 2014, s. 241.

[223] Ali Hüseyinoğlu, *a.g.m.*, s. 242-243.

- Yunan Kültür Antlaşması olurken, diğer önemli bir meyvesi ise Yunanistan Kralı Pavlos ile dönemin Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın girişimiyle, ilk çift dilli Azınlık Orta Okul ve Lisesi'nin 1954 yılında Gümülcine'de açılması olmuştur.

1951 yılında yapılan Kültür Anlaşması uyarınca, Batı Trakya'nın öğretmen ihtiyacının tam olarak karşılanması için çok sayıda öğrenci Türkiye'deki Öğretmen Okullarına gönderilmişti. 10 yılda toplam 363 kadın ve erkek öğretmen adayı Türkiye'nin değişik Öğretmen Okullarına alınmış ve öğretmen olarak 1960 yılından itibaren Batı Trakya'da görev yapmaya başlamışlardır. Tâ ki 1974'ten itibaren Selânik Özel Pedagoji Akademesi mezunlarının öğretmen olarak Azınlık okullarında görev yapması daha sonra yasa ile de güvence altına alınıp uygulanır hâle gelene kadar.[224]

Bu dönemde 'Kontenjan Öğretmenleri' olarak belirlenen öğretmenlerin de Türkiye'den gönderilmesi kararlaştırılmış, sayıları iki ülke arasında esen dostluk rüzgârlarına göre değişikliğe uğramakla birlikte, günümüze kadar 35 ile 15 arasında değişen sayıda öğretmen[225], Gümülcine Celal Bayar Azınlık Ortaokul ve Lisesi ile Gümülcine merkezdeki Azınlık ilkokullarında görev yapmaktadır.

[224] Şerafettin Hurşit, *Batı Trakya Türkleri Eğtim Tarihi*, Gümülcine 2006, s. 162, 164, 166.

[225] Şerafettin Hurşit, *a.g.e.*, s. 177-178.

2.1.1. Selânik Özel Pedagoji Akademisi

'50'li yılların ortalarından itibaren başlayan ve günümüzde dahi devam eden Kıbrıs sorununun, Yunanistan'ın Batı Trakya Türkleri üzerindeki eğitim dahil tüm politikalarında belirleyici etkisi olmuştur. Buna ilk örnek olarak Yunanistan, adeta ülke bütünlüğünü zedeleyecek bir tehdit unsuru olarak algıladığı Türkiye'deki öğretmen okullarından mezun olan Azınlık öğretmenlerini[226] çift dilli Azınlık okullarına uzun yıllar atamamış, Azınlığın eğitimini denetim altına almak için Yunanca eğitim veren bir öğretmen okulu olarak kurulan Selânik Özel Pedagoji Akademisi [227] ile de Azınlık okullarında görev yapacak 'kendi' öğretmenlerini yetiştirme politikasını başlatmıştır. Selânik Özel Pedagoji Akademisi'nin kuruluşu ile Batı Trakya'daki okullar için öğretmen yetiştirmede Türkiye'nin inisiyatifine son verilmesi amaçlanmış, sonraki süreçte tüm Yunan Hükümetleri tarafından bu eğitim kurumu, Azınlığa dönük eğitim politikalarının hayata geçirilmesinde önemli bir araç olarak kullanılmıştır.[228]

Selânik Özel Pedagoji Akademisi 31/10.10.1968 sayılı kararname ile 1969 yılında Selânik'te kurulmuştur ve kararnamede, kurumun amacı, Yunan vatandaşı olan Müslüman öğretmenleri eğitmek olarak belirtilmiştir. Akademi mezunları, Azınlık okullarına Türkçe programda yer alan dersleri vermek üzere öğretmen olarak atanmaktadırlar[229] ki bu durum, aşağıda değineceğimiz yasal düzenlemeler ile sağlanmıştır.

Yunan dilinde alacağı eğitimle çift dilli Azınlık okullarının Türkçe müfredat kısmında verebileceği eğitimin ne kadar verimli olacağının şüpheli olduğu tartışmalarının gölgesinde Azınlık mensubu öğretmenleri yetiştirmek üzere açılan ve 11

---

[226] Ali Hüseyinoğlu, *a.g.m.,* s. 245.

[227] Baskın Oran, 1986:76.

[228] İbrahim Kelağa Ahmet, *Yunanistan'da (Batı Trakya'da) İki Dilli Eğitim Veren Azınlık Okullarında Türkçe ve Yunanca Öğrenim Gören Öğrencilerin Okuduğunu Anlama ve Yazılı Anlatım Becerilerinin Değerlendirilmesi,* (T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi), Ankara 2005, s.130-131.

[229] Kelağa Ahmet, 2005:127.

Mayıs 2011 tarihli meclis genel kurulunda kabul edilen yasa ile kapatılana kadar[230] verdiği mezunları Azınlık okullarında istihdam eden Selânik Özel Pedagoji Akademisi'nin açıldığı dönemde diğer taraftan, Batı Trakya Türk Azınlığı'nın etnik kimliğini inkâr politikasının eğitim alanındaki bir başka örneği de Azınlık okullarının resmî isimlerinden Türk kelimesinin yasaklanarak çıkarılması olmuştur.

Yunanistan'da 1967'de Cunta idaresinin gelmesi Batı Trakya Türklerinin özerk eğitim alanına Selânik Özel Pedagoji Akademisi'nin açılmasının ardından sekte vurmaya devam etmiş, cemaat idare kurulları ve okul encümen seçimleri bu dönemden itibaren yapılmayarak, Azınlık okullarının yönetimiyle ilgili tüm kararların alındığı encümen kurulları o dönem Cunta tarafından atanmıştır.[231] Yine Cunta ile birlikte Azınlık okullarında kütüphaneler de kaldırılmaya başlanmıştır.[232]

Her iki ülkedeki Lozan azınlıklarının eğitim alanındaki kötü gidişatını düzeltmek için 1951 tarihli Türk – Yunan Kültür Antlaşması'nın öngördüğü karma komisyon toplanarak günümüzde de yürürlükte olan 1968 tarihli Karma Kültür Protokolü'ne imza atmışlardır. Ancak bu olumlu hava pratikte 1972 tarihli 1109 sayılı ve 1977 tarihli 695 sayılı yasalar ile Batı Trakya'daki Müslüman Türk Azınlık okullarının Yunan devletinin vesayetine alınması sürecinin başlamasına engel olamamıştır.[233] 1972 tarihli yasa ile 1954 tarihli Mareşal Papagos Kanunu olarak anılan ve "Türk okulları" ifadesinin geçtiği kanunda düzenlemeye gidilerek "Türk" yerine "Azınlık okulları" ifadesi konulmuş, encümen heyetlerinin Azınlık okullarında görev yapacak öğretmenleri belirlemesi konusundaki tüm yetki ellerinden alınmış, "Batı Trakya Müslüman Azınlık Okullarına İlişkin" 694/1977 sayılı yasayı tamamlayıcı nitelikte çıkarılan "Azınlık Okulları ile Selânik Özel Pedagoji Akademisi (SÖPA) Öğretim ve Denetim Kadrosunun Sorunlarının Çözümüne İlişkin" 695/1977 sayılı yasa ile de cemaat yönetim kurulları ile okul encümenlerinin Türk okullarının kurulması ve yönetimi konusundaki yetkilerini

---

[230] *http://aktueldergi.de/index.php?option=com_content&view=article&id=1988:selanikde-soepa-resmen-kapatld&catid=40:kultur&Itemid=55*, (21.02.2016)

[231] Baskın Oran, 1986:75.

[232] Defending Human And Minority Rights The Turkish Minorty Of Western Thrace, 2013:151.

[233] Baskın Oran, 1986:79.

fiilen ve resmen sıfıra indirmiş ve tüm düzenlemeler bakan veya valilerin takdirine bırakılarak; Madde 3/7'ye göre: "Azınlık okullarında Müslüman öğretmen atama ve istihdamları yapılırken, Selanik Özel Pedagoji Akademisi mezunları tercih edilir." Madde 3/9'a göre de: "Özel Pedagoji Akademisi mezunları, azınlık okullarına devlet memuru öğretmen olarak atanırlar." hükümleriyle Batı Trakya Türklerinin eğitim özerkliği fiilen ortadan kaldırılmıştır.[234]

2.1.2. Encümen Seçimleri

Encümenler öğretmen seçme haklarını son olarak 1970 - 71 öğretim yılında yerine getirebilmiş, bu öğretmen atamalarından sonra Batı Trakya Türk İlkokullarına öğretmen alımlarında encümenlerin istekleri dikkate alınmamış ve 1971 - 72 öğretim yılından sonra okullara, Medrese ve Selânik Özel Pedagoji Akademisi mezunu öğretmenler tayin edilmeye başlanmıştır.[235] Fakat bu öğretmenlerin yetersizliği tayin edildikleri bölgelerde halkın tepkisini çekmiş, Selânik Özel Pedagoji Akademisi mezunu öğretmenlere karşı 5 yıl süre ile en uzunu İskeçe'nin Karaçanlar köyü Azınlık ilkokulunda yaşandığı gibi protestolara sebep olmuştur.[236]

Lozan Antlaşması'nın 40. maddesinde genel çerçevesi çizilen okul encümenleriyle ilgili ilk yasal düzenleme, 3065/1954 sayılı kanunla yapılmış ve bu kanuna uygun olarak seçimler yapılmıştır. Ancak 1970 yılında encümenler, Yunan devlet okullarında bile veliler tarafından seçilirken, Azınlık okullarında 3065 sayılı yasa ihlal edilerek tayin edilmek istenmiştir. 52447 / 22 - 5 - 1978 (R.G.φεκ.473T.B') bakanlık kararnamesiyle encümen seçimi ile ilgili yeni düzenleme yapılmış ve uzun

[234] Baskın Oran, 1986:76-81.

[235] Şerafettin Hurşit, *a.g.e.,* s.148.

[236] Defending Human And Minority Rights The Turkish Minorty Of Western Thrace, 2013:150; Şerafettin Hurşit, *a.g.e.,*s.168, 179, 183.

zamandan beri yapılmayan encümen seçimleri 17 Ekim 1979 tarihinde gerçekleştirilmiştir.[237]

2000 yılının Mart ayında, meclisten geçen 2817 / 2000 sayı ve tarihli kanunun 9. maddesinin 19. paragrafına göre encümen heyetlerinin seçimini, valilerin yetkisinden alarak Bölge Genel Sekreterliği'ne vermiştir. Ancak buna yapılan itirazlar sonucu Ombudsman kararıyla, seçimlerin 694 / 77 sayılı yasaya uygun olarak yapılmasının en doğrusu olacağına hüküm verilerek, encümen seçimlerinin yenilenmesi gerektiğini belirtilmiş ve 12 Aralık 2002 tarihinde seçimler ilan edilip yapılmıştır.[238]

Ancak tüm bu süreç, encümen heyetlerinin özerk yapısına zarar vermenin ve görev ve yetkilerinin neredeyse sıfırlanıp devletin kontrolüne sokmanın yanısıra, veliler nezdinde itibarını yitirmesine de neden olmuş ve seçimlere ilgi ve alaka gösterilmemesine yol açmıştır.

2002 yılında 130 Azınlık ilkokulunda yapılan encümen seçimlerinin ardından, üç yılda bir yapılması gereken bu seçimeler 2005 yılındaki ertelemenin ardından 2006 yılında yenilenmiş, 215 Azınlık ilkokulundan 99'unda seçim yapılmıştır.[239] 2008 yılında 194 Azınlık ilkokulundan 93'ünde encümen heyeti seçimleri gerçekleştirilirken[240], 2011' de Batı Trakya genelinde faaliyet gösteren 167 azınlık ilkokulundan 75'inde encümen heyeti seçimleri yapılmıştır.[241] 2014 yılında yapılan seçimlerde ise durum,

Azınlığın ilkokullar dışından encümen seçimi yapılan tek ortaokul ve lisesi ise Gümülcine Celal Bayar Azınlık Orta Okul ve Lisesi'dir. Son seçimlerde, 1454 velinin kayıtlı olduğu okulda 520 kişi oy kullanmıştır. İskeçe Muzaffer Salihoğlu Azınlık Ortaokulu ve Lisesi'nde, özel kişiye ait olduğundan, Gümülcine Hayriye Medresesi ile

---

[237] Şerafettin Hurşit, *a.g.e.*, s.149.

[238] Şerafettin Hurşit, *a.g.e.*, s.150.

[239] Sebahattin Abdurrahman, "Encümen Heyetleri ve Seçimleri", *Gündem Gazetesi*, Gümülcine 2014, Sayı 908, s.16.

[240] *https://www.abttf.org/html/index.php?link=detay&id=1818&grup=2&arsiv=1*,(21.02.2016)

[241] *http://debpartisi.org/haberler.php?s=detay&id=633*, (21.02.2016)

Şahin Medresesi'nde ise yakına kadar lise dengi bir okul olmadıklarından (son yıllarda lise statüsüne getirilmiş olsa da) dolayı encümen seçimleri yapılmamaktadır.[242]

Türk Azınlığın gerek kanaat önderlerince gerekse de 2010 yılında kurulan Batı Trakya Azınlık Okulları Encümenler Birliği'nce son yıllarda velilere encümen seçimlerine katılımları hususunda hassas davranmaları ve itibar etmeleri doğrultusunda çağrılar yapılmaktadır.[243]

Her ne kadar işlevsellikleri asgarî düzeye çekilmiş olsa da encümen heyeti seçimleri devlet tarafından ilan edilmekte, son yıllarda olduğu gibi en son 16 Aralık 2014 tarihinde yapılan seçimlerde de Azınlığın eğitim camiasından yapılan çağrılara Türk Azınlık velileri kayıtsız kalmayarak katılım göstermiş ve pekçok okulda encümen heyetleri seçimle belirlenmiştir.[244]

---

[242] *http://www.btrolay.com/haberdetay.asp?ID=221*, (21.02.2016)

[243] *https://www.abttf.org/html/index.php?link=detay&id=3639&grup=-1&arsiv=0*, (21.02.2016)

[244] *http://www.birlikgazetesi.info/haberler/3985-hayd-bati-trakya-tuerkler-encuemen-heyetlern-secelm-okullarimiza-sahp-cikalim.html ; http://www.trakyaninsesi.com/kose-yazisi/237/encumen-secimlerine-hayir.html*, (21.02.2016)

2.1.3. Türkçe Ders Kitabı Sorunu

Yukarıda Azınlık eğitimine müdahalelerin başladığı 1950'lerden '80'lere kadar çizdiğimiz tabloda, '80'lerden sonra da Türk Azınlığın eğitim hayatı olumsuz seyrine devam etmiştir. 3 Ocak 1988'de İstanbul'da toplanan "Batı Trakya Türkleri I. Eğitim Şurası"nda ilkokullarda tespit edilen problemler şu şekilde dile getirilmiştir:

a) Kitap sorunu; Türkiye'den giden kitaplar öğrencilere dağıtılmamıştır.
b) Türk okullarında ders araç-gereçleri yetersizdir.
c) Öğretmen açığı söz konusudur ve azınlık istediği öğretmeni tayin etme hakkından mahrum bırakılmaktadır.
d) Okul binaları yetersizdir.
e) Türkçe okutulan dersler her geçen gün azaltılmaktadır.[245]

Türkiye ve Yunanistan arasında ders kitaplarının hazırlanmasıyla ilgili düzenleme getiren ikili anlaşmalara rağmen Yunanistan, 1960'tan sonra Türkçe ders kitaplarının güncellenerek Türkiye'den gönderilmesini farklı gerekçelerle 2000'li yılların başına kadar reddetmiş, Türk Azınlık okullarında çocukları 40 yıllık ders kitaplarıyla yahut çoğunlukla da o kitapların fotokopileriyle eğitime tâbi olmak zorunda bırakmıştır. Diğer yandan geçen bu yaklaşık 40 yılda, bahse konu çift dilli Türk Azınlık okullarında okutulan Yunanca ders kitaplarıyla ilgili ise herhangi bir sorun yaşanmamıştır.[246]

Türkçe ders kitaplarıyla ilgili bir dönem Türkiye'den kitap gelişine izin verilmemiş ve kitaplar Yunanistan'da basılmış; ancak 1951 Türk - Yunan Kültür Antlaşması'nın imzalanmasından sonra ders kitapları tekrar Türkiye'den gelmeye başlamış, 1968 Protokolünde de kitaplarla ilgi bir bölümde Türkiye ve Yunanistan arasında ayrıntılı olarak bu konu düzenlenerek, protokolün imzalanmasından sonra da okullara kitaplar dağıtılmıştır. Bundan sonra kitapların yenilenmesi ise ancak 2000'li yılların başında mümkün olmuştur. Onaylanan yeni Türkçe ders kitapları 1999 - 2000 öğretim yılının

---

[245] http://www.batitrakya.org/bati-trakya/insan-haklari/egitim-sorunu.html, (21.02.2016)

[246] Ali Hüseyinoğlu, *a.g.m.*, s. 246.

sonlarına doğru okullara dağıtılmış, böyece eğitim öğretimde en önemli sorunlarda biri olan kitap konusu, yıllarca sürüncemede bırakıldıktan sonra çözümlenmiştir.[247]

Öte yandan Atina Üniversitesi bünyesinde 1997 yılından bu yana faaliyet gösteren Müslüman Çocukların Eğitimi Programı[248] kapsamında BatıTrakya Türklerinden ve İstanbul Rumlarında oluşan bir ekip tarafından 2008 yılında, ön sözünde "ana dili Türkçe olan Batı Trakya azınlığının çocukları için halen kullanılmakta olan okul kitaplarının paralelinde yardımcı, örnek ve ek bir kitap" olarak tanımlanan bir "okul kitabı" hazırlanmıştır.[249]

Türk Azınlık toplumunda zaten tartışmalara sebep olan ancak devletin ısrarla desteklemeyi sürdürdüğü Müslüman Çocukların Eğitimi Programı'nın, Türk Azınlığa anavatan Türkiye'den gönderilen mevcut Türkçe okul kitaplarına adeta alternatif oluşturma amacı ile hazırlandığı gerekçesiyle bu kitap, tepkileri de beraberinde getirmiştir.

Hatırlanacağı üzere daha önce de 90'ların başında, Türkiye'nin onayı alınmadan ve Türk Azınlığın da katkısı istenmeden hazırlanan "Zenginis'in kitapları" olarak bilinen Türkçe ilkokul ders kitapları büyük tepki görmüş ve kullanılmadan rafa kaldırılmıştı.[250]

"Türkçe Kitabımız"a en sert tepkilerden birini veren Avrupa Batı Trakya Türk Federasyonu bunu, Yunan devletinin Azınlık eğitiminin özerkliğini yoketme politikasının yeni bir ürünü olarak tanımlayarak, Başkan Halit Habipoğlu tarafından

---

[247] Kelağa Ahmet, 2005:119 ; Sebahattin Abdurrahman, *Implementation of Educational Rights For The Children of Minorities Under Domestic and İnternational Law: The Case of The Muslim-Turkish Minority in Greece*, (Thesis submitted for the degree of PhD in Law, School of Oriental and African Studies University of London), London 2012, page 160.

[248] Human Rights Committee, 2004:171; *http://www.azinlikca.net/index.php?option=com_content&view=article&id=1488:musluman-cocuklarin-egitimi-programi-yeni-doneminde-ne-gibi-calismalar-iceriyor-&catid=35:aydn-bostanc&Itemid=54*, (21.02.2016)

[249] Türkçe Kitabımız, Batı Trakya'nın Edebiyatı, Gazete ve Dergi Metinleri, PEM Programı Çalışmaları, Gümülcine 2008, s. 8.

[250] *http://www.azinlikca.net/yazarlar/dimostenis-yagcioglu/dimostenis-yagcioglu-azinlik-egitimi-oneriler.html*, (21.02.2016) ; Şerafettin Hurşit, *a.g.e.*, s.179-180.

yapılan açıklamada, "Bilindiği gibi Batı Trakya'da okutulan Türkçe kitaplar bugüne dek Türkiye'de hazırlanarak Batı Trakya'ya gönderiliyor. Okul kitapları konusunda Azınlık yıllardır çok büyük sıkıntılar yaşadı. Türkiye'den gönderilen kitaplar kontrol edildi, sansür uygulandı hatta reddedildi. Öyle ki anavatanımız Türkiye'den gönderilen kitaplar yıllarca kabul edilmediğinden Azınlık çocukları eski kitapların fotokopileri ile ders yapmak zorunda bırakıldılar. Azınlık yeni Türkçe ilkokul kitaplarına ancak 2000 yılından sonra ulaşabildi. Anavatan Türkiye ile ülkemiz Yunanistan arasındaki dostane ilişkiler sayesinde bu sorun artık ortadan kalktı. İkili anlaşmalar gereği anavatan Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı ve Azınlık öğretmenlerinin ortak bir komisyon kurarak hazırladıkları kitaplar Azınlığımızın eğitim ihtiyacını büyük ölçüde karşılıyor. Ülkemiz Yunanistan'ın Türkiye'den gönderilen kitapların geç geldiği, Azınlığımızın örf ve adetlerine uymadığı, Azınlık lehçesine uyulmadığı bahaneleri ile Azınlık'ın eğitiminde kullanılan kitapların Türkiye'den gönderilmesi yerine devlet kontrolünde Yunan devleti eliyle hazırlanmasını amaçlamaktadır" şeklinde yorumlamıştır.[251]

Günümüzde de çift dilli Azınlık okulları için Türkçe ders kitapları 1968 Türk - Yunan Kültür Protokolü gereği Anavatan Türkiye Cumhuriyeti'nden gelmeye devam etmekte ve Yunanca ders kitapları eğitim öğretim yılı başlar başlamaz öğrencilere ulaştırılmasına rağmen Türkçe ders kitapları ancak bir kaç aylık gecikmeyle okullara dağıtılmaktadır.[252]

---

[251] *https://abttf.org/html/index.php?link=detay&id=1446&l=tr*, (21.02.2016)

[252] *http://www.birlikgazetesi.info/haberler/9597-tuerkyeden-beklenen-tuerkce-okul-ktaplari-geld.html*, (21.02.2016)

2.1.4. Öğretmen Sorunu ve Azınlık Eğitimi Bölümü

Yenilenen Türkçe ders kitapları beraberinde, Yunan dilinde aldıkları eğitimle Azınlık okullarında Türkçe müfredatta görevlendirilen Selânik Özel Pedagoji Akademisi mezunu öğretmenlerin çoğunun, Türkçe yeterlilikleri dışında bu kitaplara uygun eğitim verebilmelerinin mümkün olmadığı gerçeğini de su yüzüne çıkarmıştır.

Akademi mezunu öğretmenler yetersiz olduklarını bizzat kendileri de kabul etmekte ve özellikle Türkçe programdaki kitaplar yenilendikten sonra yeni ders kitaplarını kullanmada çok ciddi sorunlar yaşadıklarını dile getirerek, Türkiye'den gelecek öğretim üyelerinin kendilerine seminerler vermelerini "Rodop ve Evros İlleri SÖPA (EPATH) Mezunları Derneği " aracılığıyla 1.7.2003 tarihinde Müslüman Çocukların Eğitimi programı yürüten Atina Üniversitesi öğretim üyesi Anna Frangoudaki'ye ve Yunan Milli Eğitim Bakanına yazdıkları dilekçe ile bizzat talep etmişlerdir.[253]

Buna rağmen, 2003'ten bu yana bir gelişme olmaması üzerine, 2 Eylül 2009 tarihinde dönemin Türk Azınlık Milletvekili Ahmet Hacıosman Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanı'na hitaben yönelttiği soru önergesinde, Azınlık okullarında öğretmen açığı sorunu ile yeni Türkçe ders kitapları ile ilgili olarak öğretmenler için seminer düzenlenmesi talebini gündeme taşımıştır.[254]

Aslında konunun ciddiyetle ele alınıp, Akademiden mezun öğretmenlerin yetişme biçimi, derslerin içeriği gibi konularda verilen eğitimin kalitesinde iyileştirmelerin bir an önce yapılması ve eğitim dilinin Yunanca olmasının buradan mezun olanları anadili öğretiminde yeterli olmalarını engellediği, dolayısıyla Akademi'de verilen eğitimin yetersiz olduğu görüşü sadece Azınlık mensuplarının değil, Azınlık eğitimi konusunda

---

[253] Kelağa Ahmet, 2005:131; Defending Human And Minority Rights The Turkish Minorty Of Western Thrace, 2013:18

[254] *http://www.aktueldergi.de/index.php?option=com_content&view=article&id=167:aznlk-eitiminin-sorunlar-yeniden-guendemde&catid=18:almanya&Itemid=109*, (21.02.2016)

araştırma yapan Yunan akademik çevrelerin de paylaştığı bir görüştür.[255] Eğitim Bakanlığı Kültürlerarası Eğitim Özel Sekreteri olarak görev yaptığı dönemde, yine geçmişte Müslüman Çocukların Eğitimini Destekleme Programı'nı da yürütmüş olan akademisyen ve eski milletvekili Thalia Dragona, 2010 yılında Gümülcine'de düzenlenen "Selanik Özel Pedagoji Akademisi: Dünü, Bugünü ve Yarını" konulu panelde yaptığı konuşmada bu duruma dikkat çekmiştir.[256] Ancak pratikte, tüm çevrelerde bu eğitim kurumunun niteliksiz olduğu ve amaca uygun çağdaş eğitimin ve özellikle de ana dili eğitiminin gereklerini yerine getiren vasıflara sahip öğretmenler yetiştiremediği yaygın görüşüne ve kapatılması taleplerine rağmen, 2011 yılına kadar faaliyetlerine devam etmiş, bu tarihten itibaren öğrenci alımı durdurulsa da, yeni bir düzenleme ile gündeme gelen öğretmen eğitimiyle ilgili bir okulun açılması girişimi, SÖPA'nın farklı bir forma dönüşüp dönüşmediği tartışmalarını beraberinde getirmiştir.

Selânik Özel Pedagoji Akademisi'nin yerine faaliyete geçen Selânik Aristotelio Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesindeki "Azınlık Eğitimi Bölümü"nün resmileşmesi ve kurumsallaşmasıyla alakalı sorun 2011 yılından bu yana sürmekte, gerek Eğitim Bakanlığı, gerekse Azınlık tarafından gerekli ilgi ve duyarlılık hâlâ gösterilmemektedir. Bölümle ilgili olarak gerekli yasal işlemlerin yerine getirilip kurumsallaştırılmaması, Batı Trakya'daki Türklerin eğitim hayatının geleceği konusunda yeni soru işaretleri doğurmakta, 2011'de 21 öğrencinin alımıyla eğitime başlayan bölünmün resmî statüye sahip olmaması nedeniyle, 2015 itibariyle bölümün ilk mezunu olacak Azınlık gençlerinin, Batı Trakya'daki Azınlık okullarında öğretmenlik yapma hakkına sahip olamayacakları da ifade edilmektedir.[257]

Oysa, Batı Trakya'daki azınlık okullarına öğretmen yetiştirilmesi amacıyla Selânik Özel Pedagoji Akademisi'nin (SÖPA) yerine Selânik Aristotelio Üniversitesi Pedagoji Fakültesi bünyesinde kurulan ve 21 öğrenciyle faaliyete geçen Azınlık Eğitimi Bölümü'yle ilgili açıklamada bulunan Selânik Aristotelio Üniversitesi Pedagoji

---

[255] Kelağa Ahmet, 2005:132

[256] Defending Human And Minority Rights The Turkish Minorty Of Western Thrace, 2013:311.

[257] http://www.trakyaninsesi.com/haber/1723/azinlik-egitimi-bolumunun-ismi-var-cismi-yok.html, (21.02.2016)

Fakültesi Profesörü Yorgos Tsakalos, 21 Azınlık öğrencisinin SÖPA'nın yerine kurulan "Azınlık Bölümü"ne dahil edileceklerini ve fakültenin zorunlu dersleri dışında, Azınlık eğitimiyle ilgili müfredatı takip edeceklerini belirterek, yeni bölümde alacakları eğitim sonucunda öğrencilerin kamu memuru seçme sınavı (ASEP) aracılığıyla Yunanistan çapındaki bütün okullarda, ayrıca Batı Trakya'daki Azınlık okullarında görev yapmalarının yolunu açacak diplomayı alma imkânına sahip olacaklarını vurgulamıştı.[258]

Diğer taraftan Selânik Özel Pedagoji Akademisi'nin kapatılmasından sonra, 4310/2014 (FEK 258 A/8-12-2014 sayısı) sayı ve tarihli yasanın 66. maddesine göre 2015 - 2016 eğitim döneminde Dedeağaç'ta bulunan Trakya Democritus Üniversitesi'nin İlkokul Eğitimi Pedagoji bölümüne dahil edilmek üzere Azınlık Eğitimi için Azınlık Müfredatı Öğretim Görevlileri için Formasyon Bölümü (D.E.M.P.) kurulacağı ilan edildi. Yasaya göre, üç ile altı aylık sömestrda verilecek olan formasyon hakkına, sadece Yunanistan'daki İlkokul Eğitimi Pedagoji bölümlerinden mezun olan Batı Trakya Türk Azınlığı üyeleri sahip olacak.[259]

Ancak bu yeni düzenleme ile yurtdışında eğitim görmüş olan İlkokul Eğitimi Pedagoji bölümü mezunları, diplomalarını Yunanistan'da tanıtmış olmalarına rağmen, D.E.M.P.'te eğitim görme hakkından mahrum edilmekte ve dolayısıyla Azınlık ilkokullarında eğitim verme olanağına sahip olmamaktadır. Bu düzenlemeyle özellikle Türkiye Cumhuriyeti'ndeki üniversitelerin ilgili bölümlerinden mezun olmuş, anadile hâkim öğretmen adaylarının saf dışı bırakılıyor olması, uygulamanın Azınlık eğitimi için iyi niyetten yoksun olduğu görüşünü güçlendirmiştir.

Bu noktada, Azınlık okullarında ders verecek olan eğitimcilerin donanımının, sadece üç ile altı aylık sömesterde tamamlanacak olan bir dizi dersle karşılanmasının mümkün olmadığının da vurgulanması gerekmektedir. Bu yetersizliğin, ancak Yunanistan'ın Pedagoji Bölümlerinin ders programlarına eşdeğer, Türk dili ağırlıklı ve içeriği zengin bir eğitim programının belirlenmesiyle giderilebileceği muhakkaktır.

---

[258] *http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/tsakalos-selanik-ozel-pedagoji-akademisi-9242011.html*, (21.02.2016)

[259] *http://www.btaytd.com/tr/default.asp?P=Read&ID=606*, (21.02.2016)

Müslüman Çocukların Eğitimi Programı dahilinde Gümülcine ve İskeçe'de açılan "destek merkezleri"nde (KESPEM), buralardaki çift dilli Azınlık okullarının Yunanca müfredatını iyileştirmek amaçlı, Azınlık çocuklarına Yunan dilinde verilen derslere destek dil kursları, yine bu dersleri veren Yunan öğretmenlere eğitim seminerleri, hatta Azınlık velilerine yönelik Yunanca dil kursları gibi çalışmalar devlet tarafından desteklenmektedir.[260] Örneğin, Azınlık okullarındaki Yunanca müfredatı güçlendirmek amacıyla 2010 yılından bu yana Rodop ve İskeçe illerindeki Azınlık ve devlet ilkokul ve ortaokullarında yürütülen takviye eğitimin sadece ilkokul bölümüne, 2014 rakamlarına göre her iki ilde 12 Azınlık 4 devlet olmak üzere toplam 16 ilkokulda, 842 Azınlık çocuğu katılmıştır.[261] Ancak, yukarıda da ifade edildiği üzere, Türkçe müfredat ve Türk dili öğretmenleri için talep edilen iyileştirmeler konusunda hâlâ herhangi bir adım atılmamıştır.

[260] *http://www.museduc.gr/tr/το-προγραμμα/προηγουμενεσ-φασεισ* , (01.10.2016)

[261] *http://www.museduc.gr/tr/δρασεισ-στο-σχολειο/πρωτοβαθμια/2013-11-21-10-31-55/γενικα*, (01.10.2016)

2.1.5. Anaokulu Eğitimi

Batı Trakya Türk Azınlığı'nın Lozan Barış Antlaşması'na dayanan özerk eğitim statüsünü zedeleyen, uluslararası ve ikili antlaşmalara aykırı birçok kanun, kanun hükmünde kararname ve Bakanlık kararı çıkaran Yunanistan, buraya kadar çerçevesini çizmeye çalıştığımız şekilde, Batı Trakya Türk Azınlığı'nın eğitim hayatının uluslararası hukuk çerçevesinin çok uzağında kalmasına neden olmaktadır. Ayrıca engeli bulunan ve özel eğitime ihtiyacı olan Türk Azınlık çocukları için de, çift dilli eğitim ve rehabilitasyon merkezleri ihtiyacı bulunmaktadır. Batı Trakya Türklerinin eğitim hayatına darbe olarak nitelendirilebilecek son uygulama ise, okul öncesi eğitimde yaşanmakta, anaokullarının zorunlu eğitime dahil edilmesiyle Türk çocuklar için iki dilli anaokulu ihtiyacı ve tartışmaları gündeme gelmiştir.

1976 yılından bu yana Yunanistan'da 9 yıl olan fakat Türk Azınlık okulları için günümüzde de geçerli olmak üzere 6 yıl olarak uygulanan mecburi eğitim [262], 2006 yılında 3518 sayılı kanun ile 9 yıldan 10 yıla çıkartılmış, böylece bir çocuğun ilkokula kayıt yaptırabilme şartı olarak anaokulu eğitimi almış olması zorunluluğu resmen yürürlüğe girmiştir. 2006'da çıkarılan ve 2011'de tüm bölgelerde uygulanmaya başlanılan yasa, farklı dile, dine ya da etnik azınlığa mensup çocuklar arasında ayırım yapmadan 5 yaşını tamamlamış bütün çocukların anaokuluna gitmesi zorunluluğunu getirmiştir.[263] Böylece, Azınlık çocuklarının anasınıfında anadil Türkçe ile birlikte Yunanca iki dilli eğitim hakkının yok sayılmasıyla, Batı Trakya Türkleri açısından okul öncesi eğitimde de iki dillilik sorunu doğmuştur. Günümüzde de hâlâ ne Yunan devlet anaokullarında resmi dil Yunanca'nın yanında Türkçe iki dilli eğitim verilmekte, ne de Azınlığa iki dilli eğitim verecek özel anaokullarını açma izni verilmektedir.

Ayrıca, Yunan devletinin Türklerin yaşadığı bölgelere tek dilli devlet anaokulu açma girişimi de bulunmaktadır. 1960'lı yıllardan itibaren Yunanca eğitim veren anaokulu

---

[262] Şerafettin Hurşit, *a.g.e.*, s. 83.

[263] http://www.haberler.com/bati-trakya-da-turk-azinligin-anaokulu-sorunuyla-6263703-haberi, (21.02.2016)

açma girişimleri olmuş, ancak anaokulunda eğitimden çok çocuklara adeta Yunanlaştırma ve Hristiyanlaştırma faaliyeti güdüldüğü gerekçesiyle velilerinin tepkisine neden olmuştur. '70'li yıllarda bu kez "kreş" ve "çocuk bakım evi" adı altında yeni merkezler açılmış, '80'lerin ortasından itibaren ise Türk Azınlık velilerinde, Türk dilinde anaokulu olmadığı ve çocukların Yunanca ile ne kadar çabuk tanışırlarsa bu dili o kadar iyi öğrenebileceği yönünde oluşan / oluşturulan kanaat neticesinde dirençleri kırılarak, çocuklarını Yunanca anaokullarına göndermeye meyil oluşmuştur. Hatta 2001 yılında Rodop İli'nde Kozlukebir'de akabinde de İskeçe İli'nde Dolaphan ve Ketenlik'te Türk veliler imza toplayarak / toplatılarak Yunanca anaokulu talep etmiş / ettirilmiş ve bunun sonucunda Türk çocuklarının asimilasyonuna yol açabilecek, devlet destekli Yunanca anaokulları Lozan'a aykırı olarak açılmıştır.[264] 2004 yılı rakamlarına göre, Batı Trakya'da Yunan dilinde eğitim veren devlet anaokulu sayısı toplam 185 iken bu okulların 28'i Türk Azınlığın yaşadığı köylerde açılmış,[265] günümüzde ise zaten yukarıdaki bahse konu yasa ile de desteklenmiş olarak sayıları arttırılarak eğitim vermeye devam etmektedirler.

Tablo 4: *Devlet Anaokullarındaki Azınlık Çocukları*[266]

	İskeçe İli	Rodop İli	Toplam
1994 – 95	69	43	112
2002 – 03	471	205	676
2006 – 07	547	297	844
2009 – 10	995	478	1.482

Okul öncesi eğitim ile 1960'lardan itibaren tanışan Yunanistan'da, '60'ların başında anaokuluna giden öğrenci sayısı 40 bin civarındayken, '70'lerde 90 bine yaklaşıp artarak devam ederken, binlerce ilkokul öğrencisi bulunan Batı Trakya'da, Yunan devlet anaokullarına giden Türk Azınlık çocuklarının sayısı 94 - 95 eğitim öğretim yılında

[264] Şerafettin Hurşit, *a.g.e.*, s. 76 - 79.

[265] Human Rights Committee, 2004:169.

[266] *http://www.museduc.gr/tr/το-πεδιο-ερευνεσ/η-εκπαιδευση-σε-αριθμουσ* , (01.10.2016)

İskeçe'de 69, Rodop'ta 43, Meriç'te 32 iken 2002 - 2003 yılında bu sayı Batı Trakya genelinde üç ilde toplam 784 olmuştur[267]. Okul öncesi eğitimin 2006'da yasayla zorunlu hâle gelmesiyle devlet tarafından, Türk Azınlığın yaşadığı bölgelere, Türk çocuklara Yunanca eğitim verecek 24 adet devlet anaokulu açılırken[268], bu sayının 2008 - 2009 eğitim yılında 65'e ulaştığı kaydedilmektedir. [269]

2015 - 2016 eğtim yılı verilerine göre ise Azınlığın yoğun olarak yaşadığı Meriç (Dedeağaç), Rodop (Gümülcine) ve İskeçe illerinde hizmet veren devlet anaokulu sayısının toplam 182 olduğu, sadece Türklerin yaşadığı yerleşim birimlerindeki devlet anaokulu sayısının ise Rodop İli'nde 12, Meriç İli'nde 6, İskeçe İli'nde 25 olmak üzere toplam 43 olduğu görülmektedir. Azınlık öğrencileri ilkokula kayıt yaptırabilmeleri için öncesinde bu anaokullarına gitmeye mecbur bırakılmaktadır.

Tablo 5: *Batı Trakya'daki anaokulu sayısı* [270]

	Anaokulu sayısı	Sadece Azınlık mensuplarının yaşadığı yerleşim birimlerindeki anaokulu sayısı
Rodop İli	41	12
Meriç İli	79	6
İskeçe İli	62	25
Toplam	182	43

Yunanistan'da 2006'dan itibaren anaokulu eğitiminin tüm öğrenciler için zorunlu hale getirilmesine karşın, Azınlık eğitimiyle ilgili olarak geçen süre içerisinde Batı Trakya'da Türkçe - Yunanca iki dilli ana okul açılmasına yönelik hiçbir çalışma yapılmamış, Türk Azınlık çocukları farklı bir dildeki eğitim programını izlemeye adeta

[267] http://www.azinlikca.net/yazarlar/aydin-bostanci/anaokuluna-aznlksal-bak-ve-paradoks.html, (21.02.2016)

[268] Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği, Batı Trakya Türkleri Eğitim Raporu, Gümülcine, 2006.

[269] http://www.azinlikca.net/yazarlar/aydin-bostanci/cada-avrupai-aznlk-politikas.html, (21.02.2016)

[270] Araştırmacının kişisel arşivi

mahkûm edilerek, ana dilleri Türkçeyi olduğu kadar ülkenin resmî dili Yunancayı da öğrenmelerini olumsuz etkileyen bir eğitim uygulamasına devlet tarafından maruz bırakılmaktadır.

Türk Azınlık çocuklarının kendi okullarında öğrenim görme hakkından hareketle, Eğitim Bakanlığı'nın, Batı Trakya'da iki dilli ana okulları oluşturması gerektiğinin aciliyeti gerek Azınlığın sivil toplum kuruluşları [271] gerekse de Azınlığın Yunan Parlamentosu'ndaki temsilcileri vasıtasıyla [272] yüksek sesle dile getirilmeye devam edilmektedir. Ayrıca sivil toplum kuruluş temsilcileri, yerel yöneticiler, eski milletvekilleri gibi Azınlığın kanaat önderlerinden oluşan 211 kişinin imzasıyla, yine dönemin milletvekilleri aracılığıyla Milli Eğitim Bakanı'ndan bölgede iki dilli anaokulu için resmî talepte de bulunulmuştur.[273]

Anaokulu eğitiminin bahsi geçen yasa ile zorunlu kılınmasından sonra, anaokulu eğitimi almadıkları gerekçesiyle Rodop ve İskeçe illerindeki bazı Azınlık mensubu öğrencilerin 2012 - 2013 eğitim yılı için ilkokul birinci sınıfa kayıtları yapılmamış274, yaşanılan bu olayın ardından Batı Trakya Türkleri'nin siyasi partisi olan Dostluk Eşitlik Barış Partisi tarafından, Batı Trakya Türk Azınlığı'nın iki dilli Azınlık anaokulu talebini yineleyen bir mektup Eğitim Bakanlığı'na sunulmuştur. Bakanlık Azınlık anaokulları açılması talebini, iki ayrı müfredata sahip anaokulların faaliyeti parçalanmış okullar yaratılması anlamına geldiğini ve bu yönüyle bu önerinin geçmişe ait pedagojik anlayış ve öğretim önerisi olduğunu söyleyerek, iki dilli Azınlık anaokulları yaratılmasının çocuğun eşit şartlarda eğitim alma hakkına aykırı olduğunu belirtmiştir. Ayrıca devletin,

---

[271] *http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/bati-trakya-turk-azinligi-danisma-kurulu-9222012.html*, (21.02.2016)

[272] *http://www.haberler.com/bati-trakya-da-turk-azinligin-anaokulu-sorunuyla-6263703-haberi/*, (21.02.2016)

[273] Defending Human And Minority Rights The Turkish Minorty Of Western Thrace, 2013:326.

[274] *http://www.birlikgazetesi.info/haberler/5616-bati-trakya-tuerk-azinligina-ueye-bazi-cocuklar-devlet-anaokuluna-gtmedkler-cn-lkokula-kayit-edlmed.html*, (21.02.2016)

Azınlığın yaşadığı yerlere bu kapsamda anaokulları açtığını da ifade edilmiştir[275] ki bahse konu bu okullar tek dilde Yunanca eğitim vermektedir.

Eğitim Bakanı Filis tarafından yapılan son açıklamada ise, eğitimde yapılması planlanan reform kapsamında ülkedeki zorunlu eğitimin 14 yıla (anaokulu 2, ilkokul 6, ortaokul 3, lise 3) çıkarılmasının hedeflendiği belirtilmektedir.[276] Ülkedeki -Batı Trakya Türk Azınlığı'na mensup öğrenciler hariç- tüm vatandaşlar için 9 yıl iken, 2006 yılında çıkarılan 3518 sayılı yasa ile "farklı dile, dine ya da etnik azınlığa mensup çocuklar arasında ayırım yapmadan 5 yaşını tamamlamış bütün çocukların anaokuluna gitmesi zorunluluğu"nun getirilmesiyle 10 yıl olan zorunlu eğitimin böylece, anaokulu zorunluluğunun 2 yıla çıkartılması ve 3 yıllık lise eğitiminin de dahil edilmesi ile 14 yıl olması planlanmaktadır.

Böylece ülke genelinde tüm vatandaşlara 9 yıl zorunlu eğitim verilirken Yunan vatandaşı Batı Trakya Türk Azınlık mensupları için 6 yıl olarak uygulanan zorunlu eğitim, 2006 yılında getirilen 1 yıl zorunlu anaokulu eğitimi ile 10'a çıkarılmış, ortaokul ve lise eğitiminde zorunluluğa tâbi tutulmayan anadili Türkçe olan Azınlık mensupları ne hikmetse anaokulu eğitiminde ayrıma tâbi tutulmadan, üstelik talep ettikleri Türkçe - Yunanca iki dilli anaokulu eğitim ortamı bugün dahi hazırlanmaksızın, tekdilli Yunanca eğitime mecbur kılınmaktadır. Böylesi bir ortamda plânlanan eğitim reformunun hayata geçirilmesiyle, bu zorunluluk 2 yıla çıkarılmış olacak ve anadili Türkçe olan çocukların tercihleri dışında yabancı bir dilin etkisinde kalmaları, dil edinimi, öğrenimi ve sürdürümü sürecinde çeşitli olumsuzluklara yol açacaktır .

Tek dilli devlet anaokullarına Türk Azınlık mensubu öğretmenlerin ikame edilmesi talebi hususunda ise devlet yetkilileri, "Müslüman" Azınlığın yaşadığı bölgelerdeki anaokullarına "Müslüman" öğretmenleri görevlendirmeye gayret ettiklerini ancak yetersiz sayıda öğretmen olduğunu ifade etmektedirler.[277] Bu açıklama, özellikle son

---

[275] http://www.birlikgazetesi.info/haberler/8105-etm-bakanlii-deb-partsnn-knc-mektubuna-da-olumsuz-yanit-verd.html, (21.02.2016)

[276] "Zorunlu eğitim 14 yıl, anaokulu eğitimi iki yıl olsun önerisi", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 962, 8 Ocak 2016, s. 6.

[277] Defending Human And Minority Rights The Turkish Minorty Of Western Thrace, 2013:243.

yıllarda Yunanistan'daki üniversitelerin ilgili bölümlerinden mezun olan onlarca işsiz Azınlık mensubu öğretmen adayının varlığı dikkate alındığında, gerçekleri yansıtmaktan uzak görülmektedir.

Yeni eğitim öğretim döneminin başladığı 2015'te de okul öncesi eğitimi alanında Batı Trakya Türkleri açısından devlet eliyle herhangi bir iyileştime yapılmazken, az sayıdaki Azınlık mensubu çocuk Yunanca ve Türkçe iki dilde okul öncesi eğitimi Batı Trakya Azınlığı Kültür ve Eğitim Şirketi bünyesinde açılan İskeçe ilinde 1 (Kireççiler'de 2009 yılında açılmıştır), Rodop ilinde 2 (Sirkeli'de 2010, Domruköy'de 2012 yılında açılmıştır) özel kreşte alabilmektedir ki [278] bu sayının talebi karşılamasının mümkün olmadığı aşikârdır.

[278] *http://www.yenisafak.com/yazarlar/fatmakbarbarosoglu/zeytin-daliyunanistan-gunluguden-arta-kalanlar-26557*, (21.02.2016)

2.1.6. İlkokul Eğitimi

Azınlık okullarındaki eğitimin olması gereken kalitenin altında olması, modern eğitim gereklerini karşılayamaması, anasınıfından itibaren çağdaş eğitim standartlarında ve bilimsel iki dillilik alanında gerekli pedagojik yönetemlerin takip edilmemesi sonucunda Azınlık öğrencilerinin gerek Türkçe ve gerekse Yunancayı öğrenmelerinde sorunlar yaşadıkları bilinmektedir. Yine de Türk velilerin, etnik kimliği muhafaza etme kaygısıyla, eğitim kalitesi düşük olmasına rağmen çocuklarını Azınlık okullarına göndermeye gayret ettiği gözlenmektedir. Ancak pek çok velinin de çocuklarını ne şekilde okutmaları gerektiği konusunda yaşadıkları ikilem neticesinde ve farklı kaygılarla, çocuklarının eğitimi için son yıllarda ilkokuldan itibaren Yunan devlet okullarına yönelmeye başladıkları görülmektedir.

1996-1997 eğitim öğretim döneminde İskeçe ve Rodop illerinde devlet ilkokullarında okuyan Azınlık çocuklarının sayısı yaklaşık 300 iken 2009 - 2010 eğitim öğretim yılında bu rakam 2880'e yükselmiştir ki bu artışın İskeç ilinde daha belirgin olduğu ifade edilmektedir.[279]

Tablo 6: *Batı Trakya'da Azınlık İlkokullarına Giden Çocukların Sayısı*[280]

	İskeçe İli	Rodop İli	Meriç İli	Toplam
1991 - 92	3.492	3.237	519	7.248
2002 - 03	3.080	3.258	549	6.887
2006 - 07	3.057	3.037	553	6.647
2009 - 10	2.990	2.565	444	5.999

[279] *http://www.museduc.gr/tr/το-πεδιο-ερευνεσ/η-εκπαιδευση-σε-αριθμουσ* , (01.10.2016)

[280] *http://www.museduc.gr/tr/το-πεδιο-ερευνεσ/η-εκπαιδευση-σε-αριθμουσ* , (01.10.2016)

2015 - 2016 eğitim yılındaki verilere göre ise, Azınlığın yoğun olarak yaşadığı üç ilin toplamında iki dilli Türk Azınlık ilkokullarına giden Azınlık öğrencilerinin sayısı 5477 iken, aynı bölgelerde tek dilli devlet ilkokullarına giden Azınlık öğrencilerinin sayısının 2083 olduğu görülmektedir.

Tablo 7: *Batı Trakya'da Azınlık ve Devlet ilkokullarına Giden Azınlık Öğrencilerinin Sayısı*[281]

	Azınlık İlkokulu	Devlet İlkokulu
Rodop İli	2477	581
Meriç İli	402	729
İskeçe İli	2598	773
Toplam	5477	2083

Yunan devleti de Azınlık eğitimini iyileştirici uygulamalara imza atmak bir yana, Yunanistan Eğitim, Yaşam Boyu Öğrenim ve Din İşleri Bakanlığı'nın 2011 yılında, eğitim alanındaki giderlerin azaltılması ve mevcut okullarda daha iyi bir eğitim verilmesi amacı ile öğrenci sayısı yetersizliğini de gerekçe gösterip, Azınlık okullarının birleştirilmesine yahut kapatılmasına karar vermiştir. Bu uygulama ile ülke çapındaki okul sayısı 1933'ten 877'ye indirilirken, söz konusu uygulama kapsamında Batı Trakya'da da 2011'de 14, 2013'te 12 Azınlık ilkokulunun faaliyetlerini durdurma kararı ile okul sayısı 162'ye inmiş[282]**,** son olarak 2015 - 2016 eğitim öğretim yılı başında Eğitim Bakanlığı, Doğu Makedonya - Trakya Eyalet Eğitim Müdürlüğü'nün raporuna dayanarak Rodop ilinde 4, İskeçe ilinde 3, Meriç ilinde ise 1 Azınlık ilkokulunun daha kapatılmasına karar vermiştir.**[283]**

[281] Araştırmacının kişisel arşivi

[282] *http://rodopruzgari.com/item/2319-12-az%C4%B1nl%C4%B1k-okulu-daha-kapat%C4%B1lacak.html*, (21.02.2016)

[283] "İki okul kapatma kararından kurtuldu", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 946, 18 Eylül 2015, s. 8.

2016 - 2017 eğitim yılı başında bu sayıya 8 okulun daha kapatılması eklenerek, iki dilli Türk Azınlık ilkokullarının sayısı 132'ye inmiş oldu.[284]

2.1.7. Ortaokul ve Lise Eğitimi

Azınlık ilkokuluna devam eden yaklaşık 6000 öğrenci için [285] mezun olduktan sonra sadece iki Azınlık ortaokul lisenin bulunması ve bu okulların talebi karşılayamaması, Azınlık öğrencilerinin Yunan devlet okullarında eğitime devam etmesini bir zorunluluk hâline getirmektedir. Her iki Azınlık ortaokul ve lisesine kayıtlı öğrenci sayısı 1400'lere[286] ulaşmış olmakla birlikte, Azınlık ilkokullardan mezun olan öğrencilerin sadece %10'u kura yöntemi ile bu iki liseye kayıt yaptırabilmektedir. 2015 - 2016 eğitim öğretim yılı başında Doğu Makedonya Trakya Eyaleti Eğitim Müdürü Panayotis Keramaris yaptığı açıklamada, her iki şehirdeki Azınlık ortaokulu ve lisesinin kayıt talebini karşılamakta yetersiz kaldığını söyleyerek, İskeçe Muzaffer Salihoğlu Azınlık Ortaokulu Lisesi'nde önümüzdeki eğitim döneminde vardiyalı eğitim yapılacağını, Celal Bayar Azınlık Ortaokul ve Lisesi'ne ise, okul bahçesine iki adet prefabrik sınıfın konulacağını ifade etmiştir [287] ki bu uygulamanın bir çözüm olmadığı 2016 - 2017 eğitim yılına da aynı sorunlarla başlayan Azınlık açısından anlaşılmaktadır. Azınlığın yeni bir ortaokul ve lise talebine devletin ciddiyetle ve ivedilikle yaklaşılması gerektiği tüm gerçekliğiyle bir kez daha günyüzüne çıkmıştır.

Öte yandan Batı Trakya Azınlığı Kültür ve Eğitim Şirketi 2011 yılında iki dilli bir Azınlık ortaokulu açma talebiyle Eğitim Bakanlığı'na başvuruda bulunmuş, aradan

---

[284] *http://www.rodopruzgari.com/component/k2/item/6210-ola%C4%9Fan%C3%BCst%C3%BC-kongrede-az%C4%B1nl%C4%B1k-okullar%C4%B1n%C4%B1n-kapat%C4%B1lmamas%C4%B1-istendi.html*, (25.09.2016)

[285] *http://www.birlikgazetesi.info/haberler/5622-mlletvekl-karayusuf-mll-etm-bakanlii-oerenclermzn-temel-etm-hakkini-gasbetmektedr.html*, (21.02.2016)

[286] *http://www.birlikgazetesi.info/haberler/5622-mlletvekl-karayusuf-mll-etm-bakanlii-oerenclermzn-temel-etm-hakkini-gasbetmektedr.html*, (21.02.2016)

[287] "Gümülcine'ye prefabrik sınıf, İskeçe'ye vardiyalı eğitim", *Gündem Gazetesi*, Sayı: 943, 28 Ağustos 2015, s. 6.

geçen süreye rağmen yetkili merciden bu konuda olumlu ya da olumsuz herhangi bir cevap verilmemiştir.[288]

2005 yılına ait verilere göre, Batı Trakya Türk Azınlığı'nın Yunan çoğunluk mensuplarıyla birlikte yaşadığı üç ilden Rodop ilinde, nüfusun % 52'sini oluşturan Türk nüfus için yalnızca 1 Azınlık ortaokul ve lisesi (Celal Bayar), % 48 civarındaki Yunan nüfus için 24 devlet ortaokul ve lisesi; İskeçe ilinde nüfusun % 45'ini oluştural Türk nüfus için yalnızca 1 Azınlık ortaokul ve lisesi (Muzaffer Salihoğlu), % 55 civarındaki Yunan nüfus için 37 devlet ortaokul ve lisesi mevcut iken; Meriç ilinde nüfusun %10'nu oluşturan Türkler için bir ortaokul ve lise mevcut değilken, buna karşın 42 devlet ortaokul ve lisesi mevcuttur.[289] Bu veriler, Türk Azınlığın iki dilli ortaokul ve lise ihtiyacını ciddiyetle ve açıkça gözler önüne sermesi açısından oldukça önemlidir.

2.1.8. Medreseler

Batı Trakya Türkleri'nin eğitim hayatında iki dilliliğin varolduğu ve tartışmaların odağındaki bir diğer eğitim kurumu da medreselerdir. Batı Trakya'da Osmanlı döneminden kalma eğitim kurumları olan medreselerin sayısı 1925 yılında 16 iken bu sayı günümüzde 2'dir; Gümülcine'de Medrese-i Hayriye ve İskeçe'de Şahin Medresesi.[290] 2008 - 2009 eğitim öğretim yılında her iki medresede toplam 423 kız ve erkek öğrenci kayıtlı bulunmaktadır.[291] Medreselere en büyük tepki, Selânik Özel Pedagoji Akademisi'nin açılmasıyla buraya uzun zaman sadece medrese mezunlarının alınması nedeniyle gelmekte, medreseler adeta, Selânik Özel Pedagoji Akademisi'ne öğrenci yetiştiren kurumlar hâline geldikleri yönünde eleştirilmektedir.[292]

---

[288] http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/bakesten-anaokulu-talebiyle-ilgili-aciklama-4242013.html, (21.02.2016)

[289] Kelağa Ahmet, 2005:132.

[290] Ali Hüseyinoğlu, *a.g.m.*, s. 244.

[291] Ali Hüseyinoğlu, *a.g.m.*, s. 252.

[292] Şerafettin Hurşit, *a.g.e.*, s. 237 ; Recep Paçaman, *Batı Trakya'da Eğitim*, (T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı İslam Tarihi Bilim Dalı), Ankara 2011, s. 23.

Azınlığın din adamı gereksinimini karşılamak amacıyla açılan bu medreselerden mezun olanlar, tâ ki Türkiye'den (1960-1969) yılları arasında Öğretmen Okulları'ndan mezun olan Batı Trakya Türk Azınlık öğretmenlerinin gelmesine kadar, Azınlık ilköğretim okullarında da çalışmıştırlar.

Yunanistan'ın, (4282 - 93 / 18 - 1 - 69) 1968 Türk Yunan Kültür Anlaşması uyarınca, Türk dilinin ve alfabesinin bütün okullarda kullanılması yönünde yayınlanan genelgeyi uygulamaya koymasıyla, Batı Trakya Türkleri Alfabe Birliğine 1969 yılında kavuşmuştur. Ancak 1970'li yıllarda bir süre daha Arap harfleriyle eğitime, Medrese mezunu olup öğretmenliğe devam edenler ile Selânik Özel Pedagoji Akademisi'den mezun öğretmenler tarafından bazı okullarda devam edilmiştir.[293]

Diğer yandan, devletin Yunan okullarını tercih eden Azınlık mensuplarına özel ayrıcalıklar tanıması ve üniversiteye geçiş konusunda teşvik edici kolaylıklar sağlaması, Azınlık mensubu bazı ailelerin Türkçe eğitim veren okulları seçmedeki hassasiyetlerini köreltebilmektedir. 2000'li yılların başına kadar lise düzeyinde devlet okuluna devam eden Azınlık mensubu öğrenci sayısı sadece birkaç yüz iken, 90'ların sonunda başlayan ve Avrupa Birliği desteği ile günümüzde de yürütülen Müslüman Çocukların Eğitimi Programı çerçevesinde bu sayının 3.000'in üzerine çıktığı tahmin edilmektedir.[294]

Tablo 8: *Ortaokullardaki Azınlık Öğrencileri - İskeçe ve Rodop illeri* [295]

	Devlet Ortaokulları	Azınlık Ortaokulları	Medreseler	Toplam
1991 - 92	504	262	175	941
2002 - 03	2.089	659	188	2.936
2006 - 07	2.410	714	304	3.428
2009 - 10	2.640	668	273	3.581

[293] Şerafettin Hurşit, *a.g.e.*, s.128-129.

[294] Recep Paçaman, *a.g.m.*, s.16.

[295] *http://www.museduc.gr/tr/το-πεδιο-ερευνεσ/η-εκπαιδευση-σε-αριθμουσ* , (01.10.2016)

Tablo 9: *Lise ve Teknik - Meslek Liselerindeki Azınlık Öğrencileri - İskeçe ve Rodop İlleri* [296]

	Devlet Liseleri	Azınlık Liseleri	Meslek Liseleri	Toplam
1989 - 90	49	55	127	231
2002 - 03	431	330	465	1.226
2006 - 07	807	416	773	1.996
2009 - 10	1098	443	1.061	2.602

Yunan resmi makamlar aracılığıyla Batı Trakya'daki Azınlığın okul ve öğrenci sayıları hakkında güncel verilere ulaşmanın neredeyse imkânsız olduğu bir ortamda, araştırmacı tarafından elde edilen Rodop İli'ne ait 2015 - 2016 yılı rakamlarına göre; Rodop İli'nde Azınlığa ait iki dilli tek orta okul ve lise olan Celal Bayar Orta Okul ve Lisesinin orta kısımına 514, lise kısmına ise 302 öğrencinin devam ettiği görülmektedir. Rodop İli'nde Gümülcine Medrese - i Hayriye'nin 2015 - 2016 eğitim yılı verilerine göre orta kısmında 103'ü erkek 42'si kız olmak üzere toplam 145 öğrenci, lise kısmında ise 41'i erkek 51'i kız toplam 92 öğrenci eğitim görmektedir. Aynı yıla ait verilerde Rodop İli'ndeki devlet ortaokul ve liseleri ile meslek liselerine kayıtlı olan Azınlık öğrencilerinin sayısının ise, 1762 olduğu görülmektedir.[297]

Öte yandan Avrupa Birliği'nin Sosyal Fonu'ndan yaşam boyu eğtim programı kapsamında uygulanan ilkokul mezunu yetişkinler için Azınlığın yaşadığı bölgelere de İkinci Fırsat Okulu açılmış ve bu okullardan 2004 - 2008 yılları arası 6 bin Azınlık mensubu mezun olmuştur.[298]

Azınlık öğrencilerinin devlet okullarını tercih oranındaki artış noktasında, bu artışın, Azınlık öğrencilerinin bu okullardan mezun olma sayısıyla doğru orantılı olup olmadığına da bakmak gerekmektedir. Çünkü Yunan devlet liselerinde okulu terk eden

[296] Gös. yer.

[297] Araştırmacının kişisel arşivi

[298] http://www.azinlikca.net/yazarlar/aydin-bostanci/cada-avrupai-aznlk-politikas.html, (21.02.2016)

öğrenci oranının % 8 civarında olduğu açklanırken, bu okullardaki Türk öğrenciler açısından bu oranın %56' ya ulaştığı ifade edilmektedir.

Buradan hareketle, her ne kadar devletin izlediği Azınlık eğitimi politikası, anadili Türkçe olan Azınlık çocuklarını iki dilli eğitim kurumlarından mahrum bırakarak egemen dil Yunancada eğitim verilen tek dilli eğitim kurumlarına mecbur kılacak şekilde işliyor olsa da, devlet okullarına kayıt yaptıran Türk Azınlık çocuklarının sayısındaki artışın, bu okullardan mezun olabilen Türk Azınlık çocuklarının sayısındaki oranla doğru orantıda olmadığı ortadadır.

En son Eğitim Bakanlığı tarafından açıklanan okul bırakma ve terk oranlarında, Türk Azınklığın yaşadığı Doğu Makedonya - Trakya Bölgesi'ndeki rakamlar korkutucu boyuttadır. Öyle ki Rodop İli % 8, 02 ile birinci iken onu % 6, 93 ile İskeçe İli takip etmektedir. Ülke genelinde de ortaokul son sınıfta okul bırakma oranlarının en yüksek olduğu bölgeler, % 8, 37 ile On İki Adalar, % 8, 02 ile Rodop İli olarak yer almaktadır.[299] Bu veriler de açıkça göstermektedir ki Yunanistan'daki Türk nüfusun yaşadığı bölgelerde ciddi anlamda eğitime devam sorunu bulunmaktadır.

Türk öğrenciler açısından bu okul terk oranlarının ardında olan en büyük neden ise, bu aşamaya kadar ana dili Türkçe olan iki dilli Azınlık çocuklarına verilen eğitimde izlenilen metod yanlışlığına ve kalite düşüklüğüne bağlı olarak, bu çocuklarda oluşan dil yetersizliğinde aramak yanlış olmayacaktır.

Yukarıda da ifade edilmeye çalışıldığı gibi, Türk dilinin öğretilmesinde ders kitaplarından başlamak üzere özellikle öğretmenlerin anlama ve anlatmada yaşadığı sorunlara meslek içi eğitim seminerleri gibi uygulamalarla iyileştirmeye gidilmemesi, Azınlık çocuklarının başta anadili Tükçeyi beraberinde ise egemen dil Yunancayı ve 3. yabancı dilleri öğrenememesinde olumsuz etkileri olduğu muhakkaktır. Dil yetersizliğine bağlı olarak da, eğitimin ilk safhalarında anlama ve ifade etme yetisinden yoksun yetişen Azınlık öğrencilerinin, özellikle yüksek eğitime devam etmelerinde ciddi bir engel olarak karşılarına çıkmaktadır. Bu durum, gerek Batı Trakya'da nüfusun

[299] *http://www.trakyadan.com/index.php/yunanistan-bati-trakya-haber/item/1869-bati-trakya-da-okul-birakma-oranlari-endise-verici.html*, (21.02.2016)

yarısını oluşturdukları sosyal yapıda nüfusun diğer yarısıyla olan iletişimlerini etkilemekte, gerekse de ülke genelinde egemen nüfus ile eğitimden iş hayatına pek çok alanda fırsat ve rekabet eşitsizliğine yol açmaktadır.

Bu açıdan son derece önemli olan dil edinimi, öğrenimi ve kullanımı konusunda anadilleri Türkçe olan Azınlık mensupları için eğitim ve öğretimde gerekli iyileştirmelerin yapılması beklenirken, bir garip uygulama örneği olarak sadece Batı Trakya'daki Yunan devlet okullarında okutulmak üzere 2006 - 2007 öğretim yılında "Seçmeli Türkçe" dersi müfredata konulmuştur. Bu uygulama dil hakları bakımından olumlu görünüyor olsa da, pratikte verimliliği gerçekleşmemiştir. Bu olumsuz sonuca en büyük etken, Azınlık eğitim birimleriyle diyalog halinde yapılmamasıdır. Dersleri verecek öğretmenlerin Türkiye'deki ilgili eğitim bölümlerinden mezun olması gerekliliği gibi konular başta olmak üzere uygulamanın herhangi bir aşamasıyla ilgili Azınlığın ilgili birimlerinin ve kanaat önderlerinin görüşü alınmaktan kaçınılmıştır.

Yunan Eğitim Bakanlığı'nın 61539 / G2 / 1.7.2006 sayılı kararıyla, Türk Azınlığın yoğun olduğu yerleşim merkezlerinden Gümülcine ve İskeçe'deki Yunan devlet okullarına seçmeli Türkçe derslerinin getirilmesi, Batı Trakya Türklerinin eğitim alanındaki önemli sivil toplum kuruluşları ve kanaat önderlerinin tepkisini çekmiştir. Batı Trakya Türkleri, Yunan okullarında Türk dilinin yabancı bir dil gibi okutulmasına karşı çıkarak, Batı Trakya'da Yunan devlet okullarında Türkçe dersleri verileceğine; yalnız 2 Azınlık ortaokul ve lisesi bulunan Batı Trakya'da daha fazla Türkçe - Yunanca eğitim veren iki dilli Azınlık okulu açılması gerektiğini, Türk dilinin ise yabancı bir dil olarak gerekirse tüm Yunanistan'daki devlet okullarında okutulması gerektiği görüşünü dile getirmişlerdir.[300]

Azınlığın eğitimle ilgili iyileştirme taleplerine kayıtsız kalmaya devam eden devletin bu tutumu, Azınlık mensubu anne - babaların, Azınlık eğitiminin çağdaş eğitim standartalarına kavuşması yönündeki beklentilerini ve ümitlerini boşa çıkarmaktadır. Bu sebepledir ki, çocuklarının geleceğini günden güne kalitesi düşürülen Azınlık okullarına emanet etmek istemeyen anne - babalar eğitim tercihlerini, her geçen gün artan oranda

[300] *http://arsiv.ntv.com.tr/news/385419.asp*, (21.02.2016)

Yunan devlet okullarından yana yapmaktadır. Azınlık okullarında, çocukların ne Türk dilini ne de Yunan dilini tam manasıyla öğrenemedikleri gerçeğinden hareketle, en azından yaşadığı ülkenin dilini en baştan, eğitimin ilk aşamasından başlayarak öğrenmesi yönünde karar alan çok sayıdaki Azınlık mensubunun tercihi, bilerek Yunan devlet okulları yönünde olmaktadır.

2.1.9. Üniversite Eğitimi ve Binde 5'lik Azınlık Kontenjanı

Yunanistan'da, bazı çevrelerce Türk Azınlık mensuplarına pozitif ayrımcılık uygulaması olarak görülen 1995 yılında çıkartılan 2341 sayılı kanun ile üniversite sınavlarına giriş ve yerleştirmede, Azınlık öğrencilerine binde 5'lik kontenjan uygulaması başlatılmıştır. Yunanistan üniversitelerinde Yunanca alacakları eğitimin kendilerine iş hayatında çoğunlukla daha kolay rekabet etme fırsatı vereceğini düşünen Azınlık gençleri, bu dönemden itibaren Türkiye'den ziyade Yunanistan'da eğitim almayı tercih eder olmuştur. Bu uygulama ile Yunanistan'daki üniversitelere kaydolan Türk Azınlık öğrenci sayısı 1996'da 67 iken 2007'de 495'e ulaşmış [301] Yunan Milli Eğitim Bakanlığı resmî verilerine göre 2012 yılında da 496 olmak üzere, 1996-2012 arasında yaklaşık 4500 civarında Azınlık genci Yunan üniversitelerine yerleştirilmiştir.[302] 2015 yılında Yunanistan genelinde 70.988 öğrenci üniversite ve yüksek okullara girmeyi başarırken, Rodop ilinde bu hakkı kazanan toplam 640 öğrenciden 135'i binde 5 kontenjanı ile bu haktan yararlanan Azınlık mensubu öğrenci olmuştur.[303]

Bazı çevrelerce Batı Trakya Türklerine yönelik Yunan devletinin pozitif ayrımcılık uygulaması olarak gösterilen Azınlık kontenjanı uygulaması aşırı milliyetçi ve kilise çevrelerinde de tartışmaları beraberinde getirmiştir. Programla ilgili görüşler

[301] McDougall, 2008:10 ; Human Rights Committee, 2004:171.

[302] *http://www.zaman.com.tr/yorum_pozitif-ayrimcilik-ve-azinlik-egitimi-bati-trakya-ornegi_2013695.html*, (21.02.2016)

[303] *http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/rodoptan-135-azinlik-ogrencisi-universiteyi-kazandi-8282015.html*, (21.02.2016)

bağlamında, Azınlık toplumundan bir kesim, devletin bu uygulama ile Azınlık gençlerini Türk ve Müslüman kültüründen koparmaya ve uzun vadede asimile etmeye yönelik bir çalışması olduğunu dile getirmiş iken, Yunan Kilisesi Bölge Metropoliti başta olmak üzere bazı Yunan çevreler ise devleti, "vatandaşların eşitliği ilkesini ihlâl" etmekle suçlamışlardır.

Yunan yetkililerin, bu uygulamanın Yunan milli menfaatlerine aykırı olmadığının altını çizmelerine ve 'Müslüman' Azınlığın eşit bir şekilde Yunan toplumuna entegre edilmesi [304] için olduğunu belirtmelerine karşın, en sert tepkiyi Yunanistan'da azınlıklar ve göçmenler karşıtı tutumuyla ön plana çıkan Altın Şafak Partisi vermiştir. 2012 yılında Parlamento'ya sundukları soru önergesiyle bu uygulamayı "kabul edilemez", "haksız" hatta "ırkçı" olarak tanımlamış ve bunun derhal kaldırılmasını talep etmiştir. Ayrıca Bağımsız Yunanlılar Partisi, bu uygulamanın Trakya'daki dini (Müslüman) azınlığın millî (Türk) bir azınlığa dönüşmesine yardımcı olmasına yönelik katkı sağladığından ötürü derhal kaldırılması yönünde görüş bildirmiştir. [305] Yunan yetkililerin entegrasyon söylemine karşın, Azınlık kamuoyunda bu uygulamanın Azınlık gençlerinin eğitimlerini Türkiye'de almalarının önünü kesmeye yönelik olduğu ile ilgili iddialar da dile getirilmektedir. Zira 2015'e geldiğimizde, her ne kadar bu üniversitelere kayıt olanlardan kaçının mezun olabildiğine dair veriler bilinmese de Azınlık mensuplarından Yunanistan üniversitelerini tercih edenlerin sayısının her yıl artması, Türk Azınlık gençlerinin yüksek eğitim tercihlerindeki eğilimlerinin ne yönde olduğunun gözlenmesi açısından önemlidir. "Azınlık kontenjanı" olarak bilinen bu uygulama Azınlık öğrencilerine Yunan üniversitelerinin kapılarının açılması bakımından ve eğitim seviyesinin yükselmesi açısından olumlu bir gelişme olarak da

---

[304] *http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/kalancisten-azinlik-ogrencilerine-uygulanan-kontenjan-hakkinda-aciklama-932015.html*, (21.02.2016)

[305] *http://www.yunturk.org.tr/?Syf=18&Hbr=400460&/Yunanistan%E2%80%99da-2012-y%C4%B1l%C4%B1-%C3%BCniversite-s%C4%B1nav%C4%B1-sonu%C3%A7lar%C4%B1-a%C3%A7%C4%B1kland%C4%B1.-Bat%C4%B1-Trakya-M%C3%BCsl%C3%BCman-T%C3%BCrk-Az%C4%B1nl%C4%B1k-%C3%B6%C4%9Frencileri-i%C3%A7in-%C3%BCniversiteye-giri%C5%9Fte-uygulanan-y%C3%BCzde-0,5%EF%BF%BD%EF%BF%BD*, (21.02.2016)

değerlendirilmekle birlikte, uzun vadede bu uygulama, asimilasyon politikalarının bir parçası haline gelme potansiyeli de taşımaktadır.

Nitekim çocuklarının geleceklerini Türkiye'de eğitim almalarında gören Batı Trakya Türkleri'nin ezici çoğunluğu, Batı Trakya Türklerinin içinden geçtiği en sancılı dönemlerde bile, örneğin 1990'lı yılların ortalarına kadar, çocuklarını ilkokul veya ortaokuldan itibaren yüksek eğitimlerini tamamlayıncaya kadar Türkiye Cumhuriyeti'indeki eğitim kurumlarına emanet etmiş, ekonomik sebeplerle Türkiye'ye çocuklarını gönderemeyen aileler ise Yunan okullarına göndermektense, çocuklarını hiç okula göndermeme yönünde dahi tutum takınabilmişlerdir. 2000' lerden itibaren günümüzde ise Türk örenciler açısından üniversite eğitimi için Türkiye Cumhuriyeti'ndeki yüksek eğitim kurumları ve üniversiteler öncelikli tercih olmayabilmekte, Avrupa Birliği imkânlarını ve ülke dili Yunancayı bilmenin sağlayabileceği avantajlar da göz önünde bulundurularak, eğitim tercihleri Türkiye'den ziyade Yunanistan'a meyletmektedir. Bununla birlikte, son yıllarda Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nca Türkiye Bursları kapsamında başlatılan Türkiye Cumhuriyeti'ndeki üniversitelere uluslararası öğrenci alımı programı ile Azınlık öğrencilerinin eğitim için Türkiye tercihlerinde yeniden ivme kazandığını söylemek mümkündür.

Ayrıca Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi dahilinde 2011-2012 öğretim yılında Batı Trakya Türkleri'ne yönelik açılan Batı Trakya programları[306] kapsamında halen ortaokul, lise ve yüksek okul ve üniversite eğitim imkânlarından çok sayıda Azınlık mensubu yararlanmaktadır.

Öte yandan, özellikle Türkiye'deki üniversitelerden mezun olanlar için, Yunanistan'da ülke dışındaki üniversitelerden mezun olanların diplomalarını tasdik eden DİKATSA yeni adıyla DOATAP kurumunun yaşattığı zorluklar, öğrencilerin Türkiye tercihlerini etkilemeye devam etmektir. Diplomaların denklik işlemlerini yürüten bu kurumun geçmişte özellikle '80'li yıllarda Batı Trakya Türkleri'nin yurtdışından aldıkları diplomaları incelenmeye dahi almamıştır. Bunun üzerine o dönem

[306] *https://www.anadolu.edu.tr/acikogretim/acikogretim-sistemi/acikogretim-sistemi-1* (04.04.2016)

yeni mezun Türk gençleri bir "Mücadele Komitesi" oluşturarak hak arama mücadelesi başlatmışlardır.

2005 yılında DOATAP olarak isim değiştiren Üniversitelerarası Yabancı Öğrenim Diplomalarını Tanıma Merkezi (DİKATSA), günümüzde de Türkiye üniversitelerinden mezun olmuş Azınlık gençlerinin en büyük problemi olmaya devam etmektedir. Yunanistan dışındaki üniversitelerden alınan diplomaların geçerli olabilmesi için çıkarılan fark dersler üzerinden diploma sahiplerini tekrar sınava tabi tutan bu sistem, hemen hepsi Türkiye Cumhuriyeti üniversitelerinden mezun olan Azınlık mensuplarını mağdur etmektedir.

Geçmiş yıllardaki uygulamalara nazaran artık sınavları verebilenlerin diplomaları tanınmakta, fakat mezun olmuş bir genç tam hayata atılacakken, çıkarılan onlarca fark ders yüzünden neredeyse okuduğu fakülte süresinin (hatta bazı bölümler için tamamı) yarısı kadar zamanı yeniden harcamak zorunda kalmaktadır.

2.2. Değerlendirme ve Yorum

Batı Trakya Türk Azınlığı'nın, imzalanmış uluslararası belgeler tarafından tanınan dinî, hukukî ve idarî özerklik gibi Lozan Barış Antlaşması ile tanınmış bir hak olan eğitim hakkı ve özerkliği meselesi Azınlığın en güncel ve acil meselesi olarak değerlendirilmelidir. Zira 2015 - 2016 eğitim öğretim yılına gelindiğinde Azınlık eğitimini ilgilendiren temel konularda sorunlar ne yazık ki iyileşme yerine yeni boyutlar kazanarak devam etmektedir.

Bir yandan Azınlık eğitiminin toptan kaldırılmasını ve anadil ile Kur'an dersinin seçmeli okutulacağı Yunan devlet okullarının açılmasını öngören yeni söylemler varken [307], diğer yandan da 2015 yılında uygulamaya giren karar ile Yunanistan üniversitelerinin ilkokul öğretmenliği bölümünden mezun olan Azınlık mensubu öğretmenlerin çift dilli Azınlık ilkokullarının Yunanca müfredat kısmındaki derslere

[307] http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/elme-azinlik-egitimi-kaldirilsin-11142012.html, (21.02.2016)

girmeleri, yani bu öğretmenlerin Azınlık okullarına atanmaları engellenmekte, böylece Azınlık mensuparının kendi bölgelerinde görev yapmalarının önüne geçilmektedir.[308]

Türk Azınlık ilkokullarındaki 90'a yakın öğretmen açığı [309] ile başlayan 2015 - 2016 eğitim yılında, dönemin başlamasının üzerinden 2 aydan fazla zaman geçmesine rağmen Türkçe ve din dersi kitaplarının hala dağıtılmaması üzerine İskeçe Merkez Azınlık İlkokulu Encümen Heyeti ve Okul Aile Birliği tarafından düzenlenen eyleme katılan veliler, öğretmen ve Türkçe kitap problemi çözüme kavuşana kadar çocuklarını okula göndermeme kararı almıştır.[310]

Öte yandan Türk Azınlık ilkokullarında 2011 yılından bu yana devlet tarafından 'iyileştirme' adı altında yapılan okul birleştirmelerinin / kapatmalarının ardından taşımalı eğitime mecbur bırakılan Türk Azınlık öğrencileri için ulaşım 2016'da da sorun olmaya devam etmektedir. 2015 - 2016 eğitim ve öğretim yılında bazı köylerde öğrenciler taşımacılık konusunda yaşanan sıkıntı nedeni ile uzun zaman okula başlayamadığı gibi [311] ,2016 - 2017 eğitim döneminde de bu temel sorun çözüme kavuşturulmamıştır.[312]

İstanbul Rumları iki dilde Yunanca - Türkçe eğitim veren anaokuluna sahipken[313], Yunan devleti zorunlu eğitime dahil ettiği anaokullarından başlayarak gerekli iyileştirmeleri yapmaktan kaçınmakta, bu bağlamda Azınlığın Türkçe ve Yunanca iki dilli anaokulu talebini 2015'te de karşılamamakta ve dahi Azınlığın kendi özkaynaklarıyla açmasını engellemektedir.

---

[308] *http://www.alfavita.gr/arthron/ολες-οι-αλλαγές-που-έγιναν-στη-μειονοτική-εκπαίδευση#ixzz3oGhAQCCw ; http://ayhankarayusuf.gr/?p=1298*, (01.10.2016)

[309] "Eğitimdeki sorunlara acil çözüm çağrısı!", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 948, 02 Ekim 2015, s. 6.

[310] *http://www.trakyaninsesi.com/haber/6484/iskece-merkez-azinlik-ilkokulunda-eksiklikler-protesto-edildi.html*, (21.02.2016)

[311] *http://milletgazetesi.gr/view.php?id=3862#.VhhcQkZMl98.facebook*, (21.02.2016)

[312] *http://www.burasibatitrakya.com/component/k2/item/6210-olağanüstü-kongrede-azınlık-okullarının-kapatılmaması-istendi.html* , (25.09.2016)

[313] *http://www.azinlikca.net/yazarlar/dimostenis-yagcioglu/dimostenis-yagcioglu-turkiyeli-rumlar-yunanistandaki-turkler-dayanisma-9302012.html*, (21.02.2016)

Türkiye Cumhuriyeti'nde 4 Rum Azınlık öğrencisi için 2013 - 2014 eğitim öğretim yılında ilkokul, 10 Rum Azınlık öğrencisi içinse 2015 - 2016 eğitim öğretim yılda ortaokul ve lise açılırken[314], Batı Trakya Türklerinin 2011 - 2012 eğitim yılından başlamak üzere 2016 - 2017 eğitim yılındaki yeni kapamalarla birlikte 60'ı bulan sayıda okulu kapanmış ve Türk Azınlık ilkokullarının sayısı 132'ye gerilemiş, birleştirilen ilkokullarda ise ulaşım, materyal, altyapı ve öğretmen eksiklikleri giderilmemiş, bu okullardaki öğretmenlerin Türkçe ders kitaplarını anlamada ve öğretmede yaşadıkları sorun üzerine talep ettikleri eğitim seminerleri hala düzenlenememiştir.

İlkokul eğitiminde var olan bu sorunlar, orta ve lise eğitiminde de devam etmektedir. Rodop ilinde nüfusun % 52'sini, İskeçe ilinde ise nüfusun % 45'ini oluşturmalarına rağmen Türk Azınlığın sadece 1'er orta okul ve lisesinin bulunduğu diğer taraftan Meriç ilinde ise bu talebi karşılayacak hiçbir okul bulunmaması karşısında Yunan nüfus için onlarca devlet okulunun bulunduğu bir ortamda, Batı Trakya Türklerinin bu acı tablo karşısında acilen yeni iki dilli Azınlık ortaokul ve lisesi açılması talebine ise devlet tarafından olumlu yada olumsuz bir cevap bu dönemde de verilmemiştir.

Azınlık tarafından talep edilen yeni iki dilli Azınlık ortaokul ve lisesi talebi devlet tarafından karşılıksız bırakılmakta ve dahi Azınlığın kendi özkaynaklarıyla yapması engellenmekte, Azınlık okullarının işleyişinden sorumlu encümen heyetlerinin yetki ve sorumlulukları asgariye indirilip işlevsizleştirilmekte, Yunan üniversitelerindeki Türk öğrencilerin yaşadığı sorunlar da devam etmektedir.

Anlaşıldığı üzere, 2016'da da Azınlık eğitimini ilgilendiren temel konularda sorunların iyileşme yerine 6000 civarında ilköğretim, 1500 civarında ortaöğretim ve lise, 450 civarında Medrese ile 4000 civarından üniversite öğrencisi Azınlık mensubu için yeni boyutlar kazandığı görülmektedir.

1923'ten günümüze kadar geçen zamanda Azınlık ile diyalog kurmaktan kaçınmaya devam eden Yunan devletinin bu tutumu, bu zamana kadar ki tüm Yunan hükümetlerinin güya Azınlık adına fakat Azınlığı dahil etmeden, Azınlığın özel ve

---

[314] *http://www.milliyet.com.tr/rum-okulu-40-yil-sonra-yeniden-aciliyor-canakkale-yerelhaber-982615/*, (21.02.2016)

özerk eğitim hayatına darbe vuran pekçok kanun, kararname ve düzenlemeler ile Azınlığa karşı sistemli bir politika yürüttüğü ve bunun iyi niyetten yoksun olduğu algısını Azınlık içinde güçlendirmektedir. Bu gerekçelerin ışığında bakıldığında, bu uygulamaların arkasında asimilasyon gibi bir niyetin olduğu iddiaları da mesnetten yoksun görünmemektedir.

Batı Trakya'da Türk Azınlığı'nın 1913 Atina Anlaşması'nın 3 Numaralı Protokolü, 1920 Yunan Sevr'i, 1923 Lozan Barış Antlaşması ve Yunanistan ve Türkiye arasında imzalanan ikili protokoller ile garanti alınan eğitim özerkliği yukarıda bahsedilen uygulamalarla müdahaleye uğramaktadır. Şüphesiz ki Azınlığın kimliğinin ve kültürünün de korunmasında hayati önem taşıyan bu pozitif hakların ellerinden alınıyor olması, toplumun en güncel ve çözüm bekleyen acil meselesi olarak gündemdeki yerine korumaktadır.

Azınlık, gerek sivil toplum kuruluşları gerekse de siyasi temsilcileri aracılığıyla uluslararası arenadan ulusal ve yerel kamuoyuna kadar her türlü ortamda taleplerini yüksek sesle dile getirmeye devam ederken, Yunanistan'da iktidarda bulunan ve Türk Azınlık tarafından geçmişteki hükümetlerden farklı olarak sempatiyle yaklaşılan SYRİZA partisinin Azınlık yaklaşımı ise şimdilik beklentilerin çok uzağında kalmıştır.

Ocak ve Eylül 2015 erken genel seçimlerinde Batı Trakya Türkleri'nin tam destek vererek 3 milletvekilini de seçtiği SYRİZA'dan Azınlık, ezici çoğunluğu elinde bulundurduğu hükümetten eğitim konusunda iyileştirme beklerken; bir yandan Azınlık eğitiminin bağlı olduğu Doğu Makedonya Trakya Eyalet Eğitim Müdürlüğü'ne eğitim bakanlığının politikalarını uygulayıcı erk olarak atanan bürokrat Panayotis Keramaris'in aşırı sağ ve Azınlık karşıtı Bağımsız Yunanlılar Partisi (ANEL) üyesi olduğu ve devlet bakan yardımcısı ve Bağımsız Yunanlılar Partisi (ANEL) kurmaylarından Terens Kuik'in tercihi doğrultusunda atandığı yönündeki haberleri [315], diğer yandan SYRİZA'nın Bağımsız Yunanlılar Partisi (ANEL) ile ikinciye koalisyon kurmasının ardından da yeni kabinede Makedonya - Trakya'dan sorumlu bakan yardımcılığının Bağımsız Yunanlılar Partisi (ANEL) Milletvekili Maria Kollia Tsaroucha'ya

[315] "Eğitim Müdürü atandı vekiller ne diyor?", *Gündem Gazetesi*, 17 Nisan 2015 Sayı: 926, Yıl: 18 s. 6 - 7.

verilerek [316] Azınlığın yaşadığı bölgenin aşırı sağ partinin eline bırakılmasını tedirginlikle izlemektedir.

Son olarak Doğu Makedonya Trakya Eyalet Eğitim Müdürü Keramaris'in talimatıyla, ilköğretim müdürlükleri tarafından Azınlık okullarına gönderilen kararda okullarda görev yapan öğretmenlerin öğrecilere yaptıkları açıklama, duyuru ve bildirilerde sadece Yunanca konuşması gerektiği bildirilmektedir. Böylece sözkonusu kararın uygulamaya geçmesi, Azınlık ilkokullarında Türkçe öğretmeni olarak görev yapan Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığı mensubu öğretmenlerin, yine Azınlık mensubu olan öğrencilere Türk dilinde yapılan dersler dışında Türkçe konuşmalarına engel getirmektedir.[317] Eğitim camiasında ve Azınlık kamuoyunda ciddi tepki yaratan bu kararın Azınlık eğitimine devletin son müdahalesi olarak uygulama alanı bulup bulmayacağı endişeyle beklenmektedir.

Öte yandan Batı Trakya'daki Azınlık mensubu öğrenciler için sağlanan ve 'Azınlık Kontenjanı' olarak bilinen Yunanistan'daki üniversitelere yerleşmede binde 5'lik kontenjan hakkı kapsamında, Azınlık öğrencilerinin sahip oduğu yatay geçiş hakkının anayasaya aykırı olarak kaldırılması [318] da yine bu dönemde Azınlık öğrencilerinin haklarına ve Azınlık eğitim sistemine karşı hükümetin takındığı tavır açısından Azınlık kamuoyunda tedirginlik yaratan diğer bir uygulama olmuştur.

2014 yılında da SYRİZA'nın Avrupa Parlamentosu Milletvekili Manolis Glezos, Azınlık eğitiminde tek dil olarak Türkçe'nin kabul edildiği 1968 Türk - Yunan Kültür Protokolü'nün hâlâ geçerli olmasını sert bir şekilde eleştirmiş, devletin Azınlığı üç etnik grupta tanımlayan resmî söylemini dile getirerek "Azınlık okullarında Türklerle birlikte Pomak ve Roman çocuklarının Türkçe'ye mahkum edildiklerini" ve bunun gerek kendi anadillerini, gerekse de Yunan dilini öğrenmelerine ve kimlik bilincine sahip olmalarına

---

[316] http://www.birlikgazetesi.info/haberler/10708-2015-09-22-22-02-44.html, (21.02.2016)

[317] "Azınlık okullarında Türkçe kullanımına büyük kısıtlama!", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 973, 08 Nisan 2016, s. 8.

[318] İlhan Ahmet: "Azınlık öğrencilerine 'yatay geçiş' yasağı getiren uygulama geri çekilmelidir", *Gündem Gazetesi*, Sayı: 949, 09 Ekim 2015, s. 15.

engel teşkil ettiğini ifade etmişti.[319] Dönemin SYRİZA Azınlık milletvekilleri bu açıklamaya tepki göstermek durumunda kalmıştı.[320]

Batı Trakya Türkleri açısından, 69 yıl aradan sonra ilk kez parlamentoya iktidardan 3 mualefetten ise 1 olmak üzere toplam 4 milletvekili göndermiştir. Yine de güçlü bir temsile sahip olunduğu bu dönemde de, Azınlık eğitimi hakkında, azınlıklar yanlısı söylemleriyle sempati kazanan sol iktidar döneminde de hükümetler değişse bile devletin değişmez politikasını izlemeye devam edip etmeyeceği merak konusudur. Ki yukarıdaki örnekler Azınlık kamuoyunun endişelerine haklılık payı vemektedir.

2.3. Rodos ve İstanköy'de Türkçe Eğitim

Yunanistan'ın uyguladığı azınlık hakları karşıtı politikalarının önemli unsurlarından biri olarak eğitim alanındaki kısıtlamalara maruz kalan ve gerek ulusal kamuoyunda, gerek uluslararası arenada, gerekse de anavatan Türkiye Cumhuriyeti nezdinde Batı Trakya Türklerinin biraz da gölgesinde kalan Rodos ve İstanköy Türkleri de ciddi sıkıntılar yaşamaktadır.

Yunanistan tarafından, 1923 yılında Lozan Barış Antlaşması imzalandığında Onikiada'nın İtalyan yönetimi altında bulunduğu gerekçesiyle, Rodos ve İstanköy Adaları'nda yaşayan Türkler, Batı Trakya'dakiler gibi Yunanistan tarafından hukukî olarak azınlık statüsünde tanınmamakta, 'Müslüman' nüfus olarak tanımlanmaktadırlar.[321]

Adalarda Türklerin kültürlerini ifade etme aracı olan "Türk dili" ve buna bağlı eğitim, din gibi kültürel aktarım araçlarının da, Yunanistan'ın uyguladığı kültürel

---

[319] *http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/syriza-parlamenteri-glezostan-bati-trakya-cagrisi-12022014.html*, (21.02.2016)

[320] *http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:qiPqAeggm7kJ:eylemgazete.blogspot.com/2014_12_01_archive.html+&cd=7&hl=el&ct=clnk&gl=gr*, (21.02.2016)

[321] Mustafa Kaymakçı, *Rodos, İstanköy ve Oniki Ada Türklüğü'nün Yakın Tarihi Üzerine Sözlü Tarih Projesi Kesin Raporu*, İzmir 2015, s. 30.

arınma politikası karşısında büyük tehlikelerle karşı karşıya olduğu tespit edilmektedir. Yunanistan, 1972'den beri okullarda Türkçe eğitime müsaade etmediği için bugün Rodos ve İstanköy'de yaşayan Türkler devlet okullarına gitmekte, dolayısıyla devlet okullarında sadece Yunanca eğitim gören Türk çocukları, bugün Türkçeyi sınırlı derecede konuşabilmektedirler.[322]

Adalar Türkleri Yunanistan'dan, Rodos ve İstanköy'de yaşayan Türk çocuklarına en azından eğitimin ilk yıllarında Türkçe öğrenme hakkı, bir başka deyişle anadil eğitimi hakkı sağlamasını, adalardaki asli Türk unsurunu yoketmeye çalışmak yerine bu insanlara vatandaşı oldukları Yunanistan'ın tüm diğer yurttaşları ile eşit eğitim hakkınının sunulması doğrultusundaki yükümlülüklerini yerine getirmesini beklemektedirler.

[322] Gös. yer.

3. BÖLÜM

3.1. Ana Dili, İki Dillilik ve Çok Dillilik Tartışmaları

3.1.1. Dil - Toplum, Dil - Kültür, Dil - Kimlik İlişkisi

Dil, insanların birbirleriyle iletişim kurma, duygu ve düşüncelerini aktarma, kendisini ve çevresini tanımlamada en etkin anlaşma sistemi ve sosyalleşme aracıdır. İletişimi sağlanacak şey ile iletişimi sağlayan şeyi birbirine bağlayan iletişim sisteminde dil, semboller kümesindeki kavramları şekillendirebilme de en önemli enstürmandır. Geçmişten günümüze biriktirme sistemi olarak tanımlanabilen dil, bir toplumun maddî ve manevî unsurlarının bütününü içinde barındırır. Bu unsurlar dil aracılığıyla, yazılı olarak işaretler şeklinde bize sunulmaktadır.[323]

Dil, çeşitliliğiyle toplumsal yapının belirlenmesinde en etkin araçlardan biridir. Ait olduğu dilsel topluluğun dünyayı ve hayatı anlamlandırmada ve karakteristiğinin tanımlanmasında ortaklığına işaret eder. Bu açıdan dil, toplumun içinde ve toplumlar arasında iletişim özelliğinin yanısıra toplumun kimliğini belirleyici ve ona aidiyeti sembolize etmektedir. Böylece, bireyin hangi topluluğa ait olduğunun en belirgin göstericisi bireyin dili olmaktadır.[324] O topluluğun kültürü, adetleri, gelenek ve görenekleri, yasa ve kuralları, değer ve normaları diline yansıyarak; kelimelerde, kelimelerin kullanış biçimlerinde ve cümle yapılarında karakteristik özellik gösterir.[325]

İnsanlar coğrafi koşullar nedeniyle, farklı dil ve kültür niteliklerine sahip topluluklar olarak yoğrulmuşlardır. Kültür de tıpkı dil gibi her topluluğa özgü olan, bireysel ve toplu yaşamlarını anlamlandırmada, düzenlemedeki adetler, inançlar sistemidir. Bir

---

[323] Alim Koray Cengiz, *Dil - Kültür İlişkisi Açısından Hatay'da İki Dillilik*, (Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi), Hatay 2006, s. 4.

[324] Kadir Yalınkılıç, *Bulgaristan Kırcaali Türklerinin Dil Durumu - Toplumdilbilimsel Bir İnceleme*, (Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi), Samsun 2013, s. 29.

[325] Cengiz, 2006:11.

insan, topluluk üyesi olarak edindiği tüm bu özgün alışkanlık ve becerileri de ancak dil yardımıyla aktarabilmektedir.[326] Kültür, bir toplumun mensubu olarak bireyin edindiği tüm bilgi, sanat, gelenek ve görenek, yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine almaktadır.[327] Bu kültürel ve tarihi mirasın yeni nesillere aktarımı açısında da dilin önemi büyüktür. Geçmişten gelen ve geleceğe taşınan söylenen, duyulan, yazılan, okunan ve anlatılan zengin bir kültür hazinesidir dil. Bu sebeple geçmişin korunmasında ve aktarılmasında önemli bir işlevi vardır.

İnsanoğlunun toplumsal tecrübe mirasını da kuşaktan kuşağa aktaran dil, geçmişten gelen bu tecrübeler ile ne olabileceğine ve ne yapılması gerektiğine dair birikimlerden yeni neslin yararlanmasını böylece de sosyal yapının korunmasını ve sürekliliğini sağlar.[328] Böylelikle toplulukların karakterize olan sosyal davranış yapıları da geçmişten geleceğe aktarılmış olmaktadır.

Toplumları tanımlayan belirli özellikler olduğu gibi, toplumu oluşturan bireylerinde kendine özgü, özel niteliklerini ortaya çıkaran kimlikleri vardır. Bireyin tüm özelliklerini kapsayan kimlik kavramı, etnik, dilsel, dinsel, sınıfsal, cinsiyet gibi farklılıkları içinde barındıran, ben ve öteki ayrımını doğuran ve bir aidiyet belirten geniş bir anlama sahiptir.[329] Özellikle etnik kimlik ve etnisite kavramları, kimliğin en çok tartışılagelen unsurlarıdır.

Etnik ve ulusal kimliklerin belirleyici unsuru da yine dildir ve bu kimliklerin gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli bir role sahiptir. Özellikle ulusdevletlerin oluşmaya başladığı 18. yüzyıldan itibaren, dilin kimlikler açısından siyasal bir soruna dönüşmesinde de bu rolü etkendir. Yurttaşlarında ulusa aidiyet bilincini yaratma hedefinde olan ulusdevlet için dil, en etkin ulusallaştırma araçlarından biri olarak kabul

[326] Yalınkılıç, 2013:31.

[327] Cengiz, 2006:8.

[328] Cengiz, 2006:6.

[329] Yalınkılıç, 2013:34.

edilmiştir. Böylece dilin ulusallaştırılmasıyla eğitim ve kültüre de ulusal bir şekil kazandırılmaya çalışılarak belirli bir toplumsal yapı şekillendirilmiştir.[330]

Bu süreçte egemen toplum içinde azınlık ve göçmen dillerinin ve kültürlerinin varlığını sürdürebilmeleri, bu dilleri kullanan grupların etnik dilsel canlılığına ve dil sürdürümüne bağlı olmaktadır.

Etnik dillerin ve kültürlerin sürdürümü, hem egemen ülkenin ekonomik, politik ve kültürel durumu hem de o ülkedeki azınlık ve göçmenlerin kültürel ve kişisel niteliklerine bağlı olarak çeşitli faktörlerin etkileri ile yakından bağlantılıdır. Dolayısıyla egemen ülkenin politikalarının yanısıra, kendi dillerine yüklediği değerler ve dil kulanımındaki tercihleri etnik grupların varlık ve süreklilik göstermesindeki önemli belirleyiciler olmaktadır. [331]

Bir toplumun kimliğini kültürle birlikte gelecek nesillere aktarıcı en güçlü araç olan dilin ölümü, o dilin bağlantılı olduğu tüm değer yargılarının, gelenek ve göreneklerin, kültürel değerlerin ve dilin özelliklerinin de toplumsal hafızadan silinip yokolmasına neden olur. Dilin kullanım yaygınlığı sosyal hayattan eğitim ve bilime kadar arttığı müddetçe dilin gelişimi ve zenginleşmesi mümkün olur. Batı Trakya Türk Azınlığı gibi egemen nüfus içinde azınlık durumunda olan toplumların dilsel sürekliliği ve kültürlerinin yaşatılabilmesi için ülkenin resmî dili Yunanca'nın yanısıra anadilleri Türkçe'de de eğitim haklarının gözetilmesi bu açıdan son derece önemlidir.[332]

Egemen dilin ve kültürün hâkim olduğu ortamlarda ana dilinin ve kültürün korunumu ve gelecek nesillere aktarımı kolay olmamaktadır. Etnik dilsel canlılığın sürdürümü ile etnik aidiyet ve kültür aktarımı ve din algısının nesiller boyu sürmesinde, ana dilin korunumu ve ana dilinde eğitim bu nedenle temeli oluşturmaktadır.

---

[330] Yalınkılıç, 2013:35.

[331] Gülcan Çolak Bostancı, "Amerika'daki Birinci ve İkinci Kuşak Türklerin Dil Tercihleri, Sürdürümleri, Tutumları ve Etnik Dilsel Canlılıkları", *Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi,* Sayı 70, Yaz 2014, sayfa 105-106

[332] Kadir Yalınkılıç - Kutlay Yağmur, "Batı Trakya Türkleri'nin Anadillerine ve Kültürlerine Karşı Tutumları",*Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi (Bilig),* Sayı: 70, Yaz 2014, s. 284.

3.1.2. Ana dili Kavramı ve Ana dilinde Eğitim

Ana dili, bir kimsenin bilinçli bir öğrenim evresi olmaksızın edindiği ilk dildir. İçinde doğduğu toplumun, kültürün kavramlarını anlamlandırdığı, düşüncelerinin şekillendiği, dünyayı tanımladığı ilk dildir. Kişinin beyninde ilk defa o dilin sistematiği yer ettiği için de çene yapısından, dil ve dudak kaslarına kadar ses çıkarmada etkili olan tüm organları bu ana dile göre şekillenmektedir. Zaten bu sebepledir ki ikinci dili öğrenenler bunu kullanırken mutlaka ilk dilin izlerini yansıtmaktadırlar.[333]

Kişinin bu ilk dil edinimini yakın çevresinden ve en çok vakit geçirdiği kişiden kopyalaması, bu kişinin de genellikle anne olması bu dil türünün adlandırılmasında 'ana' kavramının kullanılmasını tesadüf kılmamaktadır. Çocuk ilk önce annenin konuştuğu dilin ya da lehçenin, ağzın ses, vurgu, ton gibi özelliklerini kazandığı için, ana dilinde annenin yerel/bölgesel ağız, ses özelliklerini taşır. Annesi olmayan yahut kimsesizler yurdunda büyüyen çocuklar için bu durumda ana dili edinimi, dil kopyalamasını çevresindeki en yakın kişi üzerinden yaparak gerçekleştirmektedir. Dolayısıyla anadili, ilkbaşta anneden veya en çok vakit geçirilen kişilerden, daha sonra ise ilişkide olunan yakın çevreden edinilen, bilinçaltında tutulan, bireyin ait olduğu toplumla arasındaki en güçlü bağdır. Evren kişinin zihninde anadile göre şekillenir, çevresindeki varlıklar, olaylar, duygu ve düşünceler anadile özgü bir anlatım yoluyla dile getirilir.[334] Bu haliyle anadili, bir toplumun kimliğinin, kültürünün yansıtıcı bir aynadır.

Kimlik ve dil sadece kültürel değil siyasi bir olgu olarak da devletin ilgi alanı olmuştur. Özellikle ulusdevletler inşaa edilirken ulusdevlete uygun vatandaş kimliği oluşturmada, kültürlerin taşıyıcısı olan dil, eğitim sistemi üzerinden bu hedefi gerçekleştirme aracı olarak görülmüştür. Bu açıdan anadilde eğitim talebi, talep ediliş biçimine de bağlı olarak sadece eğitim sorunu olmaktan çıkıp, sosyal, kültürel ve siyasi

---

[333] Jale Öztürk, "Hatay İli Samandağı İlçesinde İki Dilli Konuşurların Ağız Özellikleri", *Prof. Dr. Mehmet Özman Armağanı,* Çukurova Üniversitesi Basımevi Müdürlüğü, Adana 2014, s.264

[334] Doğan Aksan, Anadili, s. 425-428.

boyutları olan bir mesele haline gelmiştir.[335] Bu süreçte ulusdevletin egemen dil ve kültüründe azınlık grupların dil ve kültürleri pek de yaşama imkânı bulamamış, hâlen de mevcudiyetlerini sürdürmede mücadeleye devam etmektedirler.

Bu tartışmaların yaşandığı pekçok ülke azınlık dillerini eğitim sistemine; müfredatta ülkenin resmî dili ile eşit yer verme, yabancı dil dersi olarak zorunlu yahut seçmeli olarak yer verme, okul dışında özel kurslar ile öğrenimini sağlama şeklinde dahil ederek çeşitli yönetemler uygulayagelmektedir. Burada önemli olan, eğitim sisteminde veya yaşamboyu eğitim kapsamında anadilin sadece öğretilmesinin mi hedefleneceği (anadili eğitimi) yoksa ana dilde eğitimde sürekliliğin mi hedefleneceğidir (anadilde eğitim).

Zira ana dilde eğitim hakkı ve anadil eğitimi, pekçok uluslararası sözleşme ile güvence altına alınarak, bu kapsamda, bir bireyin kendi dilini eğitimde, yönetimde, medyada ve hukukî işlerde kullanabilmesi, bir insalık hakkı olarak belirtilmiştir. Dil Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa Bölgesel Diller ve Azınlık Dillerini Koruma Antlaşması, Ulusal Azınlıkların Korunmasına İlişkn Çerçeve Sözleşmesi, Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararsı Sözleşmesi[336], BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararsı Sözleşmesi[337] gibi antlaşma ve sözleşmeler anadilde eğitim hakkı başta omak üzere pekçok eğitim ve kültürel hakkı teminat altına alan uluslararası metinlerdendir.

Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararsı Sözleşmesi'nin 27. maddesinde; etnik,dinsel ya da dil azınlıklarının bulunduğu devletlerde, bu azınlıklara mensup olan kişilerin, kendi gruplarının diğer üyeleri ile birlikte, kendi kültürlerinden yararlanma, kendi dinlerine inanma ve bu dine göre ibadet etme, ya da kendi dillerini kullanma hakkından yoksun bırakılmayacakları açıkça belirtilmektedir. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 30. maddesi ise; soya, dine ya da dile

---

[335] Türkiye'de Anadilde Eğitim Sorunu: Zorluklar, Deneyimler ve İki Dilli Eğitim Modeli Önerileri, *Uluslararası Kültürel Araştırmalar Merkezi*, UKAM Yayınları, Şubat 2013, sayfa: 6-7.

[336] Türkiye'de Anadilde Eğitim Sorunu: Zorluklar, Deneyimler ve İki Dilli Eğitim Modeli Önerileri, 2013:9

[337] Türkiye'de Çiftdillilik ve Eğitim - Sürdürülebilir Çözümler İçin Atılması Gereken Adımlar, *ERG - Eğitim Reformu Girişimi*, Kasım 2010, sayfa: 8

dayalı azınlıkların ya da yerli halkların var olduğu devletlerde, böyle bir azınlığa mensup olan ya da yerli halktan çocuğun, ait olduğu azınlık toplumunun diğer üyeleri ile birlikte kendi kültüründen yararlanma, kendi dinine inanma ve uygulama ve kendi dilini kullanma haklarından yoksun bırakılamayacağı ifade edilmektedir. Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararsı Sözleşmesi'nin 13. maddesiyle de bireylerin ve kuruluşların eğitim kurumları kurma ve yönetme özgürlüklerinin kısıtlanamayacağı hükmü yer almaktadır.[338]

Bireysel dil haklarını garanti altına alan bir diğer belge olan Uluslararası İnsan Hakları Bildirgesi'nin 2. maddesi, hiçbir bireyin, dilinden dolayı ayrımcılığa uğrayamayacağı ve haklardan yoksun bırakılamayacağını; 10. maddesi , bireyin mahkemede konuşulan dili anlamadığı takdirde, tercüman sağlanması hakkına sahip olduğunu; bireylerin ifade özgürlüğünü garanti altına alan 19. maddesi, kişinin istediği dilde kendisini ifade edebileceğini; 26. maddesi, herkesin eğitim hakkı olduğunu ve bu konuda dil seçimi yapabileceğini açıkça ifade etmektedir.[339]

Öte yandan bireysel dil haklarının yanısıra, bir grubun yahut topluluğun kendi dilini yaratabilmesi ve gelecek kuşaklara aktarabilmesini ifade eden kolektif dil hakları da pekçok uluslararası metinde güvence altına alınmıştır.[340] Ancak bu hakların, daha öncede belirtildiği gibi özellikle ulusdevlet modeli inşa etmek isteyen ülkelerde fiiliyata geçirilmesi kolay olmamakta, siyasi tartışmaların gölgesinde kalarak, farklı dil gruplarını, topluluklarını sosyal yapıdaki ayrışmanın hedefi haline getirmektedir.

Bireylerin günlük yaşamlarında kullanmadıkları, aşina olmadıkları bir dilde eğitim almaları pekçok olumsuz olası etkiye yol açabilmektedir. Şöyle ki;

[338] Türkiye'de Çiftdillilik ve Eğitim - Sürdürülebilir Çözümler İçin Atılması Gereken Adımlar, 2010:8

[339] Türkiye'de Anadilde Eğitim Sorunu: Zorluklar, Deneyimler ve İki Dilli Eğitim Modeli Önerileri, 2013:17.

[340] Türkiye'de Anadilde Eğitim Sorunu: Zorluklar, Deneyimler ve İki Dilli Eğitim Modeli Önerileri, 2013:18.

- *Okul öncesi eğitimin bilişsel ve dilsel yararları önemli derecede azalıyor.*
- *Çok sayıda çocuk okulu erken terk ediyor.*
- *Çok sayıda çocuk değerlendirmelerde düşük performans gösteriyor.*
- *Çok sayıda çocuk sınıf tekrarı yapıyor.*
- *Ortaöğretim sonunda resmî ve yabancı dil yetkinliklerine ilişkin hedefler gerçekleşmemiş oluyor.*
- *Eğitim dilinde yetkin olmayan öğretmenler, öğretmen eğitimlerinden de yeterince yararlanamıyor.*
- *Eğitime ilişkin ulusal hedefler yakalanamıyor.*
- *Okuma-yazma bilmeyen ve sayısal okuryazar olmayan kişilerin oranı daha yüksek oluyor.*
- *Eğitimde başarı günlük yaşamda okul diline erişime bağlı olduğu için gruplar arasındaki toplumsal ve ekonomik ayrışma sürüyor/derinleşiyor.*[341]

Unutmamalıdır ki anadilde eğitim, bir bireyin eğitim alma hakkının da ötesinde, o bireyin kimliğine, kültürüne, diline, dininine yani o bireyin içinde yoğrulduğu tüm özelliklerine karşı bir saygıyı ve kabullenişi ifade etmektedir. Dolayısıyla bireyin, kendine özgü bu motiflerini canlı tutabilmesi, geliştirebilmesi ve aktarabilmesi için ana dilde eğitimin önemi büyüktür.[342]

Yine bireyin eğitim hayatını başaralı bir şekilde sürdürebilmesinde, edinilmiş dilin ardından ikinci dilin öğrenilmesinde ve dile hâkimiyette ana dilinde eğitim temeli oluşturmaktadır. Yapılan araştırmalar anadilinin erken yaşlardan itibaren doğru şekilde öğrenilip kullanılmaması halinde ikinci dili öğrenmede dil aksaklığı, kavram bulma zorluğu, ifade eksikliği gibi sıkıntıların yanı sıra özgüven eksikliği ve kültürel kimlik uyumsuzluğu gibi sorunlara neden olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu sebepledir ki, iki

[341] Türkiye'de Çiftdillilik ve Eğitim - Sürdürülebilir Çözümler İçin Atılması Gereken Adımlar, 2010:11.

[342] Türkiye'de Anadilde Eğitim Sorunu: Zorluklar, Deneyimler ve İki Dilli Eğitim Modeli Önerileri, 2013:18.

dilli çocukların yaşadıkları ülkelerde anadillerini kullanmalarını engelleyecek uygulamalar, eğitimin felsefesiyle bağdaşmamaktadır.[343]

Ancak Yunanistan'ın da aynı coğrafyada yer aldığı Batı Avrupa'da ne hükümetler ne de toplumlar farklı dil ve kültürlere sıcak bakmazken, eğitim sistemlerinde anadile yönelik ağırlıklı uygulama, azınlık dillerinin eritilmesi doğrultusunta şekillenmektedir. Kamuoylarında yükselen yabancı ve göçmen karşıtı söylem ve tutumların da etkisiyle Avrupa'daki Türk toplumu okullarda Türkçe dersi alma hakkını ülke ülke kaybetmeye başlamıştır. Örneğin, 2004 yılından itibaren Danimarka, Norveç ve Hollanda'da Türkçe anadili dersi ilköğretim okullarında kaldırılmıştır.[344]

3.1.2. İki Dillilik ve İki dilde Eğitim

Kişiler çeşitli nedenlerle, birden çok dilin konuşulduğu ortamlarda da yaşayabilmektedir. Bu çokkültürlü ve çokdilli ortam, siyasal sebeplerle ülke sınırları içinde farklı toplumların birlikte yaşamasından kaynaklanabildiği gibi, kişilerin farklı milletlerden kişilerle evlenmesi soncunda da gerçekleşebilmektedir.

İkidillilik, çeşitli toplumsal ve kişisel sebeplerden ötürü kişinin iki veya daha fazla dili edinmesi, her iki dilde de okuma - yazma becerisine sahip olması durumu şeklinde tanımlanabilmektedir.[345]

Bireylerde ikidillilik; anne - babasının anadili farklı olan çocuklarda, yabancı bir ülkede uzun yıllar yaşayanlarda, öğrendiği ikinci dili aktif kullanma imkânı bulanlarda, bir ülkedeki azınlıklık toplumlarında ortaya çıkmaktadır.[346] Bazen bireylerin kullandığı

---

[343] Salim Küçük, "Kültürler Arası Konumda İki Dilli Öğrenciler İçin Öğretmen Yetiştirme Ve Erasmus Programı", *Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 238-239.

[344] Kutlay Yağmur, "Batı Avrupa'da Türkçe Öğretiminin Sorunları ve Çözüm Önerileri", *Dil Dergisi*, Sayı:134, 2006, s. 31-32.

[345] Jale Öztürk, *a.g.m.*, s. 3.

[346] Jale Öztürk, *a.g.m.*, s. 4.

ev dilinin yazılı bir şekli olmayabilir ama konuşma dili olarak kullanımı sözkonusudur. Bu durumdaki bireylerde de iki dillilik sözkonusudur.

Dolayısıyla ikidillilik, farklı dilleri olan kişilerin ilişkilerinden doğmaktadır. Bu ilişki ise kişilerin evlilik ve komşuluk gibi kendi tercihlerinin dışında, öğrenim, teknoloji, ekonomi, din, kültür, politika, askerî etkenler, doğal afetler gibi nedenlerin yol açtığı birlikte yaşama neticesinde ortaya çıkmaktadır.[347]

İkidilli ortamlarda bireyler genellikle ana dilini aile çevresinde öğrenmekte, ikinci ve daha fazla dili, eğitim/öğretim döneminde ve çalışma yaşamında edinmektedir.[348] İkidillilik, bireysel ve toplumsal olmak üzere iki grupta incelenmektedir. Bireysel ikidillilikte, bireyin iki dilli oluş durumu, iki kültürlü ortamlarda büyümesine ve ihtiyaç için öğrenmesi olmak üzere iki grupta incelenir. Çok uluslu evlilik, savaş, göç gibi çeşitli nedenlerle oluşan ikidilli ve kültürlü ortamda yaşayan bireylerin ikidilliğinde; bireyin anadili olmayan birbaşka dili, o dilin ana dili olarak öğretildiği ortamda edinmesi durumundan ötürü ikinci dil edinimi denir. İhtiyaç için öğrenilmiş ikinci dil ise yabancı dil olarak tanımlanmaktadır.[349]

Toplumsal ikidillilik ise, hayat akışından benimsediği dine, politik nedenlerden modaya kadar değişik nedenlerden ötürü toplumda meydana gelen ikidilli durumdur. Bireysel ikidillik, ikinci dil edinimini gerçekleştiren bireyi tekdilli bireylerden avantajlı duruma sokarken, toplumsal ikidillik her tür kargaşayı ve dezavantajı beraberinde getirir.[350]

Dil; kültür, din ve tarih ile birlikte kimliğin temeli olarak düşünüldüğünde özellikle çokdilli ve çokkültürlü ülkelerde ekonomi, ticaret ve sosyal hayatın yanında etnik ve bölgesel sorunlara da sebep olmaktadır. Çünkü çokdilli bir ortamda birey için dil seçimi,

---

[347] Günay Karaağaç, "Bireysel İkidillilik ve Toplumsal İkidillilik", *Türk Dili Di ve Edebiyat Dergisi,* Cilt CI, Sayı 717, s. 226.

[348] Doğan Aksan, *a.g.m.,* s. 431

[349] Günay Karaağaç, *a.g.m.,* s. 223-224

[350] Günay Karaağaç, *a.g.m.,* s. 224-225

iletişimin yanısıra kimliğin ve kültürün de konusudur.[351] Örneğin iki dilli ortamlarda, iki dilden birinin yaşatılması ve yaygınlaştırılması durumu diğerinin değiştirilmesi ve ölümüne neden olabilmektedir ki bir dil ölümü beraberinde kültür ve değerler sisteminin de yitirilmesini getirmektedir. Dil ölümü, kültürel asimilasyona yol açarak kaçınılmaz olarak kimliklerin de yokolmasına sebep olmaktadır.[352]

İkidillilik bir zenginlik olarak kabul edildiğinde pekçok alanda getireceği avantajları görmemek mümkün değildir;

İletişim Avantajları

1. Geniş kapsamlı iletişim olanağı (geniş aile, topluluk, uluslararası bağlantılar, iş alanları)

2. İki dilde okuryazarlık

Kültürel Avantajlar

3. Daha geniş kültürlenme, derinlemesine çokkültürlülük ve iki dil dünyası deneyimi

4. Daha çok hoşgörü ve daha az ırkçılık

Bilişsel Avantajlar

5. Düşünme faydaları (yaratıcılık, iletişime duyarlılık)

Karakter Avantajları

6. Daha yüksek özsaygı

7. Kimlik bakımından kendine güven

---

[351] Günay Karaağaç, *a.g.m.*, s. 226

[352] Günay Karaağaç, *a.g.m.*, s. 228.

Müfredat Avantajları

8. Derslerde daha büyük başarı

9. Üçüncü bir dili daha kolay öğrenme

Maddî Avantajlar

10. Ekonomik yararlar ve iş bulmada üstünlükler[353]

İkidilli bireylerin bu avantajlara sahip olabilmesinin, ancak kaliteli ikidilli eğitim ile mümkün olabileceği muhakkaktır. İkidilli ortamdaki bireyin neredeyse tekdilli ya da ana dilinde çok baskın olması, eğitim hayatından sosyal ilişkilerine ve iş yaşamına kadar pekçok güçlükle karşılaşmasına ve çouğunluk ile yarışamamasına ve yaşayamamasına neden olacaktır.

Diğer taraftansa bireyin neredeyse tek dilli ya da çoğunluk dilinde çok baskın olması, anadilini unutmasına veya anadilini tam olarak öğrenememesine neden olacaktır. Ki bu durum neticede bireyin kimliğinden ve kültüründen soyutlanmasını doğuracaktır. Çoğunluk dilinin hâkimiyeti; ana dilin kaybı veya zayıflamasıyla birlikte kendi toplumuna yabancılaşma, köksüzleşme, çoğunluk toplumunun değerleri içinde erime riski ve aidiyet ile kimlik problemi gibi talihsiz sonuçlara yol açabilmektedir.

Almanya'daki ikidilli Türk çocukları üzerinde yapılan bir araştırma, bireylerin ana dilini gözardı etmeden uygulanacak eğitim modelinin önemine uzun vadede dikkati çekerek, çarpıcı gerçekleri gözlerönüne sermiştir. Zira, ana dilin gözardı edilmesi Alman toplumu içinde, Almanya'da doğup büyüdükleri ve Alman okullarına gittikleri hâlde Alman gibi düşünememekle veya davranamamakla eleştirilen, diğer yandan Türk toplumu içinde de Türk gibi davranıp, konuşamadıkları için eleştirilen ve neticede her iki topluma da uyum gösteremediği gerekçesiyle yalnızlaşan iki dilli çocukların yetişmesine sebep olmakta ve bunların önemli bir kısmı, eğitimlerini yarıda bırakıp yasal olmayan yollara saparak, Avrupa'nın ortasında eğitim seviyesi ve yaşam kalitesi düşük bir kitlenin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Oysa doğru

[353] Yalınkılıç, 2013:39 - 40

eğitim modelleri sonucu çoğunluk hayatında kendine yer bulan kültürlü, içinde yetiştiği toplumla bütünleşmiş, sosyal, kültürel, psikolojik ve meslekî sorunları olmayan, sağlıklı ve sorunsuz bir Türk nüfusu yaşadığı ülkeye tartışmasız daha faydalı olacaktır.[354]

"Çiftdillilik ve Eğitim" başlıklı raporlarında Ayan Ceyhan ve Koçbaş'ın da belirttiği gibi[355], "bir birey için ikidillilik değil, bu potansiyeli doğru değerlendirecek eğitim politikalarından yoksun olması bireylerin eğitim hakkı açısından engelleyici olmaktadır". Raporda, ikidil gelişiminin bilişsel ve dilsel beceriler üzerinde engelleyici bir etkisinin olmadığı vurgulanarak, bir dilde geliştirilen okuma-yazma becerilerini, doğru pedagojik koşullar altında çocuğun ikinci dili öğrenmede olumlu yönde kullanabileceğinin altı çiziliyor.

İkidilli eğitim denince, dil düzeyleri ne olursa olsun günlük hayatta iki dil kullanan, kullanmak zorunda olan çocuğa her iki dilde birden verilen eğitim anlaşılmaktadır. İkidilli eğitim modellerinin bazılarında, iki dilin eşit derecede geliştirilmesi amaçlanarak, derslerin bir kısmı bir dilde diğer kısmı öteki dilde verilerek ikidilde de dengeli bir okuryazarlık kazandırılmak hedeflenir. Bazı eğitim modellerinde ise geçiş programı benimsenerek, çocuğun hâkim olduğu dil ile başlayan okuma yazma eğitiminde zamanla bir dile ağırlık verilerek, diğer dilde sadece dil ve edebiyat dersleri verilmektedir.[356] Dolayısıyla ikidilli eğitimde, eğitim faaliyetinin iki ya da daha fazla farklı dilde, hem anadile hem de egemen dile müfredatta yer verecek şekilde yürütülmesi söz konusudur. İkidilli eğitim ile sadece azınlık dilinin öğretilmesi değil, aynı zamanda azınlık dilinin diğer konuların öğretiminde de kullanılması anlaşılmalıdır.[357]

Çokkültürlü ve çokdilli pekçok ülkede uygulanan ikidilli eğitim modelleri arasında yaygın olarak dört model önplana çıkmaktadır. Geçiş Modeli'nde öğrenciye genellikle

---

[354] Salim Küçük, *a.g.m.,* s. 242.

[355] Müge Ayan Ceyhan - Dilara Koçbaş, *Çiftdillilik ve Eğitim*, İstanbul 2009.

[356] Türkiye'de Çiftdillilik ve Eğitim - Sürdürülebilir Çözümler İçin Atılması Gereken Adımlar, 2010:8.

[357] Türkiye'de Anadilde Eğitim Sorunu: Zorluklar, Deneyimler ve İki Dilli Eğitim Modeli Önerileri, 2013:10.

eğitiminin ilk iki yılında hem ana dilinde hem de egemen dilde eğitim verilmekte, daha sonra eğitim dili tamamen egemen dile geçmektedir. İdame Modeli'nde, müfretdar hem anadilde hem egemen dilde eğitim verecek şekilde hazırlanmakta, anadilde verilen eğitimin yoğunluğu artarak süresi uzatılmaktadır. Zenginleştirici Model'de, İdame Model'in yapısı korunarak ilaveten anadili azınlık dilinden olmayanların da o dili öğrenmesinin önü açılmakta, bu sayede farklı dil grupları arasında empati yaratarak oryantasyonun daha kolay olması hedeflenmektedir. Miras Modeli'nde ise azınlık dilinin ve az kişi tarafından kullanılan, kaybolma tehlikesi olan dillerin eğitim dili olarak benimsenmesi ve böylece dilin korunması amacı söz konusudur.[358]

İkidilli eğitimde bu ve benzeri modellerde uygulanan erken çıkış programlarında, öğrenciye bir ya da iki yıl anadilde eğitim verilerek daha sonra egemen dilde eğitime geçilmektedir. Geç çıkış programlarında ise bu süre dört ilâ altı yıla yayılmaktadır. Yapılan araştırmalarda bu uygulama ile öğrencinin hem ana dil hem de egemen dildeki dil becerilerinde daha başarılı olduğunu göstermiştir.

İkidilli eğitim modeli programlarındaki bir diğer uygulama farkı da iki dilli eğitimin aynı sınıfta mı farklı sınıfta mı yapılacağı noktasında ortaya çıkmaktadır. Tek yönlü olarak adlandırılan uygulamada, farklı dili konuşan öğrenciler farklı sınıflarda eğitim alırken, iki yönlü uygulamada, farklı dili konuşan öğrenciler aynı sınıfta eğitim almaktadır. Tek yönlü programda öğrenci ilk başta derslerinin yüzde 90'ını anadilinde alırken bu oran dördüncü yılın sonunda yüzd 50'lere geriler. Dolayısıyla ana dili gitgide yerini egemen dile bırakır. İki yönlü uygulamada ise farklı dili konuşan öğrenciler, aynı sınıfta iki farklı dilde de eğitim almaktadır.[359]

Ana dili azınlık dili olan bireyler açısından ikidillilik, hem kendi kültürünü devam ettirme hem de kendi azınlığı dışında ekonomik ve politik açıdan daha geniş bir toplumda yer alabilme bakımından bir zorunluluktur. Ana dili azınlık dili olan çocuklardan anne babaları ve toplumları genellikle çok iyi şekilde çoğunluğun dilini de

[358] Türkiye'de Anadilde Eğitim Sorunu: Zorluklar, Deneyimler ve İki Dilli Eğitim Modeli Önerileri, 2013:10.

[359] Türkiye'de Anadilde Eğitim Sorunu: Zorluklar, Deneyimler ve İki Dilli Eğitim Modeli Önerileri, 2013:24.

öğrenmelerini beklemektedir. Böylelikle çoğunluk içinde ekonomik ve politik yaşamda söz hakkına sahip olmaları umulmaktadır. Öte yandan Azınlık çocuklarının, Azınlık toplumunun tüm ögelerinin aktarıcısı olarak kendi ana dillerini de çok iyi bilmeleri istenmektedir.

Öte yandan azınlıkların yaşadığı ülkeler de kendi sosyal, kültürel, tarihsel ve siyasi tutumlarına göre eğitim modelleri geliştirmekte; ülkelerin etnik çeşitliliği ve azınlık ve göçmen gruplara tanıdıkları statüler bunda belirleyici olmaktadır. Ana dili egemen dilden farklı olan bu gruplar açısından, ülkelerin orta ve uzun vadede bu gruptaki öğrenciler için ikidili yada daha fazla dili de kullanacak şekilde mi yoksa egemen dile geçiş demek olan tekdillilikle neticelenecek şekilde mi bir eğitim programı uygulayacağı önem kazanmaktadır.

Avrupa'da pekçok ülkede göçmen dilleri eğitim sisteminin bir parçası olarak eğitim kurumlarında ya da özel kurumlarda öğretilmektedir. Türkçe ise, pekçok Avrupa ülkesinde okul müfredatında yer verilerek ya da okul saatleri dışında öğretilmektedir. Batı Avrupa ülkelerinde Türkçe genellikle, ilkokullarda ders saatleri dışında anadili olarak, orta dereceli okullarda ise ana dili veya yabancı dil kapsamında seçmeli ders olarak okutulmaktadır.[360] Batı Trakya Türk toplumunun resmi azınlık statüsüyle yaşadığı Yunanistan'da da Türkçe dersi, 2006 - 2007 eğitim - öğretim döneminden itibaren Türk Azınlığın yaşadığı Doğu Makedonya - Trakya Bölgesi'ndeki devlet ortaokullarında seçmeli yabancı dil dersi olarak öğretilmeye başlanmıştır. Ancak daha önce de ifade edildiği gibi Azınlık statüsü sebebiyle özerk olan eğitim sistemi içinde Batı Trakya Türklerinin ikidilli Azınlık okulları kapsamında iyileştirmeye ihtiyacı varken, özellikle ortaöğretimde, talebi karşılamaktan uzak olan 2 adet ikidilli Azınlık ortaokulu sayısının ivedilikle arttırılması ve yeni okulların açılması talebinin karşılanması hayati önem taşırken devletin Türklerin yaşadığı bölgedeki tekdilli devlet ortaokullarına Türkçeyi seçmeli yabancı dil dersi olarak koyması büyük tepkiyle karşılanmıştı.

[360] Kutlay Yağmur, *a.g.m.,* s. 27.

Öte yandan kanunda belirtilen bölge kısıtlaması nedeniyle Rodos ve İstanköy'deki Türk nüfusunun bu uygulamadan yararlanmasına olanak tanınmamaktadır. Yunanistan tarafından tıpkı Batı Trakya Türkleri gibi "müslüman" nüfus olarak tanımlanan ancak onlardan ayrı olarak resmî azınlık statüsü bulunmayan adalar Türklerine, Türkçe ana dilinde eğitimin okullarında kaldırılmasının ardından, yaşadıkları bölgelerdeki tekdilli devlet okullarında yabancı dil olarak dahi Türkçeyi öğrenim hakkı tanınmamıştır.

Yukarıda da kaydedildiği gibi göç veya siyasî nedenlerle pek çok ülkede ve özellikle dil zengini olarak adlandırılan Avrupa'da, göçmen yahut azınlık statüsüyle bulunan Türk toplumları açısından ana dilleri Türkçe, bu ülkelerin eğitim sistemlerinde genellikle yabancı dil olarak yer almaktadır.

Ancak Türkçenin yabancı dil olarak okutulması için, nitelikli öğretim elemanı ve eğitim materyali gerekmektedir. Hele ki Türkçenin ana dili Türkçe olan Türk çocuklarına okutulmasıyla, anadili Türkçe olmayan yabancı çocuklara okutulmasında uygulanacak yöntemde somut bir ayrım yapılması ve buna göre geliştirilmiş eğitim materyallerinin uygulanması gerekmektedir.[361]

3.2. Batı Trakya Türk Azınlığı ve İki Dilli Eğitim Modeli

Daha önce ifade edildiği gibi, Yunanistan'ın Doğu Makedonya - Trakya Bölgesi'nde yaşayan Batı Trakya Türkleri, Lozan Antşalması'nın ilgili maddeleri uyarınca ana dilinde eğitim hakkına sahiptir. Bununla birlikte, anadilde eğitim hakkı coğrafi olarak sınırlandırılarak, Azınlık satatüsüne sahip Batı Trakya Türklerinin yaşadığı Yunanistan'ın Doğu Makedonya - Trakya Bölgesi dışında yaşayan adalar Türkleri gibi, ülkedeki diğer Türklere tanınmamaktadır. Batı Trakya Türk Azınlık mensupları ana dilde eğitimi, bölgede bulunan ilkokulların yanında, Gümülcine ve İskeçe'de eğitim veren birer Azınlık ortaokul ve lisesi ile yine iki ildeki birer medresede almaktadır.

[361] Kutlay Yağmur, *a.g.m.,* s. 40.

Dersler hem Türkçe hem Yunanca olarak her iki dilde eşzamanlı okuma yazma şeklinde verilmektedir.[362]

Batı Trakya'daki ikidilli Azınlık okullarında uygulanan eğitim modeli, daha çok ana dilini koruma modeline yakındır. Bu modelin uygulamasında, çocuğun ait olduğu azınlık grubunun dili, egemen dile koşut olarak eğitim dilinde kullanılmakta, sınıfın dili ise ağırlıklı olarak anadili olmaktadır. Uygulama ile çocuğun ana dili korunurken, egemen dildeki becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmekte, her iki dilde de okuryazarlık kazandırılmaya çalışılmaktadır.[363]

Yunanistan'da uygulanan ikidilli eğitim, Türkiye ile Yunanistan arasında imzalanan antlaşma ve protokollere göre belirlenmiştir ki bu alanda da en temel hukukî metin Lozan Antlaşması'dır. Bu antlaşma ve protokollerle belirlenen ikidilli eğitim modeli uygulamada başarısız kalmıştır. Yapılan araştırmalar da Azınlık okullarındaki düzenlemelerin her iki dilde de etkin öğrenmede yetersizliği ortaya koymaktadır.[364]

Batı Trakya'daki iki dilli eğitim tarihine bakılacak olunursa, Batı Trakya Türklerinin yaşadığı bölgenin yönetimi Yunanistan'a bırakıldığı zaman bölgedeki okullarda sadece ana dil Türkçe'de eğitim verildiği görülmektedir. Ülke sınırlarının kesin olarak çizilmesinin ardından resmî Azınlık statüsüyle Yunanistan'ın yönetimine bırakılan Batı Trakya Türkleri'nin okullarında Yunanca önce dil dersi olarak eğitim sistemine dahil edilmiştir. Buna rağmen Yunanca dersi, uzun yıllar müfredatta olsa bile devletin de önemsememesinin etkisiyle Azınlık okullarında öğretilememiştir. Ancak zaman Yunanca'nın lehine işleyerek, en başta derslerin tamamının Türkçe olduğu Azınlık okullarında Yunanca dersler müfredatta ağırlığını arttırmış ve hatta günümüzde ikidilli Azınlık okullarında dil dengesini Yunanca lehine değiştirmiştir.[365]

---

[362] İbrahim Kelağa Ahmet, "Yunanistan'da (Batı Trakya'da) Azınlık Eğitim Sistemi İçindeki İkidilli (Türkçe – Yunanca) Azınlık İlkokulları", *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, Cilt VI, Sayı 1, İzmir 2006, s. 3.

[363] Kelağa Ahmet, 2005:138-139

[364] Kelağa Ahmet, *a.g.m.*,s.1

[365] Kelağa Ahmet, 2005:136

Azınlığa ana dilde eğitim hakkını veren Lozan Antlaşması'nda aynı zamanda bu antlaşmaya aykırı olarak içhukuk düzenlemesi yapılamayacağı da belirtilmiş olmasına rağmen, günümüze kadar çıkartılan yasalar ve getirilen düzenlemeler, ders saatlerinde olduğu gibi Azınlık eğitiminin yasal özerkliğine devletin müdahalesinin önünü açmıştır.[366]

İkidilli Azınlık okullarındaki Yunanca müfredattaki derslerde 2000 yılına kadar ana dili Yunanca olanlar için hazırlanmış eğitim materyalleri kullanılmaktaydı. Ki bu durum, Yunancayı ikinci dil olarak öğrenen ana dili Türkçe olan çocuklar için, öğrenim süreçlerinin istenilen düzeyde olmasını engellemiştir. Avrupa Birliği destekli "Müslüman Çocukların Eğitimi" programı ile bu durumu iyilştirme yoluna giden devlet, adıgeçen program ile Azınlık okullarında Yunancayı ikinci dil olarak öğretecek eğitim materyalleri geliştirilimiş ve bu dersleri verecek olan öğretmenleri hizmet içi eğitime tabii tutmuştur. Azınlığa anadilde eğitim hakkını veren Lozan Antlaşması'nda aynı zamanda bu antlaşmaya aykırı olarak içhukuk düzenlemesi yapılamayacağı da belirtilmiş olmasına rağmen, günümüze kadar çıkartılan yasalar ve getirilen düzenlemeler, ders saatlerinde olduğu gibi Azınlık eğitiminin yasal özerkliğine devletin müdahalesinin önünü açmıştır.[367] Diğer taraftan ise Türkçe müfredatın Yunan dilinde aldıkları eğitim ile Türk dilindeki dersleri vermeye çalışan öğretmenlerin, Türkçe ders kitaplarını anlama ve anlatmadaki sıkıntıları sürmektedir.

Bugüne kadar alınan idarî kararlar ve yasal düzenlemeler ile özerk yapısını yitirir hâle gelen ikidilli Azınlık okullarında Türkçenin öğretilmesine gerekli önemin verilmemesi diğer yandan Yunancanın öğrenilmesini de olumsuz etkilemektedir. Bu durum, ana dili Türkçeye ilginin azalmasına ve ikidilli Azınlık okullarının itibar kaybetmesine neden olmaktadır. Düşük eğitim kalitesinden dolayı aileler, özellikle de yüksek eğitim aşamasında çocuklarının çoğunluk çucuklarıyla yarışabilmesi ve o seviyedeki eğitimi anlayabilmeleri için eğitimin ilk aşamalarından itibaren tekdilli devlet okullarına yönelmektedir.[368]

---

[366] Kelağa Ahmet, *a.g.m.,* s. 3

[367] Kelağa Ahmet, *a.g.m.,*s. 5

[368] Kelağa Ahmet, *a.g.m.,* s. 10

Avrupa'da ana dilinin korunması modeline uygun olarak azınlık dilinde eğitim veren ve güçlü ikidilliliği hedefleyen okulların kurulması için mücadele verilirken, Batı Trakya'da mevcut ikidilli okulların işlevsellik kazandırılarak, korunması dolayısıyla kapanmasının önüne geçilmesi için mücadele vermek gerekmektedir.[369]

Yunanistan'da ikidilli eğitim sadece, devletin ülkede tanıdığı tek resmî azınlık olan Batı Trakya Türkleri için sağlanırken, adı geçen bu ilk ve ortaöğretim kurumlarının dışında anaokul ve yüksek öğretim kurumlarında ise Türk Azınlık için de sağlanmamaktadır.

Oysa özellikle ana dilin edinim sürecinin devam ettiği okulöncesi eğitim döneminde, sadece egemen dilde eğitimin verildiği ve egemen kültürün yansıtıldığı tekdilli Yunanca anaokullarına ana dili Türkçe olan Azınlık çocuklarının gitmesi, bu çocukların dilsel ve kültürel gelişimi açısından ciddi sakıncalar taşımaktadır.[370]

Bu nedenle, Türk Azınlık tarafından talep edilen, doğrudan Azınlık öğrencilerine yönelik ikidilli anaokulları açılması talebinin devlet tarafından fiiliyata geçirilmesi son derece önemlidir. Zira 2006 yılında çıkartılan kanun ile 1 yıl okulöncesi eğitim zorunlu eğitim kapsamına alınmış, böylece ülkede 1985'ten beri 9 yıl olan zorunlu eğitim 10 yıla çıkartılmıştır. Ülkedeki zorunlu eğitimin 9 yıl olduğu zamanlarda dahi Azınlık öğrencileri için bu zorunluluk sadece ilkokulu kapsayacak şekilde 6 yıl iken, 1 yıl anaokulunun zorunlu eğitim kapsamına alındığı 2006'tan itibaren Türk Azınlık çocukları da Yunanca anaokuluna gitmeye mecbur kılınmıştır.

Öte yandan kısa süre önce Eğitim Bakanı Nikos Filis tarafından yapılan açıklamada, eğitimde reform kapsamında ülkedeki zorunlu eğitimi liseyi de içine alarak 14 yıla çıkarmayı hedefleyen projeye göre, zorunlu anaokulu eğitiminin 2 yıla çıkarılacağının duyurulması[371], Azınlık içinde endişeyi iyice arttırarak, ikidilli anaokulu talebini yüksek sesle dile getirmelerine neden olmaktadır. Türk Azınlık tarafından Yunanistan'a, Lozan

[369] Kelağa Ahmet, 2005:136

[370] Kelağa Ahmet, 2005:105

[371] "Zorunlu eğitim 14 yıl, anaokulu eğitimi iki yıl olsun önerisi", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 962, 8 Ocak 2016, s. 6.

Antlaşması'nın 41. maddesine göre sahip oldukları anadilde eğitim hakkının tüm eğitim kurumlarında uygulaması çağrısında bulunulmaktadır.

Temel eğitimin parçası olmasına rağmen Azınlık anaokullarının kurulmasının öngörülmediği Yunanistan'da, okulöncesi eğitimde kullanılan öğrenme ve öğretme materyalleri tekdilde, Yunancadır. Anadili Türkçe olan Azınlık çocuklarının Yunanca konusunda herhangi bir dilsel beceriye sahip olmadan gitmek zorunda kaldıkları bu okullarda, öğretmenin hiç Türkçe bilmemesi durumunda en temel ihtiyaçlarda dahi iletişim kuramamaktadırlar.[372]

Ana dili yok sayılıp eğitim sürecinin dışında bırakılarak, tekdilli devlet anaokuluna devam etme zorunda bırakılan çocukta bu durum, özgüven kaybına yol açmaktadır. Sahip olduğu dilin ve onu yansıtan kültürün görmezden gelinmesi çocukta aşağılanma ve dışlanma hissine sebep olacak, uyum sorunu yaratacak ve öğrenme sürecini olumsuz etkileyecektir.[373]

Türkiye ve Yunanistan, her iki devletin, ülkelerindeki Lozan azınlıkları için eğitimden, dini hayata, idari ve hukuki tüm alanlarda işlettikleri mütekabiliyet esası, esasından bahse konu azınlıkların kurumlarında işlevsel olamama durumuna yol açmaktadır. Özellikle eğitimde gözlemlenebileceği üzere, ders kitapları, öğretmen eksikliği vb eğitim materyalleri ve en önemlisi eğitim metodu konusunda her iki ülke de kendi azınlıklarının eğitim sisteminde başarısız olmuştur.

Batı Trakya Türkleri'nin ikidilli Azınlık okullarındaki sorunlarının ve temelde ikidilli eğitim uygulamasındaki sorunlarının bir benzeri, İstanbul'da 1 anaokulu, 3 ilkokul ve 3 ortaokul ve lisede 207 öğrenci ile eğitimi sürdüren Rum Azınlıkta da mevcuttur.[374]

---

[372] Kelağa Ahmet, 2005:105

[373] Kelağa Ahmet, 2005:141

[374] *http://www.azinlikca.net/yazarlar/dimostenis-yagcioglu/istanbul-rum-azinligi-nin-degismekte-olan-kaderi-dimo-yagcioglu-azinlikca76.html*, (21.02.2016)

3.3. Avrupa Birliği Çok Dillilik Programları ve Yunanistan'daki Uygulamalar

Çok dilli ve kültürlü Avrupa coğrafyasında Avrupa Birliği; Avrupa Konseyi, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Parlamentosu olarak üç yapısında dil öğrenimini ve çokdilliliği destekleme kararı almıştır. İkidilli eğitimin bir adım ötesi olarak Avrupa Birliği çok dillilik politikalarıyla artık yalnızca toplumsal bütünleşmeyi hedeflememekte, ilaveten çok dilli vatandaşlardan oluşan bir Avrupa'nın eğitimden ekonomiye, yönetimsel ve sosyal alanda daha profesyonel bir yapıda olmasını amaçlamaktadır.

Avrupa Komisyonu Bildirgesi (2005) AB'nin çokdillilik politikası için üç temel aşama belirlemiştir:

"1. Yurttaşların AB mevzuatı, süreçleri ve bilgilerine kendi dillerinde erişebilmelerini sağlamak,

2. Dillerin ve çokdilliliğin Avrupa ekonomisi üstünde oynadığı önemli rolü vurgulamak ve bunu daha da geliştirmenin yollarını bulmak,

3. Karşılıklı anlayış ve iletişimi iyileştirmek için bütün yurttaşları daha çok dil öğrenip konuşmaları için özendirmek."[375]

Avrupa Birliği'nin çokdillilik politikası için iki merkezi hedef ise şunlardır:

"■ AB'nin dilsel çeşitliliğinin yarattığı fırsatların ve değerinin farkındalığını artırmak ve kültürler arası diyaloğun önündeki engelleri kaldırmaya özendirmek.

■ Bütün yurttaşlara anadilleri dışında iki ek dili öğrenmeleri ve bu dillerle iletişim kurmaları için gerçek fırsatlar yaratmak." [376]

---

[375] Guus Extra-Kutlay Yağmur, "Dil Zengini Avrupa - Avrupa'da Çokdilli Politika ve Uygulama Eğilimleri-", *Cambridge Üniversitesi Yayınevi*, Nisan 2013, sayfa. 14

[376] Gös. yer.

Bu sebeple Avrupa Birliği, üye devletlere eğitim sistemleri içinde erken yaştan yetişkin eğitimine kadar geniş bir yelpazede vatandaşlarına resmî eğitim sistemi dışında edindikleri dil becerileri geliştirebilmeleri için fırsat yaratmaya çağırmaktadır.[377]

Avrupa Parlamentosu, dilsel çeşitliliği desteklemek ve azınlık dillerinin korunması için 1970'lerden itibaren bir çaba sarfetmekte, gerek Avrupa Parlamentosu gerekse Avrupa Komisyonu, Avrupa Birliği vatandaşının kişisel, kültürel ve sosyal kimliklerinin parçası olduğu için desteklenmesi gerektiğini vurgulasa da bu girişimlerinin üye devletler için bağlayıcı niteliği ve yaptırımı yoktur.[378]

Buradan hareketle Yunanistan da Avrupa Bölgesel ve Azınlık Dilleri Şartını hâlâ imzalamamış, dolayısıyla Yunanistan'daki dil çeşitliliğiyle ilgili resmî ulusal - bölgesel çapta bir veri toplama sistemi bulunmamaktadır.[379] Öte yandan Avrupa'daki dilsel çoğulculuğu destekleyen bir diğer önemli belge olan Avrupa Konseyi'nin Yöresel / Azınlık Dilleri İçin Avrupa Sözleşmesi'ni de Yunanistan ne onamış ne de imzalamıştır.[380]

Yunanistan'ın dil politikalarıyla ilgili resmî bir belge bulunmamaktadır. Yerel, azınlık ve göçmen dilleri konusunda son derece hassas olan Yunanistan, anadilleri Türkçe olan ve bu dilde eğitim kurumlarına da sahip olan Batı Trakya Türkleri için dahi herhangi bir belgede topluluk dillerine tanımlama yapmadan Müslüman azınlık olarak yer vermektedir.[381] Zaten Yunanistan, ülkesindeki tek resmî azınlık olan Batı Trakya Türkleri'ni, dini azınlık olarak tanımakta, ülkesinde herhangi bir dilsel yahut etnik azınlığın varlığını kabul etmemektedir.

Yunanistan'da okul öncesi eğitimde egemen dil Yunanca dışında (Batı Trakya Türkleri için anadilleri Türkçe dahil) başka dillerde ve yöresel / azınlık dilinde uygulama bulunmazken, ilköğretimde (Batı Trakya Türkleri'nin okullarındaki Türkçe

---

[377] Gös. yer.

[378] Extra-Yağmur, *a.g.m.,* s.19.

[379] Extra-Yağmur, *a.g.m.,* s.133.

[380] Extra-Yağmur, *a.g.m.,* s. 29.

[381] Extra-Yağmur, *a.g.m.,* s.133.

hariç) herhangi bir azınlık ya da göçmen dillerinde eğitim verilmemektedir.[382] Doğu Makedonya - Trakya Bölgesi'ndeki Türk Azınlığa ait okullarda Türk dilinde eğitim verilse de Yunanistan'da bunun dışında hiçbir yöresel / azınlık dili resmî olarak tanınmamakta ve öğretilmemektedir.[383]

Yine meslekî eğitim ve öğretim kurumlarında büyük ölçüde Yunanca eğitim verilirken, bu kurumlardaki yabancı dil ağırlıklı olarak İngilizce'dir.[384]

Yüksek öğretim söz konusu olduğunda Avrupa Birliği tüm belgelerinde dilsel çoğulculuğun ve çokdilli becerilerin geliştirilmesi vurgusunu yaparak, genel eğitim, meslekî eğitim, yüksek öğrenim ve yaşam boyu öğrenimde dil öğretimini desteklemektedir. Avrupa kurumlarının bu tavsiyelerini dikkate alan pek çok üniversitede anadili ulusal dilden farklı olan öğrencilere dil dersleri de sağlanmaktadır.[385]

Öte yandan Avrupa Birliği, görsel ve işitsel medya ile basında çok dilliliğin nasıl uygulanacağına dair politika geliştirmiş, buna göre; birden fazla sayıda dil konuşamayan kişilere yönelik yeni teknolojiler ve çeviri, altyazı yoluyla sağlanabilecek hizmetleri belirtmiştir. Yöresel/azınlık dilleri açısından da bu dillerde radyo ve televizyon kanalları kurulmasını, gazete yayınlanmasını garanti altına almaktadır.[386] Kamu kurumlarında vatandaşlara ve ziyaretçilere çokdilli hizmet verilemesinin önemine de işaret eden Avrupa Komisyonu, özellikle yöresel/azınlık dilleri açısından kamuda hukukî tercümanlık ve mütercimlik hizmetinin gereklilğini belirtmektedir.[387]

---

[382] Extra-Yağmur, *a.g.m.,* s. 134.

[383] Extra-Yağmur, *a.g.m.,* s. 31.

[384] Extra-Yağmur, *a.g.m.,* s. 136.

[385] Extra-Yağmur, *a.g.m.,*s. 59-60.

[386] Extra-Yağmur, *a.g.m.,*s. 60

[387] Extra-Yağmur, *a.g.m.,* s. 64.

4. BÖLÜM

4.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada Batı Trakya Türk toplumunun anadilinin durumu ile Türk dili, kültürü ve kimlik algılarının ne yönde geliştiği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Batı Trakya Türkleri'nin anadili kullanımı, dil tercihi ile kültürel kimlik algılarının gözlemlenerek bulgular ışığında yorumlandığı bu çalışmada, tarama (survey) tekniğine dayalı olarak Kutlay Yağmur'un Avustralya, Almanya, Fransa ve Hollanda'da Türk göçmenlerle yürüttüğü araştırmadaki yöntem ve yaklaşımın Batı Trakya'daki koşullara uyarlandığı anket kullanılmıştır.

4.2. Katılımcılar

Söz konusu anket, Yunanistan'da adalar dışındaki Türk varlığı olarak resmi azınlık statüsü ile ülkenin Doğu Makedonya Trakya Eyaleti'ndeki Meriç (Dedeağaç), Gümülcine ve İskeçe illerinde yerleşik tarihi unsur olarak yaşayan Batı Trakya Türklerinden 206 'sı kadın 190' ı erkek toplam 396 katılımcıya uygulanmıştır. 207 sorudan oluşan toplam 13 sayfalık anket, her üç ilin merkezinde ve illere bağlı yerleşim birimlerinde yaşayan farklı yaş, cinsiyet ve meslek gruplarındaki Türkler arasından rastgele seçilen katılımcılar tarafından bazen yüz yüze bazen de boş zamanlarında doldurularak araştırmacıya teslim edilmiştir.

4.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan Kültürel Yönelim Anketi, altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, katılımcıların kişisel bilgilerine (cinsiyet, doğdukları ülke, anne ve babaları ile varsa eşlerinin doğdukları ülke, Yunanistan'da kaç yıldır yaşadıkları, yaşadıkları şehir, eğitim durumları, meslekleri, medeni halleri, Türkiye'ye gidiş sıklıkları) dair toplam 12 soru yer almaktadır.

Yunanistan ve Türk Kültürü başlıklı ikinci bölümde 63 soru sorulmakta ve katılımcıların kendilerini ait hissettikleri kültür gurubuna dair veriler elde edilmeye çalışılmaktadır. Dini İnanç ve İslam başlıklı üçüncü bölümde, katılımcılardan İslâm dini, Müslümanlık, ibadetler ve toplum hayatındaki yeri hakkında görüşlerini almak üzere 18 soru sorulmaktadır. Sosyal İlişkiler başlığı atındaki dördüncü bölümde yer alan 42 soruda, katılımcılardan aile ve yakın çevresinin yanısıra akraba, arkadaş, dost ve komşuluk ilişkilerinde Türk ve Yunan kültür guruplarından hangisine mensup olanlarla muhatap olmayı tercih ettiği, diğer taraftan Batı Trakya Türk toplumunun geleceğine ilişkin düşüncelerinin ne yönde olduğu tespit edilmeye çalışılmaktadır.

Yunanistan'da Etnik Gruplar başlıklı beşinci bölümde 15 soru yer almakta ve katılımcılara, resmi azınlık statüsüne sahip olan Batı Trakya Türklerinin dışında Yunanistan'da yaşayan diğer etnik gruplarda dikkate alınarak, kamuya açık yerlerde, işte, okulda ve evde, etnik grupların egemen dil Yunanca ve egemen Yunan kültürü ile kendi anadilleri, kültürleri, gelenek ve görenekleri arasında hangini ön planda tutmaları gerektiğini düşündükleri sorulmuştur.

Yunanca ve Türkçe Dil Kullanımı başlıklı altıncı bölümde ise, katılımcıların aile bireyleri, yakın ve uzak çevreleri ile kurdukları iletişimde hangi dili tercih ettikleri, okuma, yazma, düşünme gibi duygusal aktivitelerde dil tercihlerinin hangi yönde geliştiği, Türkçe ve Yunanca her iki dile karşı da duygusal yaklaşımlarının ne yönde olduğu ile Yunanistan'da yaşamak ve eğitimden, iş ve sosyal hayata kadar farklı alanlarda hangi dili ne oranda tercih ettiklerine dair verilere ulaşılmak istenmiştir.

Araştırmamızın evrenini oluşturan Batı Trakya Türklerinin nüfusu hakkında kesin resmi kayıt bulunmamakla birlikte, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'na göre 150 bin, Yunanistan'daki muhtelif kaynaklarda ise 90 binlere kadar gerileyen oranda zikredilmektedir. Her iki veri de dikkate alındığında, iki evren için de % 95 güven düzeyi ve 5 güven aralığı için olması gereken örneklem büyüklüğü 383 [388] olarak hesaplanmış ve çalışmaya dahil olan katılımcı sayısının yeterli olduğuna karar verilmiştir.

4.4. Veri Toplama Süreci

Anket katılımcılara, Meriç (Dedeağaç), Rodop (Gümülicne) ve İskeçe illerinde merkezde ve civardaki yerleşim birimlerinde 396 katılımcıya yüz yüze ve boş zamanlarında Türkçe uygulanmıştır. Her üç ildeki farklı cinsiyet ve yaş gurubundaki tüm katılımcıların anketi dilden kaynaklanan herhangi bir anlama sorunu olmadan doldurduğu gözlenmiştir. Anket maddelerini anlamada Türkçe dil becerileriyle ilgili herhangi bir yetersizliği dile getiren veya anketin Yunancasını talep eden katılımcıya rastlanmamıştır. Bazı katılımcılar ile araştırmacı bire bir iletişim içinde olmuş, anketin bazı maddelerini hakkında gerekli açıklamalarda bulunarak, doldurulmasını sağlamıştır.

Batı Trakya Türkleri'nin yaşadığı üç ilde 500 katılımcıya uygulanmak üzere bastırılan anketin 100 adeti, İskeçe'nin balkan kolunda yer alan Şahin köyü ve çevresinde uygulanmak üzere gönüllü katılımcılara dağıtılmış, boş zamanlarında doldurup daha sonra araştırmacıya teslim edileceği beyan edilmiştir. Ancak söz konusu anketin bölgeye ulaştırılmasının hemen ertesinde, bölgedeki devlet anaokullarında kaynağı belli olmadan Yunanca dağıtılan bir başka anketin yarattığı rahatsız neticesinde, araştırmacının veri toplama süreci de etkilenmiştir. Şahin'deki devletanaokulu velilerinin tepki göstermesi üzerine açığa çıkan sözkonusu anketlerde, ebeveynlerin etnik kökenleri, dini, ana dili ile çocuğun ana dili, evdeki dil kullanımı ve

[388] http://www.surveysystem.com/, (24.10.2016)

arkadaş çevrelerinin dil kullanımı ile müzik dinlemek, televizyon izlemek gibi kişisel aktivitelerde hangi dili tercih ettikleri hakkında sorular sorulmaktadır.[389]

Velilerin tepkilerinin ardından bahsekonu anketlerin doldurulmadan geri toplatıldığı iddia edilse de aynı dönemde Şahin ve çevresindeki gönüllü katılımcılara bırakılan araştırmacının anketleri de bölgede hakim olan rahatsızlıktan etkilenmiş oldukları muhakkak olan katılımcılar tarafından doldurulmamış, dahası boş olarak dahi araştırmacıya teslim edilmemiştir.

4.5. Verilerin Çözümlenmesi

Veriler SPSS 17.0 programına işlenerek çözümlenmiştir. Katılımcılar, cinsiyetlerine (kadın / erkek), yaş gruplarına (18 - 30 / 31 - 45 / 45 yaş ve üzeri) ve kendilerini ait hissettikleri kültür gruplarına göre (Türk / Yunan / Türk ve Yunan / diğer) sınıflandırılarak, anketteki her maddeye yönelik tercihlerine yüzde ve frekans testi uygulanmıştır. Ankette katılımcılardan, her madde için 1'den 5'e kadar derecelendirme yaparak yanıt vermesi istenmiş, ancak değerlendirme esnasında derecelendirmede "Kesinlikle Katılmıyorum" ve "Katılmıyorum" seçeneklerine karşı gelen 1. ve 2. hücreler birleştirilerek 1, "Ortada" hücresi 2, "Katılıyorum" ve "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneklerine karşı gelen 4. ve 5. hücreler birleştirilerek 3 kabul edilmiş, böylece 1'den 3'e kadar bir derecelendirme kullanılmıştır.

Ankette yer alan "Ne tür durumlarda kendinizi daha çok Türk hissediyorsunuz?" ile "Ne tür durumlarda kendinizi daha çok Yunan gibi hissediyorsunuz?" şekildeki açık uçlu iki soruya ise cevap veren katılımcı sayısı değerlendirmeye alınamayacak kadar az sayıda olduğundan dolayı, söz konusu iki soruyu dolduran katılımcıların cevapları yorumlanmamıştır.

---

[389] *http://www.tekirdaginsesi.com.tr/NewsDetail.Asp?NewsID=4130&Title=Bat%FD%20Trakya%20T%FCrk%20AZINLI%D0I* (09.10.2016)

5. BÖLÜM

5.1. Bulgular Ve Yorumlar

Çalışmamızın bu bölümünde, önceki bölümlerde sunulan tarihsel ve güncel bilgiler ışığında Yunanistan'da Batı Trakya Türklerinin kimlikten dine, eğitimden ekonomiye maruz kaldığı eritici devlet politikasına rağmen sürdürdükleri varoluş mücadelesinde dil, kültür ve kimlik algılarında nasıl bir tutum geliştirdikleri istatistiksel veriler aracılığıyla değerlendirilecektir.

Bir ülkedeki çoğunluğun egemen dil, din ve kültürünün etkisi içinde yaşayan farklı dil, din ve kültüre sahip azınlık gruplarının genel olarak karşıkarşıya kaldıkları iki durum gözlenmektedir. Birinci durumda, azınlık grubunun, maruz kalınan çeşitli politikaların da etkisiyle hakim grubun karakteristiğine bürünmesi sözkonusudur ki neticede azınlık grubunun ana dilini, kültürel motiflerini ve kimlik algısını kaybetmesi ile sonuçlanır. İkinci durumda ise, egemen sisstemin tüm politikalarına rağmen azınlık gruplarının direnç göstermesi ve bunun neticesinde anadillerine, din, kültür ve kimliklerine daha sıkı bağlanarak, sürdürümünü gerçekleştirmeleri söz konusudur.

Bu bölümde, egemen dil ve kültürün taşıyıcısı olan Yunanlar ile aynı coğrafyada birarada ama bir o kadar da ayrı yaşayan Batı Trakya Türkleri'nin egemen dil ve kültür karşısında anadillerini ve kültürlerini ne kadar koruyabildiklerini ve Yunan vatandaşı olma üst kimliğinden ayrı, altkimlik olarak Türklük algılarının nasıl olduğu tesbit edilmeye çalışılacaktır.

Bunun için, Yunanistan'daki Batı Trakya Türklerinin dil, din, kültür ve kimlik aidiyetleri ile ilgili bilgi edinmek amacıyla yöneltilen sorular bağlamında katılımcıların verdikleri yanıtlar, cinsiyet, yaş grubu ve kendilerini ait hissettikleri kültür grubu üzerinden gruplandırılarak tablolar halinde sunulacak ve yorumlanacaktır.

5.1.1. Katılımcıların Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların cinsiyet, yaş, meslek ve eğitim durumlarına ait kişisel özelliklerini yansıtan bulgular Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Katılımcıların Kişisel Özellikleri

Cinsiyet	**f**	**%**
Kadın	206	52
Erkek	190	48
Yaş	**f**	**%**
18 - 30 yaş arası	167	42,2
31 - 40 yaş arası	143	36,1
41 yaş üzeri	86	21,7
Meslek	**f**	**%**
İşçi	8	2,0
Esnaf	73	18,4
Hizmet	49	12,4
Öğrenci	74	18,7
Öğretmen	20	5,1
Çiftçi	38	9,6
Ev hanımı	92	23,2
İşsiz	40	10,1
Emekli	2	0,5
Eğitim durumu	**f**	**%**
İlkokul mezunu	124	31,3
Ortaokul mezunu	31	7,8
Lise ve dengi okul mezunu	148	37,4
Medrese	5	1,3
Yüksekokul ya da üniversite mezunu	88	22,2
Toplam	**396**	**100**

Tablo 10'da görüleceği üzere toplamda 396 kişilik bir katılımcı kümesine erişilmiştir. Katılımcılar arasında kadınlar %52, erkekler ise % 48 oranında temsil edilmektedir. Katılımcı grup üç yaş aralığına bölünmüştür. Buna göre, 167 kişiden oluşan 18 - 30 yaş arası birinci grup, örneklemin %42,2'lik dilimini, 143 kişiden oluşan 31 - 40 yaş arası ikinci grup örneklemin %36,1'lik dilimini ve 86 kişiden oluşan 41 yaş üzeri üçüncü grup ise örneklemin %21,7'lik dilimini oluşturmaktadır.

Meslek gruplarında işçiler % 2, esnaf % 18,4, öğrenci 18,7, öğretmen % 5,1, hizmet sektöründekiler % 12,4, çiftçi % 9,6, emekli % 0,5, ev hanımları % 23,2, işsizler %10,1'lik dilimlerle örneklemde temsil edilmektedir.

Eğitim durumlarına ilişkin bulgularda 148 kişiyle katılımcıların % 37,4'ü lise ve dengi okul mezunları, 88 kişiyle % 22,2'lik dilimi yüksekokul ya da üniversite mezunları, 5 kişiyle % 1,3'ü medrese mezunları, 31 kişiyle % 7,8' lik dilimi ortaokul mezunları, 124 kişiyle % 31,3'lük dilimi ilkokul mezunlarından oluşturmaktadır.

Tablo 11. Katılımcıların Coğrafi Dağılımı

Yaşanılan Şehir	**F**	**%**
Dedeağaç	46	11,6
Gümülcine	149	37,6
İskeçe	184	46,5
Selânik	17	4,3
Toplam	**396**	**100**

Araştırmanın katılımcı kümesini oluşturan, Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri'nden farklı yaş, cinsiyet ve meslek gruplarından seçilen toplam 396 kişinin yerleşim bölgelerine dağılımı Tablo 11'de, % 11,6 ile 46 kişi Dedeağaç, % 46,5 ile 184 kişi İskeçe, % 37,6 ile 149 kişi Gümülcine ve % 4,3 ile 17 kişi Selânik şeklinde oluşmaktadır.

Selânik, araştırmamızın yapıldığı Batı Trakya Türklerinin yaşadığı üç ili kapsayan coğrafi bölge dahilinde olmamasına rağmen Selânik'te yaladıklarını ifade eden katılımcıların değerlendirme kapsamına alınmasının sebebi, söz konucu katılımcıların,

aslen Batı Trakya'da yaşayan Selânik'te ise yüksek okul ve üniversite eğitimlerine devam eden öğrenciler olmasından dolayıdır.

Tablo 12. Katılımcıların ve anne - baba ile eşlerinin doğdukları ülkeye göre dağılımı

Katılımcının Doğduğu Ülke	**f**	**%**
Yunanistan	388	98
Türkiye	5	1,3
Diğer	3	0,8
Babanın Doğduğu Ülke	**f**	**%**
Yunanistan	395	99,7
Türkiye	1	0,3
Annenin Doğduğu Ülke	**f**	%
Yunanistan	393	99,2
Türkiye	2	0,5
Diğer	1	0,3
Eşin Doğduğu Ülke	**f**	%
Yunanistan	261	65,9
Türkiye	5	1,3
Diğer	2	0,5
Evil değil	128	32,3
Toplam	**396**	**100**

Tablo 12'de görüldüğü üzere 396 katılımcıdan % 98'inin (388 kişi) doğduğu ülke Yunanistan iken, 5 kişi Türkiye, 3 kişi ise diğer ülke doğumludur. Katılımcıların % 99,7' sinin (395 kişi) babasının doğduğu ülke Yunanistan iken sadece 1 kişinin (% 0,3) babası Türkiye'de doğmuş, katılımcıların % 99,2' sinin (393 kişi) annesinin doğduğu ülke yine Yunanistan iken 2 kişinin (% 0,5) annesi Türkiye, 1 kişinin (% 0,3) annesi ise diğer bir ülke doğumludur. Evli olan katılımcıların neredeyse tamamının eşinin de (% 65,9) Yunanistan doğumlu olduğu gözlenmiştir.

Tablo 13. Katılımcıların Yunanistan'da yaşama sürelerine göre dağılımı

Yunanistan'da yaşama süreleri	**f**	**%**
1 - 20 yıldır	65	16.4
21 - 40 yıldır	251	63.4
41 ve üstü yıldır	80	20.2
Toplam	396	100.0

Tablo 13'te görüldüğü üzere, katılımcıların % 16,4'ünün 1 ile 20 yıl aralığında Yunanistan'da yaşadıkları anlaşılırken, % 63,4'ünün 21 ile 40 yıl aralığında, % 20,2'sinin ise 41 yıl ve üzeri zamandır Yunanistan'da yaşadıkları anlaşılmaktadır.

Buradan hareketle yaş grupları da dikkate alındığında, Batı Trakya Türkleri'nin Azınlık statüsü ile Yunanistan sınırları içinde bırakılan coğrafyada geçmişten bu yana tarihi, yerleşik, köklü bir mevcudiyete sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 14. Katılımcıların Türkiye'ye gitme sıklıkları

Türkiye'ye Gitme Sıklığı	**f**	**%**
Senede 1'den fazla	214	54
Her yıl	116	29,3
2 yılda bir	30	7,6
3 yılda bir	36	9,1
Toplam	396	100

Tablo 14'teki verilere bakıldığında, Batı Trakya Türkleri tarafından anavatan olarak adlandırılan Türkiye ile vatandaşı oldukları Yunanistan'ı birbirinden ayıran sınır bölgesinde yerleşik olan Türkler'in yarıdan fazlsının dil, din, kültür ve tanımlanan etnik kimlik de birliği olan Türkiye ile yakın bağlarını koruduğu anlaşılmaktadır. 396 katılımcıdan 214'ü (% 54) seneden 1'den fazla, 116'sı (% 29,3) her yıl, 30'u (% 7,6) 2 yılda bir, 36'sı ise (% 9,1) 3 yılda bir Türkiye'ye gittiğini ifade etmiştir.

5.1.2. Katılımcıların Kendilerini Ait Hissettikleri Kültür Grubuna ve Kimliğe İlişkin Bulgular

Dil ve kültür ile kimlik arasında doğrudan bir ilişki vardır. Özellikle iki ya da daha fazla dilin ve kültürün birarada bulunduğu toplumlarda, kişinin kendini hangi kültüre ve etnik kimliğe ait hissettiğini belirtmesi o toplumdaki anadili sürdürümünde ve kültürün taşıyıcılığında önemli etkiler yaratır. Bu bakımdan, Batı Trakya'daki Türk nüfusun kendilerini hangi etnik kimliğe ait hissettiklerini belirlemek anadil sürdürümünün ve kültür aktarımının bu bölgedeki görünümünü anlamamız açısından önemlidir.

Katılımcılara, ankette Yunanistan ve Türk Kültürü hakkında soruların bulunduğu ikinci bölümünde, "Yunanistan'da farklı kültürlerden insanlar yaşamaktadır. Siz kendinizin hangi gruba ait olduğunu hissediyorsunuz?" sorusu sorulmuş ve "Türk", "Yunan", "Türk ve Yunan" ile "Diğer" seçeneklerinde birini işaretlemeleri istenmiştir. Buna göre elde edilen veriler, Tablo15 'de sunulmuştur.

Tablo15. Katılımcıların Kendilerini Ait Hissettikleri Kültürel Gruba İlişkin Dağılım

Ait olunan kültür grubu		**Kadın**	**Erkek**	**18 - 30 yaş**	**31 - 40 yaş**	**41 yaş üzeri**	**Toplam**
Türk	f	161	139	107	128	65	**300**
	%	78, 2	73, 2	64,1	89, 5	75, 6	**75,8**
Yunan	f	3	4	6	-	1	**7**
	%	1, 5	2,1	3, 6	-	1, 2	**1, 8**
Türk& Yunan	f	41	47	53	15	20	**88**
	%	19, 9	24, 7	31,7	10,5	23,3	**22, 2**
Diğer	f	1	-	1	-	-	**1**
	%	0, 5	-	0,6	-	-	**0, 3**
Toplam	f	**206**	**190**	**167**	**143**	**86**	**396**

Tablo 15 ’e göre 396 katılımcıdan 300’ü (% 75,8), kendilerinin Türk kültür grubuna ait olarak hissettiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların % 52’ sini oluşturan kadınların % 78, 2’ si ile katılımcıların % 48’ ini oluşturan erkeklerin % 73,2’ si kendilerini Türk kültür grubuna ait hissetmektedir. 18 - 30 yaş grubunun % 64,1’ i, 31 - 40 yaş grubunun % 89,5’ i, 41 yaş ve üzerindekilerin ise % 75,6’ sı kendilerini Türk kültür grubuna ait olarak tanımlamaktadır. Katılımcıların % 22,2’ si kendini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissettiğini ifade ederken bu oran kadınlarda % 19,9, erkeklerde 24,7, 18 - 30 yaş grubunda 31,7, 31 - 40 yaş grubunda % 10,5, 45 yaş ve üzerindekilerde ise % 23,3’ tür. Katılımcılar içinde kendini Yunan kültür grubuna ait hissedenlerin oranı ise % 1,8’dir. Kendilerini hem Türk hem Yunan kültür grubunda tanımlayan toplam 88 katılımcı açısından 18 - 30 yaş arası gruptaki artış (53 kişi), genç nüfus arasında Türk kültür algısının gittikçe iki kültürlü bir algıya doğru evrildiğini göstermektedir.

Katılımcılara ayrıca “ben kendimi Türk hissediyorum” ile “ben kendimi Yunan hissediyorum” ifadelerine ne derece katılıp katılmadıkları sorulmuş ve elde edilen bulgular katılımcıların cinsiyet ve yaş gruplarına göre aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 16: Kendini Türk Hisseden Katılımcılara Ait Dağılım

Ben kendimi Türk hissediyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	9	10	187	206
	%	4,4%	4,9%	90,8%	100,0%
Erkek	f	10	17	163	190
	%	5,3%	8,9%	85,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**19**	**27**	**350**	**396**
	%	**4,8%**	**6,8%**	**88,4%**	**100,0%**
18 - 30	f	11	21	135	167
	%	6,6%	12,6%	80,8%	100,0%
31 - 40	f	6	5	132	143
	%	4,2%	3,5%	92,3%	100,0%
41 ve üzeri	f	2	1	83	86
	%	2,3%	1,2%	96,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**19**	**27**	**350**	**396**
	%	**4,8%**	**6,8%**	**88,4%**	**100,0%**
Türk	f	11	6	283	300

	%	3,7%	2,0%	94,3%	100,0%
Yunan	f	1	3	3	7
	%	14,3%	42,9%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	6	18	64	88
	%	6,8%	20,5%	72,7%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**19**	**27**	**350**	**396**
	%	**4,8%**	**6,8%**	**88,4%**	**100,0%**

Tablo16' daki verilere göre, katılımcıların % 88,4'ünün kendilerini Türk hissettikleri, bu oranın kadınlarda % 90,8, erkeklerde ise % 85,8 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 80,8'nin, 31 - 40 yaş grubundaki katılımcıların % 92,3'ünün, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcılarının ise % 96,5'inin kendini Türk hissettiği tespit edilmiştir. Katılımcılardan kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 94,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 72,7'si kendilerini Türk hissettiklerini ifade ederken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kaıtlımcıdan 3'ü, (% 47,9) kendilerini Türk hissettiklerini, diğer 3'ü ise (% 47,9) hem Türk hem Yunan ortada hissettiklerini işaretlemiştir.

Tablo 17: Kendini Yunan Hisseden Katılımcılara Ait Dağılım

Ben kendimi Yunan hissediyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	180	17	9	206
	%	87,4%	8,3%	4,4%	100,0%
Erkek	f	159	23	8	190
	%	83,7%	12,1%	4,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**339**	**40**	**17**	**396**
	%	**85,6%**	**10,1%**	**4,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	127	27	13	167
	%	76,0%	16,2%	7,8%	100,0%
31 - 40	f	132	7	4	143
	%	92,3%	4,9%	2,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	80	6	0	86
	%	93,0%	7,0%	0,0%	100,0%
Genel	**f**	**339**	**40**	**17**	**396**

Toplam	**%**	**85,6%**	**10,1%**	**4,3%**	**100,0%**
Türk	f	284	9	7	300
	%	94,7%	3,0%	2,3%	100,0%
Yunan	f	3	1	3	7
	%	42,9%	14,3%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	52	30	6	88
	%	59,1%	34,1%	6,8%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**339**	**40**	**17**	**396**
	%	**85,6%**	**10,1%**	**4,3%**	**100,0%**

Tablo 17’ deki verilere göre, katılımcıların sadece % 4,3’ ünün kendilerini Yunan hissettikleri, % 85,6’ sının ise bu tanımlamaya katılmadıkları gözlenmiştir. Kadınların % 4,4’ünün erkeklerin ise % 4,2’sinin kendilerini Yunan hissettiği gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 7,8’i, 31 - 40 yaş grubundaki katılımcıların % 2,8’i kendilerini Yunan hissettiklerini belirtirken, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların hiç biri kendini Yunan hissetmemektedir. Katılımcılardan kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 2,3’ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 6,8’i kendilerini Yunan hissettiklerini ifade ederken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 katılımcıdan 3’ü, (% 47,9) kendilerini Yunan hissettiklerini, diğer 3’ü ise (%47,9) buna katılmadıklarını işaretlemiştir.

Tüm bu verilerden hareketle, cinsiyet , yaş grupları ve kendilerini Türk kültür grubuna ait hissettiklerini söyleyenler açısından bakıldığında, hemen hepsinin kendilerini Türk olarak hissettiklerini belirttikleri gözlenmektedir. Diğer yandan, kendilerini Türk ve Yunan her iki kültür grubu ile Yunan kültür grubuna ait hisseden katılımcıların da kendilerini Yunan hissetmeyrek ve ortada seçeneğini işaretlemeleri dikkat çekicidir.

5.1.2.1. Türk Kimlik Aidiyetine İlişkin Bulgular

Kendini Türk olarak hisseden katılımcıların bu tercihlerinde dil, din ve kültürün ne derece belirleyici olduğunu anlamak için aşağıdaki tablolara göre yorumlara gidilmiştir. Buna göre katılımcıların çok yüksek oranda, konuştukları dil ve inandıkları din ile kendilerini ait hissettikleri etnik kimlik arasında bağlantı kurdukları gözlenmiştir. Yanısıra, anne ve babalarının etnik kimliklerinin ve hangi milliyete göre yetiştirildiklerinin de kendi etnik kimlik tanımlamalarında etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

Öte yandan katılımcılar, dış görünüşlerinin ve başka kişilerin onlara yönelik tanımlamalarının kendilerini hangi etnik kimliğe ait hissetmelerinde ne derece etkili olduğu tercihlerinde "ortada" ve "katılmıyorum" seçeneklerine doğru yönelmişlerdir. Son olarak katılımcıların, kendi etnik kimliklerini belirlemede, egemen kültürün kendilerine hitap etmemesinin etkisinde büyük oranda ortada ve katılmıyorum seçeneklerine yöneldikleri görülmüştür.

5.1.2.1.1. Türk Kimlik Aidiyetine İlişkin Bulgulara Ait Dağılım

Tablo 18: Katılımcıların Türkçe Konuşmak ile Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım

Türkçe konuşuyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	5	9	192	206
	%	2,4%	4,4%	93,2%	100,0%
Erkek	f	9	4	177	190
	%	4,7%	2,1%	93,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**14**	**13**	**369**	**396**
	%	**3,5%**	**3,3%**	**93,2%**	**100,0%**
18 - 30	f	11	11	145	167
	%	6,6%	6,6%	86,8%	100,0%
31 - 40	f	1	2	140	143

	%	0,7%	1,4%	97,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	2	0	84	86
	%	2,3%	0,0%	97,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**14**	**13**	**369**	**396**
	%	**3,5%**	**3,3%**	**93,2%**	**100,0%**
Türk	f	8	2	290	300
	%	2,7%	0,7%	96,7%	100,0%
Yunan	f	1	3	3	7
	%	14,3%	42,9%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	5	8	75	88
	%	5,7%	9,1%	85,2%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**14**	**13**	**369**	**396**
	%	**3,5%**	**3,3%**	**93,2%**	**100,0%**

Tablo 18’ de, katılımcıların % 93,2’sinin kendilerini Türk hissetmeleriyle Türkçe konuşuyor olmaları arasındaki bağlantıya katıldıkları gözlenmiştir. Kadın ve erkek katılımcılarda bu oran % 93,2 iken, 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 86,8’si, 31 - 40 yaş grubunun % 97,9’u, 41 yaş ve üzerindekilerin ise % 97,7’si kendilerini Türk hissetmelerinde Türkçe konuşuyor olmalarının etkisine katıldıklarını ifade etmiştirler. Bu oran kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerde % 96,7 iken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin de % 85,2 oranında katıldıkları görülmektedir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3’ü (% 42,9) de yine kendilerini Türk hissetmeleriyle Türk dilinde konuşuyor olmaları arasındaki bağlantıya katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 19: Katılımcıların Müslüman Olmak ile Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım

Müslümanım		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	3	3	200	206
	%	1,5%	1,5%	97,1%	100,0%
Erkek	f	11	6	173	190
	%	5,8%	3,2%	91,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**14**	**9**	**373**	**396**
	%	**3,5%**	**2,3%**	**94,2%**	**100,0%**
18 - 30	f	10	6	151	167
	%	6,0%	3,6%	90,4%	100,0%
31 - 40	f	3	3	137	143
	%	2,1%	2,1%	95,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	1	0	85	86
	%	1,2%	0,0%	98,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**14**	**9**	**373**	**396**
	%	**3,5%**	**2,3%**	**94,2%**	**100,0%**
Türk	f	7	5	288	300
	%	2,3%	1,7%	96,0%	100,0%
Yunan	f	1	0	6	7
	%	14,3%	0,0%	85,7%	100,0%
Türk ve Yunan	f	6	4	78	88
	%	6,8%	4,5%	88,6%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**14**	**9**	**373**	**396**
	%	**3,5%**	**2,3%**	**94,2%**	**100,0%**

Tablo 19'a göre, katılımcıların % 94,2'sinin kendilerini Türk hissetmeleriyle Müslüman olmaları arasındaki bağlantıya katıldıkları gözlenmiştir. Kadın katılımcılarda bu oran % 97,1, erkeklerde % 91,1' dir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 90,4'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 95,8'i, 41 yaş ve üzerindekilerin ise % 98,8'i kendilerini Türk hissetmelerinde Müslüman olmalarının etkisine katıldıklarını ifade etmiştirler. Bu oran kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerde % 96,0 iken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin de % 88,6 oranında katıldıkları görülmektedir. Yunan

kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 6'sı (% 85,7) da yine kendilerini Türk hissetmeleriyle Müslüman olmaları arasındaki bağlantıya katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 20: Katılımcıların Dinleri Hakkında Çok Şey Bilmek ile Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım

Dinim hakkında çok şey biliyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	4	26	176	206
	%	1,9%	12,6%	85,4%	100,0%
Erkek	f	11	43	136	190
	%	5,8%	22,6%	71,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**15**	**69**	**312**	**396**
	%	**3,8%**	**17,4%**	**78,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	13	26	128	167
	%	7,8%	15,6%	76,6%	100,0%
31 - 40	f	1	31	111	143
	%	0,7%	21,7%	77,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	1	12	73	86
	%	1,2%	14,0%	84,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**15**	**69**	**312**	**396**
	%	**3,8%**	**17,4%**	**78,8%**	**100,0%**
Türk	f	7	43	250	300
	%	2,3%	14,3%	83,3%	100,0%
Yunan	f	0	5	2	7
	%	0,0%	71,4%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	8	21	59	88
	%	9,1%	23,9%	67,0%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**15**	**69**	**312**	**396**
	%	**3,8%**	**17,4%**	**78,8%**	**100,0%**

Tablo 20'de, katılımcıların % 78,8'inin kendilerini Türk hissetmeleriyle dinleri hakkında çok şey biliyor olmaları arasındaki bağlantıya katıldıkları gözlenmiştir. Kadın katılımcılarda bu oran % 85,4, erkeklerde % 71,6' dır. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 76,6'sı, 31 - 40 yaş grubunun % 77,6'sı, 41 yaş ve üzerindekilerin ise % 84,9'u

kendilerini Türk hissetmelerinde dinleri hakkında çok şey biliyor olmalarının etkisine katıldıklarını ifade etmiştirler. Bu oran kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerde % 96,0 iken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin de % 83,3 oranında katıldıkları görülmektedir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 2'si (% 28,6) de yine kendilerini Türk hissetmeleriyle dinleri hakkında çok şey biliyor olmaları arasındaki bağlantıya katıldıklarını belirtmişlerdir. Burada hem cinsiyet, hem yaş grupları, hem de ait olunduğu hissedilen kültür grupları açısından bakıldığında, katılımcıların kendilerini Türk hissetmelerinyle dinleri hakkında çok şey biliyor olmaları arasındaki bağlantıya katılmada tercihlerinin ortada kalmaya doğru evrildiği dikkati çekmektedir.

Tablo 21: Katılımcıların Türk Gelenek ve Göreneklerine Uygun Yaşamak ile Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım

Türk gelenek ve göreneklerine uygun yaşıyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	3	26	177	206
	%	1,5%	12,6%	85,9%	100,0%
Erkek	f	7	30	153	190
	%	3,7%	15,8%	80,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**10**	**56**	**330**	**396**
	%	**2,5%**	**14,1%**	**83,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	5	35	127	167
	%	3,0%	21,0%	76,0%	100,0%
31 - 40	f	4	18	121	143
	%	2,8%	12,6%	84,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	1	3	82	86
	%	1,2%	3,5%	95,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**10**	**56**	**330**	**396**
	%	**2,5%**	**14,1%**	**83,3%**	**100,0%**
Türk	f	4	33	263	300
	%	1,3%	11,0%	87,7%	100,0%
Yunan	f	0	5	2	7
	%	0,0%	71,4%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	6	18	64	88
	%	6,8%	20,5%	72,7%	100,0%

Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**10**	**56**	**330**	**396**
	%	**2,5%**	**14,1%**	**83,3%**	**100,0%**

Tablo 21'de, katılımcıların % 83,3'ünün kendilerini Türk hissetmeleriyle Türk gelenek ve göreneklerine uygun yaşıyor olmaları arasındaki bağlantıya katıldıkları gözlenmiştir. Kadın katılımcılarda bu oran %76, erkeklerde % 80,5' tir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 76,6'sı, 31 - 40 yaş grubunun % 84,6'sı, 41 yaş ve üzerindekilerin ise % 95,3'ü kendilerini Türk hissetmelerinde Türk gelenek ve göreneklerine uygun yaşıyor olmalarının etkisine katıldıklarını ifade etmiştirler. Bu oran kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerde % 87,7 iken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin de % 72,7 oranında katıldıkları görülmektedir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 2'si (% 28,6) de yine kendilerini Türk hissetmeleriyle Türk gelenek ve göreneklerine ugun yaşıyor olmaları arasındaki bağlantıya katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 22: Katılımcıların Türk Anne - Babadan Olmak İle Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım

Türk anne -babadan olmayım		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	7	6	193	206
	%	3,4%	2,9%	93,7%	100,0%
Erkek	f	7	4	179	190
	%	3,7%	2,1%	94,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**14**	**10**	**372**	**396**
	%	**3,5%**	**2,5%**	**93,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	8	8	151	167
	%	4,8%	4,8%	90,4%	100,0%
31 - 40	f	4	1	138	143
	%	2,8%	0,7%	96,5%	100,0%
41 ve üzeri	f	2	1	83	86
	%	2,3%	1,2%	96,5%	100,0%

Genel Toplam	**f**	**14**	**10**	**372**	**396**
	%	**3,5%**	**2,5%**	**93,9%**	**100,0%**
Türk	f	5	1	294	300
	%	1,7%	0,3%	98,0%	100,0%
Yunan	f	1	3	3	7
	%	14,3%	42,9%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	8	6	74	88
	%	9,1%	6,8%	84,1%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**14**	**10**	**372**	**396**
	%	**3,5%**	**2,5%**	**93,9%**	**100,0%**

Tablo 22'ye göre, katılımcıların % 93,9'unun kendilerini Türk hissetmeleriyle Türk anne - babadan olmaları arasındaki bağlantıya katıldıkları gözlenmiştir. Kadın katılımcılarda bu oran % 93,7, erkeklerde % 94,2' dir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 90,4'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 96,5' i, 41 yaş ve üzerindekilerin de yine % 96,5'i kendilerini Türk hissetmelerinde Türk anne - babadan olmalarının etkisine katıldıklarını ifade etmiştirler. Bu oran kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerde % 98 iken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin de % 84,1 oranında katıldıkları görülmektedir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) de yine kendilerini Türk hissetmeleriyle Türk anne - babadan olmaları arasındaki bağlantıya katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 23: Katılımcıların Türk Olarak Yetiştirilmek İle Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım

Türk olarak yetiştirildim		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	3	10	193	206
	%	1,5%	4,9%	93,7%	100,0%
Erkek	f	7	9	174	190
	%	3,7%	4,7%	91,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**10**	**19**	**367**	**396**
	%	**2,5%**	**4,8%**	**92,7%**	**100,0%**

18 - 30	f	7	16	144	167
	%	4,2%	9,6%	86,2%	100,0%
31 - 40	f	2	1	140	143
	%	1,4%	0,7%	97,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	1	2	83	86
	%	1,2%	2,3%	96,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**10**	**19**	**367**	**396**
	%	**2,5%**	**4,8%**	**92,7%**	**100,0%**
Türk	f	4	5	291	300
	%	1,3%	1,7%	97,0%	100,0%
Yunan	f	3	2	2	7
	%	42,9%	28,6%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	3	11	74	88
	%	3,4%	12,5%	84,1%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**10**	**19**	**367**	**396**
	%	**2,5%**	**4,8%**	**92,7%**	**100,0%**

Tablo 23'te, katılımcıların % 92,7'sinin kendilerini Türk hissetmeleriyle Türk olarak yetiştirilmeleri arasındaki bağlantıya katıldıkları gözlenmiştir. Kadın katılımcılarda bu oran % 93,7, erkeklerde % 91,6' dır. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 86,2'si, 31 - 40 yaş grubunun % 97,9'u, 41 yaş ve üzerindekilerin ise % 96,5'i kendilerini Türk hissetmelerinde Türk olarak yetiştirilmelerinin etkisine katıldıklarını ifade etmiştirler. Bu oran kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerde % 97 iken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin de % 84,1 oranında katıldıkları görülmektedir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 2'si (% 28,6) de yine kendilerini Türk hissetmeleriyle Türk olarak yetiştirilmiş olmaları arasındaki bağlantıya katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 24: Katılımcıların Türk Gibi Görünmek ile Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım

Türk gibi görünüyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	13	26	167	206
	%	6,3%	12,6%	81,1%	100,0%
Erkek	f	15	28	147	190
	%	7,9%	14,7%	77,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**28**	**54**	**314**	**396**
	%	**7,1%**	**13,6%**	**79,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	18	35	114	167
	%	10,8%	21,0%	68,3%	100,0%
31 - 40	f	8	17	118	143
	%	5,6%	11,9%	82,5%	100,0%
41 ve üzeri	f	2	2	82	86
	%	2,3%	2,3%	95,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**28**	**54**	**314**	**396**
	%	**7,1%**	**13,6%**	**79,3%**	**100,0%**
Türk	f	15	30	255	300
	%	5,0%	10,0%	85,0%	100,0%
Yunan	f	4	1	2	7
	%	57,1%	14,3%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	9	23	56	88
	%	10,2%	26,1%	63,6%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**28**	**54**	**314**	**396**
	%	**7,1%**	**13,6%**	**79,3%**	**100,0%**

Tablo 24'te, katılımcıların % 79,3' ünün kendilerini Türk hissetmeleriyle Türk gibi görünmeleri arasındaki bağlantıya katıldıkları gözlenmiştir. Kadın katılımcılarda bu oran % 81,1, erkeklerde % 77,4' tür. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 68,3'ünün, 31 - 40 yaş grubunun % 82,5'i, 41 yaş ve üzerindekilerin ise % 95,3'ü kendilerini Türk hissetmelerinde Türk gibi görünmelerinin etkisine katıldıklarını ifade etmiştirler. Bu oran kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerde % 85 iken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin de % 63,6 oranında katıldıkları görülmektedir. Yunan

kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 2'si (% 28,6) de yine kendilerini Türk hissetmeleriyle Türk gibi görünmeleri arasındaki bağlantıya katıldıklarını belirtmişlerdir. Burada dikkati çeken, katılımcıların kendilerini Türk hissetmede Türk gibi görünmelerinin etkisine yönelik fikirlerinde tercihlerinin ortada seçeneğine doğru bir evrilme olduğu gözlenmektedir.

Tablo 25: Katılımcıların Türklerin Yanında Daha Rahat Olmak ile Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım

Türklerin yanında kendimi çok daha rahat hissediyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	9	22	175	206
	%	4,4%	10,7%	85,0%	100,0%
Erkek	f	11	31	148	190
	%	5,8%	16,3%	77,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**20**	**53**	**323**	**396**
	%	**5,1%**	**13,4%**	**81,6%**	**100,0%**
18 - 30	f	15	32	120	167
	%	9,0%	19,2%	71,9%	100,0%
31 - 40	f	2	16	125	143
	%	1,4%	11,2%	87,4%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	5	78	86
	%	3,5%	5,8%	90,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**20**	**53**	**323**	**396**
	%	**5,1%**	**13,4%**	**81,6%**	**100,0%**
Türk	f	9	29	262	300
	%	3,0%	9,7%	87,3%	100,0%
Yunan	f	4	1	2	7
	%	57,1%	14,3%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	7	23	58	88
	%	8,0%	26,1%	65,9%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**20**	**53**	**323**	**396**
	%	**5,1%**	**13,4%**	**81,6%**	**100,0%**

Tablo 25'te, katılımcıların % 81,6'sının kendilerini Türk hissetmeleriyle Türklerin yanında kendilerini çok rahat hissetmeleri arasındaki bağlantıya katıldıkları gözlenmiştir. Kadın katılımcılarda bu oran % 85, erkeklerde % 77,9' dur. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 71,9'unun, 31 - 40 yaş grubunun % 87,4'ü, 41 yaş ve üzerindekilerin ise % 90,7'si kendilerini Türk hissetmelerinde Türklerin yanında kendilerini çok rahat hissetmelerinin etkisine katıldıklarını ifade etmiştirler. Bu oran kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerde % 87,3 iken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin ise % 65,9 oranında katıldıkları görülmektedir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 2'si (% 28,6) de yine kendilerini Türk hissetmeleriyle Türklerin arasında kendilerini çok rahat hissetmeleri arasındaki bağlantıya katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu seçenekte de katılımcıların düşüncelerinde ortada seçeneğine doğru bir evrilme olduğu gözlenmektedir.

Tablo 26: Katılımcıların Diğer İnsanlar Tarafından Türk Görülmek ile Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım

Diğer insanlar beni Türk olarak görüyor		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	11	26	169	206
	%	5,3%	12,6%	82,0%	100,0%
Erkek	f	16	28	146	190
	%	8,4%	14,7%	76,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**27**	**54**	**315**	**396**
	%	**6,8%**	**13,6%**	**79,5%**	**100,0%**
18 - 30	f	21	31	115	167
	%	12,6%	18,6%	68,9%	100,0%
31 - 40	f	3	17	123	143
	%	2,1%	11,9%	86,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	6	77	86
	%	3,5%	7,0%	89,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**27**	**54**	**315**	**396**
	%	**6,8%**	**13,6%**	**79,5%**	**100,0%**
Türk	f	14	31	255	300
	%	4,7%	10,3%	85,0%	100,0%
Yunan	f	4	1	2	7
	%	57,1%	14,3%	28,6%	100,0%

Türk ve Yunan	f	9	21	58	88
	%	10,2%	23,9%	65,9%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**27**	**54**	**315**	**396**
	%	**6,8%**	**13,6%**	**79,5%**	**100,0%**

Tablo 26'ya göre, katılımcıların % 79,5'inin kendilerini Türk hissetmeleriyle diğer insanların onları Türk olarak görmeleri arasındaki bağlantıya katıldıkları gözlenmiştir. Kadın katılımcılarda bu oran % 82, erkeklerde % 76,8' dir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 68,9'unun, 31 - 40 yaş grubunun % 86,'ı, 41 yaş ve üzerindekilerin ise % 89,5'i kendilerini Türk hissetmelerinde diğer insanların onları Türk olarak görmelerinin etkisine katıldıklarını ifade etmiştirler. Bu oran kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerde % 85 iken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin ise % 65,9 oranında katıldıkları görülmektedir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 2'si (% 28,6) de yine kendilerini Türk hissetmeleriyle diğer insanların onları Türk olarak görmeleri arasındaki bağlantıya katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu seçenekte de katılımcıların düşüncelerinde ortada seçeneğine doğru bir evrilme olduğu gözlenmektedir.

Tablo 27: Katılımcıların Yunan Kültürünün Kendilerine Hitap Etmemesi ile Türk hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım

Yunan kültürü bana hitap etmiyor		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	42	39	125	206
	%	20,4%	18,9%	60,7%	100,0%
Erkek	f	41	41	108	190
	%	21,6%	21,6%	56,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**83**	**80**	**233**	**396**
	%	**21,0%**	**20,2%**	**58,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	42	44	81	167
	%	25,1%	26,3%	48,5%	100,0%
31 - 40	f	26	20	97	143
	%	18,2%	14,0%	67,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	15	16	55	86

	%	17,4%	18,6%	64,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**83**	**80**	**233**	**396**
	%	**21,0%**	**20,2%**	**58,8%**	**100,0%**
Türk	f	49	45	206	300
	%	16,3%	15,0%	68,7%	100,0%
Yunan	f	4	1	2	7
	%	57,1%	14,3%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	30	33	25	88
	%	34,1%	37,5%	28,4%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**83**	**80**	**233**	**396**
	%	**21,0%**	**20,2%**	**58,8%**	**100,0%**

Tablo 27'de, katılımcıların % 58,8'inin kendilerini Türk hissetmeleriyle Yunan kütürünün kendilerine hitap etmemeleri arasında bağlantıya katıldıkları gözlenirken, diğer yarısının bu bağlantı hakkında fikirlerinin ortada kaldığı yahut katılmadıkları yönünde olduğu görülmüştür. Kadın katılımcılarda % 60,7'si katıldıklarını ifade ederken bu oran erkeklerde % 56,8' dir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 48,5'inin, 31 - 40 yaş grubunun % 67,8,'i, 41 yaş ve üzerindekilerin ise % 64,'ü kendilerini Türk hissetmelerinde Yunan kültürünün onlara hitap etmemeleri arasındaki bağlantıya katıldıklarını ifade etmiştirler. Bu oran kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerde % 68,7 iken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin ise % 37,5 oranında tercihlerini ortada olarak belirttikleri görülmektedir. Burada dikkati çeken, bu gruptaki katılımcıların tercihlerinin ortada seçeneği ile katılmıyorum seçeneğine yöneldiğinin gözlenmesidir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 2'si (% 28,6) de yine kendilerini Türk hissetmeleriyle Yunan kültürünün kendilerine hitap etmemesi arasındaki bağlantıya katıldıklarını belirtmişlerdir.

5.1.2.2. Yunan Kimlik Aidiyetine İlişkin Bulgular

Aşağıdaki tablolarda, katılımcılara sunulan seçenekler ile kendilerini Yunan gibi hissetmelerine ne oranda etkisi olup olmadığına bakılıp yorumlanmıştır. Buna göre, katılımcıların anadil Türkçe'nin yanında Yunan dilini de konuşuyor olmalarının kendilerini Yunan hissetmelerine etki yaptığına katılmadığı gözlenirken, "ortada" seçeneğine doğru tercihlerde yönelme olduğu da görülmektedir. Benzer sormacaya "Ben kendimi Türk hissediyorum çünkü; Türkçe konuşuyorum" seçeneğinde katılımcıların % 93,2 oranında katıldıklarını ifade ettikleri hatırlanırsa, anadilleri Türkçe ile Türk hissetmek arasında pozitif bağlantıyı kabul ederken, egemen dil Yunancayı da konuşuyor olmalarının kendilerini Yunan gibi hissetmelerine etkisi olduğuna katılmadıklarını belirttikleri gözlenmektedir.

Katılımcılar, Yunan düşünce yapısını iyi bilmenin Yunan gibi hissetmedeki etkisine "ortada" seçeneğine doğru evrilme gösterirken, Yunan kültürüne uygun yaşama, Yunan gibi yetiştirilmiş olma, Yunana benzeme, Yunanların yanında kendini daha rahat hissetme ve diğer insanlar tarafında Yunan gibi görülme seçenekleri ile Yunan gibi hissetme arasındaki bağlantıya katılmadıklarını ifade etmiştir. Ancak dikkati çeken, Yunan gibi hissetme ile Yunana benzeme arasındaki bağlantıda, kendini Türk ve Yunan her iki kültür gurubuna ait hissedenlerin tercihlerinde ortada seçeneğine doğru bir meğil olduğu, Yunanların yanında kendini daha rahat hissetme seçeneğinde ise hem 18 - 30 yaş gurubunda hem de kendini Türk ve Yunan her iki kültür gurubuna ait hissedenlerin tercihlerinde ortada seçeneğine doğru evrilme olduğu gözlenmektedir.

Öte yandan, kendini Yunan gibi hissetme ile Batı Trakya Türklerinin ve kültürlerinin kendine hitap etmemesi arasında bir bağlantıya katılımcılar büyük oranda katılmadıklarını belirtmiştir.

5.1.2.2.1. Yunan Kimlik Aidiyetine İlişkin Bulgulara Ait Dağılım

Tablo 28: Katılımcıların Yunanca Konuşmak ile Yunan hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım

Yunanca konuşuyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	122	52	32	206
	%	59,2%	25,2%	15,5%	100,0%
Erkek	f	128	31	31	190
	%	67,4%	16,3%	16,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**250**	**83**	**63**	**396**
	%	**63,1%**	**21,0%**	**15,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	95	39	33	167
	%	56,9%	23,4%	19,8%	100,0%
31 - 40	f	101	25	17	143
	%	70,6%	17,5%	11,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	54	19	13	86
	%	62,8%	22,1%	15,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**250**	**83**	**63**	**396**
	%	**63,1%**	**21,0%**	**15,9%**	**100,0%**
Türk	f	218	44	38	300
	%	72,7%	14,7%	12,7%	100,0%
Yunan	f	3	1	3	7
	%	42,9%	14,3%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	29	37	22	88
	%	33,0%	42,0%	25,0%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**250**	**83**	**63**	**396**
	%	**63,1%**	**21,0%**	**15,9%**	**100,0%**

Tablo 28'e göre katılımcılar % 63,1 oranında Yunanca konuşmanın kendini Yunan gibi hissetmedeki etkinisine katılmadıklarını ifade etmiştir. Bu oran kadınlarda % 59,2, erkeklerde 67,4'tür. katılımcılarda bu oran % 93,2 iken, 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 56,9'u, 31 - 40 yaş grubunun % 70,6'sı, 41 yaş ve üzerindekilerin ise % 62,8'i Yunanca konuşmanın kendini Yunan gibi hissetmedeki etkinisine katılmadıklarını

belirtmiştir. Bu tercihte diğer gruplara nazaran kadınlar ile 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların ortada seçeneğine doğru evrildiği de gözlenmektedir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 72, 7'si yine katılmadıklarını ifade ederken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) de yine Yunanca konuşmanın kendini Yunan gibi hissetmedeki etkinisine katılmadıklarını belirtmiştir. Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenler ise % 42 oranında ortada seçeneğine yönelmiştir.

Tablo 29: Katılımcıların Yunan Düşünce Yapısını İyi Bilmek ile Yunan hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım

Yunan düşünce yapısını iyi biliyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	138	51	17	206
	%	67,0%	24,8%	8,3%	100,0%
Erkek	f	113	45	32	190
	%	59,5%	23,7%	16,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**251**	**96**	**49**	**396**
	%	**63,4%**	**24,2%**	**12,4%**	**100,0%**
18 - 30	f	92	42	33	167
	%	55,1%	25,1%	19,8%	100,0%
31 - 40	f	105	33	5	143
	%	73,4%	23,1%	3,5%	100,0%
41 ve üzeri	f	54	21	11	86
	%	62,8%	24,4%	12,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**251**	**96**	**49**	**396**
	%	**63,4%**	**24,2%**	**12,4%**	**100,0%**
Türk	f	219	55	26	300
	%	73,0%	18,3%	8,7%	100,0%
Yunan	f	2	2	3	7
	%	28,6%	28,6%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	30	38	20	88
	%	34,1%	43,2%	22,7%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**251**	**96**	**49**	**396**
	%	**63,4%**	**24,2%**	**12,4%**	**100,0%**

Tablo 29'da katılımcılar % 63,4 oranında Yunan düşünce yapısını iyi bilmenin kendini Yunan gibi hissetmedeki etkinisine katılmadıklarını ifade etmiştir. Bu oran kadınlarda % 67, erkeklerde 59,5 iken kadın ve erkek katılımcılar da ortada seçeneğine doğru yönelme gözlenmektedir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 55,1'i, 31 - 40 yaş grubunun % 73,4'ü, 41 yaş ve üzerindekilerin ise % 62,8'i Yunan düşünce yapısını iyi bilmenin kendini Yunan gibi hissetmedeki etkinisine katılmadıklarını belirtmiştir. Bu tercihte yaş gruplarında katılımcıların ortada seçeneğine doğru evrildiği de gözlenmektedir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 73'ü yine katılmadıklarını ifade ederken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenler ise % 43,2 oranında ortada seçeneğine yönelmiştir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) ise Yunan düşünce yapısını iyi bilmenin kendini Yunan gibi hissetmedeki etkinisine katıldıklarını belirtmiştir.

Tablo 30: Katılımcıların Yunan Kültürüne Uygun Yaşamak ile Yunan hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım

Yunan kültürüne uygun yaşyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	174	22	10	206
	%	84,5%	10,7%	4,9%	100,0%
Erkek	f	151	33	6	190
	%	79,5%	17,4%	3,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**325**	**55**	**16**	**396**
	%	**82,1%**	**13,9%**	**4,0%**	**100,0%**
18 - 30	f	124	31	12	167
	%	74,3%	18,6%	7,2%	100,0%
31 - 40	f	126	16	1	143
	%	88,1%	11,2%	0,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	75	8	3	86
	%	87,2%	9,3%	3,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**325**	**55**	**16**	**396**
	%	**82,1%**	**13,9%**	**4,0%**	**100,0%**
Türk	f	271	23	6	300
	%	90,3%	7,7%	2,0%	100,0%
Yunan	f	4	2	1	7
	%	57,1%	28,6%	14,3%	100,0%

Türk ve Yunan	f	50	29	9	88
	%	56,8%	33,0%	10,2%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**325**	**55**	**16**	**396**
	%	**82,1%**	**13,9%**	**4,0%**	**100,0%**

Tablo 30'da katılımcılar % 82,1 oranında Yunan kültürüne uygun yaşamanın kendini Yunan gibi hissetmedeki etkinisine katılmadıklarını ifade etmiştir. Bu oran kadınlarda % 84,5, erkeklerde 79,5' tir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 74,3'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 88,1'i, 41 yaş ve üzerindekilerin ise % 87,2'si Yunan kültürüne uygun yaşamanın kendini Yunan gibi hissetmedeki etkinisine katılmadıklarını belirtmiştir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 90,3'ü yine katılmadıklarını ifade ederken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) de yine Yunan kültürüne uygun yaşamanın kendini Yunan gibi hissetmedeki etkinisine katılmadıklarını belirtmiştir. Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenler ise % 56,8 oranında katılmadıklarını ifade ederken, % 33 oranında ortada seçeneğine yönelmiştir.

Tablo 31: Katılımcıların Yunan Gibi Yetiştirilmek ile Yunan hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım

Yunan gibi yetiştirildim		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	191	11	4	206
	%	92,7%	5,3%	1,9%	100,0%
Erkek	f	178	10	2	190
	%	93,7%	5,3%	1,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**369**	**21**	**6**	**396**
	%	**93,2%**	**5,3%**	**1,5%**	**100,0%**
18 - 30	f	147	16	4	167
	%	88,0%	9,6%	2,4%	100,0%
31 - 40	f	139	3	1	143
	%	97,2%	2,1%	0,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	83	2	1	86
	%	96,5%	2,3%	1,2%	100,0%
Genel	**f**	**369**	**21**	**6**	**396**

Toplam	**%**	**93,2%**	**5,3%**	**1,5%**	**100,0%**
Türk	f	293	5	2	300
	%	97,7%	1,7%	0,7%	100,0%
Yunan	f	2	3	2	7
	%	28,6%	42,9%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	73	13	2	88
	%	83,0%	14,8%	2,3%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**369**	**21**	**6**	**396**
	%	**93,2%**	**5,3%**	**1,5%**	**100,0%**

Tablo 31'e göre katılımcıların, "kendimi Yunan gibi hissediyorum çünkü Yunan gibi yetiştirildim" ifadesine % 93,2 oranında katılmadıkları gözlenmiştir. Bu oran kadınlarda % 92,7, erkeklerde 93,7' dir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 88'i, 31 - 40 yaş grubunun % 97,2'si, 41 yaş ve üzerindekilerin ise % 96,5'i "kendimi Yunan gibi hissediyorum çünkü Yunan gibi yetiştirildim" ifadesine katılmadıklarını belirtmiştir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerde bu oran % 97,7, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerde % 83 iken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) ise ortada seçeneğine yönelmiştir.

Tablo 32: Katılımcıların Yunan'a Benzemek ile Yunan hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım

Yunan'a benziyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	182	19	5	206
	%	88,3%	9,2%	2,4%	100,0%
Erkek	f	164	18	8	190
	%	86,3%	9,5%	4,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**346**	**37**	**13**	**396**
	%	**87,4%**	**9,3%**	**3,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	131	26	10	167
	%	78,4%	15,6%	6,0%	100,0%
31 - 40	f	132	10	1	143
	%	92,3%	7,0%	0,7%	100,0%

41 ve üzeri	f	83	1	2	86
	%	96,5%	1,2%	2,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**346**	**37**	**13**	**396**
	%	**87,4%**	**9,3%**	**3,3%**	**100,0%**
Türk	f	284	13	3	300
	%	94,7%	4,3%	1,0%	100,0%
Yunan	f	2	2	3	7
	%	28,6%	28,6%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	59	22	7	88
	%	67,0%	25,0%	8,0%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**346**	**37**	**13**	**396**
	%	**87,4%**	**9,3%**	**3,3%**	**100,0%**

Tablo 32'de katılımcılar % 87,4 oranında Yunana benzemenin kendini Yunan gibi hissetmedeki etkinisine katılmadıklarını ifade etmiştir. Bu oran kadınlarda % 88,3, erkeklerde 86,3' tür. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 78,4'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 92,3'ü, 41 yaş ve üzerindekilerin ise % 96,5'i Yunana benzemenin kendini Yunan gibi hissetmedeki etkinisine katılmadıklarını belirtmiştir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 94,7'si ile Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin % 67'si yine katılmadıklarını ifade ederken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) ise Yunana benzemenin kendini Yunan gibi hissetmedeki etkinisine katıldıklarını belirtmiştir.

Tablo 33: Katılımcıların Yunanların Yanında Daha Rahat Olmak ile Yunan hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım

Yunanların yanında kendimi daha rahat hissediyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	168	35	3	206
	%	81,6%	17,0%	1,5%	100,0%
Erkek	f	143	44	3	190
	%	75,3%	23,2%	1,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**311**	**79**	**6**	**396**
	%	**78,5%**	**19,9%**	**1,5%**	**100,0%**

18 - 30	f	116	48	3	167
	%	69,5%	28,7%	1,8%	100,0%
31 - 40	f	122	20	1	143
	%	85,3%	14,0%	0,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	73	11	2	86
	%	84,9%	12,8%	2,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**311**	**79**	**6**	**396**
	%	**78,5%**	**19,9%**	**1,5%**	**100,0%**
Türk	f	260	37	3	300
	%	86,7%	12,3%	1,0%	100,0%
Yunan	f	4	3	0	7
	%	57,1%	42,9%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	46	39	3	88
	%	52,3%	44,3%	3,4%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**311**	**79**	**6**	**396**
	%	**78,5%**	**19,9%**	**1,5%**	**100,0%**

Tablo 33'e göre katılımcılar, Yunanların yanında kendini daha rahat hissetmenin kendini Yunan gibi hissetmedeki etkinisine % 78,5 oranında katılmadıklarını ifade etmiştir. Bu oran kadınlarda % 81,6, erkeklerde 75,3' tür. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 69,5'i, 31 - 40 yaş grubunun % 85,3'ü, 41 yaş ve üzerindekilerin ise % 84,9'u Yunanların yanında kendini daha rahat hissetmenin kendini Yunan gibi hissetmedeki etkinisine katılmadıklarını belirtmiştir. Ancak 18 - 30 yaş grubunda ortda seçeneğine bir yönelme gözlenmektedir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 86,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin % 52,3'ü ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) Yunanların yanında kendini daha rahat hissetmenin kendini Yunan gibi hissetmedeki etkinisine katılmadıklarını ifade etmiştir. Ancak Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerle Yunan kültür grubuna ait hissedenlerde ortada seçeneğine doğru bir evrilme de gözlenmektedir.

Tablo 34: Katılımcıların Diğer İnsanlar Tarafından Yunan Gibi Görünmek ile Yunan hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım

Diğer insanlar beni Yunan gibi görüyor		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	187	15	4	206
	%	90,8%	7,3%	1,9%	100,0%
Erkek	f	165	19	6	190
	%	86,8%	10,0%	3,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**352**	**34**	**10**	**396**
	%	**88,9%**	**8,6%**	**2,5%**	**100,0%**
18 - 30	f	136	23	8	167
	%	81,4%	13,8%	4,8%	100,0%
31 - 40	f	134	9	0	143
	%	93,7%	6,3%	0,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	82	2	2	86
	%	95,3%	2,3%	2,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**352**	**34**	**10**	**396**
	%	**88,9%**	**8,6%**	**2,5%**	**100,0%**
Türk	f	282	15	3	300
	%	94,0%	5,0%	1,0%	100,0%
Yunan	f	5	1	1	7
	%	71,4%	14,3%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	64	18	6	88
	%	72,7%	20,5%	6,8%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**352**	**34**	**10**	**396**
	%	**88,9%**	**8,6%**	**2,5%**	**100,0%**

Tablo 34'te katılımcıların, diğer insanlar tarafından Yunana benzetilmenin kendini Yunan gibi hissetmedeki etkisine % 88,9 oranında katılmadıkları gözlenmiştir. Bu oran kadınlarda % 90,8, erkeklerde 86,8' dir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 81,4'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 93,7'si, 41 yaş ve üzerindekilerin ise % 95,3'ü, kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 94'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin % 72,7'si ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) de

yine diğer insanlar tarafından Yunan'a benzetilmenin kendini Yunan gibi hissetmedeki etkisine katılmadıklarını belirtmiştir.

Tablo 35: Katılımcıların Batı Trakya Türklerinin Kültürlerinin Kendilerine Hitap Etmemesi ile Yunan hissetmek Arasında Kurdukları İlişkiye Ait Dağılım

Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri ve kültürleri bana hitap etmiyor		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	172	22	12	206
	%	83,5%	10,7%	5,8%	100,0%
Erkek	f	166	10	14	190
	%	87,4%	5,3%	7,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**338**	**32**	**26**	**396**
	%	**85,4%**	**8,1%**	**6,6%**	**100,0%**
18 - 30	f	143	15	9	167
	%	85,6%	9,0%	5,4%	100,0%
31 - 40	f	121	14	8	143
	%	84,6%	9,8%	5,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	74	3	9	86
	%	86,0%	3,5%	10,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**338**	**32**	**26**	**396**
	%	**85,4%**	**8,1%**	**6,6%**	**100,0%**
Türk	f	260	19	21	300
	%	86,7%	6,3%	7,0%	100,0%
Yunan	f	3	2	2	7
	%	42,9%	28,6%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	74	11	3	88
	%	84,1%	12,5%	3,4%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**338**	**32**	**26**	**396**
	%	**85,4%**	**8,1%**	**6,6%**	**100,0%**

Tablo 35'te katılımcıların, kendini Yunan hissetmede Batı Trakya Türklerinin kültürlerinin kendilerine hitap etmemesi arasındaki etkiye % 85,4 oranında katılmadıkları gözlenmiştir. Bu oran kadınlarda % 83,5, erkeklerde 87,4' tür. 18 - 30 yaş

grubu katılımcıların % 85,6'sı, 31 - 40 yaş grubunun % 84,6'sı, 41 yaş ve üzerindekilerin ise % 86'sı, kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 86,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin % 84,1'i ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) de yine kendini Yunan hissetmede Batı Trakya Türkleri'nin kültürlerinin kendilerine hitap etmemesi arasındaki etkiye katılmadıklarını belirtmiştir.

5.1.2.3. Katılımcıların Türk ve Yunan Kimlik Aidiyetine Sahip Olmak İlgili Duygusal Yaklaşımlarına İlişkin Bulgular

Katılımcılara Türk olmak ve Yunan gibi olmakla ilgili neler hissettikleri sunulan seçneklerde sorulmuş, buna göre aşağıdaki tablolar yorumlanmıştır. Katılımcıların büyük oranda, Türk olmaktan mutluluk ve gurur duydukları, Türk olmanın karakterlerinin önemli bir parçası olduğu, diğer Türklerle aralarında bir bağ hissettikleri bu bağın bir yansıması olarak diğer Türkler hakkında konuşulduğunda kendi hakkında konuşulmuş gibi hissettikleri, yanı sıra bu bağın güçlendirici etkisi olarak konuşmalarında "biz Türkler" ifadesini kullanmayı tercih ettikleri gözlenmiştir. Öte yandan diğer Türklere benzeme konusunda ise katılımcıların tercihlerinde ortada seçeneğine doğru yönelme görülmektedir.

Katılımcılar, Yunan gibi olmakla ilgili tercihlerinde ise; "Yunan gibi olmaktan mutluyum, kendimle Yunanlar arasında bir bağ hissediyorum, Yunanlar hakkında konuşulunca kendi hakkımda konuşulmuş gibi hissediyorum, Yunan gibi olmak karakterimin önmeli bir parçasıdır, Yunanlar hakkında konuşurken sıklıkla 'biz Yunanlar' derim ve pek çok açıdan diğer Yunanlara benziyorum" ifadelerine büyük oranda katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Öte yandan katılımcılar, Yunan bayrağı ve tarihi gibi Yunan değer yargılarının kendilerine çok şey ifade etmediğini belirtse de, ortada seçeneğine doğru meğilleri olduğu da gözlenmiştir. Katılımcıların, müzik dinlemede ve haberleri izlemede Türkçe

tercihlerindeki kadar yüksek oranda olmasa da Yunancayı'da tercih ettikleri görülmekte, yine yemek tüketiminde de Türk mutfağı seçeneğindeki kadar yüksek oranda olmasa da Yunan mutfağından yemekleri de tercih ettileri anlaşılmaktadır.

5.1.2.3.1. Katılımcıların Türk ve Yunan Kimlik Aidiyetine Sahip Olmak İlgili Duygusal Yaklaşımlarına İlişkin Bulgulara Ait Dağılımlar

Tablo 36: Katılımcıların "Türk olduğum için mutluyum" Değişkenine Ait Dağılımı

Türk olduğum için mutluyum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	4	11	191	206
	%	1,9%	5,3%	92,7%	100,0%
Erkek	f	7	14	169	190
	%	3,7%	7,4%	88,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**11**	**25**	**360**	**396**
	%	**2,8%**	**6,3%**	**90,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	7	19	141	167
	%	4,2%	11,4%	84,4%	100,0%
31 - 40	f	1	6	136	143
	%	0,7%	4,2%	95,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	0	83	86
	%	3,5%	0,0%	96,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**11**	**25**	**360**	**396**
	%	**2,8%**	**6,3%**	**90,9%**	**100,0%**
Türk	f	4	8	288	300
	%	1,3%	2,7%	96,0%	100,0%
Yunan	f	2	2	3	7
	%	28,6%	28,6%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	5	15	68	88
	%	5,7%	17,0%	77,3%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**11**	**25**	**360**	**396**
	%	**2,8%**	**6,3%**	**90,9%**	**100,0%**

Tablo 36'da katılımcıların % 90,9'u Türk oldukları için mutlu olduklarını ifade etmiştir. Bu oran kadınlarda % 92,7, erkeklerde 88,9, 18 - 30 yaş grubu katılımcılarda % 84,4'ü, 31 - 40 yaş grubunda % 95,1'i, 41 yaş ve üzerindekilerinde ise % 96,5'tir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenler % 96, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenler % 77,3 oranında Türk olmaktan mutlu olduklarını belirtirken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) de yine "Türk olduğum için mutluyum" ifadesine katıldıklarını işaretlemiştir.

Tablo 37: Katılımcıların "Diğer Türklerle aramda bir bağ hissediyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Diğer Türklerle aramda bir bağ hissediyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	12	20	174	206
	%	5,8%	9,7%	84,5%	100,0%
Erkek	f	13	14	163	190
	%	6,8%	7,4%	85,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**25**	**34**	**337**	**396**
	%	**6,3%**	**8,6%**	**85,1%**	**100,0%**
18 - 30	f	11	24	132	167
	%	6,6%	14,4%	79,0%	100,0%
31 - 40	f	8	8	127	143
	%	5,6%	5,6%	88,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	6	2	78	86
	%	7,0%	2,3%	90,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**25**	**34**	**337**	**396**
	%	**6,3%**	**8,6%**	**85,1%**	**100,0%**
Türk	f	16	16	268	300
	%	5,3%	5,3%	89,3%	100,0%
Yunan	f	1	1	5	7
	%	14,3%	14,3%	71,4%	100,0%
Türk ve Yunan	f	8	16	64	88
	%	9,1%	18,2%	72,7%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**25**	**34**	**337**	**396**

	%	**6,3%**	**8,6%**	**85,1%**	**100,0%**

Tablo 37'de katılımcıların % 85,1'i diğer Türklerle arasında bir bağ olduğuna katılırken, bu oran kadınlarda % 84,5, erkeklerde 85,8 olarak gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcılarda % 79'u, 31 - 40 yaş grubunda % 88,8'i, 41 yaş ve üzerindekilerin % 90,7'si, kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 89,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenler % 71,4'ü ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) de yine diğer Türklerle aralarında bir bağ hissettiklerini belirtmiştir.

Tablo 38: Katılımcıların "Türk olmam benim nasıl bir insan olduğumu belirtmez" Değişkenine Ait Dağılımı

Türk olmam benim nasıl bir insan olduğumu belirtmez		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	56	30	120	206
	%	27,2%	14,6%	58,3%	100,0%
Erkek	f	32	41	117	190
	%	16,8%	21,6%	61,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**88**	**71**	**237**	**396**
	%	**22,2%**	**17,9%**	**59,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	37	29	101	167
	%	22,2%	17,4%	60,5%	100,0%
31 - 40	f	29	30	84	143
	%	20,3%	21,0%	58,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	22	12	52	86
	%	25,6%	14,0%	60,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**88**	**71**	**237**	**396**
	%	**22,2%**	**17,9%**	**59,8%**	**100,0%**
Türk	f	64	52	184	300
	%	21,3%	17,3%	61,3%	100,0%
Yunan	f	2	2	3	7
	%	28,6%	28,6%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	22	17	49	88
	%	25,0%	19,3%	55,7%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**88**	**71**	**237**	**396**

	%	**22,2%**	**17,9%**	**59,8%**	**100,0%**

Tablo 38'de katılımcılar, "Türk olmam benim nasıl bir insan olduğumu belirtmez" ifadesine % 59,8 oranında katıldıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların diğer yarısı ise % 22,2 oranında katılmadıklarına, % 17,9 oranında da ortada seçeneğine yönelmiştir. Katılımcıların tüm gruplarda yarıdan fazlasının "Türk olmam benim nasıl bir insan olduğumu belirtmez" ifadesine katıldığı, diğer yarısının ise ortada ve katılmadığını belirttiği gözlenmiştir. Kadınların % 58,3'ü, erkeklerde 61,6'sı, 18 - 30 yaş grubu katılımcılarda % 60,5'i, 31 - 40 yaş grubunda % 58,7'si, 41 yaş ve üzerindekilerin % 60,5'i, kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 61,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenler % 55,7'si ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) de yine "Türk olmam benim nasıl bir insan olduğumu belirtmez" ifadesine katıldıklarını belirtmiştir.

Tablo 39: Katılımcıların "Türk olmaktan üzüntü duyuyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Türk olmaktan üzüntü duyuyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	184	4	18	206
	%	89,3%	1,9%	8,7%	100,0%
Erkek	f	168	7	15	190
	%	88,4%	3,7%	7,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**352**	**11**	**33**	**396**
	%	**88,9%**	**2,8%**	**8,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	146	6	15	167
	%	87,4%	3,6%	9,0%	100,0%
31 - 40	f	132	4	7	143
	%	92,3%	2,8%	4,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	74	1	11	86
	%	86,0%	1,2%	12,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**352**	**11**	**33**	**396**
	%	**88,9%**	**2,8%**	**8,3%**	**100,0%**
Türk	f	275	5	20	300
	%	91,7%	1,7%	6,7%	100,0%
Yunan	f	5	2	0	7
	%	71,4%	28,6%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	71	4	13	88

	%	80,7%	4,5%	14,8%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**352**	**11**	**33**	**396**
	%	**88,9%**	**2,8%**	**8,3%**	**100,0%**

Tablo 39'a göre katılımcılar, "Türk olmaktan üzüntü duyuyorum" ifadesine % 88,9 oranında katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu oran kadınlarda % 89,3, erkeklerde 88,4 olarak gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 87,4'ü, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 92,3'ü, 41 yaş ve üzerindekilerin % 86'sı, kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 91,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin % 80, 7'si ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) de yine "Türk olmaktan üzüntü duyuyorum" ifadesine katılmadıklarını belirtmiştir.

Tablo 40: Katılımcıların "Türkler hakkında konuşulunca kendim hakkında konuşuluyormuş gibi hissediyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Türkler hakkında konuşulunca kendim hakkında konuşuluyormuş gibi hissediyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	28	30	147	205
	%	13,7%	14,6%	71,7%	100,0%
Erkek	f	17	28	145	190
	%	8,9%	14,7%	76,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**45**	**58**	**292**	**395**
	%	**11,4%**	**14,7%**	**73,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	21	29	117	167
	%	12,6%	17,4%	70,1%	100,0%
31 - 40	f	18	24	101	143
	%	12,6%	16,8%	70,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	6	5	74	85
	%	7,1%	5,9%	87,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**45**	**58**	**292**	**395**
	%	**11,4%**	**14,7%**	**73,9%**	**100,0%**
Türk	f	27	42	230	299
	%	9,0%	14,0%	76,9%	100,0%
Yunan	f	2	2	3	7
	%	28,6%	28,6%	42,9%	100,0%

Türk ve Yunan	f	16	14	58	88
	%	18,2%	15,9%	65,9%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**45**	**58**	**292**	**395**
	%	**11,4%**	**14,7%**	**73,9%**	**100,0%**

Tablo 40'a göre katılımcıların % 73,9'u Türkler hakkında konuşulunca kendileri hakkında konuşulmuş gibi hissettiklerini belirtmiştir. Bu oran kadınlarda % 71,7, erkeklerde 76,3 olarak gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 70,1'i, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 70,6'sı, 41 yaş ve üzerindekilerin % 87,1'i, kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 76,9'u, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin % 65,9'u ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) de yine Türkler hakkında konuşulunca kendileri hakkında konuşulmuş gibi hissettiklerini işaretlemiştir.

Tablo 41: Katılımcıların "Türk olmak benim karaterimin önemli bir parçasıdır" Değişkenine Ait Dağılımı

Türk olmak benim karakterimin önemli bir parçasıdır		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	12	24	170	206
	%	5,8%	11,7%	82,5%	100,0%
Erkek	f	16	16	158	190
	%	8,4%	8,4%	83,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**28**	**40**	**328**	**396**
	%	**7,1%**	**10,1%**	**82,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	17	22	128	167
	%	10,2%	13,2%	76,6%	100,0%
31 - 40	f	6	15	122	143
	%	4,2%	10,5%	85,3%	100,0%
41 ve üzeri	f	5	3	78	86
	%	5,8%	3,5%	90,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**28**	**40**	**328**	**396**
	%	**7,1%**	**10,1%**	**82,8%**	**100,0%**
Türk	f	13	26	261	300

	%	4,3%	8,7%	87,0%	100,0%
Yunan	f	0	2	5	7
	%	0,0%	28,6%	71,4%	100,0%
Türk ve Yunan	f	15	11	62	88
	%	17,0%	12,5%	70,5%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**28**	**40**	**328**	**396**
	%	**7,1%**	**10,1%**	**82,8%**	**100,0%**

Tablo 41'de katılımcıların % 82,8'inin "Türk olmak benim karakterimin önemli bir parçasıdır" ifadesine katıldıkları gözlenmiştir. Bu oran kadınlarda % 82,5, erkeklerde 83,2 olarak görülmektedir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 76,6'sı, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 85,3'ü, 41 yaş ve üzerindekilerin % 90,7'si, kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 87'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin % 70,5'i ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) de yine Türk olanın karakterleirnin önemli bir parçası olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 42: Katılımcıların "Türk olmaktan gurur duyuyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Türk olmaktan gurur duyuyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	5	10	191	206
	%	2,4%	4,9%	92,7%	100,0%
Erkek	f	10	10	170	190
	%	5,3%	5,3%	89,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**15**	**20**	**361**	**396**
	%	**3,8%**	**5,1%**	**91,2%**	**100,0%**
18 - 30	f	10	13	144	167
	%	6,0%	7,8%	86,2%	100,0%
31 - 40	f	2	7	134	143
	%	1,4%	4,9%	93,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	0	83	86
	%	3,5%	0,0%	96,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**15**	**20**	**361**	**396**
	%	**3,8%**	**5,1%**	**91,2%**	**100,0%**
Türk	f	3	8	289	300

	%	1,0%	2,7%	96,3%	100,0%
Yunan	f	1	3	3	7
	%	14,3%	42,9%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	11	9	68	88
	%	12,5%	10,2%	77,3%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**15**	**20**	**361**	**396**
	%	**3,8%**	**5,1%**	**91,2%**	**100,0%**

Tablo 42'de katılımcıların % 91,2'si Türk olmak gurur duyduklarını ifade etmiştir. Bu oranın kadınlarda % 92,7, erkeklerde 89,5 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 86,2'si, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 93,7'si, 41 yaş ve üzerindekilerin % 96,5'i, kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 96,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin % 77,3'ü ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) de yine Türk olmaktan gurur duyduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 43: Katılımcıların "Kendim Türkler hakkında konuşurken sıklıkla 'biz Türkler' derim" Değişkenine Ait Dağılımı

Kendim Türkler hakkında konuşurken sıklıkla biz Türkler derim		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	20	39	147	206
	%	9,7%	18,9%	71,4%	100,0%
Erkek	f	25	37	128	190
	%	13,2%	19,5%	67,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**45**	**76**	**275**	**396**
	%	**11,4%**	**19,2%**	**69,4%**	**100,0%**
18 - 30	f	25	37	105	167
	%	15,0%	22,2%	62,9%	100,0%
31 - 40	f	14	26	103	143
	%	9,8%	18,2%	72,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	6	13	67	86
	%	7,0%	15,1%	77,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**45**	**76**	**275**	**396**
	%	**11,4%**	**19,2%**	**69,4%**	**100,0%**

Türk	f	22	51	227	300
	%	7,3%	17,0%	75,7%	100,0%
Yunan	f	2	4	1	7
	%	28,6%	57,1%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	21	20	47	88
	%	23,9%	22,7%	53,4%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**45**	**76**	**275**	**396**
	%	**11,4%**	**19,2%**	**69,4%**	**100,0%**

Tablo 43'de katılımcıların, "Türkler hakkında konuşurken sıklıkla 'biz Türkler' derim" ifadesine % 69,4 oranında katıldıkları gözlenmiştir. Bu oranın kadınlarda % 71,4, erkeklerde 67,4 olduğu görülmektedir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 62,9'u, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 72'si, 41 yaş ve üzerindekilerin % 77,9'u, kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 75,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin % 53,4'ü yine bu ifadeye katılırken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) ise ortada seçeneğini işaretlemiştir. Burada dikkati çeken tüm gurup katılımcılarda ortada seçeneğine meğilin arttığının gözlenmesidir.

Tablo 44: Katılımcıların "Birçok açıdan diğer Türklere benziyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Birçok açıdan diğer Türklere benziyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	25	38	143	206
	%	12,1%	18,4%	69,4%	100,0%
Erkek	f	20	43	127	190
	%	10,5%	22,6%	66,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**45**	**81**	**270**	**396**
	%	**11,4%**	**20,5%**	**68,2%**	**100,0%**
18 - 30	f	24	40	103	167
	%	14,4%	24,0%	61,7%	100,0%
31 - 40	f	11	30	102	143
	%	7,7%	21,0%	71,3%	100,0%
41 ve üzeri	f	10	11	65	86
	%	11,6%	12,8%	75,6%	100,0%

Genel Toplam	**f**	**45**	**81**	**270**	**396**
	%	**11,4%**	**20,5%**	**68,2%**	**100,0%**
Türk	f	25	51	224	300
	%	8,3%	17,0%	74,7%	100,0%
Yunan	f	2	3	2	7
	%	28,6%	42,9%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	18	27	43	88
	%	20,5%	30,7%	48,9%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**45**	**81**	**270**	**396**
	%	**11,4%**	**20,5%**	**68,2%**	**100,0%**

Tablo 44'de katılımcıların, % 68,2 oranında birçok açıdan diğer Türklere benzediklerini ifade ettikleri gözlenmiştir. Bu oranın kadınlarda % 69,4, erkeklerde 66,8 olduğu görülmektedir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 61,7'si, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 71,3'ü, 41 yaş ve üzerindekilerin % 75,6'sı, kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 74,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin % 48,9'u yine bu ifadeye katılırken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) ise ortada seçeneğini işaretlemiştir. Burada dikkati çeken tüm grup katılımcılarda ortada seçeneğine meğilin arttığının gözlenmesidir.

Tablo 45: Katılımcıların "Yunan gibi olduğum için mutluyum" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunan gibi olduğum için mutluyum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	182	16	8	206
	%	88,3%	7,8%	3,9%	100,0%
Erkek	f	151	26	13	190
	%	79,5%	13,7%	6,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**333**	**42**	**21**	**396**
	%	**84,1%**	**10,6%**	**5,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	128	28	11	167
	%	76,6%	16,8%	6,6%	100,0%
31 - 40	f	127	12	4	143
	%	88,8%	8,4%	2,8%	100,0%

41 ve üzeri	f	78	2	6	86
	%	90,7%	2,3%	7,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**333**	**42**	**21**	**396**
	%	**84,1%**	**10,6%**	**5,3%**	**100,0%**
Türk	f	271	18	11	300
	%	90,3%	6,0%	3,7%	100,0%
Yunan	f	1	4	2	7
	%	14,3%	57,1%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	60	20	8	88
	%	68,2%	22,7%	9,1%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**333**	**42**	**21**	**396**
	%	**84,1%**	**10,6%**	**5,3%**	**100,0%**

Tablo 45' de katılımcılar, "Yunan gibi olduğum için mutluyum" ifadesine % 84,1 oranında katılmadıklarını belirtmiştirler. Bu oranın kadınlarda % 88,3, erkeklerde 79,5 olduğu görülmektedir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 76,6'sı, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 88,8'i, 41 yaş ve üzerindekilerin % 90,7'si, kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 90,3'ü ile Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin % 68,2'si yine bu ifadeye katılmadıklarını işaretlerken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) ise ortada seçeneğini belirtmiş, ayrıca Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerde yine ortada seçeneğine meğilin arttığı gözlenmiştir.

Tablo 46: Katılımcıların "Kendimle Yunanlar arasında bir bağ hissediyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Kendimle Yunanlar arasında bir bağ hissediyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	170	23	13	206
	%	82,5%	11,2%	6,3%	100,0%
Erkek	f	138	32	20	190
	%	72,6%	16,8%	10,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**308**	**55**	**33**	**396**
	%	**77,8%**	**13,9%**	**8,3%**	**100,0%**

18 - 30	f	115	32	20	167
	%	68,9%	19,2%	12,0%	100,0%
31 - 40	f	122	17	4	143
	%	85,3%	11,9%	2,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	71	6	9	86
	%	82,6%	7,0%	10,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**308**	**55**	**33**	**396**
	%	**77,8%**	**13,9%**	**8,3%**	**100,0%**
Türk	f	256	26	18	300
	%	85,3%	8,7%	6,0%	100,0%
Yunan	f	1	2	4	7
	%	14,3%	28,6%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	50	27	11	88
	%	56,8%	30,7%	12,5%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**308**	**55**	**33**	**396**
	%	**77,8%**	**13,9%**	**8,3%**	**100,0%**

Tablo 46'ya göre katılımcıların % 77,8'i kendileriyle Yunanlar arasında bir bağ olduğuna katılmadıklarını ifade etmiştir. Bu oranın kadınlarda % 82,5, erkeklerde 72,6 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 68,9'u, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 85,3'ü, 41 yaş ve üzerindekilerin % 82,6'sı, kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 85,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin % 56,8'i yine kendileriyle Yunanlar arasında bir bağ olduğuna katılmadıklarını belirtmiştir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) ise kendileriyle Yunanlar aralarında bir bağ hissettiklerini ifade etmiştir. Öte yanda, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin kendileriyle Yunanlar arasında bir bağ olduğu ifadesinde orada seçeneğine doğru evrilme olduğu gözlenmiştir.

Tablo 47: Katılımcıların "Yunan gibi olmak benim nasıl bir insan olduğumu belirlemiyor" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunan gibi olmak benim nasıl bir insan olduğumu belirlemiyor		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	135	17	54	206
	%	65,5%	8,3%	26,2%	100,0%
Erkek	f	122	22	46	190
	%	64,2%	11,6%	24,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**257**	**39**	**100**	**396**
	%	**64,9%**	**9,8%**	**25,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	99	17	51	167
	%	59,3%	10,2%	30,5%	100,0%
31 - 40	f	99	16	28	143
	%	69,2%	11,2%	19,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	59	6	21	86
	%	68,6%	7,0%	24,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**257**	**39**	**100**	**396**
	%	**64,9%**	**9,8%**	**25,3%**	**100,0%**
Türk	f	210	27	63	300
	%	70,0%	9,0%	21,0%	100,0%
Yunan	f	2	2	3	7
	%	28,6%	28,6%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	44	10	34	88
	%	50,0%	11,4%	38,6%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**257**	**39**	**100**	**396**
	%	**64,9%**	**9,8%**	**25,3%**	**100,0%**

Tablo 47'da katılımcılar, "Yunan gibi olmak benim nasıl bir insan olduğumu belirlemiyor" ifadesine % 64,9 oranında katılmadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların, % 25,3 oranında ise bu ifadeye katıldıkları gözlenmektedir. Kadınların % 65,5'i, erkeklerin 64,2'si, 18 - 30 yaş grubu katılımcılarda % 59,3'ü, 31 - 40 yaş grubunda % 69,2'si, 41 yaş ve üzerindekilerin % 68,6'sı, kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 70'i, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin % 50'si yine katılmadıklarını ifade ederken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (%

42,9) katıldıklarını belirtmiştir. Diğer yandan tüm gruplarda "Yunan gibi olmak benim nasıl bir insan olduğumu belirlemiyor" ifadesine katıldıklarını belirtenlerin yüzdesindeki artış dikkat çekmektedir.

Tablo 48: Katılımcıların "Yunanlar hakkında konuşulunca kendim hakkında konuşulmuş gibi hissediyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanlar hakkında konuşulunca kendim hakkında konuşulmuş gibi hissediyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	191	12	3	206
	%	92,7%	5,8%	1,5%	100,0%
Erkek	f	159	18	13	190
	%	83,7%	9,5%	6,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**350**	**30**	**16**	**396**
	%	**88,4%**	**7,6%**	**4,0%**	**100,0%**
18 - 30	f	134	20	13	167
	%	80,2%	12,0%	7,8%	100,0%
31 - 40	f	132	9	2	143
	%	92,3%	6,3%	1,4%	100,0%
41 ve üzeri	f	84	1	1	86
	%	97,7%	1,2%	1,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**350**	**30**	**16**	**396**
	%	**88,4%**	**7,6%**	**4,0%**	**100,0%**
Türk	f	279	17	4	300
	%	93,0%	5,7%	1,3%	100,0%
Yunan	f	3	1	3	7
	%	42,9%	14,3%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	68	11	9	88
	%	77,3%	12,5%	10,2%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**350**	**30**	**16**	**396**
	%	**88,4%**	**7,6%**	**4,0%**	**100,0%**

Tablo 48'de katılımcıların % 88,4'ü Yunanlar hakkında konuşulunca kendileri hakkında konuşulmuş gibi hissetmediklerini belirtmiştir. Bu oran kadınlarda % 92,7, erkeklerde 83,7 olarak gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 80,2'si, 31 - 40

yaş grubundakilerin % 92,3'ü, 41 yaş ve üzerindekilerin % 97,7'si, kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 93'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin % 77,3'ü ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) de yine Yunanlar hakkında konuşulunca kendileri hakkında konuşulmuş gibi hissetmediklerini işaretlemiştir.

Tablo 49: Katılımcıların "Yunan gibi olmak benim karakterimin önemli bir parçasıdır" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunan gibi olmak benim karakterimin önemli biir parçasıdır		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	193	10	3	206
	%	93,7%	4,9%	1,5%	100,0%
Erkek	f	167	16	7	190
	%	87,9%	8,4%	3,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**360**	**26**	**10**	**396**
	%	**90,9%**	**6,6%**	**2,5%**	**100,0%**
18 - 30	f	143	16	8	167
	%	85,6%	9,6%	4,8%	100,0%
31 - 40	f	132	10	1	143
	%	92,3%	7,0%	0,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	85	0	1	86
	%	98,8%	0,0%	1,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**360**	**26**	**10**	**396**
	%	**90,9%**	**6,6%**	**2,5%**	**100,0%**
Türk	f	287	10	3	300
	%	95,7%	3,3%	1,0%	100,0%
Yunan	f	3	2	2	7
	%	42,9%	28,6%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	69	14	5	88
	%	78,4%	15,9%	5,7%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**360**	**26**	**10**	**396**
	%	**90,9%**	**6,6%**	**2,5%**	**100,0%**

Tablo 49'da katılımcıların % 90,9'unun "Yunan gibi olmak benim karakterimin önemli bir parçasıdır" ifadesine katılmadıkları gözlenmiştir. Bu oran kadınlarda % 93,7,

erkeklerde 87,9 olarak görülmektedir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 85,6'sı, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 92,3'ü, 41 yaş ve üzerindekilerin % 98,8'i, kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 95,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin % 78,4'ü ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) de yine Yunan gibi olmanın karakterleirnin önemli bir parçası olmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 50: Katılımcıların "Yunan gibi olduğum için pişmanım" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunan gibi olduğum için pişmanım		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	153	16	37	206
	%	74,3%	7,8%	18,0%	100,0%
Erkek	f	130	27	33	190
	%	68,4%	14,2%	17,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**283**	**43**	**70**	**396**
	%	**71,5%**	**10,9%**	**17,7%**	**100,0%**
18 - 30	f	123	17	27	167
	%	73,7%	10,2%	16,2%	100,0%
31 - 40	f	103	17	23	143
	%	72,0%	11,9%	16,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	57	9	20	86
	%	66,3%	10,5%	23,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**283**	**43**	**70**	**396**
	%	**71,5%**	**10,9%**	**17,7%**	**100,0%**
Türk	f	218	33	49	300
	%	72,7%	11,0%	16,3%	100,0%
Yunan	f	6	1	0	7
	%	85,7%	14,3%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	58	9	21	88
	%	65,9%	10,2%	23,9%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**283**	**43**	**70**	**396**
	%	**71,5%**	**10,9%**	**17,7%**	**100,0%**

Tablo 50'de katılımcılar, "Yunan gibi olduğum için pişmanım" ifadesine % 71,5 oranında katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu oran kadınlarda % 74,3, erkeklerde 68,4 olarak gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 73,7'si, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 72,'si, 41 yaş ve üzerindekilerin % 66,3'ü, kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 72,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin % 65, 9'u ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 6'sı (% 85,7) da yine "Yunan gibi olduğum için pişmanım" ifadesine katılmadıklarını belirtmiştir.

Tablo 51: Katılımcıların "Kendim Yunanlar hakkında konuşurken sıklıkla 'biz Yunanlar' derim" Değişkenine Ait Dağılımı

Kendim Yunanlar hakkında konuşurken sıklıkla "biz Yunanlar" derim		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	191	12	3	206
	%	92,7%	5,8%	1,5%	100,0%
Erkek	f	165	12	13	190
	%	86,8%	6,3%	6,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**356**	**24**	**16**	**396**
	%	**89,9%**	**6,1%**	**4,0%**	**100,0%**
18 - 30	f	147	13	7	167
	%	88,0%	7,8%	4,2%	100,0%
31 - 40	f	130	10	3	143
	%	90,9%	7,0%	2,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	79	1	6	86
	%	91,9%	1,2%	7,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**356**	**24**	**16**	**396**
	%	**89,9%**	**6,1%**	**4,0%**	**100,0%**
Türk	f	279	13	8	300
	%	93,0%	4,3%	2,7%	100,0%
Yunan	f	2	3	2	7
	%	28,6%	42,9%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	75	7	6	88
	%	85,2%	8,0%	6,8%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**356**	**24**	**16**	**396**
	%	**89,9%**	**6,1%**	**4,0%**	**100,0%**

Tablo 51'de katılımcıların, "Yunanlar hakkında konuşurken sıklıkla 'biz Yunanlar' derim" ifadesine % 89,9 oranında katılmadıkları gözlenmiştir. Bu oranın kadınlarda % 92,7, erkeklerde 86,8 olduğu görülmektedir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 88'i, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 90,9'u, 41 yaş ve üzerindekilerin % 91,9'u, kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 93'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin % 85,2'si yine bu ifadeye katılmazken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) ise ortada seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 52: Katılımcıların "Birçok açıdan diğer Yunanlara benziyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Birçok açıdan diğer Yunanlara benziyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	184	14	8	206
	%	89,3%	6,8%	3,9%	100,0%
Erkek	f	158	18	14	190
	%	83,2%	9,5%	7,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**342**	**32**	**22**	**396**
	%	**86,4%**	**8,1%**	**5,6%**	**100,0%**
18 - 30	f	133	23	11	167
	%	79,6%	13,8%	6,6%	100,0%
31 - 40	f	129	7	7	143
	%	90,2%	4,9%	4,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	80	2	4	86
	%	93,0%	2,3%	4,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**342**	**32**	**22**	**396**
	%	**86,4%**	**8,1%**	**5,6%**	**100,0%**
Türk	f	275	18	7	300
	%	91,7%	6,0%	2,3%	100,0%
Yunan	f	2	1	4	7
	%	28,6%	14,3%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	65	12	11	88
	%	73,9%	13,6%	12,5%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**342**	**32**	**22**	**396**
	%	**86,4%**	**8,1%**	**5,6%**	**100,0%**

Tablo 52'ye göre katılımcıların, % 86,4 oranında birçok açıdan diğer Yunanlara benzemediklerini ifade ettikleri gözlenmiştir. Bu oranın kadınlarda % 89,3, erkeklerde 83,2 olduğu görülmektedir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 79,6'sı, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 90,2'si, 41 yaş ve üzerindekilerin % 93'ü, kendilerini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 91,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin % 73,9'u yine Yunanlara benzemediklerini belirtirken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) ise "Birçok açıdan diğer Yunanlara benziyorum" ifadesine katıldıklarını işaretlemiştir.

Aşağıda tablo 53'te, katılımcıların kendilerini Türk ya da Yunan hissetmekle ilgili yönelimlerinin gözlenmeye çalışıldığı yukarıdaki seçeneklerin ışığında, kendilerini Türk mü yoksa Yunan mı hissettiklerine dair bir kez daha değerlendirme yapmaları istenmiş ve bunun sonucu yorumlanmıştır. Buna göre, katılımcıların kendilerini ait hissettikleri etnik grubun değişmediği, katılımcıların % 86,4'ünün kendilerini Türk olarak hissettklerini belirttikleri gözlenmiştir.

Öte yandan katılımcıların, Yunan kültürünü çok iyi bildiklerine dair seçeneğe katılmadıkları, ancak ortada seçeneğine doğru meğilleri olduğu gözlense de, katılımcıların büyük oranda Yunan geleneklerini uygulamadıklarını, Yunan kültürünü kendilerinin önemli bir parçası görüp buna uygun yaşamadıklarını ifade ettiği görülmüştür.

Tablo 53: Katılımcıların "Herşeyi bir arada düşününce, kendinizi daha çok Türk mü yoksa daha çok Yunan mı hissediyorsunuz?" Değişkenine Ait Dağılımı

Herşeyi bir arada düşününce, kendinizi daha çok Türk mü yoksa daha çok Yunan mı hissediyorsunuz?		Türk	İkisi de Eşit	Yunan	**Toplam**
Kadın	f	184	14	8	206
	%	89,3%	6,8%	3,9%	100,0%
Erkek	f	158	18	14	190
	%	83,2%	9,5%	7,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**342**	**32**	**22**	**396**
	%	**86,4%**	**8,1%**	**5,6%**	**100,0%**
18 - 30	f	133	23	11	167

	%	79,6%	13,8%	6,6%	100,0%
31 - 40	f	129	7	7	143
	%	90,2%	4,9%	4,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	80	2	4	86
	%	93,0%	2,3%	4,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**342**	**32**	**22**	**396**
	%	**86,4%**	**8,1%**	**5,6%**	**100,0%**
Türk	f	275	18	7	300
	%	91,7%	6,0%	2,3%	100,0%
Yunan	f	2	1	4	7
	%	28,6%	14,3%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	65	12	11	88
	%	73,9%	13,6%	12,5%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**342**	**32**	**22**	**396**
	%	**86,4%**	**8,1%**	**5,6%**	**100,0%**

Tablo 53'e göre katılımcıların % 86,4'ü kendilerini Türk hissettiklerini belirtirken, bu oran kadınlarda % 89,3, erkeklerde % 83,2'dir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların %79,6'sı, 31 - 40 yaş grubunun %90,2'si, 41 yaş ve üzerindekilerin % 93'ü, kendini Türk kültür gurubuna ait hissedenlerin % 91,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 73,9'u da yine kendilerini Türk hissettiklerini ifade ederken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 2'si (% 28,6) Türk, 4'ü (% 57,1) ise Yunan hissettiklerini işaretlemiştir.

5.1.3. Kimlik ve Kültür İlişkisine Dair Bulgular

Katılımcılara Türk ve Yunan kültürü, gelenekleri, toplum kuralları ve tüketim alışkanlıklarıyla ilgili tercihleri sorularak, aşağıdaki tablolarda farklı seçeneklerde hangi tercih yönelimleri gösterdikleri gözlenerek, yorumlanmıştır. Buna göre katılımcıların büyük oranda, Türk kültürü, geleneği ve toplum kurallarını bildiği ve uyguladığı, Türk değer yargılarının onlar için önemli olduğu görülmüştür. Katılımcılar, Türk kültürünün kendilerinin önemli bir parçası olduğunu belirtmiştir. Yine katılımcıların, müzik dinlerken ve haber izlerken yüksek oranda Türk müziği ile Türk haberlerini tercih

ettikleri, aynı şekilde yemek tüketiminde Türk mutfağını seçtikleri gözlenmiştir. Katılımcıların çoğu Türk kültürel etkinliklerine katıldıklarını ifade ederken, Yunan kültürel etkinliklerine katılımda ortada seçeneğine doğru bir evrilme gözlenmektedir.

5.1.3.1. Kimlik ve Kültür İlişkisine Dair Bulgulara Ait Dağılımlar

Tablo 54: Katılımcıların "Türk kültürünü çok iyi biliyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Türk kültürünü çok iyi biliyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	6	50	150	206
	%	2,9%	24,3%	72,8%	100,0%
Erkek	f	12	46	131	189
	%	6,3%	24,3%	69,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**96**	**281**	**395**
	%	**4,6%**	**24,3%**	**71,1%**	**100,0%**
18 - 30	f	13	47	107	167
	%	7,8%	28,1%	64,1%	100,0%
31 - 40	f	3	35	104	142
	%	2,1%	24,6%	73,2%	100,0%
41 ve üzeri	f	2	14	70	86
	%	2,3%	16,3%	81,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**96**	**281**	**395**
	%	**4,6%**	**24,3%**	**71,1%**	**100,0%**
Türk	f	6	64	229	299
	%	2,0%	21,4%	76,6%	100,0%
Yunan	f	4	2	1	7
	%	57,1%	28,6%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	8	29	51	88
	%	9,1%	33,0%	58,0%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**96**	**281**	**395**
	%	**4,6%**	**24,3%**	**71,1%**	**100,0%**

Tablo 54'e göre katılımcıların % 71,1'i Türk kültürünü çok iyi bildiklerini belirtirken, bu oran kadınlarda % 72,8, erkeklerde % 69,3'tür. 18 - 30 yaş grubu

katılımcıların % 64,1'i, 31 - 40 yaş grubunun % 73,2'si, 41 yaş ve üzerindekilerin % 81,4'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 76,6'sı, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 58'i de yine Türk kültürünü çok iyi bildiklerini ifade ederken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) ise bu ifadeye katılmadıklarını işaretlemiştir. Burada dikkati çeken tüm gruplarda katılımcıların, ortada seçeneğine doğru bir evrilme gösterdiği gözlenmektedir.

Tablo 55: Katılımcıların "Yunan kültürünü çok iyi biliyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunan kültürünü çok iyi biliyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	121	73	12	206
	%	58,7%	35,4%	5,8%	100,0%
Erkek	f	74	77	39	190
	%	38,9%	40,5%	20,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**195**	**150**	**51**	**396**
	%	**49,2%**	**37,9%**	**12,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	74	63	30	167
	%	44,3%	37,7%	18,0%	100,0%
31 - 40	f	83	50	10	143
	%	58,0%	35,0%	7,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	38	37	11	86
	%	44,2%	43,0%	12,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**195**	**150**	**51**	**396**
	%	**49,2%**	**37,9%**	**12,9%**	**100,0%**
Türk	f	161	103	36	300
	%	53,7%	34,3%	12,0%	100,0%
Yunan	f	2	5	0	7
	%	28,6%	71,4%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	31	42	15	88
	%	35,2%	47,7%	17,0%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**195**	**150**	**51**	**396**
	%	**49,2%**	**37,9%**	**12,9%**	**100,0%**

Tablo 55'e göre katılımcıların, "Yunan kültürünü çok iyi biliyorum" ifadesine % 49,2'sinin katıldığı, % 37,9'unun ise ortada seçeneğine yöneldiği gözlenmiştir. Burada dikkati çeken tüm gruplardaki katılımcıların Yunan kültürünü iyi bilme konusundaki fikirlerinin ortada seçeneğine doğru evrildiğidir. Kadınların % 58,7'si "Yunan kültürünü çok iyi biliyorum" ifadesine katılırken, erkeklerin % 40,5'i ortada seçeneğini işaretlemiştir. Yaş grupları arasında katılıyorum seçeneği ile ortada seçeneğinin değerleri birbirine çok yakın olmakla birlikte, 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 44,3'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 58'i, 41 yaş ve üzerindekilerin % 44,2'si bu ifadeye katıldıklarını belirtmiştir. Kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 53,7'si de Yunan kültürünü çok iyi bildiklerini işaretlerken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 47,7'si ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) ise ortada seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 56: Katılımcıların "Birçok Türk geleneğini biliyorum ve uyguluyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Birçok Türk geleneğini biliyorum ve uyguluyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	13	31	162	206
	%	6,3%	15,0%	78,6%	100,0%
Erkek	f	13	35	142	190
	%	6,8%	18,4%	74,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**26**	**66**	**304**	**396**
	%	**6,6%**	**16,7%**	**76,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	18	36	113	167
	%	10,8%	21,6%	67,7%	100,0%
31 - 40	f	4	23	116	143
	%	2,8%	16,1%	81,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	4	7	75	86
	%	4,7%	8,1%	87,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**26**	**66**	**304**	**396**
	%	**6,6%**	**16,7%**	**76,8%**	**100,0%**
Türk	f	11	42	247	300
	%	3,7%	14,0%	82,3%	100,0%
Yunan	f	3	2	2	7
	%	42,9%	28,6%	28,6%	100,0%

Türk ve Yunan	f	12	21	55	88
	%	13,6%	23,9%	62,5%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**26**	**66**	**304**	**396**
	%	**6,6%**	**16,7%**	**76,8%**	**100,0%**

Tablo 56'da katılımcıların % 76,8'i bir çok Türk geleneğini bildiklerini ve uyguladıklarını belirtirken, bu oran kadınlarda % 78,6, erkeklerde % 74,7'dir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 67,7'si, 31 - 40 yaş grubunun % 81,1'i, 41 yaş ve üzerindekilerin % 87,2'si, kendini Türk kültür gurubuna ait hissedenlerin % 82,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 62,5'i de yine bir çok Türk geleneğini bildiklerini ve uyguladıklarını ifade etmiştir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 2'si (% 28,6) bu ifadeye katılırken, 3'ü (% 42,9) ise bu ifadeye katılmadıklarını işaretlemiştir.

Tablo 57: Katılımcıların "Birçok Yunan geleneğini biliyorum ve uyguluyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Birçok Yunan geleneğini biliyorum ve uyguluyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	179	19	8	206
	%	86,9%	9,2%	3,9%	100,0%
Erkek	f	153	29	8	190
	%	80,5%	15,3%	4,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**332**	**48**	**16**	**396**
	%	**83,8%**	**12,1%**	**4,0%**	**100,0%**
18 - 30	f	127	33	7	167
	%	76,0%	19,8%	4,2%	100,0%
31 - 40	f	127	12	4	143
	%	88,8%	8,4%	2,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	78	3	5	86
	%	90,7%	3,5%	5,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**332**	**48**	**16**	**396**
	%	**83,8%**	**12,1%**	**4,0%**	**100,0%**
Türk	f	267	26	7	300
	%	89,0%	8,7%	2,3%	100,0%

Yunan	f	2	3	2	7
	%	28,6%	42,9%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	62	19	7	88
	%	70,5%	21,6%	8,0%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**332**	**48**	**16**	**396**
	%	**83,8%**	**12,1%**	**4,0%**	**100,0%**

Tablo 57'de katılımcıların % 83,8'i "bir çok Yunan geleneğini biliyorum ve uyguluyorum" ifadesine katılmazken, bu oranın kadınlarda % 86,9, erkeklerde % 80,5 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 76' sı, 31 - 40 yaş grubunun % 88,8'i, 41 yaş ve üzerindekilerin % 90, 7'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 89'u, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 70,5'i de yine bu ifadeye katılmazken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 2'si (% 28,6) de katılmadığını belirtmiş, 3'ü (% 42,9) ise ortada seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 58: Katılımcıların "Türk toplum kurallarını, neyin nasıl yapılacağını biliyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Türk toplum kurallarını, neyin nasıl yapılacağını biliyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	11	48	147	206
	%	5,3%	23,3%	71,4%	100,0%
Erkek	f	12	35	143	190
	%	6,3%	18,4%	75,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**23**	**83**	**290**	**396**
	%	**5,8%**	**21,0%**	**73,2%**	**100,0%**
18 - 30	f	14	45	108	167
	%	8,4%	26,9%	64,7%	100,0%
31 - 40	f	6	27	110	143
	%	4,2%	18,9%	76,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	11	72	86
	%	3,5%	12,8%	83,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**23**	**83**	**290**	**396**
	%	**5,8%**	**21,0%**	**73,2%**	**100,0%**
Türk	f	10	52	238	300
	%	3,3%	17,3%	79,3%	100,0%

Yunan	f	2	3	2	7
	%	28,6%	42,9%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	11	28	49	88
	%	12,5%	31,8%	55,7%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**23**	**83**	**290**	**396**
	%	**5,8%**	**21,0%**	**73,2%**	**100,0%**

Tablo 58'de katılımcıların % 73,2'si Türk toplum kurallarında neyin nasıl yapılacağını bildiklerini belirtirken, bu oranın kadınlarda % 71,4, erkeklerde % 75,3 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 64,7' si, 31 - 40 yaş grubunun % 76,9'u, 41 yaş ve üzerindekilerin % 83,7'si, kendini Türk kültür gurubuna ait hissedenlerin % 79,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 55,7'si de yine bu ifadeye katılırken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 2'si (% 28,6) katıldığını belirtmiş, 3'ü (% 42,9) ise ortada seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 59: Katılımcıların "Yunan toplum kurallarını, neyin nasıl yapılacağını biliyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunan toplum kurallarını, neyin nasıl yapılacağını biliyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	146	38	22	206
	%	70,9%	18,4%	10,7%	100,0%
Erkek	f	98	53	39	190
	%	51,6%	27,9%	20,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**244**	**91**	**61**	**396**
	%	**61,6%**	**23,0%**	**15,4%**	**100,0%**
18 - 30	f	85	48	34	167
	%	50,9%	28,7%	20,4%	100,0%
31 - 40	f	100	25	18	143
	%	69,9%	17,5%	12,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	59	18	9	86
	%	68,6%	20,9%	10,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**244**	**91**	**61**	**396**
	%	**61,6%**	**23,0%**	**15,4%**	**100,0%**
Türk	f	197	62	41	300
	%	65,7%	20,7%	13,7%	100,0%

Yunan	f	3	2	2	7
	%	42,9%	28,6%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	43	27	18	88
	%	48,9%	30,7%	20,5%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**244**	**91**	**61**	**396**
	%	**61,6%**	**23,0%**	**15,4%**	**100,0%**

Tablo 59'a göre katılımcılar, "Yunan toplum kurallarında neyin nasıl yapılacağını biliyorum" ifadesine % 61,6 oranında katılmadıklarını belirtmiştir. Bu oranın kadınlarda % 70,9, erkeklerde % 51,6 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 50,9' u, 31 - 40 yaş grubunun % 69,9'u, 41 yaş ve üzerindekilerin % 68,6'sı, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 65,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 48,9'u ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) katılmadıklarını belirtmiştir. Öte yandan, tüm gruplardaki katılımcıların ortada seçeneğine doğru meğil gösterdiği dikkati çekmektedir.

Tablo 60: Katılımcıların "Türk değer yargıları (Türk bayrağı ve tarihi gibi) benim için çok şey ifade eder" Değişkenine Ait Dağılımı

Türk değer yargıları (Türk bayrağı ve tarihi gibi) benim için çok şey ifade eder		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	16	27	163	206
	%	7,8%	13,1%	79,1%	100,0%
Erkek	f	15	24	151	190
	%	7,9%	12,6%	79,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**31**	**51**	**314**	**396**
	%	**7,8%**	**12,9%**	**79,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	22	31	114	167
	%	13,2%	18,6%	68,3%	100,0%
31 - 40	f	6	17	120	143
	%	4,2%	11,9%	83,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	3	80	86
	%	3,5%	3,5%	93,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**31**	**51**	**314**	**396**
	%	**7,8%**	**12,9%**	**79,3%**	**100,0%**

Türk	f	11	25	264	300
	%	3,7%	8,3%	88,0%	100,0%
Yunan	f	4	1	2	7
	%	57,1%	14,3%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	16	24	48	88
	%	18,2%	27,3%	54,5%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**31**	**51**	**314**	**396**
	%	**7,8%**	**12,9%**	**79,3%**	**100,0%**

Tablo 60'da katılımcıların % 79,3'ü Türk bayrağı ve tarihi gibi Türk değer yargılarının kendileri için çok şey ifade ettiğini belirtirken, bu oranın kadınlarda % 79,1, erkeklerde % 79,5 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 68,3' ü, 31 - 40 yaş grubunun % 83,9'u, 41 yaş ve üzerindekilerin % 93,'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 88'i, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 54,5'i de yine bu ifadeye katılırken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 2'si (% 28,6) katıldığını belirtmiş, 4'ü (% 57,1) ise katılmadığını ifade etmiştir.

Tablo 61: Katılımcıların "Yunan değer yargıları (Yunan bayrağı ve tarihi gibi) benim için çok şey ifade eder" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunan değer yargıları (Yunan bayrağı ve tarihi gibi) benim için çok şey ifade eder		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	131	55	20	206
	%	63,6%	26,7%	9,7%	100,0%
Erkek	f	114	47	29	190
	%	60,0%	24,7%	15,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**245**	**102**	**49**	**396**
	%	**61,9%**	**25,8%**	**12,4%**	**100,0%**
18 – 30	f	90	51	26	167
	%	53,9%	30,5%	15,6%	100,0%
31 – 40	f	102	25	16	143
	%	71,3%	17,5%	11,2%	100,0%
41 ve üzeri	f	53	26	7	86
	%	61,6%	30,2%	8,1%	100,0%

Genel Toplam	**f**	**245**	**102**	**49**	**396**
	%	**61,9%**	**25,8%**	**12,4%**	**100,0%**
Türk	f	208	65	27	300
	%	69,3%	21,7%	9,0%	100,0%
Yunan	f	2	3	2	7
	%	28,6%	42,9%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	35	33	20	88
	%	39,8%	37,5%	22,7%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**245**	**102**	**49**	**396**
	%	**61,9%**	**25,8%**	**12,4%**	**100,0%**

Tablo 61'e göre katılımcıların % 61,9'u, Yunan bayrağı ve tarihi gibi Yunan değer yargılarının kendileri için çok şey ifade ettiğine katılmadıklarını belirtirken, bu oranın kadınlarda % 63,6, erkeklerde % 60 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 53,9' u, 31 - 40 yaş grubunun % 71,3'ü, 41 yaş ve üzerindekilerin % 61,6,'sı, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 69,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 39,8'i de yine bu ifadeye katılmadıklarını belirtirken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 2'si (% 28,6) katılmazken, 3'ü (% 42,9) ise ortada seçeneğini işaretlemiştir. Burada dikkati çeken katılımcıların % 25,8'inin, Yunan bayrağı ve tarihi gibi Yunan değer yargılarının kendileri için çok şey ifade ettiği konusunda ortada seçeneğine doğru bir meğilinin gözlenmektedir.

Tablo 62: Katılımcıların "Türk kültürü benim önemli bir parçamdır" Değişkenine Ait Dağılımı

Türk kültürü benim önemli bir parçamdır		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	12	19	175	206
	%	5,8%	9,2%	85,0%	100,0%
Erkek	f	10	22	158	190
	%	5,3%	11,6%	83,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**22**	**41**	**333**	**396**
	%	**5,6%**	**10,4%**	**84,1%**	**100,0%**

18 - 30	f	17	22	128	167
	%	10,2%	13,2%	76,6%	100,0%
31 - 40	f	3	15	125	143
	%	2,1%	10,5%	87,4%	100,0%
41 ve üzeri	f	2	4	80	86
	%	2,3%	4,7%	93,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**22**	**41**	**333**	**396**
	%	**5,6%**	**10,4%**	**84,1%**	**100,0%**
Türk	f	8	22	270	300
	%	2,7%	7,3%	90,0%	100,0%
Yunan	f	2	3	2	7
	%	28,6%	42,9%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	12	16	60	88
	%	13,6%	18,2%	68,2%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**22**	**41**	**333**	**396**
	%	**5,6%**	**10,4%**	**84,1%**	**100,0%**

Tablo 62'de katılımcıların % 84,1'i Türk kültürünün kendilerinin önemli bir parçası olduğunu ifade etmiştir. Bu oranın kadınlarda % 85, erkeklerde % 83,2 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 76,6' sı, 31 - 40 yaş grubunun % 87,4'ü, 41 yaş ve üzerindekilerin % 93,'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 90'ı, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 68,2'si de yine bu ifadeye katılırken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 2'si (% 28,6) katıldığını belirtmiş, 3'ü (% 42,9) ise ortada seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 63: Katılımcıların "Yunan kültürü benim önemli bir parçamdır" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunan kültürü benim önemli bir parçamdır		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	165	27	14	206
	%	80,1%	13,1%	6,8%	100,0%
Erkek	f	132	39	19	190
	%	69,5%	20,5%	10,0%	100,0%
Genel	**f**	**297**	**66**	**33**	**396**

Toplam	**%**	**75,0%**	**16,7%**	**8,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	112	34	21	167
	%	67,1%	20,4%	12,6%	100,0%
31 - 40	f	114	23	6	143
	%	79,7%	16,1%	4,2%	100,0%
41 ve üzeri	f	71	9	6	86
	%	82,6%	10,5%	7,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**297**	**66**	**33**	**396**
	%	**75,0%**	**16,7%**	**8,3%**	**100,0%**
Türk	f	242	40	18	300
	%	80,7%	13,3%	6,0%	100,0%
Yunan	f	3	1	3	7
	%	42,9%	14,3%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	52	24	12	88
	%	59,1%	27,3%	13,6%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**297**	**66**	**33**	**396**
	%	**75,0%**	**16,7%**	**8,3%**	**100,0%**

Tablo 63'e göre katılımcıların % 75'i Yunan kültürünün kendilerinin önemli bir parçası olduğu ifadesine katılmadıklarını belirtmiştir. Bu oranın kadınlarda % 80,1, erkeklerde % 69,5 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 67,1' i, 31 - 40 yaş grubunun % 79,7'si, 41 yaş ve üzerindekilerin % 82,6'sı, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 80,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 59,1'i de yine bu ifadeye katılmazken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) de katılmadığını işaretlemiştir.

Tablo 64: Katılımcıların "Türk kültürünün benim yaşantıma olumlu bir etkisi vardır" Değişkenine Ait Dağılımı

Türk kültürünün benim yaşantıma olumlu bir etkisi vardır		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	10	33	163	206
	%	4,9%	16,0%	79,1%	100,0%
Erkek	f	14	26	150	190
	%	7,4%	13,7%	78,9%	100,0%
Genel	**f**	**24**	**59**	**313**	**396**

Toplam	**%**	**6,1%**	**14,9%**	**79,0%**	**100,0%**
18 - 30	f	13	37	117	167
	%	7,8%	22,2%	70,1%	100,0%
31 - 40	f	8	18	117	143
	%	5,6%	12,6%	81,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	4	79	86
	%	3,5%	4,7%	91,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**24**	**59**	**313**	**396**
	%	**6,1%**	**14,9%**	**79,0%**	**100,0%**
Türk	f	12	36	252	300
	%	4,0%	12,0%	84,0%	100,0%
Yunan	f	2	2	3	7
	%	28,6%	28,6%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	10	21	57	88
	%	11,4%	23,9%	64,8%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**24**	**59**	**313**	**396**
	%	**6,1%**	**14,9%**	**79,0%**	**100,0%**

Tablo 64'de katılımcıların % 79'u Türk kültürünün kendi yaşantılarında önemli bir etkisi olduğunu belirtirken, bu oranın kadınlarda % 79,1, erkeklerde % 78,9 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 70,1'i, 31 - 40 yaş gurubunun % 81,8'i, 41 yaş ve üzerindekilerin % 91,9'u, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 84'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 64,8'i ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) bu ifadeye katıldığını belirtmiştir.

Tablo 65: Katılımcıların "Yunan kültürünün benim yaşantıma olumlu bir etkisi vardır" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunan kültürünün benim yaşantıma olumlu bir etkisi vardır		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	155	33	18	206
	%	75,2%	16,0%	8,7%	100,0%
Erkek	f	125	48	17	190
	%	65,8%	25,3%	8,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**280**	**81**	**35**	**396**
	%	**70,7%**	**20,5%**	**8,8%**	**100,0%**

18 - 30	f	102	46	19	167
	%	61,1%	27,5%	11,4%	100,0%
31 - 40	f	107	23	13	143
	%	74,8%	16,1%	9,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	71	12	3	86
	%	82,6%	14,0%	3,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**280**	**81**	**35**	**396**
	%	**70,7%**	**20,5%**	**8,8%**	**100,0%**
Türk	f	234	48	18	300
	%	78,0%	16,0%	6,0%	100,0%
Yunan	f	1	3	3	7
	%	14,3%	42,9%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	45	30	13	88
	%	51,1%	34,1%	14,8%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**280**	**81**	**35**	**396**
	%	**70,7%**	**20,5%**	**8,8%**	**100,0%**

Tablo 65' de katılımcıların % 70,7'si Yunan kültürünün kendi yaşantılarına önemli bir etkisi olduğu ifadsine katılmadıklarını belirtirken, bu oranın kadınlarda % 75,2, erkeklerde % 65,8 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş gurubu katılımcıların % 61,1'i, 31 - 40 yaş grubunun % 74,8'i, 41 yaş ve üzerindekilerin % 82,6'sı, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 78'i, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 51,1'i yine bu ifadeye katılmadıklarını belirtirken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) Yunan kültürünün kendi yaşantılarına önemli bir etkisi olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 66: Katılımcıların "Türk kültür kurallarına uygun yaşıyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Türk kültür kurallarına uygun yaşıyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	10	35	161	206
	%	4,9%	17,0%	78,2%	100,0%
Erkek	f	14	36	140	190
	%	7,4%	18,9%	73,7%	100,0%

Genel Toplam	**f**	**24**	**71**	**301**	**396**
	%	**6,1%**	**17,9%**	**76,0%**	**100,0%**
18 - 30	f	19	37	111	167
	%	11,4%	22,2%	66,5%	100,0%
31 - 40	f	4	30	109	143
	%	2,8%	21,0%	76,2%	100,0%
41 ve üzeri	f	1	4	81	86
	%	1,2%	4,7%	94,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**24**	**71**	**301**	**396**
	%	**6,1%**	**17,9%**	**76,0%**	**100,0%**
Türk	f	9	48	243	300
	%	3,0%	16,0%	81,0%	100,0%
Yunan	f	4	2	1	7
	%	57,1%	28,6%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	11	20	57	88
	%	12,5%	22,7%	64,8%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**24**	**71**	**301**	**396**
	%	**6,1%**	**17,9%**	**76,0%**	**100,0%**

Tablo 66'da katılımcıların % 76'sı Türk kültür kurallarına uygun yaşadığını belirtirken, bu oranın kadınlarda % 78,2, erkeklerde % 73,7 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 66,5'i, 31 - 40 yaş grubunun % 76,2'si, 41 yaş ve üzerindekilerin % 94,2'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 81'i, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 64,8'i yine bu ifadeye katılmadıklarını belirtirken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) "Türk kültür kurallarına uygun yaşıyorum" ifadesine katılmadıklarını ifade etmiştir.

Tablo 67: Katılımcıların "Yunan kültür kurallarına uygun yaşıyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunan kültür kurallarına uygun yaşıyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	172	23	11	206
	%	83,5%	11,2%	5,3%	100,0%

Erkek	f	144	28	18	190
	%	75,8%	14,7%	9,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**316**	**51**	**29**	**396**
	%	**79,8%**	**12,9%**	**7,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	120	32	15	167
	%	71,9%	19,2%	9,0%	100,0%
31 - 40	f	121	12	10	143
	%	84,6%	8,4%	7,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	75	7	4	86
	%	87,2%	8,1%	4,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**316**	**51**	**29**	**396**
	%	**79,8%**	**12,9%**	**7,3%**	**100,0%**
Türk	f	255	27	18	300
	%	85,0%	9,0%	6,0%	100,0%
Yunan	f	2	4	1	7
	%	28,6%	57,1%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	59	19	10	88
	%	67,0%	21,6%	11,4%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**316**	**51**	**29**	**396**
	%	**79,8%**	**12,9%**	**7,3%**	**100,0%**

Tablo 67'de katılımcıların % 79,8'i, "Yunan kültür kurallarına uygun yaşıyorum" ifadesine katılmadıklarını belirtirken, bu oranın kadınlarda % 83,5, erkeklerde % 75,8 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 71,9'u, 31 - 40 yaş grubunun % 84,6'sı, 41 yaş ve üzerindekilerin % 87,2'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 85'i, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 67'si yine bu ifadeye katılmadıklarını belirtirken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) "Yunan kültür kurallarına uygun yaşıyorum" ifadesinde ortada seçeneğine yönelmiştir.

Tablo 68: Katılımcıların "Türk müziği dinliyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Türk müziği dinliyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	6	21	179	206
	%	2,9%	10,2%	86,9%	100,0%

Erkek	f	10	19	161	190
	%	5,3%	10,0%	84,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**16**	**40**	**340**	**396**
	%	**4,0%**	**10,1%**	**85,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	12	23	132	167
	%	7,2%	13,8%	79,0%	100,0%
31 - 40	f	2	12	129	143
	%	1,4%	8,4%	90,2%	100,0%
41 ve üzeri	f	2	5	79	86
	%	2,3%	5,8%	91,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**16**	**40**	**340**	**396**
	%	**4,0%**	**10,1%**	**85,9%**	**100,0%**
Türk	f	7	27	266	300
	%	2,3%	9,0%	88,7%	100,0%
Yunan	f	1	1	5	7
	%	14,3%	14,3%	71,4%	100,0%
Türk ve Yunan	f	8	12	68	88
	%	9,1%	13,6%	77,3%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**16**	**40**	**340**	**396**
	%	**4,0%**	**10,1%**	**85,9%**	**100,0%**

Tablo 68'de katılımcıların % 85,9'u Türk müziği dinlediklerini belirtirken, bu oranın kadınlarda % 86,9, erkeklerde % 84,7 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 79'u, 31 - 40 yaş grubunun % 90,2'si, 41 yaş ve üzerindekilerin % 91,9'u, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 88,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 77,3'ü ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) de Türk müziği dinlediklerini ifade etmiştir.

Tablo 69: Katılımcıların "Yunan müziği dinliyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunan müziği dinliyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	44	81	81	206
	%	21,4%	39,3%	39,3%	100,0%
Erkek	f	27	72	91	190

	%	14,2%	37,9%	47,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**71**	**153**	**172**	**396**
	%	**17,9%**	**38,6%**	**43,4%**	**100,0%**
18 - 30	f	26	56	85	167
	%	15,6%	33,5%	50,9%	100,0%
31 - 40	f	24	61	58	143
	%	16,8%	42,7%	40,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	21	36	29	86
	%	24,4%	41,9%	33,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**71**	**153**	**172**	**396**
	%	**17,9%**	**38,6%**	**43,4%**	**100,0%**
Türk	f	59	133	108	300
	%	19,7%	44,3%	36,0%	100,0%
Yunan	f	2	1	4	7
	%	28,6%	14,3%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	10	18	60	88
	%	11,4%	20,5%	68,2%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**71**	**153**	**172**	**396**
	%	**17,9%**	**38,6%**	**43,4%**	**100,0%**

Tablo 69'da katılımcıların % 43,4'ü Yunan müziği dinlediklerini belirtirken, % 38,6'sı ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 39,3'ü, erkeklerin % 47,9'u, 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 50,9'u bu ifadeye katılırken, 31 - 40 yaş grubunun % 42,7'si, 41 yaş ve üzerindekilerin % 41,9'u ile kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 44,3'ü, bu ifadede ortada seçeneğine yönelmiştir. Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 68,2'si ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) de yine Yunan müziği dinlediklerini ifade etmiştir.

Tablo 70: Katılımcıların "Türk haberlerini izlerim" Değişkenine Ait Dağılımı

Türk haberlerini izlerim		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	9	14	183	206
	%	4,4%	6,8%	88,8%	100,0%
Erkek	f	9	14	167	190

	%	4,7%	7,4%	87,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**28**	**350**	**396**
	%	**4,5%**	**7,1%**	**88,4%**	**100,0%**
18 - 30	f	12	19	136	167
	%	7,2%	11,4%	81,4%	100,0%
31 - 40	f	3	4	136	143
	%	2,1%	2,8%	95,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	5	78	86
	%	3,5%	5,8%	90,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**28**	**350**	**396**
	%	**4,5%**	**7,1%**	**88,4%**	**100,0%**
Türk	f	7	14	279	300
	%	2,3%	4,7%	93,0%	100,0%
Yunan	f	1	1	5	7
	%	14,3%	14,3%	71,4%	100,0%
Türk ve Yunan	f	10	13	65	88
	%	11,4%	14,8%	73,9%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**28**	**350**	**396**
	%	**4,5%**	**7,1%**	**88,4%**	**100,0%**

Tablo 70' e göre katılımcıların % 88,4'ü Türk haberlerini izlediklerini belirtirken, bu oranın kadınlarda % 88,8, erkeklerde % 87,9 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 81,4'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 95,1'i, 41 yaş ve üzerindekilerin % 90,7'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 93'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 73,9'u ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) de Türk haberlerini dinlediklerini ifade etmiştir.

Tablo 71: Katılımcıların "Yunan haberlerini izlerim" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunan haberlerini izlerim		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	51	62	93	206
	%	24,8%	30,1%	45,1%	100,0%
Erkek	f	22	67	101	190
	%	11,6%	35,3%	53,2%	100,0%
Genel	**f**	**73**	**129**	**194**	**396**

Toplam	**%**	**18,4%**	**32,6%**	**49,0%**	**100,0%**
18 - 30	f	39	61	67	167
	%	23,4%	36,5%	40,1%	100,0%
31 - 40	f	23	37	83	143
	%	16,1%	25,9%	58,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	11	31	44	86
	%	12,8%	36,0%	51,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**73**	**129**	**194**	**396**
	%	**18,4%**	**32,6%**	**49,0%**	**100,0%**
Türk	f	57	93	150	300
	%	19,0%	31,0%	50,0%	100,0%
Yunan	f	2	0	5	7
	%	28,6%	0,0%	71,4%	100,0%
Türk ve Yunan	f	14	35	39	88
	%	15,9%	39,8%	44,3%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**73**	**129**	**194**	**396**
	%	**18,4%**	**32,6%**	**49,0%**	**100,0%**

Tablo 71'e göre katılımcıların % 49'u Yunan haberlerini izlediklerini belirtirken, % 32,6'sı ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 45,1'i, erkeklerin % 53,2'si, 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 40,1'i, 31 - 40 yaş grubunun % 58'i, 41 yaş ve üzerindekilerin % 51,2'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 50'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 44,3'ü ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) de yine Yunan haberlerini izlediklerini ifade etmiştir. Burada dikkati çeken, "Yunan haberlerini izlerim" ifadesine katıldıkların belirtenlerin yanısıra ortada seçeneğine yönelen katılımcıların oranlarındaki artıştır.

Tablo 72: Katılımcıların "Türk mutfağından yemekler tercih ederim" Değişkenine Ait Dağılımı

Türk mutfağından yemekler tercih ederim		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	4	31	171	206
	%	1,9%	15,0%	83,0%	100,0%
Erkek	f	5	20	165	190
	%	2,6%	10,5%	86,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**51**	**336**	**396**
	%	**2,3%**	**12,9%**	**84,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	5	25	137	167
	%	3,0%	15,0%	82,0%	100,0%
31 - 40	f	2	18	123	143
	%	1,4%	12,6%	86,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	2	8	76	86
	%	2,3%	9,3%	88,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**51**	**336**	**396**
	%	**2,3%**	**12,9%**	**84,8%**	**100,0%**
Türk	f	6	36	258	300
	%	2,0%	12,0%	86,0%	100,0%
Yunan	f	1	2	4	7
	%	14,3%	28,6%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	2	13	73	88
	%	2,3%	14,8%	83,0%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**51**	**336**	**396**
	%	**2,3%**	**12,9%**	**84,8%**	**100,0%**

Tablo 72'de katılımcıların % 84,8'i Türk mutfağından yemekler tercih ettiklerini belirtirken, bu oranın kadınlarda % 83, erkeklerde % 86,8 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 82'si, 31 - 40 yaş grubunun % 86'sı, 41 yaş ve üzerindekilerin % 88,4'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 86'sı, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 83'ü ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) de Türk mutfağından yemekleri tercih ettiklerini ifade etmiştir.

Tablo 73: Katılımcıların "Yunan mutfağından yemekler tercih ederim" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunan mutfağından yemekler tercih ederim		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	60	84	62	206
	%	29,1%	40,8%	30,1%	100,0%
Erkek	f	39	70	81	190
	%	20,5%	36,8%	42,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**99**	**154**	**143**	**396**
	%	**25,0%**	**38,9%**	**36,1%**	**100,0%**
18 - 30	f	39	64	64	167
	%	23,4%	38,3%	38,3%	100,0%
31 - 40	f	37	52	54	143
	%	25,9%	36,4%	37,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	23	38	25	86
	%	26,7%	44,2%	29,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**99**	**154**	**143**	**396**
	%	**25,0%**	**38,9%**	**36,1%**	**100,0%**
Türk	f	91	117	92	300
	%	30,3%	39,0%	30,7%	100,0%
Yunan	f	0	4	3	7
	%	0,0%	57,1%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	8	33	47	88
	%	9,1%	37,5%	53,4%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**99**	**154**	**143**	**396**
	%	**25,0%**	**38,9%**	**36,1%**	**100,0%**

Tablo 73'de katılımcıların, "Yunan mutfağından yemekler tercih ediyorum" seçeneğinde % 38,9'unun ortada seçeneğine yöneldiği, bunu % 36,1 ile katılıyorum seçeneğine yönelenen katılımcıların takip ettiği gözlenmiştir. Kadınların % 40,8'i Yunan yemeklerini tercihte ortada kalırken, erkeklerin % 42,6'sı Yunan yemeklerini tercih ettiklerini belirtmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 38,3'ü ortada ve katılıyorumu işaretlerken, 31 - 40 yaş grubunun % 37,8'i Yunan yemeklerini tercih ettiklerini, 41 yaş ve üzerindekilerin % 44,2'si ise tercih konusunda ortada seçeneğini

belirtmiştir. Kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 39'u ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) de ortada seçeneğini işaretlemiştir. Öte yanda Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 53,4'ü ile yine Yunan mutfağından yemekler tercih ettiklerini ifade etmiştir.

Tablo 74: Katılımcıların "Boş zamanlarımda Türk kültürel etkinliklerine katılıyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Boş zamanlarımda Türk kültürel etkinliklerine katılıyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	23	59	124	206
	%	11,2%	28,6%	60,2%	100,0%
Erkek	f	25	63	102	190
	%	13,2%	33,2%	53,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**48**	**122**	**226**	**396**
	%	**12,1%**	**30,8%**	**57,1%**	**100,0%**
18 - 30	f	32	47	88	167
	%	19,2%	28,1%	52,7%	100,0%
31 - 40	f	12	50	81	143
	%	8,4%	35,0%	56,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	4	25	57	86
	%	4,7%	29,1%	66,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**48**	**122**	**226**	**396**
	%	**12,1%**	**30,8%**	**57,1%**	**100,0%**
Türk	f	26	86	188	300
	%	8,7%	28,7%	62,7%	100,0%
Yunan	f	3	3	1	7
	%	42,9%	42,9%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	19	33	36	88
	%	21,6%	37,5%	40,9%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**48**	**122**	**226**	**396**
	%	**12,1%**	**30,8%**	**57,1%**	**100,0%**

Tablo 74'de katılımcıların % 57,1'i, boş zamanlarında Türk kültürel etkinliklerine katıldıklarını belirtirken, % 30,8'i ortada seçeneğine yönelmiştir. Katılım oranının kadınlarda % 60,2, erkeklerde % 53,7 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubu

katılımcıların % 52,7'si, 31 - 40 yaş grubunun % 56,6'sı, 41 yaş ve üzerindekilerin % 66,3'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 62,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 40,9'u yine Türk kültürel etkinliklerine katıldıklarını belirtirken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 1'i (% 14,3) katıldığını ifade etmiştir.

Tablo 75: Katılımcıların "Boş zamanlarımda Yunan kültürel etkinliklerine katılıyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Boş zamanlarımda Yunan kültürel etkinliklerine katılıyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	140	54	12	206
	%	68,0%	26,2%	5,8%	100,0%
Erkek	f	108	57	25	190
	%	56,8%	30,0%	13,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**248**	**111**	**37**	**396**
	%	**62,6%**	**28,0%**	**9,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	93	51	23	167
	%	55,7%	30,5%	13,8%	100,0%
31 - 40	f	97	35	11	143
	%	67,8%	24,5%	7,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	58	25	3	86
	%	67,4%	29,1%	3,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**248**	**111**	**37**	**396**
	%	**62,6%**	**28,0%**	**9,3%**	**100,0%**
Türk	f	201	74	25	300
	%	67,0%	24,7%	8,3%	100,0%
Yunan	f	2	5	0	7
	%	28,6%	71,4%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	45	31	12	88
	%	51,1%	35,2%	13,6%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**248**	**111**	**37**	**396**
	%	**62,6%**	**28,0%**	**9,3%**	**100,0%**

Tablo 75'de katılımcıların % 62,6'sı, "boş zamanlarımda Yunan kültürel etkinliklerine katılıyorum" ifadesine katılmadıklarını belirtirken, % 28'i ortada

seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 68, erkeklerin % 56,8 katılmadığını ifade etmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 55,7'si, 31 - 40 yaş grubunun % 67,8'i, 41 yaş ve üzerindekilerin % 67,4'ü, kendini Türk kültür gurubuna ait hissedenlerin % 67'si ile Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 51,1'nin yine bu ifadeye katılmadıkları görülmektedir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'inin (% 71,4) ise ortada seçeneğine yöneldiği gözlenmiştir.

5.1.4. Dini İnanç ve İslama İlişkin Bulgular

Bu bölümde katılımcılara sunulan seçeneklerde, buradaki ifadelere yönelik kanaatleri gözlenerek, Batı Trakya Türklerinin dini inaçları ile İslam dinine yaklaşımları hakkında fikir edinilmeye çalışılmış, yorumlamalara gidilmiştir.

Buna göre, Batı Trakya Türklerinin % 98,5 oranında dini inançlarını İslam dini mensubu Müslüman olarak tanımladığı, yine çok yüksek oranda katılımcının İslâmiyet'i ve kurallarını iyi bildiğini ifade ettikleri, diğer Müslümanlar ile aralarında güçlü bir bağ hissettiklerini ve bu bağı Müslümanlar hakkında konuşulunca kendileri hakkında konuşuluyormuş gibi hissettikleri ifadesi ile açıkça dile getirdikleri gözlenmiştir.

Öte yandan katılımcılar, İslamî kuralların sıkı bir şekilde uygulanmasından yana olmada çekimser kalarak oratada seçeneğine meğil gösterirken, yine günlük yaşantıda karar alırken İslamî kuralları gözetmede de ortada seçeneğine yöneldikleri gözlenmekte, her iki ifadeye katılanların oranları % 60'lara düşmektedir. Yunanistan'daki toplumsal ve politik konularda İslamın rolü olması gerektiğine katılanların oranı ise % 50'dir. Yanısıra katılımcıların yüksek oranda İslamî inancın insanların özel yaşamlarıyla ilgili ve dini inancın kişisel bir mesele olduğunu düşündüklerini belirtmeleri de bunu destekler niteliktedir. Yine dinin ve İslamın iş ve normal yaşantılarında ön planda tutmayla ilgili yönelimlerindeki yüzdelerden de katılımcıların dini inancı iş ve kamusal Alana nazaran çoğunlukla içsel ve kişisel yaşamlarıyla bütünleştirdikleri gözlenmektedir.

Katılımcılar önemli oranda ibadetlerini yerine getiren bir Müslüman olarak dini bayramları kutladıklarını, oruç tuttuklarını ifade etmiş, helal kesilmiş et tercih ettiklerini belirtmiştirç

5.1.4.1. Dini İnanç ve İslama İlişkin Bulgulara Ait Dağılımlar

Tablo 76: Katılımcıların "Ben bir Müslümanım" Değişkenine Ait Dağılımı

Ben bir Müslümanım		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	2	1	203	206
	%	1,0%	0,5%	98,5%	100,0%
Erkek	f	5	4	181	190
	%	2,6%	2,1%	95,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**7**	**5**	**384**	**396**
	%	**1,8%**	**1,3%**	**97,0%**	**100,0%**
18 - 30	f	6	3	158	167
	%	3,6%	1,8%	94,6%	100,0%
31 - 40	f	1	2	140	143
	%	0,7%	1,4%	97,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	0	86	86
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**7**	**5**	**384**	**396**
	%	**1,8%**	**1,3%**	**97,0%**	**100,0%**
Türk	f	2	3	295	300
	%	0,7%	1,0%	98,3%	100,0%
Yunan	f	1	1	5	7
	%	14,3%	14,3%	71,4%	100,0%
Türk ve Yunan	f	4	1	83	88
	%	4,5%	1,1%	94,3%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**7**	**5**	**384**	**396**
	%	**1,8%**	**1,3%**	**97,0%**	**100,0%**

Tablo 76'da katılımcılar, % 97 oranında Müslüman olduklarını belirtmiştir. Kadınların % 98,5'i, erkeklerin % 95,3'ü, 18 - 30 yaş grubunun % 94,6'sı, 31 - 40 yaş grubunun % 97,9'u, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 100'ü, kendini Türk kültür grubuna

ait hissedenlerin % 98,3'ü, Yunan kültür grubuna ait hissednlerin % 71,4'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 94,3'ü dini inançlarını Müslüman olarak belirtmiştir.

Tablo 77: Katılımcıların "İslamla ilgili çok bilgim var" Değişkenine Ait Dağılımı

İslamla ilgili çok bilgim var		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	5	32	169	206
	%	2,4%	15,5%	82,0%	100,0%
Erkek	f	7	42	141	190
	%	3,7%	22,1%	74,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**12**	**74**	**310**	**396**
	%	**3,0%**	**18,7%**	**78,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	8	34	125	167
	%	4,8%	20,4%	74,9%	100,0%
31 - 40	f	3	27	113	143
	%	2,1%	18,9%	79,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	1	13	72	86
	%	1,2%	15,1%	83,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**12**	**74**	**310**	**396**
	%	**3,0%**	**18,7%**	**78,3%**	**100,0%**
Türk	f	6	49	245	300
	%	2,0%	16,3%	81,7%	100,0%
Yunan	f	1	3	3	7
	%	14,3%	42,9%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	5	22	61	88
	%	5,7%	25,0%	69,3%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**12**	**74**	**310**	**396**
	%	**3,0%**	**18,7%**	**78,3%**	**100,0%**

Tablo 77'ye göre katılımcılar, % 78,3 oranında İslamiyet'le ilgili çok bilgileri olduklarını belirtmiştir. Kadınların % 82'si, erkeklerin % 74,2'si, 18 - 30 yaş grubunun % 74,9'u, 31 - 40 yaş grubunun % 79'u, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 83,7'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 81,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 69,3'ü Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) İslamiyet'le ilgili çok bilgi sahibi olduklarını ifade etmiştir.

Tablo 78: Katılımcıların "İslamî kuralları iyi biliyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

İslamî kuralları iyi biliyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	1	26	179	206
	%	0,5%	12,6%	86,9%	100,0%
Erkek	f	6	37	147	190
	%	3,2%	19,5%	77,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**7**	**63**	**326**	**396**
	%	**1,8%**	**15,9%**	**82,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	5	31	131	167
	%	3,0%	18,6%	78,4%	100,0%
31 - 40	f	2	18	123	143
	%	1,4%	12,6%	86,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	14	72	86
	%	0,0%	16,3%	83,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**7**	**63**	**326**	**396**
	%	**1,8%**	**15,9%**	**82,3%**	**100,0%**
Türk	f	3	43	254	300
	%	1,0%	14,3%	84,7%	100,0%
Yunan	f	1	3	3	7
	%	14,3%	42,9%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	3	17	68	88
	%	3,4%	19,3%	77,3%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**7**	**63**	**326**	**396**
	%	**1,8%**	**15,9%**	**82,3%**	**100,0%**

Tablo 78'deki verilere göre katılımcılar, % 82,3 oranında İslamî kuralları iyi bildiklerini belirtmiştir. Kadınların % 86,9'u, erkeklerin % 77,4'ü, 18 - 30 yaş grubunun % 78,4'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 86'sı, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 83,7'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 84,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 77,3'ü, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden de 3'ü (% 42,9) İslamî kuralları iyi bildiklerini ifade etmiştir.

Tablo 79: Katılımcıların "Nasıl ibadet edilmesi gerektiğini iyi biliyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Nasıl ibadet edilmesi gerektiğini iyi biliyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	2	15	189	206
	%	1,0%	7,3%	91,7%	100,0%
Erkek	f	7	24	159	190
	%	3,7%	12,6%	83,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**39**	**348**	**396**
	%	**2,3%**	**9,8%**	**87,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	7	16	144	167
	%	4,2%	9,6%	86,2%	100,0%
31 - 40	f	1	18	124	143
	%	0,7%	12,6%	86,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	1	5	80	86
	%	1,2%	5,8%	93,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**39**	**348**	**396**
	%	**2,3%**	**9,8%**	**87,9%**	**100,0%**
Türk	f	4	28	268	300
	%	1,3%	9,3%	89,3%	100,0%
Yunan	f	1	1	5	7
	%	14,3%	14,3%	71,4%	100,0%
Türk ve Yunan	f	4	10	74	88
	%	4,5%	11,4%	84,1%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**39**	**348**	**396**
	%	**2,3%**	**9,8%**	**87,9%**	**100,0%**

Tablo 79'da katılımcılar, % 87,9 oranında nasıl ibadet edilmesi gerektiğini bildiklerini belirtmiştir. Kadınların % 91,7'si, erkeklerin % 83,7'si, 18 - 30 yaş grubunun % 86,2'si, 31 - 40 yaş grubunun % 86,7'si, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 93'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 89,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 84,1'i, Yunan kültür grubuna ait hissedenlerin % 71,4'ü nasıl ibadet edilmesi gerektiğini bildiklerini ifade etmiştir.

Tablo 80: Katılımcıların "Diğer Müslümanlarla aramda güçlü bir bağ hissediyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Diğer Müslümanlarla aramda güçlü bir bağ hissediyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	5	33	168	206
	%	2,4%	16,0%	81,6%	100,0%
Erkek	f	7	39	144	190
	%	3,7%	20,5%	75,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**12**	**72**	**312**	**396**
	%	**3,0%**	**18,2%**	**78,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	5	31	131	167
	%	3,0%	18,6%	78,4%	100,0%
31 - 40	f	4	32	107	143
	%	2,8%	22,4%	74,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	9	74	86
	%	3,5%	10,5%	86,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**12**	**72**	**312**	**396**
	%	**3,0%**	**18,2%**	**78,8%**	**100,0%**
Türk	f	11	45	244	300
	%	3,7%	15,0%	81,3%	100,0%
Yunan	f	1	1	5	7
	%	14,3%	14,3%	71,4%	100,0%
Türk ve Yunan	f	0	26	62	88
	%	0,0%	29,5%	70,5%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**12**	**72**	**312**	**396**
	%	**3,0%**	**18,2%**	**78,8%**	**100,0%**

Tablo 80'deki verilere göre katılımcıların, % 78,8'i diğer Müslümanlar ile aralarında güçlü bir bağ hissettiklerini belirtmiştir. Kadınların % 81,6'sı, erkeklerin % 75,8'i, 18 - 30 yaş grubunun % 78,4'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 74,8'i, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 86'sı, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 81,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 70,5'i, Yunan kültür grubuna ait hissedenlerin % 71,4'ü diğer Müslümanlar ile aralarında güçlü bir bağ hissettiklerini ifade etmiştir.

Tablo 81: Katılımcıların "İslamiyet benim için çok şey ifade ediyor" Değişkenine Ait Dağılımı

İslamiyet benim için çok şey ifade ediyor		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	3	16	187	206
	%	1,5%	7,8%	90,8%	100,0%
Erkek	f	8	22	160	190
	%	4,2%	11,6%	84,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**11**	**38**	**347**	**396**
	%	**2,8%**	**9,6%**	**87,6%**	**100,0%**
18 - 30	f	7	18	142	167
	%	4,2%	10,8%	85,0%	100,0%
31 - 40	f	4	15	124	143
	%	2,8%	10,5%	86,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	5	81	86
	%	0,0%	5,8%	94,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**11**	**38**	**347**	**396**
	%	**2,8%**	**9,6%**	**87,6%**	**100,0%**
Türk	f	5	28	267	300
	%	1,7%	9,3%	89,0%	100,0%
Yunan	f	1	1	5	7
	%	14,3%	14,3%	71,4%	100,0%
Türk ve Yunan	f	5	9	74	88
	%	5,7%	10,2%	84,1%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**11**	**38**	**347**	**396**
	%	**2,8%**	**9,6%**	**87,6%**	**100,0%**

Tablo 81'de katılımcıların % 87,6'sı, İslamiyetin kendileri için çok şey ifade ettiğini belirtmiştir. Kadınların % 90,8'i, erkeklerin % 84,2'si, 18 - 30 yaş grubunun % 85'i, 31 - 40 yaş grubunun % 86,7'si, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 94,2'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 89'u, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 84,1'i, Yunan kültür grubuna ait hissedenlerin % 71,4'ü İslamiyetin kendileri için çok şey ifade ettiğini işaretlemiştir.

Tablo 82: Katılımcıların "Müslümanlar hakkında konuşulunca kendim hakkında konuşulmuş gibi hissediyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Müslümanlar hakkında konuşulunca kendim hakkında konuşulmuş gibi hissediyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	9	33	164	206
	%	4,4%	16,0%	79,6%	100,0%
Erkek	f	14	26	150	190
	%	7,4%	13,7%	78,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**23**	**59**	**314**	**396**
	%	**5,8%**	**14,9%**	**79,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	11	23	133	167
	%	6,6%	13,8%	79,6%	100,0%
31 - 40	f	10	24	109	143
	%	7,0%	16,8%	76,2%	100,0%
41 ve üzeri	f	2	12	72	86
	%	2,3%	14,0%	83,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**23**	**59**	**314**	**396**
	%	**5,8%**	**14,9%**	**79,3%**	**100,0%**
Türk	f	17	42	241	300
	%	5,7%	14,0%	80,3%	100,0%
Yunan	f	1	1	5	7
	%	14,3%	14,3%	71,4%	100,0%
Türk ve Yunan	f	5	16	67	88
	%	5,7%	18,2%	76,1%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**23**	**59**	**314**	**396**
	%	**5,8%**	**14,9%**	**79,3%**	**100,0%**

Tablo 82'de katılımcıların % 79,3'ü, Müslümanlar hakkında konuşulunca kendileri hakkında konuşuluyormuş gibi hissettiklerini belirtmiştir. Kadınların % 79,6'sı, erkeklerin % 78,9'u, 18 - 30 yaş grubunun % 79,6'sı, 31 - 40 yaş grubunun % 76,2'si, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 83,7'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 80,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 76,1'i, Yunan kültür grubuna ait hissedenlerin % 71,4'ü Müslümanlar hakkında konuşulunca kendileri hakkında konuşuluyormuş gibi hissettiklerini ifade etmiştir.

Tablo 83: Katılımcıların "Ben kendim İslamî kuralların sıkı bir şekilde uygulanmasından yanayım" Değişkenine Ait Dağılımı

Ben kendim İslamî kuralların sıkı bir şekilde uygulanmasından yanayım		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	23	55	128	206
	%	11,2%	26,7%	62,1%	100,0%
Erkek	f	36	47	107	190
	%	18,9%	24,7%	56,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**59**	**102**	**235**	**396**
	%	**14,9%**	**25,8%**	**59,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	20	43	104	167
	%	12,0%	25,7%	62,3%	100,0%
31 - 40	f	27	34	82	143
	%	18,9%	23,8%	57,3%	100,0%
41 ve üzeri	f	12	25	49	86
	%	14,0%	29,1%	57,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**59**	**102**	**235**	**396**
	%	**14,9%**	**25,8%**	**59,3%**	**100,0%**
Türk	f	41	76	183	300
	%	13,7%	25,3%	61,0%	100,0%
Yunan	f	2	3	2	7
	%	28,6%	42,9%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	16	22	50	88
	%	18,2%	25,0%	56,8%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**59**	**102**	**235**	**396**
	%	**14,9%**	**25,8%**	**59,3%**	**100,0%**

Tablo 83'e göre katılımcıların % 59,3'ü, İslamî kuralların sıkı bir şekilde uygulanmasından yana olduklarını belirtirken, % 25,8'inin ortada seçeneğine yöneldiği görülmektedir. Kadınların % 62,1'i, erkeklerin % 56,3'ü, 18 - 30 yaş grubunun % 62,3'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 57,3'ü, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 57'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 61'i, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 56,8'i İslamî kuralların sıkı bir şekilde uygulanmasından yana

olduklarını ifade ederken, Yunan kültür grubuna ait hissedenlerin 3'ü (% 42,9) ise İslamî kuralların sıkı bir şekilde uygulanmasında ortada seçeneğine yönelmiştir.

Tablo 84: Katılımcıların "Günlük yaşantımda kararlar alırken İslamî kuralları gözetiyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Günlük yaşantımda kararlar alırken İslâmi kuralları gözetiyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	18	57	131	206
	%	8,7%	27,7%	63,6%	100,0%
Erkek	f	29	57	104	190
	%	15,3%	30,0%	54,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**47**	**114**	**235**	**396**
	%	**11,9%**	**28,8%**	**59,3%**	**100,0%**
18 – 30	f	22	52	93	167
	%	13,2%	31,1%	55,7%	100,0%
31 – 40	f	16	43	84	143
	%	11,2%	30,1%	58,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	9	19	58	86
	%	10,5%	22,1%	67,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**47**	**114**	**235**	**396**
	%	**11,9%**	**28,8%**	**59,3%**	**100,0%**
Türk	f	30	86	184	300
	%	10,0%	28,7%	61,3%	100,0%
Yunan	f	2	1	4	7
	%	28,6%	14,3%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	15	27	46	88
	%	17,0%	30,7%	52,3%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**47**	**114**	**235**	**396**
	%	**11,9%**	**28,8%**	**59,3%**	**100,0%**

Tablo 84'de katılımcıların % 59,3'ü, günlük yaşantılarında karar alırken İslamî kuralları gözettiklerini belirtirken, % 28,8'inin ortada seçeneğine yöneldiği görülmektedir. Kadınların % 63,6'sı, erkeklerin % 54,7'si, 18 - 30 yaş grubunun % 55,7'si, 31 - 40 yaş grubunun % 58,7'si, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 67,4'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 61,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna

da ait hissedenlerin % 52,3'ü, Yunan kültür grubuna ait hissedenlerin % 57,1'i, günlük yaşantılarında karar alırken İslamî kuralları gözettiklerini ifade etmiştir.

Tablo 85: Katılımcıların "Yunanistan'da toplumsal ve politik konularda İslamın rolü olmalı" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanistan'da toplumsal ve politik konularda İslamın rolü olmalı		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	48	52	106	206
	%	23,3%	25,2%	51,5%	100,0%
Erkek	f	49	46	95	190
	%	25,8%	24,2%	50,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**97**	**98**	**201**	**396**
	%	**24,5%**	**24,7%**	**50,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	41	41	85	167
	%	24,6%	24,6%	50,9%	100,0%
31 - 40	f	40	34	69	143
	%	28,0%	23,8%	48,3%	100,0%
41 ve üzeri	f	16	23	47	86
	%	18,6%	26,7%	54,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**97**	**98**	**201**	**396**
	%	**24,5%**	**24,7%**	**50,8%**	**100,0%**
Türk	f	72	67	161	300
	%	24,0%	22,3%	53,7%	100,0%
Yunan	f	0	3	4	7
	%	0,0%	42,9%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	25	28	35	88
	%	28,4%	31,8%	39,8%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**97**	**98**	**201**	**396**
	%	**24,5%**	**24,7%**	**50,8%**	**100,0%**

Tablo 85'e göre Yunanistan'daki toplumsal ve politik konularda İslamın rolü olması gerektiğine katılımcıların % 50,8'i katılırken, % 24,7'sinin ortada seçeneğine yöneldiği, % 24,5'inin ise katılmadığı görülmektedir. Kadınların % 51,5'i, erkeklerin % 50'si, 18 - 30 yaş grubunun % 50,9'u, 31 - 40 yaş grubunun % 48,3'ü, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 54,7'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 53,7'si, Türk

ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 39,8'i, Yunan kültür grubuna ait hissedenlerin % 57,1'i Yunanistan'daki toplumsal ve politik konularda İslamın rolü olması gerektiğine katıldıklarını ifade etmiştir. Burada dikkat çeken, katılımcıların yarısı bu fikri desteklerken diğer yarısının ortada kaldığı yahut katılmadığını belirttiğinin gözlenmesidir.

Tablo 86: Katılımcıların "İslamî inanç insanların özel yaşamlarıyla ilgilidir" Değişkenine Ait Dağılımı

İslamî inanç insanların özel yaşamlarıyla ilgilidir		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	8	25	173	206
	%	3,9%	12,1%	84,0%	100,0%
Erkek	f	19	31	140	190
	%	10,0%	16,3%	73,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**27**	**56**	**313**	**396**
	%	**6,8%**	**14,1%**	**79,0%**	**100,0%**
18 - 30	f	8	26	133	167
	%	4,8%	15,6%	79,6%	100,0%
31 - 40	f	11	20	112	143
	%	7,7%	14,0%	78,3%	100,0%
41 ve üzeri	f	8	10	68	86
	%	9,3%	11,6%	79,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**27**	**56**	**313**	**396**
	%	**6,8%**	**14,1%**	**79,0%**	**100,0%**
Türk	f	19	36	245	300
	%	6,3%	12,0%	81,7%	100,0%
Yunan	f	0	3	4	7
	%	0,0%	42,9%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	8	16	64	88
	%	9,1%	18,2%	72,7%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**27**	**56**	**313**	**396**
	%	**6,8%**	**14,1%**	**79,0%**	**100,0%**

Tablo 86'da katılımcıların % 79'u, İslamî inancın insanların özel yaşamlarıyla ilgili olduğunu belirtmiştir. Kadınların % 84'ü, erkeklerin % 73,7'si, 18 - 30 yaş grubunun %

79,6'sı, 31 - 40 yaş grubunun % 78,3'ü, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 79,1'i, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 81,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 72,7'si, Yunan kültür grubuna ait hissedenlerin % 57,1'i, İslamî inancın insanların özel yaşamlarıyla ilgili olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 87: Katılımcıların "İslam benim işimde ve yaşantımda ilham kaynağıdır" Değişkenine Ait Dağılımı

İslam benim işimde ve yaşantımda ilham kaynağıdır		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	16	55	135	206
	%	7,8%	26,7%	65,5%	100,0%
Erkek	f	28	55	107	190
	%	14,7%	28,9%	56,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**44**	**110**	**242**	**396**
	%	**11,1%**	**27,8%**	**61,1%**	**100,0%**
18 - 30	f	21	45	101	167
	%	12,6%	26,9%	60,5%	100,0%
31 - 40	f	16	47	80	143
	%	11,2%	32,9%	55,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	7	18	61	86
	%	8,1%	20,9%	70,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**44**	**110**	**242**	**396**
	%	**11,1%**	**27,8%**	**61,1%**	**100,0%**
Türk	f	30	77	193	300
	%	10,0%	25,7%	64,3%	100,0%
Yunan	f	2	1	4	7
	%	28,6%	14,3%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	12	32	44	88
	%	13,6%	36,4%	50,0%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**44**	**110**	**242**	**396**
	%	**11,1%**	**27,8%**	**61,1%**	**100,0%**

Tablo 87'de İslamın iş ve yaşantılarında ilham kaynağı olduğuna katılımcıların % 61,1'i katılırken, % 27,8'i ortada seçeneğine yönelmiştir. 18 - 30 yaş grubunun %

60,5'i, 31 - 40 yaş grubunun % 55,9'u, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 70,9'u, kendini Türk kültür gurubuna ait hissedenlerin % 64,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 50'si, Yunan kültür grubuna ait hissedenlerin % 57,1'i, İslamın iş ve yaşantılarında ilham kaynağı olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların tüm gruplarda ortada seçeneğine doğru evrildiği gözlenirken, 41 yaş ve üzeri grubundaki katılımcıların ise yüksek oranda katıldıklarını belirttikleri görülmektedir.

Tablo 88: Katılımcıların "Dini kuralları ön planda tutmadan kendimce normal bir yaşam sürüyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Dini kuralları ön planda tutmadan kendimce normal bir yaşam sürüyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	72	52	82	206
	%	35,0%	25,2%	39,8%	100,0%
Erkek	f	68	44	78	190
	%	35,8%	23,2%	41,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**140**	**96**	**160**	**396**
	%	**35,4%**	**24,2%**	**40,4%**	**100,0%**
18 - 30	f	67	41	59	167
	%	40,1%	24,6%	35,3%	100,0%
31 - 40	f	42	34	67	143
	%	29,4%	23,8%	46,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	31	21	34	86
	%	36,0%	24,4%	39,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**140**	**96**	**160**	**396**
	%	**35,4%**	**24,2%**	**40,4%**	**100,0%**
Türk	f	109	65	126	300
	%	36,3%	21,7%	42,0%	100,0%
Yunan	f	3	3	1	7
	%	42,9%	42,9%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	28	27	33	88
	%	31,8%	30,7%	37,5%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**140**	**96**	**160**	**396**
	%	**35,4%**	**24,2%**	**40,4%**	**100,0%**

Tablo 88'e göre katılımcıların % 40,4'ü, dini kuralları ön planda tutmadan kendilerince normal bir yaşam sürdüklerini belirtirken, % 35,4'ünün buna katılmadıkları, % 24,2'sinin ise ortada seeneğine yöneldiği görülmektedir. Kadınların % 39,8'i, erkeklerin % 41,1'i bu ifadeye katılırken, 18 - 30 yaş grubu katılımcılar % 40,1 oranında katılmadıkarını ifade etmiştir. 31 - 40 yaş grubunun % 46,9'u, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 39,5'i, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 42'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 37,5'i yine dini kuralları ön planda tutmadan kendilerince normal bir yaşam sürdüklerini belirtirken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden sadece 1'i (% 14,3) buna katılmaktadır.

Tablo 89: Katılımcıların "İbadetini yapan bir Müslümanım" Değişkenine Ait Dağılımı

İbadetini yapan bir Müslümanım		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	5	44	157	206
	%	2,4%	21,4%	76,2%	100,0%
Erkek	f	15	72	103	190
	%	7,9%	37,9%	54,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**20**	**116**	**260**	**396**
	%	**5,1%**	**29,3%**	**65,7%**	**100,0%**
18 - 30	f	14	52	101	167
	%	8,4%	31,1%	60,5%	100,0%
31 - 40	f	5	39	99	143
	%	3,5%	27,3%	69,2%	100,0%
41 ve üzeri	f	1	25	60	86
	%	1,2%	29,1%	69,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**20**	**116**	**260**	**396**
	%	**5,1%**	**29,3%**	**65,7%**	**100,0%**
Türk	f	10	80	210	300
	%	3,3%	26,7%	70,0%	100,0%
Yunan	f	1	5	1	7
	%	14,3%	71,4%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	9	31	48	88
	%	10,2%	35,2%	54,5%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**20**	**116**	**260**	**396**
	%	**5,1%**	**29,3%**	**65,7%**	**100,0%**

Tablo 89'da katılımcılar, % 65,7 oranında ibadetlerini yerine getiren bir Müslüman olduklarını belirtirken, % 29,3'ü ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 76,2'si ibadetlerini yerine getirdiklerini ifade ederken bu oran erkeklerde % 54,2'dir. 18 - 30 yaş grubunun % 60,5'i, 31 - 40 yaş grubunun % 69,2'si, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 69,8'i ibadetlerini yerine getirdiğini belirtirken, bu yaş gruplarındaki katılımcıların önemli oranda ortada seçeneğine evrildiği gözlenmektedir. Kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 70'i ile Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 54,5'i bu ifadeye katılırken, Yunan kültür grubuna ait hissedenlerin % 71,4'ü ise ortada seçeneğine yönelmiştir.

Tablo 90: Katılımcıların "Oruç tutarım" Değişkenine Ait Dağılımı

Oruç tutarım		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	4	32	170	206
	%	1,9%	15,5%	82,5%	100,0%
Erkek	f	16	52	122	190
	%	8,4%	27,4%	64,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**20**	**84**	**292**	**396**
	%	**5,1%**	**21,2%**	**73,7%**	**100,0%**
18 - 30	f	6	38	123	167
	%	3,6%	22,8%	73,7%	100,0%
31 - 40	f	8	30	105	143
	%	5,6%	21,0%	73,4%	100,0%
41 ve üzeri	f	6	16	64	86
	%	7,0%	18,6%	74,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**20**	**84**	**292**	**396**
	%	**5,1%**	**21,2%**	**73,7%**	**100,0%**
Türk	f	14	59	227	300
	%	4,7%	19,7%	75,7%	100,0%
Yunan	f	1	3	3	7
	%	14,3%	42,9%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	5	22	61	88
	%	5,7%	25,0%	69,3%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**20**	**84**	**292**	**396**
	%	**5,1%**	**21,2%**	**73,7%**	**100,0%**

Tablo 90'da katılımcıların, % 73,7'si oruç tuttuklarını belirtirken, bu oran kadınlarda % 82,5, erkeklerde % 64,2'dir. 18 - 30 yaş grubunun % 73,7'si, 31 - 40 yaş gurubunun % 73,4'ü, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 74,4'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 75,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 69,3'ü ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) de yine oruç tuttuklarını belirtmiştir.

Tablo 91: Katılımcıların "Dini bayramları kutlarım" Değişkenine Ait Dağılımı

Dini bayramları kutlarım		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	2	9	195	206
	%	1,0%	4,4%	94,7%	100,0%
Erkek	f	7	11	172	190
	%	3,7%	5,8%	90,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**20**	**367**	**396**
	%	**2,3%**	**5,1%**	**92,7%**	**100,0%**
18 - 30	f	5	12	150	167
	%	3,0%	7,2%	89,8%	100,0%
31 - 40	f	2	6	135	143
	%	1,4%	4,2%	94,4%	100,0%
41 ve üzeri	f	2	2	82	86
	%	2,3%	2,3%	95,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**20**	**367**	**396**
	%	**2,3%**	**5,1%**	**92,7%**	**100,0%**
Türk	f	3	10	287	300
	%	1,0%	3,3%	95,7%	100,0%
Yunan	f	2	1	4	7
	%	28,6%	14,3%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	4	9	75	88
	%	4,5%	10,2%	85,2%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**20**	**367**	**396**
	%	**2,3%**	**5,1%**	**92,7%**	**100,0%**

Tablo 91'de katılımcıların, % 92,7'si dini bayramları kutladıklarını belirtirken, bu oran kadınlarda % 94,7, erkeklerde % 90,5'tir. 18 - 30 yaş grubunun % 89,8'i, 31 - 40

yaş grubunun % 94,4'ü, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 95,3'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 95,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 85,2'si ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) de yine dini bayramları kutladıklarını ifade etmiştir.

Tablo 92: Katılımcıların "Helâl kesilmiş et tercih ederim" Değişkenine Ait Dağılımı

Helal kesilmiş et tercih ederim		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	4	10	192	206
	%	1,9%	4,9%	93,2%	100,0%
Erkek	f	17	22	151	190
	%	8,9%	11,6%	79,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**21**	**32**	**343**	**396**
	%	**5,3%**	**8,1%**	**86,6%**	**100,0%**
18 - 30	f	14	8	145	167
	%	8,4%	4,8%	86,8%	100,0%
31 - 40	f	5	11	127	143
	%	3,5%	7,7%	88,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	2	13	71	86
	%	2,3%	15,1%	82,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**21**	**32**	**343**	**396**
	%	**5,3%**	**8,1%**	**86,6%**	**100,0%**
Türk	f	9	21	270	300
	%	3,0%	7,0%	90,0%	100,0%
Yunan	f	3	2	2	7
	%	42,9%	28,6%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	9	9	70	88
	%	10,2%	10,2%	79,5%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**21**	**32**	**343**	**396**
	%	**5,3%**	**8,1%**	**86,6%**	**100,0%**

Tablo 92' ye göre katılımcıların, % 86,6'sı helal kesilmiş et tercih ettiklerini belirtirken, bu oran kadınlarda % 93,2, erkeklerde % 79,5'tir. 18 - 30 yaş grubunun % 86,8'i, 31 - 40 yaş grubunun % 88,8'i, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 82,6'sı, kendini

Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 90'ı, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 79,5'i ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 2'si (% 28,6) de yine helal kesilmiş et tercih ettiklerini ifade etmiştir.

Tablo 93: Katılımcıların "Dini inancın kişisel bir mesele olduğunu düşünüyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Dini inancın kişisel bir mesele olduğunu düşünüyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	11	20	175	206
	%	5,3%	9,7%	85,0%	100,0%
Erkek	f	24	15	151	190
	%	12,6%	7,9%	79,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	35	35	326	396
	%	8,8%	8,8%	82,3%	100,0%
18 - 30	f	12	18	137	167
	%	7,2%	10,8%	82,0%	100,0%
31 - 40	f	10	11	122	143
	%	7,0%	7,7%	85,3%	100,0%
41 ve üzeri	f	13	6	67	86
	%	15,1%	7,0%	77,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**35**	**35**	**326**	**396**
	%	**8,8%**	**8,8%**	**82,3%**	**100,0%**
Türk	f	27	24	249	300
	%	9,0%	8,0%	83,0%	100,0%
Yunan	f	1	2	4	7
	%	14,3%	28,6%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	7	9	72	88
	%	8,0%	10,2%	81,8%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**35**	**35**	**326**	**396**
	%	**8,8%**	**8,8%**	**82,3%**	**100,0%**

Tablo 93'de katılımcıların % 82,3'ü, dini inancın kişisel bir mesele olduğunu düşündüklerini belirtmiştir. Kadınların % 85'i, erkeklerin % 79,5'i, 18 - 30 yaş grubunun % 82'si, 31 - 40 yaş grubunun % 85,3'ü, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 77,9'u, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 83'ü, Türk ve Yunan her iki

kültür grubuna da ait hissedenlerin % 81,8'i ile Yunan kültür grubuna ait hissedenlerin % 57,1'i, dini inancın kişisel bir mesele olduğunu düşündüklerini ifade etmiştir.

5.1.5. Sosyal İlişkilerde Kimlik Grubu Tercihine İlişkin Bulgular

Batı Trakya Türk Azınlık bireylerinin egemen unsur olan Yunan kültürü ve sosyal yapısı içinde tesis ettikleri aile, arkdaş ve sosyal ilişkilerini, geliştirdikleri Türk ve Yunan toplum algısını gözlemek üzere aşağıdaki seçenekler sunulmuş ve yönelimleri yorumlanmaya çalışılmıştır.

Katılımcıların çok yüksek oranda Türk arkadaş edindikleri, Yunanlarla arkdaşlık durumlarıyla ilgili ise katılımcıların birbirine yakın değerlerde ya hiç Yunan arkdaşları olmadığını, ya ortada ya da Yunan arkdaş edindiklerini ifade ettikleri gözlenmiştir.

Ail eve arkadaş ilişkilerini yansıtması açısından, katılımcıların aileleriyle ve Türk arkdaşlarıyla sıkı ilişkileri olduğunu belirtmesi son derece önemlidir. Diğer yandan egemen unsur ile sosylal alanda karma olarak daha çok bir arada bulunan 18 - 30 yaş gurubu ile kendileri Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hisseden gruptaki katılımcılarda Yunan arkadaş ve dost edinme ile kişisel sorunlarını paylaşma ve gerektiğinde yardımlaşmada Yunanlara yönelimde görece meğil söz konusudur.

Katılımcılar daha çok, kahvehane ve dernek gibi sosyal ortamlardan Türklerin çoğunlukta olduğu mekanları tercih ettiklerini belirtirken, Yunanların olduğu mekanları tercihe yönelikte 18 - 30 yaş gurubu ile kendileri Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hisseden grupta "ortada" seçeneğine doğru evrilme görülmektedir.

Zaten katılımcıların büyük çoğunluğu, kendilerinin Türklerin yanında daha rahat hissettiklerini ifade ederken, yine 18 - 30 yaş gurubu ile kendileri Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hisseden grupta Yunanların yanında rahat hissettiklerine doğru bir yönelme vardır. Bu tercihte, yine katılımcıların Türkleri çok iyi tanıdıklarını ve Türklerin birbirlerine yaklaşımlarının hoşlarına gittiğini belirtirken, Yunanları çok iyi tanıdıkları ve Yunanların birbirlerine olan yakşaımlarının hoşlarına gittiği ifadesine aynı oranda katılmamalarında da paralellik göstermektedir.

Katılımcılar çok yüksek oranda Yunanistan'daki Batı Trakya Türklerinin Türkçe konuşmayı ve İslamî değerleri bıraktıkları takdirde Türklüklerini kaybedecekleri yönünde kanaat bildirmiştir.

Batı Trakya Türklerinin mevcudiyetinin simgesi olarak kabul edilen dilinin ve dini inancının devamlılığın yanısıra birlik ve beraberliklerinin de sürdürülmesi kaçınılmazdır. Bunun için de şüphesiz her alanda organize olabilmeleri son derece önemlidir. Ancak bu konuda katılımcların ifadelerinden gözleneceği üzere Türk toplumunda, ortak hareket ve destek anlamında zayıflık olduğu kanaati yerleşmiştir.

Katılımcıların sadece yarsının (%50,5), Batı Trakya Türklerinin grup olarak ortaklaşa çalışabildikleri ifadesine katılmaları bu nedenle manidardır. Öte yandan, Batı Trakya Türklerinin grup olarak çok iyi organize oldukları ifadesine ise katılımcıların sadece % 34,9'u katıldıklarını belirtmiştir.

Yanısıra, "Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri her zaman birbirlerine destek olurlar" ifadesine katılım, % 58,1 oranındadır.

Ortak hareketin ve birlik ve beraberliğin simgesi olan sivil toplum kuruluşlarından Türk denerk ve cemiyetlerine katılımcıların önemli kısmı üye olduklarını ifade etmelerine rağmen, sadece % 40,7'si Batı Trakya Türklerinin grup menfaatlerini korumak için yeteri kadar dernek ve cemiyet kurdukları yönünde kanaat belirtmiştir.

Türk dernek ve cemiyetlerin Yunanistan'da yaşayan Batı Trakya Türklerinin yaşamına olumlu bir etkisi ve katkısı olduğuna ise katılımcıların % 66,4'ü katılmıştır.

Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri'nin politikada iyi temsil edildiği ifadesine birbirine yakın oranlarda farklı kanaatler belirtmiştir. Katılımcılar % 35,1 oranında Batı Trakya Türklerinin politkada iyi temsil edildiğine katılmazken, % 32,6'sı ortada seçeneğine yönelmiş, % 32,2'si ise bu ifadeye katıldıklarını belirtmiştir.

Katılımcılar, Yunanların Batı Trakya Türkleri hakkında genelde olumsuz düşündüklerini belirtirken, Yunanların Türk diline ve kültürüne değer vermedikleri, ters baktıkları ve Türklere ayrımcılık yapıldığına dair kanaat geliştirmiştir.

Yunanistan'da Türk dili ve kültürünü öğretmek için imkânların yeterliliği ile Türkçe haber kaynaklarının yetersizliği konusunda katılımcıların tam anlamıyla hem fikir olmadıkları gözlense de, yeterli olduğu yönünde de kanaat belirtilmediği gözlenmektedir.

Sonuç olarak, mevcut durumda edinilen izlenim doğrultusunda gelecekte Batı Trakya Türklerinin Yunanistan'daki durumuyla ilgili katılımcılar açısından gelişen algının çok umutlu olmadığı görülmektedir.

Öyle ki, "20 - 30 sene içerisinde Yunanistan'da Türklük kalmayacak" ifadesine katılımcıların % 62,6'si katılmazken, sadece % 47'si, 20 - 30 yıl içinde Yunanistan'daki Batı Trakya Türklerinin daha organize ve daha çok dayanışma içinde olacağına dair kanaat bildirmiştir.

5.1.5.1. Sosyal İlişkilerde Kimlik Grubu Tercihine İlişkin Dağılımlar

Tablo 94: Katılımcıların "Çok Türk arkadaşım var" Değişkenine Ait Dağılımı

Çok Türk arkadaşım var		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	4	5	197	206
	%	1,9%	2,4%	95,6%	100,0%
Erkek	f	5	4	181	190
	%	2,6%	2,1%	95,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**9**	**378**	**396**
	%	**2,3%**	**2,3%**	**95,5%**	**100,0%**
18 - 30	f	6	5	156	167
	%	3,6%	3,0%	93,4%	100,0%
31 - 40	f	0	3	140	143
	%	0,0%	2,1%	97,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	1	82	86
	%	3,5%	1,2%	95,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**9**	**378**	**396**
	%	**2,3%**	**2,3%**	**95,5%**	**100,0%**
Türk	f	2	5	293	300
	%	0,7%	1,7%	97,7%	100,0%
Yunan	f	1	0	6	7
	%	14,3%	0,0%	85,7%	100,0%

Türk ve Yunan	f	6	4	78	88
	%	6,8%	4,5%	88,6%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**9**	**378**	**396**
	%	**2,3%**	**2,3%**	**95,5%**	**100,0%**

Tablo 94'de katılımcıların % 95,5'i, çok Türk arkadaşları olduğunu belirtmiştir. Kadınların % 95,6'sı, erkeklerin % 95,3'ü, 18 - 30 yaş grubunun % 93,4'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 97,9'u, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 95,3'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 97,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 88,6'sı ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 6'sı (% 85,7), çok Türk arkadaşları olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 95: Katılımcıların "Çok Yunan arkadaşım var" Değişkenine Ait Dağılımı

Çok Yunan arkadaşım var		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	95	76	35	206
	%	46,1%	36,9%	17,0%	100,0%
Erkek	f	48	72	70	190
	%	25,3%	37,9%	36,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**143**	**148**	**105**	**396**
	%	**36,1%**	**37,4%**	**26,5%**	**100,0%**
18 - 30	f	42	63	62	167
	%	25,1%	37,7%	37,1%	100,0%
31 - 40	f	61	53	29	143
	%	42,7%	37,1%	20,3%	100,0%
41 ve üzeri	f	40	32	14	86
	%	46,5%	37,2%	16,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**143**	**148**	**105**	**396**
	%	**36,1%**	**37,4%**	**26,5%**	**100,0%**
Türk	f	128	111	61	300
	%	42,7%	37,0%	20,3%	100,0%
Yunan	f	1	4	2	7
	%	14,3%	57,1%	28,6%	100,0%

Türk ve Yunan	f	13	33	42	88
	%	14,8%	37,5%	47,7%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**143**	**148**	**105**	**396**
	%	**36,1%**	**37,4%**	**26,5%**	**100,0%**

Tablo 95'te katılımcıların, Yunan arkdaş edinme konusunda tutumlarının oldukça farklı olduğu gözlenmektedir. "Çok Yunan arkadaşım var" ifadesine katılımcıların % 37,4'ü ortada seçeneğine yönelirken, % 36,1'i bu ifadeye katılmadığını, % 26,5'i ise katıldığını belirtmiştir. Kadınların % 46,1'i katılmazken, erkeklerin % 37,9 oranında ortda seçeneğine yönelmiştir. 18 - 30 yaş grubu % 37,7 oranında yine ortada seçneğine yönelirken, 31 - 40 yaş grubunun % 42,7'si, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 46,5'i, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 42,7'si katılmadıklarını belirtmiştir. Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 47,7'si çok Yunan arkadaşları olduğunu ifade ederken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) yine ortada seçeneğine yönelmiştir. Burada dikkati çeken erkekler ile 18 - 30 yaş grubu katılımcıların ortada seçeneğine evrilmesiyle, Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hissedenlerin ise Yunan arkadaş edindiklerini belirtmesi olmuştur.

Tablo 96: Katılımcıların "Boş zamanlarımda Türklerin çok olduğu kahvehane, dernek gibi yerlere giderim" Değişkenine Ait Dağılımı

Boş zamanlarımda Türklerin çok olduğu kahvehane, dernek gibi yerlere giderim		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	16	34	156	206
	%	7,8%	16,5%	75,7%	100,0%
Erkek	f	8	37	145	190
	%	4,2%	19,5%	76,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**24**	**71**	**301**	**396**
	%	**6,1%**	**17,9%**	**76,0%**	**100,0%**
18 - 30	f	13	37	117	167
	%	7,8%	22,2%	70,1%	100,0%
31 - 40	f	6	29	108	143
	%	4,2%	20,3%	75,5%	100,0%
41 ve üzeri	f	5	5	76	86

	%	5,8%	5,8%	88,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**24**	**71**	**301**	**396**
	%	**6,1%**	**17,9%**	**76,0%**	**100,0%**
Türk	f	9	46	245	300
	%	3,0%	15,3%	81,7%	100,0%
Yunan	f	1	4	2	7
	%	14,3%	57,1%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	14	21	53	88
	%	15,9%	23,9%	60,2%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**24**	**71**	**301**	**396**
	%	**6,1%**	**17,9%**	**76,0%**	**100,0%**

Tablo 96'da katılımcıların % 76'sı, boş zamanlarında Türklerin çok olduğu kahvehane, dernek gibi yerlere gittiğini belirtmiştir. Kadınların % 75,7'si, erkeklerin % 76,3'ü, 18 - 30 yaş grubunun % 70,1'i, 31 - 40 yaş gurubunun % 75,5'i, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 88,4'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 81,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 60,2'si yine boş zamanlarında Türklerin çok olduğu kahvehane, dernek gibi yerlere gittiğini ifade ederken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) ortada seçeneğine yönelmiştir.

Tablo 97: Katılımcıların "Boş zamanlarımda Yunanların çok olduğu kahvehane, dernek gibi yerlere giderim" Değişkenine Ait Dağılımı

Boş zamanlarımda Yunanların çok olduğu kahvehane, dernek gibi yerlere giderim		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	131	50	25	206
	%	63,6%	24,3%	12,1%	100,0%
Erkek	f	99	68	23	190
	%	52,1%	35,8%	12,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**230**	**118**	**48**	**396**
	%	**58,1%**	**29,8%**	**12,1%**	**100,0%**
18 - 30	f	72	67	28	167
	%	43,1%	40,1%	16,8%	100,0%
31 - 40	f	101	32	10	143
	%	70,6%	22,4%	7,0%	100,0%

41 ve üzeri	f	57	19	10	86
	%	66,3%	22,1%	11,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**230**	**118**	**48**	**396**
	%	**58,1%**	**29,8%**	**12,1%**	**100,0%**
Türk	f	203	68	29	300
	%	67,7%	22,7%	9,7%	100,0%
Yunan	f	1	4	2	7
	%	14,3%	57,1%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	25	46	17	88
	%	28,4%	52,3%	19,3%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**230**	**118**	**48**	**396**
	%	**58,1%**	**29,8%**	**12,1%**	**100,0%**

Tablo 97'de katılımcıların % 58,1'inin, boş zamanlarında Yunanların çok olduğu kahvehane, dernek gibi yerlere gitmediği, % 29,8'inin ise ortada seçeneğine yöneldiği gözlenmiştir. Kadınların % 63,6'sı, erkeklerin % 52,1'i, 18 - 30 yaş grubunun % 43,1'i, 31 - 40 yaş grubunun % 70,6'sı, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 66,3'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 67,7'si yine boş zamanlarında Yunanların çok olduğu kahvehane, dernek gibi yerlere gitmediğini ifade ederken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 52,3'ü ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) ortada seçeneğine yönel, öte yandan 18-30 yaş grubundaki katılımcılarında tercihlerinde ortadaya doğru bir evrilme gözlenmiştir.

Tablo 98: Katılımcıların "Bir Türk kulübüne - derneğine üyeyim" Değişkenine Ait Dağılımı

Bir Türk kulübüne - derneğine üyeyim		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	53	29	124	206
	%	25,7%	14,1%	60,2%	100,0%
Erkek	f	42	19	129	190
	%	22,1%	10,0%	67,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**95**	**48**	**253**	**396**
	%	**24,0%**	**12,1%**	**63,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	44	15	108	167
	%	26,3%	9,0%	64,7%	100,0%

31 - 40	f	32	25	86	143
	%	22,4%	17,5%	60,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	19	8	59	86
	%	22,1%	9,3%	68,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**95**	**48**	**253**	**396**
	%	**24,0%**	**12,1%**	**63,9%**	**100,0%**
Türk	f	66	32	202	300
	%	22,0%	10,7%	67,3%	100,0%
Yunan	f	2	0	5	7
	%	28,6%	0,0%	71,4%	100,0%
Türk ve Yunan	f	27	16	45	88
	%	30,7%	18,2%	51,1%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**95**	**48**	**253**	**396**
	%	**24,0%**	**12,1%**	**63,9%**	**100,0%**

Tablo 98'e göre katılımcıların % 63,9'u, bir Türk kulübüne - derneğine üye oduklarını, % 24'ü ise olmadıklarını belirtmiştir. Kadınların % 60,2'si, erkeklerin % 67,9'u, 18 - 30 yaş grubunun % 64,7'si, 31 - 40 yaş grubunun % 60,1'i, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 68,6'sı, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 67,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 51,1'i ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) bir Türk kulübüne - derneğine üye oduklarını ifade etmiştir.

Tablo 99: Katılımcıların "Bir Yunan kulübüne - derneğine üyeyim" Değişkenine Ait Dağılımı

Bir Yunan kulübüne - derneğine üyeyim		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	179	13	14	206
	%	86,9%	6,3%	6,8%	100,0%
Erkek	f	155	17	18	190
	%	81,6%	8,9%	9,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**334**	**30**	**32**	**396**
	%	**84,3%**	**7,6%**	**8,1%**	**100,0%**
18 - 30	f	137	15	15	167
	%	82,0%	9,0%	9,0%	100,0%

31 - 40	f	123	11	9	143
	%	86,0%	7,7%	6,3%	100,0%
41 ve üzeri	f	74	4	8	86
	%	86,0%	4,7%	9,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**334**	**30**	**32**	**396**
	%	**84,3%**	**7,6%**	**8,1%**	**100,0%**
Türk	f	265	14	21	300
	%	88,3%	4,7%	7,0%	100,0%
Yunan	f	6	0	1	7
	%	85,7%	0,0%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	62	16	10	88
	%	70,5%	18,2%	11,4%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**334**	**30**	**32**	**396**
	%	**84,3%**	**7,6%**	**8,1%**	**100,0%**

Tablo 99'a göre katılımcılar % 84,3 oranında, bir Yunan kulübüne - derneğine üye olmadıklarını belirtmiştir. Kadınların % 86,9'u, erkeklerin % 81,6'sı, 18 - 30 yaş grubunun % 82'si, 31 - 40 yaş grubunun % 86'sı, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 86'sı, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 88,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 70,5'i ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 6'sı (% 85,7) bir Yunan kulübüne - derneğine üye olmadıklarını ifade etmiştir.

Tablo 100: Katılımcıların "Yaşadığım yerde çok Türk var" Değişkenine Ait Dağılımı

Yaşadığım yerde çok Türk var		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	5	14	187	206
	%	2,4%	6,8%	90,8%	100,0%
Erkek	f	5	11	174	190
	%	2,6%	5,8%	91,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**10**	**25**	**361**	**396**
	%	**2,5%**	**6,3%**	**91,2%**	**100,0%**
18 - 30	f	3	19	145	167
	%	1,8%	11,4%	86,8%	100,0%
31 - 40	f	3	4	136	143
	%	2,1%	2,8%	95,1%	100,0%

41 ve üzeri	f	4	2	80	86
	%	4,7%	2,3%	93,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**10**	**25**	**361**	**396**
	%	**2,5%**	**6,3%**	**91,2%**	**100,0%**
Türk	f	5	15	280	300
	%	1,7%	5,0%	93,3%	100,0%
Yunan	f	1	0	6	7
	%	14,3%	0,0%	85,7%	100,0%
Türk ve Yunan	f	4	10	74	88
	%	4,5%	11,4%	84,1%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**10**	**25**	**361**	**396**
	%	**2,5%**	**6,3%**	**91,2%**	**100,0%**

Tablo 100' deki verilere göre katılımcılar % 91,2 oranında, yaşadıkları yerde çok sayıda Türk olduğunu belirtmiştir. Kadınların % 90,8'i, erkeklerin % 91,6'sı, 18 - 30 yaş grubunun % 86,8'i, 31 - 40 yaş grubunun % 95,1'i, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 93'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 93,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 84,1'i ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 6'sı (% 85,7) yaşadıkları yerde çok sayıda Türk olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 101: Katılımcıların "Kendimi Türklerin arasında daha rahat hissediyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Kendimi Türklerin arasında daha rahat hissediyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	7	24	175	206
	%	3,4%	11,7%	85,0%	100,0%
Erkek	f	11	22	157	190
	%	5,8%	11,6%	82,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**46**	**332**	**396**
	%	**4,5%**	**11,6%**	**83,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	12	30	125	167
	%	7,2%	18,0%	74,9%	100,0%
31 - 40	f	1	11	131	143
	%	0,7%	7,7%	91,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	5	5	76	86

	%	5,8%	5,8%	88,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**46**	**332**	**396**
	%	**4,5%**	**11,6%**	**83,8%**	**100,0%**
Türk	f	9	16	275	300
	%	3,0%	5,3%	91,7%	100,0%
Yunan	f	1	4	2	7
	%	14,3%	57,1%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	8	26	54	88
	%	9,1%	29,5%	61,4%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**46**	**332**	**396**
	%	**4,5%**	**11,6%**	**83,8%**	**100,0%**

Tablo 101'de katılımcıların % 83,8'i kendilerini Türklerin arasında daha rahat hissettiklerini belirtmiştir. Kadınların % 85'i, erkeklerin % 82,6'sı, 18 - 30 yaş grubunun % 74,9'u, 31 - 40 yaş grubunun % 91,6'sı, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 88,4'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 91,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 61,4'ü bu ifadeye katılırken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) ortada seçeneğine yönelmiştir.

Tablo 102: Katılımcıların "Kendimi Yunanların arasında daha rahat hissediyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Kendimi Yunanların arasında daha rahat hissediyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	140	54	12	206
	%	68,0%	26,2%	5,8%	100,0%
Erkek	f	106	63	21	190
	%	55,8%	33,2%	11,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**246**	**117**	**33**	**396**
	%	**62,1%**	**29,5%**	**8,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	87	60	20	167
	%	52,1%	35,9%	12,0%	100,0%
31 - 40	f	101	36	6	143
	%	70,6%	25,2%	4,2%	100,0%
41 ve üzeri	f	58	21	7	86
	%	67,4%	24,4%	8,1%	100,0%

Genel Toplam	**f**	**246**	**117**	**33**	**396**
	%	**62,1%**	**29,5%**	**8,3%**	**100,0%**
Türk	f	215	66	19	300
	%	71,7%	22,0%	6,3%	100,0%
Yunan	f	2	5	0	7
	%	28,6%	71,4%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	28	46	14	88
	%	31,8%	52,3%	15,9%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**246**	**117**	**33**	**396**
	%	**62,1%**	**29,5%**	**8,3%**	**100,0%**

Tablo 102'ye göre katılımcıların % 62,1'i "kendimi Yunanların arasında daha rahat hissediyorum" ifadesine katılmadığını belirtirken, % 29,5'inin ortada seçeneğine yöneldiği gözlenmektedir. Kadınların % 68'i, erkeklerin % 55,8'i, 18 - 30 yaş grubunun % 52,1'i, 31 - 40 yaş grubunun % 70,6'sı, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 67,4'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 71,7'si yine bu ifadeye katılmazken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 52,3'ü ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) ortada seçeneğine yönelmiştir. Yine 18 - 30 yaş grubundaki katılımcılarda da ortada seçeneğine doğru meğil gözlenmektedir.

Tablo 103: Katılımcıların "Yunanları çok iyi tanıyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanları çok iyi tanıyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	95	84	27	206
	%	46,1%	40,8%	13,1%	100,0%
Erkek	f	49	72	69	190
	%	25,8%	37,9%	36,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**144**	**156**	**96**	**396**
	%	**36,4%**	**39,4%**	**24,2%**	**100,0%**
18 - 30	f	54	63	50	167
	%	32,3%	37,7%	29,9%	100,0%
31 - 40	f	61	55	27	143
	%	42,7%	38,5%	18,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	29	38	19	86

	%	33,7%	44,2%	22,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**144**	**156**	**96**	**396**
	%	**36,4%**	**39,4%**	**24,2%**	**100,0%**
Türk	f	125	109	66	300
	%	41,7%	36,3%	22,0%	100,0%
Yunan	f	2	4	1	7
	%	28,6%	57,1%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	16	43	29	88
	%	18,2%	48,9%	33,0%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**144**	**156**	**96**	**396**
	%	**36,4%**	**39,4%**	**24,2%**	**100,0%**

Tablo 103'de "Yunanları çok iyi tanıyorum" ifadesine katılımcıların birbirne yakın değerlerde farklı yaklaşım gösterdikleri, % 39,4'ünün ortada seçeneğine yoğunlaşırken % 36,4'ünün bu ifadeye katılmadığı, % 24,2'sinin ise katıldığı gözlenmiştir. Kadınlar % 46,1 oranın Yunanları çok iyi tanımadıklarını belirtirken, erkeklerin % 37,9'u ile 18 - 30 yaş grubunun % 37,7'si ve 41 ve üzeri yaş grubunun % 44,2'si ortada seçeneğine yönelmiştir. 31 - 40 yaş grubu katılımcılar % 42,7, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenler % 41,7 oranında Yunanları çok iyi tanımadıklarını ifade ederken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 48,9'u ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) ortada seçeneğine yönelmiştir.

Tablo 104: Katılımcıların "Türkleri çok iyi tanıyorum" Değişkenine Ait Dağılımı

Türkleri çok iyi tanıyorum		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	5	32	169	206
	%	2,4%	15,5%	82,0%	100,0%
Erkek	f	6	19	165	190
	%	3,2%	10,0%	86,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**11**	**51**	**334**	**396**
	%	**2,8%**	**12,9%**	**84,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	11	20	136	167
	%	6,6%	12,0%	81,4%	100,0%

31 - 40	f	0	25	118	143
	%	0,0%	17,5%	82,5%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	6	80	86
	%	0,0%	7,0%	93,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**11**	**51**	**334**	**396**
	%	**2,8%**	**12,9%**	**84,3%**	**100,0%**
Türk	f	3	32	265	300
	%	1,0%	10,7%	88,3%	100,0%
Yunan	f	4	1	2	7
	%	57,1%	14,3%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	4	18	66	88
	%	4,5%	20,5%	75,0%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**11**	**51**	**334**	**396**
	%	**2,8%**	**12,9%**	**84,3%**	**100,0%**

Tablo 104'deki verilere göre katılımcıların % 84,3'ü Türkleri çok iyi tanıdıklarını belirtmiştir. Kadınların % 82'i, erkeklerin % 86,8'i, 18 - 30 yaş grubunun % 81,4'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 82,5'i, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 93'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 88,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 75'i bu ifadeye katılırken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) ise Türkleri çok iyi tanımadıklarını işaretlemiştir.

Tablo 105: Katılımcıların "Türklerin birbirlerine yaklaşımları hoşuma gidiyor" Değişkenine Ait Dağılımı

Türklerin birbirlerine yaklaşımları hoşuma gidiyor		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	5	43	158	206
	%	2,4%	20,9%	76,7%	100,0%
Erkek	f	12	30	148	190
	%	6,3%	15,8%	77,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**17**	**73**	**306**	**396**
	%	**4,3%**	**18,4%**	**77,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	12	38	117	167
	%	7,2%	22,8%	70,1%	100,0%
31 - 40	f	3	27	113	143

	%	2,1%	18,9%	79,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	2	8	76	86
	%	2,3%	9,3%	88,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**17**	**73**	**306**	**396**
	%	**4,3%**	**18,4%**	**77,3%**	**100,0%**
Türk	f	10	42	248	300
	%	3,3%	14,0%	82,7%	100,0%
Yunan	f	1	5	1	7
	%	14,3%	71,4%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	6	25	57	88
	%	6,8%	28,4%	64,8%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**17**	**73**	**306**	**396**
	%	**4,3%**	**18,4%**	**77,3%**	**100,0%**

Tablo 105'de katılımcıların % 77,3'ü Türklerin birbirlerine yaklaşımlarından hoşlandıklarını belirtmiştir. Kadınların % 76,7'si, erkeklerin % 77,9'u, 18 - 30 yaş grubunun % 70,1'i, 31 - 40 yaş grubunun % 79'u, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 88,4'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 82,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 64,8'i bu ifadeye katılırken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) ise "Türklerin birbirlerine yaklaşımları hoşuma gidiyor" ifadesinde ortada seçeneğine yönelmiştir.

Tablo 106: Katılımcıların "Yunanların birbirlerine yaklaşımları hoşuma gidiyor" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanların birbirlerine yaklaşımları hoşuma gidiyor		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	85	81	40	206
	%	41,3%	39,3%	19,4%	100,0%
Erkek	f	57	86	47	190
	%	30,0%	45,3%	24,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**142**	**167**	**87**	**396**
	%	**35,9%**	**42,2%**	**22,0%**	**100,0%**
18 - 30	f	53	77	37	167
	%	31,7%	46,1%	22,2%	100,0%
31 - 40	f	48	62	33	143

	%	33,6%	43,4%	23,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	41	28	17	86
	%	47,7%	32,6%	19,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**142**	**167**	**87**	**396**
	%	**35,9%**	**42,2%**	**22,0%**	**100,0%**
Türk	f	118	115	67	300
	%	39,3%	38,3%	22,3%	100,0%
Yunan	f	2	3	2	7
	%	28,6%	42,9%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	22	48	18	88
	%	25,0%	54,5%	20,5%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**142**	**167**	**87**	**396**
	%	**35,9%**	**42,2%**	**22,0%**	**100,0%**

Tablo 106'da katılımcılar, "Yunanların birbirlerine yaklaşımları hoşuma gidiyor" ifadesine birbirne yakın oranlarda farklı seçeneklere yönelmiştir. Katılımcılar, % 42,2 oranında ortada seçeneğine yönelirken, % 35,9'u Yunanların birbirlerine yaklaşımlarından hoşlanmadıklarını, % 22'si ise hoşlandıklarını ifade etmiştir. Kadınların % 41,3'ü hoşlanmadıklarını ifade ederken, erkekler % 45,3 oranında ortada seçeneğine yönelmiştir. 18 - 30 yaş grubunun % 46,1'i, 31 - 40 yaş grubunun % 43,4'ü ortada seçeneğine yönelirken, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 47,7'si ile kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 39,3'ü hoşlanmadıklarını belirtmiştir. Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 54,5'i ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) "Yunanların birbirlerine yaklaşımları hoşuma gidiyor" ifadesine ortada seçeneğine yönelmiştir.

Tablo 107: Katılımcıların "Ailemle çok yakın ilişkilerim var" Değişkenine Ait Dağılımı

Ailemle çok yakın ilişkilerim var		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	1	7	198	206
	%	0,5%	3,4%	96,1%	100,0%
Erkek	f	5	7	178	190
	%	2,6%	3,7%	93,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**6**	**14**	**376**	**396**
	%	**1,5%**	**3,5%**	**94,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	4	10	153	167
	%	2,4%	6,0%	91,6%	100,0%
31 - 40	f	2	3	138	143
	%	1,4%	2,1%	96,5%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	1	85	86
	%	0,0%	1,2%	98,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**6**	**14**	**376**	**396**
	%	**1,5%**	**3,5%**	**94,9%**	**100,0%**
Türk	f	3	6	291	300
	%	1,0%	2,0%	97,0%	100,0%
Yunan	f	1	1	5	7
	%	14,3%	14,3%	71,4%	100,0%
Türk ve Yunan	f	2	7	79	88
	%	2,3%	8,0%	89,8%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**6**	**14**	**376**	**396**
	%	**1,5%**	**3,5%**	**94,9%**	**100,0%**

Tablo 107'de katılımcıların % 94,9'u aileleriyle çok yakın ilişkileri olduğunu belirtirken, bu oran kadınlarda % 96,1, erkeklerin % 93,7'dir. 18 - 30 yaş grubunun % 91,6'sının, 31 - 40 yaş grubunun % 96,5'inin, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 98,8'inin, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 97'sinin, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 89,8'inin, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'inin (% 71,4) yine aileleriyle çok yakın ilişkileri olduğu gözlenmiştir.

Tablo 108: Katılımcıların "Türk arkdaşlarımla yakın ilişkilerim var" Değişkenine Ait Dağılımı

Türk arkadaşlarımla yakın ilişkilerim var		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	4	13	189	206
	%	1,9%	6,3%	91,7%	100,0%
Erkek	f	5	6	179	190
	%	2,6%	3,2%	94,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**19**	**368**	**396**
	%	**2,3%**	**4,8%**	**92,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	6	10	151	167
	%	3,6%	6,0%	90,4%	100,0%
31 - 40	f	2	9	132	143
	%	1,4%	6,3%	92,3%	100,0%
41 ve üzeri	f	1	0	85	86
	%	1,2%	0,0%	98,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**19**	**368**	**396**
	%	**2,3%**	**4,8%**	**92,9%**	**100,0%**
Türk	f	5	13	282	300
	%	1,7%	4,3%	94,0%	100,0%
Yunan	f	1	1	5	7
	%	14,3%	14,3%	71,4%	100,0%
Türk ve Yunan	f	3	5	80	88
	%	3,4%	5,7%	90,9%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**19**	**368**	**396**
	%	**2,3%**	**4,8%**	**92,9%**	**100,0%**

Tablo 108'de katılımcıların % 92,9'u Türk arkadaşlarıyla yakın ilişkileri olduğunu belirtirken, bu oran kadınlarda % 91,7, erkeklerin % 94,2'dir. 18 - 30 yaş grubunun % 90,4'ünün, 31 - 40 yaş grubunun % 92,3'ünün, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 98,8'inin, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 94'ünün, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 90,9'unun, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'inin (% 71,4) yine Türk arkadaşlarıyla yakın ilişkileri olduğu gözlenmiştir.

Tablo 109: Katılımcıların "Yunan arkdaşlarımla yakın ilişkilerim var" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunan arkadaşlarımla yakın ilişkilerim var		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	118	56	32	206
	%	57,3%	27,2%	15,5%	100,0%
Erkek	f	62	77	51	190
	%	32,6%	40,5%	26,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**180**	**133**	**83**	**396**
	%	**45,5%**	**33,6%**	**21,0%**	**100,0%**
18 - 30	f	57	65	45	167
	%	34,1%	38,9%	26,9%	100,0%
31 - 40	f	77	42	24	143
	%	53,8%	29,4%	16,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	46	26	14	86
	%	53,5%	30,2%	16,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**180**	**133**	**83**	**396**
	%	**45,5%**	**33,6%**	**21,0%**	**100,0%**
Türk	f	157	92	51	300
	%	52,3%	30,7%	17,0%	100,0%
Yunan	f	2	2	3	7
	%	28,6%	28,6%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	20	39	29	88
	%	22,7%	44,3%	33,0%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**180**	**133**	**83**	**396**
	%	**45,5%**	**33,6%**	**21,0%**	**100,0%**

Tablo 109'daki verirlere göre katılımcılar, "Yunan arkadaşlarımla yakın ilişkilerim var" ifadesine % 45,5 oranında katılmazken, % 33,6'sı ortada seçneğine yönelmiş, % 21'i ise Yunan arkadaşlarıyla yakın ilişkileri olduğunu belirtmiştir. Kadınların % 57,3'ü bu ifadeye katılmazken, erkeklerin % 40,5' ile 18 - 30 yaş grubunun % 38,9'u ortada seçeneğine yönelmiştir. 31 - 40 yaş grubunun % 53,8'inin, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 53,5'inin, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 52,3'ünün yine Yunan arkadaşlarıyla yakın ilişkileri olmadığını belirttiği gözlenirken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 44,3'ü ortada seçeneğine yönelirken, Yunan

kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3' ü (% 42,9) Yunan arkadaşlarıyla yakın ilişkileri olduğunu belirtmiştir.

Tablo 110: Katılımcıların "Dost diyebileceğim birçok Türk arkadaşım var" Değişkenine Ait Dağılımı

Dost diyebileceğim birçok Türk arkadaşım var		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	11	15	180	206
	%	5,3%	7,3%	87,4%	100,0%
Erkek	f	5	17	168	190
	%	2,6%	8,9%	88,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**16**	**32**	**348**	**396**
	%	**4,0%**	**8,1%**	**87,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	9	13	145	167
	%	5,4%	7,8%	86,8%	100,0%
31 - 40	f	5	14	124	143
	%	3,5%	9,8%	86,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	2	5	79	86
	%	2,3%	5,8%	91,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**16**	**32**	**348**	**396**
	%	**4,0%**	**8,1%**	**87,9%**	**100,0%**
Türk	f	9	21	270	300
	%	3,0%	7,0%	90,0%	100,0%
Yunan	f	2	0	5	7
	%	28,6%	0,0%	71,4%	100,0%
Türk ve Yunan	f	5	11	72	88
	%	5,7%	12,5%	81,8%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**16**	**32**	**348**	**396**
	%	**4,0%**	**8,1%**	**87,9%**	**100,0%**

Tablo 110'da katılımcıların % 87,9'u dost diyebileceği pek çok Türk arkadaşı olduğunu belirtirken, bu oran kadınlarda % 87,4, erkeklerde % 88,4'tür. 18 - 30 yaş grubunun % 86,8'inin, 31 - 40 yaş grubunun % 86,7'inin, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 91,9'unun, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 90'ının, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 81,8'inin, Yunan kültür grubuna ait

hisseden 7 kişiden 5'inin (% 71,4) yine dost diyebileceği pek çok Türk arkadaşı olduğunu belirttiği gözlenmiştir.

Tablo 111: Katılımcıların "Dost diyebileceğim birçok Yunan arkadaşım var" Değişkenine Ait Dağılımı

Dost diyebileceğim birçok Yunan arkadaşım var		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	133	41	32	206
	%	64,6%	19,9%	15,5%	100,0%
Erkek	f	92	56	42	190
	%	48,4%	29,5%	22,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**225**	**97**	**74**	**396**
	%	**56,8%**	**24,5%**	**18,7%**	**100,0%**
18 - 30	f	70	49	48	167
	%	41,9%	29,3%	28,7%	100,0%
31 - 40	f	96	33	14	143
	%	67,1%	23,1%	9,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	59	15	12	86
	%	68,6%	17,4%	14,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**225**	**97**	**74**	**396**
	%	**56,8%**	**24,5%**	**18,7%**	**100,0%**
Türk	f	193	66	41	300
	%	64,3%	22,0%	13,7%	100,0%
Yunan	f	2	2	3	7
	%	28,6%	28,6%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	29	29	30	88
	%	33,0%	33,0%	34,1%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**225**	**97**	**74**	**396**
	%	**56,8%**	**24,5%**	**18,7%**	**100,0%**

Tablo 111'de katılımcılar, "Dost diyebileceğim pek çok Yunan arkadaşım var" ifadesine % 56,8 oranında katılmazken, % 24,5'i ortada seçeneğine yönelmiş, % 18,7'si ise katıldıklarını belirtmiştir. Kadınların % 64,6'sının, erkeklerin % 48,4'ünün, 18 - 30 yaş grubunun % 41,9'unun, 31 - 40 yaş grubunun % 67,1'inin, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 68,6'sının, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 64,3'ünün

yine bu ifadeye katılmadıkları gözlenirken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 34,1'i ileYunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ünün (% 42,9) dost diyebileceği pek çok Yunan arkadaşı olduğunu belirttiği görülmektetir.

Tablo 112: Katılımcıların "Kişisel bir sorunum olduğu zaman Türk arkadaşlarmla paylaşırım" Değişkenine Ait Dağılımı

Kişisel bir sorunum olduğu zaman Türk arkadaşlarımla paylaşırım		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	8	19	179	206
	%	3,9%	9,2%	86,9%	100,0%
Erkek	f	7	26	157	190
	%	3,7%	13,7%	82,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**15**	**45**	**336**	**396**
	%	**3,8%**	**11,4%**	**84,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	6	27	134	167
	%	3,6%	16,2%	80,2%	100,0%
31 - 40	f	5	15	123	143
	%	3,5%	10,5%	86,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	4	3	79	86
	%	4,7%	3,5%	91,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**15**	**45**	**336**	**396**
	%	**3,8%**	**11,4%**	**84,8%**	**100,0%**
Türk	f	9	27	264	300
	%	3,0%	9,0%	88,0%	100,0%
Yunan	f	0	4	3	7
	%	0,0%	57,1%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	6	14	68	88
	%	6,8%	15,9%	77,3%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**15**	**45**	**336**	**396**
	%	**3,8%**	**11,4%**	**84,8%**	**100,0%**

Tablo 112'de katılımcıların % 84,8'i kişisel bir sorunları olduğu zaman Türk arkadaşlarıyla paylaştıklarını belirtirken, bu oran kadınlarda % 86,9, erkeklerde % 82,6'dır. 18 - 30 yaş grubunun % 80,2'sinin, 31 - 40 yaş grubunun % 86'sının, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 91,9'unun, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin %

88'inin, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 77,3'ünün kişisel bir sorunları olduğu zaman Türk arkadaşlarıyla paylaştıkları gözlenmiştir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ünün (% 57,1) ise ortada seçeneğine yöneldiği görülmektedir.

Tablo 113: Katılımcıların "Kişisel bir sorunum olduğu zaman Yunan arkadaşlarmla paylaşırım" Değişkenine Ait Dağılımı

Kişisel bir sorunum olduğu zaman Yunan arkadaşlarımla paylaşırım		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	149	34	23	206
	%	72,3%	16,5%	11,2%	100,0%
Erkek	f	114	50	26	190
	%	60,0%	26,3%	13,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**263**	**84**	**49**	**396**
	%	**66,4%**	**21,2%**	**12,4%**	**100,0%**
18 - 30	f	92	51	24	167
	%	55,1%	30,5%	14,4%	100,0%
31 - 40	f	105	24	14	143
	%	73,4%	16,8%	9,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	66	9	11	86
	%	76,7%	10,5%	12,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**263**	**84**	**49**	**396**
	%	**66,4%**	**21,2%**	**12,4%**	**100,0%**
Türk	f	221	49	30	300
	%	73,7%	16,3%	10,0%	100,0%
Yunan	f	3	3	1	7
	%	42,9%	42,9%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	38	32	18	88
	%	43,2%	36,4%	20,5%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**263**	**84**	**49**	**396**
	%	**66,4%**	**21,2%**	**12,4%**	**100,0%**

Tablo 113'deki verilere göre katılımcılar, "kişisel bir sorunum olduğu zaman Yunan arkadaşlarımla paylaşırım" ifadesine % 66,4 oranında katılmadıklarını belirtirken, % 21,2 oranında ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 72,3'ü, erkeklerin % 60'ı bu

ifadeye katılmazken, 18 - 30 yaş grubunun % 55,1'inin, 31 - 40 yaş grubunun % 73,4'ünün, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 76,7'sinin, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 73,7'sinin, Türk ve Yunan her iki kültür gurubuna da ait hissedenlerin % 43,2' si ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ünün (% 42,9) kişisel bir sorunu olduğu zaman Yunan arkadaşları ile paylaşmayı tercih etmediği gözlenmiştir. Burada dikkati çeken 18 - 30 yaş grubu katılımcılar ile kendisini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenler ve Yunan kültür grubuna ait hissedenlerde ortada seçeneğine doğru evrilme olduğunun gözlenmesidir.

Tablo 114: Katılımcıların "Günlük yaşantımda yardıma ihtiyacım olduğu zaman Türklerden isterim" Değişkenine Ait Dağılımı

Günlük yaşantımda yardıma ihtiyacım olduğu zaman Türklerden isterim		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	10	18	178	206
	%	4,9%	8,7%	86,4%	100,0%
Erkek	f	5	32	153	190
	%	2,6%	16,8%	80,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**15**	**50**	**331**	**396**
	%	**3,8%**	**12,6%**	**83,6%**	**100,0%**
18 - 30	f	6	29	132	167
	%	3,6%	17,4%	79,0%	100,0%
31 - 40	f	5	15	123	143
	%	3,5%	10,5%	86,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	4	6	76	86
	%	4,7%	7,0%	88,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**15**	**50**	**331**	**396**
	%	**3,8%**	**12,6%**	**83,6%**	**100,0%**
Türk	f	9	28	263	300
	%	3,0%	9,3%	87,7%	100,0%
Yunan	f	1	3	3	7
	%	14,3%	42,9%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	5	19	64	88
	%	5,7%	21,6%	72,7%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**15**	**50**	**331**	**396**
	%	**3,8%**	**12,6%**	**83,6%**	**100,0%**

Tablo 114'de katılımcıların % 83,6'sı günlük yaşantıda ihtiyaçları olduğunda Türklerden yardım istemeyi tercih ettiklerini belirtirken, bu oran kadınlarda % 86,4, erkeklerde % 80,5'tir. 18 - 30 yaş grubunun % 79'u, 31 - 40 yaş grubunun % 86'sı, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 88,4'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 87,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 72,7'si ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'çü (% 42,9) günlük yaşantıda ihtiyaçları olduğunda Türklerden yardım istemeyi tercih ettiklerini ifade etmiştir.

Tablo 115: Katılımcıların "Günlük yaşantımda yardıma ihtiyacım olduğu zaman Yunanlardan isterim" Değişkenine Ait Dağılımı

Günlük yaşantımda yardıma ihtiyacım olduğu zaman Yunanlardan isterim		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	133	50	23	206
	%	64,6%	24,3%	11,2%	100,0%
Erkek	f	96	61	33	190
	%	50,5%	32,1%	17,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**229**	**111**	**56**	**396**
	%	**57,8%**	**28,0%**	**14,1%**	**100,0%**
18 - 30	f	77	59	31	167
	%	46,1%	35,3%	18,6%	100,0%
31 - 40	f	90	38	15	143
	%	62,9%	26,6%	10,5%	100,0%
41 ve üzeri	f	62	14	10	86
	%	72,1%	16,3%	11,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**229**	**111**	**56**	**396**
	%	**57,8%**	**28,0%**	**14,1%**	**100,0%**
Türk	f	198	69	33	300
	%	66,0%	23,0%	11,0%	100,0%
Yunan	f	2	5	0	7
	%	28,6%	71,4%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	28	37	23	88
	%	31,8%	42,0%	26,1%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%

Genel Toplam	**f**	**229**	**111**	**56**	**396**
	%	**57,8%**	**28,0%**	**14,1%**	**100,0%**

Tablo 115'de katılımcılar, % 57,8 oranında günlük yaşantıda ihtiyaçları olduğunda Yunanlarda yardım istemeyi tercih etmediklerini belirtirken, % 28 oranında ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 64,6'sı, erkeklerin % 50,5'i, 18 - 30 yaş grubunun % 46,1'i, 31 - 40 yaş grubunun % 62,9'u, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 72,1'i, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 66'sı yine bu doğrultuda tutum belirtmiştir. Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 42'si ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) ise günlük yaşantıda ihtiyaçları olduğunda Yunanlardan yardım isteme konusunda ortada seçeneğine yönelmiştir. Burada dikkati çeken erkek katılımcılar ile 18 - 30 yaş grubu katılımcılarda da ortada seçeneğine doğru evrilme gözelnmesidir.

Tablo 116: Katılımcıların "Genel olarak daha çok Türklerle mi yoksa Yunanlarla mı irtibattasınız?" Değişkenine Ait Dağılımı

Genel olarak daha çok Türklerle mi yoksa Yunanlarla mı irtibattasınız?		Türklerle	İkisi de eşit	Yunanlarla	**Toplam**
Kadın	f	171	33	2	206
	%	83,0%	16,0%	1,0%	100,0%
Erkek	f	137	49	4	190
	%	72,1%	25,8%	2,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**308**	**82**	**6**	**396**
	%	**77,8%**	**20,7%**	**1,5%**	**100,0%**
18 - 30	f	114	48	5	167
	%	68,3%	28,7%	3,0%	100,0%
31 - 40	f	123	20	0	143
	%	86,0%	14,0%	0,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	71	14	1	86
	%	82,6%	16,3%	1,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**308**	**82**	**6**	**396**
	%	**77,8%**	**20,7%**	**1,5%**	**100,0%**
Türk	f	258	41	1	300
	%	86,0%	13,7%	0,3%	100,0%
Yunan	f	3	3	1	7
	%	42,9%	42,9%	14,3%	100,0%

Türk ve Yunan	f	46	38	4	88
	%	52,3%	43,2%	4,5%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**308**	**82**	**6**	**396**
	%	**77,8%**	**20,7%**	**1,5%**	**100,0%**

Tablo 116'ya göre katılımcıların % 77,8'i çoğunlukla Türklerle irtibatta olduklarını belirtirken, bu oran kadınlarda % 83, erkeklerde % 72,1'dir. 18 - 30 yaş grubunun % 68,3'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 86'sı, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 82,6'sı, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 86'sı, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 52,3'ü ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'çü (% 42,9) çoğunlukla Türklerle irtibatta olduklarını ifade etmiştir. Öte yandan 18 - 30 yaş grubu katılımcılar ile kendilerini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin ortada seçeneğine doğru yönelim gösterdikleri de gözlenmiştir.

5.1.6. Batı Trakya Türklerinin Dil, Din, Kültür ve Kimlik Sürdürümüne İlişkin Bulgular

Batı Trakya Türklerinin ana dilleri Türkçeye, mensubu oldukları İslam dinine ve Türk kültür grubuna aidiyetlerinin sürdürümünün ne durumda olduğu gözlemlenmeye ve dil, din ve kültürle bağlantılı olarak Türk kimliğine aidiyet algılarını nasıl ilişkilendirdikleri yorumlanmaya çalışılmıştır.

Katılımcıların çok yüksek oranda Türk dilinin canlılığının korunması ile Türklüğün devamlılığı arasında bağ kurduğu gözlenmektedir. Katılımcıların % 75'i, Yunanistan'daki Batı Trakya Türklerinin Türkçe konuşmayı bıraktıkları takdirde Türklüklerini kaybedeceğini ifade etmiştir. Diğer yandan, İslam dinini bilmez ve yaşamazlarsa yine Batı Trakya Türklerinin Türklüklerini kaybedeceklerini ifade eden katılımcıların oranı da % 74,2 iken, aynı şekilde Türk gelenek ve göreneklerini bıraktıkları takdirde Batı Trakya Türklerinin Türklüklerini kaybedeceklerini ifade eden katılımcıların % 79,8 oranında olduğu görülmektedir. Bu oranlardan da açıkça

gözlendiği üzere, Batı Trakya Türkleri dilleri, dinleri ve kültürleri ile kimlik sürdürümleri arasında eşit derecede sıkı bir bağ kurmuştur.

Batı Trakya Türklerinin toplumsal yapıdaki ilişkilerine yönelik olarak katılımcıların yanıtları, Türklerin toplumsal bağlarında sıkıntılar olduğuna işaret etmektedir. Batı Trakya Türklerinin grup olarak ortaklaşa çalışabildiğini düşünen kaıtlımcıların oranı sadece % 50,5 iken Batı Trakya Türklerinin grup olarak çok iyi organize oldukarını düşünen katlımcıların oranı % 34,9' a gerilemektedir. Batı Trakya Türklerinin grup menfaatlerini korumak için yeteri kadar dernek ve cemiyeti olduğunu düşünen katılımcıların oranı da % 40,7, bu dernek ve cemiyetlerin Batı Trakya Türklerinin yaşamına olumlu bir etki ve katkısının olduğunu belirten katılımcıların oranı ise % 66,4'tür. Batı Trakya Türklerinin her zaman birbirlerine destek olduğunu düşünen katılımcıların oranı % 58,1'e, bir sorunu olduğu zaman Türk toplumundan yeterli desteği alabileceğini düşünenlerin oranı % 47'ye gerilemektedir.

Toplumsal yapıdaki ilişkilerle ilgili çekincelerini belirten Batı Trakya Türkleri, siyasi temsilleriyle ilgili olarak da yetersiz olduklarını ifade etmektedir. Batı Trakya Türklerinin politikada iyi temsil edildiğini düşünen katılımcıların oranı sadece % 32, 3' tür.

Egemen Yunan dili ve kültürü içinde varolma mücadelesi veren Batı Trakya Türklerinin, Yunanların Türkler hakkında genelde olumsuz düşündüğü (% 62,1), Yunanların Türk diline ve kültürüne değer vermedikleri (% 59,6), Türk kültürüne ters bakktıkları (55,7), Türklere ayrımcılık yaptıkları (% 61,6) yönünde kanaat geliştirdikleri görülmektedir.

Katılımcıların sadece % 26,5'inin Türk dilinin ve kültürünün öğretilmesi için yeterli imkan olduğunu belirtmesi dil ve kültür sürdürümüyle ilgili endişeleri gözler önüne sermekte, gazete, radyo, televizyon gibi kitle ilitişim araçlarında yeteri kadar Türkçe haber kaynağı olduğunu düşünenlerin oranındaki (% 43,9) gerileme de bununla paralellik göstermektedir.

Tüm bu değişkenlere verilen yanıtlar Batı Trakya'daki Türklerin toplumsal ilişkilerinde mevcut sıkıntılar olduğunu gösterirken, 20 - 30 sene içinde Yunanistan'daki Batı Trakya Türklerinin daha organize ve daha çok dayanışma içinde olacağına yönelik değerlendirmeye katılımcıların % 47'sinin katıldığını ifade etmesi, Türk Azınlık içi sosyal ilişkilerin geleceğine dair ümitvar olmadıkları şeklinde yorumlanabilirken, 20 - 30 sene içinde Yunanistan'da Türklük kalmayacağına dair değerlendirmeye katılımcıların % 62,6 oranında katılmadıklarını belirtmeleri, Türk toplumu içinde olumsuz algının hakim olmaya başlamasına rağmen Türklüğün sürdürüleceği yönünde kuvvetli direncin korunduğu şeklinde değerlendirilebilmektedir.

5.1.6.1. Batı Trakya Türklerinin Dil, Din, Kültür ve Kimlik Sürdürümüne İlişkin Bulgulara Ait Dağılımlar

Tablo 117: Katılımcıların "Eğer Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri Türkçe konuşmayı bırakırlarsa Türklüklerini kaybederler" Değişkenine Ait Dağılımı

Eğer Yunanistan'daki Batı Traka Türkleri Türkçe konuşmayı bırakırlarsa Türklüklerini kaybederler		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	28	18	160	206
	%	13,6%	8,7%	77,7%	100,0%
Erkek	f	35	18	137	190
	%	18,4%	9,5%	72,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**63**	**36**	**297**	**396**
	%	**15,9%**	**9,1%**	**75,0%**	**100,0%**
18 - 30	f	25	20	122	167
	%	15,0%	12,0%	73,1%	100,0%
31 - 40	f	25	11	107	143
	%	17,5%	7,7%	74,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	13	5	68	86
	%	15,1%	5,8%	79,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**63**	**36**	**297**	**396**
	%	**15,9%**	**9,1%**	**75,0%**	**100,0%**
Türk	f	40	23	237	300
	%	13,3%	7,7%	79,0%	100,0%

Yunan	f	1	2	4	7
	%	14,3%	28,6%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	22	10	56	88
	%	25,0%	11,4%	63,6%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**63**	**36**	**297**	**396**
	%	**15,9%**	**9,1%**	**75,0%**	**100,0%**

Tablo 117'de katılımcılar, "Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri Türkçe konuşmayı bırakırlarsa Türklüklerini kaybeder" ifadesine % 75 oranında katıldıklarını belirtmiştir. Bu oran kadınlarda % 77,7, erkeklerde % 72,1'dir. 18 - 30 yaş grubunun % 73,1'i, 31 - 40 yaş grubunun % 74,8'i, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 79,1'i, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 79'u, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 63,6'sı ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri'nin Türkçe konuşmayı bıraktırları takdirde Türklüklerini kaybedeceklerini düşündüklerini ifade etmiştir.

Tablo 118: Katılımcıların "Eğer Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri İslam'ı bilmez ve yaşamazlarsa Türklüklerini kaybederler" Değişkenine Ait Dağılımı

Eğer Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri İslamı bilmez ve yaşamazlarsa Türklüklerini kaybederler		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	21	21	164	206
	%	10,2%	10,2%	79,6%	100,0%
Erkek	f	28	32	130	190
	%	14,7%	16,8%	68,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**49**	**53**	**294**	**396**
	%	**12,4%**	**13,4%**	**74,2%**	**100,0%**
18 - 30	f	21	27	119	167
	%	12,6%	16,2%	71,3%	100,0%
31 - 40	f	18	20	105	143
	%	12,6%	14,0%	73,4%	100,0%
41 ve üzeri	f	10	6	70	86
	%	11,6%	7,0%	81,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**49**	**53**	**294**	**396**
	%	**12,4%**	**13,4%**	**74,2%**	**100,0%**

Türk	f	33	32	235	300
	%	11,0%	10,7%	78,3%	100,0%
Yunan	f	0	2	5	7
	%	0,0%	28,6%	71,4%	100,0%
Türk ve Yunan	f	16	19	53	88
	%	18,2%	21,6%	60,2%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**49**	**53**	**294**	**396**
	%	**12,4%**	**13,4%**	**74,2%**	**100,0%**

Tablo 118' de katılımcılar, "Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri İslamı bilmez ve yaşamazlarsa Türklüklerini kaybeder" ifadesine % 74,2 oranında katıldıklarını belirtmiştir. Bu oran kadınlarda % 79,6, erkeklerde % 68,4'tür. 18 - 30 yaş grubunun % 71,3'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 73,4'ü, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 81,4'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 78,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 60,2'si ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri İslamı bilmez ve yaşamazsa Türklüklerini kaybeder yönünde kanaat bildirmiştir.

Tablo 119: Katılımcıların "Eğer Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri Türk gelenek ve göreneklerini bırakırlarsa Türklüklerini kaybederler" Değişkenine Ait Dağılımı

Eğer Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri Türk gelenek ve göreneklerini bırakırlarsa Türklüklerini kaybederler		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	19	17	170	206
	%	9,2%	8,3%	82,5%	100,0%
Erkek	f	24	20	146	190
	%	12,6%	10,5%	76,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**43**	**37**	**316**	**396**
	%	**10,9%**	**9,3%**	**79,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	21	21	125	167
	%	12,6%	12,6%	74,9%	100,0%
31 - 40	f	11	11	121	143
	%	7,7%	7,7%	84,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	11	5	70	86
	%	12,8%	5,8%	81,4%	100,0%

Genel Toplam	**f**	**43**	**37**	**316**	**396**
	%	**10,9%**	**9,3%**	**79,8%**	**100,0%**
Türk	f	22	21	257	300
	%	7,3%	7,0%	85,7%	100,0%
Yunan	f	0	3	4	7
	%	0,0%	42,9%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	21	13	54	88
	%	23,9%	14,8%	61,4%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**43**	**37**	**316**	**396**
	%	**10,9%**	**9,3%**	**79,8%**	**100,0%**

Tablo 119'deki verilere göre katılımcıların % 79,8'i, Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri'nin Türk gelenek ve göreneklerini bıraktıkları takdirde Türklüklerini kaybedeceği yönünde kanaat bildirmiştir. Bu oran kadınlarda % 82,5, erkeklerde % 76,8'dir. 18 - 30 yaş grubunun % 74,9'u, 31 - 40 yaş grubunun % 84,6'sı, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 81,4'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 85,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 61,4'ü ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) Yunanistan'daki Batı Trakya Türklerinin Türk gelenek ve göreneklerini bıraktıkları takdirde Türklüklerini kaybedeceğine katıldıklarını ifade etmiştir.

Tablo 120: Katılımcıların "Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri grup olarak ortaklaşa çalışabiliyorlar" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri gurup olarak ortaklaşa çalışabiliyorlar		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	14	75	117	206
	%	6,8%	36,4%	56,8%	100,0%
Erkek	f	38	69	83	190
	%	20,0%	36,3%	43,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**52**	**144**	**200**	**396**
	%	**13,1%**	**36,4%**	**50,5%**	**100,0%**
18 - 30	f	20	68	79	167

	%	12,0%	40,7%	47,3%	100,0%
31 - 40	f	23	46	74	143
	%	16,1%	32,2%	51,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	9	30	47	86
	%	10,5%	34,9%	54,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**52**	**144**	**200**	**396**
	%	**13,1%**	**36,4%**	**50,5%**	**100,0%**
Türk	f	37	107	156	300
	%	12,3%	35,7%	52,0%	100,0%
Yunan	f	1	1	5	7
	%	14,3%	14,3%	71,4%	100,0%
Türk ve Yunan	f	14	35	39	88
	%	15,9%	39,8%	44,3%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**52**	**144**	**200**	**396**
	%	**13,1%**	**36,4%**	**50,5%**	**100,0%**

Tablo 120'de katılımcıların % 50,5'i, Batı Trakya Türkleri'nin gurup olarak ortaklaşa çalışabildikleri ifadesine katılırken, % 36,4'ü ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 56,8'i, erkeklerin % 43,7'si, 18 - 30 yaş grubunun % 47,3'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 51,7'si, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 54,7'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 52'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 44,3'ü ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) Yunanistan'daki Batı Trakya Türklerinin grup olarak ortaklaşa çalışabildiklerini ifade etmiştir. Burada dikkati çeken tüm gruplardaki katılımcıların ortada seçeneğine doğru evrilme göstermesidir.

Tablo 121: Katılımcıların "Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri grup olarak çok iyi organizeler" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri grup olarak çok iyi organizeler		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	25	89	92	206
	%	12,1%	43,2%	44,7%	100,0%
Erkek	f	54	89	46	189
	%	28,6%	47,1%	24,3%	100,0%

Genel Toplam	**f**	**79**	**178**	**138**	**395**
	%	**20,0%**	**45,1%**	**34,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	35	71	61	167
	%	21,0%	42,5%	36,5%	100,0%
31 - 40	f	28	65	50	143
	%	19,6%	45,5%	35,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	16	42	27	85
	%	18,8%	49,4%	31,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**79**	**178**	**138**	**395**
	%	**20,0%**	**45,1%**	**34,9%**	**100,0%**
Türk	f	53	142	104	299
	%	17,7%	47,5%	34,8%	100,0%
Yunan	f	1	4	2	7
	%	14,3%	57,1%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	24	32	32	88
	%	27,3%	36,4%	36,4%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**79**	**178**	**138**	**395**
	%	**20,0%**	**45,1%**	**34,9%**	**100,0%**

Tablo 121'de katılımcılar % 45,1 oranında, "Batı Trakya Türkleri grup olarak çok iyi organizeler" ifadesine ortada seçeneğine yönelirken, katılımcıların % 34,9'u bu ifadeye katıldıklarını belirtmiştir. Kadınların % 44,7'si Batı Trakya Türklerinin grup olarak çok iyi organize olduğuna katılırken, erkekler % 47,1 oranında ortada seçeneğine yönelmiştir. 18 - 30 yaş grubunun % 42,5'i, 31 - 40 yaş grubunun % 45,5'i, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 49,4'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 47,5'i, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 36,4'ü ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) Yunanistan'daki Batı Trakya Türklerinin grup olarak çok iyi organize oldukları ifadesine ortada seçeneğine yönelmiştir.

Tablo 122: Katılımcıların "Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri grup menfaatlerini korumak için yeteri kadar dernek ve cemiyetler kurdular" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri grup menfaatlerini korumak için yeteri kadar dernek ve cemiyetler kurdular		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	36	75	95	206
	%	17,5%	36,4%	46,1%	100,0%
Erkek	f	56	68	66	190
	%	29,5%	35,8%	34,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**92**	**143**	**161**	**396**
	%	**23,2%**	**36,1%**	**40,7%**	**100,0%**
18 - 30	f	39	64	64	167
	%	23,4%	38,3%	38,3%	100,0%
31 - 40	f	36	48	59	143
	%	25,2%	33,6%	41,3%	100,0%
41 ve üzeri	f	17	31	38	86
	%	19,8%	36,0%	44,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**92**	**143**	**161**	**396**
	%	**23,2%**	**36,1%**	**40,7%**	**100,0%**
Türk	f	64	112	124	300
	%	21,3%	37,3%	41,3%	100,0%
Yunan	f	4	2	1	7
	%	57,1%	28,6%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	23	29	36	88
	%	26,1%	33,0%	40,9%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**92**	**143**	**161**	**396**
	%	**23,2%**	**36,1%**	**40,7%**	**100,0%**

Tablo 122'deki verilere göre katılımcıların % 40,7'si Batı Trakya Türkleri'nin grup menfaatlerini korumak için yeteri kadar dernek ve cemiyet kurdukları yönünde kanaat belirtirken, % 36,1'i ortada seçeneğine yönelmiş, % 23,2'si ise bu ifadeye katılmadıklarını belirtmiştir. Kadınların % 46,1'i Batı Trakya Türkleri'nin grup menfaatlerini korumak için yeteri kadar dernek ve cemiyet kurduklarına katılırken, erkekler % 35, 8 oranında ortada seçeneğine yönelmiştir. 18 - 30 yaş grubunun % 38,3'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 41,3'ü, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 44,2'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 41,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna

da ait hissedenlerin % 40,9'u yinne bu ifadeye katılırken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) Yunanistan'daki Batı Trakya Türklerinin grup menfaatlerini korumak için yeteri kadar dernek ve cemiyet kurduklarına katılmadığını bildirmiştir. Burada dikkati çeken, tüm gruplardaki katılımcıların, bu ifadede ortada seçeneğine doğru evrilme gösterdiğinin gözlenmesidir.

Tablo 123: Katılımcıların "Türk dernek ve cemiyetlerinin Yunanistan'da yaşayan Batı Trakya Türkleri'nin yaşamına olumlu bir etkisi ve katkısı vardır" Değişkenine Ait Dağılımı

Türk dernek ve cemiyetlerinin Yunanistan'da yaşayan Batı Trakya Türkleri'nin yaşamına olumlu bir etkisi ve katkısı vardır		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	8	48	150	206
	%	3,9%	23,3%	72,8%	100,0%
Erkek	f	31	46	113	190
	%	16,3%	24,2%	59,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**39**	**94**	**263**	**396**
	%	**9,8%**	**23,7%**	**66,4%**	**100,0%**
18 - 30	f	22	40	105	167
	%	13,2%	24,0%	62,9%	100,0%
31 - 40	f	12	33	98	143
	%	8,4%	23,1%	68,5%	100,0%
41 ve üzeri	f	5	21	60	86
	%	5,8%	24,4%	69,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**39**	**94**	**263**	**396**
	%	**9,8%**	**23,7%**	**66,4%**	**100,0%**
Türk	f	20	63	217	300
	%	6,7%	21,0%	72,3%	100,0%
Yunan	f	1	2	4	7
	%	14,3%	28,6%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	18	28	42	88
	%	20,5%	31,8%	47,7%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**39**	**94**	**263**	**396**
	%	**9,8%**	**23,7%**	**66,4%**	**100,0%**

Tablo 123'de katılımcıların % 66,4'ü, Türk dernek ve cemiyetlerin Yunanistan'da yaşayan Batı Trakya Türklerinin yaşamına olumlu bir etkisi ve katkısı olduğunu belirtirken, % 23,7'si ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 72,8'i, erkeklerin % 59,5'i bu ifadeye katılırken, 18 - 30 yaş grubunun % 62,9'u, 31 - 40 yaş grubunun % 68,5'i, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 69,8'i, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 72,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 47,7'si ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) Türk dernek ve cemiyetlerin Yunanistan'da yaşayan Batı Trakya Türkleri'nin yaşamına olumlu bir etkisi ve katkısı olduğu yönünde kanaat bildirmiştir. Burada dikkati çeken tüm gruplardaki katılımcıların tercihlerinde ortada seçeneğine doğru yönelme olduğunun gözlenmesidir.

Tablo 124: Katılımcıların "Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri her zaman birbirlerine destek olurlar" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri her zaman birbirlerine destek olurlar		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	17	63	126	206
	%	8,3%	30,6%	61,2%	100,0%
Erkek	f	27	59	104	190
	%	14,2%	31,1%	54,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**44**	**122**	**230**	**396**
	%	**11,1%**	**30,8%**	**58,1%**	**100,0%**
18 - 30	f	26	55	86	167
	%	15,6%	32,9%	51,5%	100,0%
31 - 40	f	16	34	93	143
	%	11,2%	23,8%	65,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	2	33	51	86
	%	2,3%	38,4%	59,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**44**	**122**	**230**	**396**
	%	**11,1%**	**30,8%**	**58,1%**	**100,0%**
Türk	f	30	83	187	300
	%	10,0%	27,7%	62,3%	100,0%
Yunan	f	2	2	3	7
	%	28,6%	28,6%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	12	36	40	88

	%	13,6%	40,9%	45,5%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**44**	**122**	**230**	**396**
	%	**11,1%**	**30,8%**	**58,1%**	**100,0%**

Tablo 124'deki verilere göre katılımcıların % 58,1'i, "Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri her zaman birbirlerine destek olurlar" ifadesine katılırken, % 30,8'i ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 61,2'si, erkeklerin % 54,7'si bu ifadeye katılırken, 18 - 30 yaş grubunun % 51,5'i, 31 - 40 yaş grubunun % 65'i, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 59,3'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 62,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 45,5'i ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) Batı Trakya Türkleri her zaman birbirlerine destek olduğu yönünde kanaat bildirmiştir. Burada dikkati çeken tüm gruplardaki katılımcıların tercihlerinde ortada seçeneğine doğru yönelme olduğunun gözlenmesidir.

Tablo 125: Katılımcıların "Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri politikada iyi temsil edilmektedir" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri politikada iyi temsil edilmektedir		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	60	69	77	206
	%	29,1%	33,5%	37,4%	100,0%
Erkek	f	79	60	51	190
	%	41,6%	31,6%	26,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**139**	**129**	**128**	**396**
	%	**35,1%**	**32,6%**	**32,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	58	48	61	167
	%	34,7%	28,7%	36,5%	100,0%
31 - 40	f	50	50	43	143
	%	35,0%	35,0%	30,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	31	31	24	86
	%	36,0%	36,0%	27,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**139**	**129**	**128**	**396**
	%	**35,1%**	**32,6%**	**32,3%**	**100,0%**
Türk	f	98	101	101	300

	%	32,7%	33,7%	33,7%	100,0%
Yunan	f	5	2	0	7
	%	71,4%	28,6%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	35	26	27	88
	%	39,8%	29,5%	30,7%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**139**	**129**	**128**	**396**
	%	**35,1%**	**32,6%**	**32,3%**	**100,0%**

Tablo 125'de katılımcılar, Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri'nin politikada iyi temsil edildiği ifadesine birbirine yakın oranlarda farklı kanaatler belirtmiştir. Katılımcılar % 35,1 oranında Batı Trakya Türkleri'nin politkada iyi temsil edildiğine katılmazken, % 32,6'sı ortada seçeneğine yönelmiş, % 32,2'si ise bu ifadeye katıldıklarını belirtmiştir. Kadınların % 33,5'i ortada seçeneğine yönelirken, erkeklerin % 41,6 oranında katılmadıklarını ifade etmiştir. 18 - 30 yaş grubunun % 36,5 oranında katıldıklarını belirtirken, 31 - 40 yaş grubu % 35, 41 yaş ve üzeri katılımcılar da % 36 oranında ortada seçeneği ile Yunanistan'daki Batı Trakya Türklerinin politikada iyi temsil edildiğine katılmadıkları seçeneğine yönelmiştir. Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 39,8'i ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) de bu ifadeye katılmazken, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 33,7'si ortada ve katıldıklarını ifade den seçeneklere yönelmiştir.

Tablo 126: Katılımcıların "Yunanlar Batı Trakya Türkleri hakkında genelde olumsuz düşünmektedirler" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanlar Batı Trakya Türkleri hakkında genelde olumsuz düşünmektedirler		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	31	46	129	206
	%	15,0%	22,3%	62,6%	100,0%
Erkek	f	30	43	117	190
	%	15,8%	22,6%	61,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**61**	**89**	**246**	**396**
	%	**15,4%**	**22,5%**	**62,1%**	**100,0%**
18 - 30	f	32	47	88	167
	%	19,2%	28,1%	52,7%	100,0%

31 - 40	f	20	30	93	143
	%	14,0%	21,0%	65,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	9	12	65	86
	%	10,5%	14,0%	75,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**61**	**89**	**246**	**396**
	%	**15,4%**	**22,5%**	**62,1%**	**100,0%**
Türk	f	38	65	197	300
	%	12,7%	21,7%	65,7%	100,0%
Yunan	f	3	1	3	7
	%	42,9%	14,3%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	20	23	45	88
	%	22,7%	26,1%	51,1%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**61**	**89**	**246**	**396**
	%	**15,4%**	**22,5%**	**62,1%**	**100,0%**

Tablo 126'da katılımcıların % 62,1'i, Yunanların Batı Trakya Türkleri hakkında genelde olumsuz düşündüklerini belirtirken, % 22,5'i ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 62,6'sı, erkeklerin % 61,6'sı bu ifadeye katılırken, 18 - 30 yaş grubunun % 52,7'si, 31 - 40 yaş grubunun % 65'i, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 75,6'sı, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 65,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 51,1'i ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) Yunanların Batı Trakya Türkleri hakkında genelde olumsuz düşündükleri yönünde kanaat belirtmiştir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) ise bu ifadeye katılmadıklarını belirtirken, tüm gruplardaki katılımcıların ortada seçeneğine doğru evrildiği de gözlenmektedir.

Tablo 127: Katılımcıların "Yunanlar Türk diline ve kültürüne değer vermektedir" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanlar Türk diline ve kültürüne değer vermektedirler		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	124	51	31	206
	%	60,2%	24,8%	15,0%	100,0%
Erkek	f	112	43	35	190
	%	58,9%	22,6%	18,4%	100,0%

Genel Toplam	**f**	**236**	**94**	**66**	**396**
	%	**59,6%**	**23,7%**	**16,7%**	**100,0%**
18 - 30	f	79	56	32	167
	%	47,3%	33,5%	19,2%	100,0%
31 - 40	f	90	28	25	143
	%	62,9%	19,6%	17,5%	100,0%
41 ve üzeri	f	67	10	9	86
	%	77,9%	11,6%	10,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**236**	**94**	**66**	**396**
	%	**59,6%**	**23,7%**	**16,7%**	**100,0%**
Türk	f	187	65	48	300
	%	62,3%	21,7%	16,0%	100,0%
Yunan	f	3	2	2	7
	%	42,9%	28,6%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	45	27	16	88
	%	51,1%	30,7%	18,2%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**236**	**94**	**66**	**396**
	%	**59,6%**	**23,7%**	**16,7%**	**100,0%**

Tablo 127'de katılımcıların % 59,6'sı, Yunanların Türk diline ve kültürüne değer vermediklerini belirtirken, % 23,7'si ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 60,2'si, erkeklerin % 58,9'u bu ifadeye katılırken, 18 - 30 yaş grubunun % 47,3'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 62,9'u, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 77,9'u, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 62,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 51,1'i ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) yine "Yunanlar Türk diline ve kültürüne değer vermektedir" ifadesine katılmadıklarını belirtmiştir. Burada dikkati çeken tüm gruplardaki katılımcıların ortada seçeneğine doğru evrildiği, 18 - 30 yaş grubundaki katılımcılar ile kendini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerde bu yönelmenin daha yüksek oranda olduğu gözlenmiştir.

Tablo 128: Katılımcıların "Yunanlar Türk kültürüne ters bakıyorlar" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanlar Türk kültürüne ters bakıyorlar		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	34	56	116	206
	%	16,5%	27,2%	56,3%	100,0%
Erkek	f	37	48	104	189
	%	19,6%	25,4%	55,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**71**	**104**	**220**	**395**
	%	**18,0%**	**26,3%**	**55,7%**	**100,0%**
18 - 30	f	33	53	80	166
	%	19,9%	31,9%	48,2%	100,0%
31 - 40	f	22	35	86	143
	%	15,4%	24,5%	60,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	16	16	54	86
	%	18,6%	18,6%	62,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**71**	**104**	**220**	**395**
	%	**18,0%**	**26,3%**	**55,7%**	**100,0%**
Türk	f	45	70	184	299
	%	15,1%	23,4%	61,5%	100,0%
Yunan	f	2	3	2	7
	%	28,6%	42,9%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	24	31	33	88
	%	27,3%	35,2%	37,5%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**71**	**104**	**220**	**395**
	%	**18,0%**	**26,3%**	**55,7%**	**100,0%**

Tablo 128'de katılımcıların % 55,7'si, Yunanların Türk kültürüne ters baktığını belirtirken, % 26,3'ü ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 56,3'ü, erkeklerin % 55'i bu ifadeye katılırken, 18 - 30 yaş grubunun % 48,2'si, 31 - 40 yaş grubunun % 60'ı, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 62,8'i, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 61,5'i, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 37,5'i yine Yunanların Türk kültürüne ters baktığını ifade etmiştir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) ortada seçeneğine yönelirken, özellikle 18 - 30 yaş

grubundaki katılımcılar ile kendisini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin de ortada seçeneğine doğru evrildiği gözlenmektedir.

Tablo 129: Katılımcıların "Yunanlar Türklere ayrımcılık yapıyor" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanlar Türklere ayrımcılık yapıyor		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	24	61	121	206
	%	11,7%	29,6%	58,7%	100,0%
Erkek	f	34	33	123	190
	%	17,9%	17,4%	64,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**58**	**94**	**244**	**396**
	%	**14,6%**	**23,7%**	**61,6%**	**100,0%**
18 - 30	f	20	62	85	167
	%	12,0%	37,1%	50,9%	100,0%
31 - 40	f	20	21	102	143
	%	14,0%	14,7%	71,3%	100,0%
41 ve üzeri	f	18	11	57	86
	%	20,9%	12,8%	66,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**58**	**94**	**244**	**396**
	%	**14,6%**	**23,7%**	**61,6%**	**100,0%**
Türk	f	31	62	207	300
	%	10,3%	20,7%	69,0%	100,0%
Yunan	f	1	4	2	7
	%	14,3%	57,1%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	26	28	34	88
	%	29,5%	31,8%	38,6%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**58**	**94**	**244**	**396**
	%	**14,6%**	**23,7%**	**61,6%**	**100,0%**

Tablo 129'daki verilere göre katılımcılar % 61,6 oranında,Türklere ayrımcılık yapıldığına katıldıklarını belirtirken, % 23,7' si ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 58,7'si, erkeklerin % 64,7'si bu ifadeye katılırken, 18 - 30 yaş grubunun % 50,9'u, 31 - 40 yaş grubunun % 71,3'ü, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 66,3'ü,

kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 69'u, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 38,6'sı yine Türklere ayrımcılık yapıldığını ifade ederken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 2'si (%28,6) katılırken, 4'ü (% 57,1) ortada seçeneğine yönelmiştir. Ayrıca katılımcılardan kadınların, 18 - 30 yaş grubunun ve kendini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin de ortada seçeneğine doğru evrildiği gözlenmektedir.

Tablo 130: Katılımcıların "Yunanistan'da Türk dili ve kültürünü öğretmek için yeterli imkânlar var" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanistan'da Türk dili ve kültürünü öğretmek için yeterli imkanlar var		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	88	56	62	206
	%	42,7%	27,2%	30,1%	100,0%
Erkek	f	97	50	43	190
	%	51,1%	26,3%	22,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**185**	**106**	**105**	**396**
	%	**46,7%**	**26,8%**	**26,5%**	**100,0%**
18 - 30	f	73	46	48	167
	%	43,7%	27,5%	28,7%	100,0%
31 - 40	f	73	36	34	143
	%	51,0%	25,2%	23,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	39	24	23	86
	%	45,3%	27,9%	26,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**185**	**106**	**105**	**396**
	%	**46,7%**	**26,8%**	**26,5%**	**100,0%**
Türk	f	148	83	69	300
	%	49,3%	27,7%	23,0%	100,0%
Yunan	f	5	2	0	7
	%	71,4%	28,6%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	31	21	36	88
	%	35,2%	23,9%	40,9%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**185**	**106**	**105**	**396**
	%	**46,7%**	**26,8%**	**26,5%**	**100,0%**

Tablo 130'da katılımcıların % 46,7 oranında, Yunanistan'da Türk dili ve kültürünü öğretmek için yeterli imkân olmadığını belirttiği, % 26,8'inin ortada seçeneğine yönelirken, % 26,5'inin ise imkânları yeterli bulduğu gözlenmiştir. Kadınların % 42,7'si, erkeklerin % 51,1'i, 18 - 30 yaş grubunun % 43,7'si, 31 - 40 yaş grubunun % 51'i, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 45,3'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 49,3'ü ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) Yunanistan'da Türk dili ve kültürünü öğretmek için yeterli imkân olmadığını ifade ederken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 40,9'u ise imkânların yeterli olduğuna kanaat getirmiştir. Burada dikkati çeken katılımcıların neredyse yarısı imkânların yetersizliğine işaret ederken, diğer yarısının ortada ve yeterli imkân olduğunu belirten seçeneklere hemen hemen eşit yüzde ile yönelmiş olduğunun gözlenmiştir.

Tablo 131: Katılımcıların "Benim yaşadığım bölgede Türklere yönelik yeteri kadar camii, Türk bakkal, kasap, kahvehane vb var" Değişkenine Ait Dağılımı

Benim yaşadığım bölgede Türklere yönelik yeteri kadar camii, Türk bakkal, kasap, kahvehane vb var		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	13	27	166	206
	%	6,3%	13,1%	80,6%	100,0%
Erkek	f	10	30	150	190
	%	5,3%	15,8%	78,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**23**	**57**	**316**	**396**
	%	**5,8%**	**14,4%**	**79,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	15	26	126	167
	%	9,0%	15,6%	75,4%	100,0%
31 - 40	f	6	17	120	143
	%	4,2%	11,9%	83,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	2	14	70	86
	%	2,3%	16,3%	81,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**23**	**57**	**316**	**396**
	%	**5,8%**	**14,4%**	**79,8%**	**100,0%**
Türk	f	17	41	242	300
	%	5,7%	13,7%	80,7%	100,0%
Yunan	f	2	3	2	7
	%	28,6%	42,9%	28,6%	100,0%

Türk ve Yunan	f	4	13	71	88
	%	4,5%	14,8%	80,7%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**23**	**57**	**316**	**396**
	%	**5,8%**	**14,4%**	**79,8%**	**100,0%**

Tablo 131'de katılımcıların % 79,8'i, yaşadıkları bölgede Türklere yönelik yeteri kadar camii, Türk bakkal, kasap, kahvehane vb olduğunu bildirmiştir. Bu oran kadınlarda % 80,6, erkeklerde % 78,9'dur. 18 - 30 yaş grubunun % 75,4'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 83,9'u, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 81,4'ü, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 80,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 80,7'si yaşadıkları bölgede Türklere yönelik yeteri kadar camii, Türk bakkal, kasap, kahvehane vb olduğunu ifade etmiştir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) ise ortada seçeneğine yönelmiştir.

Tablo 132: Katılımcıların "Yunanistan'da yeteri kadar Türkçe haber kaynağına sahibiz (gazete, televizyon, radyo)" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanistan'da yeteri kadar Türkçe haber kaynağına sahibiz (gazete, televizyon, radyo)		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	47	60	99	206
	%	22,8%	29,1%	48,1%	100,0%
Erkek	f	54	61	75	190
	%	28,4%	32,1%	39,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	101	121	174	396
	%	25,5%	30,6%	43,9%	100,0%
18 - 30	f	39	49	79	167
	%	23,4%	29,3%	47,3%	100,0%
31 - 40	f	34	43	66	143
	%	23,8%	30,1%	46,2%	100,0%
41 ve üzeri	f	28	29	29	86
	%	32,6%	33,7%	33,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**101**	**121**	**174**	**396**
	%	**25,5%**	**30,6%**	**43,9%**	**100,0%**
Türk	f	87	87	126	300
	%	29,0%	29,0%	42,0%	100,0%

Yunan	f	4	2	1	7
	%	57,1%	28,6%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	10	32	46	88
	%	11,4%	36,4%	52,3%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**101**	**121**	**174**	**396**
	%	**25,5%**	**30,6%**	**43,9%**	**100,0%**

Tablo 132'deki verilere göre "Yunanistan'da yeteri kadar Türkçe haber kaynağına sahibiz (gazete, televizyon, radyo)" ifadesine katılımcıların % 43, 9'u katılırken, % 30,6'sı ortada seçeneğine yönelmiş, % 25,5'i ise sahip olunmadığı yönünde kanaat belirtmiştir. Kadınların % 48,1'i, erkeklerin % 39,5'i, 18 - 30 yaş grubunun % 47,3'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 42,6'sı, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 33,7'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 42'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 52,3'ü Yunanistan'da yeteri kadar Türkçe haber kaynağına sahip olunduğunu ifade ederken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) ise bu ifadeye katılmamaktadır. Tüm gruplardaki katılımcıların önemli oranda ortada seçeneğine ve katılmadıklarına dair kanaat bildirmeye yöneldiği de gözlenmektedir.

Tablo 133: Katılımcıların "Bir Türk bir sorunu olduğunda Türk toplumundan yeterli destek alabileceğini bilir" Değişkenine Ait Dağılımı

Bir Türk bir sorunu olduğunda Türk toplumundan yeterli destek alabileceğini bilir		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	28	71	107	206
	%	13,6%	34,5%	51,9%	100,0%
Erkek	f	38	73	79	190
	%	20,0%	38,4%	41,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**66**	**144**	**186**	**396**
	%	**16,7%**	**36,4%**	**47,0%**	**100,0%**
18 - 30	f	29	66	72	167
	%	17,4%	39,5%	43,1%	100,0%
31 - 40	f	27	43	73	143
	%	18,9%	30,1%	51,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	10	35	41	86
	%	11,6%	40,7%	47,7%	100,0%

Genel Toplam	**f**	**66**	**144**	**186**	**396**
	%	**16,7%**	**36,4%**	**47,0%**	**100,0%**
Türk	f	48	103	149	300
	%	16,0%	34,3%	49,7%	100,0%
Yunan	f	2	4	1	7
	%	28,6%	57,1%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	16	37	35	88
	%	18,2%	42,0%	39,8%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**66**	**144**	**186**	**396**
	%	**16,7%**	**36,4%**	**47,0%**	**100,0%**

Tablo 133'de katılımcılar % 47 oranında, "Bir Türk bir sorunu olduğunda Türk toplumundan yeterli destek alabileceğini bilir" ifadesine katılırken, % 36,4' ü ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 51,9'u, erkeklerin % 41,6'sı, 18 - 30 yaş grubunun % 43,1'i, 31 - 40 yaş grubunun % 51'i, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 47,7'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 49,7'si, bir Türkün sorunu olduğunda Türk toplumdan yeterli destek alabileceğine dair kanaat belirtirken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 42'si ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) ortada seçeneğine yönelmiştir.

Tablo 134: Katılımcıların "20 - 30 sene içerisinde Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri daha organize ve daha çok dayanışma içinde olacaktır " Değişkenine Ait Dağılımı

20 - 30 sene içerisinde Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri daha organize ve daha çok dayanışma içinde olacaklar		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	27	77	102	206
	%	13,1%	37,4%	49,5%	100,0%
Erkek	f	44	62	84	190
	%	23,2%	32,6%	44,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**71**	**139**	**186**	**396**
	%	**17,9%**	**35,1%**	**47,0%**	**100,0%**
18 - 30	f	35	56	76	167
	%	21,0%	33,5%	45,5%	100,0%
31 - 40	f	23	59	61	143
	%	16,1%	41,3%	42,7%	100,0%

41 ve üzeri	f	13	24	49	86
	%	15,1%	27,9%	57,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**71**	**139**	**186**	**396**
	%	**17,9%**	**35,1%**	**47,0%**	**100,0%**
Türk	f	45	106	149	300
	%	15,0%	35,3%	49,7%	100,0%
Yunan	f	2	4	1	7
	%	28,6%	57,1%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	23	29	36	88
	%	26,1%	33,0%	40,9%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**71**	**139**	**186**	**396**
	%	**17,9%**	**35,1%**	**47,0%**	**100,0%**

Tablo 134'deki verilere göre katılımcıların % 47'si, 20 - 30 yıl içinde Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri'nin daha organize ve daha çok dayanışma içinde olacağına dair kanaat bildirirken, % 35,1'i ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 49,5'i, erkeklerin % 44,2'si, 18 - 30 yaş grubunun % 45,5'i, 31 - 40 yaş grubunun % 42,7'si, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 57'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 49,7'si ile Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 40,9'u bu ifadeye katılırken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) ortada seçeneğine yönelmiştir. Özellikle 31 - 40 yaş gurubu olmak üzere, tüm gruplarda ortada seçeneğine doğru meğilin arttığı da gözlenmektedir.

Tablo 135: Katılımcıların "20 - 30 sene içerisinde Yunanistan'da Türklük kalmayacak " Değişkenine Ait Dağılımı

20 - 30 sene içerisinde Yunanistan'da Türklük kalmayacak		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	124	50	32	206
	%	60,2%	24,3%	15,5%	100,0%
Erkek	f	124	47	19	190
	%	65,3%	24,7%	10,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**248**	**97**	**51**	**396**
	%	**62,6%**	**24,5%**	**12,9%**	**100,0%**

18 - 30	f	104	42	21	167
	%	62,3%	25,1%	12,6%	100,0%
31 - 40	f	84	39	20	143
	%	58,7%	27,3%	14,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	60	16	10	86
	%	69,8%	18,6%	11,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**248**	**97**	**51**	**396**
	%	**62,6%**	**24,5%**	**12,9%**	**100,0%**
Türk	f	184	78	38	300
	%	61,3%	26,0%	12,7%	100,0%
Yunan	f	5	2	0	7
	%	71,4%	28,6%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	59	16	13	88
	%	67,0%	18,2%	14,8%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**248**	**97**	**51**	**396**
	%	**62,6%**	**24,5%**	**12,9%**	**100,0%**

Tablo 135'de "20 - 30 sene içerisinde Yunanistan'da Türklük kalmayacak" ifadesine katılımcıların % 62,6'si katılmazken, % 24,5,1'i ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 60,2'si, erkeklerin % 65,3'ü, 18 - 30 yaş grubunun % 62,3'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 58,7'si, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 69,8'i, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 61,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 67'si, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) "20 - 30 sene içerisinde Yunanistan'da Türklük kalmayacak" ifadesine katılmadıkları yönünde kanaat bildirmiştir.

5.1.7. Yunanistan'daki Diğer Etnik Grupların Dil ve Kültürlerine Karşı Katılımcıların Tutumlarına İlişkin Bulgular

Katılımcılara, Yunanistan'daki etnik grupların okul, iş ve kamusal alan ile evde dil kullanımının anadil ve egemen dil açısından nasıl olması gerektiği yönündeki kanaatlerini gözlemlemek üzere aşağıdaki seçenekler sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Buna göre etnik grupların anadil kullanımı açısından bakıldığında katılımcıların % 55,3'ü, Yunanistan'daki etnik grupların genel olarak Yunanca konuşmak zorunda olmadığı ve % 74,7'si, Yunanistan'daki etnik grupların kendi dillerini konuşmaları gerektiği yönünde kanaat bildirirken, % 76,8'i, kamuya açık yerlerde, işte ve okulda etnik grupların kendi dillerini konuşabileceklerini ifade etmiş, evde etnik grupların kendi dillerini konuşabilirlikleri noktasında ise bu oran % 85,9'a kadar yükselmiştir.

Kamuya açık yerlerde, işte ve okulda etnik grupların her zaman egemen dil Yunanca'yı kullanmalarına katılımcıların % 64,4'ü, katılmadıklarını belirtirken, % 61,9'u da etnik grupların evde Yunanca konuşmasına katılmadıklarını ifade etmiştir.

Yunanistan'daki etnik grupların gerek kamusal alanda gerekse evlerinde kendi gelenek, görenek ve kültürlerini herşeyin üstünde tutması gerektiği ve ona uygun şekilde yaşamaları gerektiği noktasında katılımcıların büyük oranda hem fikir olduğu gözlenmektedir.

Öte yandan etnik grupların gerek kamusal alanda gerekse evlerinde Yunan gelenek, görenek ve kültürünü herşeyin üstünde tutması gerektiği ve ona uygun şekilde yaşamaları gerektiği düşüncesine katılımcılar önemli oranda karşı çıkmıştır. Dikkat çeken bi durum olarak, kamusal alanla ilgili kanaatlerde 18 - 30 yaş grubu ile kendilerini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hisseden guruptaki katılımcıların tercihlerinde "ortada" seçeneğine doğru görece bir meğil görülmektedir.

5.1.7.1. Yunanistan'daki Diğer Etnik Grupların Dil ve Kültürlerine Karşı Katılımcıların Tutumlarına İlişkin Bulgulara Ait Yüzde ve Sıklık Testi Sonuçları

Tablo 136: Katılımcıların "Yunanistan'daki tüm etnik gruplar Yunanca konuşmak zorundadır " Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanistan'daki tüm etnik gruplar Yunanca konuşmak zorundadır		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	113	51	42	206
	%	54,9%	24,8%	20,4%	100,0%
Erkek	f	106	37	47	190
	%	55,8%	19,5%	24,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**219**	**88**	**89**	**396**
	%	**55,3%**	**22,2%**	**22,5%**	**100,0%**
18 - 30	f	97	33	37	167
	%	58,1%	19,8%	22,2%	100,0%
31 - 40	f	72	36	35	143
	%	50,3%	25,2%	24,5%	100,0%
41 ve üzeri	f	50	19	17	86
	%	58,1%	22,1%	19,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**219**	**88**	**89**	**396**
	%	**55,3%**	**22,2%**	**22,5%**	**100,0%**
Türk	f	175	58	67	300
	%	58,3%	19,3%	22,3%	100,0%
Yunan	f	5	1	1	7
	%	71,4%	14,3%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	39	28	21	88
	%	44,3%	31,8%	23,9%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**219**	**88**	**89**	**396**
	%	**55,3%**	**22,2%**	**22,5%**	**100,0%**

Tablo 136'ya göre katılımcıların % 55,3'ü, Yunanistan'daki etnik gurupların Yunanca konuşmak zorunda olmadığı yönünde kanaat bildirirken, % 22,5'i Yunanca konuşmak zorunda olduklarına katılmış, % 22,2'si ise orada seçeneğine yönelmiştir.

Kadınların % 54,9'u, erkeklerin % 55,8'i, 18 - 30 yaş grubunun % 58,1'i, 31 - 40 yaş grubunun % 50,3'ü, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 58,1'i, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 58,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür gurubuna da ait hissedenlerin % 44,3'ü, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) yine Yunanistan'daki etnik grupların Yunanca konuşma zorunluluğuna katılmadıklarını belirtmiştir. Burada dikkati çeken katılımcıların yarıya yakın oranı bu zorunluluğa katılmazken, diğer yarısının ortada ve katıldıkları yönünde kanaat belirttiklere seçeneklere nerdeyse eşit oranda yönelmesidir.

Tablo 137: Katılımcıların "Yunanistan'daki etnik gruplar Yunan gelenek ve göreneklerini herşeyin üstünde tutmalıdır" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanistan'daki etnik gruplar Yunan gelenek ve göreneklerini herşeyin üstünde tutmalıdır		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	147	38	21	206
	%	71,4%	18,4%	10,2%	100,0%
Erkek	f	135	34	21	190
	%	71,1%	17,9%	11,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**282**	**72**	**42**	**396**
	%	**71,2%**	**18,2%**	**10,6%**	**100,0%**
18 - 30	f	112	41	14	167
	%	67,1%	24,6%	8,4%	100,0%
31 - 40	f	103	23	17	143
	%	72,0%	16,1%	11,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	67	8	11	86
	%	77,9%	9,3%	12,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**282**	**72**	**42**	**396**
	%	**71,2%**	**18,2%**	**10,6%**	**100,0%**
Türk	f	220	50	30	300
	%	73,3%	16,7%	10,0%	100,0%
Yunan	f	2	4	1	7
	%	28,6%	57,1%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	59	18	11	88
	%	67,0%	20,5%	12,5%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**282**	**72**	**42**	**396**
	%	**71,2%**	**18,2%**	**10,6%**	**100,0%**

Tablo 137'de katılımcıların % 71,2'si, Yunanistan'daki etnik grupların Yunan gelenek ve göreneklerini herşeyin üstünde tutmaları gerektiğine katılmadıklarını belirtmiştir. Kadınların % 71,4'ü, erkeklerin % 71,1'i, 18 - 30 yaş grubunun % 67,1'i, 31 - 40 yaş grubunun % 72'si, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 77,9'u, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 73,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 67'si Yunanistan'daki etnik grupların Yunan gelenek ve göreneklerini herşeyin üstünde tutmaları gerekmediği yönünde kanaat belirtmiştir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) ise ortada seçeneğine doğru yönelmiştir.

Tablo 138: Katılımcıların "Yunanistan'daki etnik gruplar kendi dillerini konuşabilirler" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanistan'daki etnik gruplar kendi dillerini konuşabilirler		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	21	32	153	206
	%	10,2%	15,5%	74,3%	100,0%
Erkek	f	14	33	143	190
	%	7,4%	17,4%	75,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**35**	**65**	**296**	**396**
	%	**8,8%**	**16,4%**	**74,7%**	**100,0%**
18 - 30	f	21	36	110	167
	%	12,6%	21,6%	65,9%	100,0%
31 - 40	f	6	20	117	143
	%	4,2%	14,0%	81,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	8	9	69	86
	%	9,3%	10,5%	80,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**35**	**65**	**296**	**396**
	%	**8,8%**	**16,4%**	**74,7%**	**100,0%**
Türk	f	22	44	234	300
	%	7,3%	14,7%	78,0%	100,0%
Yunan	f	4	2	1	7
	%	57,1%	28,6%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	9	19	60	88
	%	10,2%	21,6%	68,2%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%

Genel Toplam	**f**	**35**	**65**	**296**	**396**
	%	**8,8%**	**16,4%**	**74,7%**	**100,0%**

Tablo 138'de katılımcıların % 74,7'si, Yunanistan'daki etnik grupların kendi dillerini konuşmaları gerektiğini ifade etmiştir. Kadınların % 74,3'ü, erkeklerin % 75,3'ü, 18 - 30 yaş grubunun % 65,9'u, 31 - 40 yaş grubunun % 81,8'i, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 80,2'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 78'i, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 68,2'si Yunanistan'daki etnik grupların kendi dillerini konuşmaları gerektiğini belirtmiştir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) ise bu ifadeye katılmadıklarını işaretlemiştir.

Tablo 139: Katılımcıların "Yunanistan'daki etnik gruplar kendi kültürlerine uygun olarak yaşayabilirler" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanistan'daki etnik gruplar kendi kültürlerine uygun olarak yaşayabilirler		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	17	44	145	206
	%	8,3%	21,4%	70,4%	100,0%
Erkek	f	14	41	135	190
	%	7,4%	21,6%	71,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**31**	**85**	**280**	**396**
	%	**7,8%**	**21,5%**	**70,7%**	**100,0%**
18 - 30	f	15	43	109	167
	%	9,0%	25,7%	65,3%	100,0%
31 - 40	f	6	32	105	143
	%	4,2%	22,4%	73,4%	100,0%
41 ve üzeri	f	10	10	66	86
	%	11,6%	11,6%	76,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**31**	**85**	**280**	**396**
	%	**7,8%**	**21,5%**	**70,7%**	**100,0%**
Türk	f	21	59	220	300
	%	7,0%	19,7%	73,3%	100,0%
Yunan	f	0	4	3	7
	%	0,0%	57,1%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	10	22	56	88
	%	11,4%	25,0%	63,6%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%

Genel Toplam	**f**	**31**	**85**	**280**	**396**
	%	**7,8%**	**21,5%**	**70,7%**	**100,0%**

Tabl 139'da katılımcıların % 70,7'si, "Yunanistan'daki etnik grupların kendi kültürlerine uygun olarak yaşayabilirler" ifadesine katıldıklarını belirtmiştir. Kadınların % 70,4'ü, erkeklerin % 71,1'i, 18 - 30 yaş grubunun % 65,3'ü, 31 - 40 yaş grubunun % 73,4'ü, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 76,7'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 73,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 63,6'sı Yunanistan'daki etnik grupların kendi kültürlerine uygun olarak yaşamalarına katıldıkları yönünde kanaat belirtmiştir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) ise ortada seçeneğine yönelmiştir.

Tablo 140: Katılımcıların "Yunanistan'daki etnik gruplar kendi gelenek ve göreneklerini herşeyin üstünde tutmalıdır" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanistan'daki etnik gruplar kendi gelenek ve göreneklerini herşeyin üstünde tutmalıdır		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	33	59	114	206
	%	16,0%	28,6%	55,3%	100,0%
Erkek	f	21	40	129	190
	%	11,1%	21,1%	67,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**54**	**99**	**243**	**396**
	%	**13,6%**	**25,0%**	**61,4%**	**100,0%**
18 - 30	f	30	52	85	167
	%	18,0%	31,1%	50,9%	100,0%
31 - 40	f	15	38	90	143
	%	10,5%	26,6%	62,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	9	9	68	86
	%	10,5%	10,5%	79,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**54**	**99**	**243**	**396**
	%	**13,6%**	**25,0%**	**61,4%**	**100,0%**
Türk	f	37	73	190	300
	%	12,3%	24,3%	63,3%	100,0%
Yunan	f	3	2	2	7
	%	42,9%	28,6%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	14	23	51	88
	%	15,9%	26,1%	58,0%	100,0%

Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**54**	**99**	**243**	**396**
	%	**13,6%**	**25,0%**	**61,4%**	**100,0%**

Tablo 140'da katılımcıların % 61,4'ü, Yunanistan'daki etnik gurupların kendi gelenek ve göreneklerini herşeyin üstünde tutması gerektiğini ifade etmiş, % 25'i ise ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 55,3'ü, erkeklerin % 67,9'u, 18 - 30 yaş grubunun % 50,9'u, 31 - 40 yaş grubunun % 62,9'u, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 79,1'i, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 63,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 58'i Yunanistan'daki etnik grupların gelenek ve göreneklerini herşeyin üstünde tutması gerektiği yönünde kanaat belirtmiştir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 3'ü (% 42,9) ise bu ifadeye katılmadıklarını belirtmiştir. Tüm gruplardaki katılımcılarda ortada seçeneğine doğru bir meğil gözlenmektedir.

Tablo 141: Katılımcıların "Yunanistan'daki etnik gruplar Yunan kültürüne uygun olarak yaşamalıdır" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanistan'daki etnik gruplar Yunan kültürüne uygun olarak yaşamalıdır		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	126	55	25	206
	%	61,2%	26,7%	12,1%	100,0%
Erkek	f	122	39	29	190
	%	64,2%	20,5%	15,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**248**	**94**	**54**	**396**
	%	**62,6%**	**23,7%**	**13,6%**	**100,0%**
18 - 30	f	91	51	25	167
	%	54,5%	30,5%	15,0%	100,0%
31 - 40	f	97	31	15	143
	%	67,8%	21,7%	10,5%	100,0%
41 ve üzeri	f	60	12	14	86
	%	69,8%	14,0%	16,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**248**	**94**	**54**	**396**
	%	**62,6%**	**23,7%**	**13,6%**	**100,0%**
Türk	f	201	59	40	300
	%	67,0%	19,7%	13,3%	100,0%

Yunan	f	0	6	1	7
	%	0,0%	85,7%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	47	28	13	88
	%	53,4%	31,8%	14,8%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**248**	**94**	**54**	**396**
	%	**62,6%**	**23,7%**	**13,6%**	**100,0%**

Tablo 141'deki verilere göre katılımcılar % 62,6 oranında, Yunanistan'daki etnik grupların Yunan kültürüne uygun yaşamasına katılmadığını belirtirken, % 23,7'si ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 61,2'si, erkeklerin % 64,2'si, 18 - 30 yaş grubunun % 54,5'i, 31 - 40 yaş grubunun % 67,8'i, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 69,8'i, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 67'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 53,4'ü Yunanistan'daki etnik grupların Yunan kültürüne uygun yaşamasına katılmadıklarını ifade etmiştir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 6'sı (% 85,7) ise ortda seçeneğine yönelmiştir. Tüm gruplardaki katılımcılarda ortada seçeneğine doğru bir meğil gözlenmektedir.

Tablo 142: Katılımcıların "Etnik gruplar kamuya açık yerlerde, işte, okulda her zaman Yunanca konuşmalı" Değişkenine Ait Dağılımı

Etnik gruplar her zaman Yunanca konuşmalı		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	130	59	17	206
	%	63,1%	28,6%	8,3%	100,0%
Erkek	f	125	39	26	190
	%	65,8%	20,5%	13,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**255**	**98**	**43**	**396**
	%	**64,4%**	**24,7%**	**10,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	98	46	23	167
	%	58,7%	27,5%	13,8%	100,0%
31 - 40	f	90	40	13	143
	%	62,9%	28,0%	9,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	67	12	7	86
	%	77,9%	14,0%	8,1%	100,0%
Genel	**f**	**255**	**98**	**43**	**396**

Toplam	**%**	**64,4%**	**24,7%**	**10,9%**	**100,0%**
Türk	f	206	65	29	300
	%	68,7%	21,7%	9,7%	100,0%
Yunan	f	5	2	0	7
	%	71,4%	28,6%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	43	31	14	88
	%	48,9%	35,2%	15,9%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**255**	**98**	**43**	**396**
	%	**64,4%**	**24,7%**	**10,9%**	**100,0%**

Tablo 142'de katılımcıların % 64,4'ü, kamuya açık yerlerde, işte ve okulda etnik grupların her zaman Yunanca konuşmasına katılmadıklarını belirtirken, % 24,7'si ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 63,1'i, erkeklerin % 65,8'i, 18 - 30 yaş grubunun % 58,7'si, 31 - 40 yaş grubunun % 62,9'u, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 77,9'u, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 68,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 48,9'u, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) kamuya açık yerlerde, işte ve okulda etnik grupların her zaman Yunanca konuşmasına katılmadıklarını ifade etmiştir. Özellikle Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenler olmak üzere tüm gruplardaki katılımcılarda ortada seçeneğine doğru bir meğil gözlenmektedir.

Tablo 143: Katılımcıların "Etnik gruplar kamuya açık yerlerde, işte, okulda kendi dillerini konuşabilir" Değişkenine Ait Dağılımı

Etnik gruplar kendi dillerini konuşabilir		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	9	40	157	206
	%	4,4%	19,4%	76,2%	100,0%
Erkek	f	9	34	147	190
	%	4,7%	17,9%	77,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**74**	**304**	**396**
	%	**4,5%**	**18,7%**	**76,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	5	42	120	167
	%	3,0%	25,1%	71,9%	100,0%
31 - 40	f	8	22	113	143

	%	5,6%	15,4%	79,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	5	10	71	86
	%	5,8%	11,6%	82,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**74**	**304**	**396**
	%	**4,5%**	**18,7%**	**76,8%**	**100,0%**
Türk	f	10	49	241	300
	%	3,3%	16,3%	80,3%	100,0%
Yunan	f	0	5	2	7
	%	0,0%	71,4%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	8	20	60	88
	%	9,1%	22,7%	68,2%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**74**	**304**	**396**
	%	**4,5%**	**18,7%**	**76,8%**	**100,0%**

Tablo 143'de katılımcıların % 76,8'i, kamuya açık yerlerde, işte ve okulda etnik grupların kendi dillerini konuşmaları gerektiğini belirtmiştir. Kadınların % 76,2'si, erkeklerin % 77,4'ü, 18 - 30 yaş grubunun % 71,9'u, 31 - 40 yaş grubunun % 79'u, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 82,6'sı, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 80,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 68,2'si yine etnik grupların kendi dillerini konuşmaları gerektiğini ifade ederken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) ise ortada seçeneğine yönelmiştir.

Tablo 144: Katılımcıların "Etnik gruplar kamuya açık yerlerde, işte, okulda Yunan gelenek ve göreneklerini herşeyin üstünde tutmalıdırlar" Değişkenine Ait Dağılımı

Etnik gruplar Yunan gelenek ve görneklerini herşeyin üstünde tutmalıdırlar		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	135	48	23	206
	%	65,5%	23,3%	11,2%	100,0%
Erkek	f	130	40	20	190
	%	68,4%	21,1%	10,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**265**	**88**	**43**	**396**
	%	**66,9%**	**22,2%**	**10,9%**	**100,0%**
18 – 30	f	103	46	18	167
	%	61,7%	27,5%	10,8%	100,0%

31 – 40	f	96	30	17	143
	%	67,1%	21,0%	11,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	66	12	8	86
	%	76,7%	14,0%	9,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**265**	**88**	**43**	**396**
	%	**66,9%**	**22,2%**	**10,9%**	**100,0%**
Türk	f	211	57	32	300
	%	70,3%	19,0%	10,7%	100,0%
Yunan	f	4	3	0	7
	%	57,1%	42,9%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	49	28	11	88
	%	55,7%	31,8%	12,5%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**265**	**88**	**43**	**396**
	%	**66,9%**	**22,2%**	**10,9%**	**100,0%**

Tablo 144’ de katılımcıların % 66,9’u, kamuya açık yerlerde, işte ve okulda etnik gurupların Yunan gelenek ve göreneklerini herşeyin üstünde tutması gerektiği görüşüne katılmadıklarını ifade etmiştir. Kadınların % 65,5’i, erkeklerin % 68,4’ü, 18 - 30 yaş grubunun % 61,7’si, 31 - 40 yaş grubunun % 67,1’i, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 76,7’si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 70,3’ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 55,7’si, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4’ü (% 57,1) yine etnik grupların Yunan gelenek ve göreneklerini herşeyin üstünde tutması gerektiği görüşüne katılmadıklarını belirtmiştir. Burada dikkat çeken 18 - 30 yaş gurubu ile Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenler daha çok olmak üzere tüm gruplardaki katılımcılarda ortada seçeneğine doğru meğilin gözlenmesidir.

Tablo 145: Katılımcıların "Yunanistan'daki etnik gruplar kamuya açık yerlerde, işte, okulda kendi kültürlerine uygun olarak davranabilirler" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanistan'daki etnik gruplar kendi kültürlerine uygun olarak davranabilirler		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	5	55	146	206
	%	2,4%	26,7%	70,9%	100,0%
Erkek	f	17	42	131	190
	%	8,9%	22,1%	68,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**22**	**97**	**277**	**396**
	%	**5,6%**	**24,5%**	**69,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	11	48	108	167
	%	6,6%	28,7%	64,7%	100,0%
31 - 40	f	4	38	101	143
	%	2,8%	26,6%	70,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	7	11	68	86
	%	8,1%	12,8%	79,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**22**	**97**	**277**	**396**
	%	**5,6%**	**24,5%**	**69,9%**	**100,0%**
Türk	f	12	68	220	300
	%	4,0%	22,7%	73,3%	100,0%
Yunan	f	0	5	2	7
	%	0,0%	71,4%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	10	24	54	88
	%	11,4%	27,3%	61,4%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**22**	**97**	**277**	**396**
	%	**5,6%**	**24,5%**	**69,9%**	**100,0%**

Tablo 145'de katılımcıların % 69,9'u, kamuya açık yerlerde, işte ve okulda Yunanistan'daki etnik grupların kendi kültürlerine uygun olarak davranabileceğini ifade etmiştir. Kadınların % 70,9'u, erkeklerin % 68,9'u, 18 - 30 yaş grubunun % 64,7'si, 31 - 40 yaş grubunun % 70,6'sı, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 79,1'i, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 73,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 61,4'ü yine etnik grupların kendi kültürlerine uygun olarak davranabileceği yönünde kanaat belirtmiştir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7

kişiden 5'i (% 71,4) ortada seçeneğine yönelirken, kadın katılımcılar ve 18 - 30 yaş grubu ile Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerde daha çok olmak üzere tüm gruplardaki katılımcılarda ortada seçeneğine doğru meğil gözlenmektedir.

Tablo 146: Katılımcıların "Yunanistan'daki etnik gruplar kamuya açık yerlerde, işte, okulda Yunan kültürüne uygun olarak davranmalıdırlar" Değişkenine Ait Dağılımı

Yunanistan'daki etnik gruplar Yunan kültürüne uygun olarak davranmalıdırlar		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	124	55	27	206
	%	60,2%	26,7%	13,1%	100,0%
Erkek	f	117	48	25	190
	%	61,6%	25,3%	13,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**241**	**103**	**52**	**396**
	%	**60,9%**	**26,0%**	**13,1%**	**100,0%**
18 - 30	f	86	57	24	167
	%	51,5%	34,1%	14,4%	100,0%
31 - 40	f	93	34	16	143
	%	65,0%	23,8%	11,2%	100,0%
41 ve üzeri	f	62	12	12	86
	%	72,1%	14,0%	14,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**241**	**103**	**52**	**396**
	%	**60,9%**	**26,0%**	**13,1%**	**100,0%**
Türk	f	196	62	42	300
	%	65,3%	20,7%	14,0%	100,0%
Yunan	f	1	6	0	7
	%	14,3%	85,7%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	44	34	10	88
	%	50,0%	38,6%	11,4%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**241**	**103**	**52**	**396**
	%	**60,9%**	**26,0%**	**13,1%**	**100,0%**

Tablo 146'deki verilere göre katılımcıların % 60,9'u, kamuya açık yerlerde, işte ve okulda Yunanistan'daki etnik grupların Yunan kültürüne uygun olarak davranması gerektiği ifadesine katılmadıklarını belirtirken, % 26' sı ortada seçeneğine yönelmiştir. Kadınların % 60,2'si, erkeklerin % 61,6'sı, 18 - 30 yaş grubunun % 51,5'i, 31 - 40 yaş

grubunun % 65'i, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 72,1'i, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 65,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 50'si yine etnik grupların Yunan kültürlerine uygun olarak davranması gerektiği ifadesine katılmadıkları yönünde kanaat bildirmiştir. Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 6'sı (% 85,7) ortada seçeneğine yönelirken, tüm gruplardaki katılımcıların da % 26 oranında ortada seçeneğine doğru meğili gözlenmektedir.

Tablo 147: Katılımcıların "Etnik gruplar evde kendi dillerini konuşabilirler" Değişkenine Ait Dağılımı

Etnik gruplar kendi dillerini konuşabilirler		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	8	17	181	206
	%	3,9%	8,3%	87,9%	100,0%
Erkek	f	10	21	159	190
	%	5,3%	11,1%	83,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**38**	**340**	**396**
	%	**4,5%**	**9,6%**	**85,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	7	20	140	167
	%	4,2%	12,0%	83,8%	100,0%
31 - 40	f	8	14	121	143
	%	5,6%	9,8%	84,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	4	79	86
	%	3,5%	4,7%	91,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**38**	**340**	**396**
	%	**4,5%**	**9,6%**	**85,9%**	**100,0%**
Türk	f	12	22	266	300
	%	4,0%	7,3%	88,7%	100,0%
Yunan	f	1	2	4	7
	%	14,3%	28,6%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	5	14	69	88
	%	5,7%	15,9%	78,4%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**38**	**340**	**396**
	%	**4,5%**	**9,6%**	**85,9%**	**100,0%**

Tablo 147'de katılımcıların % 85,9'u, evde etnik grupların kendi dillerini konuşabilecekleri yönünde kanaat bildirmiştir. Kadınların % 87,9'u, erkeklerin % 83,7'si, 18 - 30 yaş grubunun % 83,8'i, 31 - 40 yaş grubunun % 84,6'sı, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 91,9'u, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 88,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 78,4'ü ile Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) yine evde etnik grupların kendi dillerini konuşabileceklerini ifade etmiştir.

Tablo 148: Katılımcıların "Etnik gruplar evde Yunan gelenek ve göreneklerine uygun olarak yaşamalıdırlar" Değişkenine Ait Dağılımı

Etnik gruplar Yunan gelenek ve göreneklerine uygun olarak yaşamalıdırlar		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	141	40	25	206
	%	68,4%	19,4%	12,1%	100,0%
Erkek	f	132	32	26	190
	%	69,5%	16,8%	13,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**273**	**72**	**51**	**396**
	%	**68,9%**	**18,2%**	**12,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	101	42	24	167
	%	60,5%	25,1%	14,4%	100,0%
31 - 40	f	104	22	17	143
	%	72,7%	15,4%	11,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	68	8	10	86
	%	79,1%	9,3%	11,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**273**	**72**	**51**	**396**
	%	**68,9%**	**18,2%**	**12,9%**	**100,0%**
Türk	f	219	45	36	300
	%	73,0%	15,0%	12,0%	100,0%
Yunan	f	4	1	2	7
	%	57,1%	14,3%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	50	25	13	88
	%	56,8%	28,4%	14,8%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**273**	**72**	**51**	**396**
	%	**68,9%**	**18,2%**	**12,9%**	**100,0%**

Tablo 148'deki verilere göre katılımcıların % 68,9 oranında, "evde etnik gruplar Yunan gelenek ve göreneklerine uygun yaşamalıdır" ifadesine katılmadıklarını bildirmiştir. Kadınların % 68,4'ü, erkeklerin % 69,5'i, 18 - 30 yaş grubunun % 60,5'i, 31 - 40 yaş grubunun % 72,7'si, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 79,1'i, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 73'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 56,8'i, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 4'ü (% 57,1) yine evde etnik grupların Yunan gelenek ve göreneklerine göre yaşamalarına katılmamaktadır. Burada dikkat çeken 18 - 30 yaş grubu ile Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin az da olsa ortada seçeneğine doğru evrilmesidir.

Tablo 149: Katılımcıların "Etnik gruplar evde kendi gelenek ve göreneklerine uygun olarak yaşayabilirler" Değişkenine Ait Dağılımı

Etnik gruplar kendi gelenek ve göreneklerine uygun olarak yaşayabilirler		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	8	30	168	206
	%	3,9%	14,6%	81,6%	100,0%
Erkek	f	10	29	151	190
	%	5,3%	15,3%	79,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**59**	**319**	**396**
	%	**4,5%**	**14,9%**	**80,6%**	**100,0%**
18 - 30	f	8	36	123	167
	%	4,8%	21,6%	73,7%	100,0%
31 - 40	f	7	18	118	143
	%	4,9%	12,6%	82,5%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	5	78	86
	%	3,5%	5,8%	90,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**59**	**319**	**396**
	%	**4,5%**	**14,9%**	**80,6%**	**100,0%**
Türk	f	12	38	250	300
	%	4,0%	12,7%	83,3%	100,0%
Yunan	f	2	3	2	7
	%	28,6%	42,9%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	4	18	66	88
	%	4,5%	20,5%	75,0%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%

Genel Toplam	**f**	**18**	**59**	**319**	**396**
	%	**4,5%**	**14,9%**	**80,6%**	**100,0%**

Tablo 149'da katılımcıların % 80,6'sı, etnik grupların evlerinde kendi gelenek ve göreneklerine uygun olarak yaşamalarına katıldıklarını işaret etmiştir. Kadınların % 81,6'sı, erkeklerin % 79,5'i, 18 - 30 yaş grubunun % 73,7'si, 31 - 40 yaş grubunun % 82,5'i, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 90,7'si, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 83,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 75'i yine etnik grupların evlerinde kendi gelenek ve göreneklerine uygun olarak yaşamaları yönünde kanaat belirtirken, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden sadece 2'si (% 28,6) katılmıştır.

Tablo 150: Katılımcıların "Etnik gruplar evde Yunanca konuşmalıdırlar" Değişkenine Ait Dağılımı

Etnik gruplar Yunanca konuşmalıdırlar		Katılmıyorum	Ortada	Katılıyorum	**Toplam**
Kadın	f	128	48	30	206
	%	62,1%	23,3%	14,6%	100,0%
Erkek	f	117	39	34	190
	%	61,6%	20,5%	17,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**245**	**87**	**64**	**396**
	%	**61,9%**	**22,0%**	**16,2%**	**100,0%**
18 - 30	f	95	46	26	167
	%	56,9%	27,5%	15,6%	100,0%
31 - 40	f	94	29	20	143
	%	65,7%	20,3%	14,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	56	12	18	86
	%	65,1%	14,0%	20,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**245**	**87**	**64**	**396**
	%	**61,9%**	**22,0%**	**16,2%**	**100,0%**
Türk	f	190	61	49	300
	%	63,3%	20,3%	16,3%	100,0%
Yunan	f	5	2	0	7
	%	71,4%	28,6%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	50	24	14	88
	%	56,8%	27,3%	15,9%	100,0%

Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**245**	**87**	**64**	**396**
	%	**61,9%**	**22,0%**	**16,2%**	**100,0%**

Tablo 150'de katılımcıların % 61,9 oranında, etnik grupların evde Yunanca konuşmasına katılmadıklarını belirtmiştir. Kadınların % 62,1'i, erkeklerin % 61,6'sı, 18 - 30 yaş grubunun % 56,9'u, 31 - 40 yaş grubunun % 65,7'si, 41 yaş ve üzeri katılımcıların % 65,1'i, kendini Türk kültür grubuna ait hissedenlerin % 63,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 56,8'i, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 kişiden 5'i (% 71,4) yine etnik grupların evde Yunanca konuşması gerektiğine katılmadıklarını ifade etmiştir. Burada dikkat çeken 18 - 30 yaş grubu ile Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerde daha fazla olmak üzere tüm gruplardaki katılımcıların % 22 oranında ortada seçeneğine evrilmesidir.

5.1.8. Katılımcıların Farklı Kişilerle Dil Kullanımına İlişkin Bulgular

Anketimizin son bölümünde, Batı Trakya Türkleri'nin Yunan dili ile Türk diline karşı tercihlerini tespit etmek amacıyla katılımcılara Yunanca - Türkçe dil kullanımlarına ilişkin sorular sorulmuştur.

Katılımcılara aile bireylerinden başlamak üzere, yakın çevreleri ile çeşitli ortamlarda iletişim kurarken hangi dili tercih ettiklerinin yanı sıra, bu kişilerin katılımcı ile iletişim kurarken hangi dili tercih ettikleri de sorulmuştur.

Katılımcıların, yakın ve uzak çevrelerindeki farklı kişilerle konuşurken Türkçe ve Yunanca arasında hangi dili ne kadar kullandıkları sorusuna verdikleri yanıtlarla, aşağıdaki bulgulara erişilmiştir.

Tablolar dikkatlice incelendiğinde, katılımcıların farklı kişilerle dil kullanımları ile cinsiyetleri, yaşları ve kendilerini ait hissettikleri kültürel grup arasında anlamlı bir değişken görülmemektedir.

Tablolardaki bulgulara göre araştırma grubundaki kişilerin farklı kişilere yönelik dil tercihlerini neredeyse tamamen Türkçeden yana kullandıkları anlaşılmaktadır.

Cinsiyet açısından kadın ve erkek katılımcılar arasında dil tercihlerinde anlamlı bir fark gözlemlenmezken, yaş grupları açısından bakıldığında ise 18 - 30 yaş grubunda çok az bir oranda da olsa, anne, baba ve kardeşler gibi aile içi gerçekleştirilen konuşmaların dışında Türk arkadaşlar ve Türk - Yunan karışık etnik yapıya ait kişilerin bulunduğu kahvehane gibi sosyal ortamlarda gerçekleştirilen konuşmalarda tercih edilen dil seçeneğinin "Her iki dilde eşit derecede" seçeneğine doğru bir tercih evrilmesi olduğu görülmektedir.

Katılımcının kendisini ait olduğunu hissettiği kültürel grup açısınan bakıldığın ise, kendisini Türk kültürüne ait hissedenlerin buna paralel olarak yakın ve uzak çavresi ile iletişim kurarken Türk dilini tercih ettiği, Türk ve Yunan her iki kültürel gruba ait hissedenlerin büyük çoğunluğunun Türkçeyi tercih ederken "Her iki dilde eşit derecede" seçeneğine doğru yine çok az bir meğil göterdikleri anlaşılmaktadır, Yunan kültürüne ait olduğunu hissedenlerin de yine çoğunun dil tercihinin Türkçe yönünde olduğu gözlenmiştir.

Aile içinde anne, baba, kardeşler ile gerçekleştirilen konuşmalarda her zaman Türkçenin tercih edilmesi ana dilin sürdürümü açısından önemlidir. Benzer şekilde, aile dışı ortamlar bağlamında, mahallede ya da mahallede olmayan Türk arkadaşlarla ve tanıdıklarla konuşurken ve kahvehane ve camii gibi sosyal ortamlarda her zaman Türkçenin tercih edilmesi, Türkçenin sürdürümünde yine önemli bir etkendir.

"Aşağıdaki kişilerle genellikle hangi dilde konuşursunuz?" sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar aşağıdaki tablolarda cinsiyet, yaş aralıkları ve kendini ait hissettiği kültürel grup seçimine göre gruplandırılmıştır.

5.1.8.1. Katılımcıların Farklı Kişilerle Dil Kullanımına İlişkin Bulgulara Ait Dağılımlar

Aşağıdaki kişilerle genellikle hangi dilde konuşursunuz?

Tablo 151: Katılımcıların Babalarıyla Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Babanızla?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	3	13	190	206
	%	1,5%	6,3%	92,2%	100,0%
Erkek	f	4	11	175	190
	%	2,1%	5,8%	92,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**7**	**24**	**365**	**396**
	%	**1,8%**	**6,1%**	**92,2%**	**100,0%**
18 - 30	f	7	15	145	167
	%	4,2%	9,0%	86,8%	100,0%
31 - 40	f	0	7	136	143
	%	0,0%	4,9%	95,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	2	84	86
	%	0,0%	2,3%	97,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**7**	**24**	**365**	**396**
	%	**1,8%**	**6,1%**	**92,2%**	**100,0%**
Türk	f	2	6	292	300
	%	0,7%	2,0%	97,3%	100,0%
Yunan	f	1	2	4	7
	%	14,3%	28,6%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	4	16	68	88
	%	4,5%	18,2%	77,3%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**7**	**24**	**365**	**396**
	%	**1,8%**	**6,1%**	**92,2%**	**100,0%**

Tablo 151'e göre, 396 katılımcının % 92,2'si "Babanızla" seçeneğinde "Türkçe"yi işaretlemiştir. Kadınların % 92,2' si, erkeklerin % 92,1' i babalarıyla konuşurken Türk dilini tercih ettiklerini belirtmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 86,8'i, 31 - 40 yaş grubu katılımcıların % 95,1'i, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların ise %97, 7' si babalarıyla Türkçe konuştuklarını işaretlemiştirler. 396 katılımcıdan, kendisini Türk

kültürüne ait hissettiğini belirten 300 katılımcının % 97,3' ü paralel olarak baba ile konuşulan dilde Türkçe seçeneğini işaretlerken, kendilerini Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hisseden katılımcıların da% 77, 3' ü babalarıyla konuşurken tercih ettikleri dili Türkçe olarak belirtmişlerdir. Öte yandan, kendilerinin Yunan kültürüne ait olarak hisseden 7 katılımcının 4'ü (% 57,1) de baba ile konuşurken kullandıkları dile, Türkçe seçeneğini işaretlemiştirler.

Tablo 152: Katılımcıların Anneleriyle Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Annenizle?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	1	7	198	206
	%	0,5%	3,4%	96,1%	100,0%
Erkek	f	1	11	178	190
	%	0,5%	5,8%	93,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**18**	**376**	**396**
	%	**0,5%**	**4,5%**	**94,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	2	12	153	167
	%	1,2%	7,2%	91,6%	100,0%
31 - 40	f	0	5	138	143
	%	0,0%	3,5%	96,5%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	1	85	86
	%	0,0%	1,2%	98,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**18**	**376**	**396**
	%	**0,5%**	**4,5%**	**94,9%**	**100,0%**
Türk	f	0	4	296	300
	%	0,0%	1,3%	98,7%	100,0%
Yunan	f	0	3	4	7
	%	0,0%	42,9%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	2	11	75	88
	%	2,3%	12,5%	85,2%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**18**	**376**	**396**
	%	**0,5%**	**4,5%**	**94,9%**	**100,0%**

Tablo 152'de, 396 katılımcının % 94,9'u "Annenizle" seçeneğinde "Türkçe"yi işaretlemiştir. Kadınların % 96,1' i, erkeklerin % 93,7' i anneleriyle konuşurken Türk dilini tercih ettiklerini belirtmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 91,6' sı, 31 - 40

yaş grubu katılımcıların % 96,5'i, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların ise %98, 8' i anneleriyle Türkçe konuştuklarını işaretlemiştirler. 396 katılımcıdan, kendisini Türk kültürüne ait hissettiğini belirten 300 katılımcının % 98,7' si paralel olarak anne ile konuşulan dilde Türkçe seçeneğini işaretlerken, kendilerini Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hisseden katılımcıların da % 85, 2' si anneleriyle konuşurken tercih ettikleri dili Türkçe olarak belirtmişlerdir. Öte yandan, kendilerinin Yunan kültürüne ait olarak hisseden 7 katılımcının 4'ü (% 57,1) de anne ile konuşurken kullandıkları dile, Türkçe seçeneğini işaretlemiştirler.

Tablo 153: Katılımcıların Kardeşleriyle Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Kardeşlerinizle?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	0	15	191	206
	%	0,0%	7,3%	92,7%	100,0%
Erkek	f	2	13	175	190
	%	1,1%	6,8%	92,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**28**	**366**	**396**
	%	**0,5%**	**7,1%**	**92,4%**	**100,0%**
18 - 30	f	2	17	148	167
	%	1,2%	10,2%	88,6%	100,0%
31 - 40	f	0	8	135	143
	%	0,0%	5,6%	94,4%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	3	83	86
	%	0,0%	3,5%	96,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**28**	**366**	**396**
	%	**0,5%**	**7,1%**	**92,4%**	**100,0%**
Türk	f	0	12	288	300
	%	0,0%	4,0%	96,0%	100,0%
Yunan	f	1	0	6	7
	%	14,3%	0,0%	85,7%	100,0%
Türk ve Yunan	f	1	16	71	88
	%	1,1%	18,2%	80,7%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**28**	**366**	**396**
	%	**0,5%**	**7,1%**	**92,4%**	**100,0%**

Tablo 153'e göre, 396 katılımcının % 92,4'ü "Kardeşlerinizle" seçeneğinde "Türkçe"yi işaretlemiştir. Kadınların % 92,7' si, erkeklerin % 92,1' i kardeşleriyle konuşurken Türk dilini tercih ettiklerini belirtmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 88,6' sı, 31 - 40 yaş grubu katılımcıların % 94,4'ü, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların ise %96, 5' i kardeşleriyle Türkçe konuştuklarını işaretlemiştirler. 396 katılımcıdan, kendisini Türk kültürüne ait hissettiğini belirten 300 katılımcının % 96,0' sı kardeşler ile konuşulan dilde Türkçe seçeneğini işaretlerken, kendilerini Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hisseden katılımcıların da % 80, 7' si kardeşleriyle konuşurken tercih ettikleri dili Türkçe olarak belirtmişlerdir. Öte yandan, kendilerinin Yunan kültürüne ait olarak hisseden 7 katılımcının 6'sı (% 85,7) da kardeşler ile konuşurken kullandıkları dile, Türkçe seçeneğini işaretlemiştirler.

Tablo 154: Katılımcıların Türk Arkadaşlarıyla Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Türk arkadaşlarınızla?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	0	7	199	206
	%	0,0%	3,4%	96,6%	100,0%
Erkek	f	2	9	179	190
	%	1,1%	4,7%	94,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**16**	**378**	**396**
	%	**0,5%**	**4,0%**	**95,5%**	**100,0%**
18 - 30	f	2	10	155	167
	%	1,2%	6,0%	92,8%	100,0%
31 - 40	f	0	4	139	143
	%	0,0%	2,8%	97,2%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	2	84	86
	%	0,0%	2,3%	97,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**16**	**378**	**396**
	%	**0,5%**	**4,0%**	**95,5%**	**100,0%**
Türk	f	0	6	294	300
	%	0,0%	2,0%	98,0%	100,0%
Yunan	f	0	1	6	7
	%	0,0%	14,3%	85,7%	100,0%
Türk ve Yunan	f	2	9	77	88
	%	2,3%	10,2%	87,5%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1

	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**16**	**378**	**396**
	%	**0,5%**	**4,0%**	**95,5%**	**100,0%**

Tablo 154'te, "Türk arkadaşlarınızla" seçeneğinde 396 katılımcının % 95,5'i "Türkçe"yi işaretlemiştir. Kadınların % 96,6' sı, erkeklerin % 94,2' si Türk arkadaşlarıyla konuşurken Türk dilini tercih ettiklerini belirtmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 92,8 'i, 31 - 40 yaş grubu katılımcıların % 97,2'si, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların ise % 97, 7' si Türk arkadaşlarıyla Türkçe konuştuklarını işaretlemiştirler. 396 katılımcıdan, kendisini Türk kültürüne ait hissettiğini belirten 300 katılımcının % 98,0' i Türk arkadaşlarıyla Türkçe konuştuklarını işaretlerken, kendilerini Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hisseden katılımcıların da % 87, 5' i Türk arkadaşlarıyla konuşurken tercih ettikleri dili Türkçe olarak belirtmişlerdir. Öte yandan, kendilerinin Yunan kültürüne ait olarak hisseden 7 katılımcının 6'sı (% 85,7) da Türk arkadaşları ile konuşurken kullandıkları dile, Türkçe seçeneğini işaretlemiştirler.

Tablo 155: Katılımcıların Mahalledeki Türk Arkadaşlarıyla Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Mahalledeki Türk arkadaşlarla?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	0	9	197	206
	%	0,0%	4,4%	95,6%	100,0%
Erkek	f	3	10	177	190
	%	1,6%	5,3%	93,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**3**	**19**	**374**	**396**
	%	**0,8%**	**4,8%**	**94,4%**	**100,0%**
18 - 30	f	3	10	154	167
	%	1,8%	6,0%	92,2%	100,0%
31 - 40	f	0	7	136	143
	%	0,0%	4,9%	95,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	2	84	86
	%	0,0%	2,3%	97,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**3**	**19**	**374**	**396**
	%	**0,8%**	**4,8%**	**94,4%**	**100,0%**
Türk	f	0	9	291	300
	%	0,0%	3,0%	97,0%	100,0%

Yunan	f	1	2	4	7
	%	14,3%	28,6%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	2	8	78	88
	%	2,3%	9,1%	88,6%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**3**	**19**	**374**	**396**
	%	**0,8%**	**4,8%**	**94,4%**	**100,0%**

Tablo 155'e göre, "Mahalledeki Türk arkadaşlarınızla" seçeneğinde 396 katılımcının % 94,4'ü "Türkçe"yi işaretlemiştir. Kadınların % 95,6' sı, erkeklerin % 93,2' si mahalledeki Türk arkadaşlarıyla konuşurken Türk dilini tercih ettiklerini belirtmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 92,2 'si, 31 - 40 yaş grubu katılımcıların % 95,1'i, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların ise % 97, 7' si mahalledeki Türk arkadaşlarıyla Türkçe konuştuklarını işaretlemiştirler. 396 katılımcıdan, kendisini Türk kültürüne ait hissettiğini belirten 300 katılımcının % 97,0' si mahalledeki Türk arkadaşlarıyla Türkçe konuştuklarını işaretlerken, kendilerini Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hisseden katılımcıların da % 88, 6' sı mahalledeki Türk arkadaşlarıyla konuşurken tercih ettikleri dili Türkçe olarak belirtmişlerdir. Öte yandan, kendilerinin Yunan kültürüne ait olarak hisseden 7 katılımcının 4'ü (% 57,1) de yine mahalledeki Türk arkadaşları ile konuşurken kullandıkları dile, Türkçe seçeneğini işaretlemiştirler.

Tablo 156: Katılımcıların Türk İşyerlerinde Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Türk işyerlerinde?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	1	3	202	206
	%	0,5%	1,5%	98,1%	100,0%
Erkek	f	1	8	181	190
	%	0,5%	4,2%	95,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**11**	**383**	**396**
	%	**0,5%**	**2,8%**	**96,7%**	**100,0%**
18 - 30	f	2	7	158	167
	%	1,2%	4,2%	94,6%	100,0%
31 - 40	f	0	4	139	143
	%	0,0%	2,8%	97,2%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	0	86	86

	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**11**	**383**	**396**
	%	**0,5%**	**2,8%**	**96,7%**	**100,0%**
Türk	f	0	5	295	300
	%	0,0%	1,7%	98,3%	100,0%
Yunan	f	0	1	6	7
	%	0,0%	14,3%	85,7%	100,0%
Türk ve Yunan	f	2	5	81	88
	%	2,3%	5,7%	92,0%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**11**	**383**	**396**
	%	**0,5%**	**2,8%**	**96,7%**	**100,0%**

Tablo 156'ya göre, "Türk işyerlerinde?" seçeneğinde 396 katılımcının % 96,7'si "Türkçe"yi işaretlemiştir. Kadınların % 98,1' i, erkeklerin % 95,3' ü Türk işyerlerinde konuşurken Türk dilini tercih ettiklerini belirtmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 94,6 'sı, 31 - 40 yaş grubu katılımcıların % 97,2'si, 41 ve üzeri yaş grubundaki 86 katılımcının ise % 100' ü Türk işyerlerinde Türkçe konuştuklarını işaretlemiştirler. 396 katılımcıdan, kendisini Türk kültürüne ait hissettiğini belirten 300 katılımcının % 98,3'ü Türk işyerlerinde Türkçe konuştuklarını işaretlerken, kendilerini Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hisseden katılımcıların da % 92, 0' si Türk işyerlerinde konuşurken tercih ettikleri dili Türkçe olarak belirtmişlerdir. Öte yandan, kendilerinin Yunan kültürüne ait olarak hisseden 7 katılımcının 6'sı (% 85,7) Türk işyerlerinde konuşurken kullandıkları dile, Türkçe seçeneğini işaretlemişlerdir.

Tablo 157: Katılımcıların Kahvehanede Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Kahvehanede?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	2	17	187	206
	%	1,0%	8,3%	90,8%	100,0%
Erkek	f	2	17	171	190
	%	1,1%	8,9%	90,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**4**	**34**	**358**	**396**
	%	**1,0%**	**8,6%**	**90,4%**	**100,0%**
18 - 30	f	2	17	148	167
	%	1,2%	10,2%	88,6%	100,0%

31 - 40	f	2	14	127	143
	%	1,4%	9,8%	88,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	3	83	86
	%	0,0%	3,5%	96,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**4**	**34**	**358**	**396**
	%	**1,0%**	**8,6%**	**90,4%**	**100,0%**
Türk	f	2	17	281	300
	%	0,7%	5,7%	93,7%	100,0%
Yunan	f	1	0	6	7
	%	14,3%	0,0%	85,7%	100,0%
Türk ve Yunan	f	1	17	70	88
	%	1,1%	19,3%	79,5%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**4**	**34**	**358**	**396**
	%	**1,0%**	**8,6%**	**90,4%**	**100,0%**

Tablo 157'ye göre, "Kahvehanede?" seçeneğinde 396 katılımcının % 90,4'ü "Türkçe"yi işaretlemiştir. Kadınların % 90,8' i, erkeklerin % 90,0' ı kahvehanede konuşurken Türk dilini tercih ettiklerini belirtmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 88,6 'sı, 31 - 40 yaş grubu katılımcıların % 88,8'i, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcının ise % 96,5' i kahvehanede Türkçe konuştuklarını işaretlemiştirler. 396 katılımcıdan, kendisini Türk kültürüne ait hissettiğini belirten 300 katılımcının % 93,7'si kahvehanede Türkçe konuştuklarını işaretlerken, kendilerini Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hisseden katılımcıların da % 79, 5' i kahvehanede konuşurken tercih ettikleri dili Türkçe olarak belirtmişlerdir. Öte yandan, kendilerinin Yunan kültürüne ait olarak hisseden 7 katılımcının 6'sı (% 85,7) kahvehanede konuşurken kullandıkları dile, Türkçe seçeneğini işaretlemiştirler.

Tablo 158: Katılımcıların Camide Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Camide?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	0	3	203	206
	%	0,0%	1,5%	98,5%	100,0%
Erkek	f	1	5	184	190
	%	0,5%	2,6%	96,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**1**	**8**	**387**	**396**

	%	**0,3%**	**2,0%**	**97,7%**	**100,0%**
18 - 30	f	1	7	159	167
	%	0,6%	4,2%	95,2%	100,0%
31 - 40	f	0	1	142	143
	%	0,0%	0,7%	99,3%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	0	86	86
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**1**	**8**	**387**	**396**
	%	**0,3%**	**2,0%**	**97,7%**	**100,0%**
Türk	f	1	1	298	300
	%	0,3%	0,3%	99,3%	100,0%
Yunan	f	0	3	4	7
	%	0,0%	42,9%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	0	4	84	88
	%	0,0%	4,5%	95,5%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**1**	**8**	**387**	**396**
	%	**0,3%**	**2,0%**	**97,7%**	**100,0%**

Tablo 158'e göre, "Camide?" seçeneğinde 396 katılımcının % 97,7'si "Türkçe"yi işaretlemiştir. Kadınların % 98,5' i, erkeklerin % 96,8' i camide konuşurken Türk dilini tercih ettiklerini belirtmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 95,2 'si, 31 - 40 yaş grubu katılımcıların % 99,3'ü, 41 ve üzeri yaş grubundaki 86 katılımcının ise % 100'ü camide Türkçe konuştuklarını işaretlemiştirler. 396 katılımcıdan, kendisini Türk kültürüne ait hissettiğini belirten 300 katılımcının % 99,3'ü camide Türkçe konuştuklarını işaretlerken, kendilerini Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hisseden katılımcıların da % 95, 5' i camide konuşurken tercih ettikleri dili Türkçe olarak belirtmişlerdir. Öte yandan, kendilerinin Yunan kültürüne ait olarak hisseden 7 katılımcının 4'ü (% 57,1) camide konuşurken kullandıkları dile, Türkçe seçeneğini işaretlemiştirler.

Tablo 159: Katılımcıların Telefonda Türk Tanıdıklarla Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Telefonda Türk tanıdıklarla?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	1	5	200	206
	%	0,5%	2,4%	97,1%	100,0%
Erkek	f	3	12	175	190
	%	1,6%	6,3%	92,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**4**	**17**	**375**	**396**
	%	**1,0%**	**4,3%**	**94,7%**	**100,0%**
18 - 30	f	4	13	150	167
	%	2,4%	7,8%	89,8%	100,0%
31 - 40	f	0	4	139	143
	%	0,0%	2,8%	97,2%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	0	86	86
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**4**	**17**	**375**	**396**
	%	**1,0%**	**4,3%**	**94,7%**	**100,0%**
Türk	f	0	7	293	300
	%	0,0%	2,3%	97,7%	100,0%
Yunan	f	3	0	4	7
	%	42,9%	0,0%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	1	10	77	88
	%	1,1%	11,4%	87,5%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**4**	**17**	**375**	**396**
	%	**1,0%**	**4,3%**	**94,7%**	**100,0%**

Tablo 159'a göre, "Telefonda Türk tanıdıklarla?" seçeneğinde 396 katılımcının % 94,7'si "Türkçe"yi işaretlemiştir. Kadınların % 97,1' i, erkeklerin % 92,1' i telefonda Türk tanıdıklarla konuşurken Türk dilini tercih ettiklerini belirtmiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 89,8 'i, 31 - 40 yaş grubu katılımcıların % 97,2' si, 41 ve üzeri yaş grubundaki 86 katılımcının ise % 100'ü telefonda Türk tandıklarla Türkçe konuştuklarını işaretlemiştirler. 396 katılımcıdan, kendisini Türk kültürüne ait hissettiğini belirten 300 katılımcının % 97,7' si telefonda Türk tanıdıklarla Türkçe

konuştuklarını işaretlerken, kendilerini Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hisseden katılımcıların da % 87, 5' i telefonda Türk tandıklarla konuşurken tercih ettikleri dili Türkçe olarak belirtmişlerdir. Öte yandan, kendilerinin Yunan kültürüne ait olarak hisseden 7 katılımcının 4'ü (% 57,1) telefonda Türk tanıdıklarla konuşurken kullandıkları dile, Türkçe seçeneğini işaretlemiştirler.

5.1.9. Farklı Kişilerin Katılımcılarla Kullandıkları Dile İlişkin Bulgular

Bireylerin çevrelerindeki kişilerle konuşurken tercih ettikleri dilin belirlenmesinin yanında, kişilerin bireyle gerçekleştirdikleri konuşmalarda hangi dili tercih ettiklerini belirlemek de egemen dilin hakimiyeti altında azınlık olan anadilin kullanım sürecini anlayabilmek açısından önemlidir. Bu açıdan katılımcılara "Kişiler size konuşurken hangi dilde konuşuyorlar?" sorusu yöneltilmiş ve verdikleri yanıtların cinsiyet, yaş grubu ve ait olunduğunu hissedilen kültürel gruba göre dağılımı aşağıdaki gibi oluşmuştur.

Tablolarda, "her zaman Yunanca" ve "çoğunlukla Yunanca" hücreleri ile "her zaman Türkçe" ve "çoğunlukla Türkçe" hücreleri birleştirilmiştir.

Elde edilen bulguların bir önceki sorunun bulguları ile uyumlu olduğu anlaşılmaktadır. "Aşağıdaki kişiler size konuşurken hangi dilde konuşuyorlar?" sorusuna verilen cevaplardan, ebeveynlerin çocukları ile konuşurken her zaman Türkçeyi tercih ettikleri tespit edilmiştir. Aynı şekilde kardeşler arasındaki konuşmalarda da tercih edilen dilin yine her zaman Türkçe olması aile içindeki tekdilli yapıyı ortaya çıkarmaktadır.

Arkadaşlar arasında yapılan konuşmalarda, Yunanların da olduğu düşünülerek, iki dilin eşit kullanımında nispeten görülen artış dikkat çekmektetir. Cinsiyet açısından bakıldığında kadın ile erkek katılımcılar arasında yakın ve uzak çevrelerinden kişilerle kullanırken tercih ettikleri dilde anlamlı bir fark görülmemektedir. Yaş grupları açısından ise 18 - 30 yaş grubunda, bireylerin aile dışı bağlamlarda ikinci dil olan Yunancayı kullanma eğiliminin genç nüfus olarak adlandıracağıız bu grupta az da olsa arttığı gözlenmiştir. Katılımcıların kendilerini ait hissettikleri kültürel grup açısından

bakıldığında da, Yunanca'nın yine genel olarak katılımcılarla iletişim kurmada yakın ve uzak çevreleri tarafından tercih edilmeyen bir dil olduğu saptanmıştır.

Bulgular, Türklerin birbirleri arasında kurdukları iletişimlerde Türkçenin genel bir iletişim dili olduğunu göstermektedir.

5.1.9.1. Farklı Kişilerin Katılımcılara Karşı Dil Kullanımlarına İlişkin Bulgulara Ait Dağılımlar

Aşağıdaki kişiler size konuşurken hangi dilde konuşuyorlar?

Tablo 160: Katılımcılarla Konuşurken Babalarının Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Baba?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	3	10	193	206
	%	1,5%	4,9%	93,7%	100,0%
Erkek	f	1	11	178	190
	%	0,5%	5,8%	93,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**4**	**21**	**371**	**396**
	%	**1,0%**	**5,3%**	**93,7%**	**100,0%**
18 - 30	f	4	14	149	167
	%	2,4%	8,4%	89,2%	100,0%
31 - 40	f	0	7	136	143
	%	0,0%	4,9%	95,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	0	86	86
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**4**	**21**	**371**	**396**
	%	**1,0%**	**5,3%**	**93,7%**	**100,0%**
Türk	f	0	6	294	300
	%	0,0%	2,0%	98,0%	100,0%
Yunan	f	0	3	4	7
	%	0,0%	42,9%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	4	12	72	88
	%	4,5%	13,6%	81,8%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**4**	**21**	**371**	**396**
	%	**1,0%**	**5,3%**	**93,7%**	**100,0%**

Tablo 160'a göre, 396 katılımcının % 93,7'si babalarının kendileriyle konuşurken "Türkçe"yi kullandığını belirtmiş, yine kadınların % 93,7'si erkeklerin de % 93,7'si aynı şekilde babalarıyla iletişim dillerinin "Türkçe" olduğunu işaretlemiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 89,2 'i, 31 - 40 yaş grubu katılımcıların % 95,1' i, 41 ve üzeri yaş grubundaki 86 katılımcının ise % 100'ü babalarının kendileriyle "Türk" dilinde konuştuğunu işaretlemiştirler. 396 katılımcıdan, kendisini Türk kültürüne ait hissettiğini belirten 300 katılımcının % 98,0' i babalarının kendileriyel "Türkçe" konuştuğunu işaretlerken, kendilerini Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hisseden katılımcıların da % 81, 8' i babalarının kendileriyle Türk dilinde konuştuğunu belirtmiştir. Öte yandan, kendilerinin Yunan kültürüne ait olarak hisseden 7 katılımcının 4'ü (% 57,1) de yine babalarının kendileriyle Türkçe konuştuğu seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 161: Katılımcılarla Konuşurken Annelerinin Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Anne?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	1	6	199	206
	%	0,5%	2,9%	96,6%	100,0%
Erkek	f	1	9	180	190
	%	0,5%	4,7%	94,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**15**	**379**	**396**
	%	**0,5%**	**3,8%**	**95,7%**	**100,0%**
18 - 30	f	2	10	155	167
	%	1,2%	6,0%	92,8%	100,0%
31 - 40	f	0	5	138	143
	%	0,0%	3,5%	96,5%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	0	86	86
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**15**	**379**	**396**
	%	**0,5%**	**3,8%**	**95,7%**	**100,0%**
Türk	f	1	4	295	300
	%	0,3%	1,3%	98,3%	100,0%
Yunan	f	0	3	4	7
	%	0,0%	42,9%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	1	8	79	88
	%	1,1%	9,1%	89,8%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%

Genel Toplam	**f**	**2**	**15**	**379**	**396**
	%	**0,5%**	**3,8%**	**95,7%**	**100,0%**

Tablo 161'e göre, 396 katılımcının % 95,7'si annelerinin kendileriyle konuşurken "Türkçe"yi kullandığını belirtmiş, yine kadınların % 96,6'sı erkeklerin de % 94,7'si aynı şekilde anneleriyle iletişim dillerinin "Türkçe" olduğunu işaretlemiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 92,8 'i, 31 - 40 yaş grubu katılımcıların % 96,5' i, 41 ve üzeri yaş grubundaki 86 katılımcının ise % 100'ü annelerinin kendileriyle "Türk" dilinde konuştuğunu işaretlemiştirler. 396 katılımcıdan, kendisini Türk kültürüne ait hissettiğini belirten 300 katılımcının % 98,3' ü annelerinin kendileriyel "Türkçe" konuştuğunu işaretlerken, kendilerini Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hisseden katılımcıların da % 89, 8' i annelerinin kendileriyle Türk dilinde konuştuğunu belirtmiştir. Öte yandan, kendilerinin Yunan kültürüne ait olarak hisseden 7 katılımcının 4'ü (% 57,1) de yine annelerinin kendileriyle Türkçe konuştuğu seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 162: Katılımcılarla Konuşurken Kardeşlerinin Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Kardeşler?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	1	10	195	206
	%	0,5%	4,9%	94,7%	100,0%
Erkek	f	1	12	177	190
	%	0,5%	6,3%	93,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**22**	**372**	**396**
	%	**0,5%**	**5,6%**	**93,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	2	13	152	167
	%	1,2%	7,8%	91,0%	100,0%
31 - 40	f	0	8	135	143
	%	0,0%	5,6%	94,4%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	1	85	86
	%	0,0%	1,2%	98,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**22**	**372**	**396**
	%	**0,5%**	**5,6%**	**93,9%**	**100,0%**
Türk	f	0	10	290	300
	%	0,0%	3,3%	96,7%	100,0%
Yunan	f	0	1	6	7
	%	0,0%	14,3%	85,7%	100,0%

Türk ve Yunan	f	2	11	75	88
	%	2,3%	12,5%	85,2%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**22**	**372**	**396**
	%	**0,5%**	**5,6%**	**93,9%**	**100,0%**

Tablo 162'ye göre, 396 katılımcının % 93,9'u kardeşlerinin kendileriyle konuşurken "Türkçe"yi kullandığını belirtmiş, yine kadınların % 94,7'si erkeklerin de % 93,2'si aynı şekilde kardeşleriyle iletişim dillerinin "Türkçe" olduğunu işaretlemiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 91,0 'i, 31 - 40 yaş grubu katılımcıların % 94,4' ü, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların ise % 98,8'i kardeşlerinin kendileriyle "Türk" dilinde konuştuğunu işaretlemiştirler. 396 katılımcıdan, kendisini Türk kültürüne ait hissettiğini belirten 300 katılımcının % 96,7' si kardeşlerinin kendileriyel "Türkçe" konuştuğunu işaretlerken, kendilerini Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hisseden katılımcıların da % 85, 2' si kardeşlerinin kendileriyle Türk dilinde konuştuğunu belirtmiştir. Öte yandan, kendilerinin Yunan kültürüne ait olarak hisseden 7 katılımcının 6'sı (% 85,7) da yine kardeşlerinin kendileriyle Türkçe konuştuğu seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 163: Katılımcılarla Konuşurken Arkadaşlarının Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Arkadaşlar?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	0	18	188	206
	%	0,0%	8,7%	91,3%	100,0%
Erkek	f	1	21	168	190
	%	0,5%	11,1%	88,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**1**	**39**	**356**	**396**
	%	**0,3%**	**9,8%**	**89,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	1	24	142	167
	%	0,6%	14,4%	85,0%	100,0%
31 - 40	f	0	9	134	143
	%	0,0%	6,3%	93,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	6	80	86
	%	0,0%	7,0%	93,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**1**	**39**	**356**	**396**

	%	**0,3%**	**9,8%**	**89,9%**	**100,0%**
Türk	f	0	14	286	300
	%	0,0%	4,7%	95,3%	100,0%
Yunan	f	0	1	6	7
	%	0,0%	14,3%	85,7%	100,0%
Türk ve Yunan	f	1	24	63	88
	%	1,1%	27,3%	71,6%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**1**	**39**	**356**	**396**
	%	**0,3%**	**9,8%**	**89,9%**	**100,0%**

Tablo 163'e göre, 396 katılımcının % 89,9'u arkadaşlarının kendileriyle konuşurken "Türkçe"yi kullandığını belirtmiş, yine kadınların % 91,3'ü erkeklerin de % 88,4'ü aynı şekilde arkadaşlarıyla iletişim dillerinin "Türkçe" olduğunu işaretlemiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 85,0' i, 31 - 40 yaş grubu katılımcıların % 93,7' si, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların ise % 93'ü arkadaşlarının kendileriyle "Türk" dilinde konuştuğunu işaretlemiştirler. 396 katılımcıdan, kendisini Türk kültürüne ait hissettiğini belirten 300 katılımcının % 95,3' ü arkadaşlarının kendileriyle "Türkçe" konuştuğunu işaretlerken, kendilerini Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hisseden katılımcıların da % 71, 6' sı arkadaşlarının kendileriyle Türk dilinde konuştuğunu belirtmiştir. Öte yandan, kendilerinin Yunan kültürüne ait olarak hisseden 7 katılımcının 6'sı (% 85,7) da yine arkadaşlarının kendileriyle Türkçe konuştuğu seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 164: Katılımcılarla Konuşurken Akrabalarının Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Akrabalar?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	1	10	195	206
	%	0,5%	4,9%	94,7%	100,0%
Erkek	f	1	14	175	190
	%	0,5%	7,4%	92,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**24**	**370**	**396**
	%	**0,5%**	**6,1%**	**93,4%**	**100,0%**
18 - 30	f	0	13	154	167
	%	0,0%	7,8%	92,2%	100,0%
31 - 40	f	2	7	134	143

	%	1,4%	4,9%	93,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	4	82	86
	%	0,0%	4,7%	95,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**24**	**370**	**396**
	%	**0,5%**	**6,1%**	**93,4%**	**100,0%**
Türk	f	2	9	289	300
	%	0,7%	3,0%	96,3%	100,0%
Yunan	f	0	3	4	7
	%	0,0%	42,9%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	0	12	76	88
	%	0,0%	13,6%	86,4%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**2**	**24**	**370**	**396**
	%	**0,5%**	**6,1%**	**93,4%**	**100,0%**

Tablo 164'e göre, 396 katılımcının % 93,4'ü akrabalarının kendileriyle konuşurken "Türkçe"yi kullandığını belirtmiş, yine kadınların % 94,7'si erkeklerin de % 92,1'i aynı şekilde akrabalarıyla iletişim dillerinin "Türkçe" olduğunu işaretlemiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 92,2' si, 31 - 40 yaş grubu katılımcıların % 93,7' si, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların ise % 95, 3'ü akrabalarının kendileriyle "Türk" dilinde konuştuğunu işaretlemiştirler. 396 katılımcıdan, kendisini Türk kültürüne ait hissettiğini belirten 300 katılımcının % 96,3' ü akrabalarının kendileriyle "Türkçe" konuştuğunu işaretlerken, kendilerini Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hisseden katılımcıların da % 86, 4' ü akrabalarının kendileriyle Türk dilinde konuştuğunu belirtmiştir. Öte yandan, kendilerinin Yunan kültürüne ait olarak hisseden 7 katılımcının 4'ü (% 57,1) da yine akrabalarının kendileriyle Türkçe konuştuğu seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 165: Katılımcılarla Konuşurken Türk Komşularının Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Türk komşular?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	0	4	202	206
	%	0,0%	1,9%	98,1%	100,0%
Erkek	f	1	7	182	190
	%	0,5%	3,7%	95,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**1**	**11**	**384**	**396**
	%	**0,3%**	**2,8%**	**97,0%**	**100,0%**
18 - 30	f	1	8	158	167
	%	0,6%	4,8%	94,6%	100,0%
31 - 40	f	0	2	141	143
	%	0,0%	1,4%	98,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	1	85	86
	%	0,0%	1,2%	98,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**1**	**11**	**384**	**396**
	%	**0,3%**	**2,8%**	**97,0%**	**100,0%**
Türk	f	0	3	297	300
	%	0,0%	1,0%	99,0%	100,0%
Yunan	f	0	1	6	7
	%	0,0%	14,3%	85,7%	100,0%
Türk ve Yunan	f	1	7	80	88
	%	1,1%	8,0%	90,9%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**1**	**11**	**384**	**396**
	%	**0,3%**	**2,8%**	**97,0%**	**100,0%**

Tablo 165'e göre, 396 katılımcının % 97,0'si Türk komşularının kendileriyle konuşurken "Türkçe"yi kullandığını belirtmiş, yine kadınların % 98,1'i erkeklerin de % 95,8'i aynı şekilde Türk komşularıyla iletişim dillerinin "Türkçe" olduğunu işaretlemiştir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 94,6' sı, 31 - 40 yaş grubu katılımcıların % 98,6' sı, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların ise % 98, 8'i Türk komşularının kendileriyle "Türk" dilinde konuştuğunu işaretlemiştirler. 396 katılımcıdan, kendisini Türk kültürüne ait hissettiğini belirten 300 katılımcının % 99,0' u Türk komşularının kendileriyle "Türkçe" konuştuğunu işaretlerken, kendilerini Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hisseden katılımcıların da % 90, 9' u Türk komşularının

kendileriyle Türk dilinde konuştuğunu belirtmiştir. Öte yandan, kendilerinin Yunan kültürüne ait olarak hisseden 7 katılımcının 6'sı (% 85,7) da yine Türk komşularının kendileriyle Türkçe konuştuğu seçeneğini işaretlemiştir.

5.1.10. Kişisel Etkinliklerdeki Dil Kullanımına İlişkin Bulgular

Katılımcılara aile içi ve sosyal çevrelerindeki iletişimlerini hangi dil ya da dillerle sağladıklarının yanı sıra düşünmek, rüya görmek, sayı saymak, hesap yapmak, kitap ve gazete okumak, televizyon izlemek, radyo dinlemek ve yazmak gibi kişisel etkinliklerinde hangi dili kullandıkları da sorulmuştur. Bu soruya verilen yanıtların cinsiyet, yaş grupları ve katılımcının kendini ait hissettiği kültürel gruba göre dağılımı aşağıda sunulmuştur.

Elde edilen bulgular, cinsiyet farketmeksizin kişisel etkinliklerde katılımcıların çoğunlukla Türkçe'yi kullandığını, bunun yanında, gazete, radyo, televizyon gibi kitle iletişim araçlarını kullanmada ve yazmada her iki cinsteki katılımcı grubunda da dil tercihinin iki dile doğru kaydığı gözlenmektedir.

Yaş grupları açısından bakıldığında da, özellikle 18 - 30 yaş grubunda, sosyal hayatta aktif yer alan öğrenci ve çalışan sınıftan olan katılımcılardan oluştuğu muhtemel olan bu grupta, yine kitle iletişim araçlarını kullanmada ve okuma - yazmada çoğunluk "her zaman Türkçe"den yana olsa da grup içinde "iki dili eşit derecede" tercih ettiğini söyleyenlerde artış olduğu görülmektedir.

Kendilerinin ait olduklarını hissettikleri kültür grubu açısından da yine aşağıda sıralana kişisel etkinliklerde, kendini Türk kültürüne ait hissedeler ile Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hissedenlerde, dil tercihinin Türkçe ve Yunanca her iki dile doğru evrildiği gözlenmiştir.

Elde edilen bulgular, kişisel etkinliklerde çoğunlukla Türkçe'nin kullanıldığını, bunun yanında, iki dilin eşit derecede tercih edilmesine doğru bir yönelim olduğunu göstermiştir.

5.1.10.1. Kişisel Etkinliklerdeki Dil Kullanımlarına İlişkin Bulgulara Ait Dağılımlar

Genellikle hangi dilde ...?

Tablo 166: Katılımcıların Düşünürken Kullandıkları Dile Ait Dağılım

Düşünürsünüz?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	3	15	188	206
	%	1,5%	7,3%	91,3%	100,0%
Erkek	f	4	23	163	190
	%	2,1%	12,1%	85,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**7**	**38**	**351**	**396**
	%	**1,8%**	**9,6%**	**88,6%**	**100,0%**
18 - 30	f	7	24	136	167
	%	4,2%	14,4%	81,4%	100,0%
31 - 40	f	0	12	131	143
	%	0,0%	8,4%	91,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	2	84	86
	%	0,0%	2,3%	97,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**7**	**38**	**351**	**396**
	%	**1,8%**	**9,6%**	**88,6%**	**100,0%**
Türk	f	1	17	282	300
	%	0,3%	5,7%	94,0%	100,0%
Yunan	f	2	1	4	7
	%	28,6%	14,3%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	4	20	64	88
	%	4,5%	22,7%	72,7%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**7**	**38**	**351**	**396**
	%	**1,8%**	**9,6%**	**88,6%**	**100,0%**

Tablo 166'ya göre, katılımcıların % 86,6'sı Türk dilinde düşündüklerini belirtmiş, kadınların 91, 3'ü, erkeklerin 85,8'i yine düşünce dili olarak Türkçeyi işaretlemiştir. 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 81,4'ü, 31 - 40 yaş grubundaki katılımcıların % 91,6'sı, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların ise % 97, 7'si Türkçe düşündüklerini belirtmiştir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait hisseden 300 katılımcının % 94'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hisseden katılımcıların % 72,7' si yine Türkçe

düşündüklerini, Yunan kültüren ait hisseden 7 katılımcıdan 4'ü (% 57,1) de aynı şekilde düşünce dilinin Türkçe olduğunu belirtmiştir.

Tablo 167: Katılımcıların Rüya Gördükleri Dile Ait Dağılım

Rüya görürsünüz?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	3	13	190	206
	%	1,5%	6,3%	92,2%	100,0%
Erkek	f	4	16	170	190
	%	2,1%	8,4%	89,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**7**	**29**	**360**	**396**
	%	**1,8%**	**7,3%**	**90,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	7	18	142	167
	%	4,2%	10,8%	85,0%	100,0%
31 - 40	f	0	7	136	143
	%	0,0%	4,9%	95,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	4	82	86
	%	0,0%	4,7%	95,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**7**	**29**	**360**	**396**
	%	**1,8%**	**7,3%**	**90,9%**	**100,0%**
Türk	f	0	10	290	300
	%	0,0%	3,3%	96,7%	100,0%
Yunan	f	2	1	4	7
	%	28,6%	14,3%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	5	18	65	88
	%	5,7%	20,5%	73,9%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**7**	**29**	**360**	**396**
	%	**1,8%**	**7,3%**	**90,9%**	**100,0%**

Tablo 167'ye göre, katılımcıların % 90,9'u Türk dilinde rüya gördüklerini belirtmiş, kadınların 92, 2'si, erkeklerin 89,5'i yine Türkçe rüya gördüklerini işaretlemiştir. 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 85,0'i, 31 - 40 yaş grubundaki katılımcıların % 95,1'i, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların ise % 95, 3'ü Türkçe rüya gördüklerini belirtmiştir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait hisseden 300 katılımcının % 96,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hisseden katılımcıların % 73,9'u yine

Türkçe rüya gördüklerini, Yunan kültüren ait hisseden 7 katılımcıdan 4'ü (% 57,1) de aynı şekilde rüya dilinin Türkçe olduğunu belirtmiştir.

Tablo 168: Katılımcıların Sayı Sayarken, Hesap Yaparken Kullandıkları Dile Ait Dağılım

Sayı sayar, hesap yaparsınız ?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	4	23	179	206
	%	1,9%	11,2%	86,9%	100,0%
Erkek	f	5	31	154	190
	%	2,6%	16,3%	81,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**54**	**333**	**396**
	%	**2,3%**	**13,6%**	**84,1%**	**100,0%**
18 - 30	f	9	32	126	167
	%	5,4%	19,2%	75,4%	100,0%
31 - 40	f	0	15	128	143
	%	0,0%	10,5%	89,5%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	7	79	86
	%	0,0%	8,1%	91,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**54**	**333**	**396**
	%	**2,3%**	**13,6%**	**84,1%**	**100,0%**
Türk	f	0	24	276	300
	%	0,0%	8,0%	92,0%	100,0%
Yunan	f	2	1	4	7
	%	28,6%	14,3%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	7	29	52	88
	%	8,0%	33,0%	59,1%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**54**	**333**	**396**
	%	**2,3%**	**13,6%**	**84,1%**	**100,0%**

Tablo 168'e göre, katılımcıların % 84,1'i sayı sayarken ve hesap yaparken Türkçeyi tercih ederken, kadınların 86, 9'u, erkeklerin 81,1'i yine Türk dilini kullandıklarını belirtmişlerdir. 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 75,4'ü, 31 - 40 yaş grubundaki katılımcıların % 89,5'i, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların ise % 91, 9'u Türkçeyi işaretlemiştir . Kendilerini Türk kültür grubuna ait hisseden 300 katılımcının % 92,0'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hisseden katılımcıların % 59,1'i yine sayı

sayarken ve hesap yaparken Türkçeyi kullandıklarını, Yunan kültüren ait hisseden 7 katılımcıdan 4'ü (% 57,1) de aynı şekilde Türkçeyi tercih ettiğini belirtmiştir.

Tablo 169: Katılımcıların Kitap Okurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Kitap okursunuz?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	4	40	162	206
	%	1,9%	19,4%	78,6%	100,0%
Erkek	f	8	49	133	190
	%	4,2%	25,8%	70,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**12**	**89**	**295**	**396**
	%	**3,0%**	**22,5%**	**74,5%**	**100,0%**
18 - 30	f	11	46	110	167
	%	6,6%	27,5%	65,9%	100,0%
31 - 40	f	1	27	115	143
	%	0,7%	18,9%	80,4%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	16	70	86
	%	0,0%	18,6%	81,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**12**	**89**	**295**	**396**
	%	**3,0%**	**22,5%**	**74,5%**	**100,0%**
Türk	f	1	58	241	300
	%	0,3%	19,3%	80,3%	100,0%
Yunan	f	2	2	3	7
	%	28,6%	28,6%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	9	29	50	88
	%	10,2%	33,0%	56,8%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**12**	**89**	**295**	**396**
	%	**3,0%**	**22,5%**	**74,5%**	**100,0%**

Tablo 169'a göre, katılımcıların % 74,5'i kitap okurken Türkçeyi tercih ettiklerini, kadınların 78,6'sı, erkeklerin % 70'i yine Türk dilini kullandıklarını belirtmişlerdir. 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 65,9'u, 31 - 40 yaş grubundaki katılımcıların % 80,4'ü, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların ise % 81, 4'ü Türkçeyi işaretlemiştir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait hisseden 300 katılımcının % 80,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hisseden katılımcıların % 56,8'i kitap okurken Türkçeyi

tercih ettiklerini, Yunan kültüren ait hisseden 7 katılımcıdan 3'ü (% 42,9) de aynı şekilde Türkçeyi tercih ettiğini belirtmiştir.

Bu tablodaki veriler incelendiğinde katılımcıların kitap okurken ki dil tercihlerinde Türkçe ilk sırada yer almakla birlikte, cinsiyet, yaş grupları ve ait olunduğu hissedilen kültür grupları açısından bakıldığında hemen her gruptaki katılımcıların dil tercihlerinde Türkçe ve Yunanca her iki dilde de seçeneğine bir evrilme olduğu gözlenmektedir. Benzer eğilimlere, aşağıdaki "gazete - dergi okurken", "televizyon izlerken", "radyo dinlerken" ve "yazarken" seçeneklerinin değerlendirilmesinde de görülmektedir.

Tablo 170: Katılımcıların Gazete - Dergi Okurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Gazete - dergi okursunuz?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	4	64	138	206
	%	1,9%	31,1%	67,0%	100,0%
Erkek	f	9	76	105	190
	%	4,7%	40,0%	55,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**13**	**140**	**243**	**396**
	%	**3,3%**	**35,4%**	**61,4%**	**100,0%**
18 - 30	f	11	65	91	167
	%	6,6%	38,9%	54,5%	100,0%
31 - 40	f	2	43	98	143
	%	1,4%	30,1%	68,5%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	32	54	86
	%	0,0%	37,2%	62,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**13**	**140**	**243**	**396**
	%	**3,3%**	**35,4%**	**61,4%**	**100,0%**
Türk	f	3	96	201	300
	%	1,0%	32,0%	67,0%	100,0%
Yunan	f	2	2	3	7
	%	28,6%	28,6%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	8	42	38	88
	%	9,1%	47,7%	43,2%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**13**	**140**	**243**	**396**
	%	**3,3%**	**35,4%**	**61,4%**	**100,0%**

Tablo 170'e göre, katılımcıların % 61,4'ü Türkçe gazete - dergi okuduklarını, % 35,4'ü ise Türkçe ve Yunanca her iki dilde de okuma yaptıklarını belirtmiştir. Bu bölümde özellikle, katılımcıların cinsiyet, yaş gruparı ve ait olduklarını hissettikleri kültür grubu açısından bakıldığında, her iki dilin kullanımına doğru bir yönelimde oldukları gözlenmektedir.

Kadınların 67,0'si, erkeklerin % 55,3'ü kitap gazete - dergi okurken Türk dilini kullandıklarını belirtmişlerdir. 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 54,5'i, 31 - 40 yaş grubundaki katılımcıların % 68,5'i, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların ise % 62,8'i Türkçeyi işaretlemiştir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait hisseden 300 katılımcının % 67,0'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hisseden katılımcıların % 43, 2'si Türkçeyi, % 47,7'si ise her iki dilde de gazete - dergi okuduklarını, Yunan kültüren ait hisseden 7 katılımcıdan 3'ü (% 42,9) de aynı şekilde Türkçeyi tercih ettiğini belirtmiştir.

Tablo 171: Katılımcıların Televizyon İzlerken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Televizyon izlersiniz?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	2	58	146	206
	%	1,0%	28,2%	70,9%	100,0%
Erkek	f	7	65	118	190
	%	3,7%	34,2%	62,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**123**	**264**	**396**
	%	**2,3%**	**31,1%**	**66,7%**	**100,0%**
18 - 30	f	5	52	110	167
	%	3,0%	31,1%	65,9%	100,0%
31 - 40	f	2	43	98	143
	%	1,4%	30,1%	68,5%	100,0%
41 ve üzeri	f	2	28	56	86
	%	2,3%	32,6%	65,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**123**	**264**	**396**
	%	**2,3%**	**31,1%**	**66,7%**	**100,0%**
Türk	f	2	83	215	300
	%	0,7%	27,7%	71,7%	100,0%
Yunan	f	0	2	5	7
	%	0,0%	28,6%	71,4%	100,0%

Türk ve Yunan	f	7	38	43	88
	%	8,0%	43,2%	48,9%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**123**	**264**	**396**
	%	**2,3%**	**31,1%**	**66,7%**	**100,0%**

Tablo 171'e göre, katılımcıların % 66,7'si Türkçe televizyon izlediklerini, % 31,1'i ise Türkçe ve Yunanca her iki dilde de izleme yaptıklarını belirtmiştir. Bu bölümde özellikle, katılımcıların cinsiyet, yaş gruparı ve ait olduklarını hissettikleri kültür grubu açısından bakıldığında, her iki dilin kullanımına doğru bir yönelimde oldukları gözlenmektedir.

Kadınların 70,9'u, erkeklerin % 62,1'i televizyon izlerken Türk dilini kullandıklarını belirtmişlerdir. 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 65,9'u, 31 - 40 yaş grubundaki katılımcıların % 68,5'i, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların ise % 65,1'i Türkçeyi işaretlemiştir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait hisseden 300 katılımcının % 71,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hisseden katılımcıların % 48, 9'u Türkçeyi, % 43,2'si ise her iki dilde de televizyon izleklerini, Yunan kültüren ait hisseden 7 katılımcıdan 5'i (% 71,4) de aynı şekilde Türkçeyi tercih ettiğini belirtmiştir.

Tablo 172: Katılımcıların Radyo Dinlerken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Radyo dinlersiniz?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	6	61	139	206
	%	2,9%	29,6%	67,5%	100,0%
Erkek	f	12	79	99	190
	%	6,3%	41,6%	52,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**140**	**238**	**396**
	%	**4,5%**	**35,4%**	**60,1%**	**100,0%**
18 - 30	f	13	67	87	167
	%	7,8%	40,1%	52,1%	100,0%
31 - 40	f	4	48	91	143
	%	2,8%	33,6%	63,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	1	25	60	86
	%	1,2%	29,1%	69,8%	100,0%

Genel Toplam	**f**	**18**	**140**	**238**	**396**
	%	**4,5%**	**35,4%**	**60,1%**	**100,0%**
Türk	f	7	96	197	300
	%	2,3%	32,0%	65,7%	100,0%
Yunan	f	0	5	2	7
	%	0,0%	71,4%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	11	39	38	88
	%	12,5%	44,3%	43,2%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**140**	**238**	**396**
	%	**4,5%**	**35,4%**	**60,1%**	**100,0%**

Tablo 172' ye göre, katılımcıların % 60,1'i Türkçe radyo dinlediklerini, % 35,4'ü ise Türkçe ve Yunanca her iki dilde de dinleme yaptıklarını belirtmiştir. Bu bölümde özellikle, katılımcıların cinsiyet, yaş grupları ve ait olduklarını hissettikleri kültür grubu açısından bakıldığında, her iki dilin kullanımına doğru bir yönelimde oldukları gözlenmektedir.

Kadınların 67,5'i, erkeklerin % 52,1'i radyo dinlerken Türk dilini kullandıklarını belirtmişlerdir. 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 52,1'i Türkçe, % 40,1'i Türkçe ve Yunanca her iki dilde, 31 - 40 yaş grubundaki katılımcıların % 63,6'sı, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların ise % 69,8'i Türkçe'yi işaretlemiştir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait hisseden 300 katılımcının % 65,7'si, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hisseden katılımcıların % 43, 2'si Türkçe'yi, % 44,3'ü ise her iki dilde de radyo dinlediklerini, Yunan kültüren ait hisseden 7 katılımcıdan 5'i (% 71,4) ise Yunancayı tercih ettiğini belirtmiştir.

Tablo 173: Katılımcıların Yazı Yazarken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Yazarsınız?		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	6	47	153	206
	%	2,9%	22,8%	74,3%	100,0%
Erkek	f	12	58	120	190
	%	6,3%	30,5%	63,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**105**	**273**	**396**
	%	**4,5%**	**26,5%**	**68,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	13	56	98	167
	%	7,8%	33,5%	58,7%	100,0%
31 - 40	f	2	30	111	143
	%	1,4%	21,0%	77,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	19	64	86
	%	3,5%	22,1%	74,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**105**	**273**	**396**
	%	**4,5%**	**26,5%**	**68,9%**	**100,0%**
Türk	f	9	68	223	300
	%	3,0%	22,7%	74,3%	100,0%
Yunan	f	2	3	2	7
	%	28,6%	42,9%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	7	34	47	88
	%	8,0%	38,6%	53,4%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**18**	**105**	**273**	**396**
	%	**4,5%**	**26,5%**	**68,9%**	**100,0%**

Tablo 173' e göre, katılımcıların % 68,9'u yazarken Türk dilini tercih ettikleri, kadınların 74,3'ü, erkeklerin % 63,2'si yazarken Türk dilini kullandıklarını belirtmişlerdir. 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 58,7'si Türkçe, % 33,5'i Türkçe ve Yunanca her iki dilde, 31 - 40 yaş grubundaki katılımcıların % 77,6'sı, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların ise % 74,4'ü Türkçeyi işaretlemiştir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait hisseden 300 katılımcının % 74,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hisseden katılımcıların % 53,4'ü Türkçe'yi, % 38,6'sı ise Türkçe ve Yunanca her iki dilde de yazdıklarını, Yunan kültüren ait hisseden 7 katılımcıdan 2'si (% 28,6) Türkçe, 3'ü (% 42,9) ise Yunancayı tercih ettiğini belirtmiştir.

5.1.11. Duygusal Etkinliklerdeki Dil Tercihine İlişkin Bulgular

Duygusal etkinliklerde katılımcıların dil tercihlerini gözlemlemek üzere hazırlanan aşağıdaki tablolarda elde edilen bulgulara göre, katılımcıların duygusal etkinliklerde dil tercihlerinin Türkçeden yana olduğu saptanmıştır. Tablolar incelendiğinde, katılımcıların cinsiyet özelliklerinin onların duygusal etkinliklerindeki dil tercihleri üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı görülmektedir. Tüm seçenekler katılımcılar tarafından Türkçenin Yunancaya oranla daha çok kullanılan bir dil olduğu tespit edilmiştir.

Veriler yaş aralıkları dikkate alınarak incelendiğinde, katılımcıların yaş aralıklarının duygusal etkinliklerdeki dil tercihlerinde anlamlı bir etkisi olmadığı anlaşılmaktadır. Dil tercihleri ile yaş düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık görülmese de üç farklı yaş grubundaki katılımcılar arasında 18 - 30 yaş grubunun tüm maddelerde genel olarak "İki dilde eşit derecede" seçeneğine bir evrilme olduğu gözlemlenmektedir. Buna karşılık 31- 40 ile 41 yaş üzeri gruptakilerin duygusal etkinliklerde büyük oranda Türkçeyi tercih ettikleri gözlenmektedir.

Katılımcıların ait olduklarını hissettikleri kültür grubu açısından da, duygusal etkiliklerdeki dil tercihlerinde yine büyük oranda Türk diline yöneldikleri tespit edilmektedir.

5.1.11.1. Duygusal Etkinliklerdeki Dil Tercihine İlişkin Bulgulara Ait Dağılımlar

Dil tercihi - Aşağıdaki durumlarda genellikle hangi dilde konuşmayı tercih edersiniz?

Tablo 174: Katılımcıların Yorgunken Konuşmak İçin Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Yorgunken		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	2	15	189	206
	%	1,0%	7,3%	91,7%	100,0%
Erkek	f	4	24	162	190
	%	2,1%	12,6%	85,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**6**	**39**	**351**	**396**
	%	**1,5%**	**9,8%**	**88,6%**	**100,0%**
18 - 30	f	6	25	136	167
	%	3,6%	15,0%	81,4%	100,0%
31 - 40	f	0	7	136	143
	%	0,0%	4,9%	95,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	7	79	86
	%	0,0%	8,1%	91,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**6**	**39**	**351**	**396**
	%	**1,5%**	**9,8%**	**88,6%**	**100,0%**
Türk	f	0	15	285	300
	%	0,0%	5,0%	95,0%	100,0%
Yunan	f	3	0	4	7
	%	42,9%	0,0%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	3	24	61	88
	%	3,4%	27,3%	69,3%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**6**	**39**	**351**	**396**
	%	**1,5%**	**9,8%**	**88,6%**	**100,0%**

Tablo 174'e göre, katılımcıların % 88,6'sı yorgunken Türkçe konuşmayı tercih etmektedir. Kadınların % 91, 7'si, erkeklerin % 85,3'ü yorgunken Türkçe konuştuğunu, 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 81,4'ü, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 95, 1'i, 41 ve üzeri yaş grubundakilerin % 91,9'u yorgunken Türk dilinde konuştuklarını belirtmiştir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait olduklarını hissedenlerin % 95,0'inin,

Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin %69,3'ünün yine yorgunken Türkçe konuştukları, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 katılımcıdan 4'ünün (% 57,1) de Türk dilini tercih ettikleri gözlenmiştir.

Tablo 175: Katılımcıların Stresliyken Konuşmak İçin Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Stresliyken		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	3	15	188	206
	%	1,5%	7,3%	91,3%	100,0%
Erkek	f	4	27	159	190
	%	2,1%	14,2%	83,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**7**	**42**	**347**	**396**
	%	**1,8%**	**10,6%**	**87,6%**	**100,0%**
18 - 30	f	7	30	130	167
	%	4,2%	18,0%	77,8%	100,0%
31 - 40	f	0	7	136	143
	%	0,0%	4,9%	95,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	5	81	86
	%	0,0%	5,8%	94,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**7**	**42**	**347**	**396**
	%	**1,8%**	**10,6%**	**87,6%**	**100,0%**
Türk	f	0	16	284	300
	%	0,0%	5,3%	94,7%	100,0%
Yunan	f	3	0	4	7
	%	42,9%	0,0%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	4	26	58	88
	%	4,5%	29,5%	65,9%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**7**	**42**	**347**	**396**
	%	**1,8%**	**10,6%**	**87,6%**	**100,0%**

Tablo 175'e göre, katılımcıların % 87,6'sı stresliyken Türkçe konuşmayı tercih etmektedir. Kadınların % 91, 3'ü, erkeklerin % 83,7'si stresliyken Türkçe konuştuğunu, 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 77,8'i, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 95, 1'i, 41 ve üzeri yaş grubundakilerin % 94,2'si stresliyken Türk dilinde konuştuklarını belirtmiştir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait olduklarını hissedenlerin % 94,7'sinin, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin %65,9'unun yine stresliyken

Türkçe konuştukları, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 katılımcıdan 4'ünün (% 57,1) de Türk dilini tercih ettikleri gözlenmiştir.

Tablo 176: Katılımcıların Kızgınken Konuşmak İçin Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Kızgınken		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	5	17	184	206
	%	2,4%	8,3%	89,3%	100,0%
Erkek	f	4	37	149	190
	%	2,1%	19,5%	78,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**54**	**333**	**396**
	%	**2,3%**	**13,6%**	**84,1%**	**100,0%**
18 - 30	f	6	33	128	167
	%	3,6%	19,8%	76,6%	100,0%
31 - 40	f	0	13	130	143
	%	0,0%	9,1%	90,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	8	75	86
	%	3,5%	9,3%	87,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**54**	**333**	**396**
	%	**2,3%**	**13,6%**	**84,1%**	**100,0%**
Türk	f	1	27	272	300
	%	0,3%	9,0%	90,7%	100,0%
Yunan	f	1	2	4	7
	%	14,3%	28,6%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	7	25	56	88
	%	8,0%	28,4%	63,6%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**54**	**333**	**396**
	%	**2,3%**	**13,6%**	**84,1%**	**100,0%**

Tablo 176'ya göre, katılımcıların % 84,61'inin kızgınken Türkçe konuşmayı tercih etmektedir. Kadınların % 89, 3'ü, erkeklerin % 78,4'ü kızgınken Türkçe konuştuğunu, 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 76,6'sı, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 90, 9'u, 41 ve üzeri yaş grubundakilerin % 87,2'si kızgınken Türk dilinde konuştuklarını belirtmiştir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait olduklarını hissedenlerin % 90,7'sinin, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin %63,6'sının yine kızgınken

Türkçe konuştukları, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 katılımcıdan 4'ünün (% 57,1) de Türk dilini tercih ettikleri gözlenmiştir.

Tablo 177: Katılımcıların Telaşlıyken Konuşmak İçin Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Telaşlıyken		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	3	14	189	206
	%	1,5%	6,8%	91,7%	100,0%
Erkek	f	5	25	160	190
	%	2,6%	13,2%	84,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**8**	**39**	**349**	**396**
	%	**2,0%**	**9,8%**	**88,1%**	**100,0%**
18 - 30	f	6	27	134	167
	%	3,6%	16,2%	80,2%	100,0%
31 - 40	f	0	8	135	143
	%	0,0%	5,6%	94,4%	100,0%
41 ve üzeri	f	2	4	80	86
	%	2,3%	4,7%	93,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**8**	**39**	**349**	**396**
	%	**2,0%**	**9,8%**	**88,1%**	**100,0%**
Türk	f	1	19	280	300
	%	0,3%	6,3%	93,3%	100,0%
Yunan	f	3	0	4	7
	%	42,9%	0,0%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	4	20	64	88
	%	4,5%	22,7%	72,7%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**8**	**39**	**349**	**396**
	%	**2,0%**	**9,8%**	**88,1%**	**100,0%**

Tablo 177'ye göre, katılımcıların % 88,1'i telaşlıyken Türkçe konuşmayı tercih etmektedir. Kadınların % 91, 7'si, erkeklerin % 84,2'si telaşlıyken Türkçe konuştuğunu, 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 80,2'si, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 94, 4'ü, 41 ve üzeri yaş grubundakilerin % 93,0'ü telaşlıyken Türk dilinde konuştuklarını belirtmiştir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait olduklarını hissedenlerin % 93,3'ünün, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin %72,7'sinin yine telaşlıyken

Türkçe konuştukları, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 katılımcıdan 4'ünün (% 57,1) de Türk dilini tercih ettikleri gözlenmiştir.

Tablo 178: Katılımcıların Tartışırken Konuşmak İçin Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Tartışırken		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	6	16	184	206
	%	2,9%	7,8%	89,3%	100,0%
Erkek	f	4	36	150	190
	%	2,1%	18,9%	78,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**10**	**52**	**334**	**396**
	%	**2,5%**	**13,1%**	**84,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	7	29	131	167
	%	4,2%	17,4%	78,4%	100,0%
31 - 40	f	0	14	129	143
	%	0,0%	9,8%	90,2%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	9	74	86
	%	3,5%	10,5%	86,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**10**	**52**	**334**	**396**
	%	**2,5%**	**13,1%**	**84,3%**	**100,0%**
Türk	f	1	31	268	300
	%	0,3%	10,3%	89,3%	100,0%
Yunan	f	2	1	4	7
	%	28,6%	14,3%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	7	20	61	88
	%	8,0%	22,7%	69,3%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**10**	**52**	**334**	**396**
	%	**2,5%**	**13,1%**	**84,3%**	**100,0%**

Tablo 178'e göre, katılımcıların % 84,3'ü tartışırken Türkçe konuşmayı tercih etmektedir. Kadınların % 89, 3'ü, erkeklerin % 78,9'u tartışırken Türkçe konuştuğunu, 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 78,4'ü, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 90, 2'si, 41 ve üzeri yaş grubundakilerin % 86,0'sı tartışırken Türk dilinde konuştuklarını belirtmiştir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait olduklarını hissedenlerin % 89,3'ünün, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin %69,3'ünün yine tartışırken

Türkçe konuştukları, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 katılımcıdan 4'ünün (% 57,1) de Türk dilini tercih ettikleri gözlenmiştir.

Tablo 179: Katılımcıların Mutlu Oldukları Zaman Konuşmak İçin Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Mutlu olduğunuz zaman		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	1	17	188	206
	%	0,5%	8,3%	91,3%	100,0%
Erkek	f	2	28	160	190
	%	1,1%	14,7%	84,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**3**	**45**	**348**	**396**
	%	**0,8%**	**11,4%**	**87,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	3	32	132	167
	%	1,8%	19,2%	79,0%	100,0%
31 - 40	f	0	9	134	143
	%	0,0%	6,3%	93,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	4	82	**86**
	%	0,0%	4,7%	95,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**3**	**45**	**348**	**396**
	%	**0,8%**	**11,4%**	**87,9%**	**100,0%**
Türk	f	0	17	283	300
	%	0,0%	5,7%	94,3%	100,0%
Yunan	f	2	1	4	7
	%	28,6%	14,3%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	1	27	60	88
	%	1,1%	30,7%	68,2%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**3**	**45**	**348**	**396**
	%	**0,8%**	**11,4%**	**87,9%**	**100,0%**

Tablo 179' a göre, katılımcıların % 87,9'u mutlu oldukları zaman Türkçe konuşmayı tercih etmektedir. Kadınların % 91, 3'ü, erkeklerin % 84,2'si mutlu oldukları zaman Türkçe konuştuğunu, 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 79,0'u, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 93, 7'si, 41 ve üzeri yaş grubundakilerin % 95,3'ü mutlu oldukları zaman Türk dilinde konuştuklarını belirtmiştir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait

olduklarını hissedenlerin % 94,3'ünün, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 68,2'sinin yine mutlu oldukları zaman Türkçe konuştukları, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 katılımcıdan 4'ünün (% 57,1) de Türk dilini tercih ettikleri gözlenmiştir.

Tablo 180: Katılımcıların Şaşırınca Konuşmak İçin Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Şaşırınca		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	2	21	183	206
	%	1,0%	10,2%	88,8%	100,0%
Erkek	f	7	28	155	190
	%	3,7%	14,7%	81,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**49**	**338**	**396**
	%	**2,3%**	**12,4%**	**85,4%**	**100,0%**
18 - 30	f	5	27	135	167
	%	3,0%	16,2%	80,8%	100,0%
31 - 40	f	1	13	129	143
	%	0,7%	9,1%	90,2%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	9	74	86
	%	3,5%	10,5%	86,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**49**	**338**	**396**
	%	**2,3%**	**12,4%**	**85,4%**	**100,0%**
Türk	f	2	22	276	300
	%	0,7%	7,3%	92,0%	100,0%
Yunan	f	2	1	4	7
	%	28,6%	14,3%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	5	26	57	88
	%	5,7%	29,5%	64,8%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**49**	**338**	**396**
	%	**2,3%**	**12,4%**	**85,4%**	**100,0%**

Tablo 180'e göre, katılımcıların % 85,4'ü şaşırınca, şaşkınlıklarını ifade ederken Türkçe konuşmayı tercih etmektedir. Kadınların % 88, 8'i, erkeklerin % 81,6'sı şaşırdıkları zaman Türkçe konuştuğunu, 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 80,8'i, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 90, 2'si, 41 ve üzeri yaş grubundakilerin % 86,0'sı bir durum karşısında şaşkınlıklarını ifade etmek istedikleri zaman Türk dilinde

konuştuklarını belirtmiştir. Kendilerini Türk kültür grubuna ait olduklarını hissedenlerin % 92,0' sinin, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 64,8'inin yine şaşkınlık durumunda Türkçe konuştukları, Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 katılımcıdan 4'ünün (% 57,1) de Türk dilini tercih ettikleri gözlenmiştir.

5.1.12. Farklı Konular Hakkında Konuşmak İçin Seçilen Dile İlişkin Bulgular

Katılımcılara güncel, akademik, sosyo - politik, müzik, din ve kültür - eğitim konularında konuşurken Türkçe ve Yunanca dillerinden hangisini seçtikleri sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtların dağılımı, cinsiyet, yaş grubu ve ait olduklarını hissettikleri kültür grubu özelliklerine göre aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Elde edilen bulgulara göre tablolar incelendiğinde, katılımcıların güncel, akademik, sosyo - politik, müzik - aktüalite, dini ve kültür - eğitim konularıyla ilgili konuşurken daha çok Türkçeyi tercih ettikleri, erkek katılımcıların kadınlara göre, 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların diğer yaş gruplarına göre ve kendini Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hissedenlerin diğer kültür gruplarına göre tüm bu konularla ilgili konuşmalardaki dil tercihlerinde Türkçe ve Yunanca her iki dile doğru bir yönelme gösterdikleri gözlenmektedir.

5.1.12.1. Farklı Konular Hakkında Konuşmak İçin Seçilen Dile İlişkin Bulgulara Ait Dağılımlar

Aşağıdaki konularla ilgili konuşurken hangi dili tercih ediyorsunuz?

Tablo 181: Katılımcıların Güncel Konularla İlgili Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Güncel konularla ilgili konuşurken		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	3	31	172	206
	%	1,5%	15,0%	83,5%	100,0%
Erkek	f	5	39	146	190
	%	2,6%	20,5%	76,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**8**	**70**	**318**	**396**
	%	**2,0%**	**17,7%**	**80,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	6	43	118	167
	%	3,6%	25,7%	70,7%	100,0%
31 - 40	f	1	16	126	143
	%	0,7%	11,2%	88,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	1	11	74	86
	%	1,2%	12,8%	86,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**8**	**70**	**318**	**396**
	%	**2,0%**	**17,7%**	**80,3%**	**100,0%**
Türk	f	1	36	263	300
	%	0,3%	12,0%	87,7%	100,0%
Yunan	f	1	2	4	7
	%	14,3%	28,6%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	6	32	50	88
	%	6,8%	36,4%	56,8%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**8**	**70**	**318**	**396**
	%	**2,0%**	**17,7%**	**80,3%**	**100,0%**

Tablo 181'e göre, güncel konularla iilgili konuşurken katılımcıların % 80,3'ünün Türkçe'yi tercih ettiği, kadınların % 83,5'inin, erkeklerin ise % 76,8'inin Türk dilini kullanma eğiliminde oldukları gözlenmektedir. 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 70,7'si, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 88,1'i, 41 ve üzeri yaş grubundakilerin %

86,0'sının güncel konuları Türkçe konuşmayı tercih ettiği anlaşılmaktadır. Kendisini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 87,7'si yine Türkçeyi tercih ederken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 56,8'i Türkçeyi, % 36,4'ü Türkçe ve Yunanca her iki dili de tercih ettiklerini belirtmiştir. Kendini Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 katılımcıdan 4'ü (%57,1) de yine güncel konuları konuşurken Türk dilini kullandığını işaretlemiştir.

Tablo 182: Katılımcıların Akademik Konularla İlgili Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Akademik konularla ilgili		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	11	27	168	206
	%	5,3%	13,1%	81,6%	100,0%
Erkek	f	8	44	138	190
	%	4,2%	23,2%	72,6%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**19**	**71**	**306**	**396**
	%	**4,8%**	**17,9%**	**77,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	16	41	110	167
	%	9,6%	24,6%	65,9%	100,0%
31 - 40	f	0	19	124	143
	%	0,0%	13,3%	86,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	11	72	86
	%	3,5%	12,8%	83,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**19**	**71**	**306**	**396**
	%	**4,8%**	**17,9%**	**77,3%**	**100,0%**
Türk	f	6	44	250	300
	%	2,0%	14,7%	83,3%	100,0%
Yunan	f	3	0	4	7
	%	42,9%	0,0%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	10	27	51	88
	%	11,4%	30,7%	58,0%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**19**	**71**	**306**	**396**
	%	**4,8%**	**17,9%**	**77,3%**	**100,0%**

Tablo 182'ye göre, akademik konularla iilgili konuşurken katılımcıların % 77,3'ünün Türkçeyi tercih ettiği, kadınların % 81,6'sının, erkeklerin ise % 72,6'sının Türk dilini kullanma eğiliminde oldukları gözlenmektedir. 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 65,9'unun, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 86,7'si, 41 ve üzeri yaş grubundakilerin % 83,7'sinin akademik konuları Türkçe konuşmayı tercih ettiği anlaşılmaktadır. Kendisini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 83,3'ü yine Türkçeyi tercih ederken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 58'i Türkçeyi, % 30,7'si Türkçe ve Yunanca her iki dili de tercih ettiklerini belirtmiştir. Kendini Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 katılımcıdan 4'ü (%57,1) de yine akademik konuları konuşurken Türk dilini kullandığını işaretlemiştir.

Tablo 183: Katılımcıların Sosyo - Politik Konularla İlgili Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Sosyo-politik konularla ilgili		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	3	37	166	206
	%	1,5%	18,0%	80,6%	100,0%
Erkek	f	8	56	126	190
	%	4,2%	29,5%	66,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**11**	**93**	**292**	**396**
	%	**2,8%**	**23,5%**	**73,7%**	**100,0%**
18 - 30	f	7	52	108	167
	%	4,2%	31,1%	64,7%	100,0%
31 - 40	f	1	25	117	143
	%	0,7%	17,5%	81,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	16	67	86
	%	3,5%	18,6%	77,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**11**	**93**	**292**	**396**
	%	**2,8%**	**23,5%**	**73,7%**	**100,0%**
Türk	f	2	58	240	300
	%	0,7%	19,3%	80,0%	100,0%
Yunan	f	3	0	4	7
	%	42,9%	0,0%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	6	35	47	88
	%	6,8%	39,8%	53,4%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1

	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**11**	**93**	**292**	**396**
	%	**2,8%**	**23,5%**	**73,7%**	**100,0%**

Tablo 183'e göre, sosyo - politik konularla iilgili konuşurken katılımcıların % 73,7'sinin Türkçeyi tercih ettiği, kadınların % 80,6'sının, erkeklerin ise % 66,3'çünün Türk dilini kullanma eğiliminde oldukları gözlenmektedir. 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 64,7'sinin, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 81,8'i, 41 ve üzeri yaş grubundakilerin % 77,9'unun sosyo - politik konuları Türkçe konuşmayı tercih ettiği anlaşılmaktadır. Kendisini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 80,0'i yine Türkçe'yi tercih ederken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 53'ü Türkçeyi, % 39,8'i Türkçe ve Yunanca her iki dili de tercih ettiklerini belirtmiştir. Kendini Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 katılımcıdan 4'ü (%57,1) de yine sosyo - politik konuları konuşurken Türk dilini kullandığını işaretlemiştir.

Tablo 184: Katılımcıların Müzik - Aktüalite Konularında Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Müzik - aktüalite konularında		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	1	40	165	206
	%	0,5%	19,4%	80,1%	100,0%
Erkek	f	3	47	140	190
	%	1,6%	24,7%	73,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**4**	**87**	**305**	**396**
	%	**1,0%**	**22,0%**	**77,0%**	**100,0%**
18 - 30	f	3	52	112	167
	%	1,8%	31,1%	67,1%	100,0%
31 - 40	f	0	22	121	143
	%	0,0%	15,4%	84,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	1	13	72	86
	%	1,2%	15,1%	83,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**4**	**87**	**305**	**396**
	%	**1,0%**	**22,0%**	**77,0%**	**100,0%**
Türk	f	2	48	250	300
	%	0,7%	16,0%	83,3%	100,0%
Yunan	f	0	3	4	7

	%	0,0%	42,9%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	2	36	50	88
	%	2,3%	40,9%	56,8%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**4**	**87**	**305**	**396**
	%	**1,0%**	**22,0%**	**77,0%**	**100,0%**

Tablo 184'e göre, müzik - aktüalite konularında konuşurken katılımcıların % 77,0'sinin Türkçeyi tercih ettiği, kadınların % 80,1'inin, erkeklerin ise % 73,7'sinin Türk dilini kullanma eğiliminde oldukları gözlenmektedir. 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 67,1'inin, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 84,6'sının, 41 ve üzeri yaş grubundakilerin % 83,7'sinin müzik - aktüalite konularını Türkçe konuşmayı tercih ettiği anlaşılmaktadır. Kendisini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 83,3'ü yine Türkçeyi tercih ederken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 56,8'i Türkçeyi, % 40,9'u Türkçe ve Yunanca her iki dili de tercih ettiklerini belirtmiştir. Kendini Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 katılımcıdan 4'ü (%57,1) de müzik - aktüalite konularını konuşurken Türk dilini kullandığını işaretlemiştir.

Tablo 185: Katılımcıların Dini Konularda Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Dini konularda		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	1	13	192	206
	%	0,5%	6,3%	93,2%	100,0%
Erkek	f	4	21	165	190
	%	2,1%	11,1%	86,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**5**	**34**	**357**	**396**
	%	**1,3%**	**8,6%**	**90,2%**	**100,0%**
18 - 30	f	5	29	133	167
	%	3,0%	17,4%	79,6%	100,0%
31 - 40	f	0	4	139	143
	%	0,0%	2,8%	97,2%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	1	85	86
	%	0,0%	1,2%	98,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**5**	**34**	**357**	**396**

	%	**1,3%**	**8,6%**	**90,2%**	**100,0%**
Türk	f	1	16	283	300
	%	0,3%	5,3%	94,3%	100,0%
Yunan	f	2	1	4	7
	%	28,6%	14,3%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	2	17	69	88
	%	2,3%	19,3%	78,4%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**5**	**34**	**357**	**396**
	%	**1,3%**	**8,6%**	**90,2%**	**100,0%**

Tablo 185'e göre, dini konuları konuşurken katılımcıların % 90,2'sinin Türkçeyi tercih ettiği, kadınların % 93,2'sinin, erkeklerin ise % 86,8'inin Türk dilini kullanma eğiliminde oldukları gözlenmektedir. 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 79,6'sının, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 97,2'sinin, 41 ve üzeri yaş grubundakilerin % 98,8'inin dini konuları Türkçe konuşmayı tercih ettiği anlaşılmaktadır. Kendisini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 94,3'ü yine Türkçeyi tercih ederken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 78,4'ü Türkçeyi, tercih ettiklerini belirtmiştir. Kendini Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 katılımcıdan 4'ü (%57,1) de dini konuları konuşurken Türk dilini kullandığını işaretlemiştir.

Tablo 186: Katılımcıların Kültür - Eğitim Konularında Konuşurken Tercih Ettikleri Dile Ait Dağılım

Kültür - eğitim konularında		Yunanca	İki dilde eşit	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	4	32	170	206
	%	1,9%	15,5%	82,5%	100,0%
Erkek	f	5	38	147	190
	%	2,6%	20,0%	77,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**70**	**317**	**396**
	%	**2,3%**	**17,7%**	**80,1%**	**100,0%**
18 - 30	f	9	43	115	167
	%	5,4%	25,7%	68,9%	100,0%
31 - 40	f	0	17	126	143
	%	0,0%	11,9%	88,1%	100,0%

41 ve üzeri	f	0	10	76	86
	%	0,0%	11,6%	88,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**70**	**317**	**396**
	%	**2,3%**	**17,7%**	**80,1%**	**100,0%**
Türk	f	2	41	257	300
	%	0,7%	13,7%	85,7%	100,0%
Yunan	f	3	0	4	7
	%	42,9%	0,0%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	4	29	55	88
	%	4,5%	33,0%	62,5%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**70**	**317**	**396**
	%	**2,3%**	**17,7%**	**80,1%**	**100,0%**

Tablo 186'ya göre, kültür - eğitim konularında konuşurken katılımcıların % 80,1'inin Türkçeyi tercih ettiği, kadınların % 82,5'inin, erkeklerin ise % 77,4'ünün Türk dilini kullanma eğiliminde oldukları gözlenmektedir. 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların % 68,9'unun, 31 - 40 yaş grubundakilerin % 88,1'inin, 41 ve üzeri yaş grubundakilerin % 88,4'ünün kültür - eğitim konularında Türkçe konuşmayı tercih ettiği anlaşılmaktadır. Kendisini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 85,7'si yine Türkçeyi tercih ederken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin % 62,5'i Türkçeyi, % 33,0'ü Türkçe ve Yunanca her ili dili de tercih ettiklerini belirtmiştir. Kendini Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 katılımcıdan 4'ü (%57,1) de kültür - eğitim konularında konuşurken Türk dilini kullandığını işaretlemiştir.

5.1.13. Farklı Durumlar İçin Dil Tercihlerine İlişkin Bulgular

Katılımcılara aşağıda sıralanan bağlamlarda hangi dili daha önemli gördükleri sorulmuştur. Buna göre katılımcılar açısından Yunanistan'da arkadaş edinebilmek için iki dilin de eşit öneme sahip olduğu saptanmıştır (% 68,4). Para kazanmak için iki dil eşit önemdedir diyenlerin oranı % 61,9'dur. Bunun yanında katılımcıların %30,8'i para kazanmak için Yunancanın önemli olduğunu dile getirmiştir.

Bulgular Yunanistan'da tahsil yapabilmek için her iki dilin de (% 54,0) önemli olduğunu göstermiştir. Katılımcıların %38,1'i Yunanistan'da tahsil yapabilmek için Yunancanın önemli olduğunu, %48,7'si Yunanistan'da iş bulabilmek açısından her iki dilin de eşit önemde olduğunu, % 38,1'i Yunancanın önemli olduğunu dile getirmiştir. Benzer şekilde, ileri düzeyde eğitim alabilmek için katılımcılar arasında her iki dilin de eşit önemli olduğu katılımcıların % 50,0'si tarafından kabul edilirken, % 40,4'ü tarafından Yunancanın önemli bir dil olarak algılandığı anlaşılmıştır.

Katılımcıların yarısı, Yunanistan'da yaşamak için Yunancanın (% 47,0) diğer yarısı ise her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu (47,2) düşünmektedir. Yunanlar arasında kabul edilmek için Yunancanın önemli olduğunu belirtenler % 56,8, her iki dilin de eşit önemi olduğunu belirtenler % 37,9'dur. Diğer taraftan, Türkler arasında söz sahibi olabilmek için % 44,7'si ve Türkler arasında kabul görebilmek için % 34,3'ü her iki dilin eşit önemi oduğunu işaretlemekte, Türkler arasında söz sahibi olabilmede (% 51,8) ve Türkler arasında kabul görmede (% 62,4) Türkçenin önemli olduğunu söylerin oranının daha fazla olduğu gözlenmektedir.

Veriler, katılımcılar için çocuk yetiştirmede iki dilin eşit derecede önemli (% 55,1) olduğunu göstermekte bunu % 41,2 ile Türkçenin önemli olduğunu belirtenler takip etmektedir. Benzer şekilde, katılımcılar ticaret yapmak (% 66,9), seyahat etmek (% 67,2) ve iş arkadaşlarıyla konuşmak (% 71,9) için iki dilin eşit öneme sahip olduğunu belirtirken arkadaşlar ile konuşmada her iki dili önemli görenlerle (% 49,0), Türkçeyi önemli görenlerin (% 48,5) oranı hemen hemen aynıdır.

5.1.13.1. Farklı Durumlar İçin Dil Tercihlerine İlişkin Bulgulara Ait Dağılımlar

Aşağıdaki tablolarda, katılımcıların cinsiyet, yaş grupları ve ait olundukları hissedilen kültürel gruplara göre hangi dile önem verdikleri yorumlanmıştır.

Yunanistan'da aşağıdaki işleri yapmak için Türkçe ve Yunanca ne kadar önemlidir?

Tablo 187: Katımcıların Arkadaş Edinmek İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım

Arkadaş edinmek için		Yunanca önemli	İki dil de eşit önemde	Türkçe önemli	**Toplam**
Kadın	f	6	142	58	206
	%	2,9%	68,9%	28,2%	100,0%
Erkek	f	13	129	48	190
	%	6,8%	67,9%	25,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**19**	**271**	**106**	**396**
	%	**4,8%**	**68,4%**	**26,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	15	121	31	167
	%	9,0%	72,5%	18,6%	100,0%
31 - 40	f	3	99	41	143
	%	2,1%	69,2%	28,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	1	51	34	86
	%	1,2%	59,3%	39,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**19**	**271**	**106**	**396**
	%	**4,8%**	**68,4%**	**26,8%**	**100,0%**
Türk	f	7	201	92	300
	%	2,3%	67,0%	30,7%	100,0%
Yunan	f	1	5	1	7
	%	14,3%	71,4%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	11	64	13	88
	%	12,5%	72,7%	14,8%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**19**	**271**	**106**	**396**
	%	**4,8%**	**68,4%**	**26,8%**	**100,0%**

Tablo 187'ye göre, katılımcıların % 68,4 arkadaş edinmek için her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu belirtirken, bu oranın kadınlarda % 68,9, erkeklerde % 67,9

olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubunun % 72,5'i, 31 - 40 yaş grubunun 69,2'si, 41 ve üzeri yaş grubunun % 59,3'ü her iki dili de arkadaş edinmede önemli bulmaktadır. Kendini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 67,0'si, Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hissedenlerin % 72,7'si arkadaş edinmede her iki dili de önemli görmekte, öte yandan Yunan kültürüne ait hisseden 7 katılımcıdan 5'i (% 71,4) de aynı şekilde her iki dili de önemli görmektedir. Tüm katılımcıların % 26,8'i ise arkadaş edinmek için Türkçe'nin önemli olduğuna işaret etmiştir.

Tablo 188: Katımcıların Para Kazanmak İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım

Para kazanmak için		Yunanca önemli	İki dil de eşit önemde	Türkçe önemli	**Toplam**
Kadın	f	57	137	12	206
	%	27,7%	66,5%	5,8%	100,0%
Erkek	f	65	108	17	190
	%	34,2%	56,8%	8,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**122**	**245**	**29**	**396**
	%	**30,8%**	**61,9%**	**7,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	59	96	12	167
	%	35,3%	57,5%	7,2%	100,0%
31 - 40	f	43	88	12	143
	%	30,1%	61,5%	8,4%	100,0%
41 ve üzeri	f	20	61	5	86
	%	23,3%	70,9%	5,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**122**	**245**	**29**	**396**
	%	**30,8%**	**61,9%**	**7,3%**	**100,0%**
Türk	f	85	190	25	300
	%	28,3%	63,3%	8,3%	100,0%
Yunan	f	2	5	0	7
	%	28,6%	71,4%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	35	49	4	88
	%	39,8%	55,7%	4,5%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**122**	**245**	**29**	**396**
	%	**30,8%**	**61,9%**	**7,3%**	**100,0%**

Tablo 188'e göre, katılımcıların % 61,9'u para kazanmak için her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu belirtirken, bu oranın kadınlarda % 66,5, erkeklerde % 56,8 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubunun % 57,5'i, 31 - 40 yaş grubunun 61,5'i, 41 ve üzeri yaş grubunun % 70,9'u her iki dili de para kazanmada önemli bulmaktadır. Kendini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 63,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hissedenlerin % 55,7'si para kazanmada her iki dili de önemli görmekte, öte yandan Yunan kültürüne ait hisseden 7 katılımcıdan 5'i (% 71,4) de aynı şekilde her iki dili de önemli görmektedir. Tüm katılımcıların % 30,8'i ise para kazanmak için Yunanca'nın önemli olduğuna işaret etmiştir.

Tablo 189: Katımcıların Tahsil Yapmak İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım

Tahsil yapmak için		Yunanca önemli	İki dil de eşit önemde	Türkçe önemli	**Toplam**
Kadın	f	76	117	13	206
	%	36,9%	56,8%	6,3%	100,0%
Erkek	f	75	97	18	190
	%	39,5%	51,1%	9,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**151**	**214**	**31**	**396**
	%	**38,1%**	**54,0%**	**7,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	75	82	10	167
	%	44,9%	49,1%	6,0%	100,0%
31 - 40	f	45	85	13	143
	%	31,5%	59,4%	9,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	31	47	8	86
	%	36,0%	54,7%	9,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**151**	**214**	**31**	**396**
	%	**38,1%**	**54,0%**	**7,8%**	**100,0%**
Türk	f	105	169	26	300
	%	35,0%	56,3%	8,7%	100,0%
Yunan	f	4	3	0	7
	%	57,1%	42,9%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	42	41	5	88
	%	47,7%	46,6%	5,7%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**151**	**214**	**31**	**396**
	%	**38,1%**	**54,0%**	**7,8%**	**100,0%**

Tablo 189'a göre, katılımcıların % 54,0'ü tahsil yapmak için her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu belirtirken, bu oranın kadınlarda % 56,8, erkeklerde % 51,1 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubunun % 49,1'i, 31 - 40 yaş grubunun 59,4'ü, 41 ve üzeri yaş grubunun % 54,7'si her iki dili de tahsil yapmada önemli bulmaktadır. Kendini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 56,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hissedenlerin % 46,6'sı tahsil yapmada her iki dili de önemli görmekte, Yunan kültürüne ait hisseden 7 katılımcıdan 3'ü, (% 42,9) aynı şekilde her iki dili de önemli görmektedir. Tüm katılımcıların % 38,1'i ise tahsil yapmak için Yunanca'nın önemli olduğuna işaret etmiştir.

Tablo 190: Katımcıların İş Bulmak İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım

İş bulmak için		Yunanca önemli	İki dil de eşit önemde	Türkçe önemli	**Toplam**
Kadın	f	84	111	11	206
	%	40,8%	53,9%	5,3%	100,0%
Erkek	f	95	82	13	190
	%	50,0%	43,2%	6,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**179**	**193**	**24**	**396**
	%	**45,2%**	**48,7%**	**6,1%**	**100,0%**
18 - 30	f	74	82	11	167
	%	44,3%	49,1%	6,6%	100,0%
31 - 40	f	67	68	8	143
	%	46,9%	47,6%	5,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	38	43	5	86
	%	44,2%	50,0%	5,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	179	193	24	396
	%	45,2%	48,7%	6,1%	100,0%
Türk	f	134	146	20	300
	%	44,7%	48,7%	6,7%	100,0%
Yunan	f	3	4	0	7
	%	42,9%	57,1%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	42	42	4	88
	%	47,7%	47,7%	4,5%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**179**	**193**	**24**	**396**
	%	**45,2%**	**48,7%**	**6,1%**	**100,0%**

Tablo 190'a göre, katılımcıların % 48,7'si iş bulmak için her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu belirtirken, bu oranın kadınlarda % 53,9, erkeklerde % 43,2 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubunun % 49,1'i, 31 - 40 yaş grubunun 47,6'sı, 41 ve üzeri yaş grubunun % 50'si her iki dili de iş bulmada önemli bulmaktadır. Kendini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 48,7'si, Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hissedenlerin yarısı (% 47,7) her iki dili de, yarısı ise (% 47,7) Yunancayı iş bulmada önemli görmekte, Yunan kültürüne ait hisseden 7 katılımcıdan 4'ü, (% 57,1) aynı şekilde her iki dili de önemli görmektedir. Tüm katılımcıların % 45,2'si ise iş bulmak için Yunanca'nın önemli olduğuna işaret etmiştir.

Tablo 191: Katımcıların İleri Düzeyde Eğitim İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım

İleri düzeyde eğitim için		Yunanca önemli	İki dil de eşit önemde	Türkçe önemli	**Toplam**
Kadın	f	79	112	15	206
	%	38,3%	54,4%	7,3%	100,0%
Erkek	f	81	86	23	190
	%	42,6%	45,3%	12,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**160**	**198**	**38**	**396**
	%	**40,4%**	**50,0%**	**9,6%**	**100,0%**
18 - 30	f	77	79	11	167
	%	46,1%	47,3%	6,6%	100,0%
31 - 40	f	49	80	14	143
	%	34,3%	55,9%	9,8%	100,0%
41 ve üzeri	f	34	39	13	86
	%	39,5%	45,3%	15,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**160**	**198**	**38**	**396**
	%	**40,4%**	**50,0%**	**9,6%**	**100,0%**
Türk	f	112	156	32	300
	%	37,3%	52,0%	10,7%	100,0%
Yunan	f	6	1	0	7
	%	85,7%	14,3%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	41	41	6	88
	%	46,6%	46,6%	6,8%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**160**	**198**	**38**	**396**
	%	**40,4%**	**50,0%**	**9,6%**	**100,0%**

Tablo 191'e göre, katılımcıların % 50,0'si ileri düzeyde eğitim için her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu belirtirken, bu oranın kadınlarda % 54,4, erkeklerde % 45,3 olduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubunun % 47,3'ü, 31 - 40 yaş grubunun 55,9'u, 41 ve üzeri yaş grubunun % 45,3'ü ileri düzeyde eğitim için her iki dili de önemli bulmaktadır. Kendini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 52,0'ı, Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hissedenlerin yarısı (% 46,6) her iki dili, yarısı ise (%46,6) Yunanca'yı ileri düzeyde eğitimde önemli görmekte, öte yandan Yunan kültürüne ait hisseden 7 katılımcıdan 6'sı (% 85,7) sadece Yunancayı önemli görmektedir. Tüm katılımcıların % 40,4'ü ise ileri düzeyde eğitim için Yunanca'nın önemli olduğuna işaret etmiştir.

Tablo 192: Katımcıların Yunanistan'da Yaşamak İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım

Yunanistan'da yaşamak için		Yunanca önemli	İki dil de eşit önemde	Türkçe önemli	**Toplam**
Kadın	f	98	98	10	206
	%	47,6%	47,6%	4,9%	100,0%
Erkek	f	88	89	13	190
	%	46,3%	46,8%	6,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**186**	**187**	**23**	**396**
	%	**47,0%**	**47,2%**	**5,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	88	70	9	167
	%	52,7%	41,9%	5,4%	100,0%
31 - 40	f	71	65	7	143
	%	49,7%	45,5%	4,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	27	52	7	86
	%	31,4%	60,5%	8,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**186**	**187**	**23**	**396**
	%	**47,0%**	**47,2%**	**5,8%**	**100,0%**
Türk	f	130	153	17	300
	%	43,3%	51,0%	5,7%	100,0%
Yunan	f	5	2	0	7
	%	71,4%	28,6%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	50	32	6	88
	%	56,8%	36,4%	6,8%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%

Genel Toplam	**f**	**186**	**187**	**23**	**396**
	%	**47,0%**	**47,2%**	**5,8%**	**100,0%**

Tablo 192' ye göre, Yunanistan'da yaşamak için katılımcıların yarısı (% 47,2) her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu belirtirken, yarısı (% 47,0) Yunancayı önemli görmektedir. Kadınların % 47,6'sı, erkeklerin % 46,8'inin her iki dili önemli bulduğu gözlenmiştir. 18 - 30 yaş grubunda bu oran (%52,7) Yunancanın önemine doğru yönelmiştir. Yine 31 - 40 yaş grubunda da % 49,7 ile Yunanca daha önemli kabul edilmektedir. 41 ve üzeri yaş grubunun % 60,5'i ise Yunanistan'da yaşamak için her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu belirtmiştir. Kendini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 51,0'i her iki dilin eşit önemine, Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hissedenlerin ise % 56,8'i Yunancanın önemine işaret etmiştir. Öte yandan Yunan kültürüne ait hisseden 7 katılımcıdan 5'i (% 71,4) Yunanistan'da yaşamak için sadece Yunanca'yı önemli görmektedir. Tüm katılımcıların Yunanistan'da yaşamak için gerekli dil konusunda, her iki dilin eşit dercede önemli olduğu ile Yunancanın önemli olduğu seçenekleri arasında neredeyse eşit şekilde iki görüşe sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 193: Katımcıların Türk Toplumunda Söz Sahibi Olmak İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım

Türk toplumunda söz sahibi olmak için		Yunanca önemli	İki dil de eşit önemde	Türkçe önemli	**Toplam**
Kadın	f	5	80	121	206
	%	2,4%	38,8%	58,7%	100,0%
Erkek	f	9	97	84	190
	%	4,7%	51,1%	44,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**14**	**177**	**205**	**396**
	%	**3,5%**	**44,7%**	**51,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	9	74	84	167
	%	5,4%	44,3%	50,3%	100,0%
31 - 40	f	3	69	71	143
	%	2,1%	48,3%	49,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	2	34	50	86
	%	2,3%	39,5%	58,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**14**	**177**	**205**	**396**

	%	**3,5%**	**44,7%**	**51,8%**	**100,0%**
Türk	f	8	131	161	300
	%	2,7%	43,7%	53,7%	100,0%
Yunan	f	2	2	3	7
	%	28,6%	28,6%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	4	43	41	88
	%	4,5%	48,9%	46,6%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**14**	**177**	**205**	**396**
	%	**3,5%**	**44,7%**	**51,8%**	**100,0%**

Tablo 193'e göre, Türk toplumunda söz sahibi olmak için katılımcıların % 51,8'i Türkçenin, % 44,7'si her iki dilin de önemli olduğunu belirtirken, kadınlar % 58,7 oranında Türkçeyi, erkekler ise % 51,1 oranında her iki dili eşit önemde görmüştür. 18 - 30 yaş grubunun %50,3'ü, 31 - 40 yaş grubunda da % 49,7 ile Yunanca daha önemli kabul edilmektedir. 41 ve üzeri yaş grubunun % 58,1'i Türk toplumunda söz sahibi olmak için Türkçenin önemli olduğunu belirtmiştir. Kendini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 53,7'si Türkçenin önemine, Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hissedenler ise % 48,9 oranında her iki dilin önemine işaret etmiştir. Öte yandan Yunan kültürüne ait hisseden 7 katılımcıdan 3'ü (% 42,9) Türk toplumunda söz sahibi olmak için Türkçenin önemli olduğunu belirtmiştir.

Tablo 194: Katımcıların Çocuk Yetiştirmek İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım

Çocuk yetiştirmek için		Yunanca önemli	İki dil de eşit önemde	Türkçe önemli	**Toplam**
Kadın	f	6	113	87	206
	%	2,9%	54,9%	42,2%	100,0%
Erkek	f	9	105	76	190
	%	4,7%	55,3%	40,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**15**	**218**	**163**	**396**
	%	**3,8%**	**55,1%**	**41,2%**	**100,0%**
18 - 30	f	7	95	65	167
	%	4,2%	56,9%	38,9%	100,0%
31 - 40	f	4	87	52	143
	%	2,8%	60,8%	36,4%	100,0%

41 ve üzeri	f	4	36	46	86
	%	4,7%	41,9%	53,5%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**15**	**218**	**163**	**396**
	%	**3,8%**	**55,1%**	**41,2%**	**100,0%**
Türk	f	9	163	128	300
	%	3,0%	54,3%	42,7%	100,0%
Yunan	f	0	6	1	7
	%	0,0%	85,7%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	6	48	34	88
	%	6,8%	54,5%	38,6%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**15**	**218**	**163**	**396**
	%	**3,8%**	**55,1%**	**41,2%**	**100,0%**

Tablo 194'e göre, katılımcıların % 55,1'i çocuk yetiştimede her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu belirtmiştir. Kadınların % 54,9'u, erkeklerin % 55,3'ü her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu işaretlemiştir.18 - 30 yaş grubunun % 56,9'u, 31 - 40 yaş grubunun 60,8'i yine her iki dilin önemli olduğunu tercih ederken, 41 ve üzeri yaş grubu % 53,5 oranında Türkçe'nin daha önemli olduğunu belirtmiştir. Kendini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 54,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hissedenlerin % 54,5'i her iki dili de, yine Yunan kültürüne ait hisseden 7 katılımcıdan 6'sı (85,7) aynı şekilde her iki dili de çocuk yetiştirmekte önemli görmektedir. Tüm katılımcıların % 41,2'si ise çocuk yetiştirmek için Türkçenin önemli olduğuna işaret etmiştir.

Tablo 195: Katımcıların Türk Toplumunda Kabul Görrmek İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım

Türk toplumunda kabul görmek için		Yunanca önemli	İki dil de eşit önemde	Türkçe önemli	**Toplam**
Kadın	f	5	60	141	206
	%	2,4%	29,1%	68,4%	100,0%
Erkek	f	8	76	106	190
	%	4,2%	40,0%	55,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**13**	**136**	**247**	**396**
	%	**3,3%**	**34,3%**	**62,4%**	**100,0%**
18 - 30	f	6	69	92	167
	%	3,6%	41,3%	55,1%	100,0%
31 - 40	f	4	47	92	143
	%	2,8%	32,9%	64,3%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	20	63	86
	%	3,5%	23,3%	73,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**13**	**136**	**247**	**396**
	%	**3,3%**	**34,3%**	**62,4%**	**100,0%**
Türk	f	9	98	193	300
	%	3,0%	32,7%	64,3%	100,0%
Yunan	f	1	5	1	7
	%	14,3%	71,4%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	3	32	53	88
	%	3,4%	36,4%	60,2%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**13**	**136**	**247**	**396**
	%	**3,3%**	**34,3%**	**62,4%**	**100,0%**

Tablo 195'e göre, katılımcıların % 62,4'ü Türk toplumunda kabul görmek için Türkçenin öneme sahip olduğunu belirtmiştir. Kadınların % 68,4'ü, erkeklerin % 55,8'i Türkçenin öneme sahip olduğunu işaretlemiştir. 18 - 30 yaş grubunun % 55,1'i, 31 - 40 yaş grubunun 64,3'ü, 41 ve üzeri yaş grubunun % 73,3'ü, Türkçenin önemli olduğunu belirtmiştir. Kendini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 64,3'ü, Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hissedenlerin % 60,2'si Türkçenin, Türk toplumunda kabul görmek için önemli olduğuna işaretlemiştir. Öte yandan Yunan kültürüne ait hisseden 7

katılımcıdan 5'i (71,4) her iki dili de Türk toplumunda kabul görmekte önemli görmektedir. Tüm katılımcıların % 34,3'ü de Türk toplumunda kabul görmek için her iki dilin de eşit önemi olduğuna işaret etmiştir.

Tablo 196: Katımcıların Arkadaşlarla Konuşmak İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım

Arkadaşlarla konuşmak için		Yunanca önemli	İki dil de eşit önemde	Türkçe önemli	**Toplam**
Kadın	f	5	98	103	206
	%	2,4%	47,6%	50,0%	100,0%
Erkek	f	5	96	89	190
	%	2,6%	50,5%	46,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**10**	**194**	**192**	**396**
	%	**2,5%**	**49,0%**	**48,5%**	**100,0%**
18 - 30	f	9	88	70	167
	%	5,4%	52,7%	41,9%	100,0%
31 - 40	f	0	68	75	143
	%	0,0%	47,6%	52,4%	100,0%
41 ve üzeri	f	1	38	47	86
	%	1,2%	44,2%	54,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**10**	**194**	**192**	**396**
	%	**2,5%**	**49,0%**	**48,5%**	**100,0%**
Türk	f	2	134	164	300
	%	0,7%	44,7%	54,7%	100,0%
Yunan	f	3	3	1	7
	%	42,9%	42,9%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	5	57	26	88
	%	5,7%	64,8%	29,5%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**10**	**194**	**192**	**396**
	%	**2,5%**	**49,0%**	**48,5%**	**100,0%**

Tablo 196'ya göre, katılımcıların % 49,0'u arkadaşlarla konuşmada her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu, % 48,5'i ise Türkçenin önemli olduğunu belirtmiştir. Kadınların % 50'si Türkçenin, erkeklerin ise % 50,5'i her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu işaretlemiştir. 18 - 30 yaş grubunun % 52,7'si her iki dilin de, 31 - 40 yaş

grubunun 52,4'ü ile 41 ve üzeri yaş grubunun % 54,7'si Türkçenin önemli olduğunu belirtmiştir. Kendini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 54,7'si Türkçe'nin, Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hissedenlerin % 64,8'i ise arkadaşlarla konuşmada her iki dilin de önemli olduğunu işaretlemiştir. Öte yandan Yunan kültürüne ait hisseden 7 katılımcıdan 3'ü (%42,9) her iki dili, 3'ü (%42,9) ise Türkçeyi arkadaşlarla konuşmada önemli görmektedir. Tüm katılımcıların % 48,5'i de yine arkadaşlarla konuşma'aTürkçe'nin önemli olduğuna işaret etmiştir.

Tablo 197: Katımcıların Yunanlar Tarafından Kabul Edilmek İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım

Yunanlar tarafından kabul edilmek için		Yunanca önemli	İki dil de eşit önemde	Türkçe önemli	**Toplam**
Kadın	f	114	83	9	206
	%	55,3%	40,3%	4,4%	100,0%
Erkek	f	111	67	12	190
	%	58,4%	35,3%	6,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**225**	**150**	**21**	**396**
	%	**56,8%**	**37,9%**	**5,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	94	63	10	167
	%	56,3%	37,7%	6,0%	100,0%
31 - 40	f	80	56	7	143
	%	55,9%	39,2%	4,9%	100,0%
41 ve üzeri	f	51	31	4	86
	%	59,3%	36,0%	4,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**225**	**150**	**21**	**396**
	%	**56,8%**	**37,9%**	**5,3%**	**100,0%**
Türk	f	167	119	14	300
	%	55,7%	39,7%	4,7%	100,0%
Yunan	f	3	4	0	7
	%	42,9%	57,1%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	54	27	7	88
	%	61,4%	30,7%	8,0%	100,0%
Diğer	f	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**225**	**150**	**21**	**396**
	%	**56,8%**	**37,9%**	**5,3%**	**100,0%**

Tablo 197'ye göre, katılımcıların % 56,8'i Yunanlar tarafından kabul edilmek için Yunancanın, % 37,9'u iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu belirtmiştir. Kadınların % 55,3'ü, erkeklerin ise % 58,4'ü Yunancanın öneme sahip olduğunu işaretlemiştir. 18 - 30 yaş grubunun % 56,3'ü, 31 - 40 yaş grubunun 55,9'u ile 41 ve üzeri yaş grubunun % 59,3'ü Yunancanın önemli olduğunu belirtmiştir. Kendini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 55,7'si, Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hissedenlerin % 61,4'ü Yunanlar tarafından kabul edilmek için Yunancanın önemli olduğuna işaret etmiştir.Yunan kültürüne ait hisseden 7 katılımcıdan 4'ü (%57,1) ise her iki dili önemli görmüştür.

Tablo 198: Katımcıların İş Arkadaşlarıyla Konuşmak İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım

İş arkadaşlarıyla konuşmak için		Yunanca önemli	İki dil de eşit önemde	Türkçe önemli	**Toplam**
Kadın	f	31	150	25	206
	%	15,0%	72,8%	12,1%	100,0%
Erkek	f	41	134	14	189
	%	21,7%	70,9%	7,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**72**	**284**	**39**	**395**
	%	**18,2%**	**71,9%**	**9,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	35	113	18	166
	%	21,1%	68,1%	10,8%	100,0%
31 - 40	f	19	111	13	143
	%	13,3%	77,6%	9,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	18	60	8	86
	%	20,9%	69,8%	9,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**72**	**284**	**39**	**395**
	%	**18,2%**	**71,9%**	**9,9%**	**100,0%**
Türk	f	43	222	35	300
	%	14,3%	74,0%	11,7%	100,0%
Yunan	f	1	6	0	7
	%	14,3%	85,7%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	28	55	4	87
	%	32,2%	63,2%	4,6%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**72**	**284**	**39**	**395**
	%	**18,2%**	**71,9%**	**9,9%**	**100,0%**

Tablo 198'e göre, katılımcıların % 71,9,'u iş arkadaşlarıyla konuşmada her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu olduğunu belirtmiştir. Kadınların % 72,8'i, erkeklerin ise % 70,9'u her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu işaretlemiştir. 18 - 30 yaş grubunun % 68,1'i her iki dilin de, 31 - 40 yaş grubunun 77,6'sı ile 41 ve üzeri yaş grubunun % 69,8'i her iki dilin de eşit derecede önemli olduğunu belirtmiştir. Kendini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 74'ü, Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hissedenlerin % 63,2'si ile Yunan kültürüne ait hisseden 7 katılımcıdan 6'sı (% 85,7) her iki dili, iş arkadaşlarıyla knuşmada önemli görmektedir. Tüm katılımcıların % 18,2'si ise iş arkadaşlarıyla konuşmada Yunancanın önemli olduğuna işaret etmiştir.

Tablo 199: Katımcıların Seyahat Etmek İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım

Seyahat etmek için		Yunanca önemli	İki dil de eşit önemde	Türkçe önemli	**Toplam**
Kadın	f	46	145	15	206
	%	22,3%	70,4%	7,3%	100,0%
Erkek	f	53	121	16	190
	%	27,9%	63,7%	8,4%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**99**	**266**	**31**	**396**
	%	**25,0%**	**67,2%**	**7,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	37	117	13	167
	%	22,2%	70,1%	7,8%	100,0%
31 - 40	f	37	95	11	143
	%	25,9%	66,4%	7,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	25	54	7	86
	%	29,1%	62,8%	8,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**99**	**266**	**31**	**396**
	%	**25,0%**	**67,2%**	**7,8%**	**100,0%**
Türk	f	71	204	25	300
	%	23,7%	68,0%	8,3%	100,0%
Yunan	f	0	7	0	7
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	28	54	6	88
	%	31,8%	61,4%	6,8%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**99**	**266**	**31**	**396**
	%	**25,0%**	**67,2%**	**7,8%**	**100,0%**

Tablo 199'a göre, katılımcıların % 67,2,'s' seyahat etmek için her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu olduğunu belirtmiştir. Kadınların % 70,4'ü, erkeklerin ise % 63,7'si her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu işaretlemiştir. 18 - 30 yaş grubunun % 70,1'i her iki dilin de, 31 - 40 yaş grubunun 66,4'ü ile 41 ve üzeri yaş grubunun % 62,8'i her iki dilin de eşit derecede önemli olduğunu belirtmiştir. Kendini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 68'i, Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hissedenlerin % 61,4'ü ile Yunan kültürüne ait hisseden 7 katılımcıdan tamamı (% 100) her iki dili, seyahat etmede önemli görmektedir. Tüm katılımcıların % 25,0'i ise seyahat etmede Yunancanın önemli olduğuna işaret etmiştir.

Tablo 200: Katımcıların Ticaret Yapmak İçin Önemli Gördükleri Dile Ait Dağılım

Ticaret yapmak için		Yunanca önemli	İki dil de eşit önemde	Türkçe önemli	**Toplam**
Kadın	f	41	151	14	206
	%	19,9%	73,3%	6,8%	100,0%
Erkek	f	64	114	12	190
	%	33,7%	60,0%	6,3%	100,0%
GenelToplam	**f**	**105**	**265**	**26**	**396**
	%	**26,5%**	**66,9%**	**6,6%**	**100,0%**
18 - 30	f	39	117	11	167
	%	23,4%	70,1%	6,6%	100,0%
31 - 40	f	37	96	10	143
	%	25,9%	67,1%	7,0%	100,0%
41 ve üzeri	f	29	52	5	86
	%	33,7%	60,5%	5,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**105**	**265**	**26**	**396**
	%	**26,5%**	**66,9%**	**6,6%**	**100,0%**
Türk	f	77	203	20	300
	%	25,7%	67,7%	6,7%	100,0%
Yunan	f	1	6	0	7
	%	14,3%	85,7%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	27	55	6	88
	%	30,7%	62,5%	6,8%	100,0%
Diğer	f	0	1	0	1
	%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**105**	**265**	**26**	**396**
	%	**26,5%**	**66,9%**	**6,6%**	**100,0%**

Tablo 200'e göre, katılımcıların % 66,9,'u ticaret yapmak için her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu olduğunu belirtmiştir. Kadınların % 73,3'ü, erkeklerin ise % 60,0'ı her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu işaretlemiştir. 18 - 30 yaş grubunun % 70,1'i her iki dilin de, 31 - 40 yaş grubunun 67,1'i ile 41 ve üzeri yaş grubunun % 60,5'i her iki dilin de eşit derecede önemli olduğunu belirtmiştir. Kendini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların % 67,7'si, Türk ve Yunan her iki kültüre de ait hissedenlerin % 62,5'i ile Yunan kültürüne ait hisseden 7 katılımcıdan 6'sı (% 85,7) her iki dili, ticaret yapmada önemli görmektedir. Tüm katılımcıların % 26,5'i ise ticaret yapmak için Yunancanın önemli olduğuna işaret etmiştir.

5.1.14. Dil Tutumlarına İlişkin Bulgular

Katılımcıların Türkçe ve Yunancaya ilişkin dilsel tutumlarını belirlemek amacıyla bu iki dili nasıl algıladıkları sorulmuş ve aşağıdaki bulgulara erişilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre tablolar incelendiğinde, belirli bağlamlarda Türkçe ve Yunancaya yönelik tutumlar ile katılımcıların cinsiyetleri arasında anlamlı farklılık görülmemiştir. Kadın ve erkek katılımcılar açısından, kulağa hoş gelen dil, kulağa dostana gelen dil, kulağa ayrıcalıklı gelen dil ve kulağa samimi gelen dil olarak Türkçe belirtilmiş, yine kadın ve erkek katılımcılar tarafından kulağa modern gelen dil olarak ise her iki dil de aynı olarak belirtilmiştir.

Yaş grupları açısından bakıldığında, kulağa hoş gelen dile 18 - 30 yaş grubundaki katılımcılar ikisi de aynı derken, diğer yaş gruplarındaki katılımcılar Türkçenin kulağa hoş geldiğini belirtmiştir. Kulağa dostane gelen dil olarak tüm yaş gruplarındaki katılımcılar Türkçeyi işaret ederken, kulağa ayrıcalıklı gelen dilde 18 - 30 yaş grubu katılımcıları iki dili de aynı görürken, diğer yaş gruplarındaki katılıcılar Türkçeyi işaretlemişlerdir. Kulağa kibar ve samimi gelen dile tüm yaş gruplarındaki katılımcılar Türk dilini işaretlerken, son olarak kulağa modern gelen dil seçeneğinde 18 - 30 yaş grubu ile 31 - 40 yaş grubu katılımcıları iki dilin de aynı derecede modern olduğu belirtirken, 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcılar Türkçenin daha modern bir dil olduğunu işaretlemişlerdir.

Katılımcıların kendilerini ait hissettikleri kültür grupları açısından bakıldığında, Türk ile Yunan kültür grubuna ait hisseden katılımcılar tarafından Türkçe kulağa hoş gelen dil olurken, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenler için iki dilin de aynı derecede kulağa hoş geldiği işaretlenmiştir. Kulağa dostane gelen ve ayrıcalıklı gelen dil olarak Türk hissedenler tarafından Türkçe, Yunan ile Türk ve Yunan kültürüne ait hissedenler için her iki dilin de aynı şekilde kulağa dostane ve ayrıcalıklı geldiği ifade edilmiştir. Kulağa kibar ve samimi gelen dil olarak tüm gruplardaki katılımcılar tarafından Türkçe tercih edilirken, kulağa modern gelen dil kendilerini Türk kültürüne ait hisseden katılımcılar için Türkçe olurken, Yunan ile Türk ve Yunan kültürüne ait hissedenler için her iki dilin de aynı şekilde modern geldiği gözlenmiştir.

5.1.13.1. Dil Tutumlarına İlişkin Bulgulara Ait Dağılımlar

Katılımcılara Yunanca ve Türkçe hakkındaki düşünceleri sorulmuştur.

Tablo 201: Katılımcıların Kulağa Hoş Gelen Dil Tercihlerine Ait Dağılım

Kulağa hoş gelen dil		Yunanca	İkisi de aynı	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	8	86	112	206
	%	3,9%	41,7%	54,4%	100,0%
Erkek	f	8	87	95	190
	%	4,2%	45,8%	50,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**16**	**173**	**207**	**396**
	%	**4,0%**	**43,7%**	**52,3%**	**100,0%**
18 - 30	f	11	81	75	167
	%	6,6%	48,5%	44,9%	100,0%
31 - 40	f	4	67	72	143
	%	2,8%	46,9%	50,3%	100,0%
41 ve üzeri	f	1	25	60	86
	%	1,2%	29,1%	69,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**16**	**173**	**207**	**396**
	%	**4,0%**	**43,7%**	**52,3%**	**100,0%**
Türk	f	9	112	179	300
	%	3,0%	37,3%	59,7%	100,0%
Yunan	f	0	3	4	7
	%	0,0%	42,9%	57,1%	100,0%
Türk ve Yunan	f	7	58	23	88

	%	8,0%	65,9%	26,1%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**16**	**173**	**207**	**396**
	%	**4,0%**	**43,7%**	**52,3%**	**100,0%**

Tablo 201'e göre, kulağa hoş gelen dil olarak katılımcıların %52,3'ü Türkçeyi, %43,7'si her iki dili de göstermiştir. Kadınların 54,4 ile erkeklerin % 50'si için kulağa hoş gelen dil Türkçedir. 18 - 30 yaş grubu katılımcıların % 48,5'i için her iki dil de aynı şekilde kulağa hoş gelirken, 31 - 40 (%50,3) ile 41 ve üzeri yaş grubu (%69,8) katılımcılar için Türkçe kulağa daha hoş gelen dildir. Katılımcılardan kendini Türk kültürüne ait hissedenlerin %59,7'si ile Yunan kültürüne ait hisseden 7 kişiden 4'ü (%57,1) tarafından kulağa hoş gelen dil Türkçe olarak belirtilirken, Türk ve Yunan kültürüne ait hissedenlerin % 65,9'u için her iki dil de aynı şekilde kulağa hoş gelmektedir.

Tablo 202: Katılımcıların Kulağa Dostane Gelen Dil Tercihlerine Ait Dağılım

Kulağa dostane gelen dil		Yunanca	İkisi de aynı	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	3	69	134	206
	%	1,5%	33,5%	65,0%	100,0%
Erkek	f	6	66	118	190
	%	3,2%	34,7%	62,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**135**	**252**	**396**
	%	**2,3%**	**34,1%**	**63,6%**	**100,0%**
18 - 30	f	8	65	94	167
	%	4,8%	38,9%	56,3%	100,0%
31 - 40	f	0	48	95	143
	%	0,0%	33,6%	66,4%	100,0%
41 ve üzeri	f	1	22	63	86
	%	1,2%	25,6%	73,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**135**	**252**	**396**
	%	**2,3%**	**34,1%**	**63,6%**	**100,0%**
Türk	f	1	86	213	300
	%	0,3%	28,7%	71,0%	100,0%
Yunan	f	1	4	2	7

	%	14,3%	57,1%	28,6%	100,0%
Türk ve Yunan	f	7	45	36	88
	%	8,0%	51,1%	40,9%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**9**	**135**	**252**	**396**
	%	**2,3%**	**34,1%**	**63,6%**	**100,0%**

Tablo 202'ye göre, kulağa dostane gelen dil olarak katılımcıların %63,6'sı Türkçeyi, %34,1'i her iki dilin de aynı olduğunu göstermiştir. Kadınların % 65,0 ile erkeklerin % 62,1'i için kulağa dostane gelen dil Türkçedir. 18 - 30 yaş grubu (% 56,3), 31 - 40 yaş grubu (% 66,4) ile 41 ve üzeri yaş grubu (% 73,3) katılımcıları için kulağa dostane gelen dil, Türkçedir. Katılımcılardan kendini Türk kültürüne ait hissedenlerin %71,0'i için yine Türkçe dostane dil iken, Yunan kültürüne ait hisseden 7 kişiden 4'ü (%57,1) ile Türk ve Yunan kültürüne ait hissedenlerin % 51,1'i için her iki dilin de aynı şekilde kulağa hoş geldiği gözlenmektedir.

Tablo 203: Katılımcıların Kulağa Ayrıcalıklı Gelen Dil Tercihlerine Ait Dağılım

Kulağa ayrıcalıklı gelen dil		Yunanca	İkisi de aynı	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	38	72	96	206
	%	18,4%	35,0%	46,6%	100,0%
Erkek	f	42	70	78	190
	%	22,1%	36,8%	41,1%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**80**	**142**	**174**	**396**
	%	**20,2%**	**35,9%**	**43,9%**	**100,0%**
18 - 30	f	35	68	64	167
	%	21,0%	40,7%	38,3%	100,0%
31 - 40	f	24	54	65	143
	%	16,8%	37,8%	45,5%	100,0%
41 ve üzeri	f	21	20	45	86
	%	24,4%	23,3%	52,3%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**80**	**142**	**174**	**396**
	%	**20,2%**	**35,9%**	**43,9%**	**100,0%**
Türk	f	49	96	155	300
	%	16,3%	32,0%	51,7%	100,0%

Yunan	f	2	4	1	7
	%	28,6%	57,1%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	29	42	17	88
	%	33,0%	47,7%	19,3%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**80**	**142**	**174**	**396**
	%	**20,2%**	**35,9%**	**43,9%**	**100,0%**

Tablo 203'e göre, kulağa ayrıcalıklı gelen dil olarak katılımcıların %43,9'u Türkçeyi, %35,9'u her iki dilin de aynı olduğunu göstermiştir. Kadınların % 46,6'sı ile erkeklerin % 41,1'i için kulağa ayrıcalıklı gelen dil Türkçedir. 18 - 30 yaş grubunun % 40,7'si her iki dili de aynı şekilde ayrıcalıklı işaretlerken, 31 - 40 yaş grubu (% 45,5) ile 41 ve üzeri yaş grubu (% 52,3) katılımcıları için kulağa ayrıcalıklı gelen dil, Türkçedir. Katılımcılardan kendini Türk kültürüne ait hissedenlerin %51,7'si için yine Türkçe ayrıcalıklı dil iken, Yunan kültürüne ait hisseden 7 kişiden 4'ü (%57,1) ile Türk ve Yunan kültürüne ait hissedenlerin % 47,7'si için her iki dilin de aynı şekilde kulağa ayrıcalıklı geldiği gözlenmektedir.

Tablo 204: Katılımcıların Kulağa Kibar Gelen Dil Tercihlerine Ait Dağılım

Kulağa kibar gelen dil		Yunanca	İkisi de aynı	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	6	75	125	206
	%	2,9%	36,4%	60,7%	100,0%
Erkek	f	10	68	112	190
	%	5,3%	35,8%	58,9%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**16**	**143**	**237**	**396**
	%	**4,0%**	**36,1%**	**59,8%**	**100,0%**
18 - 30	f	11	69	87	167
	%	6,6%	41,3%	52,1%	100,0%
31 - 40	f	2	57	84	143
	%	1,4%	39,9%	58,7%	100,0%
41 ve üzeri	f	3	17	66	86
	%	3,5%	19,8%	76,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**16**	**143**	**237**	**396**
	%	**4,0%**	**36,1%**	**59,8%**	**100,0%**

Türk	f	9	89	202	300
	%	3,0%	29,7%	67,3%	100,0%
Yunan	f	1	3	3	7
	%	14,3%	42,9%	42,9%	100,0%
Türk ve Yunan	f	6	51	31	88
	%	6,8%	58,0%	35,2%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**16**	**143**	**237**	**396**
	%	**4,0%**	**36,1%**	**59,8%**	**100,0%**

Tablo 204'e göre, kulağa kibar gelen dil olarak katılımcıların %59,8'i Türkçeyi, %36,1'i her iki dilin de aynı olduğunu göstermiştir. Kadınların % 60,7'si ile erkeklerin % 58,9'u için kulağa kibar gelen dil Türkçedir. 18 - 30 yaş grubu (% 52,1), 31 - 40 yaş grubu (%58,7) ile 41 ve üzeri yaş grubu (% 76,7) katılımcıları için kulağa kibar gelen dil, Türkçedir. Katılımcılardan kendini Türk kültürüne ait hissedenlerin %67,3'ü için yine Türkçe kulağa kibar gelen dil iken, Yunan kültürüne ait hisseden 7 kişiden 3'ü (%42,9) için Türkçe diğer 3'ü (%42,9) için ise her iki dil de aynı şekilde kibar iken, yine Türk ve Yunan kültürüne ait hissedenlerin % 58,0'i için her iki dilin de aynı şekilde kulağa ayrıcalıklı geldiği gözlenmektedir.

Tablo 205: Katılımcıların Kulağa Samimi Gelen Dil Tercihlerine Ait Dağılım

Kulağa samimi gelen dil		Yunanca	İkisi de aynı	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	7	58	141	206
	%	3,4%	28,2%	68,4%	100,0%
Erkek	f	6	63	121	190
	%	3,2%	33,2%	63,7%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**13**	**121**	**262**	**396**
	%	**3,3%**	**30,6%**	**66,2%**	**100,0%**
18 - 30	f	12	62	93	167
	%	7,2%	37,1%	55,7%	100,0%
31 - 40	f	1	41	101	143
	%	0,7%	28,7%	70,6%	100,0%
41 ve üzeri	f	0	18	68	86
	%	0,0%	20,9%	79,1%	100,0%

Genel Toplam	**f**	**13**	**121**	**262**	**396**
	%	**3,3%**	**30,6%**	**66,2%**	**100,0%**
Türk	f	3	76	221	300
	%	1,0%	25,3%	73,7%	100,0%
Yunan	f	2	4	1	7
	%	28,6%	57,1%	14,3%	100,0%
Türk ve Yunan	f	8	41	39	88
	%	9,1%	46,6%	44,3%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**13**	**121**	**262**	**396**
	%	**3,3%**	**30,6%**	**66,2%**	**100,0%**

Tablo 205'e göre, kulağa samimi gelen dil olarak katılımcıların %66,2'si Türkçeyi, %30,6'sı her iki dilin de aynı olduğunu göstermiştir. Kadınların % 68,4'ü ile erkeklerin % 63,7'si için kulağa samimi gelen dil Türkçedir. 18 - 30 yaş grubu (% 55,7), 31 - 40 yaş grubu (%70,6) ile 41 ve üzeri yaş grubu (% 79,1) katılımcıları için kulağa samimi gelen dil, Türkçedir. Katılımcılardan kendini Türk kültürüne ait hissedenlerin %73,7'si için yine Türkçe kulağa samimi gelen dil iken, Yunan kültürüne ait hisseden 7 kişiden 4'ü (%51,7) için ve yine Türk ve Yunan kültürüne ait hissedenlerin % 46,6'sı için her iki dilin de aynı şekilde kulağa samimi geldiği gözlenmektedir.

Tablo 206: Katılımcıların Kulağa Modern Gelen Dil Tercihlerine Ait Dağılım

Kulağa modern gelen dil		Yunanca	İkisi de aynı	Türkçe	**Toplam**
Kadın	f	14	105	87	206
	%	6,8%	51,0%	42,2%	100,0%
Erkek	f	17	89	84	190
	%	8,9%	46,8%	44,2%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**31**	**194**	**171**	**396**
	%	**7,8%**	**49,0%**	**43,2%**	**100,0%**
18 - 30	f	17	96	54	167
	%	10,2%	57,5%	32,3%	100,0%
31 - 40	f	6	74	63	143
	%	4,2%	51,7%	44,1%	100,0%
41 ve üzeri	f	8	24	54	86

	%	9,3%	27,9%	62,8%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**31**	**194**	**171**	**396**
	%	**7,8%**	**49,0%**	**43,2%**	**100,0%**
Türk	f	17	141	142	300
	%	5,7%	47,0%	47,3%	100,0%
Yunan	f	1	6	0	7
	%	14,3%	85,7%	0,0%	100,0%
Türk ve Yunan	f	13	47	28	88
	%	14,8%	53,4%	31,8%	100,0%
Diğer	f	0	0	1	1
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**f**	**31**	**194**	**171**	**396**
	%	**7,8%**	**49,0%**	**43,2%**	**100,0%**

Tablo 206'ya göre, katılımcıların %49,0'u kulağa modern gelen dil olarak her iki dilin de aynı geldiğini belirtirken, % 43,2'si Türkçenin kulağa modern geldiğini işaretlemiştir. Kadınların % 51,0'i ile erkeklerin % 46,8'i için her iki dil de aynı şekilde kulağa modern gelmektedir. Yien 18 - 30 yaş grubu (% 57,5) ile 31 - 40 yaş grubu (%51,7) için her iki dil kulağa modern gelirken, 41 ve üzeri yaş grubu için (% 62,8) Türkçe daha modern bir dildir. Katılımcılardan kendini Türk kültürüne ait hissedenlerin % 47,3'ü için Türkçe, % 47,0'si içinse her iki dil kulağa modern gelirken, Yunan kültürüne ait hisseden 7 kişiden 6'sı (%85,7) ile Türk ve Yunan kültürüne ait hissedenlerin % 53,4'ü için her iki dilin de aynı şekilde kulağa modern geldiği gözlenmektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMALAR

1. Batı Trakya Türklerinin Ana Dillerine, Dil Tercihlerine ve Dil Tutumlarına İlişkin Sonuç Gözlemleri

Egemen dil ve kültürün hâkim olduğu toplumlarda azınlık konumundaki dilin ve kültürün nesilden nesile aktarımı hiç kolay değildir. Çoğunluğun egemen olduğu sistem içinde azınlık dillerin ve kültürlerin sürdürümünü etkileyen farklı faktörler mevcuttur. Azınlık topluluklarını içinde barındıran ülkenin siyasi, ekonomik, ve sosyo kültürel politikaları ile azınlık toplumunun karakteristik özelliği ve tutumuna bağlı olarak söz konusu faktörlerin etki derecesi ortaya çıkmaktadır.

Dilin, etnik kimliğin ve kültürün belirleyici sembollerinden biri olduğunu belirten Giles, Bourhis ve Taylor, dilin geçmişinin, ona verilen değerin ve maruz kaldığı standardizasyonların, etnik - dilsel grupların dil eksenli varoluş ve sürdürülebilirliklerini olumlu ya da olumsuz etkileyen faktörler olduğuna dikkati çekmişlerdir.[390] Bir dilin sürdürülebilirliğinde o dilin konuşur sayısının fazla ve statüsünün yüksek olmasının önemine vurgu yapan Fishman'a ilaveten Giles vd. etnik grupların mevcudiyetlerini ve devamlılıklarını sürdürmede önemli bir etken olan dilin var olmasında **statü, nüfus** ve **kurumsal destek** unsurları ile bağlantı kurmaktadırlar. **Statü unsuru**nda, etnik grupların ekonomik, toplumsal - tarihsel ve dilsel niteliklerine bakılırken, **nüfus unsuru**nda, etnik grubu oluşturanların sayısına, nüfus yoğunluğuna ve oranına, doğum oranlarına, etnik grup içi evlilikler ile iç ve dış göç oranlarına bakılmakta, **kurumsal destek unsuru**nda ise, kitle iletişim araçları, eğitim, din, kültür ve endüstri alanlarında resmî ya da gayriresmî örgütlenmelerde etnik grubun konuştuğu dile verilen yere bakılmaktadır. [391]

---

[390] Gülcan Çolak Bostancı, "Amerikada'daki Birinci ve İkinci Kuşak Türklerin Dil Tercihleri, Sürdürümleri, Tutumları ve Etnik Dilsel Canlılıkları", *Bilig - Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi,* Sayı:70, 2014, s.106.

[391] Gös. yer

Bu bağlamda azınlık topluluklarının dil kullanımı ve tercihlerini etkileyen bu faktörler, azınlıkların mevcudiyetlerinin sembolü olan ana dillerinin, kültürlerinin ve kimliklerinin sürdürümünü engelleyen ya da destekleyen son derece önemli belirleyiciler olarak ortaya çıkmaktadır.

Çoğunluğun dilinin egemenliği altındaki sosyal yapı, iş, eğitim ve iletişim sistemi içinde azınlık dillerinin kendilerine yaşam alanı bulduğu tek alan genellikle aile içi ile kurulan iletişimle sınırlı olmaktadır. Yapılan araştırmalar, egemen dilin hâkimiyeti altındaki tüm bu alanların aksine, farklı dile sahip grupların ana dillerini aile ortamlarında kullanmalarının dil sürdürümü açısından son derece önemli olduğunu göstermektedir.

Egemen kültür ve dilin yanı sıra devletin eğitim dilinin de Yunanca olduğu bir sistemde Batı Trakya Türklerinin edindikleri ana dilleri Türkçeyi eğitim dili olarak öğrenip gelecek kuşaklara kültür ve kimlik aktarımı olarak taşımaları, tercihe bağlı bir durumda sürmektedir.

Araştırmamızda elde edilen bulgulara göre, aile içi bağlamda yakın çevre ve aile dışı ortamlarda uzak çevrelerinde Batı Trakya Türkleri için Türkçenin hâlâ en önemli ve tek iletişim dili olduğu gözlenmektedir.

Katılımcıların farklı kişilerle Türkçe - Yunanca dil kullanım tercihlerine bakıldığında, babaları ile % 92,2'sinin, anneleri ile % 94,9'unun, kardeşleri ile % 92,7'sinin, Türk arkadaşları ile % 95,5'inin, mahalledeki Türk arkadaşları ile % 94,4'ünün, Türk işyerlerinde % 96,7'sinin, kahvehanede % 90,4'ünün, camide % 97,7'sinin, telefonda Türk tanıdıklar ile % 94,7'sinin Türk dilinde konuştukları görülmektedir.

Farklı kişilerin katılımcılarla kullandıkları dilde Türk - Yunanca tercihlerindeki yönelime bakıldığında, katılımcıların % 93,7'si babalarının, % 95,7'si annelerinin, % 93,9'u kardeşlerinin, % 89,9'u arkadaşlarının, % 93,4'ü akrabalarının, % 97'si Türk komşularının kendileriyle iletişimde seçtikleri dilin Türkçe olduğunu belirtmektedir.

Dil kullanım tercihlerindeki verilerinden açıkça görüldüğü gibi Batı Trakya Türkleri ana dillerinin kullanımı konusunda son derece kararlı bir tutum sergilemektedir. Yunancanın hiçbir şekilde aile ortamına girmediği anlaşılmaktadır. Cinsiyet, yaş grubu ve ait hissedilen kültür grubu açısından bakıldığında dil tercihlerinde anlamlı bir fark görülmese de, 18 - 30 yaş grubu ile kendini Türk - Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerde Türkçeden, "her iki dilde eşit derecede" seçeneğine doğru çok az oranda bir yönelim gözlenmektedir. Bu durum ana dilin ve kültürün sürdürümü açısından güven vericidir.

Bununla birlikte, genç nüfusun tercihinde çok az oranda da olsa her iki dilin de yer edinmeye başladığının gözlenmesi açısından, çoğunluk ile daha fazla sosyal ortamda bulunmaları da gözönünde tutularak, dikkate değerdir.

Diğer yandan katılımcılara, Yunanistan'daki diğer etnik grupların okul, iş ve kamusal alan ile evde dil kullanımının ana dilleri ile egemen dil açısından nasıl olması gerektiği yönünde kanaatleri de gözlenmiştir. Buna göre, katılımcılar % 74,7 oranında Yunanistan'daki diğer etnik grupların kendi dillerini konuşmaları gerektiğini ifade ederken, kamuya açık yerlerde, iş ve okulda da etnik grupların kendi dillerini konuşabileceklerini ifade edenlerin oranı % 76,8 olarak gözlenmekte, bu oran evde etnik grupların kendi dillerini konuşabileceklerini belirtenlerde % 85,9'a yükselmektedir.

Katılımcıların kişisel etkinliklerinde dil kullanımlarına bakıldığında, % 88,6'sının Türkçe düşündüğünü, % 90,9'unun Türkçe rüya gördüğünü, % 84,1'inin Türkçe sayı sayıp, hesap yaptığını, % 74,5'inin Türkçe kitap okuduğunu, % 61,4'ünün Türkçe gazete - dergi okuduğunu, % 66,7'sinin Türkçe televizyon seyrettiğini, % 60,1'inin Türkçe radyo dinlediğini, % 68,9'unun Türkçe yazı yazdığını belirttiği görülmektedir. Katılımcıların kişisel etkinliklerinde tercih ettikleri dilde yüksek oranda Türkçenin hâkim olduğu anlaşılırken, özellikle de düşünülen ve rüya görülen dilin Türkçe olması ilginç bir bulgudur. Kitle iletişim araçlarında ve okuma - yazma etkinliklerinde her iki dile de yönelimlerin olması ise iki dilli bireyler için ve özellikle de egemen toplum içinde azınlık olan bireylerin ülkedeki gelişmeleri takip etmesine ve eğitimde kullanılan dile bağlı olarak doğal bir durumdur.

Batı Trakya Türklerinin ana dilleri Türkçeye olan hâkimiyetlerinin egemen dil ve diğer yabancı dillere eğitim ve öğrenme haricinde kaymaması için, bu çalışmanın Türk Azınlığın eğitim sorunları ve Türkçe öğretimde yaşanan sorunlar kısmında bahsedilen sıkıntılar dikkate alındığında eğitimden kitle iletişim organlarına kadar pek çok alanda Türkçe'nin kullanımı konusunda gerekli tedbirlerin alınması, gerek Yunan devleti gerekse de garantör devlet olarak Türkiye Cumhuriyeti açısından önem arzetmektedir.

Zira, Türk dilini ve kültürünü öğretmek için yeterli imkân olduğunu düşünenler (% 26, 5) ile yeteri kadar gazete, televiyon ve radyo gibi Türkçe haber kaynağına sahip olunduğunu düşünen (% 43, 9) katılımcıların sayılarında da düşüş gözlenmektedir.

Diğer yandan bulgulara göre duygusal etkinliklerdeki dil tercihleri bağlamında değerlendirildiğinde katılımcıların % 88,6'sının yorgunken, % 87,6'sının stresliyken, % 84,1'nin kızgınken, % 88,1'inin telaşlıyken, % 84,3'ünün tartışırken, % 87,9'unun mutluyken, % 85,4'ünün şaşırınca kendilerini ifade etmede Türk dilini tercih ettikleri görülmektedir. Böylece katılımcıların duygusal etkinliklerindeki dil tercihlerine bakıldığında, Batı Trakya Türklerinin duygu dilinin Türkçe olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırma bulguları kişisel ve duygusal etkinliklerde her iki dili de eşit derecede kullanımına doğru da evrilme göstermektedir. "her iki dilde de eşit" seçeneğine yönelen katılımcıların cinsiyet, yaş ve ait hissedilen kültür grupları açısından oranlarına bakıldığında, erkeklerin kadınlara, 18 - 30 yaş grubundakilerin 31 - 40 ve 41 yaş ve üzeri grubundakilere ve kendilerini Türk - Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin Türk kültür grubu ile Yunan ve diğer kültür gruplarına ait hissedenlere oranla kişisel ve duygusal etkinliklerinde her iki dile doğru eğilimlerinin daha yüksek olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Katılımcıların farklı konularla ilgili dil tercihlerinden anlaşıldığı üzere Batı Trakya Türkleri bu alanda da dil tercihlerini Türkçeden yana yapmaktadırlar. Katılımcıların % 80,3'ü güncel konularla ilgili konuşurken, % 77,3'ü akademik konularla ilgili konuşurken, % 73,7'si sosyo - politik konularla ilgili konuşurken, % 77'si müzik - aktüalite konularında konuşurken, % 90,2'si dini konularda konuşurken, % 80,1'i kültür - eğitim konularında konuşurken Türkçeyi tercih etmektedir. Özellikle dîni konularla

ilgili meselelerde konuşurken Türkçenin tercih edilme oranındaki yükseklik, çalışmamızın Batı Trakya Türklerinin din eğitiminde karşı karşıya olduğu sorunlar kısmında bahsettiğimiz, "Batı Trakya'daki devlet okullarında Türk Azınlık öğrencilerine İslam dinini Yunan dilinde öğretmek üzere müfredata din dersinin eklenmesi" üzerindeki tartışmalar hatırlandığında, daha da dikkat çekici bir oran olarak karşımıza çıkıyor.

Toplumsal alandaki dil kullanımında tercihlere bakıldığında, katılımcıların Türkçe ve Yunanca her iki dilin de kullanımına doğru bir meyil seyrettikleri ön plana çıkmaktadır. Katılımcıların % 61, 9'u para kazanmak için, % 54'ü tahsil yapmak için, % 48,7'si iş bulmak için, % 50'si ileri düzeyde eğitim için, seyahat etmek için % 67,2'si, ticaret yapmak için % 66, 9'u her iki dilin de eşit öneme sahip olduğunu belirtmektedir. Diğer yandan bu alanlarla ilgili katılımcıların sadece Yunancanın önemli olduğuna dair meyilleri gözlenmektedir.

Bulgulara bakıldığında Yunanistan'da yaşamak için katılımcıların % 47,2'si her iki dili, % 47'si ise sadece Yunancayı, Yunanlar tarafından kabul edilmek için katılımcıların % 56,8'i Yunancayı, % 37,9'u her iki dili önemli bulduklarını ifade etmektedir.

Türk toplumunda söz sahibi olmak için katılımcıların % 44,7'si her iki dili, % 51,8'i sadece Türkçeyi, Türk toplumunda kabul görmek için % 34,3'ü her iki dili, % 62,4'ü Türkçeyi, % 55'i çocuk yetiştirmek için her iki dili, % 41,2'si sadece Türkçeyi, arkadaşlarla konuşmak için % 49'u her iki dili, % 48,5'i Türkçeyi önemli görmektedir. Bu alanlarla ilgili katılımcıların dil tercihlerinin her iki dilden Türkçeye doğru meyil ettiği de gözlenmektedir.

Arkadaş edinmek için % 68,4 oranında her iki dilin önemli olduğunu belirten katılımcılar buna paralel arkadaşlarıyla konuşmada her iki dili önemsemelerine rağmen, iş arkdaşlarıyla konuşmak için ise % 71,9 oranında sadece Yunancayı önemli bulmaktadır.

Buna göre, Yunanistan'da yaşamak için katılımcıların yarısı Yunancayı yarısı her iki dili önemli görürken, Yunanlar tarafından kabul edilmek için Yunancanın daha önemli

olduğunu belirtmiştirler. Türk toplumunda söz sahibi olmak için katılımcılar Türkçenin önemli olduğuna doğru evrilse de buna yakın orandaki katılımcının yönelimi ise her iki dilin de önemli olduğunu göstermektedir.

Dilin aile içi yakın çevre ve uzak çevredekilerle kullanımı ile öz benlik, etnik kimlik algısı arasındaki ilişkiye dair değişkenlere verilen yanıtlarda Türkçenin öneminin tartışmasız yüksek olduğu, öte yanda ise dilin toplumsal alandaki kullanımına ilişkin görüşlerde Yunancanın yüksek öneme sahip olarak değerlendirildiği görülmektedir.

Ülkedeki egemen dil olan Yunancanın resmî dil olarak kamusal alandaki hâkimiyeti doğal olarak bu sonucun ortaya çıkmasına etken olarak görünmektedir. Arkadaş edinmek için her iki dil de önemli görülürken, iş arkadaşlarıyla konuşmak için yüksek oranda Yunancanın önemli bulunması da bu bağlamda değerlendirilebilir.

Tahsil yapmak, ileri düzeyde eğitim almak, iş bulmak, para kazanmak, ticaret yapmak, seyahat etmek için ve dolayısıyla Yunanistan'da yaşamak için her iki dilin de katılımcılar tarafından eşit önemde değerlendirilmesi doğal olmakla birlikte, katılımcılara göre Türk toplumu içinde kabul görmek için ve çocuk yetiştirmek için her iki dilin de bilinmesi gerekliliğinin ortaya çıkması Batı Trakya Türklerinin ana dillerine sahip çıkmanın yanında egemen dili öğrenme gerekliliğine verdikleri önemi bir kez daha göstermektedir.

Batı Trakya Türklerinin dil tercihlerindeki yönelimlerinde şovenizmden uzak bir gerçekçilik içinde olmaları, ilk bakışta sanki ana dililleri Türkçe açısından olumsuzmuş gibi görünse de dil kullanımının bireysel, aile içi ve toplumsal boyutları düşünüldüğünde verdikleri yanıtlarda, katılımcıların tamamen gerçekçi ve akılcı olduğu anlaşılmaktadır.

İki dilliliğe yüksek önem veriliyor olması, Batı Trakya Türklerinin son derece hassas oldukları eğitim konusunda var olan beklentilerinin bir yansıması olarak da değerlendirilebilir. Bu durum katılımcıların % 31,3'ünün ilkokul, % 7,8'inin ortaokul mezunu olduğu dikkate alındığında ekonomik zorluklardan mâda dilsel yetersizlik nedeniyle eğitimlerine devam edememiş katılımcıların özlemlerinin bir yansıması olarak ortaya çıkmış olabileceği gibi, katılımcıların % 37,4'ünün lise, % 1,3'ünün

medrese, % 22,2'sinin yüksek okul ve üniversite mezunu olduğu göz önüne alındığında ise bu sonucun çıkması şaşırtıcı değildir.

Katılımcıların Türkçe ve Yunancaya yönelik tutumlarında genel olarak gruplar arası anlamlı farklılaşmaların olmadığı ve tercihlerinde her iki dilin önemi etrafında yoğunlaştıkları görülmektedir. Öte yandan tahsil yapmak için katılımcılar genel olarak her iki dilin de önemli olduğunu belirtse de kendisini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hisseden katılımcı grubunun tercihinin az bir farkla her iki dilin de önemli olduğundan sadece Yunancanın önemli olduğuna doğru evrildiği görülmektedir.

İş bulmak için ise katılımcıların tercihleri ağırlıklı olarak iki dilin de eşit önemine doğru yönelse de, erkeklerin kadınlara göre her iki dilin önemli olduğu seçeneğinden sadece Yunancanın önemli olduğuna doğru tercihlerinin arttığı gözlenmektedir.

Yunanistan'da yaşamak için her iki dil ile sadece Yunancanın önemli olduğunu belirten katılımcıların oranları hemen hemen aynı değerde iken, 18 - 30 yaş grubu ve 31 - 40 yaş grubu ile Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin tercihleri çok az farkla da olsa sadece Yunacanın önemli olduğuna doğru evrilmiştir.

Türk toplumunda söz sahibi olmak için katılımcıların tercihleri birbirine yakın değerlerde her iki dil ile Türkçenin önemli olduğuna dair şekillense de Türkçenin önemli olduğu daha yüksek oranda tercih edilmiştir. Erkek katılımcılar ile kendilerini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin ise tercihleri Türkçenin öneminden her iki dilin önemli olduğuna dair yönelmektedir.

Çocuk yetiştirmekle ilgili olarak katılımcıların her iki dilin de önemli olduğu seçeneğine yönelimleri daha yüksek iken, 41 yaş ve üzerindeki katılımcıların yönelimleri ise her iki dilin önemli olduğundan sadece Türkçenin önemli olduğuna doğru evrilmektedir.

Arkadaşlarla konuşmak için her iki dil ile sadece Türkçeyi önemli gören katılımcıların oranları birbiri ile çok yakın iken, kadınlar, 31 - 40 ve 41 yaş ve üzeri ile Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların tercihlerinde sadece Türkçenin önemli olduğuna dair yönelim gözlenmektedir.

Bulgulara göre, dil tercihlerinde cinsiyet açısından önemli farklar görülmezken, ait olunan kültür grubuna bağlı olarak dil tercihleri paralellik göstermektedir. Yaş aralıkları açısında bakıldığında ise tüm değişkenlerde 41 yaş ve üzeri grubu katılımcıların Türkçe konusunda en yüksek oranlara sahip olan aralık olarak tutuculuğunu koruduğu, 18 - 30 yaş grubunun ise her iki dilin ve sadece Yunancanın önemine doğru yöneliminin diğer gruplara göre nispeten yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumu da Yunanistan'da daha eşit standartlarda yaşayabilmek ve eğitimden iş yaşamına kadar pek çok alanda çoğunlukla rekabet edebilmek için Yunancanın önemine dair oluşan inançları ile açıklamak mümkündür.

Yunanca ve Türkçeye ilişkin tutumların değerlendirilmesinde katılımcıların iki dile ilişkin duygu ve düşünceleri istendiği için katılımcılar öznel değerlendirmelerini hissiyatları doğrultusunda yapmışlardır. Tüm gruplarda katılımcıların tercihlerinde Türkçenin yüksek değerde olduğu gözlenmekle birlikte, katılımcılarda her iki dile karşı benzer duyguların geliştiği hatta bazı değişkenlerde bazı gruplardaki katılımcıların tercihlerinde Türkçeden her ki dil seçeneğine yoğunlaşma olduğu da görülmektedir.

Bulgulara göre katılımcıların % 52,3'ü kulağa hoş gelen dil olarak Türkçeye yöneldikleri, bunu % 43,7 ile her iki dilin de hoş geldiğini belirten katılımcıların oranının takip ettiği görülmektedir. 18 - 30 yaş grubu ile kendilerini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin tercihlerinde ise Türkçe seçeneğinden her iki dil seçeneğine doğru evrilme olduğu gözlenmektedir.

Kulağa dostane gelen dil olarak katılımcıların % 63,6'sı Türkçeye yönelirken, bunu % 34,1 ile her iki dili seçen katılımcılar izlemekte, kendilerini Türk ve Yunan kültür grubuna ait hissedenlerin tercihleri ise az bir farkla Türkçeden her iki dil seçeneğine doğru olmuştur.

Katılımcıların % 43,9 oranında Türkçeyi kulağa ayrıcalıklı gelen dil olarak ifade ederken, % 35,9'u her iki dili de işaretlemekte, 18 - 30 yaş grubu ile kendilerini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerde ise bu yönelim Türkçeden her iki dil seçeneğine doğru evrilmektedir.

Katılımcıların % 59,8'i kulağa kibar gelen dil olarak Türkçeyi belirtirken, % 36,1'i her iki dilin de kibar olduğunu belirtmekte, yine Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerde bu yönelim Türkçeden her iki dil seçeneğine doğru kaymaktadır.

Yine kulağa samimi gelen dil olarak katılımcılar % 66,2 oranında Türkçeye yönelirken, % 30,6'sı her iki dil seçeneğine yönelmiştir. Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerde bu yönelim Türkçeden her iki dil seçeneğine doğrudur.

Son olarak katılımcılara hangi dilin daha modern olduğunun sorulduğu değişkende % 49 ile tüm gruplardaki katılımcılar her iki dili de belirtirken, bunu % 43,2 ile Türkçe takip etmektedir. 41 yaş ve üzerindeki grubun tercihi sadece Türkçe olurken, kendilerini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcıların tercihlerindeki tutumları her iki dil ile sadece Türkçe seçenekleri arasında çok az farkla Türkçeye yönelik olmuştur.

Katılımcıların Türkçe ve Yunanca dillerine karşı duygusal hisleri gözlemlenirken, bulgular ışığında bakıldığında herhangi bir değişkende, kendilerini Yunan kültür grubuna ait hisseden 7 katılıcının bazı değişkenlerdeki tercihleri dışında diğer tüm katılımcıların Yunan diline karşı yönelimleri görülmemektedir.

Araştırma bulgularına göre Yunanistan'da tarihsel bir azınlık durumda olan Batı Trakya Türk toplumunda Türkçenin yüksek bir etnikdilsel canlılık düzeyinde olduğu dikkati çekmektedir.

Bu araştırma neticesinde ortaya çıkan bulgular, Yunanistan'da azınlık tarihlerinin başladığı günden itibaren geçen sürede eğitimden kültüre, dîni ve sosyal hayattan siyasi temsile kadar her alanda olumsuz etkilenmek suretiyle maruz kaldıkları türlü devlet politiklarına karşı Batı Trakya Türklerinin yüksek bir etnikdilsel canlılık algısına sahip olduklarını göstermiştir.

Batı Trakya Türklerinde Türkçenin böylesi yüksek oranda kullanımında ve sürdürümündeki temel etkenler arasında Batı Trakya Türklerinin ana vatanları olarak adlandırdıkları Türkiye Cumhuriyeti'yle sınır komşuluğu dolayısıyla olan coğrafi yakınlıklarının önemli bir rol oynadığını ifade etmek gerekir.

Yine Batı Trakya Türkleri arasında Türkçenin lehine olan dil kullanımı ve dil tercihlerinde demografik etkenlerin de önemi büyüktür. Zira katılımcıların, yerel nüfus içinde çoğunlukta olması hatta anket çalışmasının yapıldığı merkez dışındaki pek çok yerleşim biriminde sadece Türk nüfusun yaşıyor olması, evliliklerin Türkler arasında yapılması nedeniyle aile içi nüfus karışımına bağlı olabilecek kimlik aşınımın da olmaması dilsel canlılığı Türkçe lehine koruyan demografik etkenler olarak dikkat çekmektedir.

Diğer yandan demografi ve konum etmenlerinin aksine ana dilin sürdürümü için kurumsal destek etmenlerinin zayıflığı dikkat çekicidir. Eğitimde, kamu hizmetleri ve özel sektörde Türkçenin kendine yeterince yer bulamaması önemli bir etken olarak ortaya çıkmaktadır.

Devletin eğitim sistemi içinde, okul öncesi eğitimden yüksek okul ve üniversiteye kadar eğitimin hiç bir safhasında Türkçenin olmaması, ayrıca Türk Azınlığın talep ettiği Türkçe ve Yunanca iki dilli eğitim imkânının da yine devlet eğitim sisteminin söz konusu evrelerinin hiçbirinde sağlanmaması, Batı Trakya Türklerinin devlet okullarında ana dili desteğinden mahrum kalmasına neden olmaktadır.

Orta eğitim kademesindeki devlet okullarına Türkçe dersinin seçmeli yabancı dil olarak normal okul ders saatlerinin dışına konulması yönünde 2006 - 2007 eğitim öğretim yılından itibaren başlatılan uygulama ise Türk Azınlık çocuklarının ana dili eğitiminden beklenen düzeyde yararlanmalarını sağlamaktan uzaktır. Okulda hiç ana dili desteği alamayan çocuklar için Türkçeyi öğrenebilecekleri tek alan Türk Azınlığa ait iki dilli ilkokullar ile bir adet İskeçe'de bir adet de Gümülcine'de bulunan Türk Azınlığa ait iki dilli orta okul ve liseyle sınırlı kalmaktadır. Söz konusu okullarda öğretmen ve kitap eksiklikleri nedeniyle yaşanılan sıkıntlara Türkçe ve Yunanca müfredattaki derslerin her yıl Türkçe aleyhine azaltılması eklenince, Batı Trakya Türklerinin ana dili öğreniminde acilen çözülmesi gereken sorunlarıyla karşı karşıya olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum çocukların ana dillerine ilişkin anlama ve anlatma becerilerinde de ciddi sorunlar yaratırken, ana dilini doğru şekilde öğrenemeyen çocukların ülke dili ile diğer yabancı dilleri öğrenmede başarısız olmasına da neden olmaktadır.

2. Batı Trakya Türklerinin Kültürlerine Karşı Tutumlarına İlişkin Sonuç Gözlemleri

Giddens, kültürün bir toplumun üyelerinin ya da toplumdaki grupların yaşam biçimlerine göndermede bulunduğunu; bu insanların nasıl giyindiklerini, evlilik gelenekleri ile aile yaşamlarını, çalışma örüntülerini, dinsel törenlerini ve boş zaman etkinliklerini içerdiğini belirtir. Kültür olmadan, kendimizi dile getirecek bir dilimiz, kendilik bilinci duygumuzun olmayacağını ifade eder.[392]

Sanayileşme sürecine dahil olmuş ülkelerde kültürel çeşitliliğin ortaya çıktığına işaret eden Giddens, çokkültürlülüğün hakim olduğu bu toplumlarda pek çok altkültür topluluğunun yanyana yaşadığına dikkati çeker. Toplumsallaşma denilen süreçle, kültürün zaman içinde yeni kuşaklara aktarılmasının sağlandığını belirten Giddens, böylece farklı kuşakların birbirine bağlandığını ifade eder.[393] Farklı kültürler geliştiren grupların aynı toplum içinde birarada yaşadığı ortamlarda, bu kültürlerin değer ve normalarının birbirleriyle etkileşimi de kaçınılmaz olmakta, nesilden nesile aktarımda ancak kendini koruyabilen kültür grubu hayatta kalabilmektedir.

Araştırmamızda, Yunanistan'daki Batı Trakya Türklerinin kültürel sürdürümüne ilişkin elde edilen bulgular, farklı cinsiyet, yaş ve ait hissedilen kültür grupları açısından değerlendirildiğinde Batı Trakya Türklerinin kültürlerine sıkı bir şekilde bağlı olduklarını, canlı bir şekilde yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması yönünde çaba içinde oldukları gözlenmektedir.

Katılımcıların % 75,8'i kendilerini Türk kültür grubuna ait hissettiklerini ifade ederken, % 22,2'si Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissettiğini belirtmiştir. Kendini Yunan kültür grubuna ait hisseden katılımcıların oranı ise % 1,8'dir. Türk kültür grubuna ait hissetmeden her iki kültür grubuna ait hissetmeye doğru gözlenen evrilmede cinsiyet grupları açısından erkeklerin (%24,7) kadınlara (%19,9) göre daha yüksek değerde olduğu, yaş grupları açısından ise 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların

[392] Anthony Giddens, *Sosyoloji,* Ankara 2005, s. 22.
[393] Gös. yer.

(% 31,7) ile 31 - 40 yaş grubu (% 10,5) ve 41 yaş ve üzeri grubundaki (%23,3) katılımcılarına göre daha yüksek değerde olduğu görülmektedir.

Ankette kültürel değerlere ilişkin farklı değişkenlere katılımcıların verdiği yanıtlardan, Batı Trakya Türklerinin büyük oranda Türk kültürü, geleneği ve toplum kurallarını bildiği, uyguladığı ve Türk değer yargılarının onlar için önemli olduğu tüm açıklığıyla ortaya çıkmaktadır.

Katılımcıların % 71,1'i Türk kültürünü çok iyi bildiklerini söylerken, % 24,3'ü ortada seçeneğine doğru yönelmiş, gözlenen bu evrilmenin cinsiyet açısından farklılık göstermezken 18 - 30 yaş grubundakiler ile kendilerini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hisseden katılımcı grubundakilerde daha yüksek olduğu görülmektedir.

Yunan kültürünü çok iyi bildiklerini söyleyen katılımcı oranı ise % 12,9'dur. Bu oranın farklı gruplar arasındaki dağılımına bakıldığında, erkeklerde, 18 - 30 yaş grubu ile kendilerini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hisseden katılımcı grubunda diğerlerine göre nispeten bir değer yükselmesi gözlenmektedir.

Katılımcıların % 76,8'i birçok Türk geleneğini bildiklerini ve uyguladıklarını ifade ederken, birçok Yunan geleneğini biliyorum ve uyguluyorum diyen katılımcıların oranı sadece % 4' tür. Aynı ifadeye tüm gruplardaki katılımcıların, % 83,8 oranında katılmadıklarını belirtmeleri dikkat çekicidir.

Türk toplum kurallarını, neyin nasıl yapılacağını biliyorum diyen katılımcıların oranı % 73,2 iken % 21 oranında ortada seçeneğine yönelen katılımcılar arasında kadınlar, 18 - 30 yaş grubu ile Türk ve Yunan kültür grubuna ait hisseden katılımcı gruplarında bu yönelimin daha yüksek olduğu gözlenmektedir.

Diğer yandan Yunan toplum kurallarını, neyin nasıl yapılacağını biliyorum diyen katılımcı oranı sadece % 15,4 iken bu değişkende erkeklerin ve 18 - 30 yaş grubundaki katılımcıların yöneliminin daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Ayrıca kendilerini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hisseden katılımcıların ise sadece % 20'sinin Yunan toplum kurallarını, neyin nasıl yapılacağını bildiklerini ifade etmesi dikkate değer bir başka veridir.

Katılımcıların % 79,3'ü Türk bayrağı ve tarihi gibi Türk değer yargılarının kendileri için çok şey ifade ettiğini belirtirken, Yunan bayrağı ve tarihi gibi Yunan değer yargılarının kendileri için çok şey ifade ettiğini belirten katılımcı oranı % 12,4'tür. Bu ifadeye katıldıklarını belirten katılımcılar arasında erkekler ile 18 - 30 yaş grubundakilerin oranlarının nispeten daha yüksek olduğu, Türk ve Yunan her iki kültür grubuna ait hissedenlerin ise sadece % 22,7'sinin katıldığı gözlenmektedir.

Katılımcıların % 84,1 oranında Türk kültürnü kendilerinin önemli bir parçası olarak gördüğü, Yunan kültürünü kendilerinin önemli bir parçası olarak gören katılımcıların oranının ise % 8,3 olduğu görülmektedir.

Türk kültürünün yaşantılarına olumlu etkisi olduğunu belirten katılımcıların oranı % 79 iken, Yunan kültürünün yaşantılarına olumlu bir etkisi olduğunu belirten katılımcıların oranı % 8,8'dir.

Katılımcıların % 76'sı Türk kültür kurallarına uygun yaşadığını ifade ederken, Yunan kültür kurallarına uygun yaşadığını belirten katılımcı oranı sadece % 7,3'tür.

Kültürün ayrılmaz parçası olan yemek ve müzik tercihleri açısından bakıldığın da ise katılımcıların % 85,9 gibi yüksek bir oranda Türk müziği dinledikleri, Yunan müziği dinlemede ise bu oranın % 43,4'lere gerilediği, % 38,6'sının ise ortada seçeneğine yöneldiği görülmektedir. Yunan müziği dinlemeyi tercih edenlerin oranının erkeklerde, 18 - 30 yaş grubu ile kendini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hisseden katılımcılar gruplarında diğerlerine göre nispeten daha yüksek olduğu gözlenmektedir.

Yine katılımcılar % 88, 4 gibi yüksek bir oranda Türkçe haberleri takip ettiklerini ifade ederken, Yunanca haberleri izleyenlerin oranı % 49'dur. Yunanca haber izlediklerini belirten katılımcıların içinde bu oranın, erkeklerde, 31 - 40 yaş grubu ile kendilerini Türk kültür grubuna ait hisseden katılımcılarda daha yüksek seyrettiği görülmektedir.

Türk mutfağından yemekler seçen katılımcıların oranı % 84, 8 iken Yunan mutfağından yemek seçenlerin oranı % 36, 1' dir. Yunan mutfağından yemek tercihlerinde kaıtlımcıların % 38,9 ile ortada seçenğine doğru evrildiği gözlenmektedir.

Batı Trakya Türklerinin kültürlerine, gelenek - görenek ile toplum kurallarına ve değer yargılarına verdiği önemi gözlemlemek amacıyla katılımcılara sorulan değişkenlerden anlaşıldığı üzere, Batı Trakya Türk toplumunda Türk kültürü canlı bir şekilde yaşatılmaktadır. Bu çalışmada, Batı Trakya Türklerinin sorunlarının anlatıldığı bölümde dile getirilmeye çalışılan tüm müdahaleler hatırlandığında, buna rağmen Batı Trakya Türk toplumunun kültürel ve toplumsal değerlerine sahip çıkarak özümsemesi ve kendini Türk kültürünün ayrılmaz bir parçası olarak görmeye devam etmesi, her bir Türk Azınlık bireyinin bu yöndeki tercihini şaşmaz şekilde sürdürmede sergilediği üstün gayreti dikkate değerdir.

Zira, katılımcılara göre bugün Yunan kültürel etkinliklerine katılanların oranı sadece % 9, 3 olsa da, Türk kültürel etkinliklerine katılım oranının da % 57, 1 göz önüne alındığında, özellikle kültürün gelecek nesillere taşıyıcısı olarak gençlerin ilgisini çekecek, Türk kültürüne dair etkinliklere daha yüksek katılım sağlamalarını destekleyecek projelerin hayata geçirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Müzik dinleme, haber izleme ve yemek tercihlerinde katılımcıların Türkçeden vazgeçmeyerek bunların yanısıra Yunanca müzik, haber ile Yunan mutfağından yemek tercihlerine de yönelmeleri ise çok kültürlü ve çok dilli bir ortamda yaşayan bireylerde görülebilecek doğal evrilmelerdir. Kaldı ki, özellikle egemen kültür ve dil içinde azınlıkta olan bireylerin yaşadıkları ülkenin dilinde yayınları takip etmeleri gelişmelerden haberdar olmaları açısından son derece önemlidir. Anket bulgularının da işaret ettiği gibi, Yunanca müzik dinleme oranlarında 18 - 30 yaş oranında görülen yüksekliğin Yunanca haber izlemede 31 - 40 ile 41 yaş ve üzerine evrilmesi de buna örnek olarak açıklabilir. Yine yemek tercihlerinde de katılımcılar çok yüksek oranda Türk mutfağından vazgeçmez iken, Yunan mutfağını tercih edenlerin, çalışanlar veya öğrenciler gibi sosyal yapının egemen kültürü içinde daha fazla vakit geçiren ve etkileşim ve paylaşımda bulunan erkekler ile 18 - 30 yaş ve kendilerini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hisseden katılımcılar olduğu gözlenmektedir.

Sonuç olarak, ülkesi içindeki etnik azınlıklara karşı politikalarının sosyo - ekonomik ve sosyo - kültürel düzeylerini geliştirici her tür destekten uzak olduğu Yunanistan'da, devletin ön yargı ve diyaloga kapalı sosyal mesafesine karşın, Batı Trakya Türk

toplumunun egemen yapı içinde hem eriyip asimile olmadan, hem de her iki kültürle kaynaşıp bütünleşmeden ve dahası kendi içine de kapanıp marjinalleşmeden Batı Trakya Türk toplumunun sosyal yapısı içinde kültürel kimliklerine sahip çıkarak Türk kültürünü yaşamanın ve yaşatmanın bir yolunu bulmuş olmaları son derece önemlidir.

Ayrıca Yunanistan'daki etnik grupların kendi gelenek, görenek ve kültürlerini herşeyin üstünde tutması gerektiği (% 61,4) ve ona uygun şekilde yaşamaları gerektiği (% 70,7) noktasında katılımcıların büyük oranda hem fikir olduğu görülmektedir. Bu oran kamuya açık yerlerde, işte, okulda etnik grupların kendi kültürlerine uygun davranabileceğini belirtenlerde % 69,9, evlerinde etnik grupların kendi gelenek ve göreneklerine uygun olarak yaşayabileceğini belirtenlerde % 80,6'ya yükselmektedir.

Katılımcıların, egemen dil ve kültürün hakim olduğu sosyal yapıdaki etnik grupların ana dillerini, kültürlerini, gelenek ve göreneklerini gerek kamusal alanda gerekse evde serbestçe kullanmaları yönünde gelişen kanaatleri, Batı Trakya Türklerinin çok dilli ve kültürlü toplumlarda olması gereken hoşgörü ile kendinden olmayana düşmanlık beslemek yerine her grubun kendine ait değerlerine saygı duyan, kabul gösteren bir tutum geliştirdiklerini göstermektedir.

Öte taraftan bir ülkede, genel nüfusa göre azınlık olmak yerel nüfus itibarıyla da azınlık olmak anlamına gelmemektedir. Buna bir örnek olarak Batı Trakya Türkleri tarih içinde, ülke genelinde nüfussal azınlık olmalarına karşın bölgesel olarak nüfussal çoğunluğa sahip idiler. Ancak, bu çalışmada Batı Trakya'nın demografik özellikleri ile ilgili bilgilerin anlatıldığı bölümde dile getirildiği gibi, devletin, Azınlığın yaşadığı bölgedeki demografik yapıyı çoğunluk nüfusunun lehine değiştirme yönünde uyguladığı planlı nüfus hareketliliği, zaman içinde Batı Trakya Türklerini bölgede de azınlık konumuna getirmiştir. Buna rağmen Batı Türkleri, kendi ana dilleri, dinleri, kültürleri ve etnik kimliklerinin farklı olduğu çoğunluk mensuplarıyla birlikte yaşamak durumunda oldukları toplumsal yapıdaki sosyal ilişkilerinde de kültürel kimliklerini korumayı başarmıştır. Öyle ki, Türk kültürel kimliğine sahip olmanın bu belirleyici etkisi, günlük hayatta sosyal ilişkilerine de yansıyarak, Türk ve Yunan kültür gruplarından ağırlıklı olarak daha çok hangi tarafla paylaşımda bulunduğu hakkındaki tercihlerinde kendini göstermektedir. Araştırma bulgularına göre katılımcıların % 77,8'i

genellikle Türklerle irtibatta olduklarını ifade ederken, Yunanlarla irtibatta olanların oranı % 1,5'tir.

Katılımcıların % 95,5'i çok sayıda Türk arkadaşı olduğunu belirtirken, çok sayıda Yunan arkadaşı olduğunu belirtenlerin oranı % 26,5'tir. Çok Yunan arkadaşı olduğunu belirten katılımcılar içinde, erkekler, 18 - 30 yaş grubu ile kendilerini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerin yüzdelerinin nispeten daha yüksek olduğu gözlenmektedir.

Boş zamanlarında Türklerin çok olduğu kahvehane, dernek gibi yerlere gittiğini belirten katılıcıların oranı % 76 iken, Yunanların çok olduğu kahvehane, dernek gibi yerlere gittiğini belirtenler % 12,1 oranındadır.

Katılımcılardan, bir Türk kulübüne, derneğine üye olanlar % 63,9 oranındayken, bir Yunan kulübüne, derneğine üye olanların oranı % 8,1'dir.

% 91,2 oranındaki katılımcı, yaşadıkları yerde çok Türk olduğunu belirtmiş, ayrıca katılımcıların % 83,8'i kendilerini Türklerin arasında daha rahat hissettiklerini ifade etmiştir. Kendilerini Yunanların arasında rahat hissedenlerin oranı ise % 8,3'tür. Katılımcıların % 77,3'ü Türklerin birbirlerine yaklaşımlarının hoşuna gittiğini belirtirken, Yunanların birbirlerine yaklaşımlarının hoşuna gittiğini belirten katılımcıların oranı % 22'dir. Katılımcıların % 84,3 oranında Türkleri çok iyi tanıdıklarını ifade etmeleri de Türklerin arasında kendilerini daha rahat hissetmelerinde etken olarak yorumlanabilmektedir. Yunanları çok iyi tanıdıklarını söyleyenlerin oranı ise % 24,2'dir ki bunların arasında erkekler ile 18 - 30 yaş grubu ve kendilerini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hisseden katılımcıların tercihlerinin daha yüksek değerlerde olduğu gözlenmektedir. Bu yönelimin, diğer pek çok değişkende de görüldüğü gibi sosyal hayatta çalışma ve eğitim alanında daha çok yer alan ve çoğunluk ile etkileşimde, paylaşımda bulunan gruplarda olması doğal karşılanabilecek evrilmeler olarak değerlendirilebilmektedir.

Katılımcıların aileleriyle (% 94,9) ve Türk arkadaşlarıyla (% 92,9) yakın ilişkide olduklarını ve "dost" diyebilecekleri pek çok Türk arkadaşının olduğunu (% 87,9) çok yüksek oranda belirttikleri dikkate alınırsa, Batı Trakya Türklerinin aile içi ve yakın

çevresinde Türklerle etkileşimde ve paylaşımda olmaya özen gösterdiği görülmektedir. Öyle ki, katılımcıların % 84,8'i kişisel bir sorunu olduğu zaman Türk arkdaşlarıyla paylaştıklarını ve günlük yaşamda yardıma ihtiyaçları olduğu zaman Türklerden istediklerini (% 83,6) belirtmiştir. Yunanlardan yardım istediklerini belirtenlerde ise oran % 14,1'dir.

Katılımcıların % 21'i Yunan arkdaşlarıyla yakın ilişkide olduklarını belirtirken, dost diyebileceği pek çok Yunan arkadaşı olduğunu belirtenlerin oranı % 18,7'dir. Kişisel bir sorunu olduğu zaman Yunan arkadaşlarıyla paylaştıklarını ifade edenlerin oranı ise % 12,4'tür.

Sonuç olarak ankette sıralanan ve sosyal yapıdaki kültürler arası, gruplar arası, bireyler arası ilişkilerin dinamiklerini belirleyen pek çok değişkene katılımcıların verdiği cevaplardan elde edilen bulgular ışığında, Batı Trakya Türklerinde kültürel kimliklerine, Türk kültürüne ait olma ekseninde güçlü bir sahip çıkış gözlenmektedir.

3. Batı Trakya Türklerinin Kimlik Algılarına İlişkin Sonuç Gözlemleri

Kimlik tanımlaması, bireyin ya da grubun kendinin ne olduğunu söyleyerek, diğer birey ve gruplar içinde kendini konumlandırmasıyla ilgilidir. Bu bağlamda kimlik, bir yandan kendi gibi olanlarla benzerlikler, diğer yandan ise kendi gibi olmayanlarla farklılıklar ortaya çıkarmaktadır. Diğer yandan kimlik tanımı, karşı tarafın bireye ya da gruba ne olduğunu söylemesiyle de ilgilidir. Bu bağlamda azınlıklar açısından kimlik, çoğunluk tarafından dilsel, dinî ve kültürel olarak çoğunluktan olan yahut çoğunluktan olmayandan hareketle yapılan tanımlama ile ilişkilidir.

Kimlik tanımının oluşmasında, ortak tarihin, kültürel değerlerin, gelenek ve göreneklerin, ahlâk sisteminin, müzik, edebiyat ve sanatın, dinin taşıyıcısı olarak dil ön plana çıkmaktadır. Çok dilli ve kültürlü ortamlarda azınlıkların egemen dil ve kültürden maruz kaldığı etkileşimin yoğunluğuna bağlı olarak, kimlik tanımlamalarında değişimin olması kaçınılmazdır.

Bu çalışmada egemen Yunan dil ve kütlür yapısı içinde yaşayan Batı Trakya Türklerinin azınlık olmak ile kimlik ve aidiyet olguları arasındaki ilişki saptanmaya çalışılmıştır. Yunan devletinin ülkesindeki azınlıklara yönelik politikaları da gözönünde tutularak, Batı Trakya Türklerinin, azınlık olma olgusuna bağlı olarak kimlik tanımlamalarının nasıl etkilendiği gözlenmiştir.

Bulgular ışığında, özellikle de, devlet tarafından dinî kimlikleri üzerinden tanımlanan ve tanınan Batı Trakya Türklerinin, bireysel ve kollektif tanımlamalarında Türk etnik kimliği çatısı altında toplanan aidiyet hislerinde herhangi bir kayma olup olmadığı yorumlanmaya çalışılmıştır.

Batı Trakya Türklerinin ana dillerine ve kültürlerine güçlü bir şekilde sahip çıktıkları ve canlı bir şekilde yaşattıklarına dair elde edilen bulgulara, katılımcıların % 88,4 oranında kendilerini Türk hissettiklerini belirttikleri de eklendiğinde, Batı Trakya Türklerinin kimlik tanımlamalarının, kültürel ve ya dinî kimlikle değil, Türk olma etnik kimliği etrafında toplandığı gözlenmektedir. Kendini Yunan hisseden katılımcıların oranı ise % 4,3'tür.

Katılımcılar kendilerini Türk hissetmeleriyle Türkçe konuşmaları arasında % 93,2 oranında bir bağ kurarken, % 94,2 oranında da Müslüman olmalarıyla ilişkilendirmektedir. Tüm gruplardaki katılımcılar Türk hissetmeleri ile dinleri hakkında çok şey bilme (% 78,8), Türk gelenek ve göreneklerine uygun yaşama (% 83,3), Türk anne-babadan olma (% 93,9), Türk olarak yetiştirilme (% 92,7), Türk gibi görünme (% 79,3), Türklerin yanında kendini daha rahat hissetme (% 81,6), diğer insanlar tarafından Türk olarak görülme (% 79,5) arasında yüksek oranda bağlantı kurmaktadır. Türk gibi görünme ve diğer insanlar tarafından Türk olarak görülme değişkenlerinde, dış görünüşle ilgili olarak 18 - 30 yaş grubu ile kendilerini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hisseden katılımcıların çok az da olsa ortada seçeneğine doğru evrildiği görülmektedir. Bu noktada, Yunanlarla daha fazla sosyal ortamda bulunan grup olmaları ihtimali çerçevesinde özellikle gençlerin, popüler kültür ve modanın da etkisiyle dış görünüşte kendilerini ayrıştırmaktan kaçınmaları doğaldır. Yunan kültürünün kendilerine hitap etmemesiyle Türk hissetmeleri arasında ise, katılımcılar % 58,8 oranında bir ilişki kurmaktadır.

Diğer yandan ülkedeki Yunan çoğunluğun egemen dili ve kültürünün, bu dili kullanan ve kültürün içinde yaşayan azınlıktaki Türklerin kendilerini Yunan gibi hissetmedeki etkisi de gözlenmeye çalışılmıştır. Katılımcıların, Yunanca konuşmak (% 15,9), Yunan düşünce yapısını iyi bilmek (% 12,4), Yunan kültürüne uygun yaşamak (% 4), Yunan gibi yetiştirilmek (% 1,5), Yunana benzemek (% 3,3), Yunanların yanında kendini daha rahat hissetmek (% 1,5), diğer insanlar tarafında Yunan gibi görülmek (% 2,5) gibi değişkenler çerçevesinde verdikleri yanıtlarda bu değişkenlerin kendilerini Yunan gibi hissetmelerine etken olacağına katıldıklarını belirten katılımcıların oranı çok düşüktür. Batı Trakya Türklerinin kültürlerinin kendilerine hitap etmemesinin de kendilerini Yunan gibi hissetmelerine yol açaçağına dair bağlantıya, katılımcıların sadece % 6,6'sı katılmaktadır.

Katılımcıların Türk kimlik aidiyetine sahip olmakla ilgili duygusal yaklaşımlarının da incelendiği araştırmada, elde edilen bulgular, Batı Trakya Türklerinin Türk olmaktan mutlu olduğunu (% 90,9), diğer Türkler ile aralarında bir bağ hissettiğini (% 85,1), Türkler hakkında konuşulunca kendileri hakkında konuşuluyormuş gibi hissettiklerini

(% 73,9), Türk olmayı kendi karakterlerinin önemli bir parçası olarak gördüklerini (% 82,8), Türk olmaktan gurur duyduklarını (% 91,2) göstermektedir. Türk olmaktan üzüntü duyduğunu belirten katılımcı sayısı sadece % 8,3 iken, Türk olmanın kişinin nasıl bir insan olduğunu belirtmediğine katılımcıların % 59,8'i katılırken, % 22,2'si katılmadıklarını ifade etmektedir. Türkler hakkında konuşurken sıklıkla 'biz Türkler' ifadesini kullandığını belirten katılımcılar (% 69,4) ile birçok açıdan diğer Türkere benzediklerini ifade eden katılımcılar (% 68,2), bu iki değişkende 18 - 30 yaş grubu ile kendilerini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hisseden gruplar açısından 'katılmıyorum' seçeneğine doğru bir evrilme gözlenmektedir.

Öte yandan, katılımcıların aynı değişkenleri Yunan gibi olmak açısından değerlendirmeleri neticesinde elde edilen verilere bakıldığında, Yunan gibi olduğu için mutlu olduğunu belirten (% 5,3), kendisiyle Yunanlar arasında bir bağ hisseden (% 8,3), Yunanlar hakkında konuşulunca kendileri hakkında konuşulmuş gibi hisseden (% 4), Yunan gibi olmayı kendi karakterlerinin önemli bir parçası olarak gören (% 2,5), Yunanlar hakkında konuşurken sıklıkla 'biz Yunanlar' diyen (% 4), kendisini birçok açıdan Yunanlara benzeten (% 5,6) katılımcı oranının oldukça düşük yüzdelerde olduğu görülmektedir. Katılımcıların, Yunan gibi olmanın kişinin nasıl bir insan olduğunu belirlemediğine (% 64,9) ve Yunan gibi olmanın pişmanlık duymayı gerektirdiğine (% 71,5) yüksek oranda katılmadıklarını belirtmeleri de Batı Trakya Türklerinin tarih içinde birlikte yaşadığı 'kendinden olamayanın değerlerine karşı herhangi bir ırkçı tutum geliştirmediklerini göstermesi açısından önemlidir.

Egemen toplum yapısı içinde Batı Trakya Türklerinin grup olarak ortaklaşa çalışabildiklerine (% 50,5), çok iyi organize olabildiklerine (% 34,9), grup menfaatlerini korumak için yeteri kadar dernek ve cemiyetler kurduklarına (% 40,7), bu Türk dernek ve cemiyetlerinin Batı Trakya Türklerinin yaşamına olumlu bir etki ve katkısının olduğuna (% 66,4), Batı Trakya Türklerinin her zaman birbirlerine destek olduğuna (% 58,1), politikada iyi temsil edildiklerine (% 32,3), bir Türkün bir sorunu olduğu zaman Türk toplumunda yeterli desteği görebileceğine (% 47) dair inançlarında gözlenen düşme ise dikkat çekicidir. Öyle ki katılımcılar geleceğe dönük olarak da, 20 -30 sene içerisinde Batı Trakya Türklerinin daha organize ve daha çok dayanışma içinde

olacağına (% 47) dair de umutsuzluk içindedir. Tüm bu değişkenlerdeki umutsuzluğa rağmen katılımcıların, 20 - 30 sene içerisinden Yunanistan'da Türklük kalmayacağına dair yargıya (% 12,9) oranında katıldıkları, Batı Trakya Türklerinin (% 62,6) gelecekteki mevcudiyetlerine bakışlarında umudun hâkim olduğunu göstermektedir.

Yunanların Batı Trakya Türkleri hakkında genelde olumsuz düşündüklerini (% 62,1) belirten katılımcılar, Yunanların Türk diline ve kültürüne değer vermediğini (% 59,6), Türk kültürüne ters baktığını (% 55,7), Türklere ayrımcılık yapıldığını (% 61,6) belirtirken bu değişkenlerde katılımcıların yönelimleri ortada seçeneğine doğru da evrilmektedir. Bu yönelimin katılımcılar arasında 18 - 30 yaş grubu ile kendilerini Türk ve Yunan her iki kültür grubuna da ait hissedenlerde daha yüksek olduğu gözlenmekte, "Yunanlar Türklere ayrımcılık yapıyor" seçeneğinde ise kadınların erkeklere oranla daha yüksek yüzde ile ortada seçeneğine kaydığı görülmektedir. Kadınların bu yönelişi, eğitim ve çalışma hayatında erkeklere oranla daha az sosyal hayatta yer almaları, dolayısıyla yaşanması muhtemel ayrımcılık örneklerine birebir maruz kalmamış, tecrübe etmemiş olmalarıyla yorumlanabilir.

Dinî inanç ve İslam'ın Batı Trakya Türklerinin toplumsal yapılarındaki yerine bakıldığında katılımcıların % 97 oranında inançlarını İslam dinine mensup Müslüman olarak tanımlamış, % 78,3'ü İslamla ilgili çok bilgisi olduğunu, % 82,3'ü İslami kuralları iyi bildiğini, % 87,9'u nasıl ibadet edilmesi gerektiğini iyi bildiğini, % 78,8'i diğer Müslümanlarla aralarında güçlü bir bağ hissettiğini, % 87,6'sı İslamiyet'in kendileri için çok şey ifade ettiğini, % 79,3'ü Müslümanlar hakkında konuşulurken kendileri hakkında konuşuluyormuş gibi hissettiklerini, % 65,7'si ibadetlerini yerine getirdiklerini, % 73,7'si oruç tuttuklarını, % 92,7'si dinî bayramları kutladıklarını, % 86,6'sı helal kesim et tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların, % 79,8'i de yaşadıkları bölgede Türklere yönelik yeteri kadar cami, Türk bakkal, kasap ve kahvehane vb. olduğunu belirtmiştir.

Katılımcılar özellikle İslamî inancın insanların özel yaşamıyla ilgili olduğunu (% 79) ve dinî inancın kişisel bir mesele olduğunu (% 82,3) düşündüklerini çok yüksek oranda belirtmekte, bu bağlamda İslamî kuralların sıkı bir şekilde uygulanmasından yana olduğunu (% 59,3), günlük yaşamda kararlar alırken İslamî kuralları gözettiğini

(%59,3), Yunanistan'da politik toplumsal ve politik konularda İslamın rolü olması gerektiğini (% 50,8), İslamın işinde ve yaşantısında ilhan kaynağı olduğunu (% 61,1), dinî kuralları ön plânda tutmadan kendince normal bir yaşam sürdüğünü (% 40,4) belirten katılımcıların oranlarındaki düşüşdeki paralellik dikkat çekicidir.

Batı Trakya Türkleri, kendilerini dinî bir azınlık olarak tanımlayan ve tanıyan Yunan devletinin bu bağlamda dillerini, kültürlerini ve kimliklerini engelleyici, yaşam alanı tanımayan türlü politikarına karşın kendilerini mensup oldukları İslam dini üzerinden değil, Yunanistan'a resmî azınlık statüsüyle bırakıldıklarından bu yana olduğu gibi günümüzde de güçlü bir şekilde etnik Türk kimliği üzerinden tanımlamayı sürdürmektedir.

Bulgular, Batı Trakya Türklerinin kendilerini Türk olarak tanımlamanın yanında Batı Trakya Türk toplumu olarak da kollektif bir şekilde grup kimliklerinin bilincinde olduklarını göstermektedir. İki dillilik ve çok kültürlülük açısında da Batı Trakya Türklerinin ana dilleri Türkçenin yanında ülkenin resmî dili Yunancayı bilinçli kullandıkları, özellikle eğitim, iş hayatı ve kamusal alan dışındaki zorunluluk haricinde aile ve yakın çevrelerindeki dil tercihlerindeki Türk dilinin hâkimiyeti belirgin şekilde görülmektedir. Yanı sıra, Batı Trakya Türklerinin kendilerini Türk kültürünün ayrılmaz parçası olarak gördükleri ve Türk kültürünü tüm canlılığıyla Batı Trakya Türk toplumunda yaşattıkları anlaşılmaktadır.

Katılımcıların, Batı Trakya Türklerinin Türkçe konuşmayı bıraktığı zaman Türklüklerini kaybedeceğini (% 75), İslamı öğrenmeyi ve yaşamayı bıraktıkları zaman Türklüklerini kaybedeceğini (% 74,2) ve Türk gelenek ve göreneklerini bıraktıklarında Türklüklerini kaybedeceğini (% 79,8) aynı şekilde birbiriyle bağlantılı olarak görmeleri de Türk kimlik aidiyetine sahip Batı Trakya Türk toplumunda kimliklerinin belirleyicisi olan dil, din ve kültür üçgeninde ana dilleri Türkçenin, mensubu oldukları İslam dininin ve Türk kültür yapısının aynı derecede ve birbirinden ayrılmaz şekilde iç içe geçen büyük bir öneme sahip belirleyiciler olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Aydınlı, Ahmet, *Batı Trakya Faciasının İç Yüzü*, İstanbul 2011.

Baş, Hakan, *Unutulan Batı Trakya Türkleri*, İzmir 2005.

Cin,Turgay, *Yunanistan'daki Türk Azınlığın Hukuki Özerkliği*, Orion Kitabevi, Ankara.

Çavuşoğlu, Halim, *Avrupa Birliği'nde Etnik Tabakalaşmaya Kasıt-Kanıt (Kavramlarıya - Hükümleriyle - İşlevleriyle) Yunan Vatandaş(sız)lık Kanunları,* Ankara 2007.

Eren, Halit, *Batı Trakya Türkleri*, İstanbul, 1997.

Giddens, Anthony, *Sosyoloji*, Ankara 2005.

Hurşit, Şerafettin, *Batı Trakya Türkleri Eğtim Tarihi*, Gümülcine 2006.

İnalcık, Halil, *Türkler ve Balkanlar*, İstanbul 1993

Koyuncu, Aşkın, "Yunanistan'da Bağımsız Devlet", *Balkanlar El Kitabı,* Cilt 1, Ankara 2013,

Milas, Herkül, *Yunan Ulusunun Doğuşu*, İstanbul 1994.

Oran, Baskın, Türk Yunan İlişkilerinde Batı Trakya Sorunu, Ankara 1986

Oran, Baskın, *Küreselleşme ve Azınlıklar*, Ankara 2001.

Oran, Baskın, *Türk Dış Politikası: Kurtuluş Savaşı'ndan Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar*, C. I., İstanbul 2005.

Öksüz, Hikmet, "Batı Trakya Türkleri", *Balkanlar El Kitabı,* Cilt 2, Ankara 2013

Ömeroğlu, Aydın, *Neden Sosyal Tütün Politikası, Prim, sadaka değil, sosyal haktır!*, Komotini (Gümülcine) 2007.

Todorova, Maria, *Balkanları Tahayyül Etmek*, İstanbul 2003

Yaz, Nadir, *Ağlayan Batı Trakya*, İstanbul 1986

Dergiler / Yıllıklar

Abdurrahman, Sebahattin, "Yunanistan Erken Genel Seçimleri Bağlamında Batı Trakya Türklerinin Siyasal Davranışı", *EkoAvrasya*, Yıl 8, Sayı 32.

Bostancı, Gülcan Çolak, "Amerikada'daki Birinci ve İkinci Kuşak Türklerin Dil Tercihleri, Sürdürümleri, Tutumları ve Etnik Dilsel Canlılıkları", *Bilig - Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi,* Sayı:70, 2014.

Cin, Turgay, "Batı Trakya Türklerinin Hukuki Statüsü Sorunları ve Avrupa Birliği", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 11, Sayı: 1, İzmir 2009

Cin, Turgay, "Türkiye ile Yunanistan'daki Azınlık Vakıflarının Hukuki Düzenlemelerinin Karşılaştırılması", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* Cilt. 9, Özel Sayı, İzmir 2007.

Çavuşoğlu, Naz, "Azınlık Nedir?", *İnsan Hakları Yıllığı,* Cilt: 19-20, Ankara 1997-1998.

Çolak Bostancı, Gülcan, "Amerika'daki Birinci ve İkinci Kuşak Türklerin Dil Tercihleri, Sürdürümleri, Tutumları ve Etnik Dilsel Canlılıkları", *Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi,* Sayı 70, Yaz 2014.

Extra, Guus - Yağmur, Kutlay, "Dil Zengini Avrupa - Avrupa'da Çokdilli Politika ve Uygulama Eğilimleri-", *Cambridge Üniversitesi Yayınevi,* Nisan 2013.

Hasan, Barış, "Yunanistan: Avrupa'nın Yeni Enerji Aktarım Merkezi mi?: Politik Bir Değerlendirme", *EPPEN* , Sayı 1, Mayıs 2014.

Karaağaç, Günay, "Bireysel İkidillilik ve Toplumsal İkidillilik", *Türk Dili Di ve Edebiyat Dergisi,* Cilt CI, Sayı 717, Eylül 2011.

Kelağa Ahmet, İbrahim, "Yunanistan'da (Batı Trakya'da) Azınlık Eğitim Sistemi İçindeki İkidilli (Türkçe – Yunanca) Azınlık İlkokulları", *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, Cilt VI, Sayı 1, İzmir 2006.

Köni, Hasan, "Balkanlarda Türk Azınlıkları ve Karşılaştıkları Sorunlar", *İnsan Hakları Yıllığı*, Sayı 7-8/1, Ankara 1986.

Küçük, Salim, "Kültürler Arası Konumda İki Dilli Öğrenciler İçin Öğretmen Yetiştirme Ve Erasmus Programı", *AKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 8, Sayı 1, Haziran 2006.

Özey, Ramazan, "Balkanların Siyasi Coğrafyası", *Çerçeve Dergisi,* Sayı: 62, Kasım 2013.

Taşdemir, Hakan - Saraçlı, Murat, "Avrupa Birliği ve Türkiye Perspektifinden Azınlık Hakları Sorunu", *Uluslararası Hukuk ve Politika,* Cilt 2, No: 8, 2007.

Yağmur, Kutlay, "Batı Avrupa'da Türkçe Öğretiminin Sorunları ve Çözüm Önerileri", *Dil Dergisi,* Sayı:134, 2006.

Yalınkılıç, Kadir - Yağmur, Kutlay, "Batı Trakya Türklerinin Anadillerine ve Kültürlerine Karşı Tutumları",*Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi* (Bilig), Sayı:70, 2014.

Rapor ve Araştırmalar

Ahmet, İlhan, *Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığı'nın Sorunlarıyla İlgili Parlamento Çalışmaları 2004 - 2007*.

Batı Trakya Raporları, *TBMM Tutanakları*, Rapor 3, Haziran 1994.

Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği, Batı Trakya Türkleri Eğitim Raporu, Gümülcine, 2006.

Geveli, Mustafa, "Yunanistan'ın Batı Trakya Ekonomisinin Sosyopolitik Açıdan Değerlendirilmesi", *ABBTF Bilimsel Araştırmalar Serisi,* No. 5, Ekim 2005.

Hatipoğlu, Murat, "Yunanistan'da Tanınmayan Azınlıklar Arnavutlar, Makedonlar ve Ulahlar", *Avrupa Batı Trakya Türk Federasyonu Bilimsel Araştırmalar Serisi,* No. 4, Witten 2005.

Kaymakçı, Mustafa, *Rodos, İstanköy ve Onikiada Türklüğü'nün Yakın Tarihi Üzerine Sözlü Tarih Prejesi Raporu*, İzmir 2015.

Kurban, Dilek – Tsitselikis, Konstantinos, "Bir Mütekabiliyet Hikayesi: Yunanistan ve Türkiye'de Azınlık Vakıfları", *TESEV Yayınları,* İstanbul 2010.

MAZLUMDER, *Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığı İnsan Hakları Raporu*, Ankara 2012.

Öztürk, Jale , "Hatay İli Samandağı İlçesinde İki Dilli Konuşurların Ağız Özellikleri", *Prof. Dr. Mehmet Özman Armağanı,* Çukurova Üniversitesi Basımevi Müdürlüğü, Adana 2014.

Paçaman, Recep, *Batı Trakya'da Eğitim*, Ankara 2011.

Soysal, Mümtaz, "Türk-Yunan İlişkileirnde Batı Trakya Sorunu", *Konferans Notları*, Gümülcine 2007.

Triandafyllidou, Anna - Anagnostou, Dia, *Yunanistan'ın BatıTrakya Müslümanları: Bölgesel Kalkınma Stratejileriyle İlgili Tavsiyeler*, ELIAMEP (Yunan Avrupa ve DışPolitika Vakfı).

Türbedar, Erhan, "Yunanistan - Arnavutluk İlişkileri: Balkanların Tedirgin Dostları", Karadeniz Araştırmaları, Sayı 2, Yaz 2004.

Türkçe Kitabımız, Batı Trakya'nın Edebiyatı, Gazete ve Dergi Metinleri, PEM Programı Çalışmaları, Gümülcine 2008.

Türkiye'de Anadilde Eğitim Sorunu: Zorluklar, Deneyimler ve İki Dilli Eğitim Modeli Önerileri, *Uluslararası Kültürel Araştırmalar Merkezi*, UKAM Yayınları, Şubat 2013.

Türkiye'de Çiftdillilik ve Eğitim - Sürdürülebilir Çözümler İçin Atılması Gereken Adımlar, *ERG - Eğitim Reformu Girişimi*, Kasım 2010.

Bildiriler

Abdurrahman, Sebahattin, "Yunanistan İle Bulgaristan'daki Türklerin Siyasi Temsil Mücadelelerinin Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi", *Dünden Bugüne Batı Trakya Uluslararsı Sempozyumu Bildiriler*, İstanbul, 2016.

Hüseyinoğlu, Ali, "Türk-Yunan Nüfus Mübadelsinin "Kalanlar" / "Bırakılanlar" Boyutu: Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri ve Geçmişten Günümüze Azınlık Eğitimi", *Mübadele ve Balkan Türk Kültürü Araştırmaları Derneği Kültür Yayınları,* Seri 9, Samsun 2014.

Tezler

Abdurrahman, Sebahattin, *Implementation of Educational Rights For The Children of Minorities Under Domestic and İnternational Law: The Case of The Muslim-Turkish Minority in Greece*, (Thesis submitted for the degree of PhD in Law, School of Oriental and African Studies University of London), London 2012.

Cengiz, Alim Koray, *Dil - Kültür İlişkisi Açısından Hatay'da İki Dillilik*, (Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi), Hatay 2006.

Hasan, Barış, *Batı Trakya'daki Müslüman Türk Azınlığın Politizasyonu ve Mobilizasyonu,* (T.C. İstanbul Ticcaret Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2013.

Kelağa Ahmet, İbrahim, *Yunanistan'da (Batı Trakya'da) İki Dilli Eğitim Veren Azınlık Okullarında Türkçe ve Yunanca Öğrenim Gören Öğrencilerin Okuduğunu Anlama ve Yazılı Anlatım Becerilerinin Değerlendirilmesi,* (T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi), Ankara 2005.

Ünay, Bora, *Türk Yunan İlişkilerinde Temel Sorunlar ve 1999 Sonrası Yumuşama Dönemi*, (T.C. Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2007.

Progonati, Erjada, *Arnavutluk-Yunanistan İlişkilerinde Bir Azınlık Sorunu Olarak: Çamerya Arnavutları'nın Yeri Ve Geleceği*, (T.C. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi), Ankara 2012.

Yalınkılıç, Kadir, *Bulgaristan Kırcaali Türklerinin Dil Durumu - Toplumdilbilimsel Bir İnceleme*, (Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi), Samsun 2013.

Yabancı Kaynaklar

Aarbakke, Vemund, *The Muslim Minorty of Greek Thrace*, (Thesis submitted for the degree of Doctor Philosophiae at the University of Bergen), 2000.

Defending Human And Minority Rights The Turkish Minorty Of Western Thrace", A compılation Of İnterventions, Supplementary Documents, The Greek Delegation's Right of Reply Texts, Komotini 2013.

ECRI Report On Greece, fifth monitoring cycle, 2015.

Human Rights Committee, "Consideration Of Reports Submitted By States Parties Under Article 40 Of The Covenant, Initial report GREECE", April 2004.

International Religious Freedom Report for 2014, United States Department of State Bureau of Democracy, Human Rights and Labor.

McDougall, Gay, *Promotion and Protection of All Human Rights, Civil, Political, Economic, Social And Cultural Rights, Including The Right to Development, Report of the İndependent Expert on Minority İssues, Mission to Greece*, 8 - 16 September 2008.

Gazeteler

Abdurrahman, Sebahattin, "Encümen Heyetleri ve Seçimleri", *Gündem Gazetesi*, Sayı: 908, Gümülcine 2014.

"Batı Trakya'da İşsizlik Ürkütücü Boyutlarda", *Gündem Gazetesi*, Sayı: 925, 10 Nisan 2015

"Olmaz Böyle Şey!", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 505, 17 Kasım 2016.

"Vakıflarda Atama Israrı!", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 928, 1 Mayıs 2015.

"AP'de Altın Şafak Baskını!", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 968, 4 Mart 2016.

"Şimdi de İslâm Bilimleri Bölümü...", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 964, 5 Şubat 2016.

"'Cuma saati' uygulamasında geri adım!", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 951, 23 Ekim 2015.

"Zorunlu eğitim 14 yıl, anaokulu eğitimi iki yıl olsun önerisi", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 962, 8 Ocak 2016.

"Gümülcine'ye prefabrik sınıf, İskeçe'ye vardiyalı eğitim", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 943, 28 Ağustos 2015.

"Eğitimdeki sorunlara acil çözüm çağrısı!", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 948, 02 Ekim 2015.

"Eğitim Müdürü atandı vekiller ne diyor?", *Gündem Gazetesi*, Sayı: 926, 17 Nisan 2015.

"Azınlık okullarında Türkçe kullanımına büyük kısıtlama!", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 973, 08 Nisan 2016.

İlhan Ahmet: "Azınlık öğrencilerine 'yatay geçiş' yasağı getiren uygulama geri çekilmelidir", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 949, 09 Ekim 2015.

"İki okul kapatma kararından kurtuldu", *Gündem Gazetesi,* Sayı: 946, 18 Eylül 2015.

Doğan Aksan, Anadili, s. 425-428.

İnternet Kaynakları

http://www.mfa.gov.tr/bati-trakya-turk-azinligi.tr.mfa

İlker Alp, "Batı Trakya Türkleri", http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-33/bati-trakya-turkleri

http://www.trakyadan.com/index.php/yunanistan-bati-trakya-haber/item/1781-bati-trakya-da-ne-kadar-issiz-var-iste-cevabi.html,

http://www.forbes.com/sites/niallmccarthy/2015/10/13/which-countries-have-the-most-unemployed-graduates-infographic/

Ekin İlktürk, "Bulgaristan ve Yunanistan'ın Türklere Karşı Etnik ve Kültürel Soykırımları", http://akademikperspektif.com/2014/09/17/bulgaristan-ve-yunanistanin-turklere-karsi-etnik-ve-kulturel-soykirimlari/

http://www.birlikgazetesi.info/haberler/10754-2015-10-05-06-18-45.html

http://www.trakyadan.com/index.php/yunanistan-bati-trakya-haber/item/1312-2014-yilinda-rodop-ilinde-kac-isletme-kapandi.html

http://www.azinlikca.net/yazarlar/evren-dede/evren-dede-64.html

http://www.ilhanahmet.gr/milletvekili-ilhan-ahmet-in-asep-ile-ilgili-basin-aciklamasi/

http://www.ilhanahmet.gr/ilhan-ahmetin-talebiyle-artik-azinlik-mensuplari-da-itfaiye-eri-olabilecek/

http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/bulgaristan-meclisi-burgaz-dedeagac-petrol-boru-hatti-ret-03082013.html

http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/rusya-istedi-burgaz-dedeagac-petrol-boru-hatti-yeniden-gundemde-11042013.html

http://minorityrights.org/country/greece/

http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/yunanistan-arnavutluk-iliskilerinde-gerginlik-5202015.html

http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/yunanistan-arnavutluka-cevap-verdi-5252015.html

http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/camerya-aciklamalarina-yunanistan-tepkili-5232015.html

http://www.haberler.com/arnavutluk-ta-guneydogu-avrupa-isbirligi-sureci-7348820-haberi/

http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/rama-yunanistan-ile-iyi-komsuluk-adina-milli-cikarlarimizi-muzakere-etmeyiz-5272015.html

http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/arnavutlukta-himara-yunanlilari-tartismasi-822014.html

http://www.trakyaninsesi.com/haber/4121/yunanistandaki-turklerin-ve-diger-azinliklarin-haklari.html

http://www.rodopruzgari.com/item/2820-g%C3%BCney-meri%C3%A7-derne%C4%9Fi-tan%C4%B1nd%C4%B1.html

http://www.azinlikca.net/yazarlar/editor/kurcali-azinlik-kadnlari-dernegi-resmen-kuruldu.html

http://www.aa.com.tr/tr/dunya/445889--yunanistan-aihmde-yeniden-yargilanacak

http://www.rodopruzgari.com/item/2820-g%C3%BCney-meri%C3%A7-derne%C4%9Fi-tan%C4%B1nd%C4%B1.html

http://www.rubasam.com/NewsDetail.Asp?NewsID=4847&Title=T%FCrk-Az%FDnl%FDk-kendisini-yok-sayan-bakana-tepki-g%F6sterdi-

http://www.rodopruzgari.com/bati_trakya/item/3043-ilhan-ahmet-d%C3%BCnya-vak%C4%B1flar-konferans%C4%B1-na-kat%C4%B1ld%C4%B1.html

http://www.milletgazetesi.gr/view.php?id=3983

http://www.batitrakya.org/bati-trakya-haber/yenicemahalle-halk-evlerinin-yklmasna-kar-ayakta.html

http://www.haberturk.com/dunya/haber/708223-turk-mezarligini-kamu-arazisi-yaptilar

http://www.cinarfm.gr/haber-oku.php?haberid=358

https://www.abttf.org/html/index.php?link=detay&id=2014

http://www.kircaalihaber.com/?pid=8&id_aktualno=586

http://www.biyografi.net/kisiayrinti.asp?kisiid=5731

http://www.azinlikca.net/yazarlar/ibram-onsunoglu/ibram-onsunoglu-altin-safak-ve-azinlik-9302012.html

http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/altin-safak-tan-iskece-de-kanli-saldiri-3292013.html

https://www.abttf.org/html/index.php?link=detay&id=4811&grup=-1&arsiv=0

http://www.dunyabulteni.net/avrupa/344645/yunanistanda-eyalet-baskanindan-cami-aciklamasi

http://www.burasibatitrakya.com/component/k2/item/6075-atina-ya-cami-projesinde-yeni-umut.html

http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/atinada-3-cami-yasallastirdi-11242015.html

http://www.yazete.com/dunya/dimar-ibadet-yasagini-parlamentoya-tasidi-704226.html

http://www.rodopruzgari.com/item/3159-cami-k%C3%BClt%C3%BCr-merkezi-olarak-a%C3%A7%C4%B1ld%C4%B1.htm

http://www.ogretmeninsesi.gr/sayilar/arsiv/sayi186/index.html#page/2

http://www.hurriyet.com.tr/yorgo-dan-turkce-acilimi-17070872

http://www.haber7.com/guncel/haber/1098047-sunumunu-turkce-yapmak-isteyince-ortalik-karisti

http://www.parapolitika.gr/article/334054/o-ilhan-ahmet-milage-toyrkika-stin-voyli-kai-ton-koitagan-me-miso-mati

http://www.azinlikca.net/yunanistan-bati-trakya-ozel-haber/yunan-jumbo-dan-turkce-elestirileri-cevap-9232014.html

http://www.hurriyet.com.tr/yunanistanda-turk-milletvekiline-ajan-suclamasi-22372707

http://www.azinlikca.net/yazarlar/ibram-onsunoglu/altin-safak-ve-cogunluk-azinlikca-78.html

http://www.internethaber.com/yunanistan-meclis-komunist-partisi-altin-safak-musluman-kuran--427065h.html

http://www.trakyaninsesi.com/haber/4398/ecri-raporunda-yunanistan-irkcilik-ve-azinlik-haklari-konusunda-uyarildi.html

http://hatecrime.osce.org/greece

http://www.gundemgazetesi.com/haber/detay/2034

http://www.aa.com.tr/tr/dunya/240-imam-yasasinin-yururluge-girmesine-tepki/169638

http://www.birlikgazetesi.info/haberler/10805-2015-10-15-08-10-07.html

http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/selanikteki-islam-bilimleri-bolumune-2-bin-800-basvuru-922016.html

http://www.burasibatitrakya.com/site/index.php?option=com_k2&view=item&id=316:trakya-hastanelerine-mescit&Itemid=1&tmpl=component&print=1

http://aktueldergi.de/index.php?option=com_content&view=article&id=1988:selanikde-soepa-resmen-kapatld&catid=40:kultur&Itemid=55

https://www.abttf.org/html/index.php?link=detay&id=1818&grup=2&arsiv=1

http://debpartisi.org/haberler.php?s=detay&id=633

http://www.btrolay.com/haberdetay.asp?ID=221

https://www.abttf.org/html/index.php?link=detay&id=3639&grup=-1&arsiv=0

http://www.birlikgazetesi.info/haberler/3985-hayd-bati-trakya-tuerkler-encuemen-heyetlern-secelm-okullarimiza-sahp-cikalim.html

http://www.trakyaninsesi.com/kose-yazisi/237/encumen-secimlerine-hayir.html,

http://www.batitrakya.org/bati-trakya/insan-haklari/egitim-sorunu.html

http://www.azinlikca.net/index.php?option=com_content&view=article&id=1488:musluman-cocuklarin-egitimi-programi-yeni-doneminde-ne-gibi-calismalar-iceriyor-&catid=35:aydn-bostanc&Itemid=54

http://www.azinlikca.net/yazarlar/dimostenis-yagcioglu/dimostenis-yagcioglu-azinlik-egitimi-oneriler.html

https://abttf.org/html/index.php?link=detay&id=1446&l=tr

http://www.birlikgazetesi.info/haberler/9597-tuerkyeden-beklenen-tuerkce-okul-ktaplari-geld.html

http://www.aktueldergi.de/index.php?option=com_content&view=article&id=167:aznlk-eitiminin-sorunlar-yeniden-guendemde&catid=18:almanya&Itemid=109

http://www.trakyaninsesi.com/haber/1723/azinlik-egitimi-bolumunun-ismi-var-cismi-yok.html

http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/tsakalos-selanik-ozel-pedagoji-akademisi-9242011.html

http://www.btaytd.com/tr/default.asp?P=Read&ID=606

http://www.museduc.gr/tr/το-προγραμμα/προηγουμενεσ-φασεισ

http://www.museduc.gr/tr/δρασεισ-στο-σχολειο/πρωτοβαθμια/2013-11-21-10-31-55/γενικα

http://www.haberler.com/bati-trakya-da-turk-azinligin-anaokulu-sorunuyla-6263703-haberi

http://www.museduc.gr/tr/το-πεδιο-ερευνεσ/η-εκπαιδευση-σε-αριθμουσ

http://www.azinlikca.net/yazarlar/aydin-bostanci/anaokuluna-aznlksal-bak-ve-paradoks.html

http://www.azinlikca.net/yazarlar/aydin-bostanci/cada-avrupai-aznlk-politikas.html

http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/bati-trakya-turk-azinligi-danisma-kurulu-9222012.html

http://www.haberler.com/bati-trakya-da-turk-azinligin-anaokulu-sorunuyla-6263703-haberi/

http://www.birlikgazetesi.info/haberler/5616-bati-trakya-tuerk-azinligina-ueye-bazi-cocuklar-devlet-anaokuluna-gtmedkler-cn-lkokula-kayit-edlmed.html

http://www.birlikgazetesi.info/haberler/8105-etm-bakanlii-deb-partsnn-knc-mektubuna-da-olumsuz-yanit-verd.html

http://www.yenisafak.com/yazarlar/fatmakbarbarosoglu/zeytin-daliyunanistan-gunluguden-arta-kalanlar-26557

http://www.museduc.gr/tr/το-πεδιο-ερευνεσ/η-εκπαιδευση-σε-αριθμουσ

http://www.museduc.gr/tr/το-πεδιο-ερευνεσ/η-εκπαιδευση-σε-αριθμουσ

http://rodopruzgari.com/item/2319-12-az%C4%B1nl%C4%B1k-okulu-daha-kapat%C4%B1lacak.html

http://www.rodopruzgari.com/component/k2/item/6210-ola%C4%9Fan%C3%BCst%C3%BC-kongrede-az%C4%B1nl%C4%B1k-okullar%C4%B1n%C4%B1n-kapat%C4%B1lmamas%C4%B1-istendi.html

http://www.birlikgazetesi.info/haberler/5622-mlletvekl-karayusuf-mll-etm-bakanlii-oerenclermzn-temel-etm-hakkini-gasbetmektedr.html

http://www.birlikgazetesi.info/haberler/5622-mlletvekl-karayusuf-mll-etm-bakanlii-oerenclermzn-temel-etm-hakkini-gasbetmektedr.html

http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/bakesten-anaokulu-talebiyle-ilgili-aciklama-4242013.html

http://www.museduc.gr/tr/το-πεδιο-ερευνεσ/η-εκπαιδευση-σε-αριθμουσ

http://www.azinlikca.net/yazarlar/aydin-bostanci/cada-avrupai-aznlk-politikas.html

http://www.trakyadan.com/index.php/yunanistan-bati-trakya-haber/item/1869-bati-trakya-da-okul-birakma-oranlari-endise-verici.html

http://arsiv.ntv.com.tr/news/385419.asp

http://www.zaman.com.tr/yorum_pozitif-ayrimcilik-ve-azinlik-egitimi-bati-trakya-ornegi_2013695.html

http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/rodoptan-135-azinlik-ogrencisi-universiteyi-kazandi-8282015.html

http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/kalancisten-azinlik-ogrencilerine-uygulanan-kontenjan-hakkinda-aciklama-932015.html

http://www.yunturk.org.tr/?Syf=18&Hbr=400460&/Yunanistan%E2%80%99da-2012-y%C4%B1l%C4%B1-%C3%BCniversite-s%C4%B1nav%C4%B1-sonu%C3%A7lar%C4%B1-a%C3%A7%C4%B1kland%C4%B1.-Bat%C4%B1-Trakya-M%C3%BCsl%C3%BCman-T%C3%BCrk-Az%C4%B1nl%C4%B1k-%C3%B6%C4%9Frencileri-i%C3%A7in-%C3%BCniversiteye-giri%C5%9Fte-uygulanan-y%C3%BCzde-0,5%EF%BF%BD%EF%BF%BD

https://www.anadolu.edu.tr/acikogretim/acikogretim-sistemi/acikogretim-sistemi-1

http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/elme-azinlik-egitimi-kaldirilsin-11142012.html

http://www.alfavita.gr/arthron/ολες-οι-αλλαγές-που-έγιναν-στη-μειονοτική-εκπαίδευση#ixzz3oGhAQCCw

http://ayhankarayusuf.gr/?p=1298

http://www.trakyaninsesi.com/haber/6484/iskece-merkez-azinlik-ilkokulunda-eksiklikler-protesto-edildi.html

http://milletgazetesi.gr/view.php?id=3862#.VhhcQkZMl98.facebook

http://www.burasibatitrakya.com/component/k2/item/6210-olağanüstü-kongrede-azınlık-okullarının-kapatılmaması-istendi.html

http://www.azinlikca.net/yazarlar/dimostenis-yagcioglu/dimostenis-yagcioglu-turkiyeli-rumlar-yunanistandaki-turkler-dayanisma-9302012.html

http://www.milliyet.com.tr/rum-okulu-40-yil-sonra-yeniden-aciliyor-canakkale-yerelhaber-982615/

http://www.birlikgazetesi.info/haberler/10708-2015-09-22-22-02-44.html

http://www.azinlikca.net/bati-trakya-haber/syriza-parlamenteri-glezostan-bati-trakya-cagrisi-12022014.html

http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:qiPqAeggm7kJ:eylemgazete.blogspot.com/2014_12_01_archive.html+&cd=7&hl=el&ct=clnk&gl=gr

http://www.azinlikca.net/yazarlar/dimostenis-yagcioglu/istanbul-rum-azinligi-nin-degismekte-olan-kaderi-dimo-yagcioglu-azinlikca76.html

http://www.surveysystem.com/

http://www.tekirdaginsesi.com.tr/NewsDetail.Asp?NewsID=4130&Title=Bat%FD%20Trakya%20T%FCrk%20AZINLI%D0I

EKLER

EK 1.

KÜLTÜREL YÖNELİM ANKETİ

Bir başka kültürel ortamda yaşayan kişilerin zaman içerisinde diğer kültürden etkilenmeleri söz konusu olabilir. Örneğin, bir insan Yunan kültürüne Türk kültüründen yeni unsurlar katarken, farkında olmayarak Yunan kültüründen bazı şeyleri de kendi kültürü içinde kullanmaya başlayabilir. Bu durum kültürel etkileşim olarak nitelenebilir. Bu etkileşimin kuşaklar arasında farklılıklar göstermesi çok doğaldır. Bizim bu anketi yapmaktaki amacımız Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri'nin dil ve kültürleri ile ilgili bilgi edinmektir.

Bazı sorular size çok farklı gelebilir ancak bu akademik bir araştırmadır. Anlayış içerisinde her soruyu cevaplamanızı rica ediyoruz. Her sorunun karşısındaki kendi düşüncenize uygun olan rakamı daire içine alınız. Her soruyu verilen örneğe uygun olarak cevaplayınız.

Örneğin aşağıdaki soruda Yunanistan'ın çok güzel bir ülke olduğunu düşünüyorsanız, 5 rakamını daire içine alırsınız.

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Yunanistan çok güzel bir ülkedir.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

Eğer, Yunanistan'ın çok güzel bir ülke olduğunu hiç düşünmüyorsanız, 1 rakamını daire içine alırsınız.

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Yunanistan çok güzel bir ülkedir.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

Anketle ilgili sorularınızı araştırmacı Dilek Osman'a iletebilirsiniz.
E-mail: dilekao@hotmail.com

BÖLÜM 1: KENDİNİZLE İLGİLİ BİLGİLER

1) Cinsiyetiniz:

- Bayan
- Erkek

2) Yaşınız: ……

3) Hangi ülkeden doğdunuz?

- Türkiye
- Yunanistan
- Diğer: .....

4) Kaç yıldır Yunanistan'da yaşıyorsunuz? ..... yıldır.

5) Babanız hangi ülkede doğmuş?

- Türkiye
- Yunanistan
- Diğer: .....

6) Anneniz hangi ülkede doğmuş?

- Türkiye
- Yunanistan
- Diğer: .....

7) Hangi şehirde yaşıyorsunuz? .....

8) Hangi okuldan mezun oldunuz (en son diplomanız)? .....

9) Mesleğiniz nedir? ..... .

10) Evli misiniz?

- Evet
- Hayır

11) Evliyseniz, eşiniz hangi ülkede doğdu?

- Türkiye
- Yunanistan
- Diğer: .....

12) Ne kadar sık Türkiye'ye gidiyorsunuz?

- Senede 1'den fazla
- Her yıl
- 2 yılda bir
- 3 yılda bir

BÖLÜM 2: YUNANİSTAN VE TÜRK KÜLTÜRÜ

1) Yunanistan'da farklı kültürlerden insanlar yaşamaktalar. Siz kendinizin hangi gruba ait olduğunu hissediyorsunuz?

- o Türk
- o Yunan
- o Türk ve Yunan
- o Diğer: .....

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
2) Ben kendimi Türk hissediyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
3) Ben kendimi Yunan hissediyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

4) Ben kendimi Türk hissediyorum çünkü

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Türkçe konuşuyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Müslümanım.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Dinim hakkında çok şey biliyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk gelenek ve göreneklerine uygun yaşıyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk anne-babadan olmayım.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Türk olarak yetiştirildim.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk gibi görünüyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türklerin yanında kendimi çok daha rahat hissediyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Diğer insanlar beni Türk olarak görüyor.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunan kültürü bana hitap etmiyor.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

5) Ben kendimi Yunan gibi hissediyorum çünkü

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Yunanca konuşuyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunan düşünce yapısını iyi biliyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunan kültürüne uygun yaşıyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunan gibi yetiştirildim.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Yunan'a benziyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanların yanında kendimi daha rahat hissediyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Diğer insanlar beni Yunan gibi görüyor.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanistan'daki Batı TrakyaTürkleri ve kültürleri bana hitap etmiyor.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

6) Aşağıda sunulan fikirlerin karşısındaki uygun rakamı işaretleyiniz lütfen.

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Türk olduğum için mutluyum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Diğer Türklerle aramda bir bağ hissediyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk olmam benim nasıl bir insan olduğumu belirtmez.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk olmaktan üzüntü duyuyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türkler hakkında konuşulunca kendim hakkında konuşulmuş gibi hissediyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Türk olmak benim karakterimin önemli bir parçasıdır.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk olmaktan gurur duyuyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Kendim Türkler hakkında konuşurken sıklıkla "biz Türkler" derim.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Birçok açıdan diğer Türklere benziyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunan gibi olduğum için mutluyum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Kendimle Yunanlar arasında bir bağ hissediyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunan gibi olmak benim nasıl bir insan olduğumu belirlemiyor.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanlar hakkında konuşulunca kendim hakkında konuşulmuş gibi hissediyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunan gibi olmak benim karakterimin önemli bir parçasıdır.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunan gibi olduğum için pişmanım.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Kendim Yunanlar hakkında konuşurken sıklıkla "biz Yunanlar" derim.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Birçok açıdan diğer Yunanlara benziyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

7) Herşeyi bir arada düşününce, kendinizi daha çok *Türk* mü yoksa daha çok *Yunan* mı hissediyorsunuz?	**Sadece Türk**	**Daha çok Türk**	**İkiside Eşit**	**Daha çok Yunan**	**Sadece Yunan**

8) Ne tür durumlarda kendinizi daha çok Türk hissediyorsunuz?

9) Ne tür durumlarda kendinizi daha çok Yunan gibi hissediyorsunuz?

10) Aşağıda sunulan fikirlerin karşısındaki uygun rakamı işaretleyiniz lütfen.

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Türk kültürünü çok iyi biliyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunan kültürünü çok iyi biliyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Birçok Türk geleneğini biliyorum ve uyguluyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Birçok Yunan geleneğini biliyorum ve uyguluyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk toplum kurallarını, neyin nasıl yapılacağını biliyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunan toplum kurallarını, neyin nasıl yapılacağını biliyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk değer yargıları (Türk bayrağı ve tarihi gibi) benim için çok şey ifade eder.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunan değer yargıları (Yunan) bayrağı ve tarihi gibi) benim için çok şey ifade eder.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk kültürü benim önemli bir parçamdır.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunan kültürü benim önemli bir parçamdır.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk kültürünün benim yaşantıma olumlu bir etkisi vardır.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunan kültürünün benim yaşantıma olumlu bir etkisi vardır.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk kültür kurallarına uygun yaşıyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunan kültür kurallarına uygun bir şekilde yaşıyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk müziği dinliyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Yunan müziği dinliyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk haberlerini izlerim.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunan haberlerini izlerim.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk mutfağından yemekler tercih ederim.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunan mutfağından yemekler tercih ederim.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Boş zamanlarımda Türk kültürel etkinliklerine katılıyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Boş zamanlarımda Yunan kültürel etkinliklerine katılıyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

BÖLÜM 3: DİNİ İNANÇ VE İSLÂM

Bu bölümdeki sorular özel hayatınız ve inançlarınızla ilgili olduğu için, bazı konularda duyarlılık gösterebilirsiniz. Herkesin düşünce ve inancına saygı duyduğumuzu bilmenizi isteriz. Bu bir bilimsel araştırmadır ve kuşaklar arasındaki farklılıkları görmek istiyoruz. Farkında olmadan şahsi inancınıza karşı saygısızlık sayılabilecek bir soru sormuş isek, sizden şimdiden özür diliyoruz.

11) Aşağıda sunulan cümlelerin karşısındaki *sizce* uygun olan rakamı işaretleyiniz lütfen.

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Ben bir Müslümanım.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
İslamla ilgili çok bilgim var.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
İslami kuralları iyi biliyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Nasıl ibadet edilmesi gerektiğini iyi biliyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Diğer Müslümanlarla aramda güçlü bir bağ hissediyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
İslamiyet benim için çok şey ifade ediyor.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Müslümanlar hakkında konuşulunca kendim hakkında konuşulmuş gibi hissediyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Ben kendim İslami kuralların sıkı bir şekilde uygulanmasından yanayım.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Günlük yaşantımda kararlar alırken İslami kuralları gözetiyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanistan'da toplumsal ve politik konularda İslamın rolü olmalı.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
İslami inanç insanların özel yaşamlarıyla ilgilidir.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
İslam benim işimde ve yaşantımda ilham kaynağımdır.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Dini kuralları ön planda tutmadan kendimce normal bir yaşam sürüyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
İbadetini yapan bir Müslümanım.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Oruç tutarım.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Dini bayramları kutlarım.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Helal kesilmiş et tercih ederim.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Dini inancın kişisel bir mesele olduğunu düşünüyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

BÖLÜM 4: SOSYAL İLİŞKİLER

12) Aşağıda sunulan cümlelerin karşısındaki *sizce* uygun olan rakamı işaretleyiniz lütfen.

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Çok Türk arkadaşım var.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Çok Yunan arkadaşım var.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Boş zamanlarımda Türklerin çok olduğu kahvehane, dernek, gibi yerlere giderim.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Boş zamanlarımda Yunanların çok olduğu kafe, dernek, gibi yerlere giderim.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Bir Türk kulübüne-derneğine üyeyim.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Bir Yunan kulübüne-derneğine üyeyim.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yaşadığım yerde çok Türk yaşıyor.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Kendimi Türklerin arasında daha rahat hissediyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Kendimi Yunanların arasında daha rahat hissediyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanları çok iyi tanıyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Türkleri çok iyi tanıyorum.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türklerin bir birilerine yaklaşımları hoşuma gidiyor.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanların bir birilerine yaklaşımları hoşuma gidiyor.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Ailemle çok yakın ilişkilerim var.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk arkadaşlarımla yakın ilişkilerim var.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunan arkadaşlarımla yakın ilişkilerim var.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Dost diyebileceğim birçok Türk arkadaşım var.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Dost diyebileceğim birçok Yunan arkadaşım var.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Kişisel bir sorunum olduğu zaman Türk arkadaşlarımla paylaşırım.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Kişisel bir sorunum olduğu zaman Yunan arkadaşlarımla paylaşırım.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Günlük yaşantımda yardıma ihtiyacım olduğu zaman Türklerden isterim.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Günlük yaşantımda yardıma ihtiyacım olduğu zaman Yunanlardan isterim.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Genel olarak daha çok Türklerle mi yoksa Yunanlarla mı irtibattasınız?	**Sadece Türk**	**Daha çok Türk**	**İkiside Eşit**	**Daha çok Yunan**	**Sadece Yunan**

14) Aşağıda sunulan cümlelerin karşısındaki *sizce* uygun olan rakamı işaretleyiniz lütfen.

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Eğer Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri Türkçe konuşmayı bırakırlarsa Türklüklerini kaybederler.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Eğer Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri İslamı bilmez ve yaşamazlarsa Türklüklerini kaybederler.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Eğer Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri Türk gelenek ve göreneklerini bırakırlarsa Türklüklerini kaybederler.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri grup olarak ortaklaşa çalışabiliyorlar.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri grup olarak çok iyi organizeler.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri grup menfaatlerini korumak için yeteri kadar dernek ve cemiyetler kurdular.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk dernek ve cemiyetlerinin Yunanistan'da yaşayan Batı Trakya Türkleri'nin yaşamına olumlu bir etkisi ve katkısı var.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri her zaman bir birlerine destek olurlar.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri politikada iyi temsil edilmektedirler.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanlar Batı Trakya Türkleri hakkında genelde olumsuz düşünmektedirler.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanlar Türk diline ve kültürüne değer vermektedirler.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanlar Türk kültürüne ters bakıyorlar.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Yunanlar Türklere ayrımcılık yapıyor.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanistan'da Türk dili ve kültürünü öğretmek için yeterli imkanlar var.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Benim yaşadığım bölgede Türklere yönelik yeteri kadar camii, Türk bakkal, kasap, kahvehane, vb. var.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanistan'da yeteri kadar Türkçe haber kaynağına sahibiz (gazete, televizyon, radyo)	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Bir Türk'ün bir sorunu olduğunda Türk toplumundan yeterli destek alabileceğini bilir.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
20-30 sene içerisinde Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri daha organize ve daha çok dayanışma içinde olacaklar.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
20-30 sene içerisinde Yunanistan'da Türklük kalmayacak.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

BÖLÜM 5: YUNANİSTAN'DA ETNİK GRUPLAR

Aşağıda sunulan cümlelerin karşısındaki *sizce* uygun olan rakamı işaretleyiniz lütfen.

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Yunanistan'daki tüm etnik gruplar Yunanca konuşmak zorundadır.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanistan'daki etnik gruplar Yunan gelenek ve göreneklerini herşeyin üstünde tutmalıdırlar.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanistan'daki etnik gruplar kendi dillerini konuşabilirler.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanistan'daki etnik gruplar kendi kültürlerine uygun olarak yaşayabilirler.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanistan'daki etnik gruplar kendi gelenek ve göreneklerini herşeyin üstünde tutmalıdırlar.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanistan'daki etnik gruplar Yunan kültürüne uygun olarak yaşamalıdırlar.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

KAMUYA AÇIK YERLERDE, İŞTE VE OKULDA

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Etnik gruplar her zaman Yunanca konuşmalı	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Etnik gruplar kendi dillerini konuşabilir.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Etnik gruplar Yunan gelenek ve göreneklerini herşeyin üstünde tutmalıdırlar.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Yunanistan'daki etnik gruplar kendi kültürlerine uygun olarak davranabilirler.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanistan'daki etnik gruplar Yunan kültürüne uygun olarak davranmalıdırlar.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

EVDE

	Kesinlikle katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Ortada**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
Etnik gruplar kendi dillerini konuşabilirler.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Etnik gruplar Yunan gelenek ve göreneklerine uygun olarak yaşamalıdırlar	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Etnik gruplar kendi gelenek ve göreneklerine uygun olarak yaşayabilirler.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Etnik gruplar Yunanca konuşmalıdırlar.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

BÖLÜM-VII: YUNANCA – TÜRKÇE DİL KULLANIMI

16) Aşağıda sunulan cümlelerin karşısındaki *sizce* uygun olan rakamı işaretleyiniz lütfen.

Dil kullanımı - Aşağıdaki kişilerle genellikle hangi dilde konuşursunuz?	**Her zaman Yunanca**	**Çoğunlukla Yunanca**	**İki dilde eşit derecede**	**Çoğunlukla Türkçe**	**Her zaman Türkçe**
Babanızla?	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Annenizle?	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Kardeşlerinizle?	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk arkadaşlarınızla?	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Mahalledeki Türk arkadaşlarla?	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk işyerlerinde?	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Kahvehanede?	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Camide?	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Telefonda Türk tanıdıklarla?	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

Aşağıdaki kişiler size konuşurken hangi dilde konuşuyorlar?	**Her zaman Yunanca**	**Çoğunlukla Yunanca**	**Eşit derecede**	**Çoğunlukla Türkçe**	**Her zaman Türkçe**
Baba	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Anne	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Kardeşler	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Arkadaşlar	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Akrabalar	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk komşular	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

Genellikle hangi dilde….?	**Her zaman Yunanca**	**Çoğunlukla Yunanca**	**Eşit derecede**	**Çoğunlukla Türkçe**	**Her zaman Türkçe**
Düşünürsünüz?	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Rüya görürsünüz?	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Sayı sayar, hesap yaparsınız?	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Kitap okursunuz?	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Gazete-dergi okursunuz?	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Televizyon izlersiniz?	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Radyo dinlersiniz?	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yazarsanız?	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

Dil Tercihi - Aşağıdaki durumlarda genellikle hangi dilde konuşmayı tercih ediyorsunuz?	**Her zaman Yunanca**	**Çoğunlukla Yunanca**	**Eşit derecede**	**Çoğunlukla Türkçe**	**Her zaman Türkçe**
Yorgunken	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Stresliyken	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Kızgınken	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Telaşlıyken	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Tartışırken	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Mutlu olduğunuz zaman	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Şaşırınca	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

Aşağıdaki konularla ilgili konuşurken hangi dili tercih ediyorsunuz?	**Her zaman Yunanca**	**Çoğunlukla Yunanca**	**Eşit derecede**	**Çoğunlukla Türkçe**	**Her zaman Türkçe**
Güncel konularla ilgili konuşurken	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Akademik konularla ilgili konuşurken	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Sosyo-politik konularla ilgili konuşurken	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Müzik-aktüalite konularında	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Dini konularda	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Kültür-eğitim konularında	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

Yunanistan'da aşağıdaki işleri yapmak için Türkçe ve Yunanca ne kadar önemlidir?	**Sadece Yunanca önemli**	**Yunanca daha önemli**	**İkisi de eşit önemde**	**Türkçe daha önemli**	**Sadece Türkçe önemli**
Arkadaş edinmek için	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Para kazanmak için	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Tahsil yapmak için	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
İş bulmak için	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
İleri düzeyde eğitim için	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanistan'da yaşamak için	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk toplumunda söz sahibi olmak için	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Çocuk yetiştirmek için	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Türk toplumunda kabul görmek için	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Arkadaşlarla konuşmak için	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Yunanlar tarafından kabul edilmek için	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
İş arkadaşlarıyla konuşmak için	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

	Sadece Yunanca	**Yunanca daha fazla**	**İkisi de aynı**	**Türkçe daha fazla**	**Sadece Türkçe**
Seyahat etmek için	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Ticaret yapmak için	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

Yunanca ve Türkçe Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?	**Sadece Yunanca**	**Yunanca daha fazla**	**İkisi de aynı**	**Türkçe daha fazla**	**Sadece Türkçe**
Kulağa hoş gelen dil	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Kulağa dostane gelen dil	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Kulağa ayrıcalıklı gelen dil	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Kulağa kibar gelen dil	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Kulağa samimi gelen dil	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Kulağa modern gelen dil	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

Araştırma sonuçlarının size de gönderilmesini isterseniz aşağıya adınızı ve varsa e-posta adresinizi yazabilirsiniz.

Evet, bilgi almak istiyorum
Adım-Soyadım : _____

E-posta adresim : _____

ZAHMETİNİZ VE KATKILARINIZ İÇİN ÇOK TEŞEKKÜR EDERİZ!